Разбулената Изида

Елена Блаватска

****

том 1
книга 1

www.magicgatebg.com

ПРЕД ЗАВЕСАТА

„Джоан, изнесете нашите развяващи се
знамена на крепостните стени!"
„Крал Хенрих VI". Акт 4.

„Моят живот беше посветен на изучаването
на човека, на неговата съдба и щастие."
Дж. Р. Бюкенън М.
„Очерци от лекции по антропология"

Казват ни, че са изминали деветнадесет века от епохата, когато нощта на езичеството е била разсеяна за първи път от божествената светлина, на християнството; и че са изтекли два и половина века, откакто лампата на съвременната наука отново е започнала да свети в мрака на вековното невежество. От нас се иска да повярваме, че именно през посочените епохи са се появили истинските успехи в нравственото и интелектуалното развитие на нашата раса. Древните философи, виждате ли, са били достатъчно добри за своето време и тогавашните поколения, но са неграмотни в сравнение със съвременните мъже на науката. Етиката на езичеството може и да е отговаряла на изискванията на некултурните народи на древността, но това е било само до момента, в който появата на сияещата „Витлеемска звезда" указала ясния път към нравственото усъвършенстване и спасение. В древността животинското е било правило, а добродетелта и духовността - изключение. Сега даже и най-тъпият може да прочете волята на Бога в думите на неговото откровение; хората вече имат достатъчно силни подбуди да станат добри и те постепенно стават все по-добри.

Такива са твърденията, но какви са фактите? От една страна - лишено от духовност, догматично, често развратено духовенство; множество секти и три воюващи помежду си велики религии; разногласия вместо единство, догмата без доказателства, обичащи сензацията проповедници, стремящи се към богатство и удоволствия енориаши, лицемерие и преторено благочестие, породени от тираничните крайности на възгледите; именно искреността и действителното благочестие стават изключение. От друга страна - научни хипотези, построени върху пясък; отсъствие дори на един въпрос, по който да е постигнато съгласие; яростни конфликти и завист; общ уклон към материализъм.

Смъртна схватка между науката и теологията за правото на непогрешимост - един „хилядолетен конфликт".

В Рим, в тази самозвана твърдина на християнството, мнимият наследник на креслото на Петър подкопава обществения ред чрез своята невидима, но всеобхватна мрежа от предани лицемерни агенти, насъсквайки ги да революционизират Европа, за да запази своето временно духовно върховенство. Ние го виждаме (наричащ себе си „викарий на Христос") да се побратимява с антихристиянското мюсюлманство срещу християнската нация, публично призовавайки Божието благословение за оръжието на тези, които с огън и меч са препятствали претенциите на (неговия) Христос за божественост.

В Берлин, една от великите крепости на учеността, професорите на съвременните точни науки, обръщайки гръб на прославените резултати на просвещението след ерата на Галилей, угасиха свещта на великия флорентинец, опитвайки се да докажат, че цялата хелиоцентрична система и дори самото въртене на земята са просто измамливи мечти на заблудили се учени. Нютон и всички древни и съвременни астрономи са-представени като ловки манипулатори

на числа, опитващи се да докажат неподдаващи се на проверка проблеми.[1]

• Между тези два борещи се титана - науката и теологията - се намира шашардисаната публика, губеща вяра в безсмъртието на човека и в съществуването на божества и бързо потъваща към нивото на чисто животинското съществуване. Такава е картината на настоящия момент, осветена от сияещото пладненско слънце на християнската и на научната вяра.

Ще бъде ли справедливо да се осъди на пребиване с камъни най-смиреният и скромен от критичните автори само за това, че *напълно ще отхвърли авторитета и на единия, и на другия от сражаващите се противници?* Не трябва ли да приемем за истина афоризма на нашия век, изказан от Хораций: „Аз не приемам безусловно възгледите на нито един човек, жив или мъртъв."[2] Такъв, във всеки случай, ще бъде нашият девиз, и ние възнамеряваме да се ръководим от този принцип в рамките на целия предлаган труд.

Измежду многото необикновени кълнове на нашия век странното вероучение на така наречените спиритисти [вж. разликата между понятията спиритизъм и спиритуализъм - бел. ред.] възникна сред разпадащите се остатъци на религията на самозваното откровение и на материалистичните философии и засега само то предлага последно убежище за компромиса между тях. Този неочакван дух на дохристиянските времена беше посрещнат от нашия трезв и позитивен век не много гостоприемно и това не трябва да ни учудва. Времената странно се промениха. Съвсем неотдавна един добре известен бруклински проповедник много точно посочи в своята проповед, че ако Исус можеше отново да се появи на земята и се държеше на улиците на Ню Йорк така, както се е държал на улиците на Йерусалим, той би попаднал веднага в затвора.

Какъв вид срещи може при това положение да очаква спиритизмът? Действително, този мъдър чужденец на пръв поглед не изглежда нито привлекателен, нито многообещаващ. Уродлив и неугледен като дете на седем бавачки, той излиза от своето ранно детство куц и осакатен. Враговете му са многобройни, а приятелите и защитниците - шепа хора. Но какво от това? Кога истината е била приемана отведнъж, „априори"? Това, че привържениците на спиритизма в своя фанатизъм преувеличиха неговите възможности и останаха слепи към неговото несъвършенство, не ни дава основание да се съмняваме в неговата реалност. Подправянето е невъзможно, когато няма какво да бъде подправено. Самият фанатизъм на спиритистите е доказателство за истинността и реалността на техните феномени. Те ни дават факти, които можем да изследваме, а не твърдения, на които трябва да вярваме без доказателства. Милиони разумни мъже и жени не могат колективно да се поддадат на халюцинации. Така, докато духовенството, придържайки се към собствените си тълкувания на Библията, и науката, съобразяваща се единствено със създадения от нея „Кодекс" на възможното в природата, отказват даже да изслушат спиритистите - *истинската* наука и *истинската* религия мълчат и със сериозен вид изчакват какво ще се случи по-нататък.

Целият въпрос за феномените се основава на правилното разбиране на старата философия. Към кого трябва да се обърнем в своето недоумение, ако не към древните мъдреци, при положение че под предлога на суеверието съвременната наука отказва да. ни даде обяснение. Нека да ги попитаме какво знаят те за истинската наука и религия; няма да стигаме до подробности, а ще се опитаме да обхванем в цялата широта на разбирането тези истини-близнаци, толкова силни, когато са обединени, и толкова слаби в своето разединение.

Освен това за нас може да бъде полезно да сравним тази прехвалена наука с древното невежество, както и усъвършенстваната съвременна теология с „тайната доктрина" на древната универсална религия. Може би по този начин ще намерим неутрална почва, откъдето да можем да извличаме полза и от двете едновременно.

Само философията на Платон, в качеството си на внимателно разработен компендий[3] на трудно разбираемите древноиндийски системи, може да ни даде тази неутрална почва.

Макар че са изминали повече от двадесет и два века от смъртта на Платон[4], много велики умове и до днес са заети с изучаването на неговото творчество. Той е бил в най-пълния смисъл на думата световен тълкувател. Този най-велик философ на дохристиянската ера точно е отразявал в своите съчинения духовността и метафизичните възгледи на ведическите философи, живели хилядолетия преди него.

Може да се забележи как Вяса, Джаймини, Калила, Врихас-пати, Сумата и много други, независимо от вековете, които ги делят, са оставили своя незаличим печат върху трудовете на . Платон и последователите на неговата школа. По този начин , безспорно стигаме до извода, че на Платон и на древните индийски мъдреци е била разкрита една и съща мъдрост. И ако тази мъдрост е могла да надживее изпитанията на времето, то каква друга може да бъде тя, освен божествена и вечна?

Платон учеше, че справедливостта[5] съществува в душата на човека и представлява неговата най-голяма добродетел. „Хората, пропорционално на своя разум, признаваха трансцеденталното изискване." Все пак коментаторите почти единодушно игнорираха всеки абзац, свидетелстващ, че метафизиката е основана на здрав фундамент, а не на абстрактни концепции.

Платон обаче не е могъл да приеме философия, лишена от духовни стремежи - за него тези две неща винаги са представлявали едно цяло. За този гръцки мъдрец е съществувала само една единствена цел - *реалното -знание.* Той е считал, че истински философ или изследовател на истината може да бъде само този, който притежава знание за *реално съществуващото,* т.е. за противоположното на това, което се увеличава и намалява, развива се и се унищожава в определена цикличност.

„Отвъд всички крайни съществувания и второстепенни причини, над всички закони, идеи и принципи съществува РАЗУМ или УМ (дух) - първият от всички принципи, Върховната идея, на която са основани всички други идеи, Монархът и Законодателят на Вселената, единната субстанция, от която всички неща са получили своето начало и същност. Това е първопричината за целия ред и хармония, за красотата, превъзходството и добродетелите, пронизващи цялата Вселена, представяна във възвишена форма като Върховно Добро, Бог над всичко съществуващо."[6] Той не е нито разум, нито истина, а „техният Баща". Въпреки че тази вечна същност на нещата не се възприема от нашите физически сетива, тя е постижима за умовете на тези, които не са упорити глупци. „На вас - казал Исус на своите избрани ученици - е дадено да познаете тайните на Царството небесно, но на тях не е дадено. Затова им говоря в притчи (алегории), защото те, гледайки - не виждат, и слушайки - не чуват и не осъзнават."[7]

Порфирий Неоплатоник свидетелства, че философията на Платон се е преподавала в *мистериите.* Много хора са се съмнявали и отхвърляли това твърдение, а Лобек в своя „Аглао-фомус" стига даже до такава крайност, че (с цел да разпали въображението) представя свещените оргии като нещо повече от празно представление. И това се прави въпреки обстоятелството, че Атина и Гърция на всеки пет години (в продължение на повече от двадесет века) са посещавани, за да се наблюдават Елевзинските мистерии - един тържествен религиозен ритуал. Августин, Папа-епископ Хипо, е направил разяснения във връзка с тези твърдения. Той е заявил, че ученията на александрийските платоници са съвпадали с езотерични учения на първите последователи на Платон и характеризира Плотин като ученик на Платон. Той посочва и мотивите, заставили великия философ да прикрие вътрешния смисъл на това, на което е учел[8]. Що се отнася до митовете, Платон заявява в „Горги" и „Федон", че „*митовете* съдържат велики истини, достойни да бъдат търсени". Коментаторите обаче толкова слабо са познавали великия философ, че са били принудени да признаят, че не знаят „къде завършва доктриналното и къде започва митичното".

Платон разсеял суеверията и преувеличените теории на своето време по отношение на магиите и демоните и ги развил в разумни теории и метафизични концепции. Възможно е те

да не са съответствали напълно на индуктивния метод на разсъждение, установен от Аристотел, но все пак те във висша степен удовлетворяват онези, които възприемат заобикалящия ги свят чрез своята висша способност за вътрешно зрение, чрез интуицията, в качеството й на критерий при утвърждаването на истината.

Основавайки цялото си учение на съществуването на Върховен Разум, Платон учел, че духът, или разумната човешка душа, бидейки „породена от Божествен Баща", притежава сходно или даже еднородно естество с това на Божеството и е способна да съзерцава вечните реалности. Способността да се съзерцава действителността пряко и непосредствено принадлежи само на Бога; стремежът към подобно знание е именно това, което в действителност означава думата „*философия"* - любов към мъдростта. Любовта към истината е вродена любов към доброто; доминирайки над всички останали желания на душата, пречиствайки я, приобщавайки я към божественото и насочвайки всяко действие на индивида, тя възвишава човека до съпричастие и общуване с божественото и възстановява у него подобието Божие. „Този полет - казва Платон - се състои в превръщането на човека в подобие на Бога и когато това бъде усвоено, човек придобива справедливост и свята мъдрост."

Като основа за това усвояване винаги се посочва предсъществуването на духа, или *ноуса.* В алегорията с колесницата и крилатите коне, дадена във „Федра", той представя психическата природа като сложна и двойствена: *тхумос,* или *епитхумична* част, образувана от субстанцията на феноменалния свят; и *тхумеоидес,* чиято същност е свързана със света на вечността. Сегашният земен живот е падение и наказание за човека. Душата обитава „една гробница, която ние наричаме *тяло"* и (бидейки въплътен преди преобразяването) поетичният, или духовен, елемент се намира в „спящо състояние". Следователно животът е по-скоро сън, отколкото действителност. Подобно на пленниците от подземната пещера, описани в „Република", нашите гърбове са обърнати към светлината и виждайки единствено сенките на предметите, ние мислим, че те са реалността. Не е ли това идеята за Майа, или илюзията на сетивата във физическия живот, която е характерна черта на будистката философия? Тези сенки обаче, ако не сме се отдали напълно във властта на чувствената природа, пробуждат у нас смътни спомени за онзи висш свят, в който някога сме били.

„Заключеният дух има някои неясни и затаени спомени за своето състояние на блаженство до началото на цикъла на раждания и смътни желания да се върне към него." Задача на философията е да освободи душата от оковите на чувствата и да я издигне в царството на чистата мисъл, към съзерцанието на вечната истина, доброта и красота. „Душата - казва Платон - не може да се въплъти в човешка форма, ако никога не е видяла истината. Това са спомени за видяното от нашата душа по-рано, когато е витала заедно с Божеството, презирайки нещата, за които сега казваме, че *съществуват,* и обръщайки внимание само на това, което действително *реално съществува.* Това е причината духът на философа (или изучаващия висшата истина) да се чувства окрилен, но той с всички сили се старае да държи в ума си тези неща, чието съзерцание създава връзка със самото Божество. Чрез правилното използване на спомените за предишния живот и постоянното самоусъвършенстване във висшите мистерии човек става истински съвършен - посветен в божествената мъдрост."

Така започваме да разбираме защо най-възвишените сцени в мистериите са извършвани винаги нощем. Животът на вътрешния дух означава смърт за външното естество, а нощта на физическия свят съответства на деня на духовния свят. Дионис е нощното слънце, затова той е почитан повече, отколкото Хелиос -дневното светило. В мистериите са били символизирани условията на предсъществуването на духа и душата, падението на последната в земния живот и Хадес, тежестите на този живот, очистването на душата, връщането й към божественото блаженство и съединяването й отново с духа. Теон (от Смирна) успешно приравнявал философията към мистичните обреди: „Философията - казвал той - може да бъде наречена посвещение в истинските съкровени тайни и в действителните мистерии". Посвещението има пет степени: I - предварително очистване; II - допускане до

участие в тайните обреди; III - епоптично откровение; IV - обличане или възкачване на трона; V - последната степен, произтичаща от всички преходни, отбелязва вътрешното единение с Бога и използването на знанията, който се появяват в резултат на близкото общуване с божествените същества... Платон обозначава това състояние с понятието „епоптея", или персонално, съвършено съзерцание на нещата, които са били предчувствани смътно и интуитивно, както и на абсолютните истини и идеи. Той счита също така обвиването на главата и коронованието за аналогия на властта, която посветеният приема от своите наставници -властта да поведе другите към такова съзерцание. Петата степен - това е най-висшето щастие, което, според Платон, представлява присъединяване към божествеността и асимилирането й дотолкова, доколкото позволява човешката природа.[9]

Такъв е платонизмът. „От Платон изхожда всичко - казва Ралф Емерсон, - за което пишат и спорят мислителите." Той е побрал в себе си цялото знание на своето време - гръцкото, после питагорейското в Италия и накрая всичко, което е можел да получи в Египет и на Изток. Той е бил гений с такава всеобхватна мисъл, че цялата философия на Европа и Азия е вплетена в неговите учения. И като допълнение към своята висока философска култура и способности той е притежавал душа и талант на поет.

Последователите на Платон (като цяло) строго са се придържали към неговата философска концепция. Някои обаче,подобно на Ксенократ, са си позволили доста смели спекулации. Спевсип, племенник и наследник на великия философ, е автор на „Анализ на числата" - трактат за питагорейските числа. Макар че не е споменат по име, изглежда той е бил противникът, към когото е отправил своята критика Аристотел, когато е коментирал цитата от аргументацията на Платон против учението на Питагор, посочващ, че всички неща сами по сеое си са числа, или (по-точно) - неотделими от числата. Той е положил големи усилия, за да докаже, че учението на Платон за идеите съществено са различава от питагорейската доктрина, твърдяща, че числата и величините съществуват отделно от нещата. Според него, Платон е учел, че не може да съществува *реално* познание, ако предметът на това познание не бъде изнесен зад пределите на трезвото мислене. Аристотел обаче не е заслужаващ доверие свидетел. Той е изкривявал учението на Платон и почти е парирал доктрината на Питагор. Съществува канон за тълкуванията, от който трябва да се ръководим при анализа на всички философски позиции: „Човешкият ум, под действието на своите собствени закони, винаги е бил принуден да храни едни и същи основни идеи, а човешкото сърце - едни и същи човешки чувства във всички векове." Без съмнение Питагор е привличал най-дълбоките интелектуални симпатии на своя век и неговото учение е оказало голямо въздействие върху ума на Платон. Неговата главна идея се е състояла в това, че съществува постоянен принцип на единство, скрит под формите, измененията и другите феномени на Вселената. Според Аристотел, Платон учел, че „числата представляват мъртви примитиви на всички същности". Ритер поддържал мнението, че това изказване трябва да се тълкува в символичен план, което без съмнение е правилен подход.

Аристотел продължава да асоциира тези *числа* с „формите" и „идеите" на Платон. Той даже настоява, че Платон е казал „формите са числа" и че „идеите съществуват като нещо веществено, те са реални същества". Платон обаче не е учел на това. Той е твърдял, че крайната цел е Висшето Благо. „Идеите са обекти за осъзнаване от човешкия разсъдък и са атрибути на Божествения Разум."[10] Той също така никога не е казвал „формите са числа". Това, което действително е твърдял, се намира в „Тимей": „Бог е създавал, според възникването на битието, чрез форми и числа."

Съвременната наука признава, че всички висши природни закони могат да бъдат изразени в количествена форма. Това несъмнено е по-пълна разработка и по-изчерпателно потвърждение на учението на Питагор. Числата са били считани за най-добрите изразители на законите на хармонията, които съществуват в Космоса. Ние знаем също така, че в химията учението за атомите и техните комбинации се базира върху числени зависимости. Както се изрази Арчел Батлър, „по тази причина светът (във всичките си области) представлява жива аритметика в

своето постъпателно развитие и реализирана геометрия в своя покой".

Ключ към питагорейските догми е общата формула за единство в множествеността; единно, преминаващо в множество и еманиращо множества. Това е древната доктрина за еманирането, предадена с няколко думи. Апостол Павел също я е приемал като вярна. „Всичко е от него и чрез него и в него се съдържа." Това е, както ще видите, чисто индийско и Браманично учение.

„Когато разтварянето (Пралайя) е достигнало своя край, Великата Същност (Пара-Атма или Пара-Пуруша) - Господ, съществуващ сам по себе си, от когото и чрез когото всичко е и ще бъде... решил да еманира от своята собствена субстанция различните твари."[11]

Мистичната декада 1+2+3+4=10 е израз на същата идея. Едно символизира Бог, две - материята, три - комбинацията на Монадата и Диадата (единица и двойка), съчетаваща в себе си природата и на двете и символизираща феноменалния свят; Тетрадата, или формата на усъвършенстването, изразява тяхната пустота; а Декадата, или сумата от всички тях, включва в себе си целия космос. Вселената е комбинация от хиляди елементи и все пак тя е израз на единния дух — хаос за сетивата и космос за разума.

Цялата тази комбинация от числа, изразяваща идеята на творението, е с индийски произход. Съществото, имащо битие само по себе си (Свайямбху или Свайямбхува) е ЕДИННО. То еманира от себе си *творящата мощ* — Брама или Пуруша (божественото мъжко начало) и единният се превръща в Двама; от този двоен съюз на чисто интелектуалния принцип с този на материята произлиза третият - Вирадж, или феноменалният свят. От тази невидима и непознаваема троица, Траманическата Три-мурти, произлиза втората триада, която съчетава три сили -творяща, съхраняваща и преобразуваща. Те се олицетворяват от Брама, Вишну и Шива, но все пак са слети в ЕДИНСТВО. Брама, или както е наречен във Ведите - Триденди, е трояко проявен Бог, от когото е произлязло символичното АУМ (съкращението на Тримурти). И единствено чрез тази троица, винаги действена и осезаема за всички наши сетива, невидимият, но познаваем Манас може да се проявява в света на смъртните. Когато той става ШАРИРА, или този, който приема видима форма, той олицетворява всички принципи на материята и всички зародиши на живота, той е Пуруша - трилик бог, или тройна сила, същност на Ведичната триада. „Нека брамините да знаят свещената сричка АУМ, три думи от Савитра, и нека всеки ден четат Ведите" (Ману, том 4, свитък 125).

„След създаването на Вселената, Този, чиято власт е непостижима, изчезнал отново, бидейки погълнат от Височайшата Душа... Отдалечавайки се в първоначалния мрак, Великата Душа остава в непознаваемото, лишена от форма...

Когато отново се съедини с най-финитe елементарни принципи, тя ще влезе в растителното или животинското семе и във всяко от тях ще приеме нова форма.

Така, редувайки активността с покой, Неизменното Същество вечно заставя да оживяват и умират всички съществуващи твари, както активните, така и инертните" (Ману, том I, свитък 5 и други).

Който е изучавал Питагор и неговите разсъждения за Монадата, която след като е еманирала Диадата, се потопява в мълчание и мрак и по този начин създава Триада — за него ще е разбираемо откъде е дошла философията на великия самоски Мъдрец и след него - на Сократ и Платон.

Изглежда Спевсип е учел, че психичната (или туматична) душа е също така безсмъртна, както духовната или разумна душа; понататък ще се запознаем с неговите аргументи. Той (подобно на Аристотел в неговите търсения за душата) направил от ефира елемент; по този начин се получили пет първоначални елемента, който съответствали на петте разпространени геометрични фигури. Това се превърнало в доктрина на Александрийската школа[12]. Първоначалният Единен не е съществувал в смисъла, в който ние разбираме това

понятие. Докато той не се е съединил с много неща - еманирани съществувания (Монада и Диада), -нито едно същество не е било създадено. Почитаното Тчидоу, като нещо проявено, обитава както в центъра, така и в окръжността, но това е само отражение на Божеството - Световната Душа.[13] В това учение ние намираме духа на Езотеричния будизъм.

Човешката идея за бога е образ на ослепяващата светлина, който той вижда в кривото огледало на своята душа, но това в действителност не е Бог, а само неговото отражение. Неговият блясък и слава са там, а, онова, което човек вижда, е само светлината на неговия собствен дух - това е всичко, което той е способен да види. *Колкото по-ясно е огледалото, толкова по-светло ще е божественото изображение.* Външният свят обаче не може да се наблюдава в същото време. При екстатичния йога (озарения ясновидец) духът ще сияе като пладненско слънце, а при станалия жертва на земните влечения това сияние ще изчезне, защото огледалото е затъмнено с петната на материята. Такива хора отричат своя Бог и са готови с един удар да лишат човечеството от душа.

Няма БОГ? Няма ДУША? Това е страшна, разрушителна мисъл! Един довеждащ до подлуда кошмар на безразсъдния атеист, показващ пред трескавия му поглед някаква уродлива непрекъсната процесия от искри на космическата материя, *от никого несъздадена,* самопоявяваща се, самосъща и саморазвиваща се; и това АЗ *не е* АЗ, защото то е *никой* и *нищо,* не идва *отникъде* и няма движеща (го) причина, защото няма никаква Първопричина и всичко стремително се носи *наникъде.* И всичко това се извършва в кръга на Вечността, сляпа, инертна и БЕЗПРИЧИННА. Какво, в сравнение с това, е будистката Нирвана даже в тази неправилна форма, в която някои я разбират? Нирваната е предшествана от безбройни трансформации на духа и метапсихози (в течение на които съществото нито за секунда не губи чувство за собствената си индивидуалност), които могат да продължават милиони векове, докато не бъде достигнато крайното НИЩО.

Въпреки че някои поставят Спевсип по-ниско от Аристотел, светът му е задължен за определението и обяснението на много неща, които Платон е оставил завоалирани в своето учение за Сетивното и Идеалното. Неговата максима е била: „Нематериалното се познава чрез научна мисъл, а материалното се изучава чрез научно възприятие".

Ксенократ е изложил много от ненаписаните теории и учения на своя учител. Той също високо оценявал питагорейското учение за системата на числата и математиката на Питагор като цяло. Признавайки само три степени на познанието - *Мисъл, Възприятие* и *Озарение (интуитивно* познание) - той вярвал, че на първото принадлежи всичко онова, което се намира зад небесния предел; на Възприятието предоставял това, което е в небесата, а на Интуицията - самите небеса.

Ние отново намираме тези теории (изразени с почти същите думи) в Манава-Дхарма-Шастра, където за създаването на човека се казва следното: „Той (Височайшият) е извлякъл от своята собствена същност безсмъртното дихание, *което не загива,* и на тази душа на съществото той дал Аанкара (самосъзнание), или върховен водач". После той дал на човешката душа разум, образуван от три качества и пет органа за външни възприятия. Тези три качества са Разум, Съзнание (Съвест) и Воля. Те съответстват на Мисълта, Възприятието и Озарението при Ксенократ. Връзката на числата с идеите е била разработена от него по-добре, отколкото у Спеусипус, и той надминал Платон в определението на учението за Невидимото. Свеждайки ги да идеални първични елементи, той показал, че всяка фигура и форма е произлязла от най-тънка неделима линия. Ксенократ, подобно на Платон, вярвал в същите теории за човешката душа (представящи я като число). Това е очевидно, въпреки че Аристотел не го приема, противоречейки и на всички други учения на този философ. Това служи като окончателно доказателство, че много от ученията на Платон са се предавали устно, даже ако приемем, че не Платон, а Ксенократ е първият създател на теорията за неделимите (безкрайно малки) величини. Платон извежда душата от число и я нарича самопроизволно движещо се число. Теофаст отбелязва, че той е разработил теорията за душата по-добре от

всеки друг платоник. Той я поставил в основата на своята космологична доктрина и доказал необходимостта от съществуването във всички части на вселенското пространство на последователни, постепенно нарастващи групи от живи, мислещи и духовни същества.[14] Той представя човешката душа като сложно образувание, състоящо се от най-духовните свойства на Монадата и Диадата и обединяващо в себе си техните принципи. Говорейки за елементите като за божествени сили и богове, нито той самият, нито другите философи са влагали в това някакви антропоморфни идеи. Крише показва, че той ги нарича богове само с цел тези елементарни сили да не се смесват в човешките представи с демоните на невидимия свят (елементарните духове).[15] Доколкото Световната душа насища целия Космос, дотолкова и животните трябва да имат в себе си нещо божествено.[16] Това съвпада с доктрините на будистите и херметиците, а Ману надарява с жива душа даже растенията и най-малките тревички.

Демоните, според тези теории, са междинни същества между божественото съвършенство и човешката греховност[17]; той ги дели на класове, като всеки клас се дели на още много подкласове. Той обаче точно и ясно посочва, че индивидуалната, или лична душа е водещ ангел-пазител за всеки човек и че никакъв демон няма над нас по-голяма власт, отколкото нашия собствен. Следователно *Даймон* на Сократ е бог или божествено същество, което го е вдъхновявало през целия му живот. От човека зависи дали ще отвори, или ще затвори своите възприятия за божествения глас. Подобно на Спеусипус, той е приписвал безсмъртие на психическото тяло, или неразумната душа... Някои херметически философи обаче учели, че душата притежава самостоятелно съществуване, което продължава само дотогава (при нейните преминавания през различните сфери), докато в нея съществуват някакви материални или земни частици, а когато напълно се очисти от тях, тя се *унищожава* и само нейната квинтесенция се слива със своя *божествен* дух *(разумната* душа), след което те двете стават едно.

Зелер разказва, че Ксенократ забранявал да се приема животинска храна (месо) не защото приписвал на животните някакво сродство с човека, както им приписва съзнание за бога, а по напълно противоположна причина - „да не би неразумността на животинската душа да придобие някакво влияние върху нас".[18] Ние обаче предполагаме, че той е говорел така, защото (подобно на Питагор) е имал за учители и за образец поведението на индийските мъдреци. Цицерон е писал, че Ксенократ презира всичко, освен висшите добродетели.[19] „Да се освободим от подчинеността на чувственото съществуване, да победим Титаническите елементи в нашата земна природа с помощта на божествената същност — това е нашата задача." Зелер му приписва думите: „Чистотата, даже в тайните мечтания на сърцето, е наше върховно задължение и само философията и посвещението в Мистериите ни помагат да достигнем тази цел."[20]

Крентор, друг философ, свързан от самото начало с Академията на Платон, смятал, че човешката душа е създадена от първичната субстанция на всички, неща — от Монадата, или Единното, и от Диадата, или Двойното. Плутарх подробно говори за този философ, който (като своя учител) вярвал, че душите, измъчващи се в земните тела, търпят наказание и се намират в изгнание.

Хераклит, въпреки съмненията на някои критици доколко строго се е придържал към първоначалната философия на Платон[21], е учел на същата етика. Зелер ни го представя като учител, който (подобно на Гицетас и Екфантус) споделял питагорейското учение за денонощното въртене на Земята и за неподвижността на някои звезди, но добавя, че Хераклит не е знаел за годишното въртене на Земята около Слънцето и за хелиоцентричната система. Ние обаче имаме достоверни доказателства, че хелиоцентричната система е преподавана в мистериите и че Сократ е умрял по обвинение в разгласяване на свещените тайни. Хераклит напълно приел питагореиските и платоническите възгледи за човешката душа и нейните свойства. Той я описва като светеща ефирна същност и твърди, че душите

обитават „Млечния път", преди да се спуснат в зараждане, или подлунно съществуване. Неговите демони, или духове, притежават въздушни или парообразни тела.

В „Епиномис" намираме цялостно изложение на доктрината за питагореиските числа и тяхното съотношение със сътворения свят. Като истински платоник авторът на този труд твърди, че мъдростта може да бъде достигната само с детайлно изучаване на окултната природа на творението, тъй като единствено това ни дава увереност в блаженото съществуване след смъртта. Много от размислите в този трактат са по отношение на безсмъртието, но авторът добавя, че ние можем да достигнем това знание само чрез пълно усвояване на знанието за числата, тъй като човек, неспособен да различи правата от кривата линия, никога няма да има достатъчно мъдрост, за да достигне до математично представяне на *невидимото,* т.е. ние трябва да се убедим в обективното съществуване на нашата душа (астралното тяло), преди да осъзнаем, че притежаваме божествен и безсмъртен дух. Ямблих казва същото, добавяйки, че това е тайната на висшето посвещение. „Божествената сила - казва той - винаги негодува срещу тези, които правят очевиден състава, т.е. които предават способа за вписване на додекаедър в сфера."[22]

Идеята, че „числата", притежаващи най-големи добродетели, винаги пораждат добро и никога зло, имат предвид справедливостта, уравновесения темперамент и всичко, което е хармонично.

Когато авторът говори за всяка звезда като за индивидуална душа, той само повтаря това, което индийските посветени и херметистите са учели преди и след него, а именно, че всяка звезда е самостоятелна планета, която (подобно на нашата Земя) има собствена душа, като всеки атом от материята е наситен с божествената еманация на световната душа. Тя (звездата или планетата) диша и живее, тя чувства, страда и се радва на живота по свой собствен начин. Кой естествоизпитател е в състояние да оспори това с достатъчно убедителни доказателства? Ето защо ние трябва да разглеждаме небесните тела като образи на богове, владеещи силата на своите субстанции, и въпреки че не са безсмъртни в душевната си същност, тяхната роля във вселенското битие заслужава божествено почитане. Основната идея на цитираното е ясна и трябва да бъдеш наистина злонамерен, за да я изтълкуваш неправилно. Ако авторът на „Епиномис" поставя тези огнени богове по-високо от растенията, животните и даже от човечеството, които (като продукт на земята) той поставя на по-ниско равнище, то кой може да докаже, че той е напълно неправ? Този, който поиска да разбере различните концепции на древните философи, следва да се задълбочи в абстрактната метафизика на старите философии.

Все пак, когато авторът на „Епиномис" поставя между най-висшите и най-нисшите богове (въплътените души) три класа демони и населява Вселената с невидими същества, той е по-рационален от нашите съвременни учени, които между тези две крайности оставят зееща пустота, арена на слепи сили. От тези три класа първите два са невидими; техните тела са от чист ефир и огън *(планетни духове);* демоните от третия клас притежават парообразни тела - те обикновено са невидими, но понякога се уплътняват и стават видими за няколко секунди. Това са земните духове, или астралните души.

Това са доктрините, които (изучавани чрез аналогии и по принципа на съответствието) са водели древните и могат отново да поведат съвременните търсачи на истината стъпка по стъпка към разкриването на най-великите тайни. На ръба на мрачната бездна, отделяща духовния от физическия свят, стои съвременната наука със затворени очи и обърната настрана глава, твърдейки, че пропастта е непроходима и бездънна, въпреки че държи в ръцете си факел и е достатъчно да го спусне малко по-ниско, за да види своята грешка. За разлика от нея сегашният изследовател на херметическата философия е построил мост над тази бездна.

В своите „Научни фрагменти" Тиндал прави следното тъжно признание: „Ако питате мен, разрешила ли е науката, или ще разреши ли скоро проблема за Вселената - ще трябва със

съмнение да поклатя глава." За професор Тиндал е било също толкова трудно да даде доказателства за своите научни убеждения, както за Йов да разреши спора си с Левиатан.

За да избегнем объркването, което лесно може да възникне при честата употреба на някои термини в смисъл различен от този, който употребява читателят, е време да дадем някои пояснения. Не искаме да даваме повод за недоразумения и неправилни тълкувания. Магията за едни читатели може да има едно значение, а за други - друго. Ние ще й придадем значението, което тя има в ума на изучаващите я на Изток и за лицата, които задълбочено се занимават с нея. Това се отнася и за понятията „Херметическа наука", „Окултизъм", „Йерофант", „Адепт", „Магьосник" и т.н. В последно време отсъства съгласие по тяхното значение. Макар че различията между термините бяха често твърде незначителни - само етнически,за масовия читател ще бъде полезно да узнае с точност кое какво значи. Даваме ги в азбучен ред.

Етробация - гръцка дума, означаваща издигане във въздуха или ходене по въздуха; сред съвременните спиритисти това се нарича *„левитация"*. Тя може да бъде съзнателна или несъзнателна. В първия случай тя е магия, а във втория - заболяване или сила, за която е нужно обяснение.

Символичното обяснение на етробацията е дадено в един стар сирийски ръкопис, преведен през петнадесетото столетие от някой си Малкус (алхимик). Във връзка с описанието на действията на Симон Мага, в един абзац четем:

„Симон, притискайки лице към земята, прошепнал в ухото й: „О, майко Земя, дай ми малко от твоето дихание, а аз ще ти дам моето; *пусни ме,* о, майко, за да мога да отнеса твоите думи на звездите, и аз предано ще се върна при теб не след дълго." И Земята, утвърждавайки своето положение и без ни най-малка вреда за себе си, изпратила своя гений, за да даде дъха си на Симон така, както Симон й давал своя (чрез него); и звездите заликували, когато Могъщият ги посетил."

За отправна точка тук служи известният електрохимичен принцип, че едноименно наелектризираните тела се отблъскват, а разноименно наелектризираните взаимно се привличат. „Най-елементарните знания по химия - твърди професор Кук - показват, че докато радикалите на противоположните вещества се съединяват лесно помежду си, два метала или два близкородствени металоида проявяват малко сродство един към друг."

Земята фактически е магнитно тяло (както са установили учените) - Парацелз още преди триста години е твърдял, че тя представлява един огромен магнит. Земята е наситена с особен вид електричество (ще го наречем положително), което тя изработва непрекъснато чрез спонтанно действие в себе си като център на движението. Човешкото тяло, както и другите материални форми, са заредени с противоположен вид електричество -отрицателно. Органичните и неорганичните тела, ако се оставят сами на себе си, постоянно развиват в себе си и се зареждат с електричество, противоположно на земното. Всъщност за какво става дума? Просто за земното притегляне. „Без земното притегляне вие не бихте имали тегло - казва професор Стюърт[23] - и ако нашата земя беше двойно по-тежка, отколкото е сега, за вас щеше да се удвои и притеглянето."

Как тогава можем да се избавим от това притегляне? Съгласно гореизложения закон на електричеството, съществува притегляне между нашата планета и организмите на нея, което ги задържа на повърхността на земята. Законът на притеглянето обаче в много случаи е бил нарушаван от левитацията на хора и неодушевени предмети. Как да обясним това? Състоянието на нашите физически системи - казват философите-теурзи - в .значителна степен зависи от въздействието на нашата воля. Добре управляваната воля може да направи „чудеса"; всъщност тя може да извърши смяната на електрическата полярност от отрицателна в положителна и тогава човек ще премине по отношение на земята в състояние на отблъскване и „притеглянето" за него ще престане да съществува. Съвсем естествено е, че

при това положение той ще се понесе нагоре и ще се издига, докато отблъскващата сила не се изчерпи. Височината на неговата левитация ще се измерва с по-голямата или по-малката му способност да зарежда своето тяло с положително електричество. След като човек веднъж овладее тази власт над физическите сили, после преходът от земното привличане към левитацията може да стане не по-труден от дишането.

При изучаването на нервните болести е установено, че при обикновения сомнамбулизъм (както и при месмеричния еомнамбулизъм) теглото на тялото сякаш намалява. Професор Перти споменава за един сомнамбул - Кохдер, който не потъвал във водата и постоянно изплувал на повърхността. Ясновидка от Преворст изплувала във ваната и не могла да се задържи там в седящо положение. Той споменава също за Ана Флейшър, която получавала епилептични припадъци и често я виждали да се издига във въздуха. Веднъж, в присъствието на двама достоверни свидетели (двама декани) и други лица, тя се издигнала в-хоризонтално положение на два и половина ярда над леглото. Рул; Упфем разказва подобен случай за Маргарита в неговата „История за магьосничеството в Салем". „При екстатичните субекти - добавя професор Перти - издигането във въздуха се случва много по-често, отколкото при сомнамбулите. Ние дотолкова сме свикнали да приемаме притеглянето за нещо абсолютно и неизменно, че идеята за пълно или частично повдигане ни се струва напълно недопустима; съществуват обаче феномени, при които земното притегляне се преодолява чрез материални сили. При някои заболявания, например при нервна треска, теглото на човешкото тяло изглежда увеличено, а при всички екстатични състояния като че ли намалява. По същия-начин могат да съществуват и други сили, не само материални, които са способни да противодействат на притеглянето."

Неотдавна мадридски вестник е съобщил за млада селска девойка близо до Сантяго, представляваща интерес в тази връзка: „Достатъчно е да се държат два пръта от намагнетизирано желязо хоризонтално на половин метър над нея, за да увисне тялото й във въздуха."

Ако нашите лекари провеждаха опити над такива издигащи се във въздуха лица, те биха установили, че тези лица са силно заредени със същата форма на електричество (+ или -), с каквато е заредено мястото, над което те са левитирали. И ако нервните заболявания, също както духовните екстази, предизвикват (без участие на съзнанието на субекта) едни и същи следствия, това означава, че ако изучим добре тази природна сила, ще можем да я управляваме по наше желание.

Алхимици - от *Ал* и *Кеми,* огъня, или бога и патриарха *Кхем,* също така название на Египет. Розенкройцерите от средните векове, а именно Робърт де Флуктибус (Робърт Флад), Парацелз, Томас Воган (Евгени Филалет), Ван Хелмонт и други - всички те са били алхимици, търсещи *скрития дух* в цялата неорганична материя. Някои хора, и по-точно мнозинството от хората, са обвинявали алхимиците в шарлатанство и лъжа. Разбира се, такива личности като Роджър Бекон, Агрипа, Хенри Кунрат и адепта Джебер (първият, който запознал Европа с някои от законите на химията) едва ли могат да бъдат наречени лъжци, а още по-малко - глупаци. Учените, които развиват физиката на основите на атомистичната теория на Демокрит, както за това отново заявява Джон Далтон, забравят, че Демокрит и Абдера са били алхимици и ако техните умове са били способни да проникнат толкова дълбоко в тайните на природата в едно направление, то несъмнено е трябвало да-имат сериозни причини, за да приемат философията на херметизма. Олаус Боричия казва, че люлката на алхимията трябва да се търси в най-дълбоката древност.

Астрална светлина - това е същото, което е и *звездната светлина* на Парацелз и другите херметически философи. Във физичен план това е ефирът на съвременната наука. Метафизически - в своето духовно или окултно значение - ефирът е нещо много по-голямо, отколкото сега се приема. В окултната физика и в алхимията е добре показано, че той съдържа в своите безбрежни вълни не само „*перспективата* и мощта на всички качества на

живота" (по Тиндал), но също така и *реализацията* на всички качества на мощта на духа. Алхимиците и херметис-тите вярват, че техният астрален и звезден ефир (освен че притежава гореспоменатите свойства на белия и червения магнезий) е *Анима Мунди,* работилница на Природата на целия Космос, както духовен, така и физически. Великата светлина се проявява във феномена на Месмеризма и в „левитацията" на човека или други предмети; изхождайки от нейния духовен аспект, можем да я наречем ефир.

Понятието „астрал" е по-древно и е било употребявано от някои антични философи. Порфирий описва астрала като фино тяло, „безсмъртно, светещо и звездоподобно", което винаги е съединено с душата. Коренът на тази дума вероятно произлиза от скитското „айстаер", което означава „звезда". Розенкройцерите разглеждали действителното като „право противоположно на привидното" и учели, че това, което за *материята* изглежда светлина, е тъмнина за *духа;* затова те търсели този дух в астралния океан на невидимия огън, който обвива света, и претендирали, че са проследили невидимия божествен дух, който осенява всеки човек и погрешно се нарича „ДУША" до самия трон на Невидимия Непознаваем Бог. Тъй като Великата първопричина винаги остава невидима и непознаваема, те могат да Докажат своите твърдения само чрез демонстриране на нейните следствия в този материален свят, извиквайки ги от света на непознаваемото в познаваемата вселена на следствията. Това, че астралната светлина насища целия Космос, скрита в своето латентно състояние и в най-малките скални частици, те демонстрирали чрез искрите от кремъка и от други камъни, чийто дух, бидейки насила разбуден, внезапно се появява пред нашите очи като искра и изчезва мигновено в областта на непознаваемото.

Парацелз я нарича „звездна светлина", взимайки този термин от латинския. Той разглежда звездното множество (вкл. и нашата Земя) като *съсиреци* на астралната светлина, „които са паднали в зараждане в материята", но чиито магнетични, или духовни еманации поддържат постоянна и никога непрекъсваща се връзка с източника на всичко — астралната светлина. „Звездите ни притеглят към себе си, а ние ги притегляме към нас - казва той. - Тялото е дърво, а животът — ден, който осенява подобно на звездната и небесната светлина." „Магията - това е философията на алхимията" - добавя той.[24] Всичко, отнасящо се към духовния свят, е длъжно да дойде при нас от звездите и ако сме в добри отношения с тях, ще можем да извършим най-великите *магически* действия.

„Както огънят преминава през желязната печка, така и звездната светлина с всичките й свойства преминава през човека, проникайки в него, както дъждът прониква в земята, която вследствие на това трябва да даде плодове. Забележете, че звездите *обкръжават* Земята отвсякъде, *както черупката обгръща яйцето:* през черупката прониква въздух и стига до центъра на света." Човешкото тяло (също както Земята, планетите и звездите) е подчинено на законите на двойствеността - то притегля и отблъсква, тъй като цялото е наситено с двоен магнетизъм, с приливите и отливите на астралната светлина. В природата всичко е двойствено: магнетизмът бива положителен и отрицателен, активен и пасивен, мъжки и женски. Нощта носи отдих за човечеството от дневната дейност и възстановява равновесието както на човешката, така и на космическата природа. Когато месмеризаторът (хипнотизаторът) разбере великата тайна на поляризираното действие, придавайки на своя флуид двуполюсна сила, той става най-велик вълшебник. Астралната светлина също е двузначна и нейното равновесие е резултат от равно-действието на две противоположни сили, постоянно влияещи една върху друга. В резултат на това се появява ЖИВОТ. *Когато тези две сили се разширят и останат бездействени толкова дълго, че едната стане равносилна на другата и двете заедно преминават в състояние на пълен покой, това състояние е СМЪРТ.* Човешкото същество може да има горещо или студено дихание и може да поема в себе си студен или горещ въздух. Всяко дете знае как да регулира температурата на своето дихание, но как да се защити от горещия или студения въздух - това нито един физиолог още не е узнал. Само астралната светлина, главната действаща сила в магията, може да ни разкрие всички секрети на природата. Астралната светлина е идентична с Акаша

на индусите. Сега ще обясним това понятие.

Акаша. Буквално това на санскрит означава „небе", но в своя мистичен смисъл това е „НЕВИДИМО НЕБЕ", или както брамините го наричат по време на жертвоприношение - „Сома", „бог Акаша" или „бог Небе". Съдържанието на Ведите показва, че преди пет хиляди години индусите приписвали на Акаша същите свойства, които тибетските лами й приписват сега; че те я разглеждат като източник на живот, като резервоар на всички енергии, като движеща сила на всички изменения в материята. В своето латентно (спящо) състояние тя напълно съвпада с нашето понятие за световния ефир; в своето активно състояние тя става Акаша, всесилен и всемогъщ бог. В браманичните жертвоприношения тя играе ролята на Сабасия, или тази, която ръководи магическите последствия при извършването на религиозните обреди, имаща свой собствен хотар (свещенослужител), който е наречен с нейното име. Както в другите страни, така и в Индия, през древността свещенослужителите се явяват представители (на нашата земя) на различните богове, като всеки се нарича на това божество, в името на което той действа. Акаша е неотделима част на всяка Крития (магическа церемония), била тя религиозна или светска. Браманичният израз „да раздвижиш Брама" означава да задвижиш сила, която в латентно състояние лежи в основата, на всяко магическо действие, тъй като ведичес-ките жертвоприношения са не друго, а церемониална магия. Тази сила е Акаша, или ОКУЛТНОТО електричество; тя е универсален разтворител, „Анима Мунди", т.е. астрална светлина. В момента на жертвоприношението тя се насища с духа на Брама и за известно време става самия Брама. Очевидно оттук е произлязъл християнският догмат за предсъществуването (за транссубстанцията). Един от най-новите трудове по окултна Философия - „Изкуство на Магията", за първи път дава на света е най-разбираема и интересна форма обяснението на Акаша и нейната връзка с феномените, приписвани на нейното влияние от факири и лами.

Антропология - наука за човека, обхващаща:

ФИЗИОЛОГИЯТА, или тази област на естествените науки, която разкрива тайните на органите и техните функции при човека, животните и растенията; но особено -

ПСИХОЛОГИЯТА, или тази велика (пренебрегната в наши дни) наука за душата като за същност, различна от духа, и за' нейната връзка с духа и тялото. В съвременната наука психологията е свързана само със състоянието на нервната система и почти напълно се игнорира психичната същност. Лекарите са нарекли науката за лудостта и психичните отклонения психиатрия и са дали същото наименование на медицинските заведения, в които се настаняват психично болните.

Халдеи. Отначало е племе, а по-късно - каста на учени кабалисти. Те са били учени магове, астрономи и предсказатели във Вавилон. Знаменитият Хилел, предтеча на Исус във философията и етиката, е бил халдеец. Франк в своята „Кабала" посочва голямото сходство на „тайната доктрина", дадена в „Авест", с религиозната метафизика на Халдеите.

Дактили (от дактил - палец). Название, давано на жреците на Кибела. Някои археолози извеждат произхода на този термин от пръстите, защото жреците на Кибела били толкова, колкото пръстите на ръцете, но ние не мислим, че това тълкуване е правилно.

Демони - название (дадено от древните, и главно от александрийските философи) на различните видове духове, били те добри или зли, човешки или не. Това наименование често е било синоним на богове и ангели. Някои философи обаче с основание се опитвали да намерят точните разграничения между тези многобройни класове.

Демиург - Творец, Върховна власт, изградила Вселената. Оттук франкмасоните взели своето название - „Върховен архитект". Управителите на някои гръцки градове носели тази титла.

Дервиши или както ги наричат „въртящи се магьосници". Освен аскетичния начин на живот, молитвите и съзерцанието, тези последователи на Мохамед нямат много общи черти с

индийските факири. Последните могат да станат санясини или странстващи свети монаси, докато дервишите обикновено не се издигат по-високо от второкласните окултни похвати, които използват. Дервишите също могат да бъдат силни хипнотизатори, но те никога не се подлагат доброволно на отвратителните и понякога невероятни самоизтезания, които факирът изобретява за себе си с растящо усърдие дотогава, докато неговото естество не се поддаде и не умре в бавна и мъчителна агония. Дори най-страшните от действията на факирите - съдиране на кожата на живо от крайниците, изтръпване на очите, заравяне в земята до гушата и оставане в това положение в течение на месеци - им се струват като детска игра. Едно от най-обичайните мъчения от този род е Чида Нарвада - закачват факира на една конструкция от лостове, приличаща на бесилка, като на края на всеки от тези лостове е прикрепен скрипец с промушена през него връв, която завършва с желязна кука. Тази кука се забива в голия гръб на факира, който, заливайки земята със своята кръв, е повдигнат във въздуха и въртян около бесилката. От самото начало на тази жестока операция чак докато не го свалят от куката или той сам от тежестта на собственото си тяло не се откъсне от нея, на лицето на факира не трепва нито един мускул. Той остава спокоен, сериозен и невъзмутим, сякаш приема освежителна вана. Факирът ще се надсмива и ще презира всяко мъчение, което можем да си представим, тъй като е убеден, че колкото повече умъртвява своето външно, физическо тяло, толкова по-сияйно и свещено става неговото вътрешно, духовно тяло. Индийските дервиши обаче, както и дервишите от другите мохамедански страни, никога не се подлагат на такива въздействия.

Друиди - каста на свещенослужители, процъфтяваща в древността в Британия и Галия.

Елементални духове - същности, развиващи се в четирите царства: в земята, във въздуха, в огъня и във водата. Кабалистите ги наричат джуджета, силфи, саламандри и ундини. Могат да бъдат наречени и природни сили. Те могат да се използват от развъплътените човешки души (чисти или нечисти), както и от живи адепти на магията и магьосничеството, за да се предизвикат желаните феномени. Тези същества никога не стават хора.[25]

Под общото наименование „пери" или „феи" елементалните духове се срещат в митовете, легендите и преданията на всички древни и съвременни народи; наричат ги пери, деви, джинове, силвани, брауни, ундини, ниси, саламандри, гоблини, нимфи и т.н. Виждали са ги, бояли са се от тях, гонели са ги и са ги викали навсякъде по нашата планета и през всички векове. Дали трябва да приемем, че всички, които са се срещали с тях, са халюцинирали?

Тези елементали са главните агенти на развъплътените невидими души на спиритичните сеанси - те са създатели на всички феномени, с изключение на тези от субективен характер.

Духове - елементарни. Строго казано, това са развъплътени души, които в някакъв момент, още преди настъпването на физическата смърт, са се отделили от своя божествен дух и с това са загубили шанса си за безсмъртие. Елифас Леви и някои други кабалисти почти не правели разлика между духовете-елементарии, духовете на бившите хора, и тези същества, които населяват елементите на стихиите, явяващи се слепи природни сили. Разделили се със своите тела, тези души (наричани също „Астрални тела") на хора с тясно материалистичен манталитет неизбежно се притеглят към земята, където водят своето временно съществуване сред елементите, родствени на тяхната груба натура. Вследствие на това, че те никога по време на своя земен живот не са култивирали духовност, а са я подчинили на материалното и грубо начало, те са станали неспособни за възвишената дейност на чистите развъплътени същества, за които земната атмосфера е задушлива и зловонна. След повече или по-малко продължителен период от време тези материалистични души започват да се разлагат и накрая се разтварят като облак, атом след атом, в заобикалящата среда.

Есен - от *Aca,* „лечител". По думите на Плиний - секта на юдеи, съществувала преди хиляди години в района на Мъртво море. Някои мислят, че са били фарисеи-екстремисти; други предполагат, че са били „канити" и „назаряни". Те имали много будистки идеи. Трябва да се отбележи, че свещенослужителите на *Великата Майка* в Ефес са се наричали със същото

име. Евзабий и след него Де Квинси твърдят, че те са по същество ранни християни, което е по-вероятно. Обръщението „брат", използвано от ранната християнска църква, било есеианско; те, подобно на първите християни, живеели като братство или 1 община. Забелязваме, че само садукеите (представители на други юдейски касти на свещенослужители) преследвали християните.

Фарисеите като цяло били по-меки и често заставали на страната на християните. Справедливият Яков останал фарисей до смъртта си но Павел, или *Ахер,* се считал за схизматик.

Еволюция - развитие на по-висш тип живи същества от по-нисш. Съвременната, или така наречената *точна* наука, признава само едностранчивата физическа еволюция, като предпазливо отбягва и игнорира висшата, или духовна еволюция, приемането на която би принудило нашите съвременници да признаят превъзходството на древните философи и психолози.

Мъдреците на древността, издигайки се до *Непознаваемото,* са избрали за изходна точка първото проявление на невидимото и неизбежното и по пътя на строгите логически разсъждения са стигнали до абсолютно необходимото творящо Същество, до Демиурга на Вселената.

У древните мъдреци еволюцията започва от чистия дух, който (спускайки се все по-ниско и по-ниско) накрая приема видими и познаваеми форми и става материален. Оттам нататък те използват метода на Дарвин, но в много по-широк и всеобемен смисъл. В „Риг Веда Санхтите", в тази най-стара книга на света[26] (на която даже предпазливите съвременни индолози и санскритолози приписват древност до три хилядолетия преди Христа) ,и по-точно в първата книга „Химни на Марутам", е казано:

„Небитието и Битието съществуват във височайшите небеса, където се е родила Дакша в лоното на Адити" (Мандала I, Сукти 166).

„В първия век на боговете Битието (познаваемото Божество) се родило в Небитието (което никакъв разум не може да разбере); след това са родени невидимите сфери (региони и области), а от тях - УТАНАПАДА."

„От Утанапада на Земята са били родени и видимите сфери (видимите региони и области). Дакша бил роден от Адити и Адити от Дакша."

Адити е Безкрайността, а Дакша е *дакша-питарах,* сухвали, или баща на боговете, тълкувано от Макс Мюлер и Ротх като баща на силите „съхраняващи, притежаващи и награждаващи със способности". Ето защо е разбираемо, че „Дакша е роден от Адити, а Адити - от Дакша" означава същото, което съвременните учени наричат „корелация на силите", още повече, че ние намираме в този параграф (в превод на професор Мюлер) следното: „Аз побирам Агни, източник на всички същества, баща на силите." Това е ясна и идентична идея, преобладаваща в ученията на зороастрийците, магьосниците и средновековните огнепоклонници. Агни е Бог на огъня, на Духовния Ефир, самата субстанция на божествената същност на Невидимия Бог (присъстваща във всеки атом на Неговото творение), наричан от розенкройцерите „Небесен огън".

Ако внимателно сравним стиховете от мандалата, която гласи: „Небето е ваш баща, Земята е ваша майка, Сома е ваш брат, Адити е ваша сестра" (I, 191, б)[27] от надписа на „Изумрудения скрижал" на Хермес, ще намерим същата основна идея на метафизичната философия, идентична с приведената по-горе.

„Както всичко е създадено с посредничеството на едно същество, така всичко е направено от това единно нещо по пътя на приспособяването: „Неговият баща е Слънцето, неговата майка - Луната..." и т.н. (Изумрудения скрижал)[28].

Професор Макс Мюлер вижда в тази Мандала „накрая нещо приличащо на теогония, макар че е пълна с противоречия."[29] Алхимиците, кабалистите и изучаващите философия мистици ще намерят в нея ясно очертана система на еволюцията в космогонията на народ, живял двадесет хиляди години преди нашата ера.; Освен това, те ще намерят там пълно сходство на постулатите на тази доктрина с херметическата философия, както и с ученията на Питагор и Платон.

В еволюцията, както започват да я разбират сега, се предполага присъствието (в цялата материя) на импулс, заставящ я да се стреми към висши форми - това предположение е ясно изразено в Ману и в други индийски трактати от най-дълбока древност.

Спорът между последователите на школите на еволюционистите и еманистите накратко може да бъде изложен така: еволюционистите прекратяват своите изследвания на границата на „Непознаваемото", а еманистите предполагат, че нищо не може да бъде развивано или проявяваш от утроба (т.е. родено), освен това, което преди това е било заложено или заченато, посочвайки по този начин, че животът има за свое начало една духовна мощ, която е над всичко.

факири. Религиозни фанатици от Индия. Обикновено те са прикрепени към браманските пагоди и следват законите на Ману. Строго религиозният факир ходи напълно гол, с изключение на неголямо парче плат около бедрата, наричано дхоти. Факирите имат дълги коси, които им служат като джобове - в тях те мушкат различни неща: лула, малка флейта *(вагудах),* чиито звуци довеждат змиите до каталептично вцепеняване, понякога и бамбукова пръчица (дълга около един фут) *със седем мистични отвора.* Факирът получава тази магическа пръчица (по-точно *жезъл)* от^своя учител в деня на посвещението заедно с тайната на енергийните *центрове-чакри,* която му се предава „уста в ухо". Според тях, това е именно вълшебният жезъл, с помощта на който те правят всички окултни феномени.[30]

Браманският факир е съвсем различен от мюсюлманския суфий в Индия, когото (в някои области на Британска Индия) също наричат факир.

Херметисти - производно от Хермес, бога на мъдростта, известен в древен Египет, Сирия и Финикия под името Тот, Тат, Адат, Сет, Са-тан (последният не трябва да се разбира в това значение, което му се придава от мюсюлманите и християните). Кабалистите го отъждествяват с Адам Кадмон, първото проявление на Божествената Сила, както и с Енох.

Съществували са два Хермеса: по-старият бил Трие мегистус, а вторият - негова еманация или превъплъщение, другар и наставник на Изида и Озирис. Хермес, подобно на Мазеус, бил бог на мъдростта на свещенодействащите.

Йерофант - посветител в тайното учение. Главата на адептите при посвещенията, обясняващ на неофита тайното знание, носел тази титла. В еврейския и халдейския език понятието „Йерофант" се изразява с термина „Петр" (Петър), или „разкривател"; следователно, (римският) ПАПА, като наследник на йерофантите на древните мистерии, заема езическия трон на „Св.Петър".

Враждебността на Католическата църква по отношение на алхимиците, тайнознанието и астрономическите науки се обяснява с това, че тези знания в древността представлявали прерогатив (изключително право) на йерофанта или на представителя *на Петър,* който владеел тайната на живота и смъртта. Хора Джордано Бруно, Галилей и Кеплер, и даже Калиостро, нарушавали правата на Църквата и в резултат на това били осъдени на смърт.

Всички нации са имали свои мистерии и свои йерофанти. Даже юдеите имали своите Петър-Танаим, или равини, подобно на Галилей, Акиба[31] и други знаменити кабалисти, които единствен; можели да приобщават към тайното знание, скрито в *Меркаба* В древни времена в Индия имало само един йерофант, а сега са няколко, разпръснати по цялата страна и прикрепени към глав-| ните пагоди; познати са като брам-атма. В Тибет главният йерофант

е Далай или Талей-Лама в Лхаса.[32] Сред християнските нации само католиците са съхранили този „езически обичай" е лицето на своя папа, макар че те, за съжаление, са изопачили в голяма степен величието и достойнството на този свещен сан.

Посветени - в древността това са били хората, посветени в тайнознанието, преподавано от йерофантите на мистериите. В наши дни това са посветените (от адептите на съкровеното учение) в тайнознанието, което, независимо че са минали векове, все още има няколко истински привърженици на земята.

Кабалист - от Кабала, писана или устна традиция. Кабалист, това е изучаващият „тайната наука", този, който тълкува съкровеното знание на свещените писания с помощта на символичната кабала и обяснява действителността с нейните средства. Танаи-мите били първите кабалисти сред евреите; те се появили в Йерусалим в началото на трети век преди християнската ера. Книгите на Йезекийл, Данаил, Енох и Откровението на св. Йоан са чисто кабалистични книги. Тайното учение на Кабала е идентично с тайното учение на халдеите и същевременно включва в себе си много от персийските мъдрости и „магии".

Лами - будистки монаси, принадлежащи към Ламаистката школа на будизма в Тибет, както монасите принадлежат към римокатолическата църква. Всеки Лама е подчинен на великия Далай-Лама, будисткия Папа в Тибет, който живее в Лхаса и е считан за реинкарнация на Буда.

Магове, от „МАГ" или „МАХА"... Махатма (Великата Душа или Дух) имал в доведическите времена в Индия свои свещенослужители. Маговете били свещенослужители на бога на огъня; намираме ги сред асирийските и вавилонските, а също и сред персийските огнепоклонници. Трите влъхви (мага), наричани още тримата крале (за които е казано, че са принесли в дар злато, благовония за кадене и ароматични смоли за новородения Исус), също както останалите магове били огнепоклонници и астролози, тъй като видели звездата, която ги завела във Вавилон. Върховният жрец на парсите в Сурат се нарича *Мобед;* някои изследователи извеждат тази дума от Магх, Мех-аб, означаващи нещо велико и благородно. Според Клеукер учениците на Зороастър се наричали *Мегисти.*

Магициан - титла, служела в древността за прослава и отличие; сега е придобила съвсем изопачено значение, несъответстващо на истинския й смисъл. Някога тази дума била синоним на всичко, което се уважавало и почитало, определение за ученост и мъдрост. Сега (според учението на духовенството) тя е принизена до понятието „фокусник", „шарлатанин", или човек „който е продал душата си на дявола", злоупотребявайки със своето знание и използвайки го за зли и опасни цели. Суеверните глупаци считат мага за магьосник и чародей. Християните явно забравят, че Мойсей също е бил маг, а Данаил бил *глава* на маговете, астролозите, халдеите и предсказателите (Данаил, 5, 2). Ето защо думата Магициан, научно погледнато, е производна от МАГК, МАХ (от хинди или на санскрит), означаваща ВЕЛИК, т.е. човек, добре познаващ тайното, езотерично знание - свещенодействащ човек.

Мантисизъм - мантично изстъпление. В това състояние се проявява пророческият дар. Тези две думи са почти синоними и са били почитани еднакво. Питагор и Платон са ги ценили високо, а Сократ е съветвал своите ученици да изучават мантисизма. Църковните отци, така сурово осъдили МАНТИСИЧНОТО изстъпление на езическите жреци и питии, не били далеч от мисълта да го използват за своите собствени цели. Монтанистите, получили своето име от Монтанус - епископ на Фригия, който се смятал за божествено вдъхновен и съперничел с МАНТЕИС и пророците. „Тертулиан, Августин и мъчениците Картаги са били като тях" - казва авторът на книгата „Пророчествата, древни и съвременни". „Монтанистите сякаш напомняли на вакханките по Дивите изстъпления, характерни за техните оргии" - добавя той. Колкото до произхода на думата „мантисизъм", тук мненията се Разделят. Знаменитият Мантис Прорицателя е живял по времето на Мелампус и Проетус, краля на Аргус; тогава живяла и Манто, Дъщеря на пророка Феб, също пророчица. Цицерон описва

пророческото действие и мантисичното изстъпление по следния начин: „Във вътрешните, скрити кътчета на ума се таи способност за божествено пророкуване и божествените импулси, когато се разгорят по-силно, се наричат изстъпление."

Съществува още една етимология, която може да се приложи, към думата МАНТИС и която едва ли някога е привличала вниманието на филолозите. Мантисичното изстъпление може да има много по-древни корени. Двете жертвени чаши на мистерията на Сома, използвани в религиозните обреди под общото наименование ГРАХАС, поотделно се наричат СУКРА и МАНТИ.[33]

За последната манти (или мантхи) чаша казват, че в нея трябва „да бъде раздвижен" Брама. Докато посветеният пие (много пестеливо) от нея свещения сок на Сома, Брама - или по-точно неговият дух, олицетворен от бог Сома - влиза в пиещия човек и го овладява. В резултат се появяват екстатичните видения, ясновидството и пророческият дар. И двата вида прозрения - естествените и изкуствените, се пробуждат от Сома. Чашата Сукра пробужда у човека това, което природата е дала на всеки.; Тя обединява духа и душата и дава дар за предвиждане на бъдещите събития, както това показват обикновените видения и предчувствия. Съдържанието на другата чаша - МАНТИ, което „раздвижва Брама", довежда душата до общуване не само с по-малките богове (добре осведомени, но не всезнаещи духове), а действително с най-висшата божествена същност. Душата получава непосредствено озарение от присъствието на своя „бог", но доколкото някои тайни (добре известни в небесата) не се разрешава да бъдат запомнени от хората, то посветеният се подлага на нещо като свещено изстъпление, полудяване, идвайки на себе си след което, човек помни само това, което му е позволено. Колкото до другия вид пророци и предсказатели, които превръщат това в професия и така си изкарват прехраната, често се счита, че те са обсебени от Гандарва, божество, малко уважавано в Индия.

Мантра - санскритска дума, означаваща по същество „непро-износимо име". Някои мантри, когато ги произнасят по магическа формула, изложена във Ведите, предизвикват незабавен и чудотворен ефект. В общоприетото значение мантрата е или просто молитва към боговете и небесните сили, както учат браманските книги и по-конкретно книгата на Ману, или магическо вълшебство (заклинание). В своето езотерично значение думата „мантри", или мистична реч, се обозначава от браминте с *Вах.* То пребивава в мантрата, което буквално означава онези части на свещените книги, които са считани за непосредствено божествено откровение.

Марабут - мохамедански пилигрим, посетил Мека; светец, чието тяло след смъртта се поставя в открита гробница, построена на повърхността на земята, подобно на другите здания. Поставят го в единствената малка стая в гробницата (много такива открити саркофази от тухли и вар могат да се видят и сега по улиците и площадите на Кайро). Хората, покланящи се на този светец, поддържат огън в лампа, поставена при неговото възглаве. Гробниците на някои марабути са твърде популярни вследствие на чудесата, които, според твърденията, се извършват там.

Материализация - дума, използвана от спиритистите, за обозначаване на феномена, при който „духът се облича в материална форма". Неотдавна в Лондон мистър Стейнтън Мозес предложи термин, предизвикващ по-малки възражения -„проявяване на формите". Когато истинската природа на тези привидения бъде по-добре разбрана, тогава несъмнено ще бъде намерено още по-подходящо наименование. *Недопустимо е да ги наричаме материализирани духове, защото те не са духове, а съживената същност на вещите и явленията. ,*

Маздеяни - от (Ахура) Мазда. Това били древноперсийска аристокрация, която се кланяла на Ормузд, но не е признавала изображенията; от нея юдеите заимствали същия страх от изобразяване на божествата. Изглежда че по времето на Херодот те са били изтласкани от привържениците на религията на Маговете, Парсите и Джебертите, *Иберим;* могъщите хора

от „Книгата на Битието" (VI и X, 8) се оказват последователи на религията на маговете. Вследствие на забавното объркване на понятията, Зоро-Астър (Зоро - кръг, син или свещенослужител; *Астър,* Иштар, или Астарта - в арийското наречие означава звезда, титла на главата на маговете и огнепоклонниците или Сурия-Иштар, слънцепоклонниците) сега често се смесва със Заратустра, знаменития апостол на маздеяните (Зороастър).

Метапсихоза [метапсихозис - бел. ред.] - преселение на Душата от един стадий на съществуване, в друг, вулгарно тълкувано като ново раждане в тяло на животно. Този термин е абсолютно неправилно тълкуван от всички слоеве на европейското и американското общество, включително и от много учени. Аксиомата на кабалистите: „Камъкът става растение, растението ~ животно, животното - човек, човекът - дух, а духът - бог", е обяснена в произведението на Ману „Манава-Дхарма-Шастра" и в други брамански книги.

Мистерии -от гръцкото „Талетай", или „завършване", което е аналогично на смърт. Това са били ритуали, обикновено пазени в тайна от невежите и непосветените. В тези ритуали, чрез драматични представления и други методи, са били преподавани основите на пречистването на душата и нейното приближаване към идеята за един по-възвишен живот. Физиката, медицината, законите на музиката и гадаенето са били преподавани със същата цел. Хипократовата клетва е била не друго, а задължение за мистиците. Хипократ е бил свещенослужител от Асклепий; някои от неговите съчинения станали публично достояние. Асклепийците били посветени на Ескулаповите змеепоклонници, както вакханките са били посветени на Дионис. Двата ритуала се извършвали в Елевзина. По-подробно ще говорим за мистериите в следващите глави.

Мистици - посветени хора. В средните векове (и по-късно) този термин е бил използван за назоваването на хора, които (като теософа Якоб Бьоме, квиетиста Малино, Николай от Базел и други) вярвали в прякото съкровено общуване с Бога по примера на вдъхновението на пророците.

Набия - ясновидство, прозорливост, способност за предсказване. Това е най-старият и най-уважаваният от мистичните феномени, който в Библията е наречен пророчество; този феномен с основание е свързван с духовните сили. В същото време, когато чародеите, гадателите и даже астролозите строго са осъдени в книгите на Мойсей, пророкуването, прозорливостта и набията се разглеждали като особен небесен дар. В древността хората с такива способности се наричали „Епоптай", което на гръцки означава ясновидец. По-късно започнали да ги наричат „Небим" - множествено число на Небо, вавилонски бог на мъдростта. Кабалистите правят разлика между ясновидец и маг; единият е пасивен, другият - активен. Небирах е този, който вижда в бъдещето (ясновидец), а Неби-поел - притежаващият *магически сили.* Забелязваме, че пророк Илия и Аполоний Тиан-ски прибягвали към едно и също средство, за да се изолират от влиянието на външния свят - обвивали се с вълнено наметало, тъй като то (както изглежда) не е проводник на електричество.

Окултист - този, който изучава различните отрасли на окултната наука. Този термин се използва от френските кабалисти (вж. трудовете на Елифас Леви). Окултизмът обхваща целия диапазон от психологични, физиологични, космически, физически и духовни феномени. Този термин е производен от „окултен", т.е. „таен", „съкровен", затова (като определение) е приложим към изследванията на Кабалата, астрологията, алхимията и към всички тайни науки.

Езически богове. Читателската аудитория (в по-голямата си част) разбира неправилно понятието „богове" като обозначение на идоли. Скритата в него идея не е свързана с нещо обективно или антропоморфично. С изключение на случаите, когато терминът „богове" символизира божествените планетни същности (ангелите) или развъплътените души на чистите хора, той означава за ума на мистика (бил той индийски хотар, зороастрийски маг, египетски йерофант или ученик на гръцките философи) идеята за видимото и познаваемото проявление на невидимата сила на природата. Окултните сили също се призовават под името

на различни богове, които по това време олицетворяват съответните сили. Следователно всяко от безбройните божества на индийските, гръцките и египетските пантеони е просто сила от „Невидимата Вселена".

Когато извършва свещенослужене, браминът призовава Ади-ти, която по своя космичен характер е богиня-слънце; така той по същество *заповядва* на тази мощ (олицетворена от някакъв бог), която, според неговите твърдения, „пребивава в мантрата като свещен *Вак".* Тези божествени сили алегорично са разглеждани като божествени *хотари* на Върховния Единен, докато в същото време свещенослужителят (брамин) се явява човешки хотар, който свещенодейства на земята и бидейки представител на една или друга определена сила, става нещо като посланик, надарен с мощта, която всъщност олицетворява.

Питри (Питриси). Обикновено се приема, че индуският термин „*Питрис"* обозначава духовете на нашите непосредствени предтечи, които са безтелесни (пребивават в развъплътено състояние). Оттук някои спиритисти извеждат аргумента, че факирите и другите източни чудотворци са МЕДИУМИ, които сами признават, че не са в състояние да направят каквото и да е без помощта на ПИТРИСИТЕ, чиито послушни оръдия са самите те. Това е много голямо заблуждение. *Питрисите* не са предшественици на съвременните хора, а са предци на човешкия род, т.е. на Адамичната раса. Те са духове на *човешки* раси, които във великата стълба на еволюцията са предшествали нашите раси от хора и са били (както физически, така и духовно) много по-високо от нашите съвременници.

В „Манава-Дхарма-Шастра" те са наречени лунни предци.

Питии или питонеси. Уебстър без усилия се освобождава от това понятие, твърдейки, че така са наричали предсказателите, или оракулите в Делфийския храм. Според него така наричали и всяка жена, притежаваща дара на пророчеството (предсказанието) , включително и *вещиците* - което не е нито точно, нито справедливо. Пития, по авторитетните думи на Плутарх, Ямблих, Ламприас и други, е означавало жена-сензитив с много изострени сетива. Прикрепена към храма (в рамките на който имала собствена стая, отдалечена от всички други, в която освен свещенослужителят, никой друг не бил допускан), тя водела по-строг и аскетичен живот от всяка католическа монахиня. Тя сядала на триножник от жълта мед над скална цепнатина, от която се издигали опияняващи изпарения; тези подземни изпарения проникват в нея, в резултат на което тя придобивала пророчески дар и предсказвала в състояние на транс. Понякога я наричали ventralagua wites[34], „вентроложка пророчица".

Древните считали, че астралната душа на човека, или неговото самосъзнание, са разположени в областта на пъпа. Браминте споделяли това вярване (подобно на Платон и други философи). В IV стих на втория Набханедишта-химн намираме следните думи: „;Слушайте, о, синове на боговете (духове), човека, говорещ чрез своя пъп, защото той ви приветства във вашите обители!"

Много от санскритските учени споделят мнението, че това вярване е едно от най-древните в Индия. Факирите, потапяйки се в съзерцание, се съединявали със своя Атман и Божество чрез оставане в неподвижност и съсредоточено внимание върху пъпа. Както и при съвременните сомнамбулни феномени, пъпът се разглеждал като „кръг на слънцето", местопребиваване на вътрешната божествена светлина.[35] Трябва ли фактът, че много съвременни сомнамбули притежават способността да четат не-разпечатани писма, да чуват, да помирисват и да виждат невидимото чрез същата част от тялото (т.е. чрез пъпа), отново да бъде разглеждано като обикновено „съвпадение", или е по-разумно да допуснем, че древните мъдреци са знаели за физиологичните и психологичните тайни нещо повече от това, което знаят съвременните академици? В съвременна Персия при случаи на кражба и при други неясни ситуации се обръщат към някой маг (често просто месмеризатор) за съвет. Той извършва манипулации над своя пъп, чрез което влиза в състояние на ясновидство. „Сред съвременните парси - казва преводачът на Риг-Веда - все още е съхранено вярването, че техните адепти притежават пламък в областта на пъпа, който осветява тъмнината пред тях и

им разкрива както духовния свят, така и всичко, което е невидимо или се намира на голямо разстояние. Те го наричат лампа на върховния жрец, а също - лампа на *Дештур* (посветения) и с още много други имена."

Самотраки - обозначение на храмовете на боговете, на които са се кланяли в самотракийските мистерии. Считат ги за идентични с Кабирите, Диоскурите и Корибантите. Те са носели мистични имена, символизиращи Плутон, Церес или Прозерпина, Вакх, Ескулап и Хермес.

Шамани - будистки орден сред татарите, \главно в Сибир. Възможно е те да са близки до древните *брахмани.* Всички те са *магове,* или по-скоро - сензитиви и изкуствено развити медиуми. Сега сред татарите те имат статут на жреци, твърде невежи и значително отстъпващи на факирите по знания. Шамани могат да бъдат както мъжете, така и жените.

Сома - тази индийска свещена напитка съответства на гръцката амброзия или нектар, който пият боговете на Олимп. Мистите при Елевзинските посвещения също наведнъж изпивали чаша кикеон. Този, който го пие, бързо достига *Брадхна,* или мястото на сиянието и блясъка. Известното на европейците питие сома не *е истинското,* а негов заместител, тъй като само посветеният свещенослужител може да вкуси истинска сома; даже кралете и раджите при жертвоприношения са получавали само заместител. Хог потвърждава това с признанието си в „Атарея Брахмана", че неприятното питие, което е опитал, не е било сома, а сок от корените на някакво растение или храст Ниаградха, растящ по хълмовете на Пуна. Ние имаме достоверна информация, че мнозинството жреци, извършващи жертвоприношения, са загубили тайната на истинската сома. Нейната рецепта не може да се намери нито в ритуалните книги, нито в устните предания. Истинските последователи на примитивната ведическа религия са останали твърде малко; вярва се, че те произхождат от *Ришите,* истинските посветени във Великите Мистерии. Напитката Сома присъства в индийския пантеон под името Крал-Сома. Този, които я пие, споделя властта на небесния властелин, тъй като се изпълва с него (с краля-сома), както християнските апостоли и техните последователи се изпълвали със Светия Дух и се очиствали от греховете си. Сома прави от посветения нов човек, той се преражда и преобразява и духовната му природа започва да преобладава над физическата; тази напитка (Сома) дава божествената сила на вдъхновението и изключително развива способността за ясновидство. Според езотеричните обяснения сома е растение и в същото време - ангел. Тя съединява *вътрешния* висш човешки „дух", който е ангелоподобен (както и мистичната сома), с неговата „неразумна душа", или астрално тяло; и така обединени от властта на магическото питие, те заедно се възнасят над физическата природа и вземат участие (в течение на земния живот) в блаженството и неизразимата слава на небесата.

Следователно индийската сома (мистически и във всяко друго отношение) е същото, което е за християните Евхаристия - аналог на идеята за причастието. Чрез жертвена молитва (мантра) течността на питието се счита за мигновено превърната в истинска сома, или в ангел, и даже в самия Брама.

Някои мисионери с голямо възмущение са се изказвали по повод на това, че браминте употребяват като заместител на истинската сома някаква спиртна напитка. А нима християните по-малко ще вярват по време на причастие в превръщането на виното в Христова кръв, ако в него спиртът е повече или по-малко? Нима символичната идея не е една и съща? Мисионерите обаче твърдят, че с изпиването на Сома настъпва златният час на Сатаната, таящ се на дъното на свещената индуска чаша.[36]

Дух. Отсъствието на каквото и да е съгласие между авторите относно използването на тази дума, доведе до голямо объркване. Най-често този термин е използван като синоним на „душа" и съставителите на речници по същество узаконяват подобно тълкуване. Това е естествен резултат от непознаването на други думи и отхвърлянето на класификацията, приета от древните. По-на-татък ще се опитаме да разясним разликата между термините

„дух" и „душа". Това ще бъдат най-важните страници от предлагания труд. Засега само ще добавим, че „духът" на Платон -това е безсмъртният, нематериален и чисто божествен принцип в човека, венецът на човешката Триада.

Душата е НЕФЕШ на Библията, жизнен принцип или жизнено дихание, което притежават всеки човек и всяко животно, включително до инфузориите. В преведената Библия то фигурира едновременно като живот, като кръв и като душа. „Няма да убиваме неговия НЕФЕШ" — е казано в оригиналния текст. „Няма да Го убиваме" - са превели християните (Битие 37, 21) и т.н.

Теософи. В средните векове (в XVI век) под това име били известни учениците на Парацелз, така наречените „философи на огъня" или „философи на благодарния огън". Също както платониците те разглеждали частицата от великия Архос - огъня, като произлязъл от вечния океан на светлината. Теософското общество, на което авторката посвещава тези томове в знак на най-сърдечни и добри чувства, беше основано в Ню Йорк през 1875 г. Целта на неговите основатели бяха практическите опити в областта на окултните сили, както и събирането и разпространението сред християните на сведения за източните религиозни философии.

По-късно това Общество реши да разпространява сред „бедните, потънали в мрак" езичници доказателства, отнасящи се до практическите резултати на християнството, за да може то да бъде осветено от различни страни. С тази цел Теософското общество установи връзки с общности и отделни лица, на които то предоставя достоверни материали за престъпленията на духовенството, за грешките, схизмите, ересите, споровете и съдебните процеси, разминаването по въпросите на учението, критиката на Библията, както и за преразглеждането и тълкуванията, с които е пълна пресата на християнска Европа и Америка. Християнството, в течение на дълго време и с най-малки подробности, е информирало съвременното общество за упадъка и животинското състояние, до които будизмът, браманизмът и конфуцианството са довели своите излъгани последователи. Много милиони щедро се изсипаха в задграничните мисии за подобно лъжливо осведомяване. Теософското общество, което всеки ден получава примери за това състояние на нещата, смята, че елементарната справедливост изисква тези факти да станат известни в Палестина, Индия, Цейлон, Кашмир, Татария, Тибет, Китай и .Япония - т.е. във всички страни, където то има влиятелни кореспонденти. С течение на времето Теософското общество ще може да разкаже много неща за поведението на мисионерите пред хората, които дават своите пожертвувания за тях.

Теург произлиза от думите „Бог" и „работа". Първата школа по практическа теургия в християнската епоха е основана от Ямблих сред александрийските платоници. Свещенослужителите, прикрепени към храмовете на Египет, Асирия и Вавилон, както и тези, които вземали активно участие в призоваването на боговете по време на свещените мистерии, били известни от най-дълбока древност с това име. Целта на такива призовавания била да се направят духовете видими за очите на простосмъртните. Теургът е познавач на езотеричното учение в светилищата на всички велики страни. Неоплатониците от школата на Ямблих били наричани теурзи, защото извършвали „церемониална магия" и призовавали „духовете" на мъртви герои, „богове" и „демони" (божествени духовни същества). В редките случаи, когато се е изисквало появяване на *осезаеми и видими духове,* на теурга му се е налагало да даде на пророкуващите призраци част от собственото си тяло и кръв, т.е. трябвало е да извърши *теопейя,* или „сътворяване на богове", чрез тайнствен процес, добре известен на съвременните факири и посветените брамини в Индия. Това е същото, за което се говори в „Книгите на Призоваването", съхранявани в индийските пагоди.

В тях откриваме пълна идентичност между обредите и ритуалите на древната браманска теургия и на теургията на александрийските платоници.

„Браминът Грихаста (призоваващият) е длъжен да потъне в състояние на съвършена чистота,

преди да се осмели да призове Питрисите." След като приготви запалена лампа, известно количество сандалово дърво, благовонна и други (и начертае магически кръгове, за да не допусне *лошите* духове), той „престава да диша и започва да моли ОГЪНЯ да му помогне да раздели тялото си". Той повтаря свещените думи определен брой пъти и „душата му излиза от тялото, а извиканият дух се спуска в него и го оживява". След това „Неговата (на Грихаста) душа се връща в тялото и финитe частици отново се събират заедно, след като от техните еманации е било образувано въздушно тяло за духа, който той е повикал".

Едва след като е образувал за Питриса тяло от най-чистите и духовни частици на своето същество, на Грихаста се позволява (след края на церемониалното жертвоприношение) „да беседва с душите на предците и на Питрисите и да им задава въпроси за тайните на Битието и за трансформациите на това, което е *неразрушимо".*

„След като е загасил лампата си, той е длъжен да я запали отново и да пусне на свобода лошите духове, задържани от неговите магически кръгове, и едва тогава да напусне светилището на Питрисите."[37]

Школата на Ямблих се различавала от тези на Плотин и Порфирий, защото посочените двама изтъкнати философи, макар непоколебимо да вярвали в церемониалната магия и практическата теургия, били против тях, оценявайки ги като опасни. „Теургията, или благотворната магия, както и черната и лоша некромантия, са се ползвали с еднакво доверие през първия век от християнската ера."[38] Никой обаче от тези високонравствени и благочестиви философи, чиято слава е достигнала до нас неопетнена дори от едно единствено злодеяние, никога не са прибягвали към друг вид магия, освен към теургичната, или благожелателната, както я нарича Булвър-Литън. „Който се запознае с природата на *божествените сияещи явления,* той разбира защо е необходимо да се въздържа от всякаква животинска храна;^особено трябва да се въздържа този, който бърза да се освободи от земните грижи и да общува с боговете в небесата" -казва Порфирий.[39]

Въпреки че Порфирий отказвал да прилага на практика теургията, в своята книга „Животът на Плотин" той споменава за египетски жрец, който по молба на някой от приятелите на Плотин (какъвто е бил вероятно и самият Порфирий - отбелязва Т.Тейлър) продемонстрирал пред Плотин в храма на Изида в Рим семейния демон, или казано на съвременен език, ангела-пазител на този философ.[40]

В древността е преобладавала идеята, че теургът, подобно на мага, може да извършва чудеса, да вика души или сенки на герои и богове, както и да извършва други теургични действия, използвайки свръхестествени сили.

Яджна. „Яджна" - казва браминът - е предвечно същество, тъй като произхожда от Най-Висшия, *Брама Праджапати;* в него „Яджна" си почива „безначално спяща". Тя е ключ към свещената наука, съдържаща се в стиховете на Ригведа, които учат на Ягас, или на жертвени тайни. „Яджна", като нещо невидимо, е съществувала през всички времена; тя прилича на спящата сила на електричеството в генератора, нуждаеща се само от привеждане в действие на съответната система, за да се прояви. Съществува вярване, *че* тя се простира от Ахаваня, или жертвения огън, до небесата, образувайки мост или стълба, чрез която правещият жертвоприношение може да се свърже със света на боговете и духовете и даже (приживе) да се издигне до тяхното обиталище.[41] Тази Яджна е една от формите на Акаша. Мислено произнасяното от посветените свещенослужители заклинание, което я пробужда за съществуване чрез импулс, идващ от СИЛАТА НА ВОЛЯТА, е ЗАБУЛЕНО В ТАЙНА.

Привършвайки този списък от термини, ще добавим, че когато в следващите глави използваме думата „АРХАИЧЕН", това означава времето преди Питагор; когато казваме „ДРЕВЕН", това е времето преди Мохамед; а когато пишем „СРЕДНОВЕКОВЕН", това означава времето между Мохамед и Мартин Лютер. Ще се наложи само понякога да нарушаваме това правило, когато говорим за народите от епохите преди Питагор, като

използваме за тях (според установилия се обичай) названието „древен".

* * *

Преди да завършим тази уводна глава, ще си позволим да кажем няколко думи за целите на предлагания труд. Той не се стреми към натрапване у -читателската публика на личните възгледи и теории на авторката; нито претендира за статута на научен труд, който прави революция в някаква област на човешкото знание. По-скоро това е кратко изложение на религиите, философиите и универсалните предания на човешкия род и тяхното тълкуване в духа на тайните доктрини, нито една от които (в резултат на предразсъдъците и сляпата набожност) не е стигнала до християнската част от човечеството в неизопачен вид, и следователно не е могла да получи справедлива оценка. От времето на средновековните философи - последните, които са ги съхранявали и тълкували, са съществували малко хора, презиращи преследването и предразсъдъците дотолкова, че да се осмелят да пишат за тях. И тези хора по правило не са писали за публиката, а само за такива като тях, т.е. за притежаващите ключ за разбиране на техните трудове. По-голямата част от човечеството, неразбиращо нито тях самите, нито ученията им, ги считало за шарлатани или мечтатели. Оттук е възникнало незаслуженото презрение, на което е била подложена най-благородната от науките - науката за духовния човек.

Заемайки се с изследването на мислещите се за непогрешими съвременна наука и Богословие (теология), авторката беше принудена, даже с цената на риска да я обвинят в постоянно прескачане от една тема на друга, да прави постоянни съпоставки на идеите, постиженията и претенциите на съвременните представители на науката и религията с идеите и достиженията на древните философи и религиозни учители. Най-отдалечените по време явления могат (по този начин) да се поставят едно до друго за сравнение и да се реши кому принадлежи първенството в откритията и догмите. Като основа за даденото изследване послужиха обсъжданията на заслугите на нашите съвременни учени, както и техните собствени признания за безрезултатността на експерименталните изследвания, за неразкритите тайни, за липсата на звена в техните теоретични вериги, за неспособността да се разкрият действителните феномени, за непознаването на законите в света на причинността. В наше време към психологията се отнасят с голямо пренебрежение, а Изтокът е толкова далече, че едва малка част от сериозните изследователи някога ще се доберат до него, за да изучат тази наука там, където единствено е овладяна; затова се налага на направим обзор на разсъжденията, спекулациите и линията на поведение на известните научни авторитети във връзка със съвременните психологични феномени - линия на поведение, която започна в Рочестър и сега се е разпространила по целия свят. *Ние искаме да покажем колко неизбежни са били техните безбройни грешки и как те ще бъдат допускани дотогава, докато тези надути авторитети от Запада не отидат при брамините и ламаистите от Изтока и почтително не помолят да им бъдат преподадени основите на истинската наука.* Ние не сме издигнали нито една обвинение против учените, което да не е било подкрепено от техните собствени публични признания; и ако нашите цитати от древните източници им отнемат това, което те считат за свои заслужени лаври, за това няма да сме виновни ние, а Истината. Никой, ако е достоен за званието философ, няма да поиска да получи почести, които по право принадлежат на друг.

Добре осъзнавайки титаничната борба, която сега се води между материалистичните и духовните стремежи на човечеството, ние прилагаме постоянни усилия да съберем в няколкото раздела на изследването (като оръжие в арсенал) всички факти и доказателства, които могат да послужат на духовността за победа над материализма. Болнавото и осакатено дете (т.е. съвременният материализъм) е родено от грубото вчера. Ако растежът му не бъде задържан, то ще стане наш господар. То е извънбрачен наследник на Френската революция и нейната реакция срещу сляпата религиозна набожност. За да се предотврати разрушаването на духовните устреми, загиването на надеждите и умъртвяването на интуицията, насочваща ни към Бога и живота след смъртта, ние сме длъжни да изобличаваме лъжливото богословие

и неговата явна нелепост и да покажем разликата между божествената религия и човешките догми. Ние издигаме своя глас за духовна свобода, ние сме за освобождаване от всяка тирания - както от страна на *Науката,* така и от страна на *Богословието.*

ЗАВЕСАТА НА ИЗИДА

ЧАСТ I

„НЕПОГРЕШИМОСТТА" НА СЪВРЕМЕННАТА НАУКА

ГЛАВА I

СТАРИ НЕЩА С НОВИ ИМЕНА

„Аз съм това, което съм!"

Аксиома на херметическата философия

„Ние започнахме изследвания там, където съвременните догадки свиват безпомощно крила. Ние приемаме като работни тези научни елементи, от които съвременните мъдреци се отвръщат с пренебрежение като от дивашки химери или изпадат в отчаяние пред тяхната неизмерима тайна."

Булвър „Занони"

Някъде в този голям свят съществува една стара книга -толкова стара, че съвременните антиквари могат дълго да се мъчат над нейните страници, без да стигнат до съгласие относно материала, върху който тя е написана. Това е единственият сега съществуващ оригинален екземпляр. Най-древният еврейски документ по окултизъм - „Сифра Дзениута", е бил съставен на нейна основа и това е станало по времето, когато въпросната книга вече е била считана за изключително рядка писмена реликва. Една от нейните илюстрации изобразява подобната на светеща дъга Божествена същност, еманираща се от АДАМ[42], коятй започва да образува кръг; когато достигне най-високата точка на окръжността, тази неизразима светлина се наклонява надолу и се връща на Земята, внасяйки в жизнения й кръговрат ново човечество от по-висок тип. С приближаването си към нашата планета еманацията става все по-тъмна и когато докосне земята, тя *е* черна като нощ.

Херметическите философи от всички епохи, в резултат на опита, натрупан за *седемдесет хиляди години* (според техните твърдения), са се придържали към убеждението, че материята, вследствие на греховността, с времето става по-груба и плътна, отколкото *е била* при първоначалната поява на човека; че в началото човешкото тяло било ефирно, а преди грехопадението човечеството свободно е общувало с невидимата Вселена.

Впоследствие материята се превърнала в плътна стена между нас и света на духовете. Най-старите езотерични предания учат, че преди мистичния Адам са съществували много раси от човешки същества, които са живели и угасвали, всяка заместена от „ идващата нова раса. Били ли са тези предшестващи типове хора по-съвършени? Принадлежала ли е някоя от тези раси към крилатата раса от хора, спомената във „Федра" на Платон - това е особена задача, която съвременната наука трябва да разреши. Пещерите на Франция и остатъците от каменния век дават изходните точки.

В своето развитие човечеството постепенно проглеждало, докато не достигнало

способността да различава доброто от злото толкова добре, както самите Елохими, т.е. Боговете. Стигайки до връхната си точка, този кръг от развитието започнал обратно движение по нисходяща линия. Когато дъгата на цикъла стигнала, до определено място, съответстващо на нашия земен план, при родата снабдила човека с „обвивка от *кожа"* и Господ Бог „го облякъл".

Подобни вярвания в съществуването на много по-духовна раса, отколкото тази, към която ние принадлежим, са се съхранили в най-ранните предания на почти всички народи. В древния ръкопис, публикуван от Брасер де Бурбург в Попол-Вух, за първите хора на земята се говори като за раса, която е можела да разсъждава и да говори и е притежавала неограничено зрение, с което веднага прониквала до същността на всичко. Според Филон Юдейски въздухът е изпълнен с множество невидими духове, известна част от които е освободена от всяко зло и е безсмъртна, а другите са опасни и смъртни. „От синовете на ЕЛ сме произлезли и към синовете на ЕЛ отново ще трябва да се върнем." Съществува и недвусмислено изказване на един анонимен гностик, който е написал в Евангелието от Йоан, че „тези, които Го приемат" (т.е. които на практика приложат езотеричното учение на Исус), „те ще станат синове Божии", което насочва към същото вярване (Йоан, 1, 12). „Нима не знаете, че сте Богове?" - възкликнал Учителят. Във „Федра" Платон дава прекрасно описание на състоянието, в което човек някога се е намирал и какъвто ще стане отново - преди и след като е „загубил крилата си"; когато „е живеел сред боговете и сам е бил бог във въздушния свят". От най-древни времена религиозните философи са учели, че цялата вселена е била изпълнена с божествени и духовни същества от различни раси. От една измежду тях с течение на времето възникнал *Адам* - първобитният човек.

В легендите на калмиките и някои сибирски племена се описват по-ранни същества от нашата сегашна раса. В тях се казва, че тези същества притежавали почти безгранични знания, а тяхната храброст и възможности заплашвали да се превърнат във въстание срещу Великия Главен Дух. За да накаже самонадеяността им и да ги смири, той ги заключил в *тела* и ги ограничил с телесни чувства. Да излязат от плена те могат само след дълго разкаяние, самопречистване и развитие. За своите шамани те (сибирските народи) твърдят, че понякога им се удава да използват тези божествени сили, от които в началото на съществуването на човешката раса са се ползвали всички.

Библиотеката на Астор в Ню Йорк неотдавна се обогати с египетски ръкопис - трактат по медицина, написан в XVI век преди Рождество Христово (по-точно в 1552 г. преди новата ера), което по общоприетата хронология съответства на годината, в която Мойсей е навършил 21 години. Оригиналът е написан върху вътрешната страна на кора и е признат от лайпцигския професор Шенк не само за истински, но и за по-съвършен от всичко, което той някога е виждал. Той е съставен от един единствен лист жълто-кафяв папирус с превъзходно качество и с размери 33 см на широчина и повече от 20 метра дължина; той образува свитък, разделен на 110 внимателно номерирани страници. Археологът Еберс е получил този папирус в Египет от „богат арабин от Луксор". Вестник „Ню Йорк Трибюн", коментирайки обстоятелствата на неговото придобиване, пише: „Този папирус съдържа доказателства, че е една от шестте книги по медицина на Хермес, споменати от Климент Александрийски."

По-нататък издателят казва: „По времето на Ямблих, в 363 година от нашата ера, египетските жреци показвали 42 книги, чието авторство те приписвали на Хермес. В 36 от тях, по думите на този автор, се е съдържала историята на всички човешки познания; а последните 6 книги разглеждали въпроси от анатомията, патологията, увреждането на очите, хирургичните инструменти и лекарствата.[43] Папирусът на Еберс е безспорно една от тези книги по херметизъм."

Ако такъв ясен лъч светлина е бил хвърлен върху древноегипетската наука от една случайна (?) среща на немския археолог с някакъв „заможен арабин" от Луксор, то можем само да предполагаме каква светлина ще се излее над тъмните загадки на историята от още някоя

такава случайна среща на някой друг богат египтянин с друг предприемчив изследовател на древността!

Откритията на съвременната наука не противоречат на най-старите предания, приписващи невероятна древност на нашата раса. През последните няколко години геологията, която преди това твърдеше, че съществуването на човека може да се проследи назад във времето само до третичния период, сега е открила неопровержими доказателства, че то е изпреварило последния период на заледяване в Европа с цели 250 000 години. Ето един твърд орех, който правоверното Богословие сега ще трябва да разчупи! А това откритие е било признат факт за философите на древността.

Освен това, заедно с човешките останки са били разкопани кремъчни оръдия на труда, които свидетелстват, че в онова далечно време човекът е ловувал и е можел да пали огън. Следващата крачка в изследванията за произхода на човешката раса обаче не е направена; науката попадна в задънена улица и чака нови доказателства. За съжаление антропологията и психологията нямат собствен Кювие; нито геолозите, нито археолозите са в състояние по отделните парчета, които са открити до този момент, да възстановят общата картина на цялостния човек - във физически, интелектуален и духовен план. Обстоятелството, че кремъчните оръдия на труда, изработвани от човека, стават все по-груби с проникването на геологията в дълбочината на земните недра, се приема от науката като доказателство, че колкото по-близо стигаме до произхода на човека, толкова по-див и звероподобен е бил той. Странна логика! Нима откриването на пещерните останки в Девон доказва, че в същото време не са могли да съществуват високоцивилизовани човешки раси? Когато сега съществуващото човешко население на земята изчезне и някакви археолози от „бъдещата раса" след много хилядолетия откопаят домашните оръдия на някое от индийските племена или от племената на Андаманския остров, ще бъдат ли те прави, ако съдейки по тези намерени оръдия, направят извода, че човечеството от XIX век „едва е започнало да излиза от каменния век"?

В последно време стана модерно да се говори за „несъстоятелните концепции на малокултурното минало". *Като че ли е възможно да се скрият зад една фраза интелектуалните съкровищници, от които са черпели идеи много съвременни философи!*

Както Тиндал винаги е готов да говори с пренебрежение за древните философи (макар да е очевидно, че много от изтъкнатите учени са заслужили почит и уважение, използвайки именно техните идеи), така и геолозите изглежда все повече клонят към идеята, че всички архаични раси едновременно са преминали през стадия на мрачното варварство. Все пак не всички от най-добрите съвременни авторитети са съгласни с това мнение. Някои от най-известните измежду тях се придържат към точно противоположния възглед. Макс Мюлер например казва: „Много неща за нас все още не са ясни, а езикът на йероглифите от древните записи отразява само половината от неосъзнатите стремежи на ума. Все пак, независимо от това в какъв климат намираме човека, той се изправя пред нас благороден и чист от самото начало; ние се научихме да осъзнаваме грешките му и даже започваме да разбираме неговите мечти. Доколкото сме в състояние да проследим неговите крачки в миналото, даже и в най-отдалечените исторически периоди, ние намираме у него дара на здравия и трезв ум, който той е притежавал от самото начало, и идеята, че човечеството бавно се е появило от дълбините на животинския мрак, никога повече не може да бъде отново издигната."[44]

Тъй като сега се приема за нефилософско да се търсят първопричините, учените се занимават с анализа на техните физически следствия. Затова областта на научните изследвания е ограничена в рамките на физическата природа. Когато границите й бъдат достигнати, изследването трябва да спре и работата на учените да започне отначало. Независимо от заслуженото уважение, те напомнят на катеричката, която върти своето колело - така и те са обречени да въртят своята „материя" отново и отново. Науката е велика сила и не ние, пигмеите, можем да я поставяме под съмнение. Самите учени обаче не са вече въплъщение

на науката. Ние нито имаме правото, нито властта да заставим „нашия съвременен философ" да приеме без възражения географското описание на обратната страна на Луната. Ако обаче при някакъв лунен катаклизъм един от нейните обитатели бъде изхвърлен така, че попадне в полето на земното притегляне и цял и невредим се спусне пред вратите на доктор Карпентър, то последният може да бъде привлечен към съдебна отговорност (като изменник на своя професионален дълг), ако веднага не се заеме с изследването на този случай.

За човека на науката отказът да използва възможността за изследване на ново явление, било то човек, паднал от Луната, или дух от градината на Еди, би бил еднакво заслужаващ порицание.

Независимо дали ще се придържаме към метода на Аристотел, или към метода на Платон, ние не трябва да прекратяваме изследванията; факт е обаче, че древните астролози са претендирали, че напълно разбират външната и вътрешната природа на човека. Независимо от повърхностните хипотези на геолозите, ние започваме почти ежедневно да получаваме доказателства, потвърждаващи възгледите на тези древни философи.

Те са делили безкрайните периоди на човешкото съществуване на цикли, в течение на които човечеството постепенно се е приближавало към кулминационната точка на най-високоразвитата цивилизация и след това отново се е спускало до отвратително варварство. До какви висоти в своето развитие е достигала човешката раса можем смътно да се досещаме по тези удивителни паметници на старината, които са се съхранили; както и по описанията на Херодот за другите чудеса, от които сега не е останала и следа. Още по негово време гигантските конструкции на много от пирамидите и прославените по цял свят храмове са представлявали само маса руини. Разрушени безжалостно от ръката на времето, те са описани от „бащата на историята" като „почитаеми свидетели на миналата слава на отдавна умрели предци". Той „избягва разказите за божественото" и предава на потомството само едно несъвършено описание на чутото от него за някои вълшебни зали от Лабиринта, където са почивали (а почиват и сега) скритите свещени останки на Посветените царе.

Освен това, можем да съдим за високата цивилизация, достигната в някои периоди на древността, по историческите описания на вековете; но в онази епоха изкуствата и науките вече са клонели към упадък и тайните на някои от тях вече били забравени. При неотдавнашните разкопки на Мариет-Бей в подножието на пирамидите били открити дървени статуи и други останки, свидетелстващи, че още преди епохата на древните династии на Египет, египтяните вече са били достигнали такава изтънченост и съвършенство, които са в състояние да предизвикат възхищение дори у най-горещите поклонници на гръцкото изкуство. Байард Тейлър, описвайки тези статуи в една от своите лекции, казва, че красотата на техните глави, с очи от скъпоценни камъни и клепачи от мед, е ненадмината. Дълбоко надолу под слоевете на пясъка, в който са били намерени тези останки (събрани сега в колекцията на Лепсиус, Ебот и Британския музей), фактически са били открити погребаните от векове веществени доказателства за историческите цикли на херметическото учение, за които току-що говорихме.

Ентусиастът елинист д-р Шлиман неотдавна откри при разкопките на Троя множество доказателства за тези постепенни преходи от варварство към цивилизованост и от цивилизованост отново към варварство. Защо тогава толкова трудно допускаме възможността допотопните народи да са били напреднали повече от нас в някои науки, да са познавали в съвършенство някои важни области на изкуството (които сега считаме за *загубени)* и да са могли да ни надминат в областта на психологията? Подобна хипотеза трябва да се счита за достатъчно сериозна, както и всяка друга, докато някакво противоположно доказателство не я разруши.

Всеки *истински* учен би се съгласил, че в много отношения човешките познания все още се намират в детската си възраст. А може би нашият цикъл е започнал сравнително неотдавна? Според халдейските философи *тези цикли не обхващат цялото човечество едновременно.*

Професор Дрейпър частично потвърждава това виждане, казвайки, че периодите, на които геолозите за удобство са разделили развитието на човечеството и цивилизацията, не са рязко завършващи епохи, засягащи едновременно цялото човечество; като пример той посочва помадите индианци в Америка, „които едва сега излизат от каменния век". Ето как на учените неведнъж се налага да потвърждават (макар и без желание) прозренията на древните.

Всеки кабалист, който е добре запознат с питагоровата система на числата и неговата геометрия, може да докаже, че метафизичните учения на Платон са били основани върху строги математически принципи. „Истинската математика — казва *Магикон* — е нещо, с което са свързани всички висши науки; обикновената математика е само лъжлива фантасмагория, чиято прехвалена непогрешимост възниква само от това, че в нейната основа са поставени материали, условия и препратки." Учените, които мислят, че прилагат метода на Аристотел, когато използват (а не избягват) прехвърлянето на умозаключения от частното към цялото, прославят този метод на индуктивната философия и се отказват от метода на Платон, когото считат за несъстоятелен. Професор Дрейпър изразява съжаление, че „такива спекулативни мистици, като Амоний Сакас и Плотин, не са намерили място сред строгите геометри на стария музеум[45].

Той забравя, че геометрията е единствената от всички науки, която върви от общото към частното и по същество е именно този метод, към който се е придържал Платон в своята философия. Докато точната наука продължава да постъпва като Аристотел и ограничава своите наблюдения върху физическите условия, тя определено ще има успех. Независимо от това, че материалният свят за нас е безграничен, той все пак е краен; по този начин материализмът вечно ще се върти в порочен кръг, без да е в състояние да се издигне по-високо от това, което окръжността му позволява. Космологичната теория на числата, която Питагор изучил при египетските йерофанти, е единствената, която може да примири тези две същности - материята и духа, и може да представи по математически път едната чрез другата.

Свещените-числа на вселената в техните езотерични комбинации разрешават този голям проблем и обясняват теорията на излъчванията и циклите на еманациите. Нисшите категории, преди да се развият към висши, трябва да бъдат еманирани от висшите духовни категории и когато достигнат повратната точка, трябва отново да се слеят с безкрайното.

Физиологията, подобно на всичко останало в този свят (по законите на постоянната еволюция), е подложена на циклично въртене. Както сега изглежда, че еволюцията едва започва да изплува от мрака на низшата душа, така един хубав ден ще бъде доказано, че тя се е намирала в най-високата точка на окръжността много преди епохата на Питагор.

Мохус Сидониец, физиолог и учител по анатомия, е живял много преди Самоския мъдрец; последният е получавал свещени наставления от неговите ученици и наследници. Питагор, като чист философ, дълбоко проникнал в тайните на Природата, благороден наследник на древното учение (чиято велика цел е да освободи душата от веригите, налагани от чувствата, и да й помогне да осъзнае собствените си сили) - трябва винаги да живее в паметта на човечеството.

Непроницаемият покров на тайната е хвърлен върху науките, преподавани в светилищата. Това е именно причината, поради която нашите съвременници осъждат древните философи. Даже Платон и Филон Юдейски са били обвинявани от много коментатори в абсурдни несъобразности, докато в действителност схемата, скрита под бъркотията от метафизични противоречия, която толкова обърква читателите на „Тимей", е твърде очевидна. Нима някога тълкувателите на класиците са чели Платон с разбиране? Правото да зададем този въпрос ни дава рязката критика, на която подлагат Платон такива писатели като Стелбаум, Шлайермахер, Фицинус (в латинските преводи), Хейндорф, Сайдънхем, Бутман, Тейлър и Бургес, без да споменаваме по-малките авторитети. Завоалираните намеци на гръцките

философи за езотеричните истини явно са объркали до крайна степен тези коментатори. С безсрамно хладнокръвие те не само изказват мнение по някои трудно разбираеми текстове, въпреки че е ясно, че е била подразбирана друга фразеология, но и безстрашно сами внасят допълнителни изменения. Орфичното твърдение, че „шестата раса завършва последователното развитие на сферите[46] (фраза, която може да се тълкува само като имаща отношение към шестата раса, развиваща се в последователната еволюция на сферите), получава от Бургес следната интерпретация: „Очевидно тази идея е взета от космогония, *в която човекът е сътворен последен".* Не е ли длъжен този, който възнамерява да издаде съчинения на друг човек, поне да си направи труда да разбере какво авторът е искал да каже? Изглежда наистина се изхожда от убеждението, че древните философи не са притежавали тази дълбочина и детайлност на знанията, с която настоящият век така се гордее. Учените даже се съмняват дали древните са познавали научния принцип, че от нищо не може да се получи нещо. „Дори ако са подозирали за неунищожимостта на материята - казват тези коментатори, - това съвсем не е резултат от твърдо установена от тях истина, а само плод на интуитивен размисъл по аналогия."

Ние се придържаме към противоположното мнение. Разсъжденията на тези философи за материята са били общодостъпни и са се подлагали на критика, но тяхното учение за духовното е било дълбоко езотерично. Давайки клетва да държат в тайна дълбокото и трудно за разбиране учение, третиращо взаимоотношенията между духа и материята, те са се състезавали в умението да скриват своите истински възгледи.

Учението за *превъплъщението* (метампсихозата) е било повсеместно разкритикувано от учените и богословите, но ако беше разбрано правилно по отношение на идеята за неунищожимостта на материята и безсмъртието на духа, то би било прието като възвишена концепция. Не трябва ли да разглеждаме този предмет от гледната точка на древните, преди да се осмелим да демонстрираме пренебрежително отношение към неговите пропагандатори? Разрешаването на великия проблем - *вечността,* се очаква не от религиозните суеверия, нито от грубия материализъм. Хармонията и математическата уравновесеност на двойната еволюция - духовна и физическа, могат да бъдат обяснени само чрез универсалните числа на Питагор, който е построил своята система изцяло върху така наречената „метрична реч" на индийските веди. Едва неотдавна един от най-запалените изследователи на санскрит - Мартин Хауг, се залови с превода на „Айтарейя Брахмана" от „Риг-Ведите". Дотогава тя е била напълно неизвестна. Получената от нея информация безспорно показва идентичността на питагорейската и брахманичната система. И в двете езотеричното значение се получава чрез числа: в първата система (питагорейската) от мистичната връзка на всяко число с всичко, което може да бъде осъзнато от човешкия разум; във втората система (брахманичната) -от броя на сричките, съставящи всяка *мантра.* Платон, бидейки горещ последовател на Питагор, разбрал това толкова пълно, че твърдял: додекаедърът е геометрично число, по което Демиургът строи вселената. Някои от тези числа имали особено възвишено значение. Например *четворката,* която три пъти се повтаря в додекаедъра, е била свещена за питагорейците. Това е съвършен квадрат, в който всяка от страните е абсолютно еднаква с останалите. Това е емблемата на нравствената справедливост и божественото равновесие, изразена по геометричен път. Всичките сили и велики симфонии на физическата и духовната природа са вписани в съвършения квадрат. И неназовимото име на Този (чието название иначе би останало непроизносимо) било заменено със свещеното число 4, най-ангажиращото в клетвата на древните мистици — тъй наречения *Тетрактис.*

Ако питагорейската метампсихоза беше детайлно обяснена и сравнена със съвременната еволюционна теория, ние бихме открили, че тя предоставя всички „липсващи звена" от веригата на последната. Кой обаче от нашите учени би се съгласил да губи скъпоценното си време за странните теории на древните. Независимо от доказателствата за обратното, учените не само отхвърлят възможността народите от архаическия период да са имали някакво положително знание за хелиоцентричната система, но даже отричат подобно знание

у древните философи. „Многоува-жаемите" Августин и Лактанции изглежда поради догматичното си невежество са задушили всяка вяра в по-древните, дохристиянски теолози. В наше време обаче филологията и по-доброто познаване на санскритската литература дават частична възможност за снемане от тях на това незаслужено обвинение. Във Ведите например намираме ясни доказателства, че още 2000 години преди нашата ера индийските мъдреци и учени са знаели за кръглата форма на нашата планета и за хелиоцентричната система. Следователно Питагор и Платон добре са познавали тази астрономична истина, доколкото Питагор е получил своето знание от Индия или от хора, които са пътували дотам, а Платон съвестно е възпроизвел неговото учение. Ще приведем два цитата от „Айтарейя Брахмана". В „Мантрата на Змея"[47] Брахманът заявява следното: това е мантрата, която е видяла царицата на змейовете Сарпа-раджна, тъй като земята е царица на змейовете също както е майка на всичко, което се движи (сарпат). В началото Земята била като глава (кръгла) и без коса (плешива) т.е. без растителност. След това тя научила тази мантра, която дава на онзи, който я владее, власт да изменя формата си по свое желание. Тя „произнесла тази мантра", т.е. принесла жертва на боговете; вследствие на което незабавно получила многоцветна външност; тя станала разнообразна и способна да създава всякакви форми, каквито поиска, *преобразувайки една форма в друга.* Тази мантра е „*Аум..."* (х., 189).

Описанието на Земята като *кръгла и плешива* глава, която отначало била *мека* и започнала да се втвърдява едва когато бог Ваю, царят на въздуха, духнал върху нея, безспорно доказва, че авторите на свещените ведически книги са знаели за кръглата или сферична форма на Земята. Освен това тя е представена отначало като желеобразна маса, която постепенно се втвърдила под въздействието на въздуха и времето. Това е по отношение на техните знания, че Земята е кръгла. Сега ще представим свидетелство, на което обосноваваме нашето твърдение, че индусите са били прекрасно осведомени за хелиоцентричната система поне 2000 години преди раждането на Христос.

В същия трактат на *Хотара* (свещенослужителя) се подсказва как трябва да се повтарят *шастрите* и как да се обяснява феноменът на слънчевия изгрев и залез. Там се казва: „Агниш-тома, това е този (бог), който изгаря. Слънцето *никога не залязва и не изгрява.* Когато хората мислят, че слънцето залязва, *това не е така* - те грешат. Слънцето, след като денят свърши, предизвиква двойно следствие - прави ден за тези, които се намират под него, и нощ за онези, които се намират от другата страна. Фактически слънцето никога не залязва; така то не залязва и за този, който притежава правилни знания..."[48]

Тази фраза е толкова значима, че преводачът на „Риг-Ведите" доктор Хауг е бил принуден да й обърне внимание. Според него " този абзац съдържа отрицание на съществуването на слънчевия изгрев и залез и убедеността на автора, че слънцето винаги заема своето високо положение.[49]

В една от най-ранните „Нивидс" на Ришата Кутс, индийски мъдрец от най-дълбока древност, се обяснява алегорията на първите закони, дадени на небесните тела. За тези постъпки, „които тя не трябвало да извършва", Анахит (Анаитис, или Нана, персийската Венус), олицетворяваща в тази легенда Земята, е осъдена да се върти около Слънцето. *Сатрас,* или жертвените сесии[50], несъмнено доказват, че още през XVIII или XX век преди новата ера индусите са бележили големи успехи в астрономията. Сатрас продължавали една година и били „не друго, а подражание на годишното движение на слънцето". „Те се разделяли - отбелязва Хауг - на две различни части: всяка част се състояла от шест месеца по тридесет дни, като между двете части бил *Вишуван"* (екватор или среден ден, разделящ целите Сатрас на две половини).[51] Този учен (макар да свързва създаването на „Брахманас" с периода 1400-1200 години преди н.е.) поддържа мнението, че най-старите химни могат да бъдат отнесени към самото начало на ведическата литература между 2400 и 2000 години преди Рождество Христово. Той не намира основание да счита Ведите за по-малко древни, отколкото свещените писания на китайците. Тъй като беше доказано, че „Шу-цзин", или „Книга на летописите", и свещените песни „Ши-кин", или „Книги на Одите", са били създадени 2200

години преди н.е., то може би и нашите филолози ще бъдат принудени скоро да признаят, че по астрономически знания древните индуси са били техни учители.

Във всеки случай, съществуват факти, които показват, че някои от астрономическите изчисления на халдеите от времето на Юлий Цезар са били толкова точни, че остават верни и сега. Когато Завоевателят (Цезар) направил реформа на календара, гражданската година дотолкова не съвпадала с годишните времена, че лятото значително застъпвало есенните месеци, а те на свой ред се придвижвали към зимните. Сосигенес бил този халдейски астроном, който възстановил реда в календарната неразбория, придвижвайки 25 март с 90 дни назад, за да съвпадне с пролетното равноденствие. И отново Сосигенес установил броя на дните в месеците така, *както те са останали и до ден днешен.*

По времето на откриването на Америка било констатирано, че календарът на ацтеките съдържа равен брой дни и седмици във всеки месец. Изключителната точност на техните астрономически изчисления била толкова голяма, че при *последвалите* проверки в тях не била открита нито една грешка, докато в същото време европейците, пристигнали в Мексико през 1519 година, използвали Юлианския календар, който грешал с 11 дни.

Ние сме задължени на безценните и точни преводи на ведическите книги и личните изследвания на доктор Хауг за потвърждаването на положенията от философията на херметизма. Това, че периодът на Заратустра Спитан (Зороастър) се отнася към най-дълбока древност, може лесно да се докаже. „Брахманас", на които Хауг приписва древност от четири хиляди години, описват религиозните разпри между древните индийци, живели в доведическия период, и иранците. Битките между ДЕВИТЕ и АСУРИТЕ (т.е. между индийците и иранците) са описани подробно в свещените книги. Тъй като иранският пророк е първият, който въстанал срещу това, което оценявал като „идолопоклонство" на брахманите, наричани от него „девас" (т.е. дяволи), възниква въпросът - кога се е състояла тази религиозна криза?

„Тази разпра - отговаря доктор Хауг - е изглеждала за авторите на „Брахманас" толкова стара и далечна, колкото подвизите на крал Артур за английските писатели от XIX век."

Не е имало прославен философ от древността, който да не се е придържал към учението за метампсихозата във вида, в който са го представяли брахманите, будистите, а по-късно и питаго-рейците в неговия езотеричен смисъл (предаден на повече или по-малко разбираем език). Ориген и Климент Александрийски, Синезиус и Халцидиус (както и гностиците, признати от историята за най-образованата, изискана и просветена общност от хора[52]) - всички те са вярвали в метампсихозата. Сократ се е придържал към убеждения, идентични на разбиранията на Питагор. Те и двамата, като наказание на божествената философия, са били предадени на насилствена смърт. Тълпата си е оставала такава през всички векове. Материализмът винаги е бил и ще бъде сляп по отношение на духовните истини. Тези философи (заедно с индийците) са вярвали, че Бог е вдъхнал в материята част от своя божествен дух, който оживотворява и движи всяка частица от материята. Те учели, че у хората има *две души,* различни по своята природа: едната е тленна - астрална душа, или вътрешно флуидно тяло; другата е чиста, непокварена и безсмъртна - *Аугоейдес,* или част от божествения дух. Според тяхната теория смъртната, или астрална душа, умира след всяка поредна смърт на прага на всяка нова сфера, ставайки с всяко преселване все по-чиста. Астралният човек, колкото и да е неосезаем и невидим за нашите земни сетива, се състои от материя, макар и сублимирана. Аристотел, въпреки че по политически съображения пазел гордо мълчание по отношение на някои езотерични въпроси, е изказал много ясно мнението си по този въпрос. Той вярвал, че човешките души са еманация на Бога, които в крайна сметка отново ще се слеят с Божеството. Основоположникът на философията на стоиците - Зенон, учел, че в „природата съществуват две вечни качества: едното е активно, или мъжко, другото - пасивно, или женско; първото представлява чист и фин ефир, или Божествен Дух, а другото само по себе си е напълно инертно, докато не се съедини с активния принцип;

Божественият Дух, въздействайки върху материята, е създал огъня, водата, земята и въздуха и е единственият активен принцип, който движи цялата природа". Стоиците, подобно на индийските мъдреци, вярвали в крайното сливане на душата с божествения принцип. Св. Юстин вярвал в еманацията на душите от Божеството, а неговият ученик Тициан Асирийски твърдял, че „човекът е бил също така безсмъртен, както и самия Бог".[53]

Дълбокото значение на следния стих от „Книгата на Битието": „И на всяко животно на земята, и на всяка птица във въздуха, и на всичко, което пълзи по земята, аз дадох жива душа..." - трябва да привлече вниманието на всеки европейски учен, способен да чете Светото писание в оригинал, вместо неправилния превод, в който последната фраза е преведена „в което има живот".[54]

От първата до последната глава преводачите на еврейските свещени книги неправилно са предавали това значение. Както доказва сър У.Друмонд те са изменили даже изписването на Божието име. Например *ЕЛ,* ако е написано правилно, се чете *Ал,* тъй като в оригинала (и според Хигинс) означава бог Митру, *Слънце,* защитник и спасител. Сър У.Друмонд доказва, че *Метх-Ел* означава в буквален превод „дом на слънцето", а не *Бог.* Така теологията е изопачила древния философ, а науката е извратила древната философия.[55]

В резултат на неразбирането на този велик философски принцип методите на съвременната наука, колкото и да са точни, не могат да дадат положителен резултат. В нито една от научните области не може да се достигне до същността на нещата. Вместо да проследи възникването на следствието от неговия първичен източник, науката прави всичко наопаки. Висшите типове, както тя учи, се развиват от предшестващите нисши типове. Тя започва отчитането от дъното на цикъла, придвижвайки се от стъпало на стъпало във великия лабиринт на природата само по нишката на материята. И щом като тази нишка се прекъсне (и ключът на търсенето бъде загубен), тя в уплаха се отдръпва от Неразбираемото и се признава за безсилна. Платон и неговите ученици не са постъпвали така. *За него нисшите типове били само конкретни подобия на висшите абстрактни типове.* Безсмъртната душа (дух) имат аритметично (изчислимо) начало по същия начин, както тялото има геометрично начало. Това начало е отражение на великото вселенско *Археус,* самодвижещото се, което от центъра се разпространява по цялото тяло на микрокосмоса.

Усещането за тази тъжна истина заставило Тиндал да признае колко безсилна е науката даже в света на материята.

Основната геометрична фигура на Кабалата е тази, за която традициите и езотеричните учения казват, че е дадена на Мойсей в планината Синай от самото Божество[56]; тя съдържа в своята величествена и (затова) проста комбинация ключ към проблема на вселената. Тази фигура съдържа в себе си всички други. За тези, които са способни да я овладеят, не се налага да прибягват към помощта на въображението. Никакъв земен микроскоп не може да се сравни с остротата на духовното възприятие.

И даже за тези, които не познават ВЕЛИКАТА НАУКА, описанието на произхода на зърното или парчето кристал, дадено от добре тренирай психометър, струва повече от всички телескопи и микроскопи на „точната наука".

В смелия пантагенезис на Дарвин, когото Тиндал нарича „издигнат мислител", може би се крие повече истина, отколкото във внимателно очертаните хипотези на последния, който (заедно с другите мислители от своя клас) ограничава своето въображение в „здравите граници на разума". Теорията за микроскопичния зародиш, съдържащ в себе си „цял свят от по-малки зародиши", се издига, поне в едно отношение, до разбирането на безкрайността. Тя преминава границите на материалния свят, влизайки несъзнателно в света на духа.

Ако приемем теорията на Дарвин за развитието на видовете, можем да забележим, че неговата изходна точка е поставена пред открита врата. Заедно с него ние сме свободни да останем вътре или да прекрачим прага, зад който се намира безкрайното и непознаваемото,

или по-скоро - НЕПРОИЗНОСИМОТО. Ако; сега нашият смъртен език не е в състояние да изрази това, което духът ни смътно чувства във великото „ОТВЪДНО" (докато се намираме на земята), той несъмнено ще го постигне в някоя точка от безвременната вечност.

Не така стои въпросът с теорията на професор Хъксли за „Физическата основа на живота". Независимо от заплашителното количество „не"-та от страна на германските му събратя учени, той постулира универсалната *протоплазма* и признава предназначението на нейните клетки да се превърнат в свещени източници на принципа на ВСЕОБЩИЯ ЖИВОТ. Провъзгласявайки този принцип за идентичен в живия човек, в „мъртвия овен", в жилещата оса л в омара, затваряйки го в молекулярната клетка на протоплазмата и лишавайки я от божествено вдъхновение, настъпващо в хода на последващата еволюция, той сякаш затваря всички изходи, без да оставя никаква пролука. Като умел тактик, той превръща своите „закони и факти" в часови, които трябва да носят стража при всички спорове. На знамето, под което ги събира, е написано „необходимост", но разгръщайки го, той се надсмива над този надпис и го нарича „празна сянка на моето собствено въображение"[57].

„Основите на учението на спиритизма - казва той - се намират извън областта, в която може да проникне философията." Осмеляваме се да възразим на това твърдение и да посочим, че въпросните основи се намират много по-навътре в тази област, отколкото протоплазмата на господин Хъксли, толкова много по-навътре, че ни предоставят очевидни и осезаеми факти за съществуването на *духа,* докато протоплазмените клетки, *веднага щом умрат,* не дават никакви признаци, че са създатели на живот, което изискват (за да повярват) „най-добрите мислители на съвременността".

Кабалистите от древността строяли своите учения върху хипотези само когато не са имали под себе си твърдата основа на документирания опит.

Прекалено голямата зависимост обаче от физическия факт довела до ръста на материализма и до упадъка на духовността и вярата. По времето на Аристотел това е била преобладаващата тенденция в мисленето. Въпреки че делфийската традиция още не е била напълно изчезнала от гръцката мисъл (и някои философи продължавали да се придържат към възгледа, че „за да разберем какво е човекът, сме длъжни да знаем какъв е бил той"), материализмът вече започвал да изсушава корените на вярата. Самите мистерии в значителна степен се били изродили в жречески спекулации и религиозна лъжа. Малко останали истинските адепти и посветени, наследници и потомци на тези, които били разпръснати от мечовете на различните завоеватели на древния Египет.

Времената, предсказани от великия Хермес в диалога му с Ескулап, действително настъпили; дошли времена, когато нечестивите чужденци започнали да обвиняват Египет, че се е кланял на чудовища, а древните надписи, издълбани върху каменните паметници, не могли да оцелеят и се превърнали в загадка за потомството. Писарите на свещените писания и йерофантите станали скитници по земята. Страхът от профаниране на свещените тайни ги принуждавал да търсят убежище в херметическите братства, станали по-късно известни с названието *есеи.* Те започнали да пазят езотеричните си знания по-строго от всякога. Тържествуващите последователи на Аристотел помели в своето победно движение последните остатъци от някога чистата и възвишена религия, а самият Аристотел, дете и типичен представител на своята епоха, макар и посветен в египетското тайно знание, усвоил малко от това, което било натрупано в течение на десетките хилядолетия на езотеричното знание.

Подобно на хората, живели в епохата на самнеаните, нашите съвременни философи „повдигат завесата.на Изида", тъй като Изида е само символ на природата. Те обаче виждат само нейните физически форми. Скритата в нея душа е невидима за тях и от Божествената майка те няма да дочакат отговор. Съществуват образовани анатоми, които, като не открият жив дух под слоевете мускули, под мрежата от нерви или друга тъкан, която те повдигат на края на скалпела, започват да твърдят, че у човека няма никаква душа. Подобни хора са също

толкова слепи и ограничени в софистиката, колкото онези изследователи, които, ограничавайки се с изучаване само на мъртвата буква на Кабалата, се осмеляват да твърдят, че там няма никакъв животворен дух. За да може да види истинския човек, който някога е обитавал изпънатия на операционната маса пред него труп, хирургът трябва да притежава други, не телесни очи. По същия начин блестящата истина, скрита в езотеричните писания на древните папируси, може да се разкрие само пред този, който притежава дара на интуицията, която (ако наречем разсъдъка „очи на ума") може да бъде определена като „очи на душата".

Съвременната наука признава за Върховна Сила някакъв невидим принцип, но отхвърля Върховното Същество, или личния Бог.[58] Логическата разлика между тях е спорна, защото в дадения случай *Сила (Власт?) и Битие са тъждествени.* Едва ли човешкият разум може да си представи разумно същество. Не може да се очаква от широките маси ясна концепция за всемогъществото и вездесъщността на Върховния Бог, без те да го надарят с преувеличените свойства на собствената си личност. Кабалистите обаче никога не са разбирали невидимия Ейн-Соф по друг начин, освен като *Сила.*

Съвременните позитивисти (с тяхната внимателна философия) са били изпреварени още преди хиляди векове. Адептът на херметизма твърди, че здравият разум изключва вероятността Вселената да е резултат само на случайност. Подобна идея му се струва по-абсурдна от тази, че задачите на Евклид са били формулирани от маймуни, играещи си с геометрични фигури.

Твърде малко са християните, разбиращи (ако въобще знаят нещо за това) еврейската/теология (богословие). Талмуд е най-загадъчната й част даже за мнозинството евреи, а онези еврейски учени, които действително го разбират, не правят от това общо достояние. Още по-малко са разбрани кабалистичните книги, тъй като. в наши дни над разкриването на техните велики истини работят повече християнски изследователи, отколкото еврейски. А колко малко знаят те за Източната, или Универсална Кабала! Нейните адепти не са много, но те са избрани наследници на мъдреците, които първи са открили „Сияйните истини, изливащи светлина върху великата Шемайя на халдейската мъдрост"[59] проникнали в тайната на абсолюта, сега те си почиват след положените велики усилия. Те не могат да дадат повече знания, отколкото е позволено на смъртния да знае на тази земя. Нито един от тях (даже от тези избрани) не може да пристъпи чертата, направена от пръста на самото Божество. Пътешествениците са се срещали с тези адепти по брегoвете на свещената Ганг, сблъсквали са се с тях при мълчаливите руини на Феб и в тайнствените изоставени помещения на Луксор. Загадъчните надписи на сините и златистите сводове на залите привличат вниманието на посетителите, но техният таен смисъл никога не се разкрива пред тези случайни гости. Там също са виждали тези адепти, но рядко са ги познавали. В историческите мемоари е отбелязано тяхното присъствие в блестящите *салони* на европейската аристокрация. На тях са се натъквали и в сухите пустинни равнини на великата Сахара, и в пещерите на Елефанта. Въпреки че могат да бъдат срещнати навсякъде, те се разкриват само пред онзи, който е посветил живота си на самоотверженото изучаване на древната мъдрост и не е склонен да отстъпи от нейните позиции.

Маймонид, великият еврейски богослов и историк (когото някога евреите едва ли не обожествявали, а впоследствие обявили за еретик), казва, че най-абсурдните и лишени от смисъл места в Талмуд му се струват най-възвишени по своето съкровено значение. Този учен успешно показал, че халдейската магия, както и науката на Мойсей и другите посветени, е била изцяло основана върху обширните знания на различни, забравени сега области на естествознанието. Какво удивително има в това, че (бидейки добри познавачи на всички възможности на растителното, животинското и минералното царство; владеейки окултната химия и физика; бидейки в същото време както добри психолози, така и физиолози, получили посвещение в мистериите) адептите били способни да правят чудеса, които даже в нашето просветено време могат да изглеждат свръхестествени? Да се заклеймяват магията и окултната наука като лъжа е оскърбление за човечеството. Да се

повярва, че в течение на много хиляди години едната половина от човечеството се е занимавала единствено с това да лъже другата му половина, е равносилно на твърдението, че човешката раса се състои само от лъжци и неизлечими идиоти. Съществува ли страна, в която да не са се занимавали с магия? И има ли период, през който тя да е била напълно забравена?

В най-старите документи, които сега притежаваме - във „Ведите" и в древните закони на Ману, откриваме, че в Индия са се извършвали много магически ритуали, разрешени от браминте.[60] В Тибет, Япония и Китай и в наши дни учат на същото, на което са учили в древната Халдея. Духовенството на тези страни доказва на практика, че това, на което учи (а именно*на придържане в живота към нравствена и физическа чистота, заедно с известен аскетизъм), развива у човека жизнената сила на духа, носеща самоозарение. Давайки по този начин на човека възможност да управлява собствения си безсмъртен дух, тя му открива истинската магическа власт над елементалните духове, които са под него. Западната магия е не по-малко древна от източната. Друидите от Британския остров са се занимавали с нея в своите мълчаливи пещери. Много раздели от трудовете на Плиний са посветени на „мъдростта"[61] на келтските вождове. Семотите, т.е. друидите на галите, са преподавали както физически, така и духовни науки. Те са учели на тайните на Вселената, на хармоничното движение на небесните тела, на образуването на Земята и преди всичко - на безсмъртието на душата.[62] В техните свещени гори .(в академиите на природата, издигнати от ръцете на Невидимия Архитект) посветените се събирали в среднощен час, за да узнаят какъв е бил някога човекът и какъв ще стане.[63] Те не са се нуждаели нито от изкуствено осветление, нито от вредния за човека газ, за да осветяват храмовете си, тъй като самата кралица на нощта изливала светлината си над техните глави, увенчани с дъбови листа. А техните облечени в бяло свещенослужители - бардовете, знаели как да разговарят със самотната кралица на звездния небосвод.[64]

На мъртвата почва на отдавна отминали времена стоят сега техните свещени дъбове, разперили изсъхнали клони, а духовният им смисъл е убит от отровното дихание на материализма. За изследователя на окултните науки обаче те си остават така зелени, разкошни и пълни с дълбоки и свещени истини, както във времената, когато старейшината друид е извършвал своите магически изцеления и размахвал клонче омела, отрязано със златен сърп от майчиния ствол на дъба.

МАГИЯТА Е НА ТОЛКОВА ГОДИНИ, НА КОЛКОТО ЕЙ ЧОВЕЧЕСТВОТО

Да се посочи времето, когато се е появила магията, е също така невъзможно, както да се определи денят, в който се е родил първият човек. Всеки път, когато някой писател се е опитвал да свърже идеята за възникването на магията с някаква конкретна историческа страна, по-късните изследвания са доказвали безпочвеността на подобни твърдения. Много хора мислеха, че магията е създадена от Один, скандинавски жрец и монарх. Впоследствие бързо беше доказано, че тайнствените обреди на жриците, наричани РОИЛ Е и БАЛА, са съществували значително преди времето на Один.[65]

Някои съвременни автори са склонни да твърдят, че основоположник на магията е бил Зороастър, основателят на маздианската религия. Аминанус Марсалинус, Арнобиус, Плиний и други историци от древността обаче убедително доказали, че той е бил само реформатор на съществуващата тогава халдейска и египетска магия.[66]

Най-големите учители по богословие са съгласни, че почти всички древни книги са написани на символичен език, разбираем само за посветените. Като пример в това отношение може да послужи биографичният очерк за Аполоний Тиански. Всеки кабалист знае, че неговото учение обхваща цялата философия на херметизма. То се чете като приказка - понякога фактите и историческите събития са представени от автора като негова лична измислица. Пътешествието на Аполоний Тиански в Индия е алегорично описание на изпитанията на неофита. Неговите дълги беседи с браминте, мъдрите им съвети ,и диалогът с коринтския

Менипус, ако бъдат изтълкувани в езотеричен смисъл, биха съставили езотеричен катехизис. Посещението му в царството на мъдреците и беседите с техния цар Хайаркас, Амфиереиския оракул, дава символичното тълкуване на много от съкровените догми на херметизма. Ако бъдат добре разбрани, те биха разкрили някои от най-важните тайни на природата. Елифас Леви посочва голямото сходство, което съществува между царя Хайаркас и легендарния Хирам, от който Соломон доставил ливанските кедри и златото на Офир. Иска ни се да знаем разбират ли съвременните масони, в това число „Великите Наставници" и най-интелигентните им помощници (подмайстори), принадлежащи към различните ложи, кой е *Хирам,* за чиято смърт те искат да отмъстят?

Ако оставим настрана чисто метафизичното учение на *Кабалата* и се посветим само на изучаването на физическия окултизъм (така наречения терапевтичен отрасъл), това би могло да донесе положителни резултати за някои съвременни науки и по-точно за химията и медицината. Професор Дрейпър казва: „Понякога не без удивление ние срещаме идеи, с чиито (мним) съвременен произход толкова се гордеехме". Тази забележка е била изказана във връзка с научните трудове на сарапините. но тя още по-добре би подхождала за езотеричните *Трактати* на древните. Независимо от това, че съвременната медицина се е придвижила много напред в анатомията, физиологията и патологията, и даже в терапевтиката, тя е загубила неизмеримо много в резултат от тесногръдието на духа, строгия материализъм и сектантския догматизъм. Всяко от направленията на науката в своята упорита глупост игнорира всичко онова, което е разработено от другите направления; а всички те заедно игнорират великите концепции на месмеризма или американския опит по изследването на мозъчната дейност. Науките се обединяват в игнорирането на всичко, което не се съгласува с техния едностранчив материализъм. Трябва да се организира конференция на лекарите от различните, враждуващи помежду си школи, за да бъде събрано в едно това, което е натрупано в областта на медицината, тъй като много често се случва най-добрите медици безуспешно да изразходват своите познания и опит за пациент, който впоследствие е излекуван от месмеризатор или от някакъв друг „медиум целител". Изследователите на старата медицинска литература от времето на Хипократ, Парацелз и Ван Хелмонт могат да открият множество важни методи за лечение на болни, които съвременните лекари високомерно отказват да приложат.[67] Даже по отношение на хирургията сегашните специалисти публично признават пълната си неспособност поне малко да се приближат към изумителното изкуство на превързване, познато в древния Египет. Стотиците ярдове превръзки, обвиващи мумията от ушите до всеки пръст на краката поотделно, са били изследвани от водещите парижки хирурзи и независимо от това, че образецът е пред тях, те не били в състояние да направят същото.

В египетската колекция на Ебот в Ню Йорк могат да се видят многобройни доказателства за майсторството на древните египтяни в различните занаяти: в художественото шиене, в правенето на дантели, и макар да е доста неочаквано, знаците на женската суета вървели рамо да рамо със знаците на мъжката сила - били намерени образци от изкуствени коси и различен вид златни украшения. Вестник „Ню Йорк Трибюн", правейки обзор на „Папируса на Ебер", посочва: „Действително, няма нищо ново под слънцето... От глави 65, 66, 79 и 89 се вижда, че възстановителите на цвета на косата, боядисването на косата, болкоуспокоителните средства и праховете срещу бълхи са били използвани още преди 3400 години".

Колко малко от нашите неотдавнашни открития са действително нови и колко много са тези, които принадлежат на древните - за това отново твърде справедливо и убедително (макар и частично) говори нашият изтъкнат писател и философ професор Джон У. Дрейпър. Неговата книга „Конфликт между религията и науката" (голяма книга с много неподходящо заглавие) направо е препълнена с факти. На трета страница той привежда примери за някои достижения на древните философи, които предизвикаха възхищение в цяла Гърция. Във Вавилон са се съхранявали множество астрономически наблюдения, навлизащи в древността

с хиляди години, които Калистен е изпратил на Аристотел. У Птолемей, египетски цар и астроном, се пазели записките на вавилонците за слънчевите затъмнения за период от 747 години преди новата ера. Професор Дрейпър справедливо отбелязва: „Беше необходимо продължително, постоянно и внимателно наблюдение, за да се убедим колко точни са те. Оказа се, че вавилонците са зафиксирали продължителността на тропическата година с грешка само от 25 секунди; техните изчисления за звездната година били неверни само с две минути; те са проследили закономерността на равноденствието. Вавилонците знаели причините за затъмненията и с помощта на своя цикъл, наричан САРОС, можели да ги предсказват. Техните изчисления на въпросния цикъл, който съдържа повече от 6585 дни, не съвпадал само с 19 минути и половина."

„Подобни факти неопровержимо доказват с какво търпение и изкуство е развивана астрономията в Месопотамия и как независимо от несъвършенството на апаратурата, те са достигали значителни резултати. Тези древни наблюдатели на небесния свод са съставили каталог на звездите и са разделили зодиака на дванадесет знака; после разделили деня *на 12* часа и нощта на 12 часа. Те, според Аристотел, се били посветили на дълги наблюдения. Те внесли поправки във възгледите за структурата на Слънчевата система и знаели реда на планетните орбити. Те създали слънчевите часовници, клепсидрите (водните часовници), астролябиите и гномоните."

Говорейки за света на вечната истина, който се намира „във вътрешността на преходните лъжи и нереалности", професор Дрейпър казва: „Този свят (на истината) не трябва да бъде търсен в традициите (преданията), донесли до нас вижданията на хора, живели в началото на цивилизацията; нито в *сънищата на мистиците,* които си мислят, че са вдъхновени. Той трябва да бъде открит чрез изследвания в областта на *геометрията и чрез практически търсения на отговорите на природните загадки."*

Това е точно така, по-добре не може да се каже. Този красноречив писател ни е казал дълбока истина. Той обаче не ни е казал цялата истина, тъй като не я знае. Той не е описал какъв вид знания , и с каква степен на задълбоченост са били давани в мистериите. Нито едно от по-късните поколения не е притежавало такива познания по геометрия, както строителите на пирамидите и другите гигантски паметници, издигнати преди и след потопа. От друга страна, никой още не е надминал древните египтяни в умението да намират практически отговори на загадките на природата.

Неопровержимо доказателство за това е смисълът (значението) на техните безбройни символи. *Всеки от тях представлява въплътена идея, обединяваща в себе си концепцията за единството на божествения невидим свят със земния, видим свят.*Първият е изведен от последния в съответствие с формулата на херметизма: „Както долу, така и горе". Техните символи издават голямо познаване на естествените науки и практическо изучаване на космическите сили.

Колкото до практическите резултати, които могат да бъдат получени „чрез изучаване на геометрията", то за интересуващите се ще съобщим, че повече няма да се задоволяваме само с догадки. Нашият съвременник, нюйоркчанинът Джордж Х. Фелт,„в случай че успешно продължи своето начинание, ще бъде признат някога за един от най-големите геометри на века. Той е успял само с предпоставките, установени от древните египтяни, да достигне разумни резултати, които ще представим чрез собствените му думи: „На първо място - казва Фелт, - тези предпоставки дават основната схема, към която цялата наука на елементарната геометрия (както планиметрия, така и стереометрия) може да бъде отнесена; (те дават възможност) да се създават аритметични системи на пропорциите по геометричен път и да се открива тази система във всичко, което е останало от (египетската) архитектура и скулптура и навсякъде, където тя е била приложена с най-голяма точност; да се стигне до извода, че египтяните са я използвали като основа за всички астрономически изчисления, върху които е изграден почти целият им религиозен символизъм; да намерим нейните следи сред всичко,

което е останало от гръцката архитектура; да открием колко забележимо е влиянието й върху еврейските свещени писания; за да стигнем до заключителния извод за нейното присъствие във всичко и да си дадем сметка, че цялата тази система е била открита от египтяните след десетки хиляди години търсения в областта на природните закони, което наистина ни дава право да я наречем вселенска наука."

По-късно тази система му позволила да „определи с точност проблемите на физиологията, за които дотогава е имало само догадки, и първи да разработи масонска философия, която вероятно е толкова първа наука и религия, колкото ще бъде и последна". Към това можем да добавим, че тя дава възможност да се докаже чрез нагледна демонстрация, че египетските скулптури и архитекти са взимали като модел за причудливите фигури, с които са украсявали фасадите и входовете на храмовете, не от собствената си свободна фантазия, а от „невидимите раси, населяващи въздуха" и другите царства на природата, които те *умеели* да правят видими чрез химически и кабалистични процеси.

Швейцер доказва, че символите на всички митологии имат научна основа и същност.[68] Благодарение на неотдавнашните открития в областта на физическите електромагнитни сили на природата, такива познавачи на месмеризма, като Енемозер[69], Швейцер и Барт в Германия, барон Дьо Поте и Регазони във Франция и Италия, получиха възможност да проследят с почти безупречна точност истинската връзка, която всеки *божествен мит* има с една от тези сили. Идаичният пръст, който е играел такава голяма роля в магическото изкуство на изцелението, означава просто железен пръст, който ту се притегля, ту се отблъсква от естествените магнетични сили. В Самотракия с негова помощ са били извършвани чудеса на изцеление (чрез привеждане на заболелите органи в нормално състояние).

Барт е проникнал по-дълбоко от Швейцер в значението на старинните митове и е изучил тази област от духовна и физическа гледна точка. Той всестранно разглежда фригийските дактили на „маговете и лечителите на болни" и на кабирските теурзи. Той казва: „Когато говорим за дактилите и за ползването с тяхна помощ на магнетични сили, ние съвсем нямаме предвид само металния магнит, а говорим за магнетизма в природата като цяло. Тогава става ясно как посветените, наричали се дактили, са удивлявали хората със своето магическо изкуство, извършвайки чудеса на изцеление. Към това трябва да добавим и много други неща, с които са се занимавали жреците на древността: те учели как да се обработва земята, учели на нравственост, развивали науката и изкуството, участвали в мистериите и тайните посвещения. Ако всичко това се е правело от жреците кабири, защо да не можем да допуснем, *че са ги ръководели и подкрепяли тайнствените духове на природата?* Швейцер се придържа към същото мнение и доказва, че феномените на древната теургия са били извършвани чрез магнетични сили „под ръководството на духовете".

Независимо от привидното многобожие, древните (или поне образованите класи) са били изцяло монотеисти и това е било много преди Мойсей. В „Папируса на Еберс" този факт е изложен недвусмислено в следния текст: „Аз дойдох от Хелиополис с великите от Хетата, с боговете-покровители, властелини на вечността и спасението. Аз дойдох от Саис с богините-майки, които ми дадоха своята защита. И *Господът на Вселената* ми разказа как могат да бъдат избавени боговете от всички смъртоносни болести." *Най-изтъкнатите хора са били наричани в древността богове.* Обожествяването на смъртните хора и фалшивите богове на древните е толкова доказателство срещу тяхното единобожие, колкото издигането от съвременните християни на паметници на известни герои може да бъде доказателство за техния политеизъм (многобожие). Съвременните американци биха сметнали за абсурд, ако техните потомци след 3000 години ги обвинят в идолопоклонничество за това, че са издигнали статуи на своя бог Вашингтон. Херметическата философия била толкова завоалирана, че Волней се поддал на заблуждението, че народите от древността са се кланяли на грубите си материални символи, защото са ги мислели за божествени, докато всъщност древните са изобразявали чрез тях своите езотерични принципи. Дюпоа, след като посветил

много години на изследването на проблема, също греши по повод на тяхната символична окръжност и свързва тяхната религия изключително с астрономията. Еберхард и много други германски писатели от миналия и настоящия век се разправили с магията по най-безцеремонен начин и приписали възникването й на мита на Платон („Тимей"). Как обаче, без да притежават знания за мистериите, тези писатели или някакви други хора, които не са имали тънката интуиция на Шамполион, са могли да открият езотеричната страна на онова, което е скрито зад завесата на Изида за всички, освен за адептите?

Заслугите на Шамполион, като египтолог, не могат да бъдат оспорени от никого. А той заявява, че всичко говори за това, че египтяните са били дълбоки монотеисти (единобожници). Точността на писанията на тайнствения Хермес Трисмегист, чиято древност се крие в дълбините на времето, се потвърждава от този учен до най-малки подробности. Енемозер също твърди, че Херодот, Талес, Парменид, Емпедокъл, Орфей и Питагор са пътували до Египет и на Изток, за да изучат натурфилософията и теологията. Именно там Мойсей придобил мъдростта си, а Исус прекарал младежките години от своя живот".

Натам са се устремявали ученици от всички страни (преди основаването на Александрия). „Защо се получава така - пита-Енемозер, - че ние знаем толкова малко за тези мистерии? Нали те са съществували много векове в разно време при различни народи? Отговорът е, че това е резултат от строгото спазване на тайната на посвещението. Като втора причина може да бъде посочено унищожаването и пълната загуба на ръкописните материали по тайнознание от дълбоката древност." Описаните от Е. Леви книги на Нума (съставени от трактати по натурфилософия) били намерени в гроба на последния, но изучаването им не било разрешено, за да не бъдат разкрити най-дълбоките тайни на държавната религия.

Сенатът и народните представители решили, че книгите трябва да бъдат изгорени, което и било направено (публично).[70]

Магията била считана за божествена наука, която прави човека съпричастен към свойствата на самата божественост. „Тя разкрива същността на природните процеси[71] - казва Филон Юдейски - и води към съзерцание на небесните сили." В по-късните периоди злоупотребата с нея и израждането й в магьосничество я направило предмет на всеобща ненавист. Затова ние трябва да разглеждаме магията само във вида, в който тя е съществувала в далечното минало, когато всяка истинска религия се е основавала върху знанието за окултните (съкровените) сили на природата. Не свещенослужителите от древна Персия са създали магията, както често се твърди, а маговете, получили от нея своето название. Мобедите, свещенослужители на парсите (т.е. древните гхебери), и досега на диалекта пехлеви се наричат МАГОИ.[72] *Магията се е появила в света едновременно с първите раси от хора.* Касиан споменава за трактат по магия, добре известен през IV и V век преди новата ера, приписван на Хам, сина на Ной, който на свой ред, както казват, го получил от Джарел (от четвъртото поколение на Сет), сина на Адам.[73]

За своите знания Мойсей бил задължен на майката на египетската принцеса Тхермутис, която го спасила от водите на Нил. Жената на фараона, Батрия, била посветена и на нея евреите са задължени за израстването на техния пророк, „обучен на цялата египетска мъдрост, силен в думите и делата".[74] Юстин Мъченик, позовавайки се на Трегус Помпей, описва Йосиф като човек, получил велики знания в изкуството на магията от върховните жреци на Египет.[75]

По отношение на някои науки древните са знаели повече, отколкото досега са открили съвременните учени. Това е признато от не един учен. „Степента на научните познания в ранния период на човешкото общество била много висока" - казва доктор, А. Томсън. Редакторът на „Окултни знания" на Салверт добавя: „Това знание се е пазело в храмовете, добре скрито от непосветените и достъпно само за свещенослужителите". Говорейки за Кабалата, ученият Франц фон Баадер заявява: „Не само нашето спасение и мъдрост, но и

самата ни наука е дошла до нас от евреите". Защо да не допълним тази фраза и да не разкажем на читателя от кого евреите са получили своята мъдрост?

Ориген, който принадлежал към Александрийската школа на неоплатониците, заявява, че Мойсей, освен учението, изложено в „Стария Завет", е съобщил няколко много важни тайни от „съкровените дълбини на закона" на седемдесет от старейшините. Той им позволил да предават това знание само на онези, които бъдат достойни за него.

Св. Йероним нарича Тиберийските и Лидийските евреи единствени учители на съкровеното тълкуване. Накрая, Енемозер изказва твърдото убеждение, че писанията на Дионисий Ареопагит явно са основани на еврейската Кабала. Ако вземем предвид, че гностиците, или ранните християни, са били само последователи на старите есеи (но под ново име), то няма защо да се учудваме на неговата увереност. Професор Молитър също отдава дължимото на Кабалата, посочвайки, че „векът на непоследователността и повърхностното отношение в теологията (богословието) и в науката отмина; и доколкото революционният рационализъм не остави нищо след себе си (освен собствената си пустота, разрушавайки всичко положително), то изглежда сега настъпва време да обърнем вниманието си отново към тайнственото откровение, представляващо жив извор, от който трябва да дойде нашето спасение... Възможно е в мистериите на древния Израел да се намери онзи остров на теологията, който се основава на най-дълбоките теософски принципи и може да послужи като *здрава основа* за всички идеални науки. Това ще открие нови пътища в тъмния лабиринт от митове, тайни и основни вярвания на древните народи... В тези предания се съдържа система от школите на пророците, която Самуил не е основал, *а само възстановил;* тези школи нямали друга цел освен да водят учените към мъдрост и висши знания и ако някой бъдел достоен за това, те *разкривали пред него по-дълбоки тайни.* Заедно с това се е преподавала магия, двойствена по своята природа - божествена магия и зла магия (черно изкуство). Всяка от тях може да бъде разделена на още два вида: активният и знаещ човек в първия вид магия полагал усилия, за да постави себе си в хармония със света и да научи съкровеното; при втория вид магия той прилагал усилия за придобиване власт над духовете. В първия вид (магия) човек извършвал *добри и благодетелни* постъпки, а във втория - всякакви дяволски и Противоестествени деяния."[76] Духовенството на трите най-влиятелни християнски църкви - Гръцката, Римокатолическата и Протестантската, се отнасят с неодобрение към всеки духовен феномен, проявяващ се чрез така наречените „медиуми". Действително, твърде кратък период от време е изминал, откакто първите две от горепосочените християнски организации изгаряха, бесеха или умъртвяваха по друг начин всяка безпомощна жертва, чрез чийто организъм духовете (а понякога и слепи и все още неизвестни природни сили) са се проявявали. Сред тези три църкви особено място заема Римската църква. Нейните ръце са опръскани с невинната кръв на безбройни жертви, пролята в името на Спасителя - божество, стоящо начело на нейната религия. Тя е готова отново енергийно да се заеме с това дело, но ръцете и краката й са вързани от духа на прогреса и религиозната свобода на XIX век, които тя ругае и хули ежедневно. Гръко-руската църква е най-добродушна и Христоподобна в своята примитивна и проста (и сляпа) вяра. Независимо от факта, че никакво практическо обединение между гръцката и латинската църква не е съществувало и те са се разделили преди много векове, римските папи изглежда напълно игнорират този факт. Те най-нагло и високомерно претендират за юрисдикция не само над вярващите общини на гръко-православните страни, но и над всички протестанти. „Католическата църква твърди— според професор Дрейпър, - че държавата няма никакви права над каквото и да било; че Църквата е обявила властта си над всичко; че протестантството, което представлявало само метеж, няма никакви права; и че даже в протестантските енории *единственият законен пастор е католическият епископ."* Оставените без внимание (папски) Декрети, непрочетените енциклични писма, неуважените покани за екуменичните (вселенски) събори, осмиваните отлъчвания от църквата - всичко това за католическата църква не е нищо. Нейното упорство може да бъде сравнено само с

наглостта й. Абсурдът достигна своята кулминация през 1864 г., когато римският папа Пий IX отлъчи от църквата и предаде на публична анатема руския император, като *схизматик,* изхвърлен от лоното на святата майка - църквата[77]. Нито той, нито неговите предци, нито Русия от времето, когато е станала християнска преди хиляда години, не са се съгласявали да се присъединят към католическата църква. Защо по същата логика католическата църква да не започне да претендира за църковна юрисдикция над будистите в Тибет или над сенките на древните хикси?

Медиумистичните феномени са се проявявали във всички епохи както в Русия, така и в другите страни. Тези сили не се съобразяват с религиозните различия; те са над националните особености и нахлуват неканени във всяка индивидуалност, била тя на венценосец или на сиромах.

Даже настоящият вице-бог Пий IX сам не е могъл да се опази от този неканен гост. Известно е, че през последните 50 години негово Светейшество е подложен на твърде странни припадъци. Във Ватикана ги наричат *божествени видения.* Лекарите обаче ги определят като епилептични припадъци, а народната мълва ги приписва на обсебването от духовете на Переджи Кастелфидардо и Ментан.

„Горят сини огньове... Дълбока полунощ,

Студен пот от страх по моето трептящо тяло,

И мисълта, че душите на предадените от мен на смърт,

Дошли са..."

Шекспир „Ричард III".

Гърбавият херцог, толкова прославил се през първата четвърт на нашия век с лечителските си способности, също е бил голям медиум. По същество тези феномени и сили не принадлежат само на определени векове или на отделни страни. Те са част от психичните свойства на човека (микрокосмоса).

В течение на векове истерички, смахнати и разни нещастници страдат от особено разстройство, което руското духовенство и населението приписвали на обсебването от дявола. Те се тълпят пред входовете на храмовете, без да смеят да влязат вътре, за да не би владеещите ги капризни демони да ги повалят в припадък на земята. Воронеж, Киев, Казан и други градове, където се пазят чудотворните мощи на канонизирани светци, гъмжат от такива неосъзнати медиуми. Те лесно могат да бъдат открити събрани във внушаващи отвращение групи, шляещи се около портите на храмовете или покритите галерии. В определен момент от църковния богослужебен обред, а именно при изнасянето на светите дарове или в началото на молитвата, когато хорът изпълнява Иже херувимн", тези полумонаси и полумедиуми започват да кукуригат, лаят, мучат или реват като магарета и накрая падат на земята в страшни конвулсии. „Нечистият дух не устоява на светата молитва" - такова е обикновено религиозното обяснение на това явление. Водени от жалост, някои благодетелни души дават на тези „нещастници" укрепващи лекарства и раздават сред тях милостиня. Понякога за изгонването на бесовете викат свещеник и той извършва тази церемония или в името на любовта и милосърдието, или воден от съблазнителната надежда да получи за това някоя дребна монета (християнската подбуда може да бъде и такава). Тези нещастни създания, които по същество са медиуми, тъй като пророкуват и понякога имат видения (освен ако припадъците им не са престорени)[78], не са обиждани и не са преследвани от никого заради тяхното нещастие. Защо духовенството трябва да ги преследва? Защо хората трябва да ги ненавиждат и презират като някакви прокълнати вещици и магьосници?

Здравият разум и чувството за справедливост могат да подскажат на всеки, че ако трябва някой да бъде наказан, това в никакъв случай не е безпомощната жертва, а демонът, който

(както твърдят) ръководи нейните действия. Най-лошото, което може да се случи с такъв пациент, е свещеникът да го полее със светена вода и бедното създание да хване хрема. Когато това не помогне, оставят истеричните на Божията воля, предавайки ги на грижите на милосърдни хора. Суеверната и сляпа вяра, основана на такива принципи, несъмнено заслужава известно уважение и не може да бъде оскърбителна нито за човека, нито за истинския бог. Не е такъв обаче случаят с римските католици и затова именно тях и протестантското духовенство (с изключение на някои напредничави мислители) ние възнамеряваме да подложим на разпит в този труд. Искаме да знаем на какво те обосновават правото си да се отнасят с индусите, китайците, спиритуалистите и кабалистите по начина, по който постъпват сега: да ги осъждат, ругаят и наричат неверници и да ги третират като престъпници, осъдени на мъки в неугасващия адски огън.

Далече сме от мисълта за неуважение, а още по-малко - за кощунство по отношение на Божествената мощ, дала съществуване на всичко във видимия и невидимия свят. За нейното величие и безгранично съвършенство ние даже не се осмеляваме да мислим. За нас е достатъчно да знаем, че Тя съществува и че е всезнаеща. Достатъчно ни е, че заедно с всички съзерцатели (които са наши братя) ние притежаваме искра от нейната същност. Тази върховна Мощ, която почитаме, е великото, безгранично и безкрайно *„централно духовно слънце",* с чиито атрибути и видими проявления (на неосезаемата му воля) сме заобиколени - това е Богът на древните и Богът на съвременните проницателни хора. Неговото естество може да бъде изучавано само в световете, извикани за съществуване от неговата могъща *повеля.* Неговото Откровение е начертано от собствения Му пръст в нетленните знаци на вселенската хармония върху лика на Космоса. Това е единственото *непогрешимо* евангелие, което признаваме.

Говорейки за древните географи, Плутарх отбелязва в „Тезей", че те рисуват по краищата на своите карти части от света, които сами не познават, добавяйки в записки по полетата, че зад тях няма нищо, освен пясъчни пустини, *пълни с диви зверове и непроходими блата.* Нима съвременните богослови и учени не правят същото? Докато първите (богословите) населяват невидимия свят с ангели и дяволи, философите се опитват да убедят своите ученици, че там, където няма материя, *няма нищо.* Колко от нашите закоравели скептици, независимо от своя материализъм, членуват в масонски ложи? Братята на Розата и Кръста (тайнствените лекари от средните векове) все още съществуват, но само като название. Те могат „да проливат сълзи на гроба на техния уважаем майстор Хирам Абиф", но напразно ще търсят истинското му местонахождение, „където е положено клонче от мирта". Останала е само мъртвата буква, духът е отлетял. Те приличат на английските или германските хорове в италианската опера, които в четвъртия акт на „Ернани" се спускат в гробницата на Шарлеман и изпяват своето заклинание на език, който им е абсолютно непознат. Така и нашите съвременни рицари на Свещения свод могат да се спускат всяка нощ, ако поискат, „през девет свода във вътрешността на земята" и „никога да не открият свещената делта на Енох". „Рицарите на Южната и рицарите на Северната долина" могат да се опитват да се убедят, че „светлината прониква в техните умове" и с придвижването им по степените на масонството „завесата от суеверия, деспотизъм и тирания" вече не помрачава прозренията на техния ум. Всичко това ще са празни думи дотогава, докато те продължават да пренебрегват своята майка -Магията, и да обръщат гръб на нейния брат-близнак - спиритуализма. Действително, „господа рицари на Изтока", вие можете „да седите на пода в тъжна поза, подпрели глава с ръце", тъй като имате причина да стенете и да оплаквате съдбата си. От времето, когато Филип Красивия унищожил храмовите рицари на тамплиерите, никой не се е появил, за да разсее съмненията ви, независимо от всички противоположни твърдения. Действително, вие сте „скитници от Йерусалим, търсещи загубеното съкровище на свещеното място". Намерихте ли го? Уви, не! Защото свещеното място е осквернено, а колоните на мъдростта, силата и красотата са разрушени. Отсега нататък „вие ще се скитате в мрака" и „ще пътешествате в смирение" сред гори и планини в търсене на „загубеното слово". „Продължавайте нататък" - вие никога няма

да го намерите, докато ограничавате вашето пътешествие в рамките на седем (или даже на седем пъти по седем) години, защото вие „пътешествате в мрака", а той може да бъде разсеян само от светлината на пламтящия факел на истината, намиращ се в ръцете на истинските потомци на Ормузд. Само те могат да ви научат как правилно да произнасяте името, разкрито на Енох, Яков и Мойсей. „Продължавайте нататък!", докато К.5.'\У. се научи да умножава 333 и да извежда вместо 666 числото на апокалиптичния звяр; вие можете също така да запазите благоразумие и да действате според законите на братството на „Розата".

За да покажем, че понятията, към които древните са се придържали по отношение делението на човешката история на цикли, не са съвсем лишени от философско основание, ще завършим тази глава, запознавайки читателя с една от най-старите традиции (предания) на древността за еволюцията на нашата планета.

В края на всяка „велика година" (наричана от Аристотел „най-голямата"), състояща се от шест САРОС[79], на нашата планета се извършват големи физически изменения. Полярният и екваториалният климат постепенно си сменят местата; първият бавно се придвижва по посока на екватора, а тропическата зона с разкошната си растителност и богата фауна се измества от сурови пустинни ледени полюси. Тази смяна на климата задължително се съпровожда от катаклизми, земетресения и други космически катастрофи.[80] С изместването на водните басейни в края на всеки десет хиляди години и един нерос се случва полувселенски потоп, подобие на легендарния Ноев потоп. Тази година на гръцки се нарича *Хелиакал;* но никой, освен посветените, не знаел нищо определено за нея. Зимата на тази година се наричала „Катаклизъм" или „потоп", а лятото - „Екпиросис". Известната традиция учи, че в течение на тези редуващи се годишни времена светът последователно силно се затопля или потъва във вода. Това е, което научаваме от „Астрономическите фрагменти" на Сенсориус и Сенека. Колкото до продължителността на тази година, всички коментатори се изразяват твърде неуверено - толкова неуверено, че никой от тях, с изключение на Херодот и Линус, които й приписвали различна продължителност (съответно първият - 10 800 години, а вторият - 13 984 години), не успял да се приближи до истината. По думите на вавилонските жреци, потвърдени от Еуполемус, град Вавилон дължи своето възникване на хората, спасили се от катастрофата след потопа; те били гиганти и построили известната в историята кула.[81] Тези гиганти, които били велики астролози и освен това получили от своите бащи („синовете на бога") изчерпателни учения, отнасящи се до съкровеното знание, са учели на свой ред жреците. Те оставили в храмовете всички записки за периодичните катаклизми, чиито свидетели били те самите. Ето по какъв начин върховните жреци получили своето знание за ВЕЛИКИТЕ години. Освен това, като си спомним, че и Платон цитира в „Тимей" думите на стар египетски жрец, упрекващ Солон за незнанието, че вече е имало няколко такива потопа като великия потоп на Охигес, за нас става лесно да приемем, че вярването в *Хелиакос* е било учение, известно на посветените свещенослужители в целия свят.

Неросите, врихаспатите, или периодите, наричани юги (или колела) - ето една загадка, чието разкриване представлява жизненоважна задача. Сатя-юга и будистките хронологични цикли биха заставили математиците да се ужасят от огромните числа. Маха-калпа обхваща безбройно количество периоди, губещи се далеко назад в допотопното време. Тяхната система образува калпа, или велик период от 4 320 000 години, който се дели на четири по-малки юги, разположени в следния ред:

първа	- сатя-юга	1 728 000 години
втора	- трета-юга	1 296 000 години
трета	- двапара-юга	864 000 години
четвърта	- кали-юга	432 000 години

или общо 4 320 000 години, което прави един божествен век, или маха-юга; седемдесет и една маха-юги обхващат 306 720 000 години, към които се прибавя сандхия (или времето

между деня и нощта, утринният и вечерният полумрак), равна на една сатя-юга от 1 728 000 години, което прави една манвантара от 308 448 000 години[82]; четиринадесет манвантари съдържат 4 318 272 000 години, към които трябва да прибавим една сандхия, за да започне Кал пата (1 728 000 години), образувайки Калпа, или велик период от 4 320 000 000 години - след всичко това пред нас все още има достатъчно хилядолетия, преди да достигнем и половината от общото време, което е отпуснато на света.

Тези цифри не са плод на свободна фантазия - те са основани върху действителни астрономически изчисления, както това доказа С. Дейвис. Много учени, в това число и Хигинс, независимо от своите изследвания, изпадат в пълно недоумение пред въпроса, кой от тези цикли е съкровен цикъл. Мунзен доказвал, че египетските жреци, които съставили цикличните записки, са ги държали в най-дълбока тайна. Вероятно трудността е възниквала от обстоятелството, че изчисленията на древните са свързани в еднаква степен с духовното и с физическото развитие на човечеството. Не е трудно да бъде разбрана тясната взаимовръзка, която древните са виждали между циклите на природата и еволюцията на човечеството, потвърждение на тяхната вяра в постоянното и мощно въздействие на планетите върху човешката съдба. Хигинс правилно предполага, че цикълът на Индийската система (4 320 000 години) е истинският ключ към тайния кръг на времето. Неговият неуспех да го разшифрова е съвсем закономерен, защото (доколкото този цикъл е свързан с тайните на творението) той е най-непристъпният от всичките. Този цикъл е отбелязан чрез символични числа единствено в халдейската „Книга на числата" (ако е съхранена), но тя не трябва да бъде търсена в библиотеките, тъй като е една от най-древните книги на Хермес[83], чийто брой в наше време не се знае с точност.

Изчислявайки (чрез тайния цикъл) Великия Нерос, или индийските калпи, някои кабалисти, математици и археолози, незнаещи нищо за съкровените изчисления, превърнали горепосоченото число от 21 000 години в 24 000 години; те предположили, че това е продължителността на Великата година, тъй като решили, че последният период от 6000 години се отнася само към обновлението на нашата планета. Хигенс отдава това на обстоятелството, че в древността хората вярвали, че равноденствията следват със скорост 2000, а не 2160 години в един знак; по този начин продължителността на Великата година би се получила от четири пъти по 6000, или 24 000 години. „Оттук - казва той - са можели да възникнат техните изключително удължени цикли, тъй като с Великата година би се случило същото, което и с обикновената година, докато тя описва силно удължената окръжност и отново се върне в изходната точка." По-нататък той обяснява тези 24 000 години по следния начин: „Ако ъгълът, който образува плоскостта на еклиптиката с плоскостта на екватора, се намалява постепенно и равномерно, както се предполагаше до последно време, тези две плоскости ще съвпаднат след приблизително десет „века" (6000 години), а след още десет „века" (6000 години) те ще достигат максималното си раздалечаване; така Слънцето ще се окаже отново там, където се намира сега, след изтичане общо на около двадесет и четири или двадесет и пет хиляди години. Когато Слънцето стигне до екватора, десет „века", или 6000 години, завършват и светът бива унищожен от ОГЪНЯ; а когато то стигне до южната точка, светът бива разрушен от ВОДАТА. По този начин той се разрушава в края на всеки 6000 години, или десет НЕРОС."[84]

Този метод на изчисление чрез *нерос* (без да се взема под внимание тайната, в която древните философи, принадлежащи към жреческата класа, обвивали своите знания) довел до големи грешки. Това въвело евреите, както и някои християнски платоници, в заблуждението, че светът ще бъде разрушен в края на периода от 6000 години. Гейл показва колко здраво е вкоренено това вярване у евреите. Това недоразумение заставило съвременните учени да загубят всякаква вяра в хипотезите на древните. То способствало за възникването на различни религиозни секти, които, подобно на съвременните адвентисти, през цялото време живеят в очакване на приближаващия край на света.

Така както нашата планета се върти в течение на годината около слънцето, и в същото време

се завърта на всеки двадесет и четири часа около оста си (извършвайки малки кръгове вътре в големия кръг), така и работата на по-малките циклични периоди завършва и отново започва вътре във Великия Сарос.

Според древното учение, въртенето на физическия свят се съпровожда с подобно въртене в света на ума - духовната еволюция на света се извършва циклично, също както и физическата.

Затова в историята наблюдаваме постоянно редуване на приливи и отливи в развитието на човечеството. Велики царства и империи, след като достигнат кулминационния полет на своето величие, отново се спускат надолу в съответствие със същия закон, по който преди това са се издигнали; така човечеството (спуснало се до най-ниската точка) отново набира сили и започва нов възход, като височината на издигането му (по закона на прогресията на възхода) този път ще бъде малко над точката, от която преди това то е започнало своето спускане. Делението на историята на човечеството на Златен, Сребърен, Меден и Железен век не е приумица. Подобно вярване откриваме в митовете на различни народи. След век на велико вдъхновение и неосъзнато творчество неизбежно настъпва век на критикарство. Първият век предоставя материал за анализиращия и критикуващия интелект на втория.

По този начин всички тези велики личности, които, подобно на гигантите, се издигат в историята на човечеството (като Буда Сидхарта и Исус в духовната област, и Александър Македонски и Наполеон в областта на завоеванията), са само отражение на човешки типове, съществували в епохи отпреди десетки хиляди години и отново пресъздадени от тайнствените сили, управляващи съдбата на петия свят. Няма нито една изтъкната личност в аналите както на свещената, така и на светската история, чиито прототипи да не можем да открием в полуизмислените и полудействителни предания на отдавна изчезнали религии и митологии. Както звездата, блестяща на неизмеримо разстояние над нашите глави в безграничното небе, се отразява в спокойните води на езерото, така и образите на хора от допотопните векове се отразяват в периодите от време, обхванати от погледа на историята.

„*Както горе, така и долу. Това, което е било, отново ще се*

върне. Както в небесата, така и на земята."

Светът винаги е проявявал неблагодарност към своите велики хора. Флоренция е издигнала паметник на Галилей, но едва си спомня за Питагор. Галилей е използвал като основно ръководство трудовете на Коперник, който е трябвало да се бори против световно утвърдената система на Птолемей. Нито Галилей обаче, нито съвременната астрономия са истинските откриватели на разположението на планетите. Хиляди години преди тях подреждането на планетите е било преподавано от мъдреците на Средна Азия и Питагор е донесъл това знание не като догадка, а като установен факт. „Числата на Питагор - казва Порфирий - са били йероглифни символи, чрез които той е обяснявал ВСИЧКИ идеи, отнасящи се за природата на заобикалящото ни."[85]

Действително единствено в древността трябва да търсим изворите на всичко. Колко сполучлив е изразът на Харгрев Дженингс, когато говори за пирамидите, и колко правдиви са неговите думи, когато той пита: „Разумно ли е да мислим, че в една епоха, когато науката е стояла толкова високо, а човешките сили в сравнение с нашите са били изумителни, тези несъкрушими творения, в които е трудно да се повярва (такива достижения като у египтяните), са били посветени на заблуждение? Нима милиони жители от долината на Нил са били глупаци, живеещи в мрак, а цялата им велика магия е била лъжа? Дали ние, в своето презрение към това, което наричаме суеверие и напразно изразходване на силите, единствено ние сме умните? Не! В тези стари религии е скрито много повече от това, което ние, в своята дързост на отрицанието и в самоувереността на нашата повърхностно-научна епоха, сме в състояние да предположим. Ние не разбираме древните времена, но е време да осъзнаем, че класическата практика и езическото учение могат да бъдат примирени така, както

нееврейските и еврейските, митологичните и християнските елементи хармонират в общата вяра, основана на магията." Това че магията по същество е възможна, е поуката от тази книга.[86]

Тя наистина е възможна. Преди тридесет години, когато първите почуквания на спиритистите пробудиха дремещото внимание към реалността на невидимия свят; когато слабият шум от леките почуквания се превърна постепенно в мощен поток, който наводни цялата планета, на спиритистите са наложи да влязат в борба с две могъщи сили - с богословието (теологията) и с науката. На теософите обаче се налага да се изправят срещу всички и на първо място против спиритистите.

„Има *личен* Бог и *личен* Дявол - гръмовно заявява християнският проповедник, - анатема за онзи, който се осмели да каже, че те не съществуват." „Няма личен Бог, с изключение на сивото вещество на нашия мозък - презрително отговаря материалистът, - и няма никакъв Дявол; троен идиот е този, който казва, че го има." А в същото време окултистите и *истинските* философи не обръщат внимание на никого (от двамата спорещи) и упорито продължават своята работа. Нито един от тях не вярва в абсурдния, сприхав и непостоянен Бог на суеверието, но всички вярват в доброто и злото. Нашият човешки разсъдък, еманация на крайния ум, без съмнение не може да познае божествения разум, безкрайното и безгранично същество; строго казано, онова, което превъзхожда нашето разбиране и което ще остане напълно непознаваемо за нашите сетива, не може да съществува за нас; следователно то НЕ съществува.

Дотук крайният разсъдък е съгласен с науката и казва: „Няма Бог!" Но, от друга страна, нашето Его (Аз) е това, което живее, мисли и се чувства независимо от нас в нашата смъртна обвивка; то не просто вярва, то знае какво е Бог в природата, тъй като този единствен и непобедим Строител на всичко живее в нас така, както ние живеем в Него. Никаква догматична вяра или точна наука не е в състояние да изкорени това интуитивно усещане, дадено на човека от природата, когато той е стигнал до пълното му осъзнаване.

Човешката натура прилича на вселенската натура по това, че не търпи пустота. Тя чувства интуитивно влечение към Върховната Власт. Без Бога Космосът би изглеждал като бездушен труп. Тъй като на човека е било забранено на търси Бога на единственото място, където може да намери Неговите следи, той запълнил тази болезнена пустота с личен Бог, който 'неговите духовни учители скалъпили от разпадащите се развалини на езическите митов.е и древните философии. Как иначе да си обясним обилното появяване на нови секти, които растат като гъби (въпреки че някои от тях са абсурдни до невъзможност)? Човечеството притежава едно изключително силно вродено желание, което трябва да бъде удовлетворено от религията, която ще измести догматичната и от нищо недоказана (и недоказуема) теология на нашите християнски векове. Това е желанието да бъдат получени доказателства за човешкото безсмъртие. Сър Томас Браун е изразил тази идея по следния начин: „... няма по-тежък камък, който унинието може да породи в човека, от това да му бъде казано, че е дошъл краят на неговото съществуване, че няма никакъв бъдещ живот, по отношение на който този (земен) живот изглежда като приближаваща степен, и че той е живял напразно." Ако се появи някаква религия, която е в състояние да даде тези доказателства (за безсмъртието на душата) под формата на научни факти, тогава съществуващата система от религиозни вярвания ще бъде изправена пред алтернативата или да потвърди своите догми с такива факти, или окончателно да изгуби уважението и любовта на християнския свят. Много християнски свещенослужители бяха принудени да признаят, че не могат да посочат *никакъв достоверен източник,* от който човек може да получи доказателства за някакъв задгробен живот. Как тогава е могло подобно вярване (в задгробния живот) да се задържи у всички народи в течение на безбройни векове, ако хората, както цивилизованите, така и диваците, не са получавали нагледни доказателства за това? Не е ли самото съществуване на едно толкова^ невероятно по устойчивостта си, вярване истинското свидетелство за това, че и мислещият философ и неразсъждаващият дивак са били

принудени да признаят онова, което са им нашепвали техните чувства. И ако в отделни ситуации призрачните илюзии са възниквали вследствие на физически причини, то в хиляди други случаи призраци на хора са разговаряли едновременно с няколко събеседници, които са виждали и чували привидението колективно и по никакъв начин не са могли да бъдат едновременно побъркани.

Най-големите мислители на Гърция и Рим гледали на такива неща като на доказани факти. Те са разграничавали привиденията по категории: МАНАС, АНИМА и УМБРА. Манас, след смъртта на човека, се спускал в подземния свят; анима, или чистият дух, се издигал в небесата, а ненамиращият покой умбра (привързан от плътските влечения към земята) се скитал около своя гроб, тъй като в него преобладавали материалните влечения, пречещи му да се издигне във висшите сфери.

Всички подобни определения обаче трябва да бъдат подложени на внимателен философски анализ. Твърде много от съвременните мислители не се съобразяват с обстоятелството, че многобройните изменения в езиците, алегоричната фразеология и очевидната склонност към потайност у древните писатели мистици (поели задължението никога да не разгласяват тайнствата на светилищата) са могли да въведат в големи заблуждения преводачите и коментаторите. Фразите на средновековните алхимици били разбирани само буквално; и даже завоалираният символизъм на Платон е изцяло неправилно разбран от съвременните учени. Когато след време се научат по-добре да го разбират, те ще узнаят, че от първите векове на съществуването на човечеството основните истини за всичко, което ни е позволено да узнаем на земята, са били надеждно съхранявани от адептите; че различията във вярванията и в религиозните проявления са само външни и че пазителите на първичните божествени откровения, които са решили всички проблеми, достъпни за човешкия ум, са били свързани в едно вселенско братство (нещо като масонство), което е образувало непрекъсваща се верига от структури за посвещение около цялата планета. Нека филологията и психологията да потърсят края на тази верига. Когато той бъде намерен, ще можем да се убедим, че ако развържем само един възел от старите религиозни системи, ще успеем да размотаем цялата тайна верига.

Пренебрежението и отказът от тези доказателства са въвели даже такива забележителни умове като Хеер и Уолъс в кошарата на сциритизма. В същото време това пренебрежение и отказ са принудили други учени, по рождение лишени от духовна интуиция, да се насочат към грубия материализъм, който се проявява под различни имена.

Ние обаче не виждаме сега необходимост да продължаваме с обсъждането на този кръг въпроси, въпреки мнението на мнозинството наши съвременници, че е съществувал само един период на ученост, в забравения полумрак на който са стояли философите на древността, но целият блясък на ярката дневна светлина принадлежи изцяло на нашата епоха. И макар свидетелствата на много древни и средновековни мислители да не означават почти нищо за съвременните изследователи (като че светът е започнал да съществува от първия век на новата ера и всичкото знание се е появило едва неотдавна), ние не губим смелостта да се надяваме, че даденият момент е изключително благоприятен за нов прочит на древните философии. Археолозите, филолозите, астрономите, химиците и физиците все по-плътно се приближават към точката, където ще бъдат принудени да се съобразяват с тях. Физичната наука вече достигна границите на своите изследвания; догматичното богословие вижда, че са пресъхнали изворите на неговите търсения. И дори тези признаци да не бъдат забелязани, така или иначе приближава денят, когато населението на нашата планета ще получи доказателства, че само древните религии са били в хармония с природата и че древната наука е обхващала всичко, което е можело да бъде изучено. Дълго пазените тайни могат да бъдат разкрити; отдавна забравените книги могат отново да бъдат изнесени на светлина; папирусите и пергаментите с неоценимо значение могат да се окажат в ръцете на хора, преструващи се, че са ги намерили при разбинтоването на мумии или са се натъкнали на тях в тайни скривалища. Каменни плочи и колони, чиито скулптурни изображения

смайват богословите и смущават учените, още могат да бъдат открити. Кой познава възможностите на бъдещето? Ерата на освобождаването от илюзиите и преустройството на живота скоро ще започне — не, вече е започнала! Цикълът почти е завършил своя кръг; скоро ще започне новият цикъл и бъдещите страници на историята могат да съдържат сигурни свидетелства и да дадат пълни доказателства за това, че:

„Ако поне малко в древността се вярва -

С човека беседвали осенящи духове

И тайната на непознатия свят

Разказвали му."

ГЛАВА II

ФЕНОМЕНИ И СИЛИ

„*Там, където не достига ум, Защитница ни става гордостта И нейното присъствие запълня Великата пустота на липсващия смисъл."*

Поуп

„*Защо да изменяме природните процеси? Може да съществува по-дълбока философия, която даже не ни се е присънвала -философия, разкриваща тайните на природата, а не изменяща хода й с външна намеса."*

Булвър

Достатъчно ли е за човека да знае, че съществува? Достатъчно ли е да има форма на човешко същество, за да заслужи обръщението *човек?* У нас се създава категоричното впечатление и убеждение, че за да стане истинско духовно същество (както се подразбира от това обръщение), човекът отначало е *длъжен* наново да пресъздаде самия себе си, т.е. внимателно да изчисти ума и духа си не само от преобладаването на егоизма, себелюбието и другите нечистотии, но и от заразата на суеверията и предразсъдъците. Последните се различават много от това, което обикновено наричаме *антипатии и симпатии.* Отначало ние сме въвлечени властно и ненадейно в техния тъмен кръг от особеното въздействие, от мощния ток на магнетизма, излъчван както от идеите, така и от физическите тела. Обкръжени сме от него и моралната неустойчивост - страхът от общественото мнение, ни пречи да излезем от този кръг. Рядко се случва хората да разглеждат някакво явление (в правилна или неправилна светлина), използвайки единствено собствените си свободни съждения. Точно обратното. Обикновено изводите се правят чрез сляпо подчинение на преобладаващото в дадения момент мнение сред общността от хора, в която човекът живее.

Членът на църковната енория би платил за мястото си в църквата абсурдно висока цена (точно както материалистът би посетил два пъти лекцията на Хъксли за еволюцията) не защото смята за правилно да постъпва така, а само защото господин еди-кой си или госпожа еди-коя си са постъпили така и той желае да покаже, че може да си позволи *същото.*

Така е и по отношение на всичко останало. Ако психологията имаше своя Дарвин, то произходът на човека (в аспекта на неговите нравствени качества) би могъл да се окаже неотделимо свързан с произхода на физическата му форма.

Обществото в своето раболепие създава у разумния наблюдател впечатлението, че по отношение на подражателството приликата между хората и маймуните е даже по-поразителна, отколкото сходството на външните им признаци, описани от великия

антрополог. Тези многобройни разновидности от маймуни - „издевателски карикатури на нас самите", изглежда са били (еволюирани), за да се снабди определен клас разкошно наконтени хора с материал за техните генеалогични дървета.

Науката с всеки изминал ден все по-бързо се приближава към велики открития в химията, физиката, физиологията и антропологията. Учените трябва да бъдат свободни от предвзети мнения и всякакви предразсъдъци; но въпреки че мисленото и изказването на мнения в наше време стана по-свободно, учените си останаха такива, каквито бяха и преди. Утопист-мечтател е онзи, който мисли, че човекът изменя своята същност заедно с появата и разработката на нови идеи. Повърхностният пласт земя може да бъде добре наторен и може с всяка година да дава все повече плодове, но ако се копне малко по-дълбоко от горния плодоносен слой, ще бъде открита същата почва, такава, каквато е била преди прокарването на първата бразда.

Не са изминали много години от времето, когато всеки, който е подлагал на съмнение някаква богословска догма, веднага е бил заклеймяван като иконоборец и неверник. Горко на победения! Сега победи науката, но заемайки мястото на победителя, тя на свой ред претендира за същата непогрешимост (както по-рано църквата), макар че по абсолютно същия начин не може да докаже правото си на такава претенция. „Времената се менят и ние се изменяме заедно с тях" - тази поговорка на добрия стар Лотар е приложима в дадения случай. Все пак ние чувстваме, че имаме известно право да се съмняваме във върховните жреци на науката.

В течение на много години ние наблюдавахме развитието и ръста на тази ябълка на раздора - *съвременният спиритизъм.* Познавайки неговата литература в Европа и Америка, ние с голям интерес следяхме безкрайните му полемики и противоречиви хипотези. Много образовани мъже и жени (еретици-спиритисти естествено) се опитваха да изследват този феномен. Единственият резултат от това беше, че те стигнаха до следния извод: каквито и да са причините за постоянните неуспехи, виновни за това са или самите изследователи, или тази тайнствена Сила, която създава феномените; доказано е поне това, че с увеличаването на честотата и разнообразието на психологичните манифестации (проявления) тайната на техния произход става все по-непроницаема.

Това, че действително са засвидетелствани феномени, тайнствени по своята природа (и може би неправилно наричани духовни), вече е безполезно да се отрича.

Като отчитаме в голяма степен възможността за -ловки лъжи, ние мислим, че това, което остава, е напълно достатъчно, за да се изисква от науката внимателно изследване на тези феномени. „И въпреки всичко, тя се върти" - фраза, произнесена преди век, вече премина в категорията за домашна употреба. Сега не се изисква смелостта на Галилей, за да бъде хвърлена тя в лицето на Академията. Психологичните феномени вече сами тръгнаха в настъпление.

Позицията, заета по този въпрос от съвременните учени, е, че дори ако появата на някои тайнствени феномени в присъствието на медиуми е факт, то няма доказателства, че въпросните феномени не са резултат от ненормалното нервно състояние на тези индивиди. Възможността разглежданите феномени да бъдат предизвикани от върнали се (на земята) човешки духове не може да бъде взета под внимание, докато не бъде решен този първи въпрос. Учените заемат такава позиция с малки изключения. Без съмнение, необходимостта да се намерят доказателства пада върху тези, които твърдят, че феномените се предизвикват от силата на духовете. Ако учените се заемат истински и с душа за тези изследвания, проявявайки сериозно желание да решат тази заплетена тайна, те не биха могли да бъдат упрекнати в нищо. Действително, преобладаващото болшинство от „духовните" съобщения с основание предизвика възмущение даже у посредствените изследователи. Даже когато тези феномени не са фалшифицирани, те са тривиални, банални и често вулгарни. През последните двадесет години ние получихме чрез различни медиуми послания от

(представете си) Шекспир, Байрон, Франклин, Петър Велики, Наполеон и Жозефина и даже от Волтер. У нас се създаде общото впечатление, че френският завоевател и неговата съпруга изглежда са-, забравили как правилно се пишат или произнасят думите; Шекспир и Байрон са станали хронични пияници, а Волтер е изпаднал в слабоумие. Кой може да упрекне хората, изработили у себе си навици за точност (или просто притежаващи добро образование) за прибързания извод, че ако на повърхността лежи толкова явна заблуда и лъжа, то едва ли там може да се открие някаква истина при по-сериозно изследване? Спекулирането със знаменити личности, от името на които се дават просто идиотски съобщения, дотолкова е довело научните стомаси в състояние на нефункционалност, че те не могат да осъзнаят една велика истина — *хората съдят за спиритуализма (и спиритизма) по неговата повърхност, която е покрита с пяна и котлен камък.* Учените биха могли по същата логика да твърдят, че в морето въобще няма чиста вода, ако на повърхността му плават маслени петна. Затова, ако от една страна ние не можем много да ги упрекваме за отдръпването им от това, което на пръв поглед изглежда толкова отвратително, то все пак имаме право да ги упрекнем за нежеланието им да изследват проблема в дълбочина.

Не помагат даже справедливите и сурови упреци на някои от техните лидери и страхът от страна на учените да изследват такъв непопулярен предмет като спиритизма, изглежда вече се превръща във всеобща паника. „*Феномените преследват учените, а учените бягат от феномените"* - твърде уместно отбелязва А.Н. Аксаков в съдържателна статия за медиумизма в Петербургския научен комитет. Позицията, заета от корпорацията на професорите по отношение на този предмет, който те обещаха да изследват, беше просто позорна. Техният прибързан и *предварително подготвен* доклад беше толкова непълен, пристрастен и неубедителен, че предизвика присмехулни протести даже у невярващите в тези феномени.

Логическата непоследователност на нашите учени джентълмени, изказващи се против спиритуализма по принцип, прекрасно е посочена от Джон Фиск (самият той член на тяхната корпорация). В неотдавна излезлия философски труд „Невидимият свят" той доказва, че от самия смисъл на думите МАТЕРИЯ и ДУХ е ясно, че духът не може да бъде обективизиран чрез сетивата и затова остава недостъпен за научните изследвания. Авторът нанася силен удар по своите колеги със следните редове:

„Научното освидетелстване в този случай - казва той - трябва при условията на сегашния живот завинаги да си остане недостъпно. То изцяло се намира вън от границите на експеримента. Колкото и да е голямо изобилието на факти, ние не сме в състояние да удовлетворим предявените към нас изисквания. И съответно неспособността да го направим ни най-малко не противоречи на нашата теория. От тази логика на мислене излиза, че вярата в задгробния живот не получава подкрепа от науката, но в същото време тя престава да се нуждае от поддръжката на науката, оставайки извън областта, върху която може да се разпространи научната критика. Това е вяра, която никакви бъдещи научни открития не са в състояние да опровергаят. Това е вяра, която в никакъв случай не можем да наречем неразумна и която може да се поддържа по логически път, без да нарушаваме нашия научен изследователски подход и без да изкривяваме мисленето си."

„Ако сега - добавя той - хората на науката приемат гледната точка, че духът не е материя и не е управляем от нейните закони, и се въздържат от спекулации (необосновани догадки) по отношение на духовното, ограничавайки своето знание в рамките на материята, ще отпадне главната причина за раздразнение у религиозните хора на нашето време."

Учените обаче изпаднаха в ярост от тази храбра, точна и във висша степен заслужаваща похвала капитулация; те даже отказаха да приемат благоразумната и сдържана линия на поведение на мистър Крукс.

Никакво друго твърдение не се издига по повод мненията, съдържащи се в настоящия труд, освен това, че те са обосновани на многогодишното изучаване на древната магия и

на нейната съвременна форма - спиритизма. Първата обикновено се приписва на ловкото изкуство да се правят трикове. Втората, когато неопровержимите свидетелства изключват възможността да бъде обявена за шарлатанство, се обяснява с колективни халюцинации.

Многото години, прекарани сред „езическите" и „християнските" магове, окултисти, месмеризатори (хипнотизатори) на *бялата* и черната магия трябва да са достатъчни (според нас), за да имаме право да се чувстваме компетентни в търсенето на правилния възглед по този твърде сложен въпрос. Общували сме с факири и святи хора от Индия и сме виждали как те общуват с ПИТРИСИТЕ. Наблюдавали сме сборищата на виещите и танцуващи дервиши; били сме в приятелски отношения с мара-бутите в Европа и Азия; и малко са тайните у заклинателите на змии от Бенарес и Дамаск, които не ни се е удало да изучим. Затова, когато учените (които не са имали възможност и случай да живеят сред тези източни фокусници и които, в най-добрия случай, могат да съдят само повърхностно за всичко това) ни казват, че в техните представления няма нищо друго, освен трикове и фокуси, ние не можем да не изпитваме дълбоко съжаление за тези прибързани заключения. Това, че подобни претенциозни заявления се правят без внимателен анализ на загадъчните природни явления; че в същото време се проявява такова непростително пренебрежение към въпроси от чисто физиологичен и психологичен характер; че поразителните феномени се отхвърлят без изследване и с абсолютна категоричност -всичко това е проява на безпомощност и нерешителност.

Затова, ако някога получим от някой съвременен Фарадей същата хаплива забележка, каквато беше направена преди години от един джентълмен, който (повече от искреност, отколкото в резултат на лошо възпитание) каза, че „много *кучета* притежават по-голяма способност за логическо мислене, отколкото някои спиритисти"[87], то несъмнено ще ни се наложи да отстояваме своите позиции. Оскърблението не е аргумент, а още по-малко - доказателство.

С това, че Хъксли и Тиндал наричат спиритуализма „унизително вярване", а източната магия - „фокусничество", те не могат да отнемат от истината нейната достоверност. Скептицизмът, независимо дали произлиза от учени, или от невежи хора, не е в състояние да унищожи безсмъртието на нашите души, ако това безсмъртие е факт, и не може да ги въвлече в (посмъртно) унищожение. „Разсъдъкът е подложен на заблуждения" - казва Аристотел; същото важи и за хорските мнения; а личните възгледи на най-учения философ често са по-склонни да се окажат неправилни, отколкото здравият разсъдък на неговия собствен неграмотен готвач. В „Приказки за нечестивия халиф" Хасан Оглу, арабски мъдрец, води следната поучителна беседа: „Пази се, о, сине мой, от самовлюбеност. Тя е изключително опасна вследствие на приятното опиянение, което носи. Използвай собствената си мъдрост, но се научи да уважаваш и мъдростта на твоите бащи. И помни, скъпи мой, че светлината на истината на Аллах често много по-лесно прониква в празната глава, отколкото в глава, изпълнена с толкова много ученост, че много от сребристите лъчи не могат да попаднат в нея поради липса на свободно място... както се случи с нашия прекалено мъдър кадия."

Представителите на съвременната наука от двете земни полукълба изглежда никога не са проявявали повече презрение към неразгадаемата тайна, отколкото от момента, в който мистър Крукс пристъпи към изследване на феномените в Лондон. Този храбър джентълмен беше първият, който представи на публиката един от тези „материализирани" часови, които охраняват заключените врати. След него още няколко представители на ученатa корпорация проявиха рядко срещана честност, подплътена със значителна смелост (която, предвид непопулярността на изследвания предмет, може да се счита за геройство) и пристъпиха към изследване на феномените.

Уви, макар че духът бил наистина устремен, смъртната плът се оказала слаба. Те не могли да понесат присмеха и по този начин най-тежкото бреме легнало върху плещите на мистър Крукс. Отчетът за резултатите, който този джентълмен получил в резултат на безприст-

растните си изследвания, и за благодарността, с която бил удостоен от братството на учените, може да се намери в трите му статии, озаглавени „Изследване на феномените на спиритизма".

След известно време членовете на Комитета на Диалектическото общество и мистър Крукс, който приложил към своите медиуми най-строги контролни методи, изключващи лъжата, били принудени под натиска на обществеността да съобщят накратко на какво са били свидетели. Какво са можели да кажат, освен истината? Така те били принудени да признаят, че:

1) Феномените, или поне тези, на които са били свидетели, са били истински, и че фалшифицирането им е невъзможно; така било нагледно доказано, че манифестациите (проявленията) на тази неизвестна сила могат да бъдат предизвикани и са били осъществени.

2) Дали тези феномени са създадени от развъплътени души или от аналогични същества - те не могат да кажат, но че тези феномени, напълно разрушаващи много предвзети теории по отношение на естествените закони, са се осъществили, това е неопровержимо. Някои от тези феномени са станали в собствените им семейства.

3) Независимо от обединените им усилия, насочени към противоположното, освен установяването на неоспоримия факт на реалността на феномените, те (по израза на граф Де Габалис) „не могат да различат главата, от опашката в тази работа".[88]

Именно това обаче скептичната публика никак не очаквала и не желаела да чуе. Още преди заключението на Крукс, Барли и Диалектическото общество да бъде огласено, всички с нетърпение очаквали поражението на вярващите в спиритизма. И сега едно такова признание от страна на събратята учени било прекалено унизително за гордостта на онези от тях, които плахо се били отдръпнали от тези изследвания.

Това признание било последвано от буря от възмущение. Мистър Крукс описва тази реакция в статията за „Психичната енергия". Много уместно той цитира Галвани: „Аз съм атакуван от две противоположни страни - от учените и от тези, които не знаят нищо; и все пак аз зная, че съм открил една от най-великите сили на природата..." След това той продължава:

„Считаше се за разбиращо се от само себе си, че резултатите от моите опити, ще бъдат в съгласие с техните предвзети мнения. ТОВА, което те всъщност желаеха да получат от тези опити беше не истината, а само допълнително свидетелство в полза на техните предишни заключения. Когато откриха, че фактите, установени от моето изследване, по никакъв начин не могат да послужат за техните цели, те решиха - е, добре... толкова по-зле за самите факти. Опитваха да намерят вратичка за измъкване от изследванията, които преди това сами бяха препоръчали, заявявайки, че „мистър Хоум е толкова ловък фокусник, че ни е заблудил всичките". „Мистър Крукс би могъл със същия успех да изследва представленията на индийските фокусници." „Мистър Крукс е длъжен да намери по-добри свидетели, ако иска да му повярват." „Това е невъзможно и затова не може да бъде..." (аз не съм казвал, че това е възможно, аз само казах, че това наистина стана). „Наблюдателите вероятно са били колективно хипнотизирани и са си въобразявали, че виждат неща, които всъщност не са съществували." и т.н.[89]

След като изразходваха енергията си за такива глупави теории като „несъзнателната мозъчна дейност", „неволните мускулни съкращения" и за изключително смешната теория за „скърцащите стави" *(стщета,);* след всякакви отчаяни усилия да предотвратят срамния си провал пред упоритото съществуване на Новата сила; и накрая, след като напълно се изтощиха, тези „Синове на отрицанието" (както св. Павел е наричал подобен тип хора) стигнаха до решението - с възмущение да се отдръпнат от цялата тази работа. Жертвайки своите храбро упорстващи колеги, предадени на изгаряне пред олтара на общественото мнение, те мълчаливо и с достойнство се отдалечиха. Предоставяйки арената на изследванията на по-безстрашни бойци, тези неудачни експериментатори едва ли някога

отново ще се върнат на нея.[90] Значително по-безопасно е да се отрича реалността на такива манифестации (проявления), стоейки на безопасно разстояние от тях, отколкото да се търси за тях подходящото място сред категориите на естествените явления, приети от точните науки. А и как могат да го намерят, след като всички подобни феномени се отнасят към психологията, която със своите окултни и тайнствени сили представлява „*тера инкогнито."* (неизследвана земя) за съвременната наука. Така, бидейки безсилни да обяснят това, което непосредствено произтича от природата на самата човешка душа (съществуването на която повечето от тях отричат), и не желаейки да признаят своето невежество, учените си отмъщават на тези, които вярват в свидетелството на своите сетива, без всякакви претенции към науката.

„О, Юпитер, твоят ритник е тъй сладък!" - възкликва поетът Тредиаковски в една стара руска трагедия. Макар че тези Юпитери на науката понякога са груби към нас, доверчивите смъртни, дават ли им техните обширни познания (в по-малко абстрактните области) право на уважение от страна на обществеността? За нещастие не боговете са тези, които крещят най-силно от всички.

Красноречивият Тертулиан, говорейки за Сатаната и неговите бесове, които той обвинява, че винаги подражават на работата на Твореца, ги нарича „божи маймуни". Щастие е за някои сегашни учени, че нямаме един съвременен Тертулиан, който да ги осъди на безкрайно презрение с определението „научни маймуни".

Да се върнем обаче към истинските учени.

„Обективните феномени - казва А. Н. Аксаков - напират към представителите на точните науки, изисквайки изследване и обяснение; но върховните жреци на науката изпаднаха, пред такава проста задача... в пълно объркване. Този предмет на изследване изглежда притежава властта не само да ги принуди да извършат предателство спрямо висшия морален принцип -Истината, но и по отношение на висшия закон на науката —. експериментирането! Те чувстват, че под това се таи нещо много сериозно. Делото на Хеър, Крукс, Де Морган, Варли, Уолъс и Бутлеров създаде паника. Учените се страхуват, че ако отстъпят само с една крачка, ще им се наложи да отстъпят всичко. Осветените от времето принципи, идейните спекулации на цял един живот и на дълга редица от поколения - всичко ще бъде поставено на една единствена карта!"[91]

След това, което стана с Крукс и Диалектическото общество, с Уолъс и покойния професор Хеър, какво можем да очакваме от нашите научни светила? Тяхното отношение към неотрицаемите феномени само по себе си също е феномен. Това е просто необяснимо, освен ако не допуснем възможността за наличието у тях на друго психично заболяване, също толкова тайнствено и заразително като страха от водата. Без да претендираме за честта на ново откритие, ние предлагаме това заболяване да бъде признато под името *научна психофобия.*

Те би трябвало да се научат от школата на горчивия опит, че могат да се облягат на самостоятелността на позитивните науки само до една определена точка и че докато в природата съществува макар и една необяснена тайна, за тях е опасно да произнасят думата „невъзможно".

В своите „Изследвания на спиритичния феномен" мистър Крукс предлага на съда на читателите осем теории, „обясняващи зарегистрираните феномени". Тези теории са следните:

ПЪРВА ТЕОРИЯ. Всички феномени са ловки трикове, хитро устроени механични приспособления или ловкост на ръцете; медиумите са самозванци и лъжци, а цялата останала компания - глупаци.

ВТОРА ТЕОРИЯ. Хората, участващи в спиритични сеанси, страдат от особена мания или

самозаблуда и си въобразяват, че с тях се случват феномени, изглеждащи им реални, но които всъщност не съществуват.

ТРЕТА ТЕОРИЯ. Всичко това е резултат от съзнателна или несъзнателна мозъчна дейност.

ЧЕТВЪРТА ТЕОРИЯ. Феномените са резултат от силата на духа на медиума, вероятно във взаимодействие с духовете на някои (или на всички) присъстващи.

ПЕТА ТЕОРИЯ. Това са действия на същества от особен вид, живеещи на нашата земя в нематериална форма и поради това невидими за нас. Все пак те са способни понякога да демонстрират своето присъствие, известно почти във всички страни и през всички векове като поява на демони (не задължително лоши), джуджета, феи, коболди, елфи, гоблини и т.н.(едно от твърденията на кабалистите).

ШЕСТА ТЕОРИЯ. Това са деяния на злите духове или дяволи, олицетворяващи когото и каквото си поискат, за да подрият християнската вяра и да прелъстят човешките души (това е теорията на нашите богослови).

СЕДМА ТЕОРИЯ. Става дума за действия на умрели човешки същества (преобладаваща теория сред спиритистите).

ОСМА ТЕОРИЯ. Това е психична енергия (т.е. допълнение към четвърта, пета, шеста и седма теории).

Първата от тези теории е уместна само в особени, макар за нещастие твърде често срещани случаи, и трябва да бъде изключена като нямаща пряко отношение към феномените по същество. Втората и третата теория защитават последните полеви укрепления на отрядите от скептици и материалисти.

Така, в настоящия труд ни предстои да анализираме само останалите четири теории; осмата и последна теория според мистър Крукс е „само необходимо допълнение към посочените четири".

Доколко даже научното мислене е подложено на заблуждения, виждаме, ако сравним няколко статии за спиритичните феномени, излезли под талантливото перо на мистър Крукс в периода 1870 - 1875 година. В една от първите му статии четем: „... засиленото прилагане на научни методи ще увеличи точността на наблюденията, което ще доведе до образуването на групи от изследователи, които ще прочистят утайката на спиритизма и тайната на магията и некромантията". А по-късно срещаме материал с неговия подпис, предлагащ най-подробни и твърде интересни описания на материализирания дух на Кети Кинг!

Едва ли може да се предположи, че мистър Крукс се е намирал под електробиологично влияние или под властта на халюцинации в течение на две или три години подред. „Духът" се появявал в собствения му дом и в неговата библиотека при най-строги мерки за контрол - виждали са го и са го чували стотици хора.

Мистър Крукс обаче отрича да е приемал видяното за развъплътен дух (т.е. не го е смятал за душа на умрял човек). Какво тогава е било това? Ако това не е духът на някого от живелите на земята, то е възможно да е бил зъл дух (според шестата теория, предложена на избора на публиката от изтъкнатия учен) или пък едно от тези същества, които наричат феи, коболди, джуджета, елфи, гоблини и т.н.

Да, Кети Кинг вероятно е била фея - Титания, защото действително само за феите може да бъде използвано следното поетично описание, с което мистър Крукс представя този странен дух:

„Със сияние неземно тя е обкръжена;

Сам въздухът блести в очите й лъчисти;

Нежни и прекрасни, в тях е всичко онова,

което виждал си в мечтите си най-чисти;

И за желанието колене пред нея да препънеш,

кой може в светотатство да те обвини!"[92]

Така, след като Крукс написал през 1870 г. сурова присъда срещу спиритизма и магията; след като казал, че „всичко това (спиритизмът) е суеверие или поне необясним трик, заблуда за сетивата", същият този мистър Крукс през 1875 година завършва своето писмо със следните паметни думи: „След като са изминали цели три години, аз вече не мога да кажа, че Кети Кинг е резултат на мошеничество. Да се предположи обаче, че тя е действително тази, за която се представя, значи да се нанесе още по-голямо оскърбление на човешкия разсъдък и здравия разум.[93]

Тази последна забележка убедително доказва, че независимо от пълната убеденост на Крукс, че тази особа (наричаща себе си Кети Кинг) не е нито медиум, нито съучастник в някаква измама, а по-скоро -неизвестна природна сила (която за него „не е въпрос на мнение, а на абсолютно знание"), въпреки всичко това изтъкнатият изследовател все още не е изоставил скептичното си отношение по този въпрос. Накратко, той твърдо вярва в истинността на феномена, но не може да се примири с идеята, че Кети Кинг е душата на *някакъв* умрял човек.

Струва ни се, че доколкото става въпрос за предразсъдъци, мистър Крукс решава една от тайните чрез създаването на друга тайна, неясното се обяснява с друго неясно, или с други думи, отхвърляйки „утайката на спиритизма", храбрият учен сега сам и по собствена воля се хвърля в „бездната на магията и некромантията"!

С признаването на закона на физическата наука се обясняват само някои от по-обективните спиритични феномени. Тези закони помогнаха да се установи реалността на видимите проявления на някаква неизвестна сила, но те все още не са дали възможност на учените да контролират (управляват) по свое желание даже част от тези феномени. Работата е в това, че професорите все още не са открили необходимите условия, обуславящи въпросните феномени. Те трябва да се задълбочат поне толкова в тройната природа на човека - физиологична, психологична и *божествена,* колкото в нея са проникнали техните предшественици -маговете, теурзите и тауматурзите от древността.

Досега даже тези, които са правили изследвания на спиритичните феномени така внимателно и безпристрастно, както мистър Крукс, са оставяли настрана причините за феномените като нещо, което сега е невъзможно да се разкрие (ако въобще може някога да бъде разкрито). Те се безпокоят за това не повече, отколкото за причината на космичните феномени на взаимозависимостите между енергиите, чиито безкрайни следствия наблюдават и класифицират с такова, усърдие. Ориентацията на техните изследвания е толкова неразумна, колкото е неразумен опитът на човека да открие източника на реката, като се движи по посока на устието й. Това толкова е стеснило възгледите им за обхвата на природните закони, че и най-простите форми на окултните феномени предизвикват у тях отрицание; според тях такива явления няма, защото чудесата са невъзможни; а тъй като това е научен абсурд, физичните науки в последно време започнаха да губят своя престиж. Ако учените, вместо да отричат чудесата, бяха започнали да ги изучават, много съкровени закони, известни на древните, биха били открити отново. „Убеждението - казва Бейкън - идва не по пътя на доказателството, а по пътя на опита."

Древните мъдреци винаги са се отличавали (особено халдейските астрономи и магове) с голямата си любов и стремеж към знания във всички области на науката. Те са се опитвали да проникнат в тайните на природата по същия път, по който вървят и нашите съвременни естествоизпитатели, прилагали са единствения метод, който може да приближи тази цел - експерименталните изследвания и умозаключения; Ако нашите съвременни философи не са в състояние да разберат, че те (древните) са проникнали по-дълбоко от самите тях

(съвременните учени) в тайните на вселената, това не може да е основателна причина, за да не признаем на древните прерогатива им в тези'знания, нито да ги обвиняваме в суеверие. Нищо не ни дава право за такова обвинение и всяко ново археологично откритие представя нови доказателства срещу подобни твърдения. Като химици те не са имали равни. В своето знаменито писмо „ЗА ЗАГУБЕНИТЕ ИЗКУСТВА" Уендъл Филипс казва: „Химията от най-древния период е била достигнала такива висоти, *че ние даже още не сме се приближили към тях.* Тайната на разтегливото стъкло (което, „бидейки закачено на конец в течение на 20 часа под влияние на собствената си тежест, се изтегляло в тънка нишка, която можела да бъде увита около ръката") в нашите цивилизовани страни ще бъде така трудно да се открие, както и да се извърши полет до Луната."

Съществуването на стъклена чаша, донесена от един изгнаник в Рим по времето на царстването на Тиберий (чаша, която той пуснал върху мраморния под и при падането си тя не се разбила, а „получила само малка вдлъбнатина", която веднага и без усилия била изправена), е исторически факт. Ако в него се съмняват, то е само защото нашите съвременници не са в състояние сами да направят същото. В Самарканд и в някои тибетски манастири обаче такива чаши и стъклени съдове могат да се видят и до днес; освен това съществуват хора, които заявяват, че могат да постигнат същото, използвайки осмивания и винаги поставян под съмнение АЛКАХЕСТ - универсален разтворител. Това активно вещество, което Парацелз и Ван Хелмонт описват като някаква течност, „способна да доведе всички подлунни тела, както еднородни, така и съставни, до първоначалната материя, от която са възникнали; или да доведе водата до състояние на еднородна и годна за пиене течност, която се съединява със соковете на всички тела, запазвайки при това основните си свойства; но ако отново я смесят със самата себе си, тя пак ще се превърне в обикновена вода". Какво ни пречи да повярваме в това? Защо алкахестът да не може да съществува и защо тази идея трябва да бъде разглеждана като утопия? Или това отново е само защото нашите съвременни химици не могат да постигнат подобни резултати? Наистина, съвсем не се изисква голямо мисловно усилие, за да се стигне до заключението, че всички тела трябва първоначално да възникват от някаква първична материя и че тази материя (според данните на астрономията, геологията и физиката) е била течна. Защо златото, за произхода на което учените знаят толкова малко, да не е било в началото първична основна материя, гъста течност, както казва Ван Хелмонт, която едва впоследствие е придобила плътни форми?

Струва ни се, че няма нищо абсурдно във вярата в „универсалния разтворител", способен да разтвори всички тела. Ван Хелмонт го нарича „висша и най-ефективна от всички соли, която, притежавайки най-високата степен на простота, чистота и финост, единствена има свойството да остава неизменна и неповлияна от веществата, с които влиза във взаимодействие) разтваряйки най-неразтворимите и неподатливи тела (като камъни, скъпоценности, стъкло, земя, сяра, метали и т.н.) в червена сол в количества, равни по тегло на разтворената материя; и това тя извършва толкова лесно, с каквато лекота горещата вода стопява снега".

Именно в тази течност (според твърденията на създателите на пластичното стъкло) те поставят за няколко часа обикновено стъкло, за да придобие то гъвкавост.

Ние разполагаме с готови доказателства за тези възможности. Един чуждестранен кореспондент на Теософското общество, известен практикуващ лекар, който е изучавал окултни науки повече от 30 години, е успял да създаде нещо, което той нарича „истинско масло на златото", т.е. първичен елемент. Химици и физици са го разглеждали и са били принудени да признаят, че не знаят как то се получава, нито самите те могат да възпроизведат подобно нещо. В това, че въпросният изобретател не желае името му да стане известно, няма нищо удивително. Присмехът и предразсъдъците на публиката понякога са по-опасни от инквизицията на миналото. Тази „Адамова земя" е най-близкият съсед на алкахеста и е най-голямата тайна на алхимиците. Нито един кабалист няма да я разкрие пред света, тъй като (както те се изразяват на добре известния жаргон) „разкриването й би дало обяснение на

всички „орли" на алхимиците, както и знание за това, как да се подрежат крилата на тези орли". За овладяването на тази тайна на Томас Воган (Евгений Филалет) са му били нужни 20 години.

С превръщането на изгрева на физичните науки в ярък ден духовните науки се потапяха все по-дълбоко в мрака на нощта. Те бяха отречени до такава степен, че сега на най-големите древни познавачи на психологията гледат като на „невежи и суеверни предци", шарлатани и фокусници; защото слънцето на съвременната ученост сияе толкова ярко, че е станало аксиоматично да се твърди, че древните философи и учени не са знаели нищо и са живели в мрака на суеверието. Техните клеветници и хулители обаче забравят, че слънцето на днешния ден ще изглежда бледо в сравнение със светилото на утрешния ден (независимо дали наистина е така, или не) и както съвременните хора считат своите предци за невежи, така и те самите след време ще бъдат представяни като *нищо незнаещи.* Светът се развива циклично. Бъдещите раси от хора ще бъдат отражение на отдавна отишли си раси; както и ние вероятно сме подобие на тези, които са живели преди стотици векове. Ще настъпи време, когато тези, които сега публично клеветят херметистите, а сами тайно изучават техните покрити с прах томове, плагиатствайки от техните идеи - ще си получат заслуженото. „Кой - често възкликва Пфаф, - кой човек е имал някога по-разумни възгледи за природата от Парацелз? Той е бил смел творец на химически лечебни средства. Това, което е казано в неговите трудове за философския камък, пигмеите, подземните духове, хомункулите и жизнения еликсир (използвано сега от много хора, за да'се омаловажат трудовете му), не може да намали нашето възхищение от свободните му и смели усилия и от неговия благороден и разумен живот."[94]

Не един патолог, химик, хомеопат и мегнетизатор са утолили жаждата си за познания в неговите книги.

Фредерик Хуфеланд е заел теоретичните си доктрини за заразяването от този средновековен „знахар", както Спренгел обича да нарича човека, стоящ неизмеримо по-високо от самия него. Химан, който полага усилия да реабилитира този велик философ и благородно се стреми да снеме клеветата от неговата памет, говори за него като за „*най-големия* химик на своето време".[95] Същото правят професор Молитър[96] и изтъкнатият германски психолог Енемозер. Според техните изследвания на трудовете на Парацелз, този херметист е бил удивителен ум на своя век, „благороден гений". Нашите съвременни светила обаче си мислят, че техните знания са повече от неговите, и идеите на розенкройцерите за елементалите, гоблините и елфите се представят като потънали в „пропастта на магиите и приказките от ранното детство".[97]

Ние сме напълно готови да се съгласим със скептиците, че половината (или даже повече от половината) от явленията, които се представят като феномени, е всъщност повече или по-малко ловка мистификация. Неотдавнашните разобличения, особено на фокусите на някои „материализиращи" медиуми» твърде добре доказаха този факт. Несъмнено и занапред ще има немалко такива опити за заблуда и така ще продължава, докато контролът не стане толкова съвършен, а самите спиритисти толкова благоразумни, че повече да не позволят на медиумите да лъжат хората.

Какво да мисли разумният спиритист за поведението на ангелите-водители, които след като години наред са владели времето, здравето и средствата на бедния медиум, след това изведнъж го напускат точно когато той най-силно се нуждае от тяхната помощ? Че само бездушни и безсъвестни същества могат да бъдат способни на такава несправедливост.

Обстоятелствата (?) - празна софистика. Що за духове са те, ако не могат да призоват, когато е нужно, армията на приятелските духове (ако такива съществуват), за да подхванат и предпазят невинния медиум от ямата, издълбана пред краката му. Това се е случвало в древността - може да стане и сега. *Привиденията са съществували преди появата на съвременния спиритизъм и феномени, подобни на нашите, е имало във всички*

предшестващи векове. Ако съвременните проявления на спиритизма представляват осезаеми факти и са реалност, също толкова реални и осезаеми трябва да са били така наричаните „чудеса" в тавматургичните[98] тайнства на древността.

В този ежедневно растящ поток от окултни феномени две трети се оказаха фалшифицирани, но как да постъпим с онези от случаите, които се оказаха истински въпреки всички съмнения и заяждания? Сред тях могат да бъдат намерени съобщения, предадени както чрез непрофесионални, така и чрез професионални медиуми - съобщения от висши източници, притежаващи пророческо знание. Често чрез малки деца и простодушни, невежи хора ние получаваме философски учения, наставления, поезия и вдъхновени речи, музика и живопис, напълно достойни за репутацията на авторите, от чието име се дават. Техните пророчества често се потвърждават, а нравствените им беседи (макар да се срещат по-рядко) са много благотворни. Какви са тези духове, какви са тези сили, които несъмнено се намират извън медиума и се проявяват като „същества"? Тези *разуми* заслужават това название и между тях и общата маса от призраци и гоблини (домашни духове), които се носят около кабинетите, където се извършват материализациите, разликата е толкова голяма, колкото между деня и нощта.

Длъжни сме да признаем, че оценяваме сегашното положение като много сериозно. Властта на такива безпринципни и лъжливи духове над медиумите постепенно става все по-разпространена, а гибелните последствия на *привидна* дяволщина постоянно растат. Някои от най-добрите медиуми вече напускат публичната катедра и се отдръпват от това влияние; цялото това движение започва да клони към страната на църквата. Поемаме риска да предскажем, че ако спиритистите не започнат сериозно да изучават древната философия (за да се научат да различават духовете и да се предпазват от низшите измежду тях), няма да изминат и 20 години, когато ще им се наложи да тичат да се причестяват в Римската църква, за да се спасят от всичките тези „водители" и „властители", с които така дълго са флиртували.

Симптомите на приближаващата се катастрофа вече се появяват. Неотдавна на конгреса във Филаделфия напълно сериозно беше предложено да се организира секта на християнските спиритисти. Това се обяснява с обстоятелството, че те са се отдалечили от църквата (без същевременно нищо да научат от древната философия за тези феномени) и сега плават по морето на Неопределеността като кораб без компас и кормило.

Много от хората на истинската наука (такива като Уолъс, Крукс, Вагнер, Бутлеров, Варли, Блюкенън, Хеър, Райхенбах, Тюери, Перти, Де Морган, Хофман, Голдсмит, У. Грегъри, Фламарион, сержант Кокс и много други) непоколебимо вярват в появяващите се сега феномени, но отхвърлят теорията за участието в тях на духове на умрели хора. Затова ще бъде съвсем логично да се приеме, че ако лондонската „Кети Кинг" (единственото материална нещо, в което обществеността е повече или по-малкр длъжна да вярва от уважение към науката) не е дух на бивш смъртен човек, тогава тя вероятно е астрална уплътнена сянка или един от розенкройцерските призраци „на фантазиите и суеверията", или пък някаква друга, неизвестна природна сила. Дали тя е „дух на проклет таласъм" или не, това няма никакво значение, защото ако веднъж бъде доказано, че нейният организъм не е съставен от плътна материя, тя по необходимост ще трябва да бъде разглеждана като „дух", видение, *дихание.* Това е разум, действащ вън от нашия организъм, и следователно е длъжен да принадлежи към някаква съществуваща, макар и невидима раса от същества. Но тогава какво е това? Какво е това нещо, което може да мисли и даже да говори, а не е човек? Неосезаем, но все пак неразвъплътен дух? Симулира ли той привързаност, страст, угризения на съвестта, страх и радост, без в същото време да изпитва нито едно от тези чувства? Коя е тази лицемерна същност, която намира радост в това да лъже доверчивия изследовател и да издевателства над свещените човешки чувства? Защото ако не конкретно Кети Кинг на мистър Крукс, то други, подобни на нея същности, са правили всичко това. Кой може да разбере тази тайна? Само истинският психолог. А къде той може да потърси учебници, ако

не в пренебрегваните съкровищници на библиотеките, където трудовете на презираните (от нашите съвременници) херметисти и теурзи събират прах в продължение на всичките тези дълги години.

Хенри Мор, уважаван английски платоник, отговаряйки на атаките от страна на някакъв скептик на име Уебстър[99] , невярващ в спиритичните феномени и магията, посочва: „Що се отнася до другото мнение, към което се придържа по-голямата част от свещеничеството на Реформираната църква - че именно Дяволът (в Светото Писание) се явил в образа на Самуил, то това мнение е под всякаква критика. Макар и да не се съмнявам, че в много от случаите, при които се появяват такива некромантични привидения, *те са духове, а не души на умрели, каквито изглеждат,* все пак за мен е ясно, че това конкретно е било проявление на душата на Самуил. Аз съм наясно и с възможността в други случаи, свързани с некромантията, това да бъдат духове (подобни на споменатите от Порфирий), които приемат всякакви форми и всякакъв облик, като известно време играят ролята на демони, след това ролята на ангели и богове, а понякога -*ролята на душите на умрели хора.* Признавам, че такъв дух би могъл да изиграе ролята на Самуил, но каквото и да се говори - аргументите на Уебстър като цяло са изключително слаби и неубедителни."

Когато такъв метафизик и философ като Хенри Мор дава подобно свидетелство, ние можем да приемем, че сме изразили правилното разбиране по този въпрос. Всички учени изследователи са настроени много скептично по отношение на духовете въобще и „душите на умрелите хора" в частност и в течение на последните 20 години усилено си блъскат главите над измислянето на нови имена за този стар предмет. Така например, появи се неизвестното за Крукс и сержант Кокс понятие „психична сила". Професор Тюери от Женева го нарича „психод", или ектенична сила; професор Балфур Стюарт - „електро-биологична енер$_{г}$ гия", Фарадей, '„великият майстор на експерименталната философия във физиката", който очевидно е новак в психологията, високомерно го нарече „несъзнателно мускулно действие" и „несъзнателна мозъчна дейност" и т.н.; сър Уилям Хамилтън - „латентна мисъл"; доктор Карпентър - „идео-моторен принцип" и т.н» Колкото учени, толкова и наименования.

Преди няколко години старият германски философ Шопенха-уер реши едновременно въпроса за тази сила и за материята; и мистър Уолъс, голям антрополог, с времето очевидно е усвоил неговите идеи, изменяйки собствените си възгледи. Учението на Шопенхауер се заключава в това, че вселената е проявление на волята. Всяка сила в природата също е следствие на волята, представляваща по-голяма или по-малка степен на нейната обективност. Това е учението на Платон, който ясно е посочил, че всичко видимо е било създадено или е еволюирало от невидимата и вечна ВОЛЯ и по неин образ и подобие.„Нашите небеса - казва той - са били сътворени по извечния образ на „Идеалния свят", съдържащ се (както и всичко друго) в геометричния модел на 12-ъгълника, използван от божеството."[100] У Платон Първичното Същество е еманация на Разума на Демиурга, който съдържа в себе си „*идеята"* за света (очакващ да бъде построен) и тази идея той създава от самия себе си."[101] Установилите се съотношения на тази ИДЕЯ с формите на нейното проявление приемат статута на природни закони: „Тези форми - казва Шопенхауер - са ВРЕМЕТО, ПРОСТРАНСТВОТО и ПРИЧИННОСТТА. Чрез времето и пространството ИДЕЯТА се изменя в необозримо разнообразие от проявления."

Тези идеи съвсем не са нови, те са съществували още преди времето на Платон. Ето какво четем в „Халдейският оракул"[102]:

„Дейността на природата съществува съвместно с умствената духовна Светлина на Отеца. Защото това е бил духът, който украсил великото небе и още го украсява (след Отеца)."

„Безтелесният свят тогава бил вече завършен, имайки» свое местопребиваване в Божествения Разум" - казва Филон[103], когото неправилно обвиняват в това, че е заимствал идеите си от Платон.

В „Теогонията" на Мокус ние отначало намираме Ефир, а след това Въздух - два принципа, от които се е родил УЛОМ, *познаваемият* Бог (видимата материална вселена) от нисш порядък.[104]

В орфичните химни Ерос-Фанас еволюира от духовно яйце, оплодотворено от ефирните ветрове, като тук „*вятър"**[105]*** означава „дух Божий". За него е казано, че се движи в ефира, „оплодот-ворявайки хаоса" - Божествената „Идея". В индийската „Като-панишад" Пуруша, или Божественият Дух, стои пред изначалната материя и от техния съюз възниква „Великата Световна Душа", „Маха-Атма, Брама, Духът на живота"[106] (последните обозначения са идентични със Световната Душа и астралната светлина на теурзите и кабалистите).

Питагор е донесъл своите учения от светилищата на Изтока, а Платон, възприемайки ги изцяло, им придал по-разбираема за непосветения човек форма, отколкото тайнствените числа на Питагор. Затова у Платон КОСМОСЪТ е „Син", имащ за баща и майка съответно Божествената Мисъл и Материята.[107]

„Египтяните - казва Давлеп - различавали старши и младши Хор; първият бил *брат* на Озирис, а вторият - СИН на Озирис и Изида." Първият е ИДЕЯТА на света, пребиваваща в разума на Демиурга, „породена в мрака преди сътворението на света". Вторият Хор е идеята, излизаща от *Логоса,* въплътила се в материята и започнала своето действително съществуване".

„Земният Бог е вечен, безграничен, млад и стар, с вълниста форма" - казва „Халдейският оракул".

Тази „вълниста форма" образно предава вибрационното движение на Астралната светлина, с която свещенослужителите на древността били много добре запознати. Техните възгледи обаче не съвпадат с вижданията съвременните учени за ефира, тъй като древните влагали в това понятие Вечната Идея, изпълваща Вселената, или ВОЛЯТА, която се превръща в СИЛА, творяща и организираща *материята.*

„Волята - казва Ван Хелмонт - е първата измежду всички сили. Защото чрез волята на Твореца всичко е било сътворено и приведено в движение... Волята е свойство на всички духовни същества и се проявява в тях толкова по-силно, в колкото по-голяма степен те са се освободили от материята." Парацелз, когото наричали божествен, добавя в същия дух: „Вярата трябва да подкрепя въображението, тъй като вярата създава волята... Решителната воля е начало на всички магични действия... Заради това, че хората не могат да развият съвършено въображение и абсолютна вяра, се получава така, че резултатите от техните магии са съмнителни и несигурни, докато иначе те биха могли да бъдат напълно надеждни."

Само една противодействаща сила на неверие и скептицизъм е достатъчна, за да се насочи токът й с равна сила, да възпрепятства силата на вярата на другите и даже напълно да я неутрализира. Защо спиритистите се учудват на твърдението, че с присъствието си на сеансите някои силни скептици (или хора, които, бидейки настроени изключително враждебно към спиритизма, несъзнателно задействат противоборстващата сила на волята си) пречат на проявленията и често съвсем ги прекратяват? Ако отсъства земна СЪЗНАТЕЛНА сила (дори понякога се появява нещо, което затруднява или прекратява явленията), то защо да се учудваме, че НЕСЪЗНАТЕЛНАТА, пасивна сила на медиума изведнъж е блокирана в своите резултати от друга, противодействаща сила, макар тя също да е задействана несъзнателно? Професорите Фарадей и Тиндал се хвалят, че тяхното присъствие на спиритичните сеанси веднага прекратява всички манифестации (феномени). Дори само този единствен факт би трябвало да докаже на тези изтъкнати учени, че във феномените е участвала някаква сила, достойна да привлече тяхното внимание. В качеството си на учен професор Тиндал вероятно е бил най-изтъкнатият от всички присъстващи на сеансите; в качеството на проницателен наблюдател (който прилагащият трикове медиум не може лесно да излъже) той е бил на нивото на останалите гости; следователно, ако манифестациите бяха толкова изкусни

трикове и мошеничества, че редовно да заблуждават всички други наблюдатели, те не биха се прекратили даже и от неговото присъствие. Кой медиум е могъл досега да се похвали с такива феномени, каквито е извършвал Исус, а по-късно и апостол Павел? Въпреки това даже Исус е имал случаи, когато силата на несъзнателното съпротивление е затруднявала неговия умело насочен волеви ток: „И той не извърши там много чудеса поради тяхното неверие."

Всеки от тези възгледи има своето отражение във философията на Шопенхауер. Съвременните учени „изследователи" биха имали голяма полза, ако разлистят неговите трудове. Те ще намерят там много странни хипотези, основани върху по-стари идеи, както и размишления по повод „новите" феномени, които могат да се окажат също толкова разумни, колкото и всички други. Така учените биха могли да избегнат безполезния труд по изобретява-нето на нови теории. Психичните и ектеничните сили и даже теорията за „несъзнателната мозъчна дейност" могат да бъдат обединени в две думи - в кабалистичната АСТРАЛНА СВЕТЛИНА.

Смелите теории и мнения, изказани в трудовете на Шопенхауер, силно се разминават с мненията на мнозинството от съвременните ортодоксални учени. „В действителност - казва този смел мислител - няма нито МАТЕРИЯ, нито ДУХ. Тенденцията към гравитация (притегляне) в камъка е също толкова загадъчна, колкото е необяснима и мисълта в човешкия мозък... А материята може (въпреки че никой не знае защо) да мисли... Веднага щом преминем (даже в механиката) границата на чисто математич-ното и стигнем до загадъчното сцепление, притегляне и т.н., ние се изправяме пред явление, което за нашия разсъдък е също толкова тайнствено, колкото ВОЛЯТА и МИСЪЛТА у човека; ние се сблъскваме с непознаваемото, тъй като такава е всяка природна сила. Къде е тогава тази МАТЕРИЯ, за чието добро познаване вие всички толкова претендирате, и от която (бидейки добре запознати с нея) извеждате всички ваши заключения и обяснения и им придавате универсален характер?

Това, което може напълно да бъде разбрано и обхванато чрез интелекта и сетивата, е само повърхностното; те (разсъдъкът и сетивата) не са в състояние да постигнат вътрешната същност на нещата. Такова е било мнението на Кант. Ако вие мислите, че в човешката глава присъства някакъв дух, вие трябва да допускате същото и за камъка. Ако вашата мъртва и абсолютно пасивна материя може да прояви тенденция към притегляне, или подобно на електричеството може да привлича и отблъсква и да дава искри, тогава също като мозъка тя може и да мисли. Накратко, всяка частица от така наречения дух ние можем да заменим с еквивалента на материята, и обратно - всяка частица материя можем да заменим с духа... Така, картезианското разделение на всичко съществуващо на материя и дух не може да се нарече философски точно. Ако обаче разделим света на ВОЛЯ и ПРОЯВЛЕНИЕ (манифестация) такава форма на диференциране няма да има никакво отношение към посоченото по-горе (деление) , защото тя одухотворява всичко; всичко това, което на първо място е реално и обективно - тялото и материята, тя преобразува в представа, и всяко проявление - във воля."[108]

Тези възгледи потвърждават това, което говорихме за различните названия на едни и същи неща. Опонентите спорят най-често само за названията. Наречете феномена сила, енергия, електричество или магнетизъм, воля или духовна сила - той винаги ще си остане частично проявление на ДУШАТА, била тя развъплътена или временно затворена в своето тяло; душата - частица от тази разумна, всемогъща и индивидуална ВОЛЯ, изпълваща цялата природа и станала известна (вследствие неспособността на човешкия език правилно да изразява психичните представи) под названието БОГ.

Идеите за материята на някои наши учени са погрешни (от кабалистична гледна точка) в много отношения. Хартман нарича техните възгледи „*инстинктивен* предразсъдък". По-нататък той нагледно показва, че нито един експериментатор не може да има работа именно

с материята, а само .със силите, на които той я подразделя. Видимите въздействия на материята са само въздействия на силите. Затова той прави извода, че това, което наричат материя, е не друго, а съвкупност от атомични сили, за чието обозначаване се използва думата „материя"; строго научно (вън от тази употреба) думата „материя" е лишена от смисъл. Независимо от многото честни признания от страна на нашите специалисти - физици, физиолози и химици, че не знаят нищо за материята[109] , ТЕ Я ОБОЖЕСТВЯВАТ.

Всеки нов феномен, който не са в състояние да обяснят, те стриват на прах, превръщат го в благовоние и го изгарят пред олтара на богинята, която покровителства съвременните учени.

Никой не е изяснил този предмет по-добре от Шопенхауер в неговите „Винетки". Той детайлно разглежда животинския магнетизъм, ясновидството, симпатическото [чрез духовно въздействие - бел. ред.] изцеляване, прозренията, магиите, предчувствията, виждането на духове (духовизия) и други спиритични явления. „Всички тези проявления - казва той - са различни клони на едно и също дърво, които ни дават неопровержими доказателства за съществуването на верига от същества, изградена върху съвсем друг ред на нещата,-различен от реда, основаващ се на законите на пространството, времето и приспособимостта. Този друг ред на нещата е значително по-дълбок, тъй като е изначален и пряк - в негово присъствие обикновените закони на природата, които са прости и формални, губят сила. Затова при неговото непосредствено въздействие нито времето, нито пространството могат вече да разделят индивидите, и това разграничаване (зависещо от пространството и времето) престава да бъде непреодолима бариера (препятствие) за общуването на мислите и преките волеви актове. Така могат да бъдат предизвикани изменения по съвсем друг път, различен от познатата ни физическа причинност, а именно - чрез проявата на воля, формирана според желанието му и излъчвана от дадения индивид. Затова своеобразният характер на всички гореизброени феномени се изразява във *виденията и действията* на разстояние (както по отношение на времето, така и на пространството). Именно тези действия на разстояние са най-характерни и са основни за магията, защото такова е непосредственото въздействие на нашата воля, освободено от причинните условия на физическото действие, т.е. от контакта."

„Освен това - продължава Шопенхауер, - тези феномени ни предоставят съществени и напълно логични възражения срещу материализма, и даже срещу натурализма, тъй като в светлината на подобни проявления този ред на нещата в природата, който двете философии се стремят да представят като абсолютен и единствено истински, започва да придобива (за нас) обратен смисъл - като чисто феноменален и повърхностен, на чието дъно лежи *същността* на нещата, напълно независима от собствените си закони. Ето защо тези манифестации (поне от чисто философска гледна точка) са несъмнено най-важните измежду всички факти, с които можем да се срещнем в областта на експеримента. Затова да се запознае с тях е дълг на всеки учен."[110]

Да се пренасяме от философските разсъждения на човек като Шопенхауер към повърхностните обобщения на някои от френските академици, би било безполезно, ако не беше обстоятелството, че подобен преход ни дава възможност да сравним и оценим интелектуалния кръгозор на тези две научни школи.

Как е разрешил германският учен този дълбок психологичен въпрос, ние вече видяхме. Сравнете го сега с това, което (стараейки се с всички сили) астрономът Бабине и химикът Бусенхолт са могли да предложат като обяснение на спиритичните феномени.

През 1854-1855 г. тези крупни специалисти поднесоха на Академията *научна* статия или монография, чиято цел, както става ясно, е да подкрепи и същевременно да разясни твърде сложната теория на доктор Шеврол (разглеждаща въртенето на предметите) от името на комисията по изследването, член на която той е бил.

Ето тяхното обяснение дословно:

„Колкото до движенията и поклащанията, които, *както твърдят,* стават с някои маси, те не

могат да имат никаква друга причина, освен *невидимите* и неволни вибрации на мускулната система на експериментатора; продължителното свиване на мускулите се проявява в такива моменти като серия от вибрации, превръщайки се по този начин във *видимо треперене,* което придава на предмета въртеливо движение. Така въпросното въртене придобива способността да се проявява със значителна сила по пътя на постепенното ускорение или в резултат на силното съпротивление, което е необходимо, за да бъде спряно. Следователно физическото обяснение на феномена е ясно и не представлява ни най-малко затруднение."[111]

Нищо подобно. Тази научна хипотеза или нагледен показ - как да го наречем(?) - са толкова ясни, колкото звездните мъглявини на Бабине, които той наблюдавал в мъгливите нощи.

И още, колкото и това обяснение да е ясно, в него отсъства един важен детайл - здравият смисъл. Не знаем как да разбираме следното -приема ли Бабине (или не) казаното от Хартман, че „видимото *действие на материята е само въздействие на силите"* и че за да си съставим ясна концепция за материята, трябва като начало да си създадем ясна представа за силата. Философията на школата, към която принадлежи Хартман и която отчасти е приета от някои от най-големите германски учени, се гради върху убеждението, че проблемът за материята може да бъде решен само чрез тази невидима сила, опознаването на която Шопенхауер нарича „магическо знание" и „магически ефект или действие на ВОЛЯТА". Следователно, ние като начало трябва да си изясним намира ли се „неволната вибрация на мускулната система на експериментатора , която е „действие на материята", под влияние на *вътрешната* му воля или на такава извън него. В първия случай Бабине прави от себе си несъзнателен епилептик, а във втория (както ще видим по-нататък) той отхвърля всичко и приписва разумните отговори на почукващите маси на „несъзнателната вентрология".

Ние знаем, че всяко напрежение на волята има за свой резултат сила, и че според учението на гореспоменатата германска школа проявленията на атомните сили е индивидуално действие на волята, резултиращо в несъзнателното групиране на атомите в конкретно изображение, вече субективно създадено от волята. Демокрит учел, в съответствие с наставленията на своя учител Левкип, че първите принципи на всички неща, съдържащи се във Вселената, били атомите и *вакуумът.* В своето кабалистично значение вакуумът означава *латентно* (спящо, бездействащо) Божество, или латентна сила, която със своето първо проявление става ВОЛЯ и така придава първия импулс на тези атоми, чието натрупване (конгломерация) формира материята. Този вакуум не е нищо друго освен едно различно, но по-неудовлетворително наименование, тъй като според Перипатетиците „природата не търпи пустота".

Това, че още преди Демокрит древните са били запознати с идеята за нерушимостта на материята, се доказва от техните алегории и от много други факти. Мовър дава определение на идеята на финикийците за идеалната слънчева светлина като за духовно влияние, изхождащо от височайшия Бог, ИАО: „Светлината, разбираема само за ума - физически и духовен принцип на всичко, от което се еманира душата". Това е била мъжката същност или Мъдрост, а първоначалната материя, или ХАОС, е била женска. По този начин двата първи принципа - крайното и безкрайното, вече са били признати от примитивните финикийци като дух и материя. Затова тази теория е стара като света. Демокрит не е бил първият философ, който я е преподавал; и интуицията е съществувала у човека още преди пълното развитие на неговия интелект.

Именно в това отрицание на безграничното и безкрайното Същество, притежаващо невидима ВОЛЯ, което ние поради липса на по-точно название наричаме БОГ, в това отрицание е заложена безпомощността на всички материалистични науки да обяснят окултните феномени. В това отрицание е всичко, което би могло да ги подтикне да преминат границите на точната наука и да влязат в царството на психологичната, или за предпочитане -метафизичната физиология. Именно тук откриваме скритата причина за объркването им пред окултните феномени — причина за техните абсурдни теории и търсения на други

обяснения.

Древната философия е твърдяла, че всичко видимо и невидимо е започнало да съществува вследствие на проявлението на тази ВОЛЯ, която Платон наричал *Божествена Мисъл (идея)*. Както тази Разумна Идея *(Божествена Мисъл)* чрез насочване на единната сила на волята си в центъра на съсредоточаване на силите е подтикнала обективните форми към съществуване, така и човекът, микрокосмос на великия Макрокосмос, може да прави същото в съответствие със степента на развитие на своята волева мощ.

Въображаемите атоми (художествен образ, използван от Демокрит и подхванат с благодарност от материалистите) са работници-автомати, движими отвътре от прилива на тази Велика Вселенска Воля, която е била насочена върху тях и която се проявява като сила, заставяща ги са действат. Планът на постройката, която трябва да бъде издигната, се намира в мозъка на Архитекта и отразява неговата воля. Абстрактната воля, от момента на своето зараждане, става конкретна благодарение на тези атоми, които точно възпроизвеждат всяка линия, точка и фигура, набелязана във въображението на Божествения Геометър.

Както Бог твори, така и човек може да твори. При напрягане на волята сътворените от ума форми стават субективни. Често ги наричат халюцинации, макар че за техния творец те са толкова реални, колкото и всеки видим предмет за другите хора. Ако се достигне още по-мощна и съзнателна концентрация на тази воля, формите стават конкретни, видими и обективни; и тогава човек узнава тайната на тайните - той става МАГ.

Материалистът няма основание да възразява срещу тази логика, тъй като разглежда мисълта като материя. Да допуснем, че това е така, и тогава хитроумният механизъм, измислен от изобретателя, приказните сцени, родили се в мозъка на поета, създадената от ярката фантазия на живописеца картина, несравнимата статуя, създадена в ефира от скулптура, въздушните дворци и замъци, построени от архитекта - всички те, макар невидими и субективни, са длъжни да съществуват, защото са материя, на която е придадена форма. Кой тогава може да каже, че не съществуват хора с толкова могъща воля, която да може да притегли в полезрението тези нарисувани във въздуха фантазии и да ги облече в по-груба материя, за да станат те осезаеми?

Френските учени не обраха лаврите в тази нова изследователска област, но нима в Англия е направено нещо повече до деня, в който Крукс се предложи като изкупителна жертва за греховете на научната корпорация? Разбира се! Мистър Фарадей преди някакви си 20 години действително падна дотам, че да благоволи един или два пъти да се изкаже по този предмет.

Фарадей, името на когото се произнася от противниците на спири-тизма при всяко обсъждане на феномените (нещо като заклинание срещу злите окултни вълшебства); Фарадей, който „се изчервил" задето някога е публикувал свои изследвания по такова унизително вярване, със сигурност никога не е сядал зад въртяща се спиритична маса. Необходимо е само да разлистим няколко случайно попаднали ни вестникарски броеве, отпечатани по времето, когато знаменитият шотландски медиум се намирал в Англия, за да си припомним събитията от миналото в цялата им първоначална свежест. В един от тези броеве парижкият доктор Фокалт се изявява като убеден привърженик на изтъкнатия английски експериментатор. Моля ви, не си въобразявайте - казва той, - че великият физик (Фарадей) сам някога се е унижавал дотолкова, че прозаично да седи зад „подскачащата маса". Откъде тогава идва това „изчервяване" по бузите на „бащата на експерименталната философия"? Припомняйки този факт, ние отново ще разгледаме прекрасния „Указател" и необикновения „Разобличител на медиуми" на Фарадей, изобретени от него за разкриване лъжите на медиумите. Това сложно съоръжение, мисълта за което като кошмар преследва сънищата на нечестните медиуми, е подробно описано в труда на граф Мирвил „По въпроса за духовете".

За да докаже на експериментаторите реалността на техните собствени импулси, професор

Фарадей разположил няколко съединени' помежду им картонени диска, залепвайки ги към масата с полуеластично лепило, което, държейки ги-слепени, все пак се поддавало при по-продължителен натиск. И така, когато масата се завъртяла, или по-точно - *когато се осмелила да се завърти пред лицето на Фарадей* (което също е факт с немалко значение), дисковете били подложени на оглед; при него било открито, че те постепенно са се изместили, приплъзвайки се в същата посока, в която се задвижила и масата, и това станало неоспоримо доказателство, че експериментаторите *сами са я завъртели.*

Друг от така наречените научни контролни прибори, много полезен (както твърдят) при всички спиритични и психични феномени, представлявал малък инструмент, който веднага регистрирал и известявал наблюдаващите за най-малкия персонален тласък от тяхна страна, или според израза на Фарадей, „предупреждавал ги, щом те преминавали от пасивно в активно състояние". Стрелката на прибора, отбелязваща всяко активно движение, доказвала само едно - действието на силата, която или произлизала от седящите зад масата, или просто ги управлявала. А нима някой някога е казвал, че там няма подобна сила?

Всеки би допуснал, че тази сила или преминава през оператора (действащото лице), както това общо взето е показано, или че действа независимо от него, както също често се случва. „Цялата загадка се състои в несъразмерността на приложената от движещите импулси сила, които придават (защото са принудени да придадат) на масата някакво въртене, или по-точно - въртеливо движение, притежаващо наистина удивителна скорост. В присъствието на такива изумителни резултати, как може някой да си въобрази, че подобни лилипутски опити могат,да имат някаква ценност в тази отново открита Страна на Гигантите?"[112]

Професор Агасиз, който заемал в Америка почти толкова изтъкнато положение в науката, колкото Фарадей в Англия, действал с още по-голяма несправедливост. Известният антрополог професор Бюкенън, който разглежда спиритизма в някои отношения по-научно, отколкото всеки друг в Америка, в неотдавнашната си статия говори за Агасиз със справедливо възмущение, тъй като за разлика от хората, нямали такъв шанс, професор Агасиз е можел поне да повярва във феномена, случил се с него самия. Сега обаче, когато те и двамата (Фарадей и Агасиз) вече са се развъштътили, по-добре да дискутираме с живите, отколкото с мъртвите.

И така, силата, чиято тайна мощ във всички подробности е била известна на древните теурзи, се отрича от съвременните скептици. Древните деца може би са играли с нея (подобно на децата от повестта на Булвър-Литън „Бъдещата раса", които се забавлявали с притежаващия огромна мощ „врил"), наричайки я „водата на Пта"; техните потомци я наричат „Световна Душа"; а още по-късно средновековните херметисти я наричали „звездна светлина" или „мляко на Небесната Дева", „Магнес" и с още много други имена. Нашите съвременни учени обаче не желаят нито да я приемат, нито да я признаят, защото тя има отношение към *магията,* а магията според тях е позорно суеверие.

Аполоний и Ямблих са били убедени, че „не в познаването на *външните* неща, а в усъвършенстването на душата *отвътре* се намира царството на човека, стремящ се да бъде повече от човек".[113] Така те стигнали до пълното познание на своята богоподобна душа, което им позволило да използват нейната сила, както и цялата мъдрост, израснала върху езотеричното учение на херметизма, унаследен.от техните предци. Нашите философи обаче, заключили се сами в тесните си плътски черупки, не могат или не смеят да пренесат свенливия си поглед зад предела на ПОЗНАВАЕМОТО.

За тях не съществува нито бъдещ живот, нито божествени видения - те ги презират като нещо ненаучно; за тях хората от древността са само „невежи предци", а когато срещнат в рамките на физиологичните си изследвания автор, вярващ, че това тайнствено влечение към духовните познания е присъщо на всяко човешко същество и че то не му е дадено напразно, те гледат на него с презрително съжаление.

Една персийска пословица казва: „Колкото по-тъмно е небето, толкова по-ярко ще сияят звездите." Така на тъмния небосклон на средните векове започнали да се появяват тайнствените братя на Розата и Кръста. Те не основавали общества и не строили училища, тъй като били преследвани от всички страни като диви зверове; ако попаднели в ръцете на християнската църква, те били хвърляни на кладата без всякакви излишни дискусии. „Доколкото религията забранява да се пролива кръв - казва Бейли, - хората били изгаряни, тъй като при изгарянето на човека неговата кръв не се пролива."

Много от тези мистици, прилагайки това, което са научили от някои трактати, съхранявали в тайна от поколение на поколение своите знания, които не биха били презрени дори и от съвременните точни науки. Монахът Роджър Бейкън, комуто се присмивали като над знахар и шарлатанин, сега се счита за един от „претендиращите" за знанието на магията; много от неговите открития бяха приети и се използват и досега именно от онези, които му се присмиваха повече от всички. Роджър Бейкън по право, ако не фактически, е принадлежал на Братството, в което влизат всички, които изучават окултни науки. Живял в XIII век, той е бил почти съвременник на Албърт Магнус и Томас Аквин-ски; неговите открития - барутът и оптическите стъкла, както и достиженията му в механиката, са били оценявани от всички като чудеса. Даже започнали да го обвиняват в съдружничество със Сатаната.

В легендарния разказ за Фрайер (монаха) Бейкън, както и в една стара пиеса, написана от Робърт Грин (драматург от епохата на кралица Елизабет), се разказва, че Бейкън бил повикан при краля и му било заповядано да покаже на кралицата нещо от своето изкуство. Тогава Бейкън махнал с ръка (в текста е написано „махнал с жезъла си") и „изведнъж присъстващите чули такава прекрасна музика, че всички били единодушни, че нищо подобно не са чували по-рано".

След малко музиката станала по-силна и се появили четири привидения, които танцували, докато не се разтворили във въздуха. След това той отново махнал с жезъла си и въздухът веднага се изпълнил с такъв чудесен аромат, че присъстващите имали усещането, като да са „събрани тук всички най-прекрасни ухания на света". После Роджър Бейкън, който бил обещал на един от гостите да му покаже неговата възлюбена, дръпнал встрани едно от пердетата на кралската стая и всички присъстващи видели „готвачка с лъжица за разливане на супа в ръка". Гордият джентълмен, въпреки че познал момичето, което изчезнало също толкова бързо, както се появило, бил вбесен от това унизително за него зрелище и започнал да заплашва монаха с отмъщение. Какво направил магът? Той просто отговорил: „Не ме заплашвайте, защото ще ви засрамя още повече; й не се опитвайте друг път да уличите в лъжа един *учен!"*

Като коментар към това съвременният историк[114] добавя: „Това може да послужи за илюстрация на тази категория феномени, които вероятно са резултат от *превъзходното познаване на естествените науки."* Никой и никога не е имал съмнения, че това са били резултати именно на науката - херметистите, маговете, астролозите и алхимиците никога не са претендирали за нещо друго. И разбира се, не е тяхна вината, че невежите маси (под влиянието на неподбиращото средства фанатично духовенство) приписвали всичките им постижения на сътрудничеството с дявола. Страхувайки се от ужасните изтезания, прилагани от инквизицията към всички заподозрени в черна или бяла магия, тези философи не се изтъквали и не признавали наличието на подобно сътрудничество. Напротив, собствените им трудове показват, че според тях магията е „само прилагане на естествените активни сили към пасивните неща или субекти; по този начин са извършени велики и удивителни деяния, които въпреки това са напълно естествени".

Феномените на тайнствените ухания и музика, показани от Роджър Бейкън, често могат да бъдат наблюдавани и в наше време. Да не говорим за нашия собствен (личен) опит. Според съобщението на английския кореспондент на Теософското общество, там са слушали звуците на възхитителна музика, идваща от невидим инструмент, и са вдъхвали букет от най-

прекрасни аромати, чийто произход те приписват на дейността на духовете. Друг кореспондент ни съобщи, че един от тези аромати (а именно уханието на сандалово дърво) бил толкова силен, че целият дом в продължение на една седмица се оказал пропит от него. Медиумът в този случай бил един от членовете на семейството, а целият опит бил проведен в домашен кръг. Трети кореспондент описва това, което наричаме *„музикално почукване"*. Силите, които сега са в състояние да предизвикат този феномен, са съществували и са действали и по времето на Роджър Бейкън. Колкото до привиденията, достатъчно е да припомним, че и в наше време ги извикват на спиритичните сеанси (което е засвидетелствано от учените) и от тази гледна точка способността на Роджър Бейкън да вика привидения придобива по-голяма достоверност от когато и да било.

Баптиста Порта в своя труд „За естествената магия" изброява цял каталог от тайни формули за предизвикване на необикновени последствия чрез използване на съкровените сили на природата. Макар че маговете вярвали в съществуването на цял един свят от невидими духове също така непоколебимо, както и спиритис-тите, нито един от тях не е заявявал, че постига своите чудеса, подчинявайки се на властта им или единствено с тяхна помощ. Те твърде добре знаели колко трудно е да се държат на разстояние елементарните същности, след като веднъж вече са намерили вратата широко отворена. Даже магията на древните халдеи е била само дълбоко знание за лекарствените треви и минерали.

Само когато теургът се нуждаел от *божествена* помощ в духовните и земните дела, той търсел пряко общуване (чрез религиозни обреди) с чистите духовни същества. Те, както и духовете, които остават невидими и се свързват с простосмъртните хора само чрез техните пробудени вътрешни чувства (ясновидство, ясночуване, транс), могат да бъдат извиквани само *субективно* в резултат на чистота на живота и молитвата. Всички физически феномени обаче са били извършвани чрез просто прилагане на знанието за силите на природата - разбира се, не по метода на ловките ръце, прилаган в наши дни от фокусниците.

Хората, притежаващи такова знание и ползващи се от такива сили, търпеливо работели за нещо много по-голямо от празния блясък на преходната слава. Без да се стремят към нея, те станали безсмъртни, както стават безсмъртни всички, които се трудят за благото на човечеството, забравяйки своето малко „аз". Озарени от светлината на вечната истина, тези алхимици (богати и сиромаси едновременно) съсредоточавали вниманието си върху неща, които надвишавали кръгозорните рамки на обикновения човек; те приемали за непознаваема единствено и само Първопричината и не разглеждали никой друг въпрос като неразрешим. Да дерзаят, да знаят, да искат и да *остават в мълчание* - това било тяхното твърдо правило. Пренебрегвайки малките житейски радости, презирайки богатството, разкоша, пищната показност и мирската власт, те се стремели към знание - най-ценната от всички придобивки. Те не смятали нищетата, глада, тежкия труд и злословието на хората по техен адрес като твърде висока цена за своите достижения. Тези силни хора, които можели да лежат на пухени, покрити с кадифе легла, предпочитали по-скоро да умрат в болниците или в крайпътната канавка, отколкото да унижат и оскверн ят душите си с алчността на тези, които ги изкушавали (ако им позволят да възтържествуват над техните свещени обети). Животът на Парацелз, Корнелиус Агрипа и Филалет е твърде добре известен, за да не повтаряме стария печален разказ.

Ако спиритистите действително искат да останат строго догматични в своите разбирания за „света на духовете", те не трябва да бъдат осъждани за *изследването* на техните феномени в чисто експериментален дух. Такъв опит определено ще има за резултат частичното, повторно откриване на старата магия, т.е. на магията на Мойсей и Парацелз. Под лъжливата красота на някои от техните привидения те могат в един прекрасен ден да открият розенкройцерските силфи и прекрасните ундини, лудуващи в потока на *психичните и одичните* сили. Дори мистър Крукс, който напълно вярва в битието, вече чувства, че под нежната кожа на Кети (покриваща подобието на сърце, частично заето у медиума и у присъстващите) *няма душа!* И учените автори на „Невидимата вселена", отхвърляйки своята „електробиологична теория",

започват да съзират в универсалния (вселенския) ефир възможността той да е отражение на Ейн-Соф - Безграничността.

Ние не споделяме убеждението, че всички тези духове, които се появяват на спиритичните сеанси, могат да бъдат отнесени към класовете на „елементалите" и „елементарните". Много от тях (особено сред тези, които субективно управляват медиумите, заставяйки ги да говорят, пишат или действат по някакъв друг начин) са развъплътени човешки духове. Ще бъдат ли повечето от тези духове добри, или *лоши,* зависи главно от персоналната нравственост на медиума, от присъстващите на сеанса и (в значителна степен) от целите на сеанса и интензивността на желанието на неговите участници. Ако тяхната цел се изчерпва само с желанието да удовлетворят любопитството си и да си прекарат приятно времето, ще е безполезно да се очаква нещо по-сериозно. Във всеки случай, човешките духове никога не могат да се материализират *персонално.* Те не могат да се появят пред изследователите с топли и плътни мускули, с потни ръце и лица, в грубо материални тела. Най-многото, което могат да направят, е да хвърлят своето ефирно изображение върху атмосферните вълни и ако понякога, в редки случаи, допирът на техните ръце или дрехи стане осезаем за живия човек, той ще бъде почувстван като лек ветрец, нежно докоснал мястото на съприкосновението, а не като допир на човешка ръка или материално тяло. Безполезно е да се твърди, че „материализираните духове", които проявяват себе си с тупкащи сърца и звучни гласове (с рупор или без него), са *човешки* ДУХОВЕ. Гласовете (ако такъв звук въобще може да се нарича глас) на духовете привидения, веднъж чути, едва ли могат да бъдат забравени. Гласът на чистия дух (чистата душа) е подобен на ехото от трепетния шепот на златна арфа, носещо се от далечината; гласът на -страдащия и следователно нечисг (ако не и съвсем лош) дух, може да бъде оприличен на човешки глас, излизащ от празна бъчва.

Това не е НАША философия, а философията на безбройни поколения теурзи и магове, основана на богатия им практически опит. Свидетелството на древността по този въпрос е категорично. Гласовете на духовете са нечленоразделни. Гласът на духа се състои от серия звукове, които създават впечатление като за стълб сгъстен въздух, издигащ се от долу на горе и разпространяващ се около живия събеседник.

Много от свидетелите очевидци, които са давали показания по делото на Елизабет Еслингер, а именно[115]: помощник-началникът на затвора Вансберг Майер, Екхарт, Тюрер и Кнор (свидетелите са положили клетва), Дитенхофер и математикът Капф свидетелствали, че са виждали привидение, *подобно на облачен стълб.* В продължение на единадесет седмици доктор Кернер и неговите синове, няколко лютерански свещеници, адвокатът Фраас, гравьорът Дитенхофер, двамата лекари - Сифер и Сихерер, съдията Хейг и барон Хюгел заедно с много други ежедневно наблюдавали това явление. Докато то продължавало, заключената Елизабет се молела неспирно на висок глас. Затова, доколкото този „дух" в същото време говорел, тук не е могло да има никаква вентрология. „И в този глас - казват свидетелите - нямаше нищо *човешко;* никой не би могъл да подправи или имитира такива звукове."

По-нататък ще приведем многобройни доказателства от древните автори по този въпрос. Сега бихме искали само още веднъж да потвърдим, че нито един дух, когото спиритистите са считали за човешки, никога не се е оказвал такъв при по-сериозна проверка. Въздействието на *развъплътените* духове може да бъде осезаемо и за колективно или субективно чувствителни, възприемчиви хора (сензитиви). Тези духове могат да предизвикват обективни манифестации (проявления), но не могат да се изявят другояче, освен по описания по-горе начин. Те могат да управляват тялото на медиума и да изразяват желанията и идеите си по различни начини, добре известни на спиритистите, но не могат да материализират това, което не е материално, а е чисто духовно - *своята божествена същност.* По този начин всяка така наречена „материализация" (когато е истинска) се създава или от волята на този дух, на който се приписва проявената външност (която в най-добрия случай е само негово олицетворение) , или пък от волята на елементарните духове, които обикновено са твърде

глупави, за да заслужат честта да бъдат наричани дяволи. Само в редки случаи (човешки) духове могат да подчинят и управляват тези нямащи душа същества (които винаги са готови да си присвоят впечатляващи имена, ако бъдат оставени сами на себе си), да заставят палавия „дух на въздуха" да се облече във форма като действително изображение на *човешки* дух и движейки го като марионетка, да го заставят да действа или да произнася думи, вложени в неговата уста от (човешката) „безсмъртната душа".

Това обаче изисква много усилия, обикновено надвишаващи компетентността не само на спиритистките групи, но и на медиуми, за които редовните спиритични сеанси са станали привичка. Не всеки, който поиска, може да привлече *човешки* духове. Едно от най-мощните влечения, изпитвано от нашите (умрели), е силната привързаност, постепенно привличаща ги с непреодолима сила в тока на Астралната Светлина, която вибрира между човека и Вселенската Душа; друго, много важно условие е хармонията и магнетичната чистота на присъстващите лица.

Ако тази философия е погрешна, ако всички „материализирани" фигури, появяващи се в *затъмнените* стаи от *още по-тъмни кабинки,* са духове на хора, живели някога на земята, защо тогава съществува такава разлика между тях и тези „духове", които се появяват неочаквано - без всякакви кабинети и медиуми? Кой не е чувал за привиденията на нямащите покой „души", появяващи се около местата, където са били убити, или връщащи се по някакви други тайнствени причини с „топли ръце" (при допир) *като жива плът* и ако не е известно, че са умрели и погребани, те трудно могат да бъдат различени от останалите смъртни?

Ние разполагаме с добре засвидетелствани факти за такива привидения, които могат изведнъж да стават видими (те обаче не са били виждани преди епохата на възникването на спиритизма).

В „Медиум енд дейбрейк" от 8 септември 1876 г. четем писмо от „една лейди, пътешестваща по континента", в което се разказва за привиденията, появили се в нейния дом. Тя казва: „... странен звук се донесе откъм тъмния ъгъл на библиотеката... поглеждайки натам, аз видях облак или стълб от светеща пара... привлечен към земята дух се носеше над това място, което стана проклето вследствие на неговите зли действия..." Тъй като този дух несъмнено е бил *истински* елементарий-привидение, т.е. *умбра* (станал видим по своя собствена свободна воля), той като всяка уважаваща се сянка е бил видим, но не и осезаем, а ако е осезаем, то само като усещане за маса вода, неочаквано хваната в ръка, или. сгъстена, но студена пара. *Той е бил светещ и парообразен.*

Доколкото разбираме, това е могло да бъде действително привлечен към земята персонален умбра - „дух", преследван или от собствени престъпления и угризения на съвестта, или от престъпленията на друг човек или дух. Съществуват много посмъртни тайни и съвременните „материализации" само уронват тяхното достойнство и ги правят смешни в очите на равнодушните хора.

Към гореизложените твърдения (в качеството на опровержение) може да се добави един добре известен на спиритистите факт - *авторката на този труд публично е засвидетелствала, че е виждала такива материализирани форми.* Без всяко съмнение това е така и сме готови да потвърдим отново нашето свидетелство.

Ние разпознавахме в такива фигури видимите образи на наши познати, приятели и даже роднини. В присъствието на много други зрители сме чували как тези (материализирани) фигури са произнасяли думи на езици, непознати не само на медиума, но и на всички останали гости, с изключение на нас самите - в някои случаи това бяха думи, неизвестни на никого от медиумите в Европа и Америка, тъй като бяха произнесени на езиците на източните племена и народи. По онова време тези явления с основание се разглеждаха като важни доказателство за истинските медиумични способности на необразования вермонтски

селянин, който седеше в „кабинката". Въпреки това тези фигури не бяха истинските форми на лицата, чиято външност представяха.

Те просто бяха техни портретни копия, сътворени, оживотворени и движени от елементарните. Ако до този момент не сме обяснили това явление, то е защото спиритичната общественост дори не беше готова да чуе за съществуването на елементални и елементарни духове. Оттогава дискусията по този предмет периодично се активизираше и придобиваше повече или по-малко широк обхват. Сега вече съществува по-малък риск при спускането на философиите на древните мъдреци в неспокойното море на съвременната критика, тъй като общественото мнение до известна степен вече е подготвено да се отнесе към нея безпристрастно и разумно. Двете години агитация донесоха забележими изменения към по-добро.

Павзаний пише, че в течение на 400 години след Маратонската битка, на мястото, където е станало сражението, се е чувало *цвилене на коне* и викове на войници сенки. Да предположим, че привиденията на убитите воини са били истински духове - те изглеждали като сенки, а не като материализирани хора. Кой или какво тогава е предизвиквал цвиленето на конете? *Конските духове*[1]*}* А ако кажат, че това не е вярно, и че виждате ли, в конете няма дух (което, разбира се, никой от зоолозите, физиолозите, психолозите и даже от спиритистите не може нито да докаже, нито да опровергае), тогава ще трябва ли да приемем за доказано, че конското цвилене на Маратонското поле идва от „безсмъртните духове" на хората, които се опитват да направят сцената на боя по-ярка и драматична? Привиденията на кучета, котки и други животни са били виждани неведнъж и свидетелства за това са разпространени по целия свят, също както и за човешките привидения. Кой или какво персонифицира, ако може така да се каже, духовете на умрелите животни? Нима отново човешките духове? Тъй като въпросът е поставен, сега може да се дадат само два отговора: налага ни се или да допуснем, че животните притежават също такива надживяващи смъртта души, каквито имаме и ние самите, или да се съгласим с Порфирий, че в света на *незрѝмото* съществува някакво племе от хитри и злобни демони (междинно звено между живите хора и „боговете"); духове, на които им харесва да се появяват под всякакви възможни и мислими форми, започвайки с човешката форма и свършвайки с тази на животните.[116]

Преди да се заемем с решаването на въпроса, дали формите на животинските привидения, които толкова често биват засвидетелствани, са духове на мъртвите животни, ние трябва внимателно да разгледаме тяхното поведение въз основа на съществуващите сведения. Действат ли тези привидения в съответствие с инстинктите и привичките на истинските животни? Преследват ли призрачните хищни зверове своите жертви? Бягат ли от човека страхливите животни? И проявяват ли последните враждебност и склонност да досаждат, напълно чужда на тяхната натура?

Много от жертвите на такъв вид обсебване (в частност страдалците от Салем и при други исторически случаи на магьосничество) свидетелстват, че са виждали как кучета, котки, свине и други животни, влизайки в тяхната стая, скачат върху спящите тела и разговарят с тях, като *често ги подтикват да извършат самоубийство или друго престъпление.*

В добре засвидетстваното дело на Елизабет Еслингер, за което говори доктор Кернер, привидението на древен жрец от Виментал[117] се появявало, съпроводено от голямо черно куче, което то [привидението - бел. ред.] наричало *свой баща* и което, в присъствието на многочислени свидетели, скачало по всички кревати на затворниците. В друг случай този жрец се появил съпроводен от агънце. Мнозинството от обвиняемите в Салем били набедени като ясновидци, които замислят зло и се съветват с жълти птици, кацнали на раменете им или на близките греди над тях. Ако не отхвърлим свидетелствата на хиляди хора от всички краища на света и от всички векове и не предоставим правото на ясновидски монопол единствено на съвременните предсказатели, ще трябва да признаем, че животните-призраци съществуват и проявяват най-лошите черти на порочната човешка натура, без самите те да са

хора. Тогава какво друго могат да бъдат те, освен елементали?

Декарт е бил един от малкото, които са вярвали в това и са се осмелили да кажат, че ние сме в дълг пред окултната медицина за откритията, на които е съдено да разширят областта на философията; Брие дьо Бойсмонт не само е споделял същите надежди, но и открито изразявал съчувствието си към „супернатурализма", който считал за „универсално велико вярване". „Заедно с Гизо ние мислим - казва той, - че съществуването на обществото се изгражда върху него. Напразно съвременният разум, който, независимо от своя позитивизъм, не може да обясни най-простите причини за различните феномени, опровергава *свръхфизическото* то е универсално и е скрито в дълбините на всички сърца. Най-възвишените умове често са и най-устремените последователи." Христофор Колумб открил Америка, а Америго Веспучи пожънал цялата слава за това откритие и си присвоил чуждата заслуга. Теофаст Парацелз отново е открил окултните свойства на магнита - „костите на Хорус", имал хиляда години преди него такава значителна роля в теургичните мистерии, и напълно естествено е станал основател на школата на магнетизма и средновековната магнитотерапия. Месмер обаче, който е живял почти триста години след Парацелз и бил ученик на неговата школа, поднесъл магнетическите чудеса на публиката и пожънал славата, която принадлежала на Парацелз.

Такъв е светът: новите открития произтичат от древните науки, а новите хора - те носят същата предишна природа на човека!

ГЛАВА III

СЛЕПИТЕ ВОДАЧИ НА СЛЕПИ

„*Огледалото на душата не може да отразява едновременно и земното, и небесното; едното изчезва от неговата повърхност, когато другото се изрисува в дълбините му."*

„Зенон"

Убедени сме, че само незначителен брой от всички физически феномени, които са признати за неподправени, е предизвикан от развъплътени човешки души. Все пак, даже тези феномени, които се предизвикват от окултните сили на природата (например такива, които се осъществяват с участието на някои истински медиуми, или чрез силите, съзнателно използвани от така наречените „фокусници" от Индия и Египет), заслужават внимателно и сериозно изучаване от страна на науката; особено сега, когато многобройни достоверни свидетелства говорят, че в много случаи хипотезата за каквато и да е лъжа отпада. Няма съмнение, че съществуват професионални фокусници, които са в състояние да извършат и още по-ловки трикове, отколкото всички английски и американски „Джон-Кинги" взети заедно. Робърт Худин несъмнено би могъл да направи подобен спектакъл, но това не му попречило да се изсмее в лицето на академиците, които му предложили да заяви чрез вестниците, че може да застави масата да се движи или да почуква в отговор на поставените въпроси *без докосване с ръце* при условие, че тя няма да бъде предварително подготвена.[118] Факт е, че знаменитият лондонски фокусник отказал да приеме предизвикателство за 1000 фунта стерлинги, предложени му от мистър Алджернон Джой[119], за да имитира феномени, подобни на тези, които обикновено се получават в присъствието на медиуми, при условие, че ще бъде наблюдаван от комитет, настроен отрицателно към стремежа му да разбере и разобличи окултните феномени. Колкото и да е ловък този господин, ние му хвърляме предизвикателството да възпроизведе (при същите условия)„триковете", показвани даже и от най-обикновените индийски *фокусници.* Нашите условия са следните: мястото за показа се избира от изследователите по време на

представлението и фокусникът преди това не трябва да знае нищо за избора; експериментът трябва да бъде проведен на ярка дневна светлина без никаква подготовка и без помощници, освен едно напълно разсъблечено момче, като самият фокусник също трябва да бъде полугол. След това от разнообразните трикове ние ще изберем *три* от най-обикновените, подобни на тези, които неотдавна бяха показани на няколко джентълмени от свитата на Уелския принц:

1. Да превърне рупия, здраво стисната в ръката на скептика, в жива кобра, чието ухапване би могло да бъде смъртоносно, което може да се установи чрез оглед на зъбите й.

2. Да се застави семе (взето по избор на зрителите и посадено в първото налично подобие на саксия за цветя, донесена от същите тези скептици) да израсте, да узрее и да даде плод за 15 минути.

3. Да легне в изпънато състояние върху остриетата на три саби (с дръжки, забити отвесно в земята и с върховете нагоре), след което да се махне една от сабите, после втората, и накрая третата, и така да остане да лежи върху нищото, т.е. върху въздуха, увиснал по необясним начин на височина от около един ярд над земята. Когато някой фокусник демонстратор, започвайки от Худин и свършвайки с последния панаирджия, придобил изгодна известност чрез нападките си срещу спиритуализма, *успее да направи същото,* тогава и само тогава ние ще започнем да се приближаваме към мисълта, че човечеството е възникнало и се е развило от задното копито на еоценския *орогипус* на Хъксли.

Още веднъж потвърждаваме с пълна увереност, че няма такъв професионален мъдрец нито на север, нито на юг, нито на запад, който да може да се състезава дори с най-слабите от тези неуки магове, синове на Изтока. Те не се нуждаят от Египетската Зала за своите представления, нито от подготовка или репетиция; те винаги са готови да извикат на помощ скритите сили на природата, които за европейските фокусници и за съвременните учени си остават неразтворена книга. Действително, както е казал Илия: „Големите хора не винаги са мъдри; така и старите неви-наги притежават дара на разпознаването."[120] Повтаряйки забележката на английския свещеник Хенри Мор, ние също така бихме могли да кажем: „... действително, ако у хората е останала поне малко благопристойност, разказите на библията биха могли повече от задоволително да ги убедят в съществуването на ангели и духове". Този изтъкнат човек добавя: „Аз разглеждам като особена милост на провидението това, че новите примери на поява на привидения могат да разбудят нашите притъпени и изпаднали в летаргия умове за разбирането, че съществуват и други разумни същества, освен тези, които са облечени в тежките дрехи на земната плът... защото тези очевидни доказателства, свидетелстващи, че съществуват недобри и даже зли духове, неизбежно ще отворят вратите за вярата в съществуването и на добри духове, а в крайна сметка и в съществуването на Бога." Този цитат съдържа послание не само към учените, но и към богословите.

Хората-, отличили се с изказванията си от църковната катедра, както и заемащите професорски кресла, постоянно демонстрират пред миряните колко слабо познават психологията - влизайки в контакт с който и да е способен предсказател, попаднал на пътя им, те реагират така, че стават смешни в очите на разумния изследовател. Общественото мнение по този предмет беше обработено от фокусници и самозвани учени, недостойни да им се обръща сериозно внимание. Развитието на психологичната наука се задържа много повече от насмешките на този вид нагаждачи, отколкото от трудностите, присъщи за изучаването на самия предмет. Празното хихикане на хранениците на науката или на глупците, следващи модата, направиха повече, за да бъдат държани хората в неведение относно техните висши психични сили, отколкото неясnотите, препятствията и опасностите, отнасящи се до самата сфера на изследване на този предмет. Тази констатация е особено валидна за спиритичните феномени. Това, че с тяхното изследване се заемат често неспособни хора, е следствие от факта, че хората на науката, които биха могли да ги изучават по-успешно, бяха отблъснати от самохвалките разобличения, плоските шегички и

грубите викове на тези, които са недостойни даже да завържат връзките на обувките им. Навсякъде срещаме надмощието на моралните страхливци, даже в университетските кресла. Вродената жизнеспособност на спиритуализма е доказана от това, че той надживя пренебрежителното отношение на научната общност и шумните хвалби на неговите двулични разобличители. Ако започнем от презрителните насмешки на патриарсите на науката, такива като Фарадей и Брустер, и завършим с професионалните мошеници и умелите фалшификатори на феномени от Лондон, няма да намерим у тях нито един добре обоснован аргумент против фактите на спиритичните проявления.

„Моята теория се заключава в това - казва един индивид в своето неотдавнашно *така наречено разобличение,* — че мистър Уилям е имитирал и използвал номерата на Джон Кинг и Петер. Никой не може Да докаже, че това не е така."

Излиза, че въпреки смелия тон на твърденията, това е просто една теория и спиритистите биха могли със същото право да се противопоставят на разобличителя и да поискат именно той да докаже, че това не е така.

Сред най-вулгарните и непримирими врагове на спиритуализма е един отряд (за щастие малоброен), чиито членове въпреки това крещят по-силно от всички останали, утвърждавайки възгледите си с кудкудякане, достойно за по-добра цел. Това са *претендентите* на науката от млада Америка, отряд от негодници псевдофилософи (споменати в началната глава на книгата), които не могат да бъдат разглеждани като учени повече, отколкото им дава право за това притежаването на електрическа динамомашина или прочитането на детинска лекция по слабоумие или медиомания. Такива хора (ако им повярвате) са дълбоки мислители и физиолози, освободени от метафизичните илюзии; те са позитивисти, ментални храненици на Опост Конт, който се опива от мисълта да измъкне заблуденото човечество от мрачната пропаст на суеверието и да преустрои космоса върху по-съвършени принципи. Всички тези хора са непримирими психофоби и за *тях* няма по-голямо оскърбление от това да им бъде заявено, че са притежатели на безсмъртни души. Като ги слушаш, започваш да си мислиш, че у мъжете и жените не могат да съществуват никакви други души освен „научни" или „ненаучни такива".

Преди някакви си 30 или 40 години Опост Конт, който години наред се представяше като трансцендентен анализатор на рационалистичната механика, се събудил една прекрасна сутрин във Франция с твърде нерационалната идея да стане пророк. В Америка можеш да срещнеш пророк на всеки ъгъл, а в Европа те са рядкост като черните лебеди. Франция обаче е страна на всичко най-ново. Така Опост Конт станал пророк. Понякога модата е толкова заразителна, че даже в трезвомислеща Англия го представяли за известно време като Нютон на XIX век.

Епидемията бързо се разпространи и вече, подобно на горски пожар, се прехвърли в Германия, Англия и Америка.

Тя намерила своите последователи и във Франция, но там това възбуждение на духовете не продължило дълго. Пророкът се нуждаел от пари, но учениците на искали да ги дадат. Треската на .увлечението по религия без Бог отзвучала също така бързо, както била връхлетяла; от всички апостоли-ентусиасти остана само един, заслужаващ някакво внимание. Това е знаменитият филолог Литре, член на Френския институт и предполагаем член на Академията на науките, на когото обаче Орлеанският архиепископ попречи да стане един от „Безсмъртните".

Философът-математик (върховен жрец на „религията на бъдещето") преподавал своето учение така, както го правят всички негови братя - пророци на нашето време. Той обожествявал ‚жената" и я поставил на олтар, но на богинята й се наложило да си плаща за неговото ползване. Рационалистите се смеели над менталната аберация на Фурние и иронизирали Сен-Симонисти-те, а презрението им към спиритуалистите направо нямало

граници. Именно тези рационалисти и материалисти се хванали като празноглави врабчета в примамката, устроена от сладкодумието на новия пророк. Смътното влечение по някаква божественост и жаждата по „непознатото" са вродени у всеки човек -даже и най-заклетият атеист изглежда не е изключение от това правило. Заслепени от външния блясък, учениците му го следвали, докато не се озовали блуждаещи в едно безкрайно блато.

Прикривайки се с маската на лъжливата ерудиция, позитивистите от тази страна се организираха в клубове и комитети с тайната идея да изкоренят спиритуализма под предлог на неговото безпристрастно изследване.

Бидейки твърде нерешителни, за да хвърлят открито предизвикателство на църквата и християнското учение, те се опитват да подкопаят това, върху което се основават всички религии - човешката вяра в Бога и в собственото безсмъртие. Тяхната политика се състои в осмиването на онова, което формира сърцевината на необикновения фундамент на тази вяра - феноменалният спиритуализъм [т.е. спиритизма - бел. ред]. Атакувайки го в най-слабото му място, те се стараят да използват неговите недостатъци от гледна точка на индуктивния метод и преувеличенията, деформиращи трансценденталните доктрини на неговите пропагандатори. Ползвайки се от преимуществото на неговата непопулярност и проявявайки смелост, толкова яростна и неуместна, колкото у странстващия рицар от Ла Манча, те настояват да бъдат признати за филантропи и благодетелни хора, които изкореняват чудовищни суеверия.

Хайде да видим доколко прехвалената религия на бъдещето на Огюст Конт стои по-високо от спиритуализма и дали неговите последователи се нуждаят по-малко от лечението в психиатриите, което официално предлагат на медиумите в знак на някаква изключителна загриженост към тях. Преди да се заемем с това, нека обърнем внимание на факта, че три четвърти от деформираните черти на спиритуализма са вписани пряко в сметката на материалистичните авантюристи, представящи се като спиритуалисти. Конт с особено удоволствие е обрисувал „изкуствено оплодотворената" жена на бъдещето. Тя не е нищо друго, освен Киприановия идеал за свободната любов. Имунитетът против бъдещето, предлаган от неговите поразени от лунатизъм ученици, дотолкова допадна на някои псевдоспиритуалисти, че те пристъпиха към формирането на комунистически общини. Нито една от тях обаче не се оказа дълготрайна. Доколкото тяхна основна характерна черта беше матери-. алистичният анимализъм, позлатен отгоре с тънък слой философия от сплав на мед и цинк (с вградени словосъчетания от труднопроизносими гръцки имена), тези комуни не можеха да се окажат нищо друго, освен безрезултатни начинания.

Платон в петата книга на своята „Република" подсказва метод за подобряване на човешката раса чрез отстраняването на нечитавите или уродливи индивиди и съединяването на най-добрите представители на двата пола. Не може да се очаква, че „геният на нашия век" (бил той даже и пророк) ще може да изцеди от мозъка си нещо абсолютно ново.

Конт е бил математик. Ловко комбинирайки няколко стари утопии и прибавяйки идеи на Платон, той придал на всичко това една обща материална разцветка и го поднесъл на света в най-чудовищните форми, които някога са били раждани от човешки ум.

Молим читателя да има предвид, че критикуваме Конт не като философ, а като реформатор. В непрогледния мрак на неговите политически, философски и религиозни възгледи често се сблъскваме с отделни наблюдения и забележки, в които дълбоката логика и интелект съперничат с блясъка на изложението. След като ни заслепят като мълния в нощната тъма, те ни оставят в следващия миг още по-дълбоко потопени в мрака, отколкото преди това. Ако се съберат сполучливите места от неговите трудове и се подредят по нов начин, от няколкото тома съчинения би се получила книга с много оригинални афоризми, даващи много ясно и действително умно определение на повечето от съвременните обществени язви. Безполезно обаче би било да се търси в неговите трудове (в шестте му тома и в „Катехизис на Религията на Позитивизма" - пародия на жречеството под формата на диалог) някаква идея, предлагаща

макар и временно средство против тези обществени злини. Неговите ученици дават да се разбере, че възвишените доктрини на техния пророк не са предназначени *за обикновените хора.* Като сравняваме догмите на официалния позитивизъм с деформираните от практическите популяризатори тълкувания, придобиваме усещането, че в самата основа на това учение лежи някаква твърде ахроматична (лишена от характерен цвят) доктрина. В същото време, когато „върховният жрец" проповядва, че „жената трябва да престане да бъде *самка на мъжа",* а теорията на брака и семейството на позитивистките законодатели казва, че „жената трябва да бъде само компаньонка на мъжа, освободена от всякакви майчини функции" (чрез прилагането към „девствената жена" на някаква „латентна сила") - някои от жреците миряни открито проповядват полигамия, а други твърдят, че техните доктрини са квинтесенция на духовната философия.

Според римското духовенство, което се намира под хроничното влияние на страха от дявола, Конт е замислил своята „жена на бъдещето" като „зародиш" на обсебването. По мнението на по-прозаични коментатори „*Божеството* на Позитивизма" отсега нататък ще трябва да се разглежда като двукрака чистокръвна кобила. Даже Литре прави благоразумни уговорки при приемането на апостолството на тази удивителна религия. Ето какво е написал той през 1859 г.: „Конт не само е мислел, че е намерил принципите, набелязал очертанията и определил метода, но и че е извел следствията и е построил общественото и религиозното здание на бъдещето. Тук, в тази втора част, ние правим известни уговорки, заявявайки в същото време, че приемаме като наследство цялата първа половина на твърдението."[121]

По-нататък той казва: „Конт във великото си произведение „Система на Позитивната философия" е създал база за философията, която в крайна сметка трябва да измести цялото богословие и цялата метафизика. Такъв труд неизбежно предполага непосредствено прилагане в управлението на обществата; тъй като *в него няма нищо произволно* (?) и доколкото той съдържа *истинската наука* (?), моята привързаност към принципите му включва и приемането на съществените последствия."

М. Литре действително се изявява като истински последовател на своя пророк. На нас обаче цялата система на Конт ни изглежда като построена върху игра на думи. Когато е написано „позитивизъм" - четете „нихилизъм"; когато чувате думата „девственост" - разбирайте „безсрамие" и т.н. Доколкото тази религия е основана върху теорията на отрицанието, за нейните последователи е трудно да я осъществят на практика, без да им се налага да казват „бял", когато се подразбира „черен".

„Позитивната философия - казва Литре - не приема атеизма, тъй като атеистът не притежава действително еманципиран ум; той, по свой начин, е все още богослов; той дава обяснения за същността на нещата; той знае как те са се зародили... Атеизмът е пантеизъм; тази система все още е напълно богословска и от тази гледна точка се отнася към партиите на древните."

Ще бъде напразна загуба на време да се цитира още нещо от тези парадоксални разсъждения. Конт достигнал апотеоза на абсурда и непоследователността, когато, измисляйки своята философия, той я нарекъл „религия". И както обикновено става, учениците надминали своя реформатор в полето на абсурдността. Псевдофилософите, сияещи като нощни огънчета в американските академии на Конт, не оставят място за съмнение относно оценките и сравненията, които правят между тези системи на мислене и живот (изработени от френския апостол), и „идиотиз-ма" на спиритуализма - естествено винаги в полза на първите. „Разрушавайки, вие трябва да дадете нещо в замяна" - възкликва авторът на „Катехизис на религията на позитивизма", цитирайки Касиди, като разсеяно пропуска да посочи чия е тази мисъл; и неговите ученици продължават да изтъкват с каква невероятна система искат да заменят християнството, спиритуализма и даже науката.

„Позитивизмът - ораторства един от тях - е *всеобхватна* доктрина. Той напълно отхвърля всички форми на богословските и метафизичните вярвания, както и всички форми на свръхестественото, следователно -отхвърля и спиритуализма. Истинският позитивен дух се

заключава в замяната на изучаването на неизменните закони на феномените с техните така наречени най-близки или първични причини. На това основание той в същата степен отхвърля и атеизма, защото атеистът *в своята дълбочина е богослов* - добавя ораторът, плагиатствайки от Литре, - атеистът не отхвърля проблемите на богословието, а само тяхното решаване, затова той не е логичен. *Ние, позитивистите,* от своя страна отхвърляме този проблем, защото той е напълно недостъпен за интелекта и напразно бихме изразходвали енергията си в търсене на първичната и крайната причина. Както виждате, Позитивизмът дава пълно обяснение (?) на света, човечеството и неговите задължения и съдба..."[122]

Това е направо блестящо; а сега (за съпоставка) да покажем какво мисли за системата на Конт един действително велик учен

- професор Хеър. „Позитивната философия на Конт - казва той

- в крайна сметка се свежда само да просто отрицание. Конт си признава, че не знае нищо за източниците и причините на естествените закони и че тяхното възникване е абсолютно непознаваемо, така че не е необходимо да се губи време за проникване в тях... Разбира се, тази доктрина открито го представя като пълен невежа по отношение на причините на законите или средствата (такива, каквито те бяха установени) и не може да бъде защитена по друг начин, освен чрез гореспоменатия аргумент на отрицанието при тълкуването на фактите, имащи отношение към духовното творчество.

Така, докато атеистът разполага с материалното царство, спиритуалистът ще построи вътре в това пространство и над него царство с толкова огромен обхват, колкото вечността е по-голяма от средната продължителност на човешкия живот, а безграничното звездно пространство - от обитаемата площ на нашата планета."

Накратко казано, позитивизмът си поставя за задача да разруши теологията, метафизиката, спиритуализма, атеизма, материализма, пантеизма и науката и трябва да завърши с това, че да унищожи и самия себе си.

Дьо Мирвил припомня, че според позитивизма „ред в човешкия ум ще започне да царства в деня, когато психологията стане нещо като мозъчна физика, а историята - своеобразна социална физика".

Съвременният Мохамед отначало освобождава мъжете и жените от Бога и от техните собствени души, а след това неволно изтърбушва собственото си учение с прекалено острия меч на метафизиката (който, както той си мислел, през цялото време избягвал) и по този начин се лишава и от най-малката следа от философия.

През 1864 г. М. П. Жанет, член на Института, произнесъл реч за позитивизма, в която намираме следните забележителни думи: „Съществуват някои умове, възпитани и отхранени върху точните позитивни науки, които въпреки това чувстват някакво инстинктивно влечение към философията. Своето влечение те могат да удовлетворят само чрез това, което имат под ръка. Бидейки невежи в психологичните науки и познавайки само елементарните положения на метафизиката, те се осмеляват да атакуват цялата метафизична система, а впоследствие и психологията, за която знаят също толкова малко. След като са направили това, те си въобразяват, че са основали позитивна наука, а всъщност истината е, че само са построили нова, осакатена и непълна метафизична теория. Те дръзко си присвояват авторитета и непогрешимостта, принадлежащи по право само на истинските науки, основани на опита и изчисленията; но този авторитет няма де им бъде признат, тъй като техните идеи, колкото и деформирани да са, все пак принадлежат на,същия първоизточник, когото те атакуват.

Оттук произтича слабостта на техните позиции и окончателният провал на идеите им, които бързо се оказаха разпръснати по четирите посоки на света".

Позитивистите на Америка се обединиха, за да съборят спиритуализма. Демонстрирайки

своята безпристрастност, те даже повдигат въпроса: „... колко здрав смисъл има в догмата за непорочното зачатие, троицата и възкресението, ако те бъдат подложени на физиологични, математични и химични анализи и изследвания?" Те „смятат за свой дълг.да кажат, че странностите на спиритуализма не превъзхождат по своята абсурдност тези високоуважавани вярвания..." Много добре. Няма такава богословска нелепост, такова спиритуалистко заблуждение, което да може да се сравни по своята порочност й глупост с позитивисткото понятие за „изкуственото оплодотворяване". Отказвайки се от всякаква мисъл за първичната и крайната причина, те насочват своите налудничави идеи към създаването на невъзможна жена за разплод на бъдещите поколения; живият безсмъртен другар на мъжа те искат да заменят с индианския женски фетиш Обеах, дървен идол, пълнен всеки ден със змийски яйца, за да се излюпват под топлината на слънцето!

А сега, ако ни е позволено, бихме искали да зададем един въпрос в името на здравия смисъл - защо християнските мистици или спиритуа-листите трябва да бъдат обвинявани в лековерие и да им се посочва психиатричната клиника, когато в същото време *тази религия,* олицетворяваща такива нелепости, намира последователи даже сред академиците? Как такива налудничави славословия (като долуприведените) могат да бъдат произнасяни от устата на Конт и да предизвикват възхищение: „Очите ми са заслепени от блясък; с всеки изминал ден те все повече са отварят за все по-нарастващото съвпадение между знака на идването в човешкото общество на женската тайна и менталния упадък на евхаристичното тайнство. Самата Дева е детронирала Бога в умовете на южните католици! Позитивизмът е осъществил утопията на средновековието чрез представянето на всички членове на великото семейство като потомство на *девствената материя без мъж..."'* И по-нататък: „Развитието на новия процес скоро ще предизвика появата на обикновеното производство, набиране на духовни водачи и даже на временни водачи, чийто авторитет ще бъде основан на истинското превъзходство, което няма да се плаши от изследванията."[123]

Тук бихме могли твърде уместно да попитаме било ли е някога открито в „странностите на спиритуализма" или в тайнствата на християнството нещо по-абсурдно от този идеал за „бъдещата раса"? Ако в тенденциите на някои материалистични конструкции не са се разпространили неверни представи (вследствие поведението на ред техни привърженици, публично проповядващи многоженството), вероятно наистина може да има някога подобно племе, заченато по такъв начин, но ние няма да видим края на потомството - издънките на „майката без мъж".

Напълно е естествено философията, която е могла да породи такава каста от дидактични зародиши, да може също така да изрази чрез перото на един от своите най-словоохотливи очеркисти следното излияние: ‚Живеем в много печален век, пълен с безполезни молитви и напразно търсене на умиращи богове. Но, ах! - той е и век на славата, изпълнен със златиста светлина, изливаща се от изгряващото слънце на науката! Какво трябва да се направи, когато тези, които търпят корабокрушение на вярата, търсят утешение в миража на спиритуализма, в заблужденията на трансцендентализма и в блуждаещите огънчета на месмеризма?"

„Блуждаещото огънче", станало сега любим словесен образ за много от джуджетата-философи, беше принудено да се бори за своето признание. Не толкова отдавна този феномен решително се отхвърляше от кореспондента на лондонския „Таймс", чиито твърдения имаха тежест само до появяването на труда на доктор Филипсън, подкрепен от свидетелствата на Бекарий, Хумболд и други натуралисти - това постави точка на въпроса. Позитивистите трябва да изберат някакво друго, по-подходящо изразно средство и в същото време да следят внимателно новите научни открития. Колкото до месмеризма, той беше въведен в практиката на много места в Германия и намери официално приложение в не една болница; неговите окултни свойства бяха доказани и в него повярваха дори лекари, чиито необикновени способности, ученост и заслужена слава не са по кройката на самодоволните лектори по медиумизъм и психични отклонения.

Остава ни да добавим още няколко думи, преди да приключим с таза неприятна тема. Струва ни се, че позитивистите се чувстват щастливи от самозаблудата, че последователите на Конт са *най-големите учени* в Европа. Доколко техните претенции могат да бъдат справедливи в очите на *другите учени* - това ние не знаем, но Хъксли, който навсякъде е сочен като един от най-големите европейски учени, решително отклонява тази чест (доктор Модели от Лондон постъпва по същия начин).

В лекцията си, прочетена за първи път през 1868 г. в Единбург, Хъксли изразява голямата си изненада от това, че Йоркският архиепископ си позволил да отъждествява неговата философия с тази на Конт. „Доколкото въпросът засяга и мен - казва мистър Хъксли, - уважаемият прелат може диалектически да разкъса мистър Конт на части. Аз не откривам в позитивната философия почти никаква научна ценност, обаче намирам много неща, които (подобно на възгледите на ултрамонтанисткото католичество) напълно противоречат на самата същност на науката. По същество философията на Конт може кратко да се охарактеризира като католицизъм минус християнство." По-нататък Хъксли даже изпада в гняв и започва да обвинява шотландците в неблагодарност за това, че са допуснали архиепископът да извърши подобна грешка - да признае Конт за основател на философия, която по право принадлежи на Юм. „Това е достатъчно - възкликва професорът - да накара Дейвид Юм да се обърне в гроба, защото тук, на разстояние почти един човешки глас до неговия дом, омаяната аудитория слушаше без сянка от възражение как неговите най-характерни учения се приписват на един французин, роден 50 години по-късно, *в чиито отчайващо скучни и многословни страници не намираме нито жива мисъл, нито ясен стил..."*[4]

Бедният Конт! Изглежда, че височайшите представители на неговата философия са се ограничили (поне в тази страна) до „един физик, един лекар, специализирал се по нервни болести, и един юрист". Един много остроумен критик нарече това отчаяно трио „*аномалистична триада,* която в своята бурна дейност не намира време да се запознае с основните положения и закони на своя език".

В заключение ще кажем, че позитивистите не пренебрегват никакви средства, за да дискредитират спиритуализма в полза на своята религия. Те заставят своите върховни жреци да тръбят неуморно против него; и макар че стените на съвременния Йерихон едва ли ще се разпаднат на прах от техния тръбен звук, те не се гнусят от никакви средства за достигането на желаната цел.

Техните парадокси са уникални, а обвиненията им срещу спиритуализма са направо върх на логиката. Неотдавна в една лекция например беше заявено следното: „Изключителното развитие на религиозния инстинкт съдейства за развитието на половото безсмъртие. Свещенослужителите, монасите, монахините, светците, медиумите, екстатиците и набожните хора се прославиха със своето неприлично поведение."

Щастливи сме да отбележим, че докато позитивизмът на всеослушание се самообявява за религия, спиритуализмът никога не е претендирал за повече от това да бъде наука, развиваща се философия, или по-точно - изследване на скритите и все още необяснени загадки на природата. Обективността на тези разнообразни феномени беше потвърдена не само от представители на истинската наука, но и от хора, които стоят доста далече от нея.

Накрая можем да кажем за нашите позитивисти, които са така безцеремонни към всеки психологичен феномен, че наистина много приличат на празнодумеца на Самюел Батлър, който не можел да си отвори устата, без да издрънка някоя глупост!"

Бихме искали да не съществува необходимостта да насочваме критичен поглед зад пределите на групичката от педанти и хора, неправилно представящи се като дейци на науката. Не може да се отрече обаче, че начинът, по който новите теми са осветлявани от големите научни капацитети, често остава без адекватна обществена реакция (т.е. без осъждането,

което тяхната позиция действително заслужава). Предпазливостта, израснала от установилия се в изследванията навик; експерименталното преминаване от мнение към мнение; тежестта, придавана на признатите авторитети - всичко това благоприятства консерватизма на мисълта, който естествено води към догматизъм. Цената за научния прогрес обикновено е мъченичеството и преследванията, съпътстващи съдбата на новатора. Реформаторът на лаборатория е принуден, образно казано, да завоюва крепостта на навика и предразсъдъка с острието на щика. Рядко се случва приятелска ръка да е оставила някоя задна врата отворена. Шумните протести и наглото критикарство на дребните човечета от предния край на науката реформаторът можела остави без внимание. Враждебността обаче на другия клас опоненти представлява реална опасност, която той трябва да срещне лице в лице и да преодолее. Знанието се развива с нарастващи темпове, но великата общност на учените няма особена заслуга за това.

Определен тип учени постоянно се стараеха да направят всичко възможно, за да дискредитират новите открития заедно с техните откриватели. Слава богу, новаторите преодоляват всичко това със смелост, интуиция и настойчивост. Малко са природните сили, които (след откриването им) да не са били осмени, а след това и отхвърлени като абсурдни и ненаучни. След като се успокои гордостта на тези, които не са открили нищо, и бъдат удовлетворени справедливите искания, на които е. отказвано, докато това е възможно, идва момент, в който (за съжаление) самият новооткривател често на свой ред става потисник по отношение на другите откриватели в областта на естествените закони. Така, крачка след крачка, човечеството напредва по кръга на знанието; науката постоянно коригира грешките си и отново приспособява вчерашните теории към утрешния ден. Така е винаги не само в областта на психологията (например при месмеризма в неговото двойно значение на физически и духовен феномен), но и в случаите на открития, пряко свързани с точните науки, които лесно могат да бъдат демонстрирани.

Какво можем да направим? Да припомняме ли миналото? Да посочваме ли средновековните учени, пригласящи на църквата в отричането на хелиоцентричната система от страх да не влязат в противоречие с църковните догми? Да припомняме ли как учените са отхвърляли твърдението, че вкаменените раковини, срещани навсякъде по лицето на земята, някога са били обитавани от живи животни? И как натура-листите от XVIII век са обявявали тези раковини за *факсимиле* на животните? Как са се сражавали и карали, как са водили битки и са се ругали почти цяло столетие над уважаемите мумии на древните векове, докато накрая Бюфон не приключил с този въпрос, доказвайки, че отрицателите грешат? Несъмнено стридената раковина може да бъде всичко друго, освен трансцендентална; тя е напълно осезаем предмет за всяка точна наука и ако учените даже по такъв повод не могат да постигнат съгласие, как тогава може да се очаква да повярват, че на спиритичните сеанси (ако присъстват честни медиуми) се появяват бързо изчезващи форми на ръце, лица, а понякога и на цели тела?

Съществува един труд, който скептично настроените хора на науката биха могли да прочетат през свободното си време с голяма полза за себе си. Това е книга, издадена от Флоренс, постоянен секретар на Френската академия на науките. В нея авторът разказва как великият натуралист се е борил и накрая е победил привържениците на *факсимилето* (теорията за раковината), и как последните, въпреки това, продължавали да отричат всичко. Те отричали Франклин и неговото електричество; смеели се над Фултън и неговата кондензирана пара; препоръчали усмирителна риза за инженер Пердоне, задето предложил да се построи железопътна линия; критикували Харвай и обявили Бернанд дьо Палиси за „толкова глупав, колкото и неговите гърнета".

В своя труд „Конфликт между религията и науката" професор Дрейпър проявява видима склонност да наклонява везните на справедливостта в полза на обвиненията единствено срещу църквата за препятствията, създавани по пътя на човешкия прогрес. При цялото си уважение и възхищение към този талантлив писател и учен, ние сме длъжни да протестираме

и да дадем всекиму заслуженото. Много от горепосочените открития също са споменати от автора на „Конфликта..." Във всички случаи обаче той се нахвърля върху упоритото съпротивление срещу откритията от страна на духовенството, като същевременно премълчава за аналогичното противодействие, изпитвано от всеки ново-откривател от ръката на учените. Неговото изказване в полза на науката, че „знанието е сила", несъмнено е справедливо. Злоупотребите обаче с тази сила (или власт), независимо дали са резултат на излишък от мъдрост, или от невежество, са еднакво неприятни по своите последствия. Освен това духовенството вече е принудено да замълчи. Неговите протести сега едва ли биха предизвикали някакво внимание в света на науката. В същото време обаче, когато богословието е изтласкано на заден план, учените с две ръце се хванаха за скиптъра на деспотизма и го използват (както херувимът използва огнения меч), за да не допуснат хората до дървото на вечния живот, задържайки ги в света на тленната материя.

Редакторът на лондонския „Спиритуалист" (в отговор на критиката ,на доктор Галие по адрес на теорията за огнената мъгла на Тиндал) казва, че ако цялата общност на спиритуалистите още не е изгорена жива на огньовете на площад Смитфийлд, то ние сме задължени за тази милост само на науката. Добре, нека да се съгласим, че учените по косвен път са станали обществени благодетели на обстоятелството, че вече не е на мода да се изгарят ерудираните хора. Няма ли да бъде справедливо обаче да .зададем въпроса, можеха ли спиритуалистите да се чувстват толкова спокойно (както се чувстват сега), ако при отношението, което сега демонстрират към спиритуализма, хора като Фарадей, Хъксли, Агасиз и др. разполагаха с цялата неограничена власт, която в миналото е притежавала инквизицията? Даже ако предположим, че те не биха започнали да изгарят на живо вярващите в съществуването на света на духовете, тъй като не съществува закон, позволяващ живи хора да бъдат предавани на кремация, не биха ли изпратили те всеки спиритуалист в лудницата? Нима те не ни наричат „неизлечими маниаци", „халюциниращи глупци" „идолопоклонници" и с ред други подобни имена? Наистина, ние не разбираме какво е могло да подтикне редактора на „Спиритуалист" до такава степен на благодарност към науката, че да я защитава толкова благосклонно. Предполагаме обаче, че неотдавнашните преследвания на триото Ланкастър-Дънкин-Слейд в Лондон ще отворят пълните с надежда очи на спиритуалистите и ясно ще покажат, че заинатилият се материализъм често бива по-глупаво фанатичен от самия религиозен фанатизъм.

Едно от най-умните произведения, принадлежащи на перото на професор Тиндал, *е* очеркът „Мартине и материализмът". След няколко години авторът вероятно ще бъде по-близко до мисълта да прередактира някои непростимо груби изрази. Сега обаче няма да се занимаваме с това, а ще разгледаме неговата позиция за феномена на съзнанието. Приведеният по-долу въпрос той цитира от Мартине: „Човек може да каже - аз чувствам, мисля, обичам, но как съзнанието се влива в този проблем?" Тиндал отговаря така: „Преходът от физиката на мозъка към съответните факти на съзнанието е невъзможен. Нека допуснем, че определената мисъл и молекулярното действие на мозъка протичат едновременно. Ние не притежаваме интелектуален орган, нито дори зачатък на такъв орган, който да ни даде възможност да преминем по мисловен път от едното към другото. Те се появяват едновременно, *но ние не знаем защо.* Ако нашите умове и сетива можеха да се разширят дотолкова, че да бъдем в състояние да виждаме всяка молекула на мозъка; ако бяхме способни да проследим всички техни движения, всички техни връзки, всички техни електрически разряди (ако там има такива) и ако бяхме добре запознати със състоянието на мислите и чувствата - ние въпреки всичко щяхме да бъдем също толкова далеко, както и преди това, от решаването на проблема. По какъв начин тези физически процеси са свързани с фактите на съзнанието? Бездната между тези два класа феномени би си останала интелектуално непроходима."[124]

Тази пропаст е толкова непроходима за професор Тиндал, колкото е неразбираема и огнената мъгла, при която ученият се сблъсква с непознаваемата причина, представляваща препятствие само за хората, лишени от интуиция. Трудът на професор Буханан „Конспекти на

лекциите на неврологичната система на антропологията", написан още през 1854 г., подсказва една много интересна мисъл и ако лъжеучените всезнайковци бяха вникнали в нея, те биха се приближили до разбирането, как може да се построи мост над тази страшна пропаст.

Това е една от онези ракли, в които грижливото настояще пази мислите-семена на урожаите на бъдещето. Зданието на материализма обаче е построено изцяло само върху един груб фундамент - разсъдъкът.

Когато те (материалистите) разширят, разтеглят или напрегнат способностите на интелекта до неговите крайни предели, учителите на материализма ще могат, в най-добрия случай, да разкрият пред нас вселената от молекули, оживотворявани от окултния (съкровен) импулс. Каква по-точна диагноза за болестта на нашите учени може да бъде дадена от тази, която намираме в анализа на професор Тиндал за умственото състояние на привържениците на абсолютната власт на римския папа. Нужна е само малка замяна в названията. Вместо „Духовните водачи" ще поставим „учените", а на мястото на „донаучното минало" - „материалистичното настояще". В приведения по-долу абзац виждаме портрета на съвременния учен, изписан от ръката на майстор.

„... Техните духовни водачи живеят в донаучното минало и дори най-силните умове сред тях са станали невъзприемчиви за научната истина. Те имат очи, но не виждат, имат уши, а не чуват; защото очите и ушите им са заети от образи и звуци от друг век. По отношение на науката техните ултрамонтанистки мозъци, вследствие на недостатъчната тренировка, представляват по същество неразвити детски мозъци; в крайна сметка се получава така, че бидейки деца в научните познания, но разполагайки с духовна власт над невежите, те морално поддържат и осъществяват постъпки, които предизвикват изчервяване от срам у по-разумните в тяхната собствена среда."[125] Същото това огледало окултистите държат пред лицето на науката, за да може тя да види и собствения си образ.

От времената, когато историята е отбелязала първите закони, създадени от човека, никога не е съществувал народ, чиито законоположения да не изискват свидетелски показания на двама или трима заслужаващи доверие свидетели, когато се решава въпросът за живота или смъртта на някой от неговите граждани. „По свидетелството на двама или трима свидетели този, който заслужава смърт, трябва да бъде предаден на смърт"[126] - казва Мойсей, първият законодател, когото срещаме в древната история. „Законите, които предават на смърт човека на основание показанията само на един свидетел, са опасни за свободата -казва Монтескьо. - Разумът изисква да има поне двама свидетели."

Така навсякъде и във всички страни хората са стигнали до мълчаливото съгласие за ценността на свидетелствата. Учените обаче не приемат свидетелските показания на милиони хора, ако те противоречат на едно тяхно положение. Напразно стотици хиляди свидетелстват за фактите. Учените решиха да останат слепи и глухи. Тридесетте години на практически манифестации [проявления - бел. ред.] на спиритични феномени и свидетелствата на няколко милиона вярващи в тях в Америка и Европа несъмнено имат право на някакво уважение и внимание.

По отношение на науката като цяло, както към божествена цел, целият цивилизован свят трябва да изпитва дълбоко уважение, защото единствено науката може да даде на човека възможност да разбере божеството по пътя на правилната оценка на неговите творения. „Науката е разбиране на истината или фактите - казва Уебстър, - тя е изследване на истината заради самата нея и търсене на чистото знание." Ако това определение е правилно, мнозинството съвременни учени ще се окажат изменили на своята богиня. „Истината заради самата нея!" А къде трябва да се търсят ключовете за всички тайни на природата, ако не в пренебрегваната досега тайна на психологията? Уви! Толкова много са учените, които в своите изследвания на природата внимателно сортират фактите, избирайки за изследване само онези от тях, които най-леко се съгласуват с предразсъдъците.

За психологията няма по-коварен враг от областта на медицината, наречена *алопатия.* Излишно е да напомняме на учените, че сред всички така наречени точни науки медицината най-малко заслужава това название. Въпреки че измежду различните области на медицинската наука лекарите са длъжни повече от всичко да изучават психология, тъй като без познаването ѝ тяхната практика се изражда в просто налучкване и интуиция, те почти напълно я пренебрегват. Най-малкото отстъпление от провъзгласените от тях доктрини се разглежда като ерес и въпреки че непопулярният и непризнат метод на лечение може да спаси хиляди животът, те, т.е. цялата корпорация [общност, но в негативен нюанс - бел. ред.] от лекари, са готови да се вкопчат в отдавна приетите хипотези и предписания и да осъждат новатора и неговото откритие дотогава, докато то не бъде *официално одобрено.* Междувременно нещастните пациенти могат да умрат, но докато професионалната гордост на този тип лекари не бъде удовлетворена, това има само второстепенно значение. Теоретически медицината е най-добрата наука и същевременно никоя друга наука не проявява толкова примери на дребни предразсъдъци, материализъм, атеизъм и злобен инат. Пристрастието към някакъв определен метод и покровителството на водещите лекари едва ли някога са били съобразявани с полезността на откритията. Кръвопускането, пиявиците, бурканчетата и ланцетът - всички те са минали през своите върхове на популярност, за да изпаднат накрая в заслужена немилост. Водата, която сега свободно дават на болните от треска пациенти, преди време не им се даваше; топлите вани бяха изместени от студената вода, а някога хидропатията беше станала мания. Хининовата кора, която един съвременен защитник на библейския авторитет сериозно се опита да отъждествi с райското „Дърво на живота"[127] , (и която е донесена в Испания през 1632 г.), дълги години оставаше недооценена. Тук църквата поне веднъж прояви повече благоразумие от науката — по молба на кардинал Де Луиджи, Инокентий X ѝ даде покровителството на своето могъщо име.

Авторът на старинната „Демонология" привежда много примери за ефикасни лечебни средства, които отначало са били избягвани, а впоследствие са привличали вниманието благодарение на чиста случайност. Той доказва също така, че повечето от новите открития в медицината са не друго, а „съживяване и ново приспособяване на много древна практика". През миналото столетие знахарката мадам Нюфле широко рекламирала и продавала неизвестно лекарство срещу тении и глисти от корен на мъжка папрат. Тази тайна била купена от Людвик XV за голяма сума пари, а впоследствие лекарите открили, че още Гален е препоръчвал това средство и го е използвал за лечение. Знаменитият прах на Портландския херцог срещу подагра за първи път е бил препоръчан от Целиус Аврелианус. По-късно било установено, че от този прах са се ползвали писателите на ранното средновековие, които го открили в писанията на древногръцките философи. Същото се случило и с доктор Хасън, чието име носи лекарството. Това знаменито лекарство (скрито под новото наименование) било опознато като ливаден шафран, който несъмнено е противоотрова при подагра. Подобни средства били признати и защитавани от Срибасиус, велик лекар от IV век, както и от Етнус Амиденус, също известен лекар от Александрия (V век). Впоследствие престанали да използват това лекарство и то изпаднало в немилост само защото било *твърде старо,* за да заслужи благосклонността на медицинските факултети, процъфтяващи в края на миналото столетие!

Даже великият и мъдър физиолог Магенди не избегнал съдбата да открие нещо, което вече е било изпробвано и утвърдено от по-старите лекари. Плиний също ни уверява, че екстрактът от вишневи костилки и бадеми лекува и най-силната кашлица. Както много правилно отбелязва авторът на „Демонология", може смело да се твърди, че „всички тайни на препаратите на опиума, сочени като открития на съвременността, могат да бъдат срещнати в съчиненията на древните автори", които са толкова дискредитирани в наши дни.

Общопризнато е, че от незапомнени времена Изтокът е бил страна на мъдростта. Даже в Египет не са изучавали ботаника и минералогия толкова задълбочено, както в древната Средна Азия. Въпреки това, когато става дума за магия, рядко някой се сеща за индийската

магия, тъй като за ползването на магията в Индия е известно по-малко, отколкото в другите древни страни. У индусите магията е била и продължава да бъде по-езотерична, отколкото у египетските свещенослужители. Тя била смятана за толкова свещена, че са я използвали само в случаите на крайна необходимост. *Магията е била считана за дело, по-значително и важно от религията, и дори повече от това — магията е била смятана за божествена.* Египетските йерофанти, независимо от тяхната чиста нравственост, въобще не могат да бъдат сравнявани с индуските аскетични химнософи нито по святостта на живота, нито по чудотворните им сили. Сред хората, които са се срещали с тях, тези мъдреци се ползвали с пр-голямо уважение от халдейските магове. Отказвайки се от най-елементарните удобства на живота, те обитавали горите и водели живот на самотни отшелници, докато техните египетски братя не се придържали към такива правила. Независимо от всички гонения, на които историята подлагала хората, занимаващи се с магия и предсказания, тя ги е провъзгласила за притежатели на най-големите тайни в медицинските познания, ненадминати в приложението им в практиката. В индийските манастири се пазят многобройни томове, в които се привеждат доказателства за необикновената ученост на тези хора. Опитите за обвинения, че те всъщност само са ползвали онова, което им е било предадено като наследство от най-святите Риши - първите седем мъдреци, трябва да се разглеждат като обикновена спекулация от страна на представителите на точните науки.

„Грижата, която древните проявявали за образованието на младежта, приобщавайки я към възвишени и добродетелни мисли и чувства, им прави особена чест, а техните афоризми и беседи, доколкото са записани от историците, показват, че те са били познавачи на философията, метафизиката, астрономията, нравствеността и религията" — казва един съвременен автор. Тези мъдреци запазвали своето достойнство дори под властта на най-могъщите принцове, които те не удостоявали с посещения и не безпокояли с никакви молби. Ако принцовете искали да получат съвет или молитва от тези святи хора, те били длъжни да отидат сами при тях или да проводят пратеници. За тези хора не съществувала тайна сила на растение или минерал, която те да не познавали. Те изследвали тайните на природата и били добре запознати с физиояогията и психологията, в резултат на което създали науката *махагиотия,* която сега презрително наричат *магия.*

По времето, когато чудесата, записани в Библията, станали за християните признати факти (да не се вярва в които вече се приемало за грях и отстъпничество), разказите за удивителните случаи и чудеса, съдържащи се в Атхарва-Веда, предизвиквали у европейците презрение и се разглеждали като доказателства за намесата на дяволска сила. И все пак тъждествеността между тези феномени може да бъде показана в много аспекти, независимо от нежеланието на някои санскритолози. Освен това, както вече бе доказано, Ведите са се появили много векове преди Библията и оттук лесно може да се направи изводът, че една от свещените книги е резултат на плагиатство.

Преди всичко, индуската космогония показва колко погрешно е мнението, преобладаващо сред цивилизованите народи, че индусите някога са считали Брама за свой главен, върховен бог. Брама е второстепенно божество и подобно на Йехова е „*двигател на водите".* Той е ТВОРЯЩ бог и в своите алегорични изображения притежава четири глави, съответстващи на четирите посоки на света. Той е демиург - *архитект* на света. „В първоначалното състояние на творението - казва Полеровска -зародилата се вселена, потопена във вода, почивала в лоното на Вечността."

Появявайки се от този хаос и мрак, Брама, архитектът на света, плувал на лотосово листо, носено по водата, без да може да различи нещо друго, освен вода и мрак. Тук откриваме пълна идентичност с положенията на египетската космогония, която още в първите си фрази представя Астор, или Майката на Нощта (която е безграничен мрак), в качеството на първичен елемент, който покрива безкрайната бездна (оживотворявана от водата и вселенския дух на Вечния), самотно пребиваваща в Хаоса. Както и в еврейското Свето писание, историята на сътворението започва от Духа Божи и неговата творческа еманация -

друго Божество[128]. Осъзнавайки своето печално състояние, Брама в ужас се пита: „Кой съм аз? Откъде идвам?" Тогава той чува глас: „Насочи своята молитва към Бхагават - Вечния, известен също под името Парабрама." Брама престава да плува, изправя се и заема позата на съзерцание върху лотоса, насочвайки мисълта си към Вечния. На последния му се харесала тази проява на набожност и той разсеял първичната тъмнина и разкрил способността на Брама за осъзнаване. „След това Брама излиза от вселенското яйце (от безкрайния хаос) във вид на СВЕТЛИНА, защото неговото разбиране вече се е разкрило, и той пристъпва към работа с помощта на божествения дух, заключен в него самия; той ДВИЖИ вечните води и в качеството си на ДВИГАТЕЛ на водите, той е Нарайяна."

Лотосът е цвете, еднакво свещено за египтяните и за индусите, и служи като символ на Хорус (Хор) също както и на Брама. В Тибет и Непал не може да се намери нито един храм, където то да не присъства. Клончето от ЛИЛИЯ, поставено в ръката на архангела, който го поднася на Дева Мария на картината „Благовещение", по своя езотеричен символизъм има абсолютно същото значение. Интересуващите се от тези въпроси отпращаме (за повече подробности) към сър Уилям Джонс. У индусите лотосът е емблема на творящите природни сили, действащи чрез ОГЪНЯ и ВОДАТА (духа и материята). „Вечний! - се казва в един стих от „Бхагават-Гита". - Аз виждам Брама, твореца, на трона в ТЕБЕ над лотоса." Сър У.Джонс показва, че семената на лотоса съдържат (още преди да започнат да прераснат) напълно сформирани листчета, миниатюрни образци на това, което по-късно ще стане истинско растение, или както се изразява авторът на „Езическата религия": „Природата по този начин ни дава образец за предварителното ФОРМИРАНЕ на своите творения." По-нататък той пояснява, че семената на всички (phanorgamous) *близкородствени* растения, разцъфтяващи в съответните цветове, съдържат *ембрионално вече сформираното растение"*

У будистите лотосът има същото значение. Маха-Майя или Маха-Дева, майката на Гаутама Буда [вж. разликата между будизъм и будхаизъм - бел. ред.], била предупредена от Бодхисатва (духа на Буда), че ще й се роди син, при което Бодхисатва се появил до ложето й с ЛОТОС в ръка. По същия начин Озирис и Хорус винаги са били изобразявани от египтяните с цвят от лотос.

Всички приведени факти насочват към общия източник на тази идея, залегнала в трите религиозни системи - индийската, египетската и юдео-християнската. Където и да присъства мистичната водна лилия (лотосът), тя символизира еманацията на обективното от неосезаемото, прехода на вечната мисъл на винаги невидимото Божество от абстрактността в конкретните или зрими форми. Веднага след като тъмата се разсеяла и „била светлината", разбирането на Брама се разкрило и той видял в идеалния свят (във вселената, която дотогава лежала във вечността, скрита в божествената мисъл) първообразите на безкрайното множество бъдещи неща, които ще бъдат извикани към съществуване и следователно ще станат видими. В този първи стадий на действието Брама още не е станал архитект и строител на Вселената, тъй като му е било необходимо (като архитект) да се запознае с плана и да си представи идеалните форми, които все още почивали в лоното на Вечния-Единен, също както бъдещите листа на лотоса са скрити в семето на това растение. Всъщност именно това е идеята, в която трябва да търсим произхода и обяснението на следния стих от еврейската космогония: „И казал Бог, нека земята да създава... овощни дървета, даващи плодове, *чиито семена са заключени в тях самите."*

Във всички примитивни религии „Синът на Отеца" е творящ Бог, т.е. Неговата мисъл става зрима. В дохристиянската епоха, от индийската Тримурти до трите кабалистично обяснявани глагола на еврейските свещени писания, тройственото божество може съвсем отчетливо да се открие в алегоричните форми на всяка нация. В християнското вероизповедание виждаме само ашладисване на ново клонче към стария ствол и приемането от страна на гръцката и римската църква на символичната лилия, която архангелът държи в момента на благовещението, насочва към същото метафизично значение.

Лотосът е продукт на огъня (топлината) и водата, оттук - и двойният символизъм на духа и материята. Бог Брама е второто лице на Троицата, каквито са също Йехова (Адам-Кадмон) и Озирис, или по-скоро Пимандър — Силата на Божествената мисъл на Хермес, тъй като Пимандър е в основата на всички египетски учения. ВЕЧНИЯТ е Духът на Огъня, който събужда, оплодот-ворява и развива в конкретна форма всичко, което е породено от водата или изначалната земя, излязла от Брама. Но вселената сама е Брама и той е вселената. Това е философията на Спиноза, която той извежда от учението на Питагор, и това е същата философия, за която Дж. Бруно прие мъченическата си смърт. Този исторически факт показва доколко християнското богословие се е заблудило и отклонило встрани от своята изходна точка. Бруно е бил осъден на смърт заради тълкуването на един символ, приет от ранните християни и разяснен от апостолите! Клончето от водната лилия на Бодхисатва, а впоследствие и на ангел Гавраил, като символ на огъня и водата, или идеята за творението и пораждането, е разработено в най-ранния догмат на тайнството на кръщението.

Доктрините на Бруно и Спиноза са почти тъждествени, макар изразните средства на последния да са по-завоалирани и по-внимателно подбрани от тези, които намираме в теориите на автора на „Causa Principio et Uno" или „Infinito Universo et Monti". И Бруно, който признава, че негов източник е бил Питагор, и Спиноза, който без пряко посочване на източника на своята философия издава тайната на нейния произход - те и двамата разглеждат Първопричината от една и съща гледна точка. За тях Богът е цялостна Същност, Безкраен Дух и единственото Същество, напълно свободно и независимо както от следствията, така и от другите причини. Той, чрез същата тази Воля, която е създала всичко и е дала първия импулс на всички космически закони, непрекъснато поддържа съществуването и реда в цялата вселена. Също като индийските свабхавики (които погрешно са наричани атеисти заради твърденията им, че всички хора, подобно на боговете и духовете, са се родили от Свабхава, или от тяхната собствена природа[129]), така и Спиноза и Бруно стигнали до заключението, *че Богът трябва да бъде търсен вътре в природата, а не извън нея.* Доколкото творението е пропорционално на мощта на твореца, то вселената, също както и нейния творец, трябва да бъде безкрайна и вечна, като една нейна форма еманира от своята собствена същност и твори на свой ред друга. Съвременните коментатори твърдят, че Бруно „*без да храни надежди за друг, по-добър (задгробен) свят, все пак предпочел да се раздели с живота си, отколкото със своите убеждения",* давайки по този начин да се разбере, че Дж. Бруно не е вярвал в продължаването на живота след смъртта. Професор Дрейпър решително твърди, че Бруно не е вярвал в безсмъртието на душата. Говорейки за безбройните жертви на религиозната нетърпимост на папската църква, той отбелязва: „Преходът от този живот към следващия (задгробния), макар и през тежки изпитания, е бил разбиран като преход от временните страдания към вечното щастие... В своя път през долината на мрака мъчениците са вярвали, че една невидима ръка ще ги поведе... За Бруно такава духовна опора не е съществувала. Философските убеждения, заради които той пожертвал живота си, не са могли да му дадат такова утешение."[130]

Професор Дрейпър изглежда притежава много повърхностни знания за истинските вярвания на философите. Няма да коментираме Спиноза и ще му позволим да остане в очите на своите критици като краен атеист и материалист, тъй като предпазливостта на неговите изрази е такава, че за човек, който не чете между редовете и не е запознат с тайното значение на питаго-рейската метафизика, ще е изключително трудно да разбере какви са в действителност неговите убеждения. Колкото до Джордано Бруно, ако наистина се е придържал към учението на Питагор, той е трябвало да вярва в задгробния живот и следова-телно не би могъл да бъде атеист, чиято философия не му давала въпросното „утешение". Обвиненията срещу него и последвалите ги признания, както са изложени от професор Берти в книгата „Животът на Бруно", съставена по автентични документи, доказа по безспорен начин, каква е била в действителност неговата *философия,* вяра и учение. Заедно с Александрийските платоници и по-късните кабалисти той вярвал, че Исус е бил маг в

смисъла, в който тази дума е използвана от Порфирий и Цицерон. Магията е била ценена като божествено знание във формите, в които е била прилагана от Филон Юдейски (който описвал маговете като притежаващи най-голяма способност за проникване в съкровените тайни на природата), а не в унизителното значение, придавано на тази дума в наше време. Според неговата възвишена концепция *маговете са били святи хора, които, абстрахирайки се от всичко земно, са разсъждавали за божествените добродетели, дълбоко разбирайки божествената природа на боговете и духовете; те посвещавали другите в тези тайни, разкривайки идеята, че човек в продължение на целия си живот може да поддържа постоянна връзка с тези невидими същества.* Истинските философски убеждения на Бруно биха могли да се покажат по-пълно и точно, ако приведем части от обвинителната реч срещу него и откъси от неговите *собствени признания.*

Изложението на неговия обвинител Мосениго звучи така: „Аз, Жуан Мосениго, син на високопочитания сър Марк Антонио, по повеля на съвестта и по указание на моя духовник изобличавам пред вас, о, високопочитаеми отци, Джордано Бруно в това, че при разговор с мен в моя дом той няколко пъти каза, че католичеството кощунства, твърдейки, че хлябът се превръща в Христова плът; че той е против месите; че никоя религия не го привлича; че Христос е бил негодяй и ако се е занимавал с недобри дела и е отклонявал народа от правия път, то е можело да се предвиди, че ще го поставят на кола; че у Бога няма никакви различни лица и че такива различия биха Го унижили; че светът е вечен и че съществуват безкрайни светове; че Бог ги създава непрекъснато, тъй като желае да проявява своята мощ; че Христос е извършвал деяния, които са изглеждали като чудеса; че той е бил маг, каквито са били и апостолите; че той е правел същото, което са правели и те, и даже повече от това; че Христос е проявил нежелание да умре и е избягвал смъртта, доколкото е можел; че няма наказание за греховете; че душата, създадена от природен процес, преминава от едно животно в друго, и че както грубите животни се раждат от развrата, така се раждат и хората, когато след разлагането на телата им се наложи отново да се родят."

Въпреки че цитираните думи са предателски, те все пак ясно насочват към вярата на Бруно в метампсихозата на Питагор, което, дори ако е разбрано непълно, доказва, че той е вярвал в превъплъщението.

По-нататък обвинителят казва: „Той прояви признаци на желание да стане основател на нова секта, наричана „Нова философия". Той каза, че Девата не е могла да роди и че католическото вероизповедание е пълно с кощунства срещу величието на Бога; че на монасите трябва да се отнеме правото на диспути и на доходи, тъй като те развращават света; че всички те са магарета, а техните учения са учения за магарета; че ние нямаме доказателства, че нашата вяра е заслужила одобрение пред Бога; че правилото „не прави на другите това, което не искаш да направят на тебе" е напълно достатъчно за праведен живот и че той се надсмива над всички други грехове и се учудва на дългото търпение на Господа, допускащ съществуването на такова множество от ереси у католиците. Той каза, че ще се заеме с изкуството на прорицанието и тогава целият свят щял да тръгне след него; че св. Томас и всички доктори не знаят нищо в сравнение с него и че той може да зададе такива въпроси на най-добрите богослови в света, че те няма да бъдат в състояние да отговорят."

На това обвиняемият философ отговорил със следното признание за своята вяра, която по същество е вярата на учителите от древността: „Аз вярвам в съществуването на безкрайна вселена като резултат от безграничната божествена мощ, тъй като аз бих оценил като недостойно за божествената добродетел и сила, ако тя (бидейки в състояние да създаде, освен този свят, безкрайно много други светове) би взела да създава крайно мироздание. По такъв начин аз заявявам, че съществуват безброй отделни светове, подобни на нашата земя, които, както учи Питагор, и както аз разбирам, са звезди, подобни по своето естество на Луната, на други планети и на други звезди, които са безбройни; всички тези небесни тела са светове, които нямат брой, и всички те образуват безкрайната Вселена в безграничното пространство; това се нарича безгранична Вселена с безбройни светове и в него има двойно

величие - величието на Вселената и на затвореното в нея множество светове. Косвено това може да се тълкува като нещо противоположно на правоверната истина.

Освен това, в тази Вселена аз откривам Вселенското Провидение, благодарение на което всичко живее, расте и се движи в своето усъвършенстване, и аз разбирам това двояко: първо - в аспекта, в който цялата душа присъства в цялото и във всяка частица от цялото, и това аз наричам природа, сянка и отпечатък на божествената стъпка; второ - в неизразимия вид, в който Богът като същност, присъствие и сила се намира навсякъде, във всичко и над всичко, не като част, не като душа, а като нещо неизразимо. Освен това, според мен всички атрибути на божествеността са едно и също нещо.

Също както богословите и великите философи, аз различавам три атрибута: сила, мъдрост и доброта, или по-точно - ум, разсъдък и любов, които отначало получават битие в ума, след това придобиват конкретно индивидуално битие чрез разсъдъка и накрая се хармонизират чрез любов. Ето така аз разбирам битието във всичко и навсякъде и няма нищо, което да не участва в битието; няма битие без същност точно както нищо не може да бъде красиво без присъствието на красота; по такъв начин нищо не може да бъде свободно от присъствието на божественост, и така по пътя на разсъжденията, аз стигам до разбирането за различията на божествеността.

Допускайки причинност за възникването на света, аз мисля, че в цялото си битие той зависи от първопричината, така че аз не отхвърлям термина „творение", което разбирам така, както се е изразил Аристотел: „Бог е това, от което светът и цялата природа зависи"; така че, според обяснението на св. Томас, светът, бил той вечен или временен, зависи от първопричината, тъй като няма нищо, което да е независимо в него.

После, що се отнася до истинската вяра (но с философско тълкуване на индивидуалността на божествените лица), това е мъдростта и синът на ума, наричан от философите „интелект", а от богословите „Слово", което се било облякло в човешка плът. Придържайки се към философията, аз не можех да разбера това, съмнявах се и не вярвах в него; но доколкото си спомням, не съм изразявал тези си съмнения нито устно, нито писмено... Колкото до Светия Дух в трето лице, аз не мога да го разбера така, както изисква вярата, а по питагорейски и подобно на Соломон го разбирам като душа на вселената или като присъщ на вселената, според казаното в мъдростта на Соломон: „Духът Божи изпълнил цялата земя и това, в което се съдържа всичко" - това напълно се съгласува с питагорейската доктрина, пояснена от Виргилий в текста „Енеида"...

От този дух, който наричат живот на Вселената, според моето разбиране и по моята философия, след това произлиза животът и душата на всичко онова, което има живот и душа, която според мен е безсмъртна така, както и всички тела, които в своята субстанция са безсмъртни, тъй като няма друга смърт, освен разделянето и събирането - учение, което изглежда е изразено в Еклезиаста, където е казано: „И няма нищо ново под слънцето, което е сега - то е, което е било" [„Което е било, то е, което ще бъде, и няма нищо ново под слънцето" е друга версия на същото -бел. ред.]."

По-нататък Бруно признава неспособността си да разбере учението за трите лица на Божеството (троицата), както и съмненията си относно въплъщението на Бога в Исус, но твърдо подчертава своята вяра в ЧУДЕСАТА НА ХРИСТОС. Бидейки питагорейски философ, как е можел да не вярва в тях? Наистина, под безжалостния натиск на инквизицията той (подобно на Галилей) впоследствие се отрекъл и се оставил на милостта на своите преследвачи-черковници, но това е разбираемо, ако се има предвид, че той е говорел като човек, поставен между дибата и огъня, и че човешката натура не може през цялото време да бъде героична, особено когато телесната обвивка е обезсилена от изтезания и затворничество.

Ако не беше навременното появяване на авторитетния труд на Берти, ние така и бихме

продължавали да почитаме Бруно като мъченик, бюстът на който би стоял високо в Пантеона на точната наука, увенчан с лаври благодарение на Дрейпър. Сега обаче разбираме, че Бруно не е бил нито атеист, нито материалист, нито позитивист, а просто питагореец, който преподавал философията на древна Азия и се стремял към придобиването на магически сили, така презирани от школата на самия Дрейпър.

Нищо по-забавно от това *непредвидено усложнение* не се е случвало, откакто предполагаемата статуя на св. Петър (в резултат на изследванията на нечестивите археолози) се оказала Юпитер от Капитолия, а тъждествеността на Буда със св. Йосиф станала повече от очевидна.

И така, издирвайки исторически архиви навсякъде, където това беше възможно, ние откриваме, че няма такъв фрагмент в съвременната философия, била тя нютоновска, картезианска, хъкслианска или някаква друга, който да не е заимствай от древните извори на Изтока. Даже позитивизмът и нихилизмът имат своите прототипи в екзотеричната част от философията на Капила, както това правилно посочва Макс Мюлер. Вдъхновението на индийските мъдреци - ето кое е проникнало в тайната на съвършената мъдрост. Именно техните ръце са люлеели люлката на първото дете, което ние кръстихме с името *Съвременна наука.*

ГЛАВА IV
ТЕОРИИ ЗА ПСИХИЧНИТЕ ФЕНОМЕНИ

„Аз избирам най-близката за мене част от Емерсон, когато след различни разочарования той възкликва: „Аз жадувам истината". Радостта на истинския героизъм посещава само сърцето на онзи, който действително има право да каже това."

Тиндал

„*Свидетелството се приема за достатъчно, когато се опира на:*

1) голям брой трезви свидетели, показващи какво са видели ясно;

2) свидетелите трябва да бъдат здрави телесно и умствено;

3) безпристрастни и незаинтересовани;

4) единодушни в показанията;

5) тържествено да засвидетелстват фактите."

Волтер

„Философски речник"

Граф Едженор дьо Гасперин е предан протестант. Неговата битка с Мюсе дьо Мирвил и с други фанатици, които приписвали всички спиритични феномени на Сатаната, била продължителна и свирепа. В резултат на това се появили два тома с обем над 1500 страници, доказващи следствията, отричащи причините и полагащи свръхчовешки усилия за изобретяване на всевъзможни други обяснения на спиритичните феномени, само не и действителните, истински обяснения.

Суровото мъмрене, което списание „Jurnal des Debats" получи от дьо Гасперин, беше прочетено от цяла цивилизована Европа. След като този джентълмен най-подробно описва многобройните проявления (спиритични феномени), на които той сам е бил свидетел, това

списание по най-нахален начин предлага на френските власти да отправят всички читатели (които след запознаването с „*прекрасния*" анализ на „спиритичните халюцинации", публикуван от Фарадей, започнат да твърдят, че вярват в тези заблуждения) в психиатрична клиника за *неизлечимо болни.* „Обърнете внимание - пише в отговор Дьо Гасперин - че представителите на точната наука са на път да станат ИНКВИЗИТОРИТЕ на нашето време... Фактите са по-силни от Академиите. Отхвърляни, отричани, осмивани - те все пак са факти и продължават въпреки всичко да *съществуват.*"

Приведените по-долу потвърждения на физическите феномени, свидетели на които били самият Гасперин и професор Тюри, могат да бъдат прочетени в неговия обемист труд.

„Експериментаторите често виждаха, че краката на масата, така да се каже, *прилепваха* към пода и независимо от вълнението на присъстващите отказваха да се мръднат от мястото си. В други случаи те виждаха левитация на маси, т.е. масите летяха и при това много енергично. Със собствените си уши те чуваха почуквания, както силни, така и по-тихи: първите бяха толкова силни, че заплашваха да строшат масата на парчета, а вторите - толкова тихи, че едва се долавяха. Колкото до левитацията *без докосване с ръце,* ние намерихме начин да я предизвикваме лесно и с успех... Ние я предизвикахме повече от 30 пъти... Имаше дни, когато масата се завърташе и повдигаше краката си поред, въпреки че теглото й беше увеличено, като върху нея сядаше човек с тегло 87 кг; в друг случай масата оставаше неподвижна, въпреки че седящият върху нея човек тежеше само 60 кг. Веднъж поискахме масата да се завърти с краката нагоре и тя го направи, независимо от това; че *пръстите ни нито веднъж не се докоснаха до нея.*"

„Несъмнено — отбелязва Дьо Мирвил - човек, който няколко пъти е наблюдавал такива феномени, не може да приеме прекрасния анализ на английския физик."

От 1850 г. насам Мюсе и Мирвил, твърди римокатолици, публикуваха много томове с хитро измислени заглавия, привличащи вниманието на публиката. Тези съчинения издават голямата тревога на техните автори, която те не се и опитват да скрият. Ако съществуваше възможност спиритичните феномени да бъдат разобличени като мошенически трикове, римската църква никога не би им отделила толкова голямо внимание и не би положила толкова усилия, за да задуши спиритизма.

Като оставим настрана скептиците, можем да разделим хората, убедили се в достоверността на фактите на спиритичните феномени, на две категории: на такива, които вярват, че тези феномени са дело на Дявола; и на други, които са убедени, че в тях действат развъплътени човешки души или други духове. Самият факт, че богословието се страхува значително повече от откровенията, които могат да се проявят чрез тази тайнствена сила, отколкото от „конфликтите" с науката и от нейните категорични отрицания, трябва да отвори очите и на най-големите скептици. Римската църква никога не е била нито лековерна, нито страхлива, както за това красноречиво свидетелства макиавелизмът на нейното поведение. Освен това, тя никога не се е безпокояла особено по отношение на ловките фокусници, *защото е знаела,* че това е просто ловкост на ръцете, обикновено фокусничество. Робърт Худин, Конте, Хамилтън и Боско в безопасност спяха в леглата си, докато в същото време църквата преследваше хора като Парацелз, Калиостро, Месмер, философите на херметизма и мистиците, успешно пресичайки всяко истинско проявление от окултен характер дори чрез физическо ликвидиране на медиумите.

Тези, които не са в състояние да повярват в личния дявол и в църковните догми, са длъжни въпреки това да се съгласят, че духовенството е достатъчно проницателно, за да може да запази репутацията си на непогрешимост. То вдига много шум по повод на спиритичните феномени, които, ако са мошенически, все някога неизбежно ще бъдат разобличени.

Най-доброто свидетелство обаче за реалността на тайнствената сила, проявяваща се в спиритичните феномени, даде самият Робърт Худин, кралят на фокусниците, който (бидейки

поканен от Академията като експерт, за да наблюдава удивителните явления на *ясновидство,* а понякога и грешките, „допускани" от масата) казал: „Ние, фокусниците, никога не правим грешки, а моето второ зрение още никога не ми е изневерявало".

Ученият астроном Бабине имал още по-малък успех, когато избрал прославения вентролог Конте в качеството на експерт, за да свидетелства срещу спиритичните феномени, при които се чуват гласове и почуквания. Ако се вярва на свидетелите, този експерт се разсмял в лицето на Бабине дори само при изказването на мисълта, че почуква-нията при спиритичните сеанси се предизвикват от „*несъзнателна вентрология".* Тази последна теория е достойна сестра близначка на *^несъзнателната мозъчна дейност",* която накара да се изчервят много от най-скептично настроените академици. Нейната нелепост наистина беше прекалено очевидна.

„Проблемът за свръхестественото - казва Гасперин - е такъв, какъвто е бил през средните векове и какъвто се представя пред нас сега - не от типа въпроси, които могат да бъдат пренебрегвани... Неговият обхват и величие не могат да останат незабелязани за никого. В тозчи проблем всичко е много сериозно - и злото, и средството срещу него, и суеверният рецидив, и физическият факт, на който е съдено да победи."[131]

По-нататък той решително изказва следното мнение, до което е бил принуден да стигне в резултат на неопровержимостта на феномените. Той казва: „Количеството на фактите, които се опитват да намерят място под светлината на истината, толкова се увеличи в последно време, че са неизбежни две следствия: или областта на естествените науки трябва да се разшири (за да обхване и спиритичните феномени), или областта на свръхестественото трябва толкова да се разшири, че да надскочи всички граници."

Сред множеството католически и протестантски книги срещу спиритизма нито една не произведе такъв потресаващ ефект като трудовете на Дьо Мирвил и Дьо Мюсе. Те съдържат най-енциклопедичната биография на дявола и неговите бесове, която някога се е появявала за радост на добрите католици от средните векове до наши дни.

По мнението на авторите *този,* който е бил „лъжец и убиец (дявол) от самото начало" е бил също и главният извършител на спиритичните феномени. Хиляди години той е възглавявал езическата теургия и именно той, ободрен от увеличаването на ересите, неверието и атеизма, отново се появява в наши дни. Френската академия извисила своя глас в общия вопъл от възмущение, а Дьо Гасперин приел това като лично оскърбление. „Това е обявяване на война", „вдигане на щитовете" - писал той в своята обемиста книга на опроверженията. „Трудът на Мирвил е истински *манифест...* Аз бих бил радостен да видя в него изразяване на строго персонални възгледи, но очевидно това е *невъзможно.* Успехът на тази книга и тържествените присъединявания към нея на много хора, точното й възпроизвеждане както от журналисти, така и от отделни автори, солидарността с нея на цялата католическа корпорация [общност - бел. ред.] - всичко това доказва, че този труд, който *по същество е предизвикателство, трябва да бъде разглеждан като колективен труд.* Щом е така, аз чувствам, че трябва да изпълня своя дълг... Аз чувствам, че съм длъжен да вдигна ръкавицата... и високо да издигна протестантския флаг срещу знамето на ултрамонтанистите.

Медицинските авторитети, както и можеше да се очаква, подобно гръцки хор припяваха различни заклинания, насочени срещу авторите на демонологията. В „Медико-психологичния летопис", издаван от докторите Дьо Боамон и Керис, беше публикувано следното: „Без да засягаме противоречивите съждения на антагонистичните партии, ще кажем, че никога в нашата страна нито един писател не се е осмелявал с такова дръзко и предизвикателно спокойствие... да тръгне срещу всички насмешки и презрение от страна на здравия смисъл, стараейки се да предизвика в същото време силни взривове от смях и повдигане на рамене. Авторите заемат важна поза, нагло заставайки пред членовете на Академията и поднасяйки й това, което скромно може да се нарече Мемоари на Сатаната!"

Това е било, несъмнено, силно оскърбление за академиците, които от 1850 г. изглежда са били обречени да търпят унижение на своята гордост повече, отколкото мнозинството от тях са можели да понесат. Само като си помислиш - да се иска от четиридесетте „Безсмъртни" да обърнат внимание на шегичките на Дявола! Те се заклели да отмъстят и обединявайки се, издигнали една теория, която по своята абсурдност надминала даже демонологията на Мирвил. Доктор Ройар и Джобарт дьо Ламбал (и двамата знаменитости в известно отношение) направили съюз и представили на Института един немец, ловкостта на който, по неговите думи, давала ключ към всички силни и слаби спиритични почуквания. „Ние се изчервяваме - казва маркиз дьо Мирвил, -разказвайки за това, че целият трик на немеца се състоял просто в повторни премествания на мускулните сухожилия на краката." Последвала пълна демонстрация на тази система (на хрущене) в пленарното заседание на Института и веднага, на място... била изразена благодарността на Академията за това интересно съобщение. Няколко дни по-късно един от професорите от факултета уверил категорично обществеността, че учените, накрая, напълно са решили проблема със спиритичните почуквания!"

Това „*научно"* обяснение обаче не спря нито проявленията на феномените, нито писанията по демонология, в които продължаваха да се излагат ортодоксални теории.

Отричайки църквата да има някакво отношение към неговите книги, Дьо Мюсе поднесъл на Академията (като добавка към своите „Мемоари") следващите интересни и дълбоко философски мисли за Сатаната:

„*Дяволът е главната опора на вярата.* Той е един от великите персонажи, чийто живот е тясно свързан с този на Църквата. И без неговата реч, победоносно произнесена от ЗМИЯТА - НЕГОВИЯТ ПОСРЕДНИК, грехопадението на човечеството не би се случило. По този начин, ако не е бил Сатаната, то Спасителят, Разпънатият Изкупител, би бил най-смешен свръхщатен, ненужен работник и кръстът би бил оскърбление за добрите чувства!"

Не трябва да се забравя, че този писател е просто верен възпитаник на Църквата, която еднакво предава на анатема както отричащия Бога, така и съмняващия се в обективното съществуване на Сатаната.

Маркиз дьо Мирвил обаче развива още по-пълно тази идея за приятелството между Бога и Дявола. Според него това е нещо като обикновена търговска сделка, в която старшият „мълчалив партньор (компаньон)" допуска деловата страна на фирмените дела да бъде водена по собствено усмотрение от младшия партньор, благодарение на чиято предприемчивост и енергия тя процъфтява. Кой може да бъде на друго мнение след като прочете следващите редове?

„При това духовно (спиритуалистично) нахлуване през 1853 г., към което всички се отнесоха с такова пренебрежение, ние се осмеляваме да произнесем думата - „страшна катастрофа". Светът, въпреки това, си остава спокоен, но историята ни дава примери на същите симптоми във всички бедствени епохи; ние имахме предчувствия за печалните последствия на закона, който е формулиран от Гоерес така: „Тези тайнствени привидения неизбежно известяват за ръката на Божието възмездие на Земята!" (том V, стр. 356)

Тези партизански схватки между привържениците на духовенството и Академията на науките показват повече от ясно колко малко е направила последната, за да изкорени слепия фанатизъм от умовете даже на най-образованите хора. *Очевидно е, че науката не е могла нито напълно да победи богословието, нито да го застави да замълчи.* Тя ще вземе връх едва в деня, когато падне толкова ниско, че да открие в спиритичните феномени и нещо друго, освен халюцинации и заблуда. Как обаче тя би могла да направи това без детайлно изследване на феномените? Да предположим, че преди да настъпи времето, когато електромагнетизмът станал общопризнат, неговият откривател (копенхагенският професор Оерстед) е страдал от пристъп на това, което днес наричаме *психофобия и духофобия.* Той

забелязва, че електрическият ток, преминаващ по проводник близо до магнитна стрелка, я заставя да се отклони и да заеме перпендикулярно положение спрямо посоката на протичащия ток. Да предположим, че професорът е слушал много за някакви суеверни хора, които използват магнитни стрелки за беседи с невидими духове, използвайки завъртането на такава стрелка като средство за връзка с тях; в резултат на това професорът ще бъде обхванат от научен ужас и отвращение към подобно суеверно вярване, след което той категорично ще откаже да има нещо общо с магнитните стрелки. Какъв би бил резултатът от това? Електромагнетизмът и досега нямаше да бъде открит и главните губещи от цялата тази работа щяха да бъдат самите експериментатори.

Бабине, Ройар и Джобар дьо Ламбал - и тримата членове на Института, особено се отличиха в тази борба между скептицизма и свръхестественото, но така и не пожънаха лаврови венци. Знаменитият астроном неблагоразумно рискувал на бойното поле около феномените. Той вече успял да „обясни" научно някои от тях и окуражен от самонадеяната увереност на учените, че тази нова епидемия от спиритизъм няма да устои пред внимателните изследвания и едва ли ще се задържи и година, той извършил още едно неблагоразумие, като публикувал две статии по повод на феномените. Дьо Мирвил остроумно отбелязва във връзка с това, че ако тези две статии са имали известен отзвук в научния печат, в ежедневните издания те нямали никакъв успех.

Бабине започнал с признаването „*априори"* на въртенето и движението на мебелите и го обявил за доказан факт. „Това въртене е в състояние да се проявява с голяма енергия или голяма скорост, или със силно съпротивление при опит да бъде спряно."

И тогава следва обяснението на този знаменит учен: „Леко подтиквана със слаби, съгласувани импулси на ръцете, лежащи върху нея, масата започва да се люлее наляво-надясно... В този момент, когато след известна пауза в ръцете възниква нервен трепет и леките отделни импулси на всички участници се хармонизират, масата се задвижва."

Според него е лесно за разбиране, че „всички тези мускулни движения действат на телата като лостове от трети род, където опорната точка се намира много близо до точката на прилагането на силата. Това следователно придава голяма скорост на движещите се части поради твърде малкото разстояние, на което действа движещата сила... Някои хора се учудват, когато видят, че масата (под въздействието на няколко индивида) *преодолява големи препятствия и даже си чупи краката, ако бъде спряна рязко; но това е напълно обяснимо и просто, ако се отчита силата на малките съгласувани въздействия.* Още веднъж повтаряме, че физическото обяснение не представлява никаква трудност."

В това изследване ясно се виждат два резултата: реалността на феномените е доказана, а научното им обяснение е направо смешно. Бабине обаче напълно може да си позволи да му се смеят, тъй като той е астроном и знае, че даже и слънцето има петна.

Съществува обаче едно нещо, която Бабине винаги упорито е отричал, а именно - левитацията (повдигането във въздуха) на мебели без никакво докосване с ръце. Дьо Мирвил се хвана за думите му, когато той заявил, че такава левитация е *невъзможна* — „така невъзможна, както е вечното движение (перпетуум мобиле)".

Кой след всичко това ще може да твърди, че думата „невъзможно", произнесена от устата на учените, е непогрешима?

Въпросните маси, след като валсирали, разклащали се и се завъртали - започнали и да почукват. Почукванията понякога достигали голяма сила на звука - почти като пистолетен изстрел. Какво може да се каже за това? Чуйте: „Свидетелите и изследователите са били вентролози!"

Дьо Мирвил ни отпраща към „Revue des Deux Mondes", в който е публикуван много интересен диалог, измислен от Бабине. В него той разговаря сам със себе си, както

халдейският Ейн-Соф при кабалистите: „Какво можем накрая да кажем за всички тези факти от нашите наблюдения? Действително ли се предизвикват почуквания? Да. Кой предизвиква тези звукове? Медиумите. По какъв начин? Чрез обикновения акустичен метод на вентрологията. Нали се правеха предположения, че тези звукове могат да бъдат резултат от *хрущенето на пръстите на ръцете и краката!* Не, ако беше така те винаги щяха да се чуват от едно и също място, а случаят фактически не е такъв."

„Как тогава - пита Дьо Мирвил - можем да вярваме на американците и хилядите им медиуми, които предизвикват тези почуквания пред милиони свидетели?" „Разбира се, чрез вентрология" - отговаря Бабине. „Как обаче ще обясните такова невъзможно нещо?" Оказва се, че това е от лесно по-лесно; чуйте само: „Всичко, което е било необходимо, за да бъде демонстриран първият феномен в първия дом в Америка, е било едно улично момче, което да чука на вратата, за да въведе всички присъстващи в заблуждение; възможно е то да е правело това с оловно топче, вързано на конец; и ако мистър Бикмън (първият повярвал във феномена в Америка), когато очаквал тези звукове за трети път, не чул междувременно смях от улицата, това е, защото съществува значителна разлика в поведението на френските улични момчета и английските или задокеанските им приятелчета, които често притежават чувство за „*черен хумор"*.

Дьо Мирвил, в своя знаменит отговор на изказванията на Дьо Гасперин, Бабине и други учени, с основание отбелязва: „И така, според нашите велики физици, масите се въртят много бързо, и както Дьо Гасперин доказал, те даже се повдигат във въздуха без докосване с ръка. Един министър някога беше казал: „За три написани на ръка думи аз съм готов да обеся човека." За приведените по-горе редове ние сме готови да скандализираме физиците от цялото земно кълбо, или по-точно - да революцио-нализираме света, в случай че Бабине предвидливо не издигне (подобно на Дьо Гасперин) някакъв неизвестен досега закон или сила. Тъй като това би било върхът."

Кулминацията обаче на съдържателността и логиката на Бабине като изследовател-експерт в областта на спиритизма ще намерим в неговите „факти и физически теории".

Създава се впечатлението, че Дьо Мирвил в своя разказ за чудесата, станали в Сайдвилското епископство, сам бил силно поразен от необичайността на описаните факти. Въпреки че били засвидетелствани от следствените органи и магистрата, те били толкова необикновени по своята природа, че заставили самият автор на демонологията да се отклони от отговорността, свързана с тяхното публикуване.

Тези факти са следните: „В точно *предсказан от магьосника* момент силна гръмотевица се раздала над един от комините на епископството, след което (огнен) флуид се спуснал със страшен шум по този комин в помещението и отхвърлил назад хората, които се греели до огъня; изпълвайки цялата стая с множество *фантастични* животни, флуидът се върнал в комина, отново се издигнал по него и изчезнал, като произвел същия страшен шум." Мирвил добавя към това: „Въпреки че разполагахме с изобилие от факти, ние бяхме стъписани от това чудовищно явление, преди да го прибавим към множеството други."

Бабине обаче, който заедно със своите учени колеги всячески осмивал и двамата автори по демонология, решил да докаже абсурдността на всички подобни разкази и да дискредитира посочения по-горе сайдвилски феномен... чрез поднасянето на още по-невероятен разказ. Предоставяме думата на самия Бабине.

Следната история той представил пред Академията на науките на 5 юли 1852 г. *без никакви допълнителни коментари* — само като описание на случай на кълбовидна мълния. Привеждаме текста *дословно:*

„След като се раздала силната гръмотевица - казва Бабине, -но не веднага след нея, един шивач калфа, живеещ до реката на св. Жак, изведнъж видял, че капакът, с който бил запушен отворът на камината паднал, като че избутан от порив на вятъра. След това той видял как

огнено кълбо с големината на детска глава *спокойно* и *леко* излязло иззад решетката и бавно се завъртяло в кръг из стаята, без да се допира до тухления под. Видът на това огнено кълбо напомнял *котенце* със средни размери, което се придвижвало, без да използва лапите си. Това огнено кълбо по-скоро било светещо, отколкото горящо или пламенно, тъй като у шивача не се създало впечатление за топлина. Кълбото, приближавайки се към неговите крака, напомняло котенце, искащо да си поиграе и да се погали, което е привично за тези животни, но калфата много внимателно отдръпнал краката си, избягвайки допир с този МЕТЕОР. Последният, в продължение на няколко секунди продължавал да се движи около краката му, а шивачът, наведен над него, го разглеждал с голямо любопитство. Като направило няколко разходки в различни посоки, без да напуска централната част на стаята, огненото кълбо се повдигнало нагоре до нивото на главата на човека, който, за да не се допре до него, се отдръпнал назад в своето кресло. На височина приблизително един ярд над пода огненото кълбо леко се разтегнало и се устремило по наклонена плоскост към един отвор в стената над камината, който се намирал на един метър над нея. Отворът бил направен още през зимата с цел да се прокара през него коминът от печката и отдавна бил залепен с тапети. Затова (по израза на шивача) „кълбото *не можеше да види* отвора". Въпреки това, огненото кълбо се насочило точно към него, *отлепило тапетите, без* да ги повреди, и отново се издигнало по комина... Достигайки върха му, то произвело страшен взрив, който частично разрушил комина на печката..." и т.н,

„Изглежда - отбелязва Дьо Мирвил в своя коментар - ние не бихме могли да отнесем към М. Бабине следната забележка, отправена от една много остроумна жена към Рейнал: „Ако вие не сте християнин, то това не е поради недостиг на вяра."[132]

Не само-вярващите са се учудвали на лековерието, проявено от Бабине, който продължава да нарича това явление МЕТЕОР; доктор Вулхи много сериозно анализира това явление в труда си за мълниите, който той точно по това време издал: „Ако тези подробности са точни - казва докторът, - каквито те несъмнено ще се окажат, то е много трудно да се приложи към това явление названието КЪЛБОВИДНА МЪЛНИЯ. Ние обаче предоставяме на други да обяснят, ако могат, *същността на огненото кълбо, което не изпуска осезаема топлина, има вид на котка, бавно се разхожда из стаята и накрая намира път за бягство, като се връща в комина през отвор в стената, покрит с хартия, която то отлепва, без да я повреди!"**[133]***

„Ние се придържаме към същото мнение, както и учения доктор, по повод трудността на точното определение, и не разбираме защо в бъдеще да не можем да имаме мълнии във вид на кучета, маймуни и т.н.

Направо ни става страшно само при мисълта за това, какъв зверилник може да се вмъкне в нашите домове и да се разхожда из тях, колкото си иска благодарение на някоя буря."

В своя том с опровержения Гасперин казва: „По въпросите на свидетелствата увереността трябва напълно да се изостави в момента, в който преминаваме границите на свръхестественото."

Доколкото въпросната демаркационна линия не е достатъчно добре отбелязана и определена, то нямами да е по-добре опонентите да се заемат с тази трудна задача? Кой от двамата има повече право да стане арбитражен съдия? Може би това са суеверия, поддържани от свидетелските показания на хиляди хора? Тъй като почти две години хората се стичаха в тази местност, където всеки ден се появявали безпрецедентните чудеса на Сайдвил, сега почти забравени сред другите многобройни спиритични феномени. Трябва ли да им вярваме, или трябва да се съгласим с науката,- представяна от Бабине, който на основание свидетелството на ЕДИН човек (шивача) признава появата на огненото кълбо или метеорното коте и в резултат настоява това явление да намери място сред установените факти на *естествените феномени!*

Мистър Крукс в своята първа статия от 1 октомври 1871 г. споменава за Гасперин и неговия

труд „Науката срещу спириту-ализма". Той забелязва, че „в крайна сметка авторът стига до заключението, че всички тези феномени трябва да бъдат обяснени с действието на естествени причини и съвсем не изискват да бъдат представяни като чудеса или като намеса на духовете или на дяволски въздействия. Гасперин приема за факт, който може да бъде експериментално установен, че ВОЛЯТА *при някои състояния на организма може от разстояние да действа върху инертната материя* и голяма част от неговия труд е посветена на изясняването на законите и условията, при които това действие се проявява."

Да, това е точно така. Трудът на Дьо Гасперин обаче предизвика огромна дискусия, в която той открито показа, че е протестант, а от гледна точка на религиозния фанатизъм на него може да се разчита също толкова малко, колкото на Дьо Мирвил и Мюсе. Първият е дълбоко набожен калвинист, докато другите двама са фанатични католици. Освен това, самите изразни средства на Гасперин издават дух на пристрастност: „Аз чувствам, че трябва да изпълня своя дълг... и да вдигна високо протестантския флаг срещу ултрамонтанисткото знаме!" и т.н. По такива въпроси, като същността на така наречените спиритични феномени, не трябва да се доверяваме на никакви други свидетелства, освен на показанията на хладнокръвните, *незаинтересовани и свободни от предвзети мнения* свидетели и научни изследователи. Истината е една, а религиозните секти стават все по-многобройни, като всяка от тях претендира, че притежава най-сигурната истина. Както за Мюсе „дяволът е главната опора на църквата", така за Гасперин всичко свръхестествено и разните чудеса завършват „с апостолите". Професор Крукс обаче споменава друг изтъкнат учен - професорът по естествена история Тюри от Женева, който (като колега изследовател) заедно с Гасперин е участвал в изучаването на Валерийските феномени. Този професор категорично не се съгласява с твърденията на своя колега. „Първото и най-необходимо условие - казва Гасперин -е ВОЛЯТА на експериментатора; без воля никой нищо няма да постигне; може и цяло денонощие да седи в магнетична верига зад масата, без да получи нито едно движение."

Това Твърдение само доказва, че Гасперин не различава чисто магнетичните феномени (предизвиквани от активната воля на присъстващите, сред които може да няма нито един медиум) от така наречените духовни феномени.

Докато първите (магнетичните) феномени могат да бъдат предизвикани СЪЗНАТЕЛНО почти от всеки човек, който притежава твърда и решителна воля, вторите завладяват сензитива много често без неговото съгласие и против волята му, като винаги се проявяват независимо от него. *Месмеризаторът иска нещо и това нещо се извършва.* Медиумът обаче, даже ако преследва някаква добра цел, *не може да постигне никакви манифестации; колкото по-малко той намесва своята воля, толкова по-добре се получава феноменът; колкото по-горещо е желанието му, толкова по-малки са неговите шансове да получи някакви резултати.* За да бъде човек месмеризатор, е необходима активна натура; а за да бъде медиум - е нужна абсолютна пасивност. Това е азбуката на спиритизма и няма медиум, който да не я знае.

Мнението на Тюри, както вече посочихме, напълно се разминава с теориите на Гасперин за силата на волята. Професорът го излага в кратка и ясна форма в отговор на поканата на графа да видоизмени последната статия от своите „Мемоари". Тъй като нямаме под ръка книгата на Тюри, превеждаме писмото във вида, в който то е поместено в резюмето на „защитата" на Мирвил. Статията на Тюри, която така потресла светогледа на неговия приятел, посочва възможността за съществуване и намеса в тези феномени и на „*друга воля,* освен тази на хората и животните".

„Аз чувствам, сър, справедливостта на вашите забележки относно последните страници на тези „Мемоари"; те могат да предизвикат много недобри чувства към мен от страна на учените като цяло. Още повече съжалявам за решението си, защото то изглежда *много ви е засегнало.* Въпреки това аз съм сигурен в своята позиция, да изменя на която би било предателство.

Ако въпреки всички очаквания в спиритуализма, все пак има някаква истина, то (без да говоря от името на науката) за мен е ясно, *че абсурдността на вярването в намесата на духове досега научно не е доказана* - такова е резюмето и тезисът на последните страници на моите „Мемоари"; въздържайки се да съобщя това на онези, който след прочитането на моя труд ще изпитат желание да експериментират с феномените, аз бих рискувал да увлека подобни хора по път, резултатите от който в много отношения са твърде *двусмислени.*

Без да напускам царството на науката, както сам го разбирам, аз изпълнявам своя дълг докрай, или ако цитирам себе си -„в този голям скандал аз не искам да си навличам позор". Освен това, аз твърдя, че това е *също толкова научно, колкото и всичко останало.* Ако сега бих поискал да поддържам теорията за намесата на развъплътени духове, аз не бих бил в състояние да го направя, тъй като известните досега факти са недостатъчни за доказването на такава хипотеза. Така, както сега стоят нещата, и в положението, в което се намирам, се чувствам силен да се изправя срещу всеки опонент. Искат ли го, или не, учените са длъжни да се научат от собствения си опит и грешки да се въздържат от съждения за неща, които не са изследвали достатъчно. Урокът, който Вие им дадохте в тази насока, не трябва да бъде забравен."

Женева, 21 декември 1854 г.

Хайде да анализираме това писмо и да се опитаме да разкрием какво авторът мисли (или по-скоро какво не мисли) за тази нова сила. Едно поне е ясно: изтъкнатият физик и натуралист допуска и даже научно доказва, че личните феномени са реалност. Подобно на мистър Крукс той не вярва в католическите дяволи или демони; Дьо Мирвил цитира това писмо в качеството на триумфално доказателство срещу натуралистката теория на Гас-перин, който, стигайки до тази фраза, бърза да уточни нейното значение със следната препратка: „Във Валерийските феномени това е възможно, но не и на други места", воден от загрижеността да подчертае тезата, че професорът (отричайки участието на дявола във феномените) е имал предвид само тези от тях, които са станали във Валери.

Противоречията и нелепостите, в които попада Гасперин, са многобройни. Рязко критикувайки претенциите на учените последователи на идеите на Фарадей, той приписва явленията, наричани от последния *магически,* на напълно естествени причини.

Той казва: „Ако ни се наложи да имаме работа само с такива феномени, чиито свидетел великият физик е бил и които той е обяснявал (?), ние бихме могли да си държим езика зад зъбите; но ние отидохме по-нататък - зад пределите на това, и каква полза има сега, бих искал да попитам, от тези апарати, които показваха, че НЕСЪЗНАТЕЛНИЯТ НАТИСК (върху масата) обяснява всичко? Той обяснява всичко и в същото време масата се съпротивлява на натиска и на принудителното насочване! Той обяснява всичко, а мебелите, към които *никой не се докосва,* изпълняват заповедта на сочещия пръст; вдигат се във въздуха, без *никой да ги докосва,* и се превъртат с *краката нагоре."*

Независимо от всичко това той се заема да обясни този феномен.

„Хората ще застават в защита на чудесата. Вие казвате - това е магия! Всеки нов закон се приема от тях като чудо. Успокойте се, аз поемам върху себе си задачата да успокоя разтревожените. Пред лицето на такива феномени ние не пресичаме границите на естествените закони."

Да, наистина не ги пресичаме. Могат ли обаче учените да твърдят, че вече притежават ключовете към тези закони? Мосю Дьо Гасперин си мисли, че ги притежава. Нека да видим дали е така.

„Аз няма да рискувам да се опитвам да обяснявам всичко, *това не е моя работа. (!)* Да се установят простите факти и да се запази истината, която науката желае да потули - това е всичко, към което се стремя. Въпреки това аз не мога да се въздържа пред изкушението да

посоча на тези, които искат да видят в нас вълшебници, че феномените, за които става дума, могат да получат обяснение, произтичащо от *известните вече научни закони."*

„Нека предположим съществуването на флуид, изведено от експериментите и преди всичко *от някои от тях.* Да предположим, че волята е определила посоката, в която действа флуидът, и вие лесно ще разберете причината за въртенето и левитацията на този крак на масата, по посока на който с всяко действие волята изхвърля излишък от флуид. Да предположим, че една чаша заставя този флуид да се отдалечава, и вие ще разберете защо (поставена върху масата) тя може да прекрати нейното въртене, и как същата чаша, сложена на края на масата, предизвиква натрупване на флуида в противоположната страна, която вследствие на това се *повдига."*

Ако всеки от експериментаторите беше опитен месмеризатор, това обяснение, *минус* някои важни подробности, би могло да бъде приемливо. Това е всичко по въпроса за силата на *човешката воля* и въздействието й върху неодушевената материя, според учението на министъра на Луи Филип. Какво да кажем обаче за ума, проявяващ от масата? Какво обяснение дава той относно отговорите (на въпроси), предавани чрез почукванията на масата? Отговори, които не биха могли да бъдат резултат от „мозъчните рефлекси" на присъстващите (една от любимите теории на Гасперин), тъй като техните идеи са били напълно противоположни на тази твърде свободомислеща философия, поднасяна от странните маси? По тези въпроси той мълчи. Всичко друго, само не и духове, били те човешки, сатанински или елементарни!

И така, „едновременната концентрация на мисълта" и „натрупването на флуида," не се оказват по-добри от „несъзнателната мозъчна дейност" и „психичната сила" на другите учени. Тогава нека опитаме още веднъж! Ние обаче можем предварително да предскажем, че хиляда и една научни теории ще се оказват безполезни дотогава, докато не бъде признато? че тази сила въобще не е резултат от натрупалата се воля на групичката експериментатори, а напротив - това е необикновена сила, чужда за тях и в същото време *свръхразумна.*

Професор Тюри, който отхвърля теорията за развъплътените човешки духове, отхвърля също и християнското разбиране за участието във феномените на дявола; той проявява и признаци за нежелание да поддържа теорията на Крукс (конкретно шеста точка), както и учението на херметистите и древните теурзи, а приема една теза, която (както той казва в своето писмо) „*е най-благоразумна* и му позволява да се чувства достатъчно силен, за да се изправи срещу всеки опонент". Също толкова малко той приема хипотезата на Гасперин за „несъзнателната сила на волята". Ето какво той казва в своя труд:

„Колкото до публикуваните феномени (за ЛЕВИТАЦИЯТА БЕЗ ДОПИР и за преместването на мебели от невидими ръце), без да е в състояние да докаже тяхната невъзможност априори, никой няма право да разглежда като абсурд сериозните доказателства, които потвърждават, че подобни неща са се случвали, "(стр. 9)

Що се отнася до теориите, защитавани от Гасперин, Тюри съди за тях много сурово. „Допускайки, че във Валерийските експерименти - казва Дьо Мирвил - източник на сила може да бъде индивидът, ние уточняваме, че този източник е бил вътрешен и външен едновременно и че волята наистина може да бъде необходима." Той повтаря това, което е казал в своя предговор, а именно: „Дьо Гасперин ни поднася голи факти и последващи обяснения с много съмнителна стойност. Духнете върху им и много ли от тях ще устоят? От неговите обяснения няма да остане почти нищо. Колкото до фактите - отсега нататък те са доказани нагледно."

Както ни съобщава мистър Крукс, професор Тюри „отхвърля всички тези обяснения, като допуска, че феноменалните ефекти се дължат на някаква своеобразна субстанция, флуид или може би агент, който насища с нещо особено (подобно на светоносния ефир) цялата материя - нервната, органичната и неорганичната, което той нарича ПСИХОД. Той се впуска в

дълбоки разсъждения по повод свойствата на това състояние, форма или материя и предлага термина ЕКТОНИЧНА СИЛА... за обозначаване на нещото, което се напряга, когато умът действа на разстояние посредством влиянието на психода".

По-нататък Крукс казва, че „*ектоничната сила"* на професор Тюри и неговата собствена „психична сила" „очевидно са еквивалентни термини".

Ние несъмнено бихме могли много лесно да докажем, че тези две сили са идентични и представляват „астралната, или *звездната* светлина, както я наричали алхимиците (и Елифас Леви в своя труд); че под названието *Акаша,* или жизнен принцип, тази всенасищаща сила е била известна на химнософите, на индийските магове и на адептите от всички страни още преди хиляди години; че тази сила досега беше известна на тибетските лами, факири, тавматурзи от всички националности и даже на много индийски „фокусници".

В много случаи на транс, изкуствено предизвикан чрез месме-ризация, е напълно възможно „духът" на хипнотизирания да действа под ръководството на волята на месмеризатора. Ако медиумът обаче остава в съзнание и е налице психофизичен феномен, предполагащ участие на насочващ разум, и ако не можем да го считаме (медиума) за „маг", способен да отделя астрален двойник - тогава физическото изнемогване не може да означава нищо повече, освен нервна прострация. Доказателството, че той е пасивен инструмент на невидими същества, управляващи окултните сили, изглежда убедително. Даже ако *екто-ничната* сила на Тюри и *психичната* сила на Крукс са по същество с еднакъв произход, то двамата изследователи изглежда твърде се различават по свойствата и мощта, които те приписват на тази сила. В същото време, когато професор Тюри откровено признава, че феномените често се предизвикват „не от човешка воля", с което подкрепя теория № 6 на Крукс, последният (признавайки истинността на феномените) все още не е изразил определено мнение по повод на техния произход.

Оказва се, че нито Тюри, който изследвал тези явления заедно с Гасперин през 1854 г., нито мистър Крукс, който признал тяхната истинност през 1874 г., не са достигнали до нищо определено. Те и двамата са физици и химици (и много образовани хора) и са отделили цялото си внимание на този поставящ в безизходица въпрос. Освен тези двама учени е имало и много други, които, стигайки до същите изводи, не са били в състояние да дадат на света окончателно разрешение на проблема. От това следва, че в течение на двадесет години нито един учен не е направил и крачка напред към разрешаването на тайната, която си остава и досега също така непристъпна, както омагьосаните замъци в приказките.

Ще бъде ли твърде дръзко да се предположи, че нашите съвременни учени са попаднали в това, което французите наричат „порочен кръг"? Обременени от товара на своя материализъм и от неразвитостта на това, което те наричат „точна наука" (затруднени да ни покажат осезаемото съществуване на духовната вселена, населена и обитаема много повече, отколкото нашата физическа вселена), те са обречени на вечно пълзене вътре в окръжността, лишени не толкова от възможност, колкото от желание да проникнат в този омагьосан кръг и да го изследват във всички посоки. Само предвзетото мнение ги удържа от това да тръгнат на компромис с добре установените факти и да търсят съюз с такива познавачи на магнетизма и с такива месмеризатори, каквито бяха Дьо Поте и Регазони.

„Какво тогава произлиза от смъртта?" - попитал Сократ Небесата. „*Живот* - бил отговорът[134]. - Може ли душата, след като е безсмъртна, да бъде друга, освен вечна?" Семето не може да прерасне, ако частично не се унищожи" - казва професор Конт. „То не може да расте, ако не умре" — отбелязва апостол Павел.

Цветето разцъфва; после увяхва и умира. След него остава ароматът, благоуханието, независимо от това, че неговите цветчета вече са станали на прах. Нашите материални сетива могат да не усещат нещото, но въпреки това то съществува. Извлечете нота от музикален инструмент и този слаб звук ще предизвика вечно ехо. Някакво вълнение е сътворено в

невидимите вълни на безбрежния пространствен океан и тази вибрация никога не изчезва напълно. След като една енергия е пренесена веднъж от материалния в нематериалния свят — тя ще съществува винаги. А от нас искат да повярваме, че човекът, който живее, чувства и мисли, обитаващ в увенчаващия труда на природата шедьовър (човешкото тяло), може да напусне своята обвивка и повече да не съществува. Нима принципът на непрекъснатостта, който е в сила (за атома) дори в така наречената *неорганична* материя, ще бъде отречен за духа, чиито атрибути са *съзнанието, паметта, умът и любовта!* Действително, подобна идея е абсурдна. Колкото повече мислим, толкова повече узнаваме и толкова по-трудно ни става да оправдаем атеизма на учените. За нас е разбираемо, че един човек, който не познава законите на природата и не е изучавал физика и химия, може да бъде фатално завлечен в материализма от своето невежество, от неспособността да разбере философията на точната наука, от невъзможността да прокара аналогия от *видимото към невидимото.* Метафизикът (по рождение) и невеж мечтател може внезапно да се събуди и да си каже: „Това ми се е присънило; аз нямам осезаеми доказателства за това, което си въобразявам; всичко това са илюзии" и т.н. Ако човекът на науката обаче, запознат със свойствата на вселенската енергия, започне да твърди, че ЖИВОТЪТ е само материален феномен (вид енергия), това ще е равносилно на признание за пълната му неспособност да анализира и правилно да разбира алфата и омегата - материята.

Искреният скептицизъм по отношение безсмъртието на човешката душа е разстройство, израждане на физическия мозък, и като такъв той е съществувал във всички векове. Както се раждат деца „с риза" [под щастлива звезда - бел.ред.], така съществуват и хора, които до последния си час не са способни да се избавят от една друга „риза", закриваща органите на тяхната духовност. Чувството, което ги заставя да отричат възможността на духовните и магическите феномени, е съвсем друго. Неговото истинското име е *суетност.* „Ние не можем нито да предизвикаме такъв феномен, нито да го обясним - следователно той не съществува; и освен това той никога не е съществувал." Ето такъв е неопровержимият аргумент, издиган от съвременните философи. Преди някакви си тридесетина години Е. Салверт порази света с „леко-верното" си съчинение „Философия на магията". Книгата претендираше да разкрие всички чудеса на Библията, както и чудесата на езическите светилища. Резюмето на тази книга е следното: дълги години наблюдения и натрупване на големи познания (големи - в сравнение с невежеството на онези дни) по естествознание и философия позволяват да се направи окончателният логически извод - тавматурзите, пророците и маговете са негодяи и крадци, а останалите хора са просто глупаци.

Сред другите доказателства, авторитетно поднесени на читателя, намираме и следните редове: „Учениците на Ямблих са твърдели, че когато той се молел, се повдигал във въздуха на голяма височина над земята; и тези лапнишарани, макар да били християни, били толкова доверчиви, че приписвали това чудо на св. Клара и на св. Франциск Асиски".

Стотици пътешественици са заявявали, че са виждали как факирите демонстрират същия този феномен (издигането във въздуха), но тях всички ги смятат за лъжци или хора, изпаднали в халюцинации. Всъщност надеждността на очевидците отдавна е известна на учените. Феноменът е бил осъществен в условия на строг контрол и мистър Крукс го признал за неподправен и *изключващ* възможността за някаква лъжа; въобще, този феномен е виждан и потвърждаван от многобройни свидетели, но на тях сега не искат да им вярват.

Мир на твоя учен прах, о, лековерний Евзебий Салверт! Кой знае, може би още преди края на това столетие народната мъдрост ще измисли нова поговорка: „Толкова невероятно лековерен, като учен".

Защо трябва да се приема като толкова невероятно, че (когато се отдели от своето тяло) духът може да притежава сила, способна да оживотвори някаква бързо изчезваща форма, изтъкана от тази „магична", „психична", „ектонична" или „ефирна" енергия, с помощта на елементарни, които я снабдяват със сублимирана материя от своите собствени тела?

Единственото затруднение тук е да се разбере фактът, че заобикалящото пространство не е пустота, а резервоар, изпълнен догоре с прототипите на всичко, което някога е било, което е и което ще бъде; а също така със същностите на безбройни раси, които не приличат на нашата. Изглеждащите като свръхестествени факти (свръхестествени, доколкото противоречат на естествените закони на притегляне, както в приведените по-горе примери за левитация) са признати от много учени. Всеки, който се е осмелил да ги изследва внимателно, е бил принуден да признае тяхното съществуване. Единствено в безуспешните си усилия да обяснят тези феномени с теории, основани върху законите на вече познатите природни сили, някои от висшите представители на науката се сблъскаха с непреодолими трудности!

В своето „Резюме" Дьо Мирвил описва аргументацията на тези противници на спиритуализма като съставена от пет парадокса, които той нарича „*безумия":*

Първо - безумието на Фарадей, който обяснява феномена на въртенето на масите с това, че масата ви тласка „вследствие на съпротивлението, *бутащо я обратно".*

Второ - безумието на Бфбине, който е убеден, че обяснява всички отговори (които масата дава чрез почуквания) „честно, добросъвестно, с пълна съзнателност и правилно във всяко отношение" - с ВЕНТРОЛОГИЯТА, чието използване предполага *вероломство.*

Трето - безумието на доктор Шеврол, който обяснява движението на мебелите без допир с предварително придобиване на тази способност.

Четвърто - безумието на Френския институт и неговите членове, които изразиха съгласие да признаят чудесата само при условие, че последните по никакъв начин няма да противоречат на естествените закони, които вече са им известни.

Пето - безумието на Дьо Гасперин, който се опитва да представи пред публиката в качеството на прости и *елементарни* явления неща, които всички отхвърлят, защото никога не са виждали подобни феномени.[135]

В същото време, когато великите учени със световно име се впускат в такива фантастични теории, някои по-малко известни невролози търсят обяснение на разнообразните окултни феномени в ненормалните изпарения, предизвикани от епилепсия. Един даже бил готов да лекува медиумите (и поетите също, както се досещаме) с асафитида и амоняк и да обяви всеки, който вярва в спиритични явления, за умопобъркан или халюциниращ мистик.

На въпросния лектор и патолог бихме дали един много разумен съвет, който може да бъде намерен в Новия завет: „Докторе, излекувай себе си". Действително, нито един здравомислещ човек не би започнал с такъв размах да хвърля обвинения в безумие към 446-те милиона души от различните части на света, които вярват в общуването с духове.

Вземайки под внимание всичко това, на нас ни остава само да се учудваме на глупавата самонадеяност на тези хора, които, по правото на своята ученост, претендират да бъдат разглеждани като върховни жреци на науката, призвани да класифицират феномени, за които те всъщност нищо не знаят. Несъмнено, няколкото милиона техни съграждани (ако са въведени в заблуждение) заслужават поне такова внимание, което въпросните учени отделят на картофените [колорадските - бел. ред.] бръмбари. Вместо това обаче, какво наблюдаваме? Конгресът на САЩ, по настояване на Американското общество за поощряване на науката, утвърждава устава на организациите на националните комисии по изучаването на насекомите; а химиците от своя страна се занимават с варене на жаби и бръмбари. В същото време, по мнението на някои учени енциклопедисти, милиони американци затъват в тресавището на различни „налудничави заблуждения" или загиват от „нервни разстройства, предизвикани от медиумична диатеза".

Някога все още имаше основание да се надяваме, че руските учени ще се заемат със задачата на подробното и безпристрастно изследване на тези феномени. От Петербургския

университет беше назначена комисия, възглавявана от великия химик професор Менделеев. В обявената програма, разчетена на 40 сеанса за изследване на медиумите, се канеха всички, занимаващи се със спиритизъм, да пристигнат в руската столица и да участват в експериментите. Като правило обаче поканените се отказвали, защото предвиждали капана, който им бил устроен. След *осем* заседания, по нищожен повод и точно в момента, когато заседанията започвали да стават интересни, комисията предрешила въпроса и публикувала становище, противоречащо на твърденията на медиумите. Вместо да се придържа към методите, достойни за науката, тя поставила шпиони, които да гледат през ключалките на вратите. Професор Менделеев заявил в публична лекция, че спиритуализмът или всяко подобно нему вярване в безсмъртието на душата е смес от суеверие, *заблуждение и лъжа.* Към това той добавил, че всяка проява от този тип, включително четенето на мисли, трансът и другите психологични феномени, трябва да бъдат разглеждани като явления, които могат да бъдат осъществени и са били осъществени с помощта на хитроумна апаратура, скривана под дрехите на медиума!

След такова публично демонстриране на невежество и предвзето мнение, господин Бутлеров, професор по химия в Петербургския университет, и господин Аксаков, държавен съветник в същия град, които били поканени в комисията, за да й помагат в изследването на медиумите, били толкова разочаровани, че се отказали от по-нататъшно участие в нея. След публикуването на техния протест в руските вестници те били подкрепени от по-голяма част от пресата, която не пощадила от присмех нито Менделеев, нито неговия официален комитет. Обществеността като цяло заела справедлива позиция. Сто и тридесет от най-влиятелните лица на висшето петербургско общество, много от които съвсем не били спиритисти, а просто изследователи, се присъединили към заслужения протест.

Последвал неизбежният резултат от този процес - всеобщото внимание било привлечено към спиритизма; по цялата империя се образували частни спиритични групички; някои от най-свободомислещите списания започнали да обсъждат този въпрос и дори наскоро започна организирането на нова комисия, която да доведе докрай прекъснатата задача.

Сега обаче скептичните изследователи наистина ще изпълняват своя дълг по-малко, откогато и да било. Те откриха най-добрия претекст, който някога са имали, в мнимото разобличаване на медиума Слейд от лондонския професор Ланкастър. Всъщност, срещу свидетелствата на професора и иа един негов приятел, т.е. на господата Ланкастър и Дънкин, обвиняемият противопоставил свидетелствата на Уолъс, Крукс и много други, които снемат обвинението, основано само на косвено доказателство и предразсъдъци. По този повод много интересно мнение изказва сп.„Лан-дън Спектейтър";

„Това е чисто суеверие и нищо друго - да си въобразим, че толкова добре познаваме законите на природата, че даже внимателно проверените факти, засвидетелствани от опитни наблюдатели, да бъдат отхвърляни като незаслужаващи внимание само защото не се вместват в рамките на познатите ни вече закони. Да се смята, че (след като в областта на спиритичните феномени се срещат толкова лъжи, наивност и нервни разстройства) всички спиритични феномени могат да се обяснят със заблудата и лековерието, въпреки свидетелствата на учените - това е равносилно да се реже клона, на който седи индуктивната наука." („Появата някъде на фалшиви пари не прави всички останали пари фалшиви" - бел. прев.)

Какво значение обаче може да има всичко това за учените? Потокът от суеверия, който според тях отнася милиони светли умове в стремителното си течение, не може да ги докосне. Съвременният поток, наричан спиритизъм, не е в състояние да въздейства на техните здрави умове и калните вълни на това наводнение ще изтощят своята ярост, без дори да им намокрят подметките на ботушите. Изглежда наистина само с традиционния инат от страна на Твореца може да се обясни обстоятелството, че Той още не е осъзнал колко малки са шансовете му да направи впечатление с чудесата си на признатите учени. Вече е време и Той да си даде сметка, че от много отдавна те са написали на фронтоните на своите университети

и колежи:

„Науката повелява Бог да не прави тук чудеса!"[136]

Неверните спиритисти и правоверните римокатолици изглежда вече се обединяват срещу иконоборческата претенция на материализма. Увеличаването на скептицизма в последно време предизвика същото увеличение към него и на доверието. Привържениците на „библейските чудеса" се надпреварват със славословите на медиумистките феномени и сцени от средните векове оживяват в наши дни. Още веднъж виждаме как Дева Мария възобновява своята писмена кореспонденция с верните деца на своята църква. И докато „ангелите-закрилници" предават послания за спиритистите чрез медиуми, „Божията Майка" хвърля писмата си направо от небето на земята. Лурдският параклис на Светата Дева се превърна в спиритичен кабинет за „материализации", докато кабинките на популярните американски медиуми се трансформираха в свещени олтари, в които Мохамед, епископ Поулк, Жана д'Арк и други аристократични личности, спуснали се на земята, се „материализират" при пълна светлина. И ако виждат Дева Мария всеки ден да се разхожда из Лурдските гори (в човешки вид), то защо да не може да се види и апостолът на Исляма или покойният епископ на Луизиана? Или и двете „чудеса" са възможни, или манифестациите и от двата вида („божествения" и „спиритичния") са явни мошеничества. Само времето ще покаже каква е истината; но засега науката отказва да им заеме своята магична лампа, с която да бъдат осветени тези тайни, оставяйки простолюдието да върви напред и да преодолява само тресавището.

Тъй като неотдавнашните „чудеса" в Лурд бяха посрещнати в Лондон с неблагоприятни отзиви в пресата, монсиньор Кейпъл изразил чрез вестник „Таймс" позициите на Римокатолическата църква по следния начин:

„Колкото до станалите чудодейни изцеления, аз бих искал да препратя читателите към прекрасния и правдив труд „Лурдската пещера", написан от доктор Дозоус, изтъкнат лекар-практик, окръжен епидемичен инспектор и съдебен лекар. Той започва своята книга с подробно изброяване на множеството чудотворни изцеления, които, по собствените му думи, той е изучавал подробно и с голямо усърдие. Той казва: „Аз заявявам, че тези изцеления, станали в Лурдското светилище чрез водата на извора, придобиха в очите на добросъвестните хора характер на свръхестествени. Аз съм длъжен да призная, че без тези изцеления моят ум, малко склонен да се вслушва в каквито и да е чудотворни съобщения, би се срещнал с големи затруднения в приемането даже на този факт (виденията), макар той да е забележителен от много гледни точки. Тези изцеления обаче, на които аз толкова често ставах очевидец, дадоха на моя ум светлина, която не ми позволява да игнорирам значението на посещенията на Бернадета в пещерата и реалността на виденията, което й е било дадено." Свидетелството на изтъкнатия лекар, който от самото начало е наблюдавал внимателно Бернадета и е присъствал на чудотворните изцеления в пещерата, заслужава поне едно почтително разглеждане. Аз мога да добавя, че повечето от посещаващите пещерата, го правят с цел да се разкаят за греховете си, да укрепят своята набожност, да се молят за възраждането на тяхната родина и публично да изповядат своята вяра в Божия Син и неговата Непорочна Майка. Немалко са и тези, които идват, за да се излекуват от телесни недъзи и които, по свидетелството на много очевидци, се връщат вкъщи освободени от своите болести. Да се укоряват онези (както това прави вашата статия), които също така се ползват от водите на Пиренеите, е толкова разумно, колкото и да се обвиняват магистратите, задето смъмрят енориашите, които пренебрегват медицинската помощ. Здравословни причини ме заставиха да прекарам зимите от периода 1860-1867 г. в гр. По. Това ми даде възможност да направя най-внимателни проверки по повод на виденията в Лурд. След многобройни и подробни проучвания за Бернадета и за някои от станалите чудеса, аз съм убеден, че *ако фактите могат да бъдат установени въз основа на човешките свидетелски показания, то Лурдското видение има всички права да бъде признато като неоспорим факт.* Католическата вяра тук не играе никаква роля и всеки католик може да вярва в него

или да го отхвърля - за това няма нито да го похвалят, нито да го порицаят."

Нека читателят обърне внимание на отделеното с шрифт изречение. От него се вижда, че Католическата църква, независимо от своята непогрешимост и от свободните си пощенски връзки с Царството Божие, се задоволява да признае достоверността даже на *Божествените* чудеса само въз основа на човешките свидетелски показания.

Нека сега се обърнем към доклада на мистър Хъксли от неотдавнашните му лекции в Ню Йорк за еволюцията. Там намираме следния негов израз: „Историческите показания на хората - ето на какво ние сме задължени за по-голямата част от познанията си за миналото". В една от лекциите по биология той казва: „... всеки човек, които милее за истината, трябва сериозно да желае всяка обоснована и справедлива критика, която следва да се изложи, да бъде произнесена. При това обаче е твърде съществено критикът да притежава знание по въпроса, за който говори". Това е афоризъм, който следва да му бъде припомняй, когато той самият започне да се изказва по въпроси от психологията. Ако прибавим към това и приведените по-горе негови възгледи, то каква по-добра платформа може да се иска, за да се спогодим с него?

Следователно, разполагаме с примера на авторитетен материалист и на представителен католически прелат, еднакво признаващи достатъчността на *човешките свидетелски показания* при доказването на факти, които се съгласуват с предразсъдъците на всеки според неговата вяра. След всичко това, каква необходимост има за изучаващите окултизъм или спиритуализъм да се безпокоят за утвърждаването на аргументите, които те така дълго и упорито издигаха - психологичните феномени на древните и съвременните тавматурзи, доказани с изобилие от човешки свидетелски показания, трябва да бъдат приети като факти. След като Църквата и колежите се обръщат към трибунала на човешките свидетелски показания, те не трябва да отказват на останалото човечество същото това право. Като резултат от неотдавнашното оживление в Лондон по повод на медиумистичните феномени, в светската преса бяха изказани някои свободни и много интересни мисли. „Във всеки случай ние сме за това, на спиритуализма да бъде предоставено място сред търпимите вярвания и да бъде оставен на спокойствие - казва лондонският „Дейли Нюз" от 1856 г. - Той има много привърженици и последователи, които са също толкова умни, колкото и повечето от нас, и за които всеки явен и осезаем дефект, намирай от нас в доказателствата, отдавна вече е бил очевиден и конкретен. *Най-мъдрите хора в света са вярвали в духове* и са продължавали да вярват дори когато половин дузина лица са били осъдени, задето плашат народа с измислени духове."

В историята на човечеството на невидимия свят не за първи път се налага да се бори срещу материалистичния скептицизъм на духовно слепите садукеи. Платон е оплаквал това неверие и нееднократно е говорел за тази гибелна тенденция в своите трудове.

От индийския философ Капила (подложил на съмнение много векове преди Христа заявленията на йогите-мистици, че в състояние на екстаз човек притежава способността да вижда Божеството лице в лице и да беседва с „височайшите" същества) до Волтер през XVIII век, който се смеел над всичко, което било свято за другите - всеки век си е имал своя Тома Неверни. Успявали ли са те някога да спрат движението на истината? Не повече, отколкото невежите фанатици, осъдили Галил ей, са могли да спрат въртенето на Земята.

Никакви преследвания не са в състояние съществено да нарушат устойчивостта или неустойчивостта на вярванията, които човечеството е наследило от първите човешки раси - тези, които (ако можем да повярваме в еволюцията на духовния човек, както вярваме в еволюцията на физическия човек) са получили великата истина от устата на своите предци, „боговете на техните бащи", „живели преди потопа". Идентичността на Библията с легендите на индийските свещени писания и с космогонията на другите народи някога в бъдеще ще бъде нагледно доказана. *Тогава преданията на митичните векове ще се окажат само алегории на най-големите геологични и антропологични истини.* И именно в тези смешни по

изразните си форми митове науката трябва да търси своите „липсващи звена". Иначе, откъде са тези странни „съвпадения" в съответните етапи от историята на различните народи, живеещи на такива големи разстояния един от друг? Откъде е тази идентичност на първичните концепции, които макар и да се наричат сега легенди и митове, все пак съдържат в себе си част от историческите факти - истини, често обрасли с пласт от народни доукрасявания, но все пак истини? Сравнете например стиха от „Книгата на Битието" (VI): „И така е било, *когато хората започнали да се размножават* по лицето на земята и им се родили дъщери; синовете божии видели, че тези дъщери са прекрасни, и си избирали от тях за жени... *Великани живеели в тези дни на земята"* и т.н., с частта от индийската космогония във „Ведите", описваща пристигането на брахманите на Земята. Първият брахман се оплаквал, че е *самотен* - той си нямал жена. Независимо от това, че Вечният го съветвал да посвети дните си изключително на придобиването на тайно знание (от Ведите), *първороденият* на човечеството продължил да настоява. Разгневен от такава неблагодарност, Вечният дал на брахмана жена от расата на *Дайнитите,* или ГИГАНТИТЕ, от които всички брамини произхождали по майчина линия. По този начин цялото индийско жречество е произлязло от връзката между *висшите* духове (синовете божии) и Лаинтена, дъщерята на земните великани, или първичните хора. „И те им раждали деца; и тези деца ставали могъщи и знаменити хора."[137]

Същото намираме и във фрагментите на скандинавската космогония. На Гантлер (в „Еда") му се дава следното описание на първия човек, наричан Бур: „бащата на Бур, който взел за жена Бесла, дъщеря на великана Болтар от *расата на първичните гиганти".* Пълният и интересен разказ за това може да бъде намерен в „Прозата на Еда" (раздели 4 - 8) от „Древнонордични паметници" на Малет.

Същата основа може да бъде открита в гръцките предания за титаните и в мексиканските легенди - „Попол-Вух" за четирите последователи на човечеството, разглеждано като психологичен феномен. Вярата в свръхестественото иначе би била необяснима.

Да се каже, че тя е възникнала и се е развивала в течение на безбройни векове, без да се посочи причината, без да съществува твърда опора под краката, а просто така, като една фантазия -значи да се произнесе също такъв абсурд, каквото е учението на богословите, че вселената е била създадена от нищо.

Твърде късно е сега да се отдръпваме от очевидността, която се проявява в пълната си светлина. Както прогресивният научен печат, така и либералната и християнската преса започват единодушно да протестират срещу догматизма и тесните предразсъдъци на мнимата ученост. Религиозният вестник „Крисчън Уърлд" присъединява своя глас към хора на невярващата лондонска преса. Приведеното по-долу е добра илюстрация за неговия трезв подход към проблемите:

„Вярно е - пише вестникът[138], - че медиумът може да бъде неопровержимо разобличен като лъжец, но ние възразяваме срещу отношението, което проявяват някои научни авторитети, и срещу присмеха им по отношение на внимателните изследвания на тази тематика, за която говори мистър Барет в своята статия, адресирана до Британското общество. Това, че спиритистите извършиха много глупости, все пак не е основание за третиране на спиритичните феномени като незаслужаващи изследване. Те могат да бъдат месмерични, свързани с ясновидство или с нещо друго. Нека обаче нашите мъдреци да ни разяснят какво представляват тези феномени по същество, а не да ни мъмрят, както постъпват невежите хора с децата, които любопитстват за нещо, заявявайки: „Малките деца не трябва да задават такива въпроси". За съжаление вече настъпи времето, когато учените загубиха всички права към тях да могат да се обърнат със стихотворението на Милтън: „О, ти, който засвидетелства истината и заради това си подложен на гонения от всички!" Да, ситуацията е печална. Тя напомня възклицанието на онзи „доктор по физика", споменат преди 180 години от Хенри Мор, който, изслушвайки разказа за барабанчика Едворт и Ан

Уолкър, *възкликнал* след известен размисъл: „Ако това е вярно, то аз съм се *заблуждавал през цялото време и трябва да започна всичко отначало".*

В нашия век обаче, въпреки твърденията на Хъксли за ценността на „човешките свидетелски показания", даже доктор Хенри Мор се е превърнал в „ентусиаст и склонен към халюцинации", при което тези две качества, обединили се в един човек, го превръщат в *лицемерен побърканяк"* .

Не от факти се нуждае психологията, за да разбере по-добре тайнствените закони на човешката психика и да ги приложи както в обикновения живот, така и в особените случаи (фактите у нас са в изобилие) - проблемът е в това, че наличните факти трябва да бъдат регистрирани и класифицирани, за което са нужни подготвени изследователи и компетентни хора, способни да анализират. Да осигури такива кадри е длъжна общността на учените. Ако в християнството в продължение на много векове са преобладавали заблуждения и са свирепствали суеверия, то това е било нещастие за простолюдието, но и упрек за учените. Поколение след поколение е идвало и си е отивало, като всяко е внасяло своята лепта от мъченичество за свободата на съвестта и нравственото мъжество, и все пак психологията в наши дни има само малко по-големи познания от времето, когато тежката ръка на Ватикана е изпращала нещастните храбреци на преждевременна смърт и е клеймила тяхната памет с магия и ерес.

ГЛАВА V

ЕФИР ИЛИ „АСТРАЛНА СВЕТЛИНА"

„*Аз съм дух, който винаги отрицава."*

Мефистофел, „Фауст"

„*Духът на истината, който светът не може да приеме, защото не го вижда и не го познава."*

Евангелие от Йоан, XIV, 17

„*Милиони духовни създания*

по земята невидими ходят,

и когато сме будни, и когато спим."

Милтън

„*Само по себе си развитието на ума не носи познание за духовното. Както слънчевата светлина сподавя светлината на лампата, така и духът сподавя тясно разсъдъчното зрение."*

У. Ховит

Безкрайна бъркотия от имена е създадена за изразяването на едно и също нещо.

Хаосът на древните, свещеният огън на Зороастър или *Антас-байрам* на персийците; огънят на Хермес, огънят на св. Елм на древните германци; мълнията на Кибела; горящият факел на Аполон; пламъкът на олтара на Пан; неугасимият пламък в храма на Акропола и подобният

пламък в храма на Веста; огненият Пламък на шлема на Плутон; блестящите искри в шапките на Диоскурите, на главата на Горгона, върху шлема на Палада и на жезъла на Меркурий; на египетския Пта или Ра; на гръцкия Зевс; огнените езици в деня на св. Троица; необгарящият купел на Мойсей; огненият стълб в „Изход" и „запаленият светилник" на Авраам; Вечният огън на „Бездънната бездна"; изпаренията на Делфийския оракул; Звездната Светлина на розенкройцерите; Акаша на индуските адепти; Астралната Светлина на Елифас Леви; Аурата и флуидът на магаетизаторите; *од* на Райхенбах; огненото кълбо или метеорната „котка" на Бабине; *Психод* и Ектоничната сила на Тюри; „психичната сила" на сержант Кокс

И на мистър Крукс; атмосферният магнетизъм на някои натуралисти; накрая галванизмът и електричеството — всичко това са *само различни наименования за многото и разнообразни проявления или въздействия на същата тази тайнствена, всепроникваща Причина - гръцкият *Архей.*

Сър Булвър-Литън в своята „Бъдеща раса" описва тази сила като ВРИЛ[139] (използвана от подземното население) и предоставя на своите читатели свободата да смятат това за измислица.

Колкото и абсурдно и ненаучно да изглежда нашето сравнение на първичната енергия, наречена *врил* от великия романист, с кабалистичната астрална светлина, подобен паралел все пак дава правилно определение на тази енергия. Постоянно се правят открития, потвърждаващи това толкова смело твърдение.

Откакто започнахме да пишем тази част на нашия труд, в много вестници се появиха съобщения за предполагаемо откритие на нова енергия от мистър Едисон, която изглежда има малко общо с електричеството и галванизма, с изключение на свойството на проводимост. Ако бъде експериментално доказана, тя дълго ще носи някакво особено име, но все пак ще си остане само едно (дете) от многобройното семейство деца, заченати в началото на света от нашата кабалистична майка -АСТРАЛНАТА ДЕВА. Самият откривател пояснява, че „тя е съвсем конкретна и има същите установени закони, както магнетизма или електричеството". Списанието, поместило първото съобщение за това ВРИЛ. Фрагмент от „Бъдещата раса": „Това може да се преведе с думата електричество, но врилът съединява в себе си понятия за различни видове енергия - магнетизъм, галванизъм и т.н. Подземните жители са смятали, че с откритието на врила са намерили „философския камък", който отдавна вече е предмет на търсения на нашите учени. Знаменитият учен и изследовател Фарадей казва (макар и с известна предпазливост): „Аз, както и много други приятели на естествознанието, дълго бях убеден, че всички форми на проявление на природните сили имат едно общо начало, т.е. намират се помежду си в такова съотношение и взаимовръзка, че могат да се превръщат от една в друга и тяхното общо действие може да се изрази с един еквивалент." (Това мнение блестящо се потвърди в наше време в опитите с радия и еманациите на галия - заб. прев.) „... Посредством врила те могат да променят своята температура, т.е. да влияят на изменението на климата. При използването му по един специфичен начин, чрез помощта на особени прибори, той може да влияе върху човешкия мозък и върху животинските и растителните форми на живот, като резултатите от тези опити не отстъпват дори на най-смелите мечти. Това съединяване на разнообразни проявления на енергии било наричано от тях врил." откритие, добавя, че според мистър Едисон тази енергия е свързана по някакъв начин с топлината и че може да бъде генерирана по самостоятелни (несвързани един с друг) и *все още неоткрити методи.*

Друго сред най-поразителните неотдавнашни изобретения е възможността да се преодолее разстоянието между човешките гласове посредством *телефона* — уред, изобретен от професор А. Грахам Бел. Тази възможност отначало е била подсказана от малък „любителски телеграф", състоящ се от калаени чашки, чрез който можело да се разговаря на разстояние над двеста фута; впоследствие той бил усъвършенстван в телефон, който ще стане предмет

на удивление за хората от края на този век. Вече се е състоял продължителен разговор по телефона между Бостън и Порт Кеймбридж, при което „всяка дума била добре предавана и напълно разбираема, като даже модулациите на гласа били ясно различими" - пишат вестниците. *Гласът при това се захваща, така да се каже, и се удържа от магнит, а звуковите вълни се пренасят чрез електричество, действащо в унисон и сътрудничество с магнита,* Успехът като цяло зависи от съвършенството на управлението на електрическите токове, както и от силата на магнита, включен в електрическата верига. „Изобретението - разказва вестникът - може да бъде грубо описано като нещо подобно на тръба (музикален инструмент), мундщукът на която е вкаран в тънка мембрана, която, когато в нея се удря гласът, започва да трепти пропорционално на звуковата вълна. Към другата страна на мембраната е прикрепено парче метал, което е в допир с магнита. Благодарение на някакъв принцип, който още не е напълно разбран, електрическият ток пренася звуковите вълни, които (само миг след като бъдат предадени в тръбата) се чуват от слушателя на другия край на линията посредством аналогична тръба, допряна до ухото, при което ясно се възприема всяка дума и лесно се различават модулациите в гласа на говорещия."

И така, пред лицето на подобни удивителни открития на нашия век (както и на латентните и все още неоткрити сили в безграничното царство на природата), и предвид голямата вероятност енергията на Едисон и телефонът на професор Грахам Бел да не разрешат, а по-скоро окончателно да разстроят всичките ни представи за неосезаемите флуиди - няма ли да бъде разумно за онези, които ще се поддадат на изкушението подробно да обсъждат тези въпроси, да изчакат и да видят дали казаното от нас ще бъде потвърдено или отречено от бъдещите научни открития.

Конкретно във връзка с тези *открития* може би няма да е излишно да напомним на нашите читатели за многото намеци, намирани в древните исторически разкази, отнасящи се до някои тайни, владени от египетското жречество, което е могло мигновено да се свързва помежду си по време на празнуването на мистериите, независимо от това, че единият храм е можел да се намира в Тива, а другият - в противоположния край на страната. Легендите, разбира се, приписват всичко това на „невидимите пламъци на въздуха", които пренасят посланията на смъртните. Авторът на „До-Адамовия човек" привежда пример, който е подкрепен само от неговия собствен авторитет, и тъй като не е известно дали го е взел от Макринус, или от друг писател, той трябва да бъде разглеждан с нужната предпазливост. Авторът е намерил достоверно доказателство, че по време на пребиваването си в Египет „една от Клеопатрите (?) изпращала съобщения по жица във всички градове от Хелиополис до Елефантина в Горен Нил."[140]

Не толкова отдавна професор Тиндал ни въведе в нов свят, населен с въздушни форми, чиято красота предизвиква възхищение.

„Откритието се състои в това - казва той, - че изпаренията на летливите течности се подлагат на въздействието на концентрирана слънчева или електрическа светлина." Изпаренията на някои нитрати, иодиди и киселини се подлагат на въздействието на светлината в *експериментална тръба,* лежаща хоризонтално и така устроена, че нейната ос и оста на паралелните лъчи, излизащи от лампата, съвпадат. Изпаренията образуват облаци с разкошни оттенъци и различни подвижни форми: на бутилки и конуси (по шест и повече), на раковини, лалета, рози, слънчогледи, листа и сгънати свитъци. В един от случаите част от облака бързо се превърнала в змийска глава, в която се оформила уста, откъдето изскочило нещо подобно на език. Накрая, като връх на чудесата, се образувала риба с очи, хриле и мустачета. Чифтността на животинските форми винаги била спазена - *не е имало диск, кръг или петно, съществуващо от едната страна, което да не се повторило и на другата страна."*

Тези феномени вероятно могат да бъдат частично обяснени с механичните въздействия на светлинния лъч, което мистър Крукс неотдавна нагледно показа. Може например да се

предположи, че светлинните лъчи са образували хоризонтални оси, около, които раздвижените молекули се събират във формата на глави, вази, различни цветове и раковини. Това изглежда ще издигне пред науката нова дилема, подобна на „метеорната котка" на Бабине. Не ни е известно обаче Тиндал да се е осмелил да обясни своя феномен по наивния начин, по който французинът обяснява неговия.

Онези, които по-рано не са обръщали внимание на обсъжданата проблематика, могат да бъдат учудени, като узнаят колко много е било известно на древните за този фин и всенасищащ принцип, който неотдавна беше определен като ВСЕЛЕНСКИ ЕФИР.

Преди да продължим, искаме още веднъж да формулираме две важни положения, за които досега само намеквахме. Тези положения за древните теурзи са били нагледно доказани закони.

1. Така наречените чудеса, започвайки от Мойсей и завършвайки с Калиостро, са били (както Дьо Гасперин много правилно отбелязва в своя труд за чудесата) „в пълно съгласие с естествените закони" и следователно не са представлявали чудеса. Електричеството и магнетизмът несъмнено са били използвани за предизвикването на някои от тях; сега, както и тогава, те присъстват в багажа на всеки сензитив, заставяйки го *несъзнателно* да се ползва от техните сили. Особеностите на организма, които служат като проводник за някои фини флуиди, все още са много слабо изследвани от науката. Тази сила е източник на разнообразни феномени, много от които (или по-скоро повечето от които) все още не са известни на съвременните физици.

2. Феномените на натуралната магия, наблюдавани в Сиам, Индия, Египет и други източни страни, нямат никакво отношение към ловкостта на ръцете; първите са резултат от конкретен физически ефект, породен от привеждането в действие на тайни природни сили; а последната - само илюзия, създадена чрез ловки манипулации.[141]

Тавматурзите от всички времена, школи и страни са правели своите чудеса на базата на съвършеното познаване на безтегловните в своите проявления, но напълно осезаеми вълни на астрал-ната светлина. Те са управлявали тези токове със силата на своята воля. Чудесата, които са можели да правят, са били както физични, така и психологични: първите въздействали на материалните предмети, а вторите - на менталните процеси (феномените на Месмер и неговите последователи). Този клас феномени в наше време е блестящо представен от две изтъкнати личности - Дьо Поте и Регазони, чиито удивителни сили са добре засвидетелствани както във Франция, така и в други страни. Месмеризмът е най-важният отрасъл от магията и неговите феномени са породени от вселенската енергия, която служи като основа на всяка магия и е източникът на така наречените чудеса през всички векове.

Древните я наричали ХАОС, а Платон и питагорейците -СВЕТОВНА ДУША. Според индийските учения божеството във вид на Ефир насища всичко съществуващо. Това е невидим, но (както по-рано казахме) твърде осезаем флуид. Освен с другите си имена, този универсален Протей (или „мъглявинен Всемогъщ", както иронично го нарича Дьо Мирвил) е бил познат на теурзите като *„Жив огън"**[142]**, „Дух на светлината"* и *„Магнес".* Последното име загатва за неговите магнетични свойства и магична натура. Тъй като, както правилно констатира един от неговите критици, тези два клона, израстващи от един и същи ствол, дават еднакви плодове.

Магнетизмът е дума, произходът на която трябва да се търси в дълбините на историята. Много изследователи приемат, че камъкът, *наречен* магнит, е получил своето име от МАГНЕЗИЙ - град или район в Тесалия, където тези камъни се срещат в изобилие. Според нас обаче мнението на херметистите е по-близо до истината. Думата *Могх, Магус,* е производна от санскритското *Махаджи, велик или мъдър* (помазаник на божествената мъдрост). „Евмолпус" е митичният основател на Евмолпидите (жреци, проследили произхода на своята мъдрост до Божествения разум).[143] От различните космогонии се вижда, че

Астралната Вселенска Душа е била почитана от всички народи като „разум" на Твореца-демиург, като София на гностиците или като *Светия Дух в качеството на женско начало.* Маговете са взели своето название от нея, а магнезианският камък (магнитът) на свой ред е бил наречен така в тяхна чест, тъй като те първи са открили неговите удивителни свойства. Техните храмове са разпръснати из цялата страна и сред тях е имало няколко, които са били посветени на Херкулес[144]; оттук впоследствие станало известно, че жреците използват камък за изцеляване и магично приложение, който получил названието магнезиански, или херкулесов камък. Сократ казва: „Еврипид го нарича магнезиански камък, а обикновените хора - херкулесов".[145] Следователно, страната и камъкът са били наименувани на маговете, а не обратно - не маговете са получили названието си от страната и от камъка. Плиний ни съобщава, че при римляните имало обичай венчалните пръстени да се намагнитват от жреците преди сватбената церемония. Старинните езически историци старателно пазили мълчание относно някои тайни на „мъдрите" (магове), а Павзаний сам признава, че е бил предупреден чрез съновидения да не се осмелява да разкрие свещените обредни тайни на храмовете на Деметра и Персефона в Атина.[146]

Съвременната наука, след безплодни опити да отхвърли *животинския магнетизъм,* се оказа принудена да го признае като факт. Това сега е признато свойство на човешката и животинската телесна организация; колкото до неговото психологично, окултно влияние, то срещу него всички съвременни Академии се борят по-ожесточено, откогато и да било. Това толкова повече заслужава съжаление и даже удивление, предвид неспособността на представителите на „точната наука" да обяснят или поне да предложат нещо подобно на разумна хипотеза по доказания факт за тайнствените свойства на обикновения магнит. Ние започваме ежедневно да получаваме доказателства, че именно силите на магнита лежат в основата на теургичните тайни и че главно чрез тях могат да бъдат обяснени окултните способности, които са обладавали древните, а сега притежават съвременните тавматурзи. Такива например са били даровете, предадени от Исус на някои от учениците му. В момента на извършването на своите изцеления Назарянинът чувствал, че някаква сила излиза от него. Сократ в диалога си с Феаг[147], разказвайки за помагащия му бог Венера, Бакхус и Церера. Данлеп доказва, позовавайки се на Юлиан, Антон (67) и Ескулап, че „спасителят на всички е тъждествен с ПТА (творящия разум, Божествената мъдрост), с Аполон, Ваал, Адонис и Херкулес" (пак там, стр. 93) и Пта е „Анима Мунди", Световната Душа на Платон, Светият Дух на египтяните и астралната светлина на кабалистите. М. Мишлет обаче разглежда гръцкия Херакъл като противник на вакхичните празненства, съпровождани с човешки жертвоприношения.

(демон), силата на когото можела или да му съдейства (на Сократ) да предава мъдростта си на учениците, или да му противодейства, за да не могат от нея да се възползват други, привежда в потвърждение на думите си следния пример: „Ще ти кажа, Сократе - рекъл му веднъж Аристид, - нещо невероятно, но, кълна се в боговете - вярно. Аз ставах по-способен, когато имах връзка с теб, даже само ако се намирах в една къща с теб, макар и не в същата стая. Но още по-силно това са усещаше, когато *се намирах в същата стая,* където се намираше и ти... а още повече, когато *те гледах...* Най-способен обаче ставах, когато седях близо до теб и *се допирах до теб".*

Това е аналогично на съвременния магнетизъм и месмеризъм на Дьо Поте и другите учители, които, след като са подложили някого на своето *флуидично* влияние, могат да му предават всичките си мисли (дори на далечни разстояния) и с непреодолима сила да го заставят да изпълнява техните *мислени* заповеди. А колко по-добре тази енергия е била излъчвана от древните философи! Ние можем да получим известна информация за това от самите древни източници. Питагор е преподавал на своите I ученици, че Бог е вселенски РАЗУМ, от който е проникнато всичко, и че този разум (по силата на своята вселенска тъждественост) може да се предава от един обект към друг, като с негова помощ могат да се създават предмети, предизвикани единствено със силата на човешката воля. У древните гърци Куриос е бил

разглеждан като *бог-ум.* „Кор (Куриос) означава „чист", с нищо рнепримесен ум-мъдрост" - казва Платон.[148] Куриос е Меркурий, ^Божествената Мъдрост, а „Меркурий е Сол" (Слънце), от което Тот-Хермес получил божествената мъдрост, която той на свой ред предал на света чрез своите книги. Херкулес също се явява I Слънце - небесен склад на вселенския магизъм[149], или по-скоро Херкулес е магнетична светлина, която (след като измине своя път през „отвореното око на небето") встъпва в областта на нашата планета и става „наш Творец". Херкулес е храбър титан, който преминава през дванадесет тежки изпитания. Той е наричан „баща на всичко" и „самородил се". Херкулес-Слънце е бил убит от дявола (Тифон), така е бил убит и Озирис, който е баща и брат на Хорус, и в същото време е тъждествен с него; не трябва да забравяме, че магнитът е бил наричан „кост на Хорус", а желязото - „кост на Тифон". „Херкулес Инвиктус" го наричат само когато той се спуска в Хадес (подземната градина) и откъсвайки „златните ябълки" от „дървото на живота", убива дракона.[150] Грубата Титанична сила, „мълнията" на всеки слънчев бог, противопоставя своята сляпа материална мощ на божествения ма.гнетичен дух, който се опитва да хармонизира всичко в природата. Всички слънчеви богове със своя символ - видимото слънце, са творци изключително на физическата природа. Духовното е творение на Височайшия Бог, Бога на Скритото, Централно, Духовно СЛЪНЦЕ, и на неговия Демиург - Божествения Разум на Платон и Божествената мъдрост на Хермес Триемегист[151], мъдрост, излъчваща се от Кронос и Улом.

„След раздаването на чистия огън в Самотракийските мистерии започвал новият живот." Това е било новото раждане, за което е намеквал Исус в своята нощна беседа с Никодим. „Бидейки посветени в най-благословената от всички мистерии и бидейки сами честни, ние ставаме праведни и святи мъдреци."

„Той им дъхнал и казал: „Приемете Светия Дух".[152] И това става пророчество, в неговия най-благороден и съвършен вид, ако и двамата (посвещаващият и посвещаваният) се окажат достойни за това. Да се осмива този дар в неговите сегашни форми, когато невежественият век на суеверията е побързал да го осъди „без истинско, сериозно изследване, би било колкото антифилософско, толкова и неправилно" - казва достопочтеният Дж. Б. Грос. „Да снемат завесата, която отделя бъдещето от нашия поглед, са се опитвали много хора през всички векове. Затова склонността да се проникне в тайната на времето се разглежда като една от способностите на човешкия ум, появила се у нас по Божия повеля..." С тези думи швейцарският реформатор Цвингли е засвидетелствал широтата на своята вяра в провидението на Върховното Същество, като е пояснил, че Светият Дух не е бил напълно непознат за най-добрата част на езическия свят. Признавайки правилността на това твърдение, ние не сме в състояние да разберем защо езичниците, облагодетелствани по този начин, да не са могли да обладават в същото време и дара на истинското пророчество."

Какво представлява тази мистична първична субстанция? В „Книгата на Битието", в началото на първа глава, тя е наречена „лице на водите", за които е казано, че били оплодотворени от „Божия Дух". Йов споменава в глава XXVI, 5, че „изпод водите възникват мъртвите и обитателите на водите". В оригинала вместо „мъртвите" е написано „мъртвите Рафаими" (гиганти, първобитни хора), от които в някой хубав ден еволюцията ще успее да проследи възникването на нашата цивилизация. В египетската митология Вечният *скрит* Бог Кнеф е символизирай с емблемата на змея - вечността, навил се около урна с вода и с издигната над нея глава, като водата се оплодотворява от неговото дихание. В този случай змеят е Агатодемон, дух на доброто; в своя противоположен аспект той е Какотходемон - дух на злото. В скандинавската „Еда" меденатa роса - храна за боговете и творящите, пада в нощните часове, когато атмосферата е наси^ тена с влага; в северните митологии влагата символизира пасивното начало на творението и олицетворява сътворението на вселената от вода; меденатa роса - това е астралната светлина в една от нейните комбинации, която притежава както творчески, така и разрушителни свойства. В халдейската легенда Бероза Оанес (или Дагон, човекът-риба), напътствайки хората, посочва, че светът е бил създаден от

вода и че всички същества произхождат от тази ПЪРВИЧНА МАТЕРИЯ. Мойсей е учел, че само земята и водата могат да породят жива душа. И ние четем в Писанието, че тревите не са можели да растат дотогава, докато Вечният не изпратил дъжд на земята. В мексиканския „Попол-Вух" човекът е създаден от *кал,* или от глина, взета изпод водата. Брама сътворил Лома (великия Муни, първия човек), седящ на лотос, едва след създаването на *духовете;* ползвайки се сред смъртните с преимуществото на съществуването, той го създал от водата, въздуха и земята. Алхимиците твърдят, че изначалната, до-Академична земя [?],, когато бъде доведена до нейната първична субстанция (в своя ВТОРИ стадий на преображение), става подобна на чиста вода; а в първия си стадий тя е по същество алкахест.[153] За тази изначална субстанция е казано, че тя съдържа в себе си същността, есенцията на всичко необходимо за създаването на човека; в нея се намират не само елементите на неговата физическа същност, но и самото „дихание на живота" в латентно (спящо, потенциално) състояние, готово да бъде разбудено. Това пробуждане тя получава от „оплодотворяването" на хаоса от Божия Дух; всъщност, тази субстанция е самият хаос. Именно от нея Парацелз се готвел да създаде своя „хумункул"; ето защо и великият натурфилософ Фалес твърдял, че *водата* е служела за начало на всичко в природата.

Какво тогава означава изначалният Хаос, ако не ефир? *Съвременният* ефир; но не такъв, какъвто го признават съвременните учени, а такъв, какъвто са го знаели древните философи дълго преди дните на Мойсей; това е ефир с всичките му тайнствени и окултни свойства, съдържащи в себе си зачатъците на вселенското творчество; този Ефир е Небесната Дева, духовната майка на всички съществуващи форми и същества, от утробата на която, веднага след като тя била оплодотворена от Божествения Дух, получили съществуване Материята и Животът, Силата и Действието. Електричеството, магнетизмът, топлината, светлината и химическите реакции са толкова малко разбрани дори сега, когато новите научни факти постоянно разширяват рамките на нашите знания. Знае ли някой къде завършва силата на този Протей-Гигант-Ефир? Или откъде е той? Какъв е неговият тайнствен произход? Кой е този, който отрицава духа, действащ в него и развиващ от него всички видими форми?

Не е трудно да се докаже, че космогоничните легенди на всички народи са основани върху познанията на древните по тези науки, които в наши дни са се обединили в подкрепа на еволюционното учение; и че бъдещите изследвания могат да предоставят доказателства, че древните са били много по-добре осведомени за фактите на самата еволюция (обхващащи както нейните физически, така и духовните й аспекти), отколкото ние сега. За древните философи еволюцията е представлявала универсална теория, всеобхватна доктрина за ЦЯЛОТО, докато нашите съвременни еволюционисти са в състояние да ни поднесат само спекулативни теории с *частично,* ако не и напълно *отрицателни* теореми. Напразно представителите на нашата съвременна мъдрост прекратяват обсъждането и си дават вид, че с тези въпроси вече е приключено - само защото замъглената фразеология от речите на Мойсей влиза в конфликт с определени тълкувания на „точната наука".

Най-малко един факт е доказан: няма такъв космогеничен фрагмент, принадлежащ на който и да е народ, който (чрез всеобщата алегория за водата и духа, витаещ над нея) да не доказва, че древните хора не по-слабо от нашите съвременни физици са били убедени, че вселената не е възникнала от нищото.

Легендите на всички народи започват с описанието на периода, през който изпарения и кимерийска тъмнина висела над флуидната маса, готова да стъпи на пътя на проявление, предначертай от Него, Скрития. Тяхната духовна интуиция не е била толкова затъмнена от тънката софистика на бъдещите векове, колкото е затъмнена нашата. И ако те по-малко са говорели за силурийския период, бавно преминаващ в периода на млекопитаещите; и ако кайнозойската епоха е била отбелязана от тях само с различни алегории за първобитния човек - Адам на *нашата* раса, то това е само негативно доказателство, че техните „мъдреци" и вождове в крайна сметка не са знаели за тези последователни периоди всичко това, което ние знаем сега. В дните на Демокрит и Аристотел цикълът на времето вече е започвал да

клони към упадък. И ако тези двама философи така добре са могли да разберат атомистичната теория и да проследят атома до неговата материална или физическа същност, то техните предци са можели да вникнат много по-дълбоко и да проследят неговото зараждане значително по-далече от чертата, пред която мистър Тиндал и колегите му се спират, не смеейки да преминат линията на „Непознаваемото". „Загубените изкуства" служат като достатъчно доказателство, че (макар постиженията на древните във физиографията да са подложени сега на съмнение, вследствие на неудовлетворителните записи на тогавашните физици и натура-листи) техните практически познания по фитохимия и минера-логия значително надвишават нашите. Освен това, бидейки прекрасно осведомени за физическата история на нашата планета, те не са могли да обнародват своите знания по времето на господството на религиозните мистерии.

По-надолу възнамеряваме да приведем различни аргументи главно от книгите на Мойсей. Древните евреи са получили всичките си знания (както религиозни, така и светски) от народите, с които са се смесвали от най-дълбока древност. Даже тяхната най-древна кабалистична „тайна доктрина" може да бъде проследена във всичките й подробности до нейния първичен източник - Горна Индия (или Туркестан), още дълго преди да е станало ясното обособяване на арийските и семитските нации. Цар Соломон, така прославен от потомството като познавач на магичното изкуство, по думите на историка Йосиф е придобил своето тайнознание в Индия от Хирам, от цар Офир, а може би и от Шеб.

Неговият пръстен, известен като „печата на Соломон" и станал знаменит във всички популярни легенди с властта си над всякакви гении и демони, също има индийски произход. Описвайки претенциозното и противно изкуство на „поклонниците на дявола" в Транванкор, достопочитаемият Самюъл Метиър от Лондонското общество на мисионерите заявява, че е станал притежател на много стар ръкопис, в който са събрани множество заклинания и магии (на езика малайялим) с указания за използването им в различни случаи. Той уточнява, че „много от тях са страшни по своята злонамереност и неприличност" и илюстрира своя труд с *точни копия* на няколко амулета с магически фигури и знаци по тях. Сред тях намираме един, който носи следния надпис: „За да се избавиш от треперенето, предизвикано от демонично обсебване, нарисувай този знак на растение, имащо млечен сок, и забий в него гвоздей така, че да премине през цялото растение, и потръпването ще се прекрати". Тази фигура представлява соломоновия печат или двойния триъгълник на кабалистите. Дали индусите са я получили от еврейските кабалисти, или последните са я получили от Индия, наследявайки я от своя велик цар - мъдрият кабалист Соломон?[154]

Няма да се занимаваме с този безполезен спор, а ще продължим да разглеждаме по-интересния въпрос за астралната светлина и нейните неизвестни свойства.

Допускайки, че този митичен посредник е ефирът, ние ще се опитаме да видим какво и колко знае науката за него.

По отношение на някои въздействия на различните слънчеви лъчи, членът на Кралското общество Робърт Хънт казва в своите „Изследвания за светлината и нейните химични съотношения", че: „Лъчите, които дават най-много светлина - жълтите и оранжевите, не предизвикват изменения в цвета на сребърния хлорид, докато лъчите, даващи най-слаба светлина - сините и виолетовите, предизвикват най-големи изменения за изключително кратко време... Жълтите стъкла слабо препятстват светлината, а сините стъкла могат да бъдат толкова тъмни, че да пропускат само малко количество светлина". И все пак ние виждаме, че под въздействието на синия лъч растителните и животинските форми на живот се развиват много бързо, докато под действието на жълтия лъч те съответно забавят своето развитие. Може ли това да бъде обяснено иначе, освен с хипотезата, че животинските и растителните форми на живот са само различни варианти на електромагнитни феномени, подчиняващи се на още неизвестни основни принципи?

Мистър Хънт е убеден, че теорията За вълнообразното движение не дава обяснение на

правените от него опити. Сър Дейвид Брустър доказва в своя „Трактат по оптика", че „цветовете на растителността възникват... вследствие на особеното притегляне, което частиците на телата оказват на различно оцветените лъчи на светлината" и че „именно чрез слънчевата светлина се изработва различната оцветеност на соковете на растенията и изменението в цвета на телата" и т.н. Това показва колко е трудно да се допусне „че такива последствия могат да бъдат предизвикани единствено от вибрацията на ефирната среда". И той е принуден, „изхождайки от тези факти, да разсъждава така, като че светлината е МАТЕРИАЛ" (?). Професор Дж. Кук от Харвардския университет казва, че той „не може да се съгласи... с тези, които разглеждат вълнообразната теория на светлината като непоклатим научен принцип".[155] Учението на Хершел, че интензивността на светлината (вследствие на вълнообразуването) е обратно пропорционална на квадрата на разстоянието от светещото тяло", ако не убива, то поне нанася силен удар върху вълновата теория. Това, че Хершел е прав, беше повторно доказано с помощта на фотометър; и въпреки че сега теорията на вълнообразуването е поставена под съмнение, тя все още е жива.

Доколкото генерал Плезантон от Филаделфия обяви война на тази антипитагорейска доктрина, посвещавайки й цял том, ние не можем да направим нищо по-добро от това да препратим интересуващия се читател към неговото неотдавнашно произведение „За синия лъч". Ние няма да се занимаваме с теорията на Томас Йънг, който по думите на Тиндал „поставил вълновата теория за светлината върху неподвижен фундамент" - нека тя сама да се защитава, ако може, срещу експериментатора от Филаделфия.

Съвременният маг Елифас Леви описва астралната светлина по следния начин: „Ние казахме, че за да се придобият магични сили, са необходими две неща: освобождаване на волята от всякакво робство и използването й на практика".

„В нашите символи волята е представена като жена, която счупва главата на змея, и от сияещ ангел, който стъпква дракона и го затиска към земята с крак и копие; великият магичен агент, двойственият ток на светлината, живият и астрален *огън* на земята е бил изобразяван в древните теогонии във вид на змей с глава на бик, овен или куче. Той е двойният змей на кадуцея; той е змеят от „Книгата на Битието", но той е също така медният змей на Мойсей, увил се около ТАУ; той също така е жертвеният козел на вещиците и Бафомет на храмовниците; той е *Хиле* на гностиците; той е и многоликият змей, формиращ краката на слънчевия петел Абраксас; накрая, това е Дяволът на Дьо Мирвил. На практика обаче това е сляпа сила, която, душите са длъжни да победят, за да се освободят от земните вериги; защото ако тяхната воля не ги освободи „от това фатално привличане, те ще бъдат придърпани в течението от силата, която ги е създала, и ще бъдат *върнати към централния и вечен огън".*

Този образен кабалистичен израз, независимо от странната си фразеология, съвсем точно съответства на една от сентенциите, използвана от Исус; в неговия ум тя не е могла да има друго значение, освен това, което са й придавали гностиците и кабалистите. По-късното християнско богословие е изтълкувало този израз по друг начин - то го е превърнало в учението за Ада. Буквално обаче той означава само това, което е казано -астралната светлина е създател и разрушител на всички форми.

„Всички магични действия - продължава Леви - се постигат чрез освобождение от спиралата на обвиващия Древен Змей и чрез стъпване с крак върху главата му, след което той може да бъде управляван според свободната човешка воля. „Аз ще ти дам

- казва Змеят в евангелския мит - всички царства на земята, ако се преклониш пред мен и ми се кланяш." На това посветеният трябва да отговори: „Не аз ще се преклоня пред теб, а ти ще пълзиш в краката ми; ти нищо не можеш да ми дадеш, но аз ще те подчиня и ще си взема своето. Тъй като аз съм твоят господар и стопанин!" Ето какво е истинското значение на неясния отговор на Исус към Изкусителя... Следователно Дяволът не е същество

- това е сила, както показва нейното название. *Одичният, или магнетичен ток,* образуван от веригата (кръга) от хора, чиято воля е насочена към зло, е длъжна да създаде този зъл дух, който Евангелието нарича „Легион" и който натикал в морето стадото свине - още една евангелистка алегория, показваща как низките натури могат да бъдат доведени до самоунищожение от слепите сили, приведени в действие от заблуждението и греха."[156]

В обемистия си труд за мистичните проявления на човешката природа германският натуралист и философ Максимилиан Перти е посветил цяла глава на „Съвременните форми на магията". „Проявленията на магичния живот - казва той в своя предговор

- частично се базират на съвсем друга организация на съществуване, различна от структурата на този свят, в който ние наблюдаваме времето, пространството и причинността. Тези проявления се поддават много трудно на експериментиране; те не могат да бъдат викани по наша заповед; ние можем само да ги наблюдаваме и старателно да ги изучаваме, когато се извършват в наше присъствие; ние можем само да ги групираме по аналогия в определени подразделения и да изведем общите принципи и закони."

Ориенталистът Луи Жаколио демонстрирал на практика способностите на Кавиндасами, който (по пътя на пълното подчинение на своята физическа природа на духовната) достигнал такава степен на очистване, при която духът става почти свободен от своето затворничество[157] и придобива способността да прави чудеса. Така неговата *воля,* дори обикновеното му желание, става творяща сила и той започва да управлява природните сили. Тялото му вече не е препятствие за него и следователно той може да беседва като „дух с духа, като дихание с диханието". Под неговите протегнати длани всяко неизвестно за него семе (тъй като Жаколио избрал едно съвсем случайно от чувала и сам го посадил в белязана цветна саксия) веднага започва да расте и да пробива слоя земя. Това зърно израснало за по-малко от два часа до такива размери, които при нормални условия биха изисквали няколко седмици. То растяло пред очите на експериментаторите и издевателски опровергавало всички закони на ботаниката. ЧУДО ли е това? В никакъв случай; но то може да бъде чудо, ако приемем определението на Уебстър, че „чудо е всяко събитие, противоречащо на установения ред на нещата и отклоняващо се от известните природни закони". Могат ли обаче нашите нату-ралисти да поддържат претенцията, че това, което те са установили по пътя на наблюденията, е непогрешимо? Или - че всички закони на природата вече са им известни? В приведения по-горе пример „чудото" е само малко по-впечатляващо от добре известните опити на генерал Плезантон във Филаделфия. Докато растежът на гроздовете на неговите лози е бил стимулиран до невероятна активност чрез изкуствената виолетова светлина, магнитният флуид, излъчван от факира, довел до още по-интензивно и бързо изменение в жизнените функции на растението. Той привлякъл и концентрирал АКАША, или жизнения принцип, върху това експериментално зърно.[158] Магнетизмът, подчинявайки се неговата воля, е насочвал Акаша във вид на съсредоточен ток през растението към неговите ръце и през посоченото време, когато той поддържал постоянното течение на тока, жизненият принцип на растението е строял клетка след клетка, слой след слой със свръхестествена скорост, докато работата не била завършена. *Жизненият принцип е само сляпа сила, подчиняваща се на външното насочващо въздействие.* В обикновеното, естествено състояние протоплазмата на растението концентрира и насочва силата на енергията с определена, установена скорост. Тази скорост се управлява от преобладаващите атмосферни условия; неговият растеж може да бъде бърз или бавен в стъблото или цвета пропорционално на количеството светлина, топлина и влага, характерни за този или онзи годишен сезон. Факирът обаче, идвайки на помощ на природата със своята могъща воля и дух, освободена от тежестта на материалното[159], кондензира, така де се каже, есенцията на живота на растението в нейния зародиш и я принуждава да осъществи процеса на съзряване преждевременно. Сляпата сила, бидейки напълно подчинена на волята на факира, робски му се подчинява. Ако факирът реши да си представи (във въображението си) това растение във вид на чудовище, то ще израсте като такова чудовище, също както без това въздействие би

израснало в естествения си вид; защото конкретният образ, роб на субективния модел, нарисуван от въображението на факира, е принуден до най-малки подробности да бъде копие на менталния оригинал точно както четката на художника копира образа, създаден от неговата фантазия. Волята на факира формира невидимата, но все пак напълно обективна за растението матрица, която го фиксира в определени форми. Волята твори, тъй като волята в движение е *сила,* а силата създава *материята*..

Ако някой възрази на нашето обяснение, че факирът въобще не би могъл да създаде модел в своето въображение, защото Жаколио го е държал в неведение по повод на това, какво семе е избрал за експеримента, на това ще отговорим, че човешкият дух е подобен на духа на Твореца - той е всезнаещ в своята същност. Докато факирът се намира в естественото си състояние, той не знае и не може да знае какво е въпросното семе, но щом като изпадне в транс, т.е. стане мъртъв по отношение на заобикалящия го свят, неговият дух (за когото не съществуват нито разстояния, нито материални препятствия, нито граници на времето) може без никакви затруднения да види, че това е семе от пъпеш, въпреки че е дълбоко закопано в пръстта на цветната саксия или се отразява само в мозъка на Жаколио. Нашите видения, предзнаменования и другите психични феномени, които съществуват в природата, потвърждават този факт.

А сега нека отговорим и на едно друго възражение, което може да възникне. Ще .кажат, че ако може да се вярва в разказите на пътешествениците, то индийските *фокусници* правят същото. Несъмнено това е така; въпреки че тези странстващи фокусници не са съвсем чисти по своя начин на живот и никой не ги мисли за святи хора - нито чужденците, нито сънародниците им. *Като цяло местните хора се СТРАХУВАТ от тях и ги презират,* защото те са *магьосници,* хора, използващи черната магия. Ако на святия човек Кавиндасами му е необходима помощта само на собствената му божествена душа, тясно свързана с неговия астрален дух, и помощта на няколко приятелски ПИТРИСИ (чисти ефирни същества, които се събират около своя избран брат в тяло), то магьосникът може да призове на помощ единствено този клас от духове, които ние познаваме като елементали. Подобното притегля подобното - жаждата за пари, нечистите цели и егоистичните възгледи не могат да привлекат никакви други духове, освен тези, които еврейските кабалисти познават като „клипотс" (обитателите на Асиах, четвъртия свят), а източните магове — като ефрити или елементарни духове (на заблужденията), или *деви.*

Ето как един английски вестник описва номера с растението, извършено от индийски фокусник:

„Фокусникът постави върху пода празна саксия и помоли да разрешат на приятелите му да донесат малко разрита градинска земя от неголяма площадка наблизо. След като получи разрешение, един човек отиде и се върна след две минути, носейки малко току-що изкопана пръст, завързана в ъгъла на неговия вълнен шал; той я изсипа в саксията и леко я натисна отгоре. Изваждайки от чантата си суха костилка от плод на манго, той я подаде на заобикалящите зрители, за да могат те да се убедят, че тя е действително това, което изглежда. След това фокусникът изгреба малко земя от средата на саксията и постави костилката в образувалата се вдлъбнатина. После я засипа с пръст и я поля с малко вода; едва тогава той закри саксията от погледите, завивайки я с парче плат, поддържано от неголям триножник. След това, под силния хор от гласовете на присъстващите и ударите на малък барабан, костилката започна -да прораства; скоро част от чаршафа беше отдръпната настрана и присъстващите видяха нежен кълн с характерните две дълги тъмнокестеняви на цвят листа. Отново опънаха плата и заклинанията се възобновиха. След известно време дръпнаха чаршафа за втори път и тогава се видя, че първите две листа са се сменили с няколко зелени листа и цялото растение вече е израснало на височина около десет дюйма [цол, инч = 25,4 мм - бел. ред]. Третия път листата се оказаха много по-гъсти и кълнът беше достигнал вече 13-14 дюйма на височина. Четвъртия път на миниатюрното дръвце с височина около 18 дюйма имаше вече 10-12 плода манго, големи колкото гръцки орех.

Накрая, след 3-4 минути, чаршафът беше напълно отстранен и плодовете, развили се до нормални размери, макар и не напълно узрели, бяха откъснати и предложени на зрителите, които, след като ги опитаха, решиха, че са почти зрели и кисело-сладки на вкус."

Ние можем да добавим към това, че сме били свидетели на подобни опити в Индия и Тибет и нееднократно сами сме доставяли нужната за целта саксия, за което веднъж се наложи да изпразним стара калаена кутийка от екстракт на Либиг. Ние със собствените си ръце я запълвахме с пръст и сами посаждахме в него малко коренче, дадено ни от фокусника, и до самия край не сваляхме очи от тази саксия, която беше поставена в *нашата стая.* Резултатът неизменно беше същият, както описания по-горе. Има ли читател, който може да допусне, че някой от нашите панаирджии може да направи подобно нещо при същите условия?

Ориоли, учен и член-кореспондент на Френския институт, привежда редица примери, показващи какви необикновени резултати могат да бъдат постигнати чрез силата на волята, въздействаща върху невидимия Протей на месмеристите. „Аз съм виждал хора - казва той, - които с просто произнасяне на някакви думи са спирали носещи се с всичка сила диви бикове и коне или са спирали в полет разсичащата въздуха стрела." Томас Бартолини също потвърждава това.

Дьо Поте казва: „Когато нарисувам на пода с тебешир или въглен магична фигура, тя скоро ще притегли към себе си човека, който ще започне да се приближава към нея; фигурата ще го задържи и ще го омагьоса... и е безполезно за него да се опитва да премине тази линия; някаква магична сила ще го застави да остане неподвижен. След няколко мига той ще се поддаде, изпускайки ридание... причината *за това не е в мен,* а в този кабалистичен знак, без който вие напразно бихте прилагали сила.

При провеждането на серия от забележителни опити от знаменития Регазони (в присъствието на някакъв добре известен лекар) те се събрали заедно вечерта на 18 май 1856 г, в Париж и Регазони с пръст начертал въображаема кабалистична линия и направил над нея няколко бързи паса. Те се договорили, че специално подготвени хора, избрани от изследователите и непознати за Регазони, ще бъдат доведени в стаята със завързани очи. После ги заставили да вървят по посока на тази линия, без да им съобщават нищо за това, което ги очаква. Тези хора се движели напред, нищо не подозирайки, докато не достигали до невидимата бариера (преграда), където „техните крака като че били хванати и приковани към пода, без да могат да се откъснат от него, докато телата им по инерция продължавали движението си напред и те падали, удряйки се в пода. Внезапно настъпилото вцепеняване на техните крайници напомняло силно вкочаняване и стъпалата им, като че враснали в пода, неизменно се оказвали на фаталната линия. ".

При друг опит било договорено, че по определен сигнал Регазони е длъжен с магнетично усилие на волята да застави една от участничките в експеримента, която стояла със завързани очи, да падне на пода. Поставили я на известно разстояние от магнетизатора, сигналът бил даден и мигновено девойката паднала на пода, без да каже нито дума и без да направи нито един жест. Неволно един от зрителите протегнал ръка, като че се канел да я подхване по време на падането, но Регазони силно извикал: „Не се докосвайте до нея! Нека да падне! Магнетизираните хора никога не страдат от падането". Дьо Мюсе, който разказва това събитие, добавя, че нейната глава не се допряла до пода, едната й ръка останала протегната във въздуха, а другата имала хоризонтално положение. В такава неестествена поза тя престояла неопределено време. Изглеждало, че една бронзова статуя е по-малко твърда, в сравнение с нея.

Всички тези психични демонстрации, които обикновено се правят пред публика от лекторите по месмеризъм, били възпроизведени от Регазони в съвършенство, при това без нито една произнесена дума, която да подскаже на съответните лица какво трябва да правят. Заповедите, които хората от комитета прошепвали в ухото на Регазони, веднага се изпълнявали от намагнети-зирания човек, чиито уши били запушени с памук, а очите му

-завързани. Освен това, в някои случаи на членовете на комитета даже не било нужно да пошепват нищо на магнетизатора, тъй като техните мислени желания се изпълнявали с голяма точност.

Подобни опити Регазони провел в Англия върху доброволци, поставени на разстояние 300 крачки от него. Урочасващото око по същество означава изпращане на невидим флуид, наситен със зла воля и ненавист, от едно лице към друго, и при това изпратен с намерение да му причини вреда. Подобно предаване на флуид еднакво може да бъде използвано както с добри, така и с лоши цели. *В първия случай това е магия; във втория - магьосничество.*

Какво е ВОЛЯТА? Може ли „точната наука" да обясни нейната същност? Какво е естеството на това разумно, необяснимо и могъщо нещо, което царства и притежава върховна власт над цялата инертна материя? Великата Вселенска Мисъл пожелала (проявила воля) и космосът започнал да съществува. АЗ ИСКАМ - и моите крайници ми се подчиняват. Аз искам - и моята мисъл пресича пространството, което за нея не съществува, обвива тялото на друг индивид, който е различен от мене самия, прониква през порите му, преодолява неговите импулси (ако те са по-слаби) и го принуждава да извърши пожеланите от мен действия. Тя действа така, както флуидът на галваничната батерия действа върху крайниците на трупа. Тайнствените въздействия на привличането и отблъскването са неосъзнати проводници на волята. Омагьосването, във вида, в който го използват някои животни (например змиите, омагьосващи птици), е *съзнателно* действие на волята и е резултат от мисълта. Червеният восък, стъклото и кехлибарът, когато ги натриват (т.е. когато пробуждат в тях латентната топлина, която съществува във всяко вещество), привличат леките тела; те безсъзнателно проявяват воля, тъй като както неорганичната, така и органичната материя носи в себе си частица от божествената същност, колкото и нищожно малка да е тя. И как би могло да бъде иначе? Независимо от това, че в хода на своята еволюция тя е могла да премине през милиони появяващи се и изчезващи форми, тя винаги е била длъжна да съхранява зародишната „точка" от *материята на предсъществуването,* която е първото проявление и еманация на самото Божество. Какво тогава представлява тази необяснима сила на претегляне, ако не атомична частица от тази същност, която учените и кабалистите еднакво признават като „жизнен принцип" - *АкашаЧ* Да допуснем, че притеглянето, проявявано от такива тела, може да бъде сляпо; но с издигането ни по скалата на органичните същества в природата ние откриваме, че този жизнен принцип развива атрибути и' способности, които стават все по-определени и забележими с всяка нова степен от тази безкрайна стълбица. „На човека, най-съвършения от органичните същества на земята, в който материята и духът, т.е. ВОЛЯТА, са най-силно развити и мощни - само на него е позволено да дава съзидателни импулси (подтици) на този принцип, който еманира от него; и само той може да предава на магнитния флуид противоположни и радикални импулси без ограничения в направленията." „Той пожелава - казва Поте - и организираната материя се подчинява. Тя няма полюси." Доктор Бриер дьо Бойсмонт в своята книга „Халюцинациите" дава обзор на удивителното разнообразие от видения, призраци и екстази под общото название „халюцинации". „Ние не можем да отречем - казва той, - че при някои болести се наблюдава голямо усилване на чувствителността, която придава на сетивата необикновена острота и възприемчивост. Така например някои лица са в състояние да чувстват на значителни разстояния, други предварително предсказват пристигането на човек, който се намира на път, въпреки че той не се вижда и не се чува."[160]

Пациент с ясно съзнание, лежащ в своето легло, обяснява, че скоро тук ще дойдат някакви лица; за да щ вижда, той би трябвало да притежава способността да *вижда през стени,* а такава способност Бриер дьо Бойсмонт нарича *халюцинация.* В своето невежество ние досега наивно мислехме, че за да бъде наречено *халюцинация,* виденето трябва да бъде субективно -то трябва да съществува само в трескавия мозък на пациента. Ако обаче последният обявява за предстоящото пристигане на някакъв човек, който се намира на няколко мили от това място, и ако въпросният посетител пристигне точно във времето, предсказано от ясновидеца,

то това видение вече не е субективно, а обратно - напълно обективно, тъй като е бил видян човек, който действително се е движел насам. И как е могъл този пациент да види през плътните тела и пространството предмет, скрит за нашите смъртни очи, ако не е задействал за целта своите *духовни очи!* Съвпадение ли е това?

Кабанис описва някои нервни разстройства, при които пациентите лесно могат да различават с невъоръжено око инфузории и други микроорганизми, които нормално могат да бъдат видени само с помощта на силен микроскоп. „Аз съм срещал хора - казва Кабанис, — които виждаха в абсолютна тъмнина също толкова добре, колкото и в осветена стая... И освен това съм виждал хора, които могат да намерят друг човек, както прави това кучето, и по мириса познаваха принадлежащите на тези хора вещи, към които други хора току-що са се докосвали; всичко това те правеха с проницателност, сравнима само със сетивата на животните."[161]

Доколкото разсъдъкът (по думите на Кабанис) се развива за сметка на загубата на природни инстинкти, той се превръща в китайска стена, закриваща духовното възприятие, за което инстинктът се явява един от най-важните фактори. Когато настъпи стадият на физическото изнемогване (пространията), когато умът и способността да се разсъждава се окажат парализирани от тази слабост и телесна изнемога, инстинктът, представляващ духовното *единство* на петте сетива, позволява да се вижда, чува и осезава и да се усеща вкус и мирис независимо от пространството и времето. Какво знаем ние за пределите на мисловната дейност? Как може лекарят да се заема със задачата да разграничи въображаемото от действителното у човека, който може би живее изострен духовен живот в същото това време, когато неговото тяло е толкова изтощено и лишено от своята обичайна жизнеспособност, че вече няма сили да предотвратява просмукването [навън - бел. ред.] на своя дух, откъсващ се от земните вериги.

Божествената светлина, чрез която (без препятствия от страна на материята) душата възприема миналото, настоящето и бъдещето, като че ли техните лъчи са събрани в огледало; смъртоносната стрела, пусната в момент на гняв или като кулминация на дълго таена ненавист; благословението, дошло от доброжелателно сърце, и проклятието, хвърлено срещу оскърбителя или към неговата жертва - всичко трябва да мине през този вселенски посредник, който при една подбуда става Божие дихание, а при друга - дяволска отрова. Той е бил *открит* (?) от барон Райхенбах и наречен (нарочно или случайно, това ние не можем да кажем) с името, под което за него се споменава в най-древните кабалистични книги.

Нашите читатели несъмнено ще искат да узнаят какво е това „невидимо всичко"? Защо съвременните научни методи, станали вече толкова съвършени, досега не са открили някое от неговите магични свойства? На това ние можем да отговорим, че обстоятелството, че съвременните учени се намират в неведение за тях, не може само по себе си да бъде причина Акаша да не притежава всички тези свойства, които са й приписвали древните философи. Сега науката отхвърля много от онова, което ще бъде принудена да признае утре. Преди по-малко от сто години Академията отхвърли електричеството на Франклин, а сега едва ли ще се намери къща без електрически проводници на покрива.

ЕМЕФТ, върховният начален принцип, е създал яйцето; размишлявайки над него и насищайки го с флуида на своята животворна същност, той развил съдържащия се в субстанцията зародиш; от него излязъл ПТА, действеният творчески принцип, и започнал своята работа в безкрайното пространство на космическата материя, която се образувала от неговото дихание, или ВОЛЯ. Тази космическа материя - астралната светлина, ефирът, огнената мъгла, жизненият принцип, законът на еволюцията (няма значение как ще наречем този творящ принцип), чрез привеждането в движение на сили, които са съществували латентно в нея, формирала слънцето, звездите и спътниците, управлявайки тяхното разположение по нерушимия закон на хармонията, и ги населила с „всякакви форми и качества на живот". В древните източни митологии космогоничните митове разказват, че е имало вода (баща) и

плодотворна смес (майка, Илус, Хиле), откъдето изпълзяла земната змия - МАТЕРИЯТА. Това е бил бог фанес, *Слово* или *Логос*. Колко благожелателно този мит е бил приет от християните, които създали Новия завет, може лесно да се съди по следния факт: Фанес, проявеният бог, е представен чрез символичния змей като *протогонос* - крилато същество, снабдено с глави на човек, ястреб или орел, бик (таурус) и лъв. Главите имат отношение към зодиака и представляват четирите годишни времена, тъй като земният змей е земната година, докато змеят сам по себе си е символ на Неф, скритото съкровено божество - Бога Отец. Времето е крилато, затова змеят е изобразен с крила. Ако си спомним, че всеки от четирите евангелисти е бил изобразяван заедно с едно от описаните животни (обединени в Соломоновия триъгълник от пентакъла на Йезекиил, както и в четирите херувими и свинксовете на свещената арка), ние може би ще разберем тяхното езотерично значение, а също и мотивите на първите християни да приемат този символ и защо сегашните римски католици и гърците от Източната църква все още изобразяват тези животни на картините заедно с евангелистите на четирите евангелия. Ние ще разберем също така защо Ириней (епископ на Лион) е подчертавал необходимостта да има именно четири евангелия, издигайки аргумента, че по-малко от четири не може, тъй като съществуват четири зони и четири главни вятъра, духащи от четирите страни на света и т.н.

Според един от египетските митове, призрачната форма на остров Кемйс (Кеми, древен Египет), която се носела по ефирните вълни на емпирейската сфера, била извикана към съществуване от Хорус-Аполон, слънчевия бог, който я подбудил да се развие от земното яйце.

В космогоничната поема „Волюпса" (песен на пророчицата), в която се съдържат скандинавските легенди от най-древни времена, призрачният зародиш на вселената е представен лежащ в „*Гинунгагапа"* - чашата на илюзията, в безпределна и пуста бездна. В тази матрица на света, която преди това е била област на Нощта и Опустошението *(Набалхейм,* място на мъглата), палнал лъч от студена светлина (ефир), който препълнил чашата и я замразил. След това Невидимият духнал с изгарящ вятър, който стопил леда и разнесъл мъглата. Тези води, наречени потоци на *Еливагар,* се изливали на животворни капки, които (падайки) създали земята и гиганта Имир, символизирай като подобие на човека (мъжкия принцип). Те създали и кравата *Аудумла**[162]*** (женския принцип), от вимето на която потекли *четири* потока мляко, които се разпространили и наситили цялото пространство (астралната светлина) в нейните най-чисти еманации. Кравата Аудумла родила върховното същество на име *Бер,* красив и силен, какъвто той станал, защото лизал камъни, които били покрити с МИНЕРАЛНА СОЛ. Ако вземем под внимание, че този минерал се разглежда от древните философи като един от главните образуващи принципи в органичното съзидание; че алхимиците са го смятали за всеобщ разтворител, който (според тях) е произлязъл от водата; че сега и обикновените хора, и учените го приемат като необходима съставка както за човека, така и за животното - то ние можем лесно да разберем скритата мъдрост на тази алегория за сътворението на човека.

В Евангелието от Матей Исус казва: „Вие сте сол; но ако и солта е загубила своя вкус, то с какво ще солим?", и след притчата добавя: „Вие сте светлината на света" (V, 14). Това е повече от алегория; тези думи показват прякото и недвусмислено значение на връзката между духовния и физическия организъм на човека, неговата двойна природа, и говорят за познаването на „тайната доктрина", чиито ясни следи намираме както в най-древните, така и в по-късните предания, отразени в Стария и Новия завет, и в писанията на древните средноазиатски мистици и философи.

Нека обаче да се върнем отново към легендите на Еда. Гигантът Имир заспива и обилно се изпотява. Вследствие на тази появила се пот от подмишницата на неговата лява ръка се раждат мъж и жена, като в същото време от левия му крак се пръква техният син. Така, докато митичната „крава" дала потомство във вид на раса хора с възвишена духовност, гигантът Имир поражда раса от злобни и порочни хора - „хримтерси", или „великани".

Сравнявайки тези записи с индийските ВЕДИ, ние намираме с малки изменения същата тази космогонична легенда и като същност, и като подробности. Брама, веднага щом като Бхагават, върховният Бог, го снабдил с творческа сила, създал живи духовни същества (Деджотас), обитатели на небесните области на Сварги, които не били приспособени за живот на земята; затова Брама създава и гигантите дайнити, които стават обитатели на Патала, низшите области на пространството, но са също неспособни да живеят в Миртлока (на земята). За да се справи със злото, творческата сила ражда от *своята уста* първия Брахман, който става основоположник на нашата раса; от своята дясна ръка Брама създава воина Раетрис, а от лявата - Шатерана, жената на Раетрис. След това техният син Бейс се пръква от десния крак на твореца, а жена му Басани - от левия крак. Както в скандинавската легенда Бер (синът на кравата Аудумла) е *висше* същество, което взема за жена Бесла, дъщерята на порочната раса на гигантите, така и в „Книгата на Битието" четем, че Божиите синове вземат за жени дъщерите на хората, в резултат на което също се раждат могъщи древни хора; всички тези примери установяват безспорното тъждество (идентичност) в произхода на свещената боговдъхновена християнска книга и езическите „басни" на Скандинавия и Индия. Преданията на почти всички други народи, ако бъдат изследвани, ще доведат до същите резултати.

Кой съвременен съставител на космогонии може да концентрира така стегнато, в такъв прост символ, какъвто е навитият змей на египтяните, такова множество от смиели? Чрез този змей пред вас се изправя цялата философия на вселената: материята и оживотворяващият я дух, които, обединявайки се, раждат от хаоса (чрез сила) всичко, което трябва да съществува. За да подчертаят, че тези два принципа са здраво свързани в символи-зираната от змея космическа материя, египтяните завързали неговата опашка на възел. Съществува още една алегория, свързана с хвърлянето на змийската кожа, на която нашите символисти не са обърнали внимание. Както змията, събличайки своята кожа, се освобождава от грубо материалната обвивка, която е стягала нейното тяло, станало прекалено голямо за нея, *така и човекът, като изоставя грубото материално тяло, встъпва в следващия стадий от съществуването с нараснали сили и укрепнала жизнеспособност...* И обратно, халдейските кабалисти ни казват, че първичният човек, въпреки теорията на Дарвин, е бил по-чист, по-умен и значително по-духовен, отколкото е описан в митовете за скандинавския Бер, за индийските Деджотас и за Мойсеевите „божи синове"; накратко, по своята природа той бил значително по-издигнат и по-духовен от човека на сегашната адамична раса. Той започнал да губи своята чиста духовност, когато се приближил към материята [в края на XIX век с термина „материя" най-често е било обозначавано *веществото,* т.е. вещевата, а не полевата и плазмената форма на материята - бел. ред.] и когато за първи път се облякъл във физическо тяло, което е отразено в „Книгата на Битието" със следния дълбок по смисъла си стих: „И Господ Бог сътворил Адам и Ева, и с дрехи от кожа ги облякъл."[29] Какво могат да означават тези абсурдни думи, ако не това, че духовният човек по своя път в ИНВОЛЮЦИЯТА е достигнал точката, където материята започва да преобладава над духа и го подчинява на себе си - по този начин духовният човек се преобразява във физическия човек, или във втория Адам от втората глава на „Книгата на Битието"?

Тази кабалистична доктрина е разработена много по-добре в „Книгата на Яшер".[163] В глава VII се отбелязва, че Ной взима тези облекла от кожа в своя ковчег, тъй като ги е получил в наследство от Матусаил и Енох, на когото те били дадени от Адам и неговата жена. Хам ги откраднва от бащата на Ной и ги предава „тайно" на Куш, който ги крие от своите синове и братя и ги предава на Нимрод.

Някои кабалисти и отделни археолози твърдят, че „Адам, Енох и Ной, макар по външност да са различни хора, в действителност са били едно и също божествено лице".

Други поясняват, че между Адам и Ной е легнало разстояние от няколко цикъла. Това означава, че всеки от допотопните патриарси трябва да бъде разглеждан като представител

на раса, имаща своето място в последователността на циклите, при което всяка от тези раси е била по-малко духовна от своята предшественица. Така Ной, макар да е бил добър човек, не издържал сравнение със своя прародител Енох, „който ходил при Господа и не умрял". Оттук и алегоричната интерпретация, според която Ной получава това облекло по наследство от втория Адам и Енох, но не е длъжен да го носи, тъй като, ако това беше иначе, Хам не би го откраднал. Ной и неговите деца прехвърлили мост през потопа за новата раса, доколкото той бил избран от допотопното човечество за своята чистота, а неговите деца станали следпотопни. Облеклото от кожа, което Куш носел „тайно", защото духовните хора вече се били зацапали с материя, преминава от Нимрод (най-могъщия и силен от физическите хора от тази страна на потопа) към последните остатъци от допотопните гиганти.

В скандинавската легенда гигантът Имир е убит от синовете на Бер и потоците кръв, течащи от неговите рани, били толкова обилни, че в този потоп загива цялата раса гиганти на скрежа и леда, като се спасява само Бергелмир с жена си, намирайки убежище в ладия, което му дава възможност да продължи своя род и да образува нов клон на гиганти, продължители на старото племе. Всички синове на Бер обаче останали назасегнати от потопа.

Когато символизмът на легендата за потопа бъде разгадай, веднага става ясно значението на следната алегория. Гигантът Имир олицетворява примитивната, груба, органична *материя,* слепите космически сили в тяхното хаотично състояние, преди да възприемат разумния импулс на Божествения Дух, който ги привел в постоянно движение, управлявано от ненарушими закони. Потомците на Бер са „Синове Божии", или младши богове, споменати от Платон в „Тимей", на които (според автора) е било доверено създаването на хората. Ние виждаме как те взимат осакатените остатъци на Имир и ги носят към пастта на Гинунг - към пропастта на хаоса, и ги използват за създаването на нашия свят. Неговата кръв формира океаните и реките, костите му -горите; зъбите му - скалите и сипеите; косите му - дърветата и т.н. Черепът образува небесния свод, поддържан от четири колони, представляващи четирите посоки на света. От веждите на Имир била създадена бъдещата обител на човека - Мидгард. Тази обител, казва Еда, трябва да бъде кръгла като обръч или диск, плаващ сред небесния океан (ефира). Около нея се обвил гигантският Земен Змей, захапал края на опашката си. Този земен змей е материя и дух, комбиниран продукт и еманация на Имир, груба първобитна материя и дух на „божиите синове, които създавали всички форми". Тази еманация е астралната светлина на кабалистите; това е все още проблематичният и трудно познаваем ефир, или „хипотетичният посредник с голяма еластичност" на съвременните физици.

Колко непоколебимо вярвали древните в учението за тройствеността на човешката природа, може да се съди от същата тази скандинавска легенда за сътворението на човечеството. Според „Волюспа" Один, Хонир и Лодур, които са прародители на нашата раса, веднъж, разхождайки се по брега на океана, видели две носещи се по вълните пръчки „безпомощни и без предназначение". Один вдъхнал в тях жизнено дихание; Хонир им дал душа и движение, а Лодур - красота, реч, зрение и слух. Мъжа те нарекли *Аскр* - ясен[164], а жената - *Ембла,* елха. Това били първите хора, появили се в Мидгард (средната градина или градината на Едем), и по този начин наследили от своите творци: материята и неорганичния живот; ума или душата; чистия дух. Първата съответствала на тази част от техния организъм, която възникнала от останките на Имир, гигантската материя; втората - от Асир, или от боговете, потомци на Бер; а третата - от *Ванр,* или представителя на чистия дух. Според друга версия нашата видима вселена възникнала изпод разкошните клони на земното дърво Игдразил - дърво с три корена. Под първия корен извира източникът на живота Урдар; под втория корен се намира знаменитият кладенец на Мимер, в който дълбоко са заровени Разумът и Мъдростта. Один Алфадир моли за глътка от тази вода; той получава вода, но трябва да остави като залог едното си око. Окото в дадения случай символизира Божеството, разкриващо се в мъдростта на своето собствено творение, тъй като Один го оставя на дъното на дълбокото кладенче. Грижата за земното дърво е възложена на три деви (норни или

парки) - Урдар, Верданди и Скулд, или Настояще, Минало и Бъдеще. Всяка сутрин, в период от време, който те приравняват към четиридесет човешки живота, те черпят вода от извора Урдар и обливат корените на земното дърво, за да може то да живее. Изпаренията от този ясен на Игдразил се сгъстяват и падайки на земята, те подтикват към живот и развитие всяка частица от неодушевената материя. Това дърво е символ на ВСЕЛЕНСКИЯ живот, както органичен, така и неорганичен; сред неговите еманации се откроява духът, който символизира всяка форма на творението, а от трите му корена единият се протяга до небесата; вторият - до обителта на маговете-гиганти, намираща се във ВИСОКИТЕ ПЛАНИНИ; третият, под който се намира изворът Хваргелмир, се впива в чудовището Пидхог, което постоянно въвлича човечеството в зло. Тибетците също си имат свое вечно дърво и тази легенда има невероятно древен произход. При тях то (дървото) се нарича *Зампун.* Първият от неговите три корена също е протегнат до небето; вторият се спуска в подземното царство; третият остава по средата и е протегнат на изток. Земното дърво на индусите се нарича *Ашватха.* Неговите клони са съставни елементи на видимия свят, а листата му - Мантри на „Ведите", символи на вселената в нейното интелектуално и нравствено разбиране.

Кой може, старателно изучавайки религиите и космогоничните митове, да не почувства, че това поразително съвпадение на концепциите в техните екзотерични форми и в езотеричния им дух не е резултат на случайност, а отражение на определена обща схема? Това показва, че в древните векове, отделени от нас с непроницаемата мъгла на преданията, човешката религиозна мисъл се е развивала съгласувано във всички части на нашата планета. Християните наричат подобно обожаване на природата (в неговата най-съкровена истинност) „пантеизъм". За разлика от пантеизма, който ни разкрива Бога в пространството, в единствено възможната обективна негова форма, формата на видимата природа (с което постоянно напомня на човека за създателя на всичко заобикалящо), богословският догматизъм успява само все повече да Го скрива от нашето полезрение -тогава кое от тези две вярвания по-добре отговаря на нуждите на човечеството?

Съвременната наука отстоява учението за еволюцията; човешкият разум и „тайната доктрина" правят същото. Това схващане се потвърждава от древните легенди и митове, както и от самата Библия, ако може да се чете между редовете. Ние виждаме как цветето бавно се развива от пъпката, а пъпката - от неговото семе. Откъде обаче произлиза семето с цялата му предначертана програма за физическо превръщане и с невидимите му (и следо-вателно) *духовни* сили, които постепенно развиват неговата форма, цвят и аромат? Думата „еволюция" говори сама за себе си. Зародишът на сегашната човешка раса несъмнено е съществувал в предходната раса, така както семето, в което лежи скритото цвете на бъдещото лято, се е развило в чашката на Цвета, дал му рождение. Родителят може съвсем малко да се отличава, но все пак той е различен от своето бъдещо потомство.

Допотопните предци на съвременните слонове и гущери са били може би мамонтите и плезиозаврите. Защо тогава прародителите на нашата човешка раса да не могат да бъдат „гигантите", споменати във Ведите, Волюспа и Книгата на Битието? И докато е явно нелепо да се мисли, че е станало „превръщане на видовете" (както са убедени някои материалистично настроени еволюционисти), много по-естествено е да допуснем, че всеки от видовете, започвайки от мекотелите и завършвайки с маймуночовека, се е изменял с времето, развивайки се от своя собствена, различна от другите първоначална форма. Нека да допуснем, че „животните са произлезли от не повече от четири или пет прародителя"[165], и че даже „всички органични същества, които някога са живели на тази земя, са произлезли от някаква единна първоначална форма". И все пак никой друг, освен напълно слепият и лишен от интуиция материалист, не може да очаква, че ще види в далечното бъдеще... психична организация, базираща се нова основа, за която няма да бъде необходимо постепенно да развива своите мислителни способности.

Физическият човек, като продукт на еволюцията, може да си остане предмет на изследване

на точната наука. Никой, освен науката, не може да пролее светлина върху *физическия* произход на расата. Ние обаче сме принудени да откажем на материалиста подобна привилегия по въпроса за човешката психична и духовна еволюция, тъй като развитието на човека и неговите висши способности не могат да бъдат обяснени чрез никакви доказателства, защитаващи хипотезата, че те „дотолкова са продукт на еволюцията, доколкото такива се явяват и най-скромните растения или най-обикновеният червей"

След тези пояснения ние ще продължим запознанството с еволюционните хипотези на браманизма, въплътени в алегорията за Земното дърво. Индусите представят своето митично дърво, което те наричат *Ашвата,* по различен от скандинавците начин. Те го описват като растящо наопаки - клоните му се простират надолу, а корените - нагоре. Първите олицетворяват външния свят на сетивата, т.е. видимата космическа вселена, а вторите -невидимия свят на духа, защото корените получават своя *произход* от небесните сфери, където от началото на сътворението на света човечеството разполагало своите невидими богове. Доколкото творящата енергия е възникнала в една първоначална точка, религиозните символи на всички народи представляват ясни илюстрации на тази метафизична хипотеза, проповядвана от Питагор, Платон и други философи. „Халдеите - казва Филон[166] - били на мнение, че Космосът по същество *е* единна точка, явяваща се или самия Бог, или това, което в нея е Бог, подразбирайки душата на всичко съществуващо."

Египетските пирамиди също символично представят тази идея за Земното дърво. Техният връх е мистичен мост между небесата и земята и изразява идеята за корена, докато основата представлява разделящите се клони, простиращи се към четирите посоки на света в материалната вселена. Пирамидата предава идеята, че всичко съществуващо е имало начало в духа - еволюцията изначално е започнала отгоре и се е разпространила надолу, а не обратното, както учи дарвинистката теория. С други думи, била е осъществена постепенна материализация на формите, продължаваща дотогава, докато не била достигната предопределената граница. Именно тази граница сега се използва като изходна точка, от която учението на съвременните еволюционисти се изкачва на арената на спекулативните хипотези. Стигайки до този период, за нас е лесно да разберем „Антропогенезиса" на Хекел, който извежда произхода на човека „от неговия протоп-лазматичен корен, заровен в морската тиня, който съществувал дълго преди да се заложат основанията на най-древните скали". Ние можем да приемем, че човекът се е развивал „по пътя на постепенните видоизменения от млекопитаещ маймуноподобен организъм" без особени възражения, още повече, че същата тази теория (според Бероз) преди много хиляди години е била преподавана от човека-риба Оанес, или Дагон, полудемона Вавилоний.[167] Ние можем да добавим още един интересен факт - древната теория на еволюцията не само е балсамирана в алегории и легенди, но също така е изобразена на стените на някои храмове в Индия; във вид на фрагменти тя е открита и в древноегипетските изображения върху каменните блокове на Нимрод и Ниневия, открити от Лайядор.

Какво обаче се намира зад тази точка, от която започва Дарвинистката линия на произхода? Според самия Дарвин там няма никакви „неподдаващи се на проверка хипотези". Неговата теория разглежда всички форми на живот като „преки потомци на някакви малобройни същества, които са живели дълго преди да се наслои първият пласт на силурийската система". Дарвин даже не се опитва да предположи какво са представлявали тези „малобройни същества". Дори само това обаче, че той въобще допуска тяхното съществуване, напълно отговаря на нашите цели, тъй като ние възнамеряваме да се обърнем към древните за потвърждение и помощ; тази идея сега получава нещо като научна апробация и одобрение. Като се вземат под внимание всички изменения, през които е преминала нашата планета по отношение на температури, климат и почви, кой би се осмелил да каже, че нещо в съвременната наука противоречи на древната хипотеза за до-силурийския човек? Каменните брадви, за първи път открити от Бучер дьо Пертес в долината на Сома, доказват, че хората са съществували толкова отдавна, че този факт даже не се поддава на

изчисление. Ако се вярва на Бохнар, човекът е трябвало да съществува даже преди и по времето на ледниковия период, в раздела на четвъртия период, наречен дилувиален. Кой може обаче да знае какви изненади ще ни поднесат бъдещите открития?

Доколкото ние разполагаме с неоспорими доказателства за това, че човечеството е съществувало от много дълго време, дотолкова е било обективно необходимо да се осъществят радикални изменения (модификации) в неговия физически строеж, съответстващи на измененията на климата и атмосферата. Не ви ли се струва, в този ред на мисли, че ако бъде проследена еволюцията в обратна посока, могат да бъдат намерени други модификации, които да съответстват на най-отдалечените предци-титани, живели заедно с девонските риби или силурийските мекотели? Действително, те не са оставили след себе си нито кремъчни брадви, нито кости, нито пещерни отлагания,; но ако древните сведения са правилни, то човешките раси по това време са били съставени не само от гиганти, или „могъщи знаменити хора", но и от „божии синове". Тези, които вярват в еволюцията на духа също така твърдо, както материалистите вярват в еволюцията на материята, са обвинявани в разпространяване на „неподдаващи се на проверка хипотези", но те съвсем лесно могат да парират тези упреци, посочвайки на своите обвинители, че тяхната физическа еволюция също е все още „непроверена, ако не и неподдаваща се на проверка хипотеза".[168] Първите поне имат логически защитимите доказателства на легендарните митове, белокосата древност на които е доказана от философи и археолози, докато техните противници (материалистите) не разполагат с нищо подобно, *освен ако не се възползват от една част от древните изобразителни паметници, премълчавайки всичко останало.*

За щастие, докато някои заслужено прославили се учени ще възразяват категорично срещу изложените от нас хипотези -изследванията и трудовете на други, не по-малко изтъкнати учени, напълно ще поддържат нашите възгледи. В неотдавнашния труд на Алфред Р. Уолъс „Географско разпределение на животните" ние намираме сериозна защита на идеята за „някакъв бавен процес на развитие на сегашните видове от други, предшествали ги", като авторовата идея се простира назад на неизчислими серии от цикли. И ако животни са могли да предшестват животните, защо тогава животинският човек, който от своя страна е бил предшестван от „духовния", или „божия" човек, да не може да предшества нашата човешка раса?

А сега можем още веднъж да се върнем към символознанието на древните времена и техните физико-религиозни митове. Преди да завършим този труд, ние се надяваме нагледно да демонстрираме (повече или по-малко успешно) как тезисите на митологичните концепции съвпадат с достиженията на съвременната физика и натурфилософия. Под символичните рисунки и своеобразната фразеология на древните свещенослужители лежат неизползвани все още намеци към науката, чакащи да бъдат преоткрити в нашия цикъл. Колкото и добре един учен да е запознат с йератичното писмо и йероглифната система на египтяните, той преди всичко трябва да се научи да прониква в смисъла на техните записи. Той трябва да се убеди с линия и пергел в ръка, че йератичното писмо, което изследва, точно съответства на определени геометрични фигури, откриващи тайните ключове към такива записи, и едва след това той може да се осмели да ги тълкува.

Има обаче и митове, които говорят сами за себе си. Към този клас можем да причислим митовете за двуполовите, андрогинни първосъздатели на всички древни космогонии. Гръцкият Зевс-Зен (Ефир) и Катония (хаотичната земя) и Метис (водата) като негови жени; Озирис и Изида (на Латон) олицетворяват съответно бога на ефира - първата еманация на върховното Божество Амон (източника на светлината), и богинята на земята и водата; Митрас, роденият от скалите бог, символ на мъжкия земен огън и олицетворение на първоначалната светлина, и Митра, богинята на огъня, едновременно негова майка и жена. Чистият елемент на огъня (действеният, или мъжки принцип) се разглежда като светлина и топлина в съединение със земята и водата (женския, или пасивен елемент в космическото съзидание); Митрас е син на Бордж, излязъл от планината във вид на лъч светлина; Брама,

богът на огъня, и неговата богата с потомството си съпруга; и индийската Унгхи, сияещото божество, от тялото на която излизат хиляди потоци на слава и СЕДЕМ огнени езика и в чиято чест брамините и досега поддържат постоянен огън; Шива, олицетворяващ земната планина на индусите - Меру, (Хималаите). Това е един страшен бог на огъня, за който легендата казва, че се спуснал от небето, подобно на еврейския Йехова, в *стълб от огън.* Можем да посочим още цяла дузина архаични двуполови същества, които символизират някакво скрито значение. Всъщност, какво друго могат да означават тези двойствени митове, ако не физико-химичния принцип на първоначалното съзидание? Първото разкриване на Върховната Причина в нейното троично проявление - дух, сила и материя; божествената корелация в своята изходна точка към еволюцията, алегоризирана като бракосъчетание на огъня и водата, продуктите на електризиращия дух, съюз на мъжкия действен принцип с женския пасивен елемент, които стават родители на своя телургичен плод, космическата материя, *първоматерията,* чийто дух е ефир, АСТРАЛНА СВЕТЛИНА.

Така всички тези земни планини и яйца, тези земни дървета, змии и колони са символи, олицетворяващи научната истина на натурфилософията. Всички тези планини съдържат, с незначителни вариации, алегорично изразеното описание на първоначалната космогония - земните дървета изразяват последвалата *еволюция на духа* и материята, а земните змейове и колони са символични паметници на различните атрибути на тази двойна еволюция в нейните безкрайни съотношения с космичните сили. В тайнствените убежища на тази планина (във вселенската матрица) боговете (силите) формират атомичните зародиши на органичния живот и в същото време приготвят жизнената напитка, която, ако веднъж бъде опитана, пробужда в материалния човек неговия вътрешен *духовен човек.* Сома, жертвената напитка на индусите, е точно такова свещено питие. При създаването на *първоматерията* нейните най-груби части били използвани за построяване на физическата основа на света, а божествената същност изпълнила вселената, незримо насищайки и обливайки с ефирните си вълни първоначалната материя; така тя била развита и подбудена към активност, докато накрая бавно се появила от вечния хаос.

Тези земни митове постепенно преминали от поезията на абстрактните концепции към конкретните изображения на космическите символи, намирани сега от археолозите. Змеят, който играе такава огромна роля в образите на древността, е бил превърнат чрез нелепото тълкуване от „Книгата на Битието" в Сатана, в „княз на тъмнината", докато всъщност това е един от най-простите от всички митове. В едно от значенията си змеят е АГАТО-ДЕМОН - емблема на лечебното изкуство и човешкото безсмъртие. Той обвива изображението на повечето от боговете на лечението и хигиената. ЧАШАТА НА ЗДРАВЕТО в египетските мистерии е обвита със змейове. Доколкото злото може да възникне и от прекалено добро, то змеят, от друга гледна точка, олицетворява материята, която, колкото повече се отдалечава от своя първоизточник на духа, толкова повече е подложена на злото. В най-древните египетски изображения (например в космическите алегории на Неф) земният змей, когато олицетворява материята, обикновено се изобразява затворен в кръг; той лежи напряко, символизирайки обстоятелството, че вселената на астралната светлина, от която се е развил физическият свят, обвива материалния свят, но в същото време на свой ред е обгърната от Емефт, Върховната Първопричина. *Пта,* пораждащ *Ра* и мириади други форми, на които той дава живот, са изобразени като изпълзяващи от земното яйце, тъй като това е най-познатият символ на формата, в която е заложен и се развива зародишът на всяко живо същество. Когато змеят олицетворява вечността и безсмъртието, той обвива планетата, захапвайки собствената си опашка... Тогава той става астрална светлина. Учениците от школата на Ферecидес учели, че ефирът (Зевс или Зен) е височайшето небе, което съдържа в себе си висшето небе, като неговата светлина (астрал) е концентриран първоначален елемент.

Такъв е произходът на змея, превърнат от християнството в Сатана. Той е *Од, Об* или *Аур* на Мойсей и кабалистите. Когато той се намира в пасивно състояние и въздейства само на тези, които неволно биват въвлечени в неговото течение, тогава астралната светлина е *Об,* или

Питон. Мойсей решил да избие всички онези, които (бидейки чувствителни към влиянието на змея) си позволявали лесно да попадат под властта на порочните същности, носещи се по астралните вълни като риби във вода; същности, които ни заобикалят и които Булвър-Литън нарича в „Занони" „обитатели на прага". Той става *Од* веднага щом го оживотвори *съзнателният* ток на безсмъртната душа, защото тогава токът на астрала действа под влиянието на адепта или на чист дух, или по волята на способен месмеризатор, който самият е чист и знае как да насочва тези сили. В такива случаи даже висшият планетен дух, едно от класа същества, които никога не са били въплътени (макар сред тези йерархии да съществуват много, които по-рано са живели на нашата земя), се спуска временно в нашата сфера и очиствайки заобикалящата среда, предава на СУБЕКТА способността да вижда, откривайки в него извори на наистина божествени пророчества. Колкото до термина „*Аур",* тази дума се използва за обозначаване на някои окултни свойства на универсалния посредник, които се отнасят непосредствено до алхимията и не представляват интерес за широката публика. Анаксагор[169] от Клазомена, създателят на ХОМЕОРИЙСКАТА философска система, твърдо вярвал, че духовните прототипи на всичко съществуващо, както и техните елементи, се намират в безпределния ефир, където се зараждат, от който излизат и където се връщат след пребиваването си на земята. Също както индусите, които олицетворили своята Акаша (небе или ефир) и направили от нея божествена същност, гърците и латинците също обожествили ефира. Вергилий нарича Зевс „*баща на вездесъщия ефир".* Съществата, за които говорихме по-горе, са елементарните духове на кабалистите[170], които се разглеждат от християнското духовенство като „дяволи", или врагове на човечеството.

„Още Тертулиан - сериозно твърди Дьо Мюсе в раздела за дяволите - формално е разкрил тайната на тяхното коварство."

Върховно откритие! Наистина, след като научихме толкова много за философските трудове на светите отци и техните достижения по астрална антропология, трябва ли въобще да се учудваме, че в своето усърдие в духовните изследвания те дотолкова пренебрегнали своята собствена планета, че понякога й отказват правото да се движи и дори да бъде кръгла?

А ето какво намираме у Лангхран, преводача на Плутарх: „Дионисий от Хеликарнас се придържа към мнението, че Нума е построил храма на Веста с кръгла форма, за да покаже формата на Земята, защото под Веста той подразбирал Земята". Освен това, Филолеус, заедно с други питагорейци вярвал, че огънят се намира в центъра на вселената; Плутарх, говорейки за това, отбелязва увереността на питагорейците, че Земята се движи, а не е разположена в центъра на света, и се върти около тази сфера на огъня, без да е най-главната част от мирозданието. Според някои съобщения Платон също се придържал към това мнение. Така, изглежда питагорейците са изпреварили *откритието* на Галилей.

Достатъчно е само веднъж да се допусне съществуването на невидимата Вселена, което е защитено като факт (ако разсъжденията на авторите на „Невидимата Вселена" бъдат някога приети от техните колеги), и тогава много от феномените, изглеждали досега тайнствени и необясними, ще станат прости и разбираеми. Тази вселена въздейства върху организма на магнетизираните медиуми; тя ги пронизва и насища изцяло, насочвана или от могъщата воля на месмеризатора, или от невидими същества, които предизвикват същите резултати. Когато мълчаливото действие е съвършено, астралният или звездният призрак (душата) на месмеризирания субект напуска парализираната си земна обвивка и бродейки из безкрайното пространство, се възнася към прага на тайнствената „сфера". За него вратите на портала, издигащ се над входа към „мълчаливата страна", са частично открехнати; широко те се разтварят само пред душата на потъналия в транс сомнамбул, когато (съединявайки се с висшата си безсмъртна същност) тя завинаги напуска своята смъртна обвивка. А дотогава ясновидците могат дач гледат само през малък процеп към невидимата вселена и единствено от остротата на духовното зрение на човека зависи колко той ще може да види през тази пролука.

Тройствеността в единството — тази идея е обща за древните народи. Трите Деджотас са индийската Тримурти; *трите глави* на еврейската Кабала. Троицата на египтяните и троицата на гръцката митология еднакво се изобразявали от тройната еманация, съдържаща два мъжки и един женски принцип. Това е съюз на мъжкия ЛОГОС, или мъдростта, проявеното Божество, с женската *Аура,* или *„Анима Мунди"* - „Светата Пневма" (Св. Дух), който е Сефира на кабалистите и *София* на изтънчените гностици, създала всичко видимо и невидимо. Докато истинското метафизично тълкуване на тази вселенска догма оставало в светилищата, гърците със своите поетични инстинкти я олицет-ворили в много очарователни митове. В „Дионисиакс" на Нон бог Бакхус е представен като влюбен в нежния полъх на ефира на име АУРА ПЛАЦИДА. А сега нека да отстъпим думата на Годфри Хигинс: „Когато невежите отци представяли своя календар, те направили от този нежен полъх на ефира двама римокатолически светии" (!) - светиите Аура и Плацида; впоследствие те стигнали дотам, че от веселия бог Бакхус направили Светията Бакхус и дори ПОКАЗВАТ ГРОБА И ОСТАНКИТЕ МУ В РИМ. Празнуването на двамата „благословени светии" се извършва на 5 октомври.

Колко по-поетичен е религиозният дух на „езическите" легенди на Севера за творението! В безпределната пропаст на световната бездна, в Гинунгагапа, където в сляпа ярост свирепстват и се сблъскват космическата материя и изначалните сили, внезапно подухнал топъл вятър. Това бил „непроявеният Бог", който изпратил своето благодатно дихание от огнената сфера на емпирея, в чиито сияещи лъчи пребивава това велико Същество, далеко зад пределите на материалния свят; и анимусът на този Невидим Дух, витаещ над тъмните бездънни води, създава хармония от хаоса, а след като ПЪРВОПРИЧИНАТА даде първия импулс на цялото творение, тя се отдалечава и остава завинаги в „стата абскондито".

В тези скандинавски песни се съдържа едновременно и религия, и наука. Като пример за последната можем да приведем преданието за Тор, сина на Один. Всеки път, когато този Херкулес на Севера искал да хване дръжката на своето страшно оръжие -светкавицата, или електрическия чук, той бил длъжен да си слага *железни* ръкавици. Той също така носел магичен пояс, известен като „пояс на силата", който (като бъде сложен) увеличавал неговата небесна сила. Той се возел в колесница, теглена от два овена със сребърни юзди, а страшното му чело било окичено с венец от звезди. Неговата колесница постоянно се движела по тътнещите гръмоносни облаци. Той хвърлил своя чук с неотразима сила към въстаналите ледени великани и ги разтопил и унищожил. Когато се насочвал към извора Урдар, където боговете се събирали на съвещание, за да решават човешките съдбини, той единствен отивал пеша — всички останали богове пристигали яздейки. Той се движел пеша, тъй като се страхувал да не би преминавайки по многоцветния мост Бифрост (на дъгата), да го запали със своята гръмовна колесница и да накара водите на Урдар да закипят.

Като преведем това на прост език, можем ли да тълкуваме този мит иначе, освен че неговите автори са били добре запознати с електричеството. Тор е електричество, което той използва като особена сила само тогава, когато е защитен с ръкавици от *желязо,* които са естествен проводник. Неговият пояс на силата е всъщност затворена верига, по която изолираният ток е принуден да тече, вместо свободно да се разнесе в пространството. Когато той стремително се носи на своята колесница по облаците, той е електричество в *активно състояние,* за което свидетелстват разлитащите се искри изпод колелата и тътнещият в облаците гръм. Заостреният железен прът на колесницата навежда на мисълта за гръмоотвода; двата овена, които му служат като коне, представляват познатия древен символ за мъжката пораждаща сила; техните сребърни юзди олицетворяват женското начало, тъй като среброто е метал на Луната, Астарта, Диана. Затова в символа на овена, и неговата юзда ние виждаме съединяването на активното и пасивното начало на природата в тяхното противопоставяне - едното се стреми напред, а другото го удържа, като и двете начала се намират в подчинение на проникващия цялата вселена електрически принцип, който ги импулсира. Доколкото електричеството им дава импулси, мъжкото и женското начало се съединяват и отново се

разделят в безкрайна корелация и в резултат се получава еволюция на видимата природа, венец на която е планетната система, която у митичния Тор алегорично е изразена с блестящите сфери, осеяли неговото чело. Когато той се намира в активно състояние, неговите ужасяващи гръмовни стрели разрушават всичко, даже другите, по-маломощни титанични сили. Той обаче се движи пеша по моста на дъгата, защото (за да бъде заедно с другите, по-малки от него богове) е длъжен да остане в *латентно* състояние, което не може да стане, докато се намира в своята колесница, защото иначе би запалил и унищожил всичко. Значението на извора Урдар, който Тор се страхува да не накара да закипи, и причината за неговата предпазливост само тогава ще бъдат разбрани от нашите физици, когато взаимните електромагнитни отношения на безбройните планети в мирозданието, за които сега едва започват да подозират, бъдат старателно изучени. Проблясъците на тази истина са дадени в неотдавнашните научни очерци на професорите Майер и Стери Хан.

Древните философи са вярвали, че не само вулканите, но и горещите извори се активират от подземните електрически токове и че те предизвикват различни минерални отлагания, от които се образуват лечителните извори. Ако се чуят възражения, че този факт не е ясно изразен от древните автори, които (по мнението на съвременните изследователи) едва ли са познавали електричеството, ние можем просто да отговорим, че не всички трудове, носещи в себе си древната мъдрост, са известни на нашите учени. Прозрачните и хладни води на Урдар са били необходими за ежедневното поливане на мистичното земно дърво; и ако тези води биха били потревожени от Тор, или от активното електричество, те биха се превърнали в минерални извори, неподходящи за тази цел. Примерите, подобни на посочените по-горе, още веднъж илюстрират твърденията на древните философи, че във *всеки мит има логос* - рационално зърно в основата на всяка измислица.

ГЛАВА VI
ПСИХО-ФИЗИЧНИ ФЕНОМЕНИ

„Хермес - на указите мои изконен глашатай...

Взел тогава жезъла свой,

Клепките на смъртните, за да притвори,

По волята своя; и спящия

чрез волята своя да пробуди."

Омир, „Одисея"

„Аз виждам как самотракийските пръстени

скачат и в медната чаша железни стърготини

гъмжат,

щом под тях бъде поставен

Магнитният камък; и в див ужас изглежда,

желязото бяга от него..."

Лукреций

„Но това, с което особено се отличава Братството, е необикновеното познаване на

медицината. Те действат не с вълшебство, а с лекарствени треви."

(Ръкопис: „Отчет за произходаи атрибутите на истинскитерозенкройцери")

Една от великите истини, произнесена някога от хората на науката, е забележката, направена от професор Кук в неговата „Нова химия": „Историята учи, че съзнанието трябва да бъде предварително подготвено, за да може научната истина да пусне в него корени и да расте. Неприхваналите се научни открития са останали безплодни, защото семената на истината са паднали на неплодородна почва; но като дойде подходящото време, семето пуска корени и плодът узрява... всеки изследовател е поразен, откривайки колко малка е била тази част от новата истина, която даже най-великите гении са прибавяли към предишния запас".

Революцията, през която химията неотдавна премина, трябваше да съсредоточи вниманието на химиците върху този факт; и няма да е удивително, ако още преди това да стане, стремежите и претенциите на алхимиците бъдат безпристрастно разгледани и трезво изучени. Мостът над тясната пропаст, която сега отделя *новата* химия от *старата* алхимия, е малък и да бъде преодолян той не е по-трудно, отколкото да се преодолее (от химиците) прехода от дуализма към закона на Авогадро.

Както Ампер е създал условия за приемането на Авогадро от нашите съвременници, така може би някога ще бъде осъзнато, че Райхенбах, откривателят на ОД, е павирал чрез своето откритие пътя за правилната оценка на Парацелз. Изминаха повече от петдесет години, преди молекулите да бъдат приети в качеството на единици при химическите изчисления. Вероятно ще е необходимо само половината от това време, за да могат изключителните заслуги на този мистик (Парацелз) да бъдат признати. Предупреждаващият абзац за медиумите-лечители е могъл да бъде написан само от човек, прочел неговите трудове: „Вие трябва да разберете - казва този автор, - че магнитът е този дух на живота в човека, от който се нуждае заразеният, когато контактува с лечителя. Така здравият се заразява от болния по пътя на магнитното притегляне".

Главната причина за болестите, измъчващи човечеството, се крие в дълбоката връзка между физиологията и психологията; напразно учените си блъскат главите над този проблем, търсейки някаква пътеводна нишка, върху която да построят своите хипотези. Особените лекарства и средства за всяко заболяване са описани и обяснени в многотомни трудове. Електромагнетизмът, така нареченото *откритие* на професор Оерстед, е било прилагано още преди три столетия. Това може нагледно да се докаже, ако критично бъде изследван неговия [на Парацелз - бел. ред.] метод за лечение на болестите. Няма смисъл да разглеждаме детайлно постиженията му, тъй като непредубедените и справедливи изследователи отдавна са го признали за най-великия химик на своето време. Брие дьо Бойсмонт го нарича „гений" и се съгласява с Делез, че той е създал нова епоха в историята на медицината. Тайната на неговите успешни и (както ги наричали) „магични изцеления" се криела в пълното му презрение към т. нар. „авторитети" на тогавашната епоха. „В търсенето на истината - пише Парацелз - аз се запитах, ако няма истински преподаватели по медицина, как тогава бих могъл да изуча това изкуство? Не иначе, освен по великата отворена книга на природата, написана от ръката на Бога... Обвиняват ме и ме порицават за това, че не съм влязъл в лечителското изкуство през правилната врата. Но къде е тя, тази правилна врата? Гален, двицена, Месуе, Расис или честната природа? Убеден съм -последната. Аз влязох през тази врата и светлината на природата, $_{a}$ не аптекарската лампа, осветяваше моя път."

Това пълно презрение към установените закони и научните формули, този стремеж на смъртното същество да се слее с духа на природата и само там да търси здраве, подкрепа и светлината на истината, предизвикали дълбоката ненавист на пигмеите на онова време към великия алхимик и философ на огъня. Не е за учудване, че те се опитвали да го обвиняват в шарлатанство и даже в пиянство. Хамън смело и убедено разобличава последното твърдение,

доказвайки, че това гнусно обвинение е измислено от „Опоринус, който за известно време се е заселил у Парацелз с цел да научи неговите тайни, но това не му се удало и безсилието ,родило тези злобни доноси". Парацелз бил основател на учението за животинския магнетизъм и откривател на окултните свойства на магнита. Неговите съвременници го заклеймявали като магьосник, защото извършваните от него изцеления били наистина чудотворни. Три столетия по-късно барон дьо Поте също бил обвинен от римската църква в магьосничество и демонолат-рия, а европейските академици го обвинили в шарлатанство. Според философите на огъня обаче няма да стане химик онзи, който падне дотам, че да разглежда „живия огън" по. начин, различен от този на древните учители. „Ти си забравил какво твоите бащи са те учили - или по-точно, ти никога не си го знаел... то е прекалено голямо за теб!"[171]

Трудът по магическо-духовна философия и окултна наука би бил непълен, ако не се отдели особено внимание на историята на животинския магнетизъм от времето, когато Парацелз започнал своите изследвания, т.е. от втората половина на шестнадесети век.

Ние ще направим кратък обзор на появата на това учение в Париж, където то било донесено (от Германия) от Антон Месмер. Ако внимателно разгледаме старите документи, събиращи прах в Академията на науките в Париж, ще открием, че след като Академията последователно отхвърлила всички нови открития, направени от времето на Галилей до наши дни, БЕЗСМЪРТНИТЕ увенчали кулминацията на отрицанието с това, че обърнали гръб на магнетизма и месмеризма. Те сами затворили пред себе си вратата, която водела към най-големите тайни на природата, лежащи скрити в тъмните области на психическия и физическия свят. Великият универсален разтворител - Алкахестът, бил от тях на една ръка разстояние, но те минали сляпо покрай него. А сега, почти сто години по-късно, ние четем следното признание: „Вярно е все пак, че зад пределите на непосредственото наблюдение нашата наука (химията) не е непогрешима и нашите теории и системи, въпреки че могат да съдържат зърна на истина, са подложени на чести изменения, а нерядко и на коренна смяна".[172]

Догматичното твърдение, че месмеризмът и животинският магнетизъм са само халюцинации, навежда на мисълта, че са нужни доказателства. Къде обаче са тези доказателства, които биха имали тежест в очите на науката? Хиляди пъти на академиците се даваше възможността да се убедят в истината, но те неизменно се отдръпваха от нея. Напразно месмеристите и лечителите призовааваха (за даване на свидетелски показания) глухите, куците, болните и умиращите, които са били излекувани и върнати към живота чрез прости манипулации и апостолско „налагане на ръка". „Съвпадение" - това е обикновеният отговор, когато фактът е прекалено очевиден, за да бъде напълно отречен; „заблуждение", „преувеличение", „знахарство" - са другите любими квалификации, използвани от нашите прекалено многобройни Тома-Не-вернци. Известният американски лечител Нютон е извършил повече моментални изцеления, отколкото е броят на пациентите, които са имали много знаменити нюйоркски лекари за целия ,си трудов стаж. Яков Зуав се ползвал с подобен успех във Франция. Можем ли при това положение да допуснем, че натрупалите се за тези 40 години свидетелски показания са илюзии, заговор на ловки шарлатани или безумие? Дори един намек в това отношение би бил равносилен на самообвинение в безумие.

Независимо от неотдавнашната присъда на Лаймери и въпреки присмеха от страна на скептиците и на мнозинството лекари и учени, надмогвайки непопулярността на тази тематика и освен всичко друго - преследването от страна на римокатолическото духовенство, което в лицето на месмеризма вижда свой традиционен враг (жените), истината за феномените на месмеризма стана толкова очевидна и неоспорима, че даже френският съд бил принуден мълчаливо и без особено желание да я признае. Знаменитата ясновидка мадам Роджер била обвинена заедно с нейния месмеризатор доктор Фортин под фалшив предлог за получаване на пари. На 18 май 1876 г. тя застанала пред *Изправителния трибунал* на Сейн. Неин свидетел бил барон дьо Поте, великият Майстор на месмеризма във Франция за

последните 50 години, а неин адвокат бил не по-малко знаменитият Жюл Фавр. Този път истината възтържествувала - делото биЛо прекратено. Каква е била причината - необикновеното красноречие на оратора или неоспоримите факти и неопетнеността на обвиняемите, за да бъде делото спечелено? Редакторът на „Ревю Спирит" Лаймери също е разполагал с факти, говорещи в негова полза, както и с показанията на повече от сто заслужаващи доверие свидетели, сред които били много от първите имена на Европа. Тук съществува само един отговор - съдиите не се осмелили да подложат на съмнение фактите на месмеризма. Фотографиите и почукванията, писането и движението, говоренето и даже материализирането на духовете могат да бъдат подправени; едва ли в Европа или в Америка е осъществяван спиритичен феномен, който да не може да бъде имитирай от ловък фокусник с помощта на специални приспособления. Единствено чудото на месмеризма и субективният феномен хвърлят предизвикателство към всички фокус-ници и скептици, както и към строгата наука и нечестните медиуми - КАТАЛЕПТИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, КОЕТО НЕ МОЖЕ ДА БЪДЕ ПОДПРАВЕНО (симулирано). Спиритуалистите, стремящи се тяхната истина да бъде чута и призната от науката, съзнателно култивират месмеричните феномени. Сложете на сцената на Египетската зала сомнамбул, потопен в дълбок месмеричен сън [в края на XIX век „месмеричен" най-често е значел „хипнотичен" - бел. ред.]. Нека тогава месмеризаторът (хипнотизаторът) да изпраща неговия освободен дух на всяко място, което публиката подскаже; изпитайте ясновидството и ясночуването на хипнотизирания; забождайте карфички във всяка част на неговото тяло, над които месмеризаторът е извършил пасиране с ръка; пробийте с игли клепачите му така, че те да минават под кожата; горете тялото му и го измъчвайте с остри инструменти. „Не се страхувайте! - възкликва Регазони (подкрепен от Дьо Поте, Тис, Пирард, Писегюр и Долгорукий) -месмеризираният или потопеният в транс субект винаги ще остане невредим." И когато тези експерименти бъдат завършени, поканете който и да е съвременен мъдрец, който се стреми към реклама и се хвали, че е в състояние да възпроизведе всеки спиритичен феномен, и му предложете да изложи собственото си тяло на подобни изпитания![173]

Говори се, че речта на Жюл Фавр продължила час и половина, през което време съдиите и публиката слушали като омагьосани. Ние също сме слушали изказвания на Жюл Фавр и без особено колебание споделяме впечатленията за него; единствено следното твърдение, направено в последното изречение на речта му, беше за съжаление както преждевременно, така и погрешно: „Ние сме изправени пред феномени, които се признават от науката, без тя да се опитва да ги обясни. Публиката може да се усмихва на това, но нашите най-блестящи лекари гледат на тези въпроси сериозно. Съдът повече не може да игнорира това, което е признато от науката."

Ако това несериозно твърдение беше подкрепено от факти и ако месмеризмът беше изследван от широк кръг учени, а не от няколко истински хора на науката, повече стремящи се към проникване в тайните на природата, отколкото към лична изгода - публиката не би се усмихвала. Публиката - това е едно послушно и благочестиво дете, което с готовност отива там, където бавачката го поведе. Публиката си избира идоли и фетиши и им се кланя пропорционално на вдигания от тях шум; след това се оглежда назад със свенливо угодлив вид, за да види доволна ли е старата лелка мис Обществено мнение.

Твърди се, че Лактанций, един от бащите на християнството, отбелязал, че по негово време нито един скептик не би се осмелил в присъствието на маг да твърди, че душата не надживява тялото, а умира заедно с него; „защото магът веднага би опровергал неговите думи, като незабавно извика на място душите на умрелите, направи ги видими за човешките очи и ги застави да предскажат събитията на бъдещето".[174] Същото станало със съдиите, които разглеждали делото на мадам Роджер. Барон дьо Поте се намирал в залата на съда и съдиите се страхували да не би той да започне да месмеризира сомнамбул в качеството на доказателство, с което би принудил съда не само да повярва във феномена, но и да го признае официално, което би било още по-неприятно.

А сега нека се върнем към учението на Парацелз. Неговите неразбираеми писания, макар да са предадени на жив стил, трябва да бъдат четени подобно на библейските свитъци на пророка Йезекиил - отвътре и отвън. В онези дни за Парацелз е съществувала голяма опасност да бъде обвинен в проповядване на ерес; църквата била могъща и магьосниците били изгаряни с дузини.

По тази причина Парацелз, Агрипа и Евгений Филалет толкова се отличили с благочестиви заявления, колкото са се прославили и с достиженията си в областта на алхимията и магията. Възгледите на Парацелз за окултните свойства на магнита са цялостно изложени (но частично обяснени) в неговата знаменита книга, в която той описва чудодейния екстракт, лекарството, извлечено от магнита и наречено *Магиструм Магнетис;* известна информация по този въпрос може да се намери и в „*Де Енте Дей",* и „*Де Енте Асторум".*

Всички негови обяснения обаче са дадени във форма, недостъпна и неразбираема за невежия читател. „Всеки селянин разбира - казва той, - че магнитът привлича желязото, но разумният човек трябва да си задава повече въпроси. Аз открих, че магнитът, освен тази видима сила, чрез която привлича желязото, притежава и друга, скрита сила."

По-нататък Парацелз доказва, че в човека се таи някаква скрита ЗВЕЗДНА СИЛА - еманация на звездите и небесните тела, дала началото на духовната форма на човека, т.е. на неговия астрален дух. Тъждествеността на есенцията (същността), която можем да наречем дух на кометната материя, винаги се намира в пряка връзка със звездите, от които е била извлечена, и по този начин между тях съществува взаимно привличане, тъй като те и двете са магнити. Тъждественият състав на земята и на всички други планети с човешкото земно тяло е бил основната идея на неговата философия. „Тялото е съставено от елементи, а астрал-ният дух произхожда от звездите... Човекът (тялото) се храни; но от звездите неговият интелект и мисли, пребиваващи в духа му, получават всичко необходимо за своята жизнеспособност."

*Спектроскопът доказа правдивостта на тази теория по отношение на тъждествения състав на човека и звездите; физиците вече четат лекции в своите класове за магнетичното притегляне на слънцето и планетите.**[175]***

От субстанциите, за които се знае, че изграждат човешкото тяло, в звездите вече са открити водород, натрий, калций, магнезий и желязо. В стотици наблюдаеми звезди (с изключение на две от тях) бил открит водород. Като припомняме как доскоро упрекваха и осъждаха Парацелз за теорията, че звездите и човекът са построени от едни и същи субстанции; как астрономите и физиците се надсмиваха над идеите за химичното родство и притегляне между тези субстанции; и като посочваме, че спектроскопът вече потвърди първата половина от тези негови твърдения - ще бъде ли абсурдно да изкажем пророчеството, че с времето и останалите негови прозрения също ще се потвърдят?

Тук възниква един съвсем естествен въпрос". Как Парацелз е могъл да узнае толкова неща за състава на звездите, когато до съвсем неотдавна - до откриването на спектроскопа, съставът на небесните тела беше напълно неизвестен на нашите учени академици? И даже сега, въпреки наличието на телеспектроскопичните и други много полезни и модерни прибори, звездите все още* си остават тайна, с изключение на няколко тематични области. Можел ли е Парацелз да бъде толкова уверен по отношение природата на небесните светила, ако не е разполагал със средства, за които науката нищо не е знаела? И въпреки че наистина нищо не знаят за това, учените упорито не искат даже и да чуят, когато се произнасят названията на тези средства - херметическата философия и алхимията.

Освен това, не трябва да забравяме, че Парацелз е бил откривател на водорода и добре е познавал състава и всичките му свойства много преди ортодоксалните химици да започнат да мислят за него. Той изучавал астрология и астрономия, подобно на всички философи на огъня, и щом е твърдял, че човекът се намира в пряко родство със звездите, значи добре е знаел какво говори.

Следващият пункт за проверка на физиолозите е неговото твърдение, че храненето на тялото става не само чрез стомаха, „но и невидимо, чрез една магнетична сила, която присъства в цялата природа и от която всеки орган извлича особена енергия за себе си. Човекът - казва той по-нататък - извлича не само здраве от елементите, когато те са в равновесие, но също и болест, когато равновесието е нарушено". Науката вече признава, че живите тела са подчинени на законите на притеглянето и химическото родство; най-забележителното физическо свойство на органичните тъкани, според физиолозите, е способността за абсорбиране. Какво тогава може да бъде по-естествено от теорията на Парацелз за способността на нашето тяло да притегля и поема в себе си астралните, или звездни влияния? „Слънцето и звездите ни привличат към себе си, а ние на свой ред ги притегляме към нас." Какви възражения науката може да издигне срещу това? Способността ни да излъчваме е потвърдена от откритията на барон Райхенбах за одичните еманации на човека, които са тъждествени на излъчванията на магнитите, кристалите и фактически на всички растителни организми.

Парацелз е утвърждавал единството на вселената: „Човешкото тяло притежава първична материя (или космическа материя)". Спектроскопът доказа правдивостта на това твърдение, показвайки, че същите химични елементи, които съществуват на Земята и на Слънцето, са открити и в състава на звездите. Освен това, спектроскопът показва, че всички тези звезди са *слънца,* приличащи по състава си на нашето слънце; или както посочва професор Мейер, „магнитното състояние на Земята се променя в съответствие с измененията на слънчевата повърхност и е зависимо от тези *слънчеви изменения";* доколкото звездите са слънца, те също така трябва да изпускат еманации, които ни влияят в пропорционална степен.

„В нашите сънища - казва Парацелз - ние наподобяваме растенията, които също имат материално жизнено тяло, но не притежават дух. Когато спим, нашето астрално тяло е свободно и може (благодарение на еластичността на своята природа) или да витае близо да своя спящ стопанин, или да се възнесе по-високо, за да води беседи със звездните си родители и дори да се свързва със своите братя на огромни разстояния.

Съновиденията с пророчески характер, предвиждането и предчувстването са способности на астралния дух. На нашето елементарно и грубо тяло такива дарове не са предоставени, тъй като след смъртта то се спуска в недрата на земята, а астралното тяло отново се връща към звездите. Животните - добавя той - също имат астрално тяло."

Ван Хелмонт, който бил ученик на Парацелз, казвал почти същото, макар неговите теории, за магнетизма да са по-обширни и детайлно разработени. Причината създава следствие, а следствието се отразява отново върху причината и двете са обратно постъпателни. „Магнетизмът - казва той - е неизвестно свойство на небесната природа, много напомнящо на звездите, на което съвсем не пречат ограниченията на пространството и времето... Всяка твар притежава своя собствена небесна сила и е тясно свързана с небесата. Тази магична сила на човека, която може да действа и вън от него, лежи скрита в най-вътрешната човешка същност. Тази магична мъдрост и сила най-често спи, но може да бъде задействана чрез обикновено внушение - тогава тя оживява и става толкова по-жизнена, колкото повече е потисната в човека неговата плът... А това се осъществява чрез кабалистич-ното изкуство, което връща на човечеството магичната, макар и природна сила, която е била загубена от него."[176]

Както Ван Хелмонт, така и Парацелз са единодушни в твърденията си за великото могъщество на волята, когато тя е в състояние на екстаз. Те казват, че „духът е навсякъде, всичко е наситено от него - духът е посредник на магнетизма"; и че чистата първоначална магия не е съставена от суеверни похвати и празни церемонии (обреди), а се изгражда върху мощната воля на човека. „Господарите на физическата природа са не духовете на небесата или ада, а душата и духът на човека, скрити в него самия, както огънят е скрит в камъка."

Теорията за влиянието на звездите върху човека е била поддържана от всички средновековни

философи. „Звездите в равна степен са съставени от елементите на земните тела - казва Корнелиус Агрипа - и затова небесното влияе върху земното... Влиянията се разпространяват само с помощта на духа; този дух насища цялата вселена и се намира в пълно съзвучие с човешкия дух. Магът, който иска да овладее свръхестествените сили, трябва да притежава ВЯРА, ЛЮБОВ И НАДЕЖДА... Във всичко е скрита тайна, и оттук произлиза чудодейната магична сила."

Съвременната теория на генерал Плезантон[177] до голяма степен съвпада с възгледите на философите на огъня. Неговите идеи за положителното и отрицателното електричество на мъжете и жените, както и за взаимното привличане и отблъскване на всичко в природата, изглежда са заимствани от възгледите на Робърт Флуд, главата на розенкройцерите на Англия. „Когато двама души се приближават един към друг - казва философът на огъня, - техният магнетизъм бива или пасивен, или активен (т.е. положителен или отрицателен). Ако излъчваните от тях еманации взаимно се пречупват или отблъскват - възниква антипатия. Когато обаче еманациите взаимно проникват една в друга, тогава е налице положителен магнетизъм, защото лъчите преминават от центъра по окръжността. В този случай те влияят не само на болестта, но и на нравствените чувства. Подобен магнетизъм (или симпатия) се наблюдава не само между хората, но и между растенията и животните."[178]

Нека сега видим какво направиха лекарите, когато Месмер донесе във Франция своя „котел" заедно със своята система, изцяло основана върху философиите и доктрините на последователите на Парацелз - как те се отнесоха към това велико психологично и физиологично откритие. Тяхната реакция показа доколко невежеството, повърхностното отношение и предразсъдъците могат да бъдат проявени от научното съсловие, когато става дума за нещо, което противоречи на дълго лелеяните научни теории. Това е още по-многозначително, защото пренебрежението, демонстрирано от комитета на Френската академия през 1784 г. вероятно е следствие от наблюдаваното придвижване на общественото мнение по посока на материализма, както и от непълнотите в атомистичната философия, които (по признанието на най-преданите на тази философия учители) действително са съществували. Комитетът от 1784 г. е включвал такива изтъкнати хора като Борне, Салин, д'Арсен и знаменития Гильоне, към който впоследствие се присъединили Франклин, Льоруа, Бейли, Дьо Борг и Лавоазие. Борне скоро умрял и мястото му било заето от Маголт. Не може да има никакво съмнение по отношение на две обстоятелства, а именно: 1) че комитетът пристъпил към своята работа силно предубеден, по заповед на краля, която не допускала възражения; 2) че техният подход за наблюдение на нееднозначните факти на месмеризма бил неблагоразумен и недоброжелателен. Техният отчет, съставен от Бейли, бил разчетен да нанесе смъртен удар на младата наука. Той бил нарочно разпратен по всички училища и обществени учреждения и предизвикал възмущение сред по-голямата част от аристокрацията и богатите търговци, които покровителствали Месмер и били очевидци на неговите изцеления. Ант. Л. дьо Джусе, академик от най-висок ранг, който дотогава заедно с придворния лекар д'Еслон внимателно изследвал лечението на Месмер, публикувал отчет-възражение, съставен с най-голяма точност и подробности. В този отчет, написан в защита на лечението с магнетизъм, той се позовавал на внимателното изследване на терапевтичния ефект на магнетичния флуид, проведено от медицинския факултет, и настоявал за незабавното публикуване на откритията и наблюденията на факултета по този въпрос. В отговор на това искане се появил голям брой свидетелства, полемични статии и догматични книги, разкриващи нови факти. Вниманието на публиката било привлечено от труда на Тоурет под заглавие „За магнетизма на животните"; този високоерудиран труд стимулирал изследванията на свидетелствата от минали епохи, отнасящи се до феномените на магнетизма у различните древни народи.

Доктрината на Месмер била по същество ново изложение на Учението на Парацелз, Ван Хелмонт, Сантанели и шотландеца Максуел; Месмер дори може да бъде обвинен в това, че преписал текстове от трудовете на Бертран и ги представил като свои собствени принципи.

Професор Стюарт[179] разглежда нашата Вселена като съставена от атоми (с нещо като посредник между тях), свързани подобно механизмите на машина и подчиняващи се на енергийните закони, привеждащи в действие тази своеобразна машина. Професор Юманс нарича това „съвременна доктрина", но сред двадесет и седемте положения, изложени от Месмер през 1775 г. (т.е. сто години по-рано) в неговото „Писмо до чуждестранните лекари", ние намираме следното:

1. Съществува взаимно влияние между небесните тела, земята и живите същества.

2. Съществува някакъв флуид, който е разпространен навсякъде и изпълва всичко дотолкова, че не допуска никъде вакуум; толкова фин, че няма с какво да бъде сравнен - флуид, който по своята природа е способен да бъде посредник (при предаване) на влиянията.

Оттук следва, че тази теория по същество въобще не е съвременна. Професор Балфур Стюарт казва: „Ние можем да разглеждаме вселената като огромна физическа машина."

А според Месмер:

3. Това взаимодействие е подчинено на механични закони, неизвестни до настоящето време.

Професор Мейер отново потвърждава доктрината на Джил-бърт, че Земята е огромен магнит и че тайнствените изменения в интензивността на земното магнитно поле изглежда се намират в зависимост от еманациите на Слънцето, тъй като се изменят в съответствие с денонощното и годишното въртене на това светило и пулсират в пълен синхрон с огромните огнени вълни, които периодично се издигат над слънчевата повърхност. Той говори за „постоянните колебания, за приливите и отливите", насочващи влиянието на Земята.

А Месмер от своя страна казва:

4. От това (взаимно) действие произлизат поредни следствия, които могат да бъдат разглеждани като прилив и отлив.

5. Благодарение именно на това действие (което е най-универсално) възникват връзки на взаимодействие между небесните тела, земята и съставните й части.

И още две положения, които ще бъдат интересни за нашите съвременни учени:

6. Свойствата на материята и органичните тела също зависят от това действие.

7. Животинското тяло изпитва върху себе си редуващите се въздействия на този посредник; по пътя на проникването в субстанцията на нервите той постоянно въздейства върху тях.

Сред значителните трудове, които се появиха в периода 1798-1824 г., когато Френската академия на науките назначи втора комисия по изследване на месмеризма, написаното от барон д'Енин дьо Кавилер (генерал-лейтенант, шевалие на Сент-Луис, член на Академията на науките и кореспондент на много научни общества на Европа) може да принесе голяма полза на читателя. През 1820 г. правителството на Прусия поръчало на Берлинската академия да обяви премия от триста златни дуката за най-доброто изследване в областта на месмеризма. Кралското научно общество на Париж, под председателството на негово кралско височество Авкулемския херцог, предложило златен медал за същата цел. Перът на Франция маркиз дьо ла Плейс, един от членовете на Академията на науките и почетен член на научните общества на всички основни европейски държави, написал труд, в който този изтъкнат учен казва: „От всички инструменти, които можем да използваме, за да опознаем тайните сили на природата, най-чувствителни са нервите, особено след като специално въздействие усили тяхната чувствителност. Необикновените феномени, предизвиквани вследствие на изключителната нервна чувствителност на отделни индивиди, са породили различни съждения относно

съществуването на нова сила, която била наречена животински магнетизъм... Ние все още сме толкова далече от познаването на всички природни сили и различните им проявления, че едва ли ще бъде в духа на философията да се отричат тези феномени само защото те са необясними при сегашното равнище на научните знания. Наше задължение е просто да ги изучаваме с още по-голямо внимание - щом ни е трудно дори да допуснем тяхното съществуване."

В експериментите на Месмер били внесени големи подобрения от маркиз дьо Писепор, който се справял без всякакви апарати и извършвал забележителни изцеления сред обитателите на своето имение в Бюсанси. След публикуването на техните резултати много други образовани хора експериментирали с подобен успех и през 1825 г. М. Фойсак предложил на Медицинската академия да организира ново изследване. Бил учреден специален комитет, съставен от Аделон, Парисей, Марк, Бурдин-старши (с Хасън в качеството на докладчик), който дал препоръки това предложение да бъде прието. Тези учени направили мъжественото признание, че „в науката нито едно решение не е абсолютно и неподлежащо на корекция". Те ни дават възможност също така да оценим изводите на комисията на Франклин от 1784 г., посочвайки, че „експериментите, върху които тези изводи били основани, се провеждали (както се оказва) без едновременното присъствие на всички членове на комисията, както и в светлината на *предвзети мнения,* което в съответствие с принципите на феномените, които те били призвани да изследват, *трябвало да ги доведе до пълен неуспех".*

Това, което те казват за магнетизма, като за тайно средство за лечение, е било посочвано вече много пъти от най-уважаваните автори по повод на съвременния спиритизъм, а именно:

„Задължение на Академията е да изучава тези явления, да ги подлага на изпитания и накрая - да забрани тяхното използване от хора, които нямат никакво отношение към науката и които злоупотребяват с тези възможности, превръщайки ги в средство за лични облаги и спекулации."

Този доклад предизвикал продължителни спорове и през май 1826 г. Академията назначила комисия, в която влезли следните знаменити личности: Льору, Марк, Дабли, Маженди, Гверсант и Тилай. Те незабавно пристъпили към работа, която продължила почти пет години, съобщавайки на Академията за резултатите от своите наблюдения чрез Хасън. Техният доклад включва отчет за феномените, класифицирани по тридесет и четири параграфа, но доколкото този труд не бил посветен единствено на магнетизма, налага ни се да се задоволим с няколко извадки от него. Изследователите посочват, че за предизвикването на магнетични феномени не е нужно непременно да съществува контакт чрез ръцете, поглаждания или пасове - в някои случаи е бил достатъчен един съсредоточен (втренчен) поглед, който действал дори когато магнетизираният *не знаел за него.* „Достоверните, добре засвидетелствани терапевтични феномени" зависели от магнетизма и не могли да бъдат възпроизведени без него. Състоянието на сомнамбулизъм „съществува и предизвиква появата на нови способности, които са получили названието *ясновидство,* интуиция и вътрешно предвиждане".

Магнетичният СЪН бил предизвикван при обстоятелства, при които магнетизираният не е знаел с какви средства ще му бъде въздействано. А магнетизаторът, щом като веднъж подчини волята на магнетизирания, може напълно да го потопи в сомнамбулизъм, както и да го извежда от това състояние без негово знание и даже без да го вижда, т.е. на разстояние и през затворени врати. Външните сетива на магнетизирания изглеждат напълно парализирани; приведен е в действие само ефирният двойник. „По-голямата част от времето те (спящите магнетичен сън) остават невъзприемчиви към неочаквани звуци, предизвиквани близо до ушите им, например към силен удар по меден съд, към падане на тежки предмети и т.н... Те могат да бъдат заставени да вдишват изпаренията на солна киселина или амоняк, от което У тях не възникват никакви неприятни усещания и даже не се появяват никакви

подозрения..." Членовете на комитета можели да гъделичкат „краката, ноздрите и клепачите им с птичи пера, да щипят кожата им до образуване на синини, да забиват гвоздеи под ноктите им, вкарвайки ги на значителна дълбочина без да им причинят ни най-малка вреда и без каквито и да е признаци, че те чувстват всичко това. Действително, ние видяхме един човек, който оставаше нечувствителен по време на една от най-болезнените хирургически операции; неговото лице, както и пулсът и дишането му не проявяваха при това никакви признаци за болезнени усещания."

Всичко това се отнася до външните сетива. Нека сега чуем какво ще ни кажат изследователите за вътрешните сетива, които по справедливост могат да бъдат разглеждани като доказателство за разликата между човека и овена. „Докато магнетизираните се намираха в състояние на сомнамбулизъм - казват членовете на комитета, - наблюдаваните лица запазваха властта над своите способности, присъщи им по време на бодърстване. Тяхната памет дори изглеждаше по-точна и значително се усилваше... Ние видяхме двама сомнамбули, които със затворени очи различаваха поставените пред тях предмети; без да ги докосват те назоваваха цвета и вида на игралните карти; прочитаха думи, написани във въздуха (без перо или друг инструмент), а също така познаваха случайно посочени редове от книга. Това те правеха даже тогава, когато техните клепачи бяха старателно затиснати с пръсти." „Ние се срещнахме с двама сомнамбули, които притежаваха способността да предвиждат повече или по-малко сложни процеси в организма. Единият от тях предсказваше няколко дена (и даже месеца) по-рано деня, часа и минутата, когато трябва да настъпи епилептичен припадък и кога той трябва да завърши; а другият предсказваше времето за излекуване. Тези предсказания се изпълниха със забележителна точност."

Комисията била на мнение, че е „събрала и съобщила факти, Достатъчно убедителни, за да подтикнат Академията да поощри изследванията по магнетизма като твърде интересен отрасъл на психологията и естествознанието". В заключение Комитетът посочил, че „констатираните *факти са толкова необичайни и Удивителни",* че е трудно да се допусне, че Академията ще признае тяхната реалност, но изследователите тържествено заявяват, че в течение на цялото изследване са се ръководели от възвишени мотиви - „от любов към науката и чувство на необходимост да оправдаят надеждите, които Академията е възложила на техните търсения".

Тези опасения напълно били оправдани от поведението поне на един от членовете на комитета, който не присъствал при опитите и (както отбелязва мистър Хасън) „не сметнал за нужно да подпише отчета". Това бил физиологът Маженди, който (независимо от факта, отбелязан в официалния отчет, че „не е присъствал на опитите") не се поколебал да посвети в своя известен труд „Физиологията на човека" четири страници на темата на месмеризма, в които, обобщавайки месмеричните феномени, той се въздържа от безусловното им потвърждаване, както би съответствало на ерудицията и научните достижения на неговите колеги от комитета: „Самоуважението и достойнството на професията изискват предпазливо отношение към тези въпроси". Той (добре осведоменият лекар) знаел колко лесно тайнственото се превръща в шарлатанство. В неговия текст обаче няма нито една дума, която да подскаже на читателя, че Маженди е бил назначен от Академията като член на комисията от 1826 г.; че той не е присъствал на нейните заседания и по този начин не е узнал истината за месмеричните феномени и сега привежда своите разсъждения „екс парли". „Самоуважението и достойнството на професията всъщност задължават да се запази мълчание."

Тридесет и осем години по-късно един английски химик и физик, чиято репутация била дори по-висока от тази на Маженди, се унижил до същото нечестно поведение. Когато му се представила възможността да изследва спиритичните феномени и да съдейства за изземането на тази тематика от ръцете на невежи или нечестни изследователи, професор Джон Тиндал пренебрегнал научния си дълг; което не му попречило впоследствие, в неговите „Фрагменти на науката", той да си позволи редица неджентълменски изрази, които ние приведохме по-

рано.

Всъщност ние не сме съвсем точни - той направил опит и това било достатъчно. В своите „Фрагменти" той ни разказва как веднъж се вмъкнал под масата, за да види по какъв начин се предизвикват спиритичните почуквания и изпълзял оттам пълен с такова отчаяние за човечеството, което той никога по-рано не бил изпитвал! Израел Путнем, пълзящ на ръце и колене, за да убие вълчицата в нейното леговище, може частично да ни послужи като пример, сравнявайки с който, ние можем да оценим храбростта на химика, който шарил в мрака, търсейки измамата; но Путнем убил своята вълчица, докато Тиндал бил изяден от неговата! Изглежда на щита му е трябвало да бъде изписан следният девиз: „Sub mensa desperatio!"

Говорейки за доклада на комитета от 1824 г. доктор Алфонс Тест, изтъкнат учен от това време, казва, че той (докладът) произвел голямо впечатление на Академията, но успял да убеди малко хора: „Никой не поставял под съмнение правдивостта на членовете на комисията, тяхната честност, добросъвестност и големите им познания, които били безспорни, но започнали да ги подозират, че са станали жертва на лъжа. *Работата е в това, че съществуват някои неприятни истини, които компрометират вярващите в тях, и особено онези, които са толкова откровени, че публично си признават това."* Доколко това е правдиво, можем да съдим по историческите записи от най-древни времена до наши дни. Когато професор Робърт Хейър обявил предварителните резултати от изследванията си по спиритизъм, на него (макар той да бил един от най-изтъкнатите химици и физици в света) започнали да гледат като на жертва на заблуда. Когато той доказал, че не е бил излъган, го обвинили в слабоумие. Харвардските професори го ругаели за „безумната му привързаност към тази гигантска заблуда". Когато този професор започнал своите изследвания през 1853 г., той „чувствал, че дългът по отношение на неговите ближни изисква цялото влияние, което той притежавал, да бъде използвано за спирането на прилива от нарастващо безумие, което, въпреки разума и науката, се устремило към това *грубо заблуждение,* което се наричало спиритуализъм (спиритизъм)". Въпреки че според неговото собствено заявление „той изцяло подкрепял теорията на Фарадей за въртенето на масите", Хейър отначало направил внимателни изследвания и едва след това изразил виждането си за истината. И именно за това бил възнаграден от страна на своите пожизнени колеги. Нека за това да говорят неговите собствени думи. В реч, произнесена в Ню Йорк през септември 1854 г., той казва, че „се е занимавал с научни изследвания повече от половин век и никога неговата акуратност и точност не е била поставяна под съмнение, докато той не станал спиритуалист; през целия му живот никой не си позволявал намеци за неговото здравомислие, докато харвардските професори не излезли с осъждания срещу това, че той е знаел каква е истината, а те самите не знаели, че се заблуждават".

Колко тъжен патос е изразен в тези пестеливи думи! Седемдесетгодишният човек, учен с полувековен стаж - напуснат от всички за това, че казал истината! Това напомня за А. Р. Уолъс,. които бил смятан за един от най-блестящите британски учени - след като обявил, че вярва в спиритизма и месмеризма, за него започнали да говорят с тон на съжаление. Професор Николай Вагнер от Петербург, чиято слава като зоолог е твърде голяма, сега (на свой ред) се разплаща за своето изключително безпристрастие с това, че е подложен на оскърбително отношение от страна на руските учени.

Има учени и лъжеучени: и ако окултните науки, по примера на спиритизма, търпят преследване от недоброжелателството на един тип учени, те все пак намират своите защитници във всички времена сред хората, чиито имена са гордост за самата наука. На първия ред сред тях стои Исак Нютон, един „факел на науката", който напълно вярвал в магнетизма във вида, в който го преподавали Парацелз, Ван Хелмонт и въобще всички философи на огъня. Никой не се осмелил да отрича, че неговото учение за вселенското пространство и всемирното притегляне е чиста теория за магнетизма. Ако неговите собствени думи изобщо нещо означават, тогава те означават, че всички свои размишления

той е основавал на „световната душа", великата вселенска магнетична сила, която наричал „дивин сенсориум".[180] „Тук - казва той -става дума за много фин дух, който прониква навсякъде, даже в най-твърдите тела, и който е скрит в тяхното вещество. Посредством силата и активността на този дух телата се притеглят едно друго и се свързват, когато влизат в контакт. Благодарение на него електрическите тела действат на големи разстояния също така, както и наблизо, привличайки и отблъсквайки се; благодарение на този дух светлината се лее, пречупва, отразява и нагрява телата. Всички сетива се активизират от този дух и благодарение на него животните могат да движат своите крайници. Това обаче все още не може да бъде изразено с кратка формула, тъй като ние нямаме достатъчно опит, за да открием напълно законите, по които този вселенски дух действа."

Съществуват два типа магнетизиране: първият е чисто животински, вторият - трансцендентен, зависещ от волята и познанието на месмеризатора, както и от степента на духовност на субекта и неговата способност да възприема въздействието на астралната светлина. Сега почти с увереност може да се твърди, че ясновидството в много по-голяма степен зависи от първия, отколкото от втория тип. На силата на адепта (такъв като Дьо Поте) се налага да се подчини и най-позитивният субект. Ако погледът на месмеризатора или мага е умело насочен, светлината на истината ще се разкрие пред нас, така че ние бихме могли да узнаем нейните най-съкровени тайни, защото тя е книга, която е винаги затворена за тези, „които гледат, но не виждат", но в същото време е винаги отворена за онзи, който *иска* да я види открита. Тя съхранява изцяло всички наслоения на това, което е било, което е или което някога ще бъде. И най-малките постъпки на нашия живот са отпечатани върху астралната светлина и дори нашите мисли са фотографирани на нейните вечни скрижали. Тази книга, която ангелът в „Откровението на Йоан" държи отворена, е Книгата на Живота, по която „съдят умрелите по техните деяния." Накратко казано, това е ПАМЕТТА на БОГА"!

„Оракулите твърдят, че отпечатъците на мислите на хората и другите божествени видения се съхраняват в ефира... В него събитията без числа са изчислени" - е казано в древния фрагмент на „Халдейският оракул" на Зороастър.

По такъв начин древната и съвременната мъдрост, пророчествата и науката се допълват взаимно в потвърждаването на кабалистичната истина. На вечните скрижали на астралната светлина са отпечатани следите на всичките наши мисли, на всички извършвани от нас постъпки; и бъдещите събития -следствия на отдавна забравени причини, са вече начертани там *във* вид на ярки картини, достъпни за очите на ясновидците и пророците. Паметта, явяваща се неразрешима тайна за матери-алиста, загадка за психолога, сфинкс за науката, представлява за ученика на окултизма само дума за обозначаване на тази сила, която човек, без сам да съзнава, използва и споделя с много низши животни; прониквайки с вътрешното си зрение в астралната светлина, той може да види там изображението на миналите години, вместо да търси в нервните възли на мозъка „микросним-ки на живите и мъртвите, места, които ние някога сме посещавали, и събития, в които сме вземали участие" (Дрейпър). Всичко това е преминало в обширно хранилище, където историята на човешкия живот, както и всяка пулсация на видимия Космос, са запечатани и се съхраняват във вечността.

Този проблясък на паметта, който (както разказват) разкрива пред взора на потъващия човек всички отдавна забравени сцени от неговия смъртен живот, напомня на осветяването на местността от редуващи се мълнии пред очите на пътника - той просто е внезапно прозрение на борещата се душа. Това хранилище е като мълчалива картинна галерия, където цялата история е написана с вечни краски.

Съществува един добре известен факт (който може да бъде потвърден от личен опит от деветдесет процента от хората), че ние често имаме чувството, че вече сме виждали отделни сцени, пейзажи или разговори, които всъщност виждаме или чуваме за първи път, а понякога даже и страни, в които ние никога по-рано не сме били - всичко това е резултат от същия този феномен.

Вярващите в превъплъщението привеждат тези примери като още едно (допълнително) доказателство за нашето предишно съществуване в други тела. Това разпознаване на хора, страни и предмети, които ние обективно никога по-рано не сме виждали, те обясняват с проблясъка на паметта на душата за предишните преживявания. Древните хора обаче (както и средновековните философи) строго се придържали към противоположното мнение. Те твърдели, че макар този психологичен феномен да е бил един от най-големите аргументи в полза на безсмъртието и предсъществуването на душата, все пак последната притежава своя индивидуална памет (освен паметта на нашия физически мозък) и това не е доказателство за превъплъщението. По този повод много красива мисъл е изказал Елифас Леви: „Природата затваря вратата за всичко, което е минало, и бута живота напред, към по-съвършени форми." Какавидата става пеперуда, но последната никога няма да стане отново личинка. В тишината на нощните часове, когато нашите телесни сетива се намират под здравия катинар на съня и нашето физическо тяло си почива - астралното тяло става по-свободно. Тогава то *се измъква* от своя телесен затвор и както казва Парацелз, „беседва с външния свят", пътешества както по видимите, така и из невидимите светове, „в съня - казва той - астралното тяло (душата) се движи по-свободно; после тя се възнася към своите родители и беседва със звездите." Сънищата, предчувствията, предвижданията, предзнаменованията и предсказанията са отпечатъци, оставени от астралната ни душа върху нашия мозък, който ги възприема повече или по-малко отчетливо, в съответствие със степента на кръвозахранване по време на нощния сън. Колкото е по-изтощено физическото тяло, толкова по-свободен е духовният човек и толкова по-ярки са отпечатъците на паметта на душата. Събуждайки се след здрав сън, хората често не помнят абсолютно нищо. Въпреки това, впечатленията от видените сцени и местности, които астралното тяло е съзерцавало по време на своите странствания, се запазват, макар и в латентно състояние под влиянието на материята. Те могат да бъдат разбудени във всеки момент и тогава, по време на тези проблясъци на вътрешната памет на човека, става мигновен взаимообмен на енергия между видимата и невидимата вселена. Между „микроснимките" на мозъчните нервни центрове и астралните клишета протича ток. Така човекът, който знае, че никога по-рано във физическото си тяло не е посещавал и не е виждал тези пейзажи или лица, които изведнъж познава, може с пълна увереност да твърди, че все пак той ги е виждал и действително вече ги познава, тъй като запознанството се е състояло по времето, когато той е пътешествал като „дух"-Против това физиолозите не могат да издигнат сериозни възражения. Някои от тях ще отговорят, че в естествения, здрав и дълбок сън „половината от нашето естество, подчиняваща се на волята, се намира в състояние на инерция" и следователно не е в състояние да пътешества; още повече, че съществуването на някакво астрално тяло или душа е за тях просто един поетичен мит. Блуменбах ни уверява, че в състояние на сън всички връзки между ума и тялото временно се прекратяват. Това твърдение се отрича от доктор Ричърдсън, член на Кралското общество, който честно напомня на германския учен, че „точните граници на връзката на ума и тялото са неизвестни" и това е повече, отколкото е следвало да се каже. Това признание - бидейки прибавено към признанията на френския физиолог Фурние и към констатацията на доктор Алчин, известен лондонски лекар, който откровено заявил в реч пред студентската аудитория, че „измежду всички области на науката, имащи практическо отношение към обществото, няма нито една, която да се основава на такъв неопределен и неустойчив фундамент като медицината" - ни дава несъмнено право да противопоставим хипотезите на древните учени и съвременните теории.

Нито един човек, колкото и да е груб и материалист, не може да избегне воденето на двойно съществуване: едното във видимата вселена, а другото - в невидимата. Жизненият принцип, който оживотворява физическия състав на човека, пребивава предимно *в* астралното тяло; докато по-животинските му съставки почиват, по-духовните части не познават ограничения и препятствия. Ние сме наясно, че много учени (и неучени) ще възразят против тази нова теория за разпределението на жизнения принцип. Те биха предпочели да остават в блажено неведение и биха продължили да твърдят, че никой не знае и не може да претендира за

знание, откъде се появява и къде отново изчезва този тайнствен агент, вместо да обърнат поне за малко внимание на това, което те смятат за стари и празни теории. Някои биха могли да възразят, използвайки един от аргументите на богословите, че безсловесните твари не притежават безсмъртен дух и следователно нямат и астрален дух, *тъй като богословите, подобно на миряните, са попаднали в заблуждението да мислят, че душа и дух е едно и също нещо.* Когато изучаваме Платон и другите философи на древността, ние разбираме, че докато „неразумната душа" (под която Платон разбира нашето астрално тяло, или по-ефирно*то копие на самите нас) може само повече или по-малко да продължи своето съществуване в отвъдния свят - божественият дух, когото Църквата неправилно нарича *душа,* е безсмъртен по самата си същност. (Всеки учен евреин лесно ще разбере различието, съдържащо се в двете думи - руах и нефеш). Ако жизненият принцип представлява нещо друго, а не астрален дух, и по никакъв начин не е свързан с него, защо тогава се получава така, че интензивността на ясновидството толкова силно зависи от телесната прострация и изтощение на субекта? Колкото е по-дълбок трансът, колкото по-малко признаци на живот проявява тялото, толкова по-ясно става духовното възприятие и толкова по-мощно е духовното видение! Душата, освободена от бремето на телесните чувства, проявява своята мощ със значително по-голяма интензивност, отколкото тя би могла да прояви в силно и здраво тяло. Брие дьо Бойсмонт привежда многобройни примери, потвърждаващи този факт. Органите на зрението, обонянието, вкуса, осезанието и слуха се изострят значително у месмеризирания (хипнотизирания) субект, лишен от възможността да ги използва телесно, в сравнение с човек в бодро, нормално състояние.

Дори само тези факти, след като веднъж бъдат доказани, би трябвало да са достатъчни, за да послужат като убедителна демонстрация за продължаването живота на индивида, след като той е оставил тялото си или поради неговото износване, или вследствие на нещастен случай и гибел. Макар че в течение на своето кратко пребиваване на земята нашата душа може да бъде оприличена на светлина под тъмен похлупак, тя все пак свети повече или по-малко ярко и притегля към себе си влиянието на родствените, сходни духове и когато някаква добра или лоша мисъл се заражда в нашия мозък, тя принадлежи не само на нас, а подобно на магнита, притеглящ железните стърготини, привлича мислените импулси от ефира. Така става разбираемо как определени хора могат да отпечатат своите идеи върху епохата, в която живеят, с такава сила, че тяхното влияние се предава, благодарение на постоянния обмен на енергопотоци между двата свята, видимия и невидимия, от век във век, докато не окажат въздействие на по-голямата част от човечеството.

Трудно може да се каже, доколко авторите на знаменития труд „Невидимата Вселена" са разсъждавали в това направление, но това, че те не са казали ВСИЧКО, може да се заключи от следните думи: „Мислете каквото си искате, но за нас е несъмнено, че свойствата на ефира са от много по-висок порядък, отколкото *свойствата на осезаемата материя.* След като даже върховните жреци на науката признават, че последната значително надхвърля рамките на техните умствени постижения (с изключение на многобройните, но дребни и често отделни, изолирани нейни части), то няма смисъл да продължаваме нашите размишления по-нататък."

За нашите цели ще е напълно достатъчно, ако осъзнаем (изхождайки от думите и поведението на авторите), *че те са знаели и са били способни на значително повече, отколкото сега бихме могли да предположим.*

Едно от най-интересните открития на съвременността е способността на някои свръхчувствителни лица да получават от всеки обект, който държат в ръка или притискат към челото си, впечатление за характера или външността на човека или предмета, с когото те дотогава не са влизали в контакт. По такъв начин един ръкопис, картина, някаква дреха или скъпоценност (независимо от историческата им възраст) пораждат у сензитива ярко изображение на писателя, живописеца или собственика, дори ако те са живели по времето на Птоломей или Енох. Нещо повече - парче от древна постройка може да предизвика картини

от неговата история и даже сцени, разигравали се около него. Парче руда може да отведе духовното зрение назад към времената, когато то се е намирало в процес на формиране. Тази способност била наречена от нейния откривател - професор Дж. Р. Бюкенън от Луисвил, щата Кентъки - *психометрия.* Ние сме в дълг пред него за този важен принос към психологичната наука. Вероятно след години, когато скептицизмът бъде превърнат в прах от грамадата натрупани факти, потомството ще му издигне паметник. При публикуването на своето велико откритие професор Бюкенън, описвайки възможността на психометрията при възпроизвеждането на човешките характери, казва: „Менталните и физиологичните въздействия, предизвикани от ръкописите на хората, изглеждат нетленни (вечни), тъй като и най-старите изследвани от мен образци са давали своите визуализации с отчетливост и сила, практически незасегнати от времето. Старинните ръкописи и изискващите разшифровка странни изображения бяха лесно разтълкувани посредством психометричната сила... Въздействието върху ума не се ограничава само с писмените реликви. Рисунките, картините - всичко, което е влизало в допир с човека, за което е била изразходвана човешка мисъл и воля, може така да се съедини с енергията на тази мисъл и живот, че при съприкосновение да бъде възприета от ума на друг човек." Професорът вероятно сам не е съзнавал значението на своите пророчески думи, когато казвал: „Това е откритие, използването на което в изкуството и в историята ще открие източник на изключително интересни познания."[181]

Отначало съществуването на тази способност по опитен път било доказано през 1841 г. Впоследствие тази способност е била потвърдена от хиляди психометри в различните краища на света.

Тя доказва, че всяко събитие в природата, колкото малко и незначително да е то, оставя неизгладим отпечатък върху физическата среда; но тъй като при това не се забелязва ни най-малко молекулярно нарушение, то единствено възможен остава изводът, че тези изображения са предизвикани от невидимата сила, която ние наричаме ефир, или астрална светлина.

В своята прекрасна книга „Душата на нещата"[182] професорът по геология Дентън се впуска в подробни разсъждения по този повод. Той привежда множество примери за психометричната способност, която в значителна степен притежавала госпожа Дентън. Отломък от дома на Цицерон в Тускуланум й дал възможност да опише (без най-малко външно подсказване що за предмет е сложен на челото й) не само обкръжението на великия оратор, но също и предишния владетел на тази постройка -Корнелиус Сула Феликс, или както обикновено го наричат - Сула Диктатора. Отломък от мрамора на древна християнска църква в Смирна извикал у нея видение (пред мисления й взор) на събрание и църковно служение на свещениците. Образци от Ниневия, Китай, Йерусалим, Гърция, Арарат и други места по целия свят извиквали пред нейния взор сцени от живота на различни лица, прахта на които се е разсеяла преди хиляди години. В много от случаите професор Дентън проверявал показанията на своята съпруга чрез достъпни исторически материали. Освен това, парче от скелет или отломък от зъба на някакво допотопно животно позволявали на ясновидката не само да възприема тази твар такава, каквато тя е била приживе, но даже я заставяли за кратко време да живее нейния живот и изпитва характерните й усещания. Психометричните изследвания проникват и в най-съкровените кътчета на природата, разкривайки нейните тайни, и събитията на най-отдалечени епохи се съревновават по яркост с бързо отминаващите впечатления на вчерашния ден.

В същия този труд авторът казва: „Нито един лист не потрепва, нито едно насекомо не пропълзява, нито една гънка на водата не преминава, без да бъде записана от хиляди верни писци върху безпогрешните и неизгладимй скрижали. По силата на същия природен закон това се отнася за всички минали времена. От зората на първото разсъмване над нашата току-що родила се планета, покрита с кълба пара, и до настоящия миг, природата е осигурявала запечатването на образите на всичко, случило се в света. Каква величествена картинна галерия!"

Изглежда като връх на невъзможното сцени, разиграли се в древна Тива или в някой доисторически храм, да могат да бъдат запечатани върху субстанциите на отделни атоми. Изображенията на събитията са издълбани в този всенасищащ, универсален, вечно съхраняващ посредник, който философите наричат „световна душа", а Дентън - „Душа на нещата". Чрез допира на отломък (парче) на какъвто и да е предмет към своето чело психометърът приобщава (поставя в съприкосновение) своето ВЪТРЕШНО „АЗ" с вътрешното „АЗ" на предмета, който държи. Сега се признава, че универсалният ефир насища всичко в природата, даже и най-плътните вещества. Започват да признават и това, че той съхранява изображението на всичко, което пронизва. Когато психометърът изследва своя образец, той влиза в контакт с тока на астралната светлина, който пронизва този образец и запазва картините на всички събития, свързани с неговата история. Тези картини, по думите на Дентън, преминават с бързината на светлина пред погледа на психометъра (сцена след сцена) и единствено с огромно волево усилие на психометъра се удава да задържи една от тях толкова дълго, че да успее да я опише.

Психометърът е ясновидец, т.е. той вижда с вътрешно зрение. Ако силата на неговата воля е недостатъчна, ако той не е добре тренирай именно в този вид ясновидство, ако не притежава дълбоки познания за особеностите на това зрение, тогава неговите възприятия на местностите, лицата и събитията неизбежно ще бъдат много объркани. В случаите на месмеризация, при които се проявява способността за ясновидство, месмеризаторът, чиято воля държи месмеризирания под своята власт, може да застави последния да концентрира своето внимание достатъчно дълго върху дадена картина, така че той да успее да я разгледа до най-малки подробности. Под ръководството на опитния месмеризатор ясновиждащият превъзхожда естествения психометър с това, че може да види бъдещите събития по-отчетливо и по-точно от последния. На тези, които ще се опитат да ни възразят, че не може да се види това, което още го няма, ние ще зададем следния въпрос: логично ли е да се твърди, че да се види бъдещето е по-невъзможно, отколкото да се види това, което е минало и вече го няма? Според учението на кабалистите бъдещето съществува в астралната светлина във вид на зародиш също така, както Настоящето е съществувало като зародиш в миналото. Докато човекът си мисли, че е свободен да постъпва така, както пожелае, образът на неговото действие (т.е. как той ще постъпи) е известен предварително през цялото време; той е известен не по силата на фатализма или съдбата, а просто по принципа на ненарушимата вселенска хармония (както предварително е известно, че извличаният от музикалния инструмент тон не може да се превърне случайно в някаква друга нота). Освен това, *във вечността не може да има нито минало, нито бъдеще, а само настояще, също както безпределното пространство, в строго буквален смисъл, не може да има нито далечни, нито близки места.* Нашите концепции, ограничени от тясната сфера на личния ни опит, се опитват да се приспособят ако и не към края, то поне към някакво въображаемо начало на времето и пространството, но нито едното, нито другото в действителност не съществуват, защото в такъв случай времето не би било вечно, а пространството -безпределно. Нека повторим - миналото съществува не повече, отколкото бъдещето: оживяват единствено нашите спомени, а те са само мимолетни картини, които ние улавяме в отраженията на миналото, отпечатани върху токовете на астралната светлина. Ние ги възприемаме така, както психометърът ги долавя в астралните еманации на предмета, който държи.

Професор Е. Хичкок, говорейки за светлинното въздействие върху телата, в резултат на което върху тях се образуват картини, е казал: „Изглежда, че свойството да се оставят следи е присъщо на цялата природа и ние не сме в състояние да кажем къде са неговите граници. Ние не знаем къде и как става това, но допускаме, че нашите черти, изменящи се под въздействието на различните страсти, могат да се отпечатват върху заобикалящия ни свят, изпълвайки по такъв начин природата с дагеротипите [образите, моделите - бел. ред.] на всички наши действия; може би съществуват и някакви реактиви, посредством които природата (по-изкусна от всеки фотограф) може да прояви и зафиксира тези портрети така,

че хора с по-изострени сетива от нашите да бъдат в състояние да ги видят подобно на голяма картина, разтворена над материалната вселена. Възможно е също така, те никога да не избледняват и да не изчезват от този екран, а да остават като експонати във великата картинна галерия на вечността".[183]

Това „възможно" на професор Хичкок, след демонстрирането на резултатите на психометрията, се превърнало в победна реалност. Онези, които разбират, че подобни психични способности за ясновидство не съответстват на идеята на професор Хичкок (че са нужни по-изострени сетива от нормалните, за да се видят тези картини на неговите предполагаеми космически платна), твърдят, че той е следвало да отнесе своите ограничения единствено към външните телесни сетива. ЧОВЕШКИЯТ ДУХ, БИДЕЙКИ ЧАСТ ОТ БОЖЕСТВЕНИЯ БЕЗСМЪРТЕН ДУХ, НЕ РАЗЛИЧАВА НИТО МИНАЛО, НИТО БЪДЕЩЕ, А ВИЖДА ВСИЧКО КАТО В СЕГАШНО ВРЕМЕ. Тези дагеротипи, за които се споменава в горния цитат, са запечатани върху астралната светлина, където (според херметическото учение, първата част на което е вече усвоена и демонстрирана от науката) се съдържат отпечатъците-записи на всичко, което е било, е и някога ще бъде.

В последно време някои от нашите учени започнаха да обръщат особено внимание на предмета, който досега беше заклеймяван с наименованието „суеверие". Те дори се впуснаха в разсъждения за хипотетичните и невидимите светове. Авторите на „Невидимата Вселена" първи се осмелиха да тръгнат по този път и вече имат свой последовател - професор Фиске, чиито идеи са изложени в „Невидимия свят". Както изглежда, тези учени опипват неустойчивата и ненадеждна почва на материализма и чувствайки, че тя се клати под краката им, се подготвят за повече или по-малко почетно сваляне на оръжието в случай на поражение. Джевонс подкрепя становището на Бабидж и двамата твърдо вярват, че всяка мисъл, разместваики частиците и привеждайки ги в движение, ги разсейва из цялата вселена; според тях „всяка частица от съществуващата материя може да бъде регистър (запис) на всичко, което е станало".[184] От друга страна, доктор Томас Йънг в своите лекции по естествена философия ни кани „свободно да разсъждаваме за възможностите за наличие на самостоятелни светове, които съществуват в различни места; *някои проникват един в друг, оставайки взаимно невидими и непознати, в едно и също пространство: а има и други, за които пространството, може би, не е необходимо условие за съществуване".*

Ако учените, придържайки се към строго научната гледна точка за възможното пренасяне на енергия в невидимата вселена за принципа на приемствеността, се впускат в такива разсъждения, защо тогава окултистите и спиритуалистите трябва да бъдат лишавани от подобна привилегия? Вече бяха зарегистрирани отпечатъци от нервните центрове върху повърхността на полирани метали и по научни данни те могат да се съхраняват неограничено време. Професор Дрейпър илюстрира този факт в доста поетична форма. „Сянката - казва той - никога не пада на стената, без да остави на нея неизличима следа, която може да бъде направена видима чрез прилагането на специална технология. Пейзажите и портретите на нашите приятели могат да бъдат скрити от погледа върху чувствителната фотографска повърхност, но те са готови да се проявят, щом като към тях бъде приложен съответният проявител. Призракът е скрит на повърхността на среброто или стъклото дотогава, докато ние с помощта на некромантията не го заставим да се появи във видимия свят. На стените на нашите най-уединени стаи, където според нас е изключено проникването на страничен поглед и където нашето уединение, както ни се струва, никога не може да бъде нарушено - там съществуват следи от всички наши действия, сенки на всичко, извършено от нас.

Ако по такъв начин могат да бъдат получени неизличими отпечатъци върху неорганичната материя и ако абсолютно нищо не се губи от съществуването на вселената, защо тогава учените така агресивно са се опълчили срещу авторите на „Невидимата Вселена"? И на какво основание те могат да отхвърлят хипотезата, че *„мисълта, изпратена от нашата вселена с цел да въздейства на другата вселена, може да предопредели бъдещото състояние на нещата?"*

Според нас, *ако психометрията е най-голямото доказателство за неунищожимостта на материята, запазваща завинаги отпечатъците на външния свят, то притежаването на тази способност от нашето вътрешно зрение е също такова доказателство за безсмъртието на човешкия индивидуален дух.* Бидейки способен да види събития, станали преди стотици хиляди години, защо той да не може да използва същата способност по отношение на губещото се във вечността бъдеще, към вечността, в която не може да има нито минало, нито бъдеще, а само едно безпределно настояще?

Въпреки признанията на самите учени за дълбокото им невежество в различни области, те все още отричат съществуването на тази тайнствена духовна сила, намираща се от другата страна на познатите ни физични закони. Учените все още се опитват да приложат към живите същества същите закони, с които по-рано са обяснявали мъртвата материя. Само неколцина учени заложили своите глави за ефира (с неговата изменчива природа) и като не им се удало да го измерят със своите фотометри, те го нарекли ХИПОТЕТИЧЕН посредник с голяма еластичност и финост, ПРЕДПОЛАГАЙКИ, че той изпълва цялата вселена, включително и вътрешното пространство на твърдите тела. Също така се предполага, че той служи за посредник в предаването на светлината и топлината." Други учени, които ние наричаме „блуждаещи огънчета" и псевдосинове на науката, също го изследвали и даже (по собствените им думи) си направили труда да го разглеждат през „мощни увеличителни стъкла". Като не видели обаче духове и призраци в него, и след неуспеха си да открият в неговите предателски вълни дори зачатъци от научност, те нарекли всички вярващи в безсмъртието въобще (и спиритистите в частност) „побъркани глупаци" и „халюцинатори". И всичко това било поднесено в скръбни тонове, както подобава при неуспех.

Авторите на „Невидимата Вселена" казват: „Действието на тази тайна, която наричат ЖИВОТ, те са извели от обективната вселена. Извършената от тях грешка се състои в това, че те си въобразили, че по този начин са се избавили от предмета, предизвикващ толкова спорове, и че той окончателно ще изчезне от вселената. Той обаче не изчезва. Той се отдръпва само от това малко кръгче светлина, което можем да наречем ВСЕЛЕНА НА НАУЧНИТЕ ВЪЗПРИЯТИЯ... Наречете го троица от тайни: тайната на материята, тайната на живота и тайната на Бога - и тези три са *Едно."*

Изхождайки от това, че „видимата вселена е несъмнено длъжна да има (в материален план) край на своето съществуване и доколкото принципът на безкрайното, непрекъснато съществуване на вселената все пак изисква тя да продължи да съществува", авторите на този забележителен труд се виждат принудени да допуснат, „че съществува НЕЩО зад това, което е видимо... и че видимата система на вселената не е цялата вселена, а само, може би, много малка част от нея". Освен това, оглеждайки се назад (също както и напред) към произхода на тази видима вселена, авторите категорично посочват, „че ако видимата вселена е всичко, което съществува, тогава първото й внезапно появяване може да се разглежда като нарушение на закона за непрекъснатото съществуване и негово окончателно опровержение". Ето защо, доколкото подобно предположение би противоречало на общоприетия закон за непрекъснатото съществуване на вселената, авторите стигат до следното заключение:

„Няма ли да бъде напълно естествено да си представим, че този тип вселена (която ние *нямаме причини да разглеждаме като осезаема,* но която е енергийно свързана с видимата вселена) е способна също да приема енергия от нас? Не можем ли да разглеждаме този посредник - ефира, като мост[185] между едната организация на нещата и другата, образуващ нещо от рода на цимента, благодарение на който разнородните вселени се свързват в едно цяло. Накратко казано, може ли онова, което условно наричаме ефир, да бъде просто посредник, или то е. посредник *плюс* този навидим порядък на нещата, тъй като, когато движенията се предават от видимата вселена към ефира, част от тях като по мост преминават в невидимата вселена, където се използват и натрупват като в хранилище. И необходимо ли е въобще да се използва понятието „мост". Не може ли направо да се каже, че когато енергията се пренася от материята в ефира, тя се пренася от видимото в невидимото?"

(№198, „Невидимата Вселена")

Ако науката се осмели да направи още няколко крачки в тази посока и се заеме по-сериозно с въпросния „хипотетичен посредник", тогава може би бездната на Тиндал, отделяща физическия процес на мозъка от СЪЗНАНИЕТО, би могла да бъде премината с поразителна лекота.

Още през 1856 г. един парижки учен - доктор Джобарт, имал същите идеи относно ефира, както и авторите на „Невидимата Вселена"; той поразил пресата и света на науката, правейки следното заявление: „Аз притежавам откритие, което ме плаши. Съществуват два типа електричество: едното е неразумно и сляпо и се появява при контакт между метали и киселини; а другото -„разумно и ЯСНОВИЖДАЩО" електричество, се раздвоявало в ръцете на Галвани, Нобел и Матеуш. Неразумната сила на тока съпровождала Джекоб, Бонали и Монкал, докато разумното електричество преследвало Бойз-Робърт, Тейлър и Шевалие Дюпланти. Електрическото кълбо или кълбовидното електричество носи в себе си мисъл, която не се подчинявала на Нютон и Мариот, а на собствените си странности... В аналите на Академията ние имаме хиляди доказателства за РАЗУМНОСТТА НА МЪЛНИИТЕ... Но имам чувството, че ставам невнимателен в изказванията си. Още малко и в нашите ръце би се оказал ключът, чрез който можем да се приближим към откриването на вселенския дух."

Цитираното по-горе, бидейки прибавено към забележителните признания на учените и към приведеното преди това от „Невидимата Вселена", придава още по-голям блясък на мъдростта на отдавна отминалите епохи. В една от предходните глави дадохме цитат от „Фрагменти на древността", от който се вижда, че един от *„Халдейските оракули"* изразява същата идея за ефира, и при това с изразни средства, необичайно сходни с думите на авторите на „Невидимата Вселена". Той твърди, че всичко съществуващо е произлязло от ефира и в ефира ще се върне; че изображението на всички неща са неизличимо запечатани на него; че ефирът е хранилище на всички зародиши и останки на всички видими форми и идеи. Подобни исторически примери добре илюстрират изказаното от нас убеждение, че каквито и открития да е направила науката в последно време, нашите „простодушни предци" са я изпреварвали с много хилядолетия.

В настоящия момент позицията, заета от материалистите по отношение на психичните феномени, се е определила напълно и е такава, че ние можем с абсолютна увереност да твърдим, че дори ако ключът към тайната на ефира лежеше открито пред прага на „пропастта", нито един от нашите учени не би си направил труда да се наведе, за да го вдигне.

Колко боязливи биха се сторили на някои кабалисти тези експериментални опити да бъде разрушена ВЕЛИКАТА ТАЙНА на вселенския ефир. Макар че идеите на разсъдливите изследователи на „Невидимата Вселена" толкова много изпреварват всичко казано от техните съвременници, за учителите на херметическата философия това би било нещо съвсем обикновено. Те не просто разглеждали ефира като мост, съединяващ видимата и невидимата страна на Вселената, но по него те със смели стъпки преминали пътя, водещ към онези тайнствени врати, които съвременните мислители или не искат, или *не могат да отворят.*

Колкото по-дълбоки стават изследванията на съвременните изследователи, толкова по-често те се сблъскват лице в лице с откритията на древните. Когато великият френски геолог Ели дьо Бомонт се осмелил да направи някакъв намек за земната циркулация във връзка с някои елементи в земната кора, той открил, че древните философи отдавна са го изпреварили. Нека попитаме видните съвременни геолози за последните открития по въпроса за образуването на рудните залежи? Един от тях - професор Стари Хънт, ни доказва, че водата е *всеобщ разтворител;* с това той проповядва учението, издигнато от древния Талес преди повече от двадесет и четири века, че водата е начало на всичко. Ние се вслушваме в изложението на този професор за земната циркулация и за химическите и физическите феномени на

материалния свят. Докато със задоволство четем, че той „не може да се съгласи, че единствено във физическите и химическите процеси се съдържа цялата *тайна на органичния живот",* ние отбелязваме с още по-голямо възхищение следното честно признание от негова страна: „Все пак, в много отношения ние прокарваме аналогии между феномените на органичния свят и на минералното царство; и в резултат на това ние разбрахме, че те дотолкова зависят един от друг, че вече *започваме да осъзнаваме истината,* намираща се в основата на понятията на древните философии, които разпространявали върху минералното царство понятието жизнена сила, разглеждали Земята като голям *жив* организъм и възприемали различните изменения в нейната атмосфера и хидросфера като процеси, присъщи на жизнения цикъл на нашата планета".

Всичко, което съществува в този свят, трябва да има своето начало. По въпроса за предубежденията на учените нещата стигнаха толкова далече, че (колкото и чудно да е) дори такава истина трябва да се отнася към древната философия. Бедните, отделни изначални елементи отдавна се намират в изгнание и съвременните честолюбиви мъже на науката се надпреварват кой по-бързо ще добави още един елемент към току-що излюпилото се твърдение за шестдесет и три и повече елементарни субстанции. Между съвременните химици се води война по повод на терминологията. Отказват ни правото да наричаме тези субстанции „химически елементи", тъй като те не са „изначални принципи (начала) или самосъщи есенции, от които е била построена вселената". Подобни идеи, асоцииращи се с думата ЕЛЕМЕНТ, подхождали на „старата гръцка философия", но съвременната наука ги отхвърля, защото (според професор Кук) „те са несполучливи термини" и експерименталната наука „няма какво да прави с някакви есенции (същности), с изключение единствено на онези от тях, които могат да се видят, чуят и усетят на вкус". Науката работи с това, което може да постави пред очите, носа и устата! Останалото тя предоставя на метафизиците.

Ето защо, когато Ван Хелмонт ни казва, че „въпреки че еднородната част на елементарната (неразложима) земя може да бъде изкуствено превърната във вода", той отрича, „че това може да бъде извършено единствено и само от природата, тъй като никой агент на природата не е в състояние да преобразува един елемент в друг". Ето защо, издигайки съображението, че елементът винаги трябва да остава един и същ, ние сме длъжни да му вярваме, ако не като на съвсем невеж, то поне като на малко напреднал ученик „на плесенясалата гръцка философия". Живеейки и умирайки в блажено неведение за бъдещите *шестдесет и три субстанции,* какво са можели той или неговият стар учител Парацелз да постигнат? Разбира се - нищо, освен МЕТАФИЗИЧНИ и безразсъдни спекулации, облечени в безсмислен жаргон, общ за всички средновековни и древни алхимици. Въпреки това, при размяната на мнения в най-новия от всички трудове по съвременна химия, ние откриваме следното: „Изучаването на химията е довело до откриването на забележителен клас субстанции; нито една от тях чрез никакви химически процеси никога не е била произведена от някаква друга субстанция, която е тежала по-малко от изходната (оригиналната) субстанция... С никакви химически процеси не може да се получи от желязото субстанция с по-малко тегло, отколкото на метала, използван за нейното производство. С една дума, от желязото ние не можем да извлечем нищо друго, освен желязо". Освен това (според професор Кук), излиза, че *преди седемдесет и пет години* хората не са знаели за „съществуването на разлика" между елементарните и сложните субстанции, защото в старите времена на алхимиците никога не им било минавало през ума, „*че теглото е мярка на материала"* и че по силата на тази мярка никой материал никога не се губи; а обратно, те си въобразявали, че в подобни експерименти субстанциите се подлагат на ТАЙНСТВЕНО ПРЕОБРАЗУВАНЕ... Цели векове „били напразно изгубени в безсмислени опити за превръщане на нисшите метали в злато."

Може ли професор Кук, този виден учен на съвременната химия, в същата степен да твърди, че разполага с данни за това, какво алхимиците са знаели или не са знаели? Напълно ли е уверен той, че разбира алхимичния символизъм? Ние не сме уверени, че е така. Нека тогава да сравним неговите възгледи, както те са изразени по-горе, с някои сентенции, написани на

прост и ясен, макар и староанглийски език, от преводите на Ван Хелмонт и Парацелз. Ние ще узнаем от техните собствени признания, че алкахестът предизвиква следните изменения:

1. „Алкахестът никога не разрушава семенните свойства на телата, които той разтваря: например златото, под неговото въздействие, се превръща в СОЛ на златото; антимонът - в сол на антимона, и т.н., със същите семенни свойства или признаци, както в твърдия оригинал.

2. Обектът, подложен на неговото въздействие, се разлага на трите си принципа (начала): сол, сяра, живак, а после се превръща само в една сол, която по-късно става летлива, и накрая изцяло се трансформира в чиста вода.

3. Всичко, което той разтваря, може да бъде направено по пътя на изпаряване и ако след изветряването (изпаряването) разтворителят бъде отделен чрез дестилация, разтвореният материал ще остане във вид на чиста прясна вода, но винаги в количество равно на изходния материал." По-нататък Ван Хелмонт-Старцщ посочва, че тази сол разтваря и най-неподдаващите се тела в субстанции, запазващи основните си семенни свойства; в субстанции, „*равни по тегло на разтворената материя"*. После той уточнява: „Тази сол, бидейки няколко пъти нагрята, губи цялата си устойчивост (сила) и накрая става прясна вода, *равна по количество* на солта, от която е била получена."[186]

Възраженията, които професор Кук би могъл да направи от името на съвременната наука срещу херметическите изрази, са еднакво приложими и за египетското йератично писмо: то скрива само онова, което трябва да бъде скрито. Ако професорът е искал да се възползва от трудовете на древността, той би трябвало да покани криптограф, а не сатирик. Парацелз, както и другите древни учени, е бил майстор в" разместването на буквите и в съкращаването на думите и изреченията. Затова са толкова много неточните обяснения на значението на алкахеста. Немалко изследователи стигнали до извода, че това било алкална сол на винен камък; други — че това означавало духа на всичко. Парацелз често наричал солта „център на водата, в която металите трябва да умрат". От това възникнали множество най-абсурдни предположения и някои лица, например Глаубер, започнали да твърдят, че алкахестът е духът на солта. Изисква се немалка наглост, за да се заяви, че Парацелз и неговите колеги не са познавали природата на елементарните и сложните субстанции. Възможно е тогава да не са ги наричали със същите имена, както сега, но това, че те са им били известни, се доказва от постигнатите от тях резултати. Какво значение има с какво име Парацелз е наричал газа, отделян при разтварянето на желязото в сярна киселина, ако той е признат даже от нашите научни авторитети като откривател на ВОДОРОДА.[187] Това е неговата заслуга; и макар Ван Хелмонт по всяка вероятност да е скрил под наименованието „семенни свойства" своето знание, че елементарните субстанции притежават свои оригинални свойства (които при влизане в сложни съединения само временно се видоизменят, но никога не се унищожават), той си остава велик химик на своето време и не отстъпва на сегашните учени. Той твърдял, че аурум потейхил може да се получи с помощта на алкахест по пътя на превръщането на цялото злато в сол, запазваща своите семенни свойства и способността да се разтваря във вода. Едва когато химиците разберат какво той е подразбирал под алкахест, сол и семенни свойства, тогава, и не по-рано, те могат да си позволят високомерие по отношение на философите на огъня и към онези древни учители, чиито мистични учения те почтително изучавали. Във всеки случай едно е ясно: взет дори само в своя екзотеричен вид, езикът на Ван Хелмонт показва, че той е познавал разтворимостта (във вода) на металоидните субстанции, което е положено от Стери Хънт в основата на неговата теория за металоносните (рудните) напластявания. Бихме искали да видим какви термини биха изобретили съвременните учени, за да разкрият наполовина (и наполовина да скрият) своето смело заявление, че „единственият бог на човека - това е сивото вещество на неговия мозък".

Професор Стери Хънт казва в една от своите лекции: „Напразно алхимиците са търсели всеобщия разтворител; сега ние знаем, че водата в някои случаи, когато й помагат с

нагряване, налягане и присъствие на някои широко разпространени субстанции (например въглена киселина, алкални карбонати и сулфиди), разтваря и най-неразтворимите тела; така че в крайна сметка тя може да се разглежда като отдавна търсения алкахест или всеобщ разтворител."

Това звучи почти като преразказ на Ван Хелмонт или самия Парацелз. Те познавали свойствата на водата като разтворител не по-зле от съвременните химици и освен това не криели, че това не е техният всеобщ разтворител. Много коментари и критични статии по повод техните трудове са съхранени досега и едва ли може да се намери книга по този предмет, без това да е намекнато поне в едно от техните размишления, от което те и не мислели да правят тайна. Ето какво намираме в един стар труд за алхимиците:

„Известна светлина може да се хвърли, ако се каже, че Ван Хелмонт и Парацелз са *приели водата за универсален инструмент на химията* и естествената философия; те също така приели земята за неизменната основа на всичко; и признали огъня за причина на всичко; а в семенните отпечатъци те вложили движението на земята, заставяйки всичко да се развива, откъдето и възникнали първоначално животинското, растителното и минералното царство."

Алхимиците добре знаели за тази универсална мощ на водата. В трудовете на Парацелз, Ван Хелмонт, Филалет, Пантатем, Тахениус и даже на Бойл „големите свойства на алкахеста да разтваря и изменя всички подлунни тела - *с изключение единствено на водата",* са ясно изложени. Възможно ли е да се повярва, че Ван Хелмонт, чиято репутация била безупречна и чиято висока образованост била общопризната, тържествено би обявил, че владее тази тайна, ако това е било само празно самохвалство?

В една от неотдавнашните си речи професор Хъксли е изложил определени правила за ценността (достоверността) на човешкото свидетелство като основа на историята и науката, което правило ние с готовност ще приложим в дадения случай. „Невъзможно е - казва той - на нашия практически живот повече или по-малко да не са влияели тези възгледи, към които ние се придържаме по отношение на историческото минало. Едно от тях е *човешкото свидетелство* в неговите разнообразни форми: всички показания на очевидци, традиционното свидетелство от устата на *тези, които били очевидци,* и свидетелствата на тези, които са изложили своите впечатления писмено или в печата... Ако вие четете „Коментарите" на Цезар, то където и да е разказал за битките си с галите, вие разглеждате неговите съобщения с известно доверие. Вие приемате неговите свидетелства по този въпрос, *вие чувствате, че Цезар не би изложил тези съобщения, ако сам не е вярвал в тяхната достоверност."*

Ние не можем (логически) да допуснем философското начало на Хъксли да се прилага към Цезар едностранчиво. Този персонаж би могъл по своята природа да бъде правдив или обратното

- да бъде лъжец. Тъй като професор Хъксли решил този въпрос (за собствено удовлетворение) в полза на Цезар що се отнася до военната история, то ние настояваме, че Цезар също така е достоверен свидетел за всичко, което засяга разказите за авгурите, предсказателите и психичните феномени. Същото отношение трябва да съществува и към Херодот и другите авторитети на древността: ако по своята природа те не са били правдиви, то не следва да им се вярва, и тогава, когато те разказват за гражданските и военните дела. И обратно - ако те заслужават доверие във физическите предмети, тогава те са длъжни да се ползват с такова доверие и в духовните дела; защото професор Хъксли ни казва, че човешката натура и сега е същата, каквато е била в миналите времена. Разумните и съзнателни хора не лъжат заради удоволствието от смущението или възмущението на бъдещите поколения.

Тъй като вероятността за фалшификации от страна на такива летописци е определена така ясно от посочения учен, ние считаме, че не е необходимо повторно да обсъждаме този

въпрос във връзка с имената на Ван Хелмонт и неговия блестящ, но нещастен учител - толкова оклеветеният Парацелз. Делюз, макар и намиращ в трудовете на Ван Хелмонт много „митични илюзорни идеи" (вероятно, защото не е могъл да ги разбере), все пак му признава обширни знания и „остър ум" и посочва, че той е „донесъл на света велики истини." „Той бе първият - добавя Делюз, - който нарекъл въздушните флуиди *очи.* Вероятно без него стоманата не би дала този нов импулс в науката." Как бихме могли, използвайки теорията на случайностите, да обясним обстоятелството, че експериментаторите, умеещи да разтварят и после по нов начин да комбинират химическите субстанции (което те по общо признание са правили), не познавали природата на елементарните субстанции и съставящите ги енергии, както и разтворителите, използвани за дезинтегриране (разлагане), когато е необходимо? Ако те притежаваха само репутацията на теоретици, това би било друга работа и нашият аргумент би загубил своята сила, но тези открития в химията, които със стиснати зъби им признават дори техните най-зли врагове, ни дават основание да използваме много по-силни изразни средства, отколкото в дадения случай си позволяваме от страх да не ни обвинят в прекалено пристрастие. Доколкото настоящият труд е основан върху идеята, че у човека е скрита по-висока натура и че неговите нравствени и интелектуални способности трябва да бъдат преценявани ПСИХОЛОГИЧЕСКИ, ние не се колебаем отново да потвърдим, че щом Ван Хелмонт „с цялата си тържественост" е твърдял, че притежава тайната на алкахеста, то никакъв съвременен критик няма право да го обявява за лъжец или халюцинатор дотогава, докато не стане известно нещо по-определено за природата на този *универсален менструм.*

„Фактите са упорито нещо" - казва мистър А. Р. Уолъс в своя предговор към „Чудесата на съвременния спиритизъм" Ето защо, доколкото фактите трябва да бъдат нашите най-силни съюзници, ние ще ги приведем в такова количество, каквото древността и съвременността ни предоставят. Авторите на „Невидимата Вселена" *научно* доказаха възможността на някои психични феномени, като развиха теорията за вселенския ефир. Мистър Уолъс посочва също научно, че целият каталог на твърденията, доказващи обратното (включително софизмите на Юм), е несъстоятелен, ако към него се подходи строго логично. Мистър Крукс представи на света на скептиците своите собствени опити, които продължили повече от три години, преди да бъде подкрепен от авторитетните имена на тези учени, които писмено засвидетелстваха същото. Камил Фламарион, известният френски астроном и автор на много трудове, които по мнението на скептиците го поставят в групата на „заблуждаващите се", заедно с Уолъс, Крукс и Хейром потвърждават нашите думи със следните редове.

„Без колебание потвърждавам основаното си на лични изследвания убеждение, че всеки учен, обявяващ феномените, наречени „магнетични", „сомнамбулични", „медиумични" и т.н. (засега необяснени от науката), за невъзможни - такъв учен е човек, който говори за неща, които не познава; както и че всеки човек, който по естеството на своята дейност или като любител е привикнал към научни наблюдения (при условие, че неговият ум не е зает от пристрастно и предубедено мнение и менталното му зрение не е заслепено от толкова разпространената в света на учените илюзия, изразяваща се *във вярата, че законите на природата вече са ни известни* и че всичко, което не се вмества в нашите сегашни формули е невъзможно) - такъв човек може да се нуждае само от установяване на достоверността на фактите, за които стана дума."

В своите „Бележки по повод изследването на феномените, наречени спиритични" мистър Крукс като истински джентълмен цитира мистър Кокс, който нарича тази неизвестна сила *психична* и я обяснява така: „Тъй като организмът се движи, направляван от някаква вътрешна сила, която се управлява (или не) от душата, духа или ума, съставящи индивидуалното същество, наречено от нас „човек", то също така е разумно да бъде направен изводът, че силата, която причинява движението извън телата, *е същата тази сила, която предизвиква и движението вътре в щях.* Доколкото външната сила често се управлява от разума, то логично е да се заключи, че насочващият разум на външната сила е същият, който направлява и вътрешната сила."

За да разберем по-добре тази теория, ние можем да я разделим на четири основни положения и да докажем вярата на Кокс, че:

1. Силата, която предизвиква физическите феномени изхожда от медиума (следователно тя възниква в него).

2. Разумът, насочващ силата за създаване на феномени: а) може понякога да принадлежи на друг човек, не само на медиума; но това „доказателство е недостатъчно", защото б) направляващият разум вероятно е разумът на самия медиум. Това мистър Кокс нарича „разумно заключение".

3. Силата, която движи мебелите, е тъждествена на силата, движеща тялото на самия медиум.

4. Спиритичната теория и по-точно твърдението, че духовете на умрелите са ЕДИНСТВЕНИТЕ СИЛИ, СЪЗДАВАЩИ ВСИЧКИ феномени, е абсолютно неправилна.

Преди да пристъпим към по-сериозен анализ на тези възгледи, ние сме длъжни да напомним на читателя, че попадаме между две крайности, представяни от двете партии - на вярващите и на невярващите в посредничеството на човешките духове. Нито една от тях не изглежда способна да изследва същността на повдигнатия от мистър Кокс въпрос, защото, докато спиритистите са толкова всеядни в своето лековерие, че всеки звук и движение в тяхната *групичка* приписват на *развъплътените* човешки същества, техните противници догматично отричат, че духовете могат да направят каквото и да било, тъй като въобще няма никакви духове. Следователно нито една от тези две партии не е в състояние да изследва въпроса безпристрастно.

Ако те считат, че силата, която „предизвиква движение в телата", и силата, която „предизвиква движение вън от телата", произлизат от *една същност,* те имат право. С това обаче тъждествеността на тези две сили се прекратява. Жизненият принцип, който оживотворява тялото на мистър Кокс, е от същото естество, както и жизнения принцип на неговия медиум; въпреки това медиумът не е мистър Кокс, също както и самият Кокс не е медиум.

Тази сила, която ние за удоволствие на господата Кокс и Крукс можем също да наречем ПСИХИЧНА, преминава *през* медиума, но не произхожда от индивидуалния медиум. Съществуват мнения, че тази сила се поражда (генерира) в медиума, но ние сме готови да докажем, че това не може да стане нито в случаите на левитация на човешките тела, нито при придвижването на мебели и други предмети без страничен допир, нито в случаите, когато тази сила проявява разум. На медиумите и спиритистите е добре известен фактът, че колкото по-пасивен е медиумът, толкова по-успешно се получава манифестацията (проявлението) на феномените, а всеки от посочените по-горе феномени изисква СЪЗНАТЕЛНА, определяща ВОЛЯ. В случаите на левитация ние би трябвало да повярваме, че тази самостоятелна сила е в състояние да повдигне някаква инертна маса от земята, да я пренесе по въздуха и я спусне отново на земята, избягвайки препятствията по своя път, с което по същество тя проявява разум, и в същото време да действа автоматически, тъй като медиумът през цялото време остава ПАСИВЕН. Ако това беше така, медиумът щеше да бъде съзнателен магьосник и всяко престъпване, че той е пасивен инструмент в ръцете на невидим разум, би било просто ненужно. Също така може да се докаже, че количеството пара, достатъчно за напълване на парния котел (без да го взриви), може да повдигне този котел; или че лайденската стъкленица, пълна с електричество, може да преодолее инерцията на съда. Всички аналогии сочат, че силата, която действа в присъствие на медиума върху външните обекти, произлиза от източник, намиращ се вън от самия медиум. Ние можем да я сравним с водорода, който преодолява инерцията на въздушната енергия на балона. Газът се натрупва в достатъчно количество в приемника и преодолява притеглянето на неговата маса. По същия принцип тази сила премества мебели и предизвиква други феномени. Макар че тя е идентична в

своята същност с астралната душа на медиума, тя не може да бъде именно неговата душа, защото последната през цялото това време остава в някакво каталептично вцепенение (ако медиумизмът е истински). Затова този първи пункт на мистър Кокс е неточен, той е обоснован върху механически несъстоятелна хипотеза. Разбира се, нашият аргумент се опира на левитацията като на признат факт. Теорията за психичната сила, за да бъде съвършена, трябва да обясни всички „видими движения на плътните тела", сред които се намира и левитацията.

Колкото до втория пункт, ние не сме съгласни, че тези - доказателства са недостатъчни", за да докажат, че силата, която създава феномените, понякога е направлявана от други умове, а не от ума на „психика". Напротив, налице е такова изобилие от свидетелства, че умът на медиума в повечето случаи няма никакво отношение към феномените, че ние не можем да оставим смелото твърдение на мистър Кокс без възражение.

Като също толкова нелогично ние оценяваме и неговото трето положение, защото ако тялото на медиума не е генератор, а просто канал на силите, предизвикващи феномените (въпрос, по който изследванията на Кокс не дават никаква светлина), тогава от това не следва, че доколкото „душата, духът или умът" управляват организма на медиума, по същата причина „душата, духът или умът" повдигат столове или почукват при произнасянето на буквите от азбуката.

Що се отнася до четвъртото положение, а именно, че „душите на умрелите са единствените агенти при създаването на всички тези феномени" - ние сега не желаем да влизаме в спор, тъй като природата на духовете, предизвикващи медиумистични феномени, ще бъде детайлно обсъдена в следващите глави.

Философите (и особено онези от тях, които са били посветени в мистериите) вярвали, че астралната душа е неосезаем дубликат на грубата външна форма, която ние наричаме тяло. Тя е същото, което кардесистите наричат „переспри", а спиритуалистите -*духовна форма.* Над този вътрешен дубликат, осветявайки го (както топлият лъч на слънцето осветява земята) и оплодотворявайки зародишите и спящите в него духовни свойства, витае божественият дух. Астралното тяло *обвива духовното* тяло и на свой ред се вмества във физическата обвивка, както ефирът в бутилка или магнетизмът в намагнетизираното желязо. То е център и генератор на сила, захранван от вселенския запас на енергия и движен от същите общи закони, които царстват в цялата природа и предизвикват всички космически феномени. Присъщата му деятелност е причина за постоянната физическа дейност на живия организъм, което в крайна сметка го води към разрушение в резултат на износването и към естествения му край. То е пленник на тялото, а не доброволен квартирант-арендатор. То изпитва толкова мощно привличане от страна от външната вселенска сила, че след износването на земната му физическа обвивка бърза да се върне към нея. Колкото е по-силно и по-грубо материалното тяло, което го обкръжава, толкова по-дълъг е срокът на неговото затворничество. Някои лица се раждат с особено устройство на своя организъм - вратата, която закрива достъпа на другите хора към астралното тяло (света на астралната светлина), лесно може да бъде отворена и техните души могат да надникнат в него, лесно да преминат в този друг свят и отново също така лесно да се върнат. Тези, които съзнателно и по собствена воля правят това, са наричани магове, йерофанти, пророци, адепти; а онези, които са заставени да го правят от флуидите на месмеризаторите или „духовете" - те са просто „медиуми". Астралната душа, пред която тази врата се е отворила, толкова мощно се притегля от вселенския астрален магнит, че понякога заедно с нея се издига във въздуха и нейната (материална) обвивка, т.е. тяло, и левитира във въздуха дотогава, докато привличането на материята отново не възстанови своето върховенство и тялото не се спусне на земята.

Всяко обективно проявление на феномена (манифестацията) изисква две условия: воля и сила плюс *материя,* т.е. онова, което прави движимия обект видим за очите; тези три

условия са обратими, превръщаеми енергии (наричано енергийна корелация от учените). От своя страна те се направляват, по-точно -осеняват, от божествения разум, което учените така упорито не искат да отчитат, но без което даже пълзенето на червея никога не би могло да се осъществи. И най-елементарното от всички естествени явления, като например шумоленето на листата от вятъра, не може да стане без участието на тези висши сили. . Учените с право могат да ги наричат космически закони, ненарушими и неизменни. Зад тези закони ние трябва да търсим разумната причина, която създавайки и привеждайки ги в действие, е вляла в тях същността (есенцията) на своето собствено съзнание. Няма значение дали ще наречем тази първопричина вселенска Воля или Бог — тя във всички случаи трябва да бъде разумна.

А сега ние можем да зададем въпроса, как може волята в едно и също време да се проявява разумно и несъзнателно? Трудно е да си представим дейността на ума отделно от съзнанието. Под съзнание не е задължително да се разбира физическото или телесното съзнание. СЪЗНАНИЕТО Е КАЧЕСТВО НА СЪЩЕСТВУВАЩИЯ ПРИНЦИП, ИЛИ С ДРУГИ ДУМИ - НА ДУШАТА: то често е способно да функционира дори когато тялото спи или е парализирано. При механично повдигане на ръка ние можем да си въобразим, че правим това несъзнателно, защото нашите външни сетива не са в състояние да фиксират разрива между осъзнаването на намерението и неговото изпълнение. Дори да ни се струва, че нашата воля не участва в този акт, тя все пак е бодърствала, развила е силата (енергията) и е привела нашите крайници в движение. В природата и на най-простия медиумис-тичен феномен няма нищо, което би могло да направи теорията на Кокс правдоподобна и приемлива; ако разумът, проявен от тази сила, не е доказателство, че той принадлежи на развъплътен дух, то още по-малко той може да служи за доказателство, че е бил проявен от медиума несъзнателно. Мистър Крукс сам ни разказва за случаи, в които този разум не може да изхожда от никого в стаята, какъвто е примерът със закриването с пръсти на думата „обаче" (следователно неизвестна и на самия него), която въпреки това била написана правилно от планшетката. Никакво обяснение не може да хвърли светлина върху тези загадки. Единствената подходяща хипотеза в този случай, ако изключим намесата на духовете, е да се предположи, че са били приведени в действие способностите за ясновиждане. Учените обаче отричат съществуването на ясновидството; и ако с цел да избегнат неприятната алтернатива да обяснят феномена с намесата на духовен източник, те признават факта на ясновиждането, то последното ги задължава или да приемат кабалистичното обяснение на тази способност, или да създадат нова теория, която да бъде приложима към тези факти, което досега не им се е удавало.

Все пак, ако заради точността на аргументацията би трябвало да се признае, че думата „обаче" на мистър Крукс би могла да бъде прочетена чрез ясновидство, то какво да се каже за медиу-мистичните съобщения, имащи пророчески характер? Нима някаква теория за медиумистичните импулси може да обясни способността да се предсказват събития, които се намират зад пределите на нашето знание? Ето защо на мистър Кокс ще му се наложи да мисли и експериментира още в тази област.

Както посочихме по-горе, съвременната психична сила и древният флуид на оракулите, земен или звезден, са идентични в своята същност — това е просто сляпа сила, както и въздуха. Известно е, че при разговор звуковите вълни, създавани от говорещите, оказват въздействие върху един и същи въздух, но това не навежда на някакво съмнение относно факта, че двамата събеседници разговарят именно един с друг. Няма ли да бъде (по същата логика) разумно да предположим, че когато общият посредник служ» и на медиума, и на „духа" за връзка между тях, то тук задължително трябва да се прояви един разум? Така както въздухът е необходим за взаимен обмен на възприеманите звукове, така са необходими и токовете на астралната светлина или ефира (направлявани от някакъв разум) за създаването на феномените, наричани сега спиритични. Сложете двамата събеседници в камера, от която е изтеглен въздухът, и ако приемем, че те могат да останат там живи, произнесените от тях думи ще останат ненаказани мисли, тъй като там няма въздух, който би могъл да резонира, и

следователно никаква звукова вълна не би могла да достигне до техните уши. Поставете и най-силния медиум в такава изолирана среда, каквато може да създаде около него мощният месмеризатор, запознат със свойствата на магичния посредник, и няма да има никаква проява на феноменалните способности на медиума дотогава, докато някакъв противодействащ разум, по-могъщ от силата на волята на месмеризатора, не преодолее, влиянието на последния и не прекъсне астралната инерция.

Древните са знаели как да различат действието на сляпата сила, действаща самопроизволно, от действието на същата сила, когато тя е насочена от разума.

Плутарх, жрецът на Аполон, говорейки за особените изпарения (подземен газ, наситен с опиняващи магнетични свойства), които въздействали на питията в делфийския оракул, разкрива, че природата на този газ е двойствена; той се обръща към него със следните думи: „И кой си ти? Освен Бог, кой те създава и привежда в готовност? Без демона (духа), който, изпълнявайки божията воля, те направлява и управлява, ти нищо не можеш, ти си нищо, само един „празен полъх".[188] По такъв начин, без обитаващата в нея душа или разум, „психичната сила" остава просто „празен полъх".

Аристотел твърди, че този газ (или астрална еманация), излизащ от вътрешността на Земята, е ДОСТАТЪЧНА ПРИЧИНА, действаща от вътре на вън за оживотворяването на всички живи същества и растения на земната повърхност. В отговор на скептичните отрицатели на своето време, Цицерон (обхванат от справедлив гняв) възкликва: „И какво друго може да бъде по-божествено от изпаренията на Земята, които толкова силно влияят върху човешката душа, че тя става способна да предсказва бъдещето? Или вие предполагате, че става дума за особен сорт вино или сланина?"[189] Могат ли съвременните експериментатори да претендират, че са по-умни от Цицерон, и ще кажат ли, че тази извечна сила се е изпарила и всички източници на пророчества са пресъхнали?

Известно е, че всички пророци на древността - вдъхновени и сензитивни хора, са произнасяли своите пророчества при едни и същи условия: или под непосредствено външно изтичане на астрална еманация, или под влияние на някакво влажно изпарение, издигащо се над земята. Това е тази астрална материя, която служи за временна обвивка на душите, формиращи се в този свят. Корнелиус Агрипа изказва същите възгледи по повод природата на призраците, описвайки ги като твърде влажни.

Пророчеството се дава по два пътя - съзнателно на маговете, които са в състояние да надникнат в астралната светлина; и надсъзнателно на онези, които действат по така нареченото „вдъхновение". Към последния клас са принадлежали и принадлежат библейските пророци и съвременните вещатели, изпадащи в транс. С тези факти Платон бил добре запознат и за подобни пророци казва следното: „Никой, докато той е в своя ум, няма да достигне правдиво пророчество и вдъхновение... а само когато се побърка, вследствие на някакво душевно разстройство или обсебване от... демон или дух."[190] „Някои ги наричат пророци, без да разбират, че те са само ГОВОРИТЕЛИ... и съвсем не трябва да бъдат наричани пророци, а само ГЛАШАТАИ, препредаващи нечии видения и пророчества" - добавя той.

Развивайки своите доводи, мистър Кокс казва: „Най-известните спиритисти практически признават съществуването на психичната сила под твърде неточното название „магнетизъм" (с който тя няма нищо общо), твърдейки, че духовете на умрелите хора могат да извършват приписваните им действия, използвайки единствено магнетизма (т.е. психичната сила на медиумите)".[191]

Тук отново възниква едно недоразумение вследствие използването на различни имена за това, което може да се окаже един и същ безтегловен състав [субстанция, същност - бел. ред.]. Никой не би се осмелил да твърди, че след като до началото на XVIII век електричеството не е било известно на науката, тази енергия не е съществувала от

сътворението на света; освен това, ние сме готови да докажем, че още древните евреи са били запознати с нея. Обстоятелството, че точната наука не е успяла до 1819 г. да направи открития, доказващи тесните връзки между магнетизма и електричеството, съвсем не изключва възможността тези две явления да са идентични. Ако на една желязна пръчка могат да се придадат магнетични свойства, като се пусне електричество през проводник, поставен по определен начин спрямо „нея, защо тогава да не приемем (в качеството на работна хипотеза), че медиумът също може да бъде по време на сеансите само проводник и нищо повече? Ще бъде ли ненаучно да се каже че разумът „на психичната сила", привличащ „електрическия" ток от вълните на ефира и използващ медиума в качеството на проводник, проявява и задейства магнетизма, който насища атмосферата на експерименталното помещение, за да произведе желаните последствия? Думата „магнетизъм" ще съответства толкова, колкото и всяка друга дума, докато науката не ни даде нещо повече от един хипотетичен агент, надарен с предполагаеми свойства.

„Различието между привържениците на психичните сили и спиритистите се състои в това - казва Кокс, - че според нас все още няма достатъчно доказателствата за съществуването на някакъв друг направляващ фактор, освен разума на медиума, и няма НИКАКВИ ДОКАЗАТЕЛСТВА за посредничеството (участието) на духовете на умрели хора."

Ние сме напълно съгласни с мистър Кокс по отношение недостатъчността или отсъствието на доказателства, че действащи агенти са духовете на умрелите; колкото до останалото - това е много неочакван извод от „изобилието от факти", по израза на мистър Крукс, който по-нататък казва: „Преглеждайки своите записки, аз намирам такова свръхизобилие на доказателства, такава огромна маса свидетелства... че бих могъл да запълня няколко броя на в. „Quarterly..".

Следва изброяване на групите факти от тази „огромна маса свидетелства":

1. Придвижване на тежки предмети при наличие на съприкосновение, но без механично усилие;

2. Феномени на почукванията и другите звуци;

3. Изменение теглото на предметите;

4. Придвижване на тежки предмети, *намиращи се на разстояние от медиума;*

5. Повдигане от земята на маси и столове *без никакво докосване от който и да е човек;*

6. ЛЕВИТАЦИЯ (издигане във въздуха) на ЖИВИ СЪЩЕСТВА;[192]

7. Появяване на светещи призраци. Мистър Крукс казва: „При най-строги контролни условия аз видях плътно светещо тяло, напомнящо по размер и форма на яйце от пуйка. Отначало то безшумно плаваше из въздуха на стаята толкова високо, че даже да се повдигнеш на пръсти, не можеш да го достигнеш, а после тихо се спусна на пода. То беше видимо повече от десет минути и преди да се разтвори във въздуха, три пъти се удари в масата, при което се раздаваше звук сякаш се е ударило твърдо тяло." (Остава ни да стигнем до заключението, че това яйце е било от същия вид като метеорния котарак на Бабине, който е класифициран заедно с другите естествени феномени на Арагон);

8. Поява на ръце - самосветещи или видими при обикновена светлина;

9. „Непосредствено писане", извършвано от тези самосветещи ръце, очевидно надарени с разум (Психична сила ли е това?);

10. „Образи и лица на призраци." В този случай психичната сила излязла от „ъгъла на стаята" във вид на „призрачен образ" и взела в ръце акордеон, а после се носела из стаята, свирейки на инструмента (медиумът Хоум през цялото това време бил напълно видим за присъстващите). Всички тези произшествия мистър Крукс наблюдавал и проверявал в собствения си дом и убеждавайки се научно в истинността на въпросните феномени,

доложил за това на Кралското общество. Бил ли е той приветствай като откривател на нови естествени явления с важно значение? нека читателят сам намери отговора в тази книга. В добавка към тези шеги, изиграни пред човешката доверчивост от „психичната сила", мистър Крукс привежда феномени от друг род, които той нарича „особени случаи", и които ИЗГЛЕЖДА (?) подсказват за действието на ВЪНШЕН разум, (т.е. разум, непринадлежащ на медиума).

„Бях у мис Фокс - казва Крукс, - когато тя автоматически пишеше съобщение за едно присъстващо тук лице, докато съобщението за друго лице по ДРУГ проблем се даваше азбучно (чрез „почукване"), и през цялото това време тя самата свободно беседваше с трето лице по тема, напълно различна от посочените две... По време на един сеанс с мистър Хоум малката планшетка се придвижи по масата към мен и ми предаде съобщение с леко почукване по моята ръка. Аз повтарях азбуката, а планшетката почукваше при произнасянето на нужната буква. Това ставаше на известно разстояние от ръцете на мистър Хоум." Същата тази планшетка, по молба на мистър Крукс, му дала „телеграфно съобщение чрез морзовата азбука, почуквайки по моята ръка" (никой от присъстващите не е знаел морзовата азбука, освен самия Крукс, който я владеел несъвършено). Мистър Крукс допълва: .„Това ме убеди, че на другия край на линията седи разум, който добре владее тази азбука, КЪДЕТО И ДА СЕ НАМИРА ТОЙ." Ще бъде ли нетактично, ако в дадения случай посъветваме мистър Кокс да търси този морзист в своето частно владение - в Психичната страна? Същата планшетка обаче извършила и нещо по-впечатляващо. При пълна осветеност в стаята на мистър Крукс я помолили да направи съобщение... „На средата на масата лежеше молив и няколко листа хартия: скоро МОЛИВЪТ СЕ ИЗПРАВИ НА СВОЕТО ОСТРИЕ и извършвайки няколко неуверени движения по посока на хартията, падна, след което отново се повдигна и пак падна... След три безуспешни опита малката дървена планшетка (морзист), която лежеше наблизо върху масата, СЕ ПЛЪЗНА ПО ПОСОКА НА МОЛИВА И СЕ ПОВДИГНА на няколко дюйма над масата; моливът отново се изправи и опирайки се на планшетката, се опита заедно с нея да докосне хартията. Той падна, след което още веднъж бяха извършени съвместни усилия. След третия опит планшетката прекрати участието си и се ПРИДВИЖИ ОБРАТНО на своето място. Моливът, както падна на хартията, така и остана да лежи там, а набраното с азбучен способ съобщение ни обясни: „Ние се опитахме да направим това, което помолихте, но нашата СИЛА се изчерпи." Думата НАША, намекваща за разумните и обединени усилия на помагащите си планшетка и молив, ни карат да мислим, че в случая са взимали участие ДВЕ психични сили."

Има ли във всичко това някакво доказателство, че тук е действал разумът на медиума? Напротив, всичко подсказва, че движението на планшетката и молива е било насочвано от духове на „умрели" или поне от духовете на някакви други невидими разумни същества? Разбира се, в дадения случай думата „магнетизъм" е толкова малко приложима, както и думата „психична сила", макар че има по-голямо основание за използването на първата, а не на втората дума, поради простия факт, че ТРАНСЦЕНДЕНТАЛНИЯТ магнетизъм или месмеризъм предизвиква феномени, идентични с феномените на спиритизма. Феноменът на ОМАГЬОСАНИЯ кръг на барон дьо Поте и Регазони противоречи също толкова на общоприетите закони на физиологията, колкото повдигането на масата (без странично докосване) противоречи на законите на естествената философия. Също както мускулно силни хора често са констатирали, че не са в състояние да повдигнат масичка, тежаща няколко фунта, и я изпочупвали, така и дузина експериментатори (между тях понякога се намирали академици) не били в състояние да прекрачат тебеширената линия, начертана върху пода от барон дьо Поте. В един от тези случаи руски генерал, известен със своя скептицизъм, толкова упорствал, че паднал на земята в силни конвулсии. В дадения случай магнетичният флуид, който оказвал такова съпротивление, бил аналогичен на психичната сила на мистър Кокс, която придавала на масата извънредно и свръхестествено тегло. Ако тези два фактора предизвикват едни и същи психологични и физиологични ефекти, то това е

достатъчна причина да се допусне, че те са повече или по-малко идентични. Струва ни се, че срещу този извод не могат да бъдат намерени добре обосновани възражения. Освен това, ако просто започнат да отричат тези факти, това няма да е доказателство, че те не съществуват. Някога всички академии на науките на християнския свят били стигнали до съгласие, че на Луната няма никакви планини; имало е и времена, когато на всеки човек, осмелил се да каже, че в горните слоеве на атмосферата, също както и в океанските дълбини, съществуват различни форми на живот - гледали като на пълен глупак и невежа.

„Щом Дяволът го твърди, това трябва да е лъжа" - обичал да повтаря набожният абат Алмигуана, когато обсъждали феномените на „одухотворените мебели". Възможно е и ние скоро да чуем тези думи, перифразирани така: „Щом учените отричат нещо, значи то е истина."

ГЛАВА VII

ЕЛЕМЕНТИ, ЕЛЕМЕНТАЛИ И ЕЛЕМЕНТАРНИ

„*Ти си великата Първопричина, най-малко разбрана."*

Поуп

„*Откъде е надеждата сладостна и този копнеж? Откъде е по безсмъртието страстната мъка? Откъде е този таен страх и ужас вътрешен при мисълта за превръщането в нищо; защо при разрушаването, обхванатата от ужас е душата? Божественият шепот вътре в нас това е; самите небеса отвъдния живот посочват. И шепнат на човека - ти си вечен.*

ВЕЧНОСТ! Каква увличаща страшна мисъл!"

Едисон

„*Има и друг, по-хубав свят."*

Коцеб, „Чуждоземец"

След като отделихме толкова място за сблъскващите се мнения на съвременните учени по повод на сегашните окултни феномени, справедливостта изисква да отделим внимание и на разсъжденията на средновековните алхимици и на някои други прославени личности. Учените от средновековието и древността са вярвали почти без изключение в тайните доктрини на мъдростта. Те включвали алхимията, халдейско-еврейската кабала, езотеричната система на Питагор, старата магия и учението на филосо-фите-платоници и теурзи. На следващите страници ще бъдат разгледани също така вярванията на индийските химнософи и на халдейските астролози. Ние няма да пренебрегнем посочването на великите истини, лежащи в основата на неправилно разбраните религии на миналото. Четирите елемента на нашите бащи - земята, въздухът, водата и огънят - съдържали в себе си за изучаващия алхимия и древна психология (наричана сега „*магия")* много неща, даже несънувани от съвременните философи.

Не трябва да забравяме, че това, което сега църквата нарича „*некромантия"*, а съвременните вярващи - „*спиритизъм"* (включващ викане на духовете на умрели хора), всъщност е наука, която е разпространена от най-дълбока древност почти по цялото земно кълбо.

Макар Хенри Мор от Кембриджкия университет да не е бил нито алхимик, нито маг, нито астролог, а просто велик философ, ползващ се с всеобщо уважение, той може да бъде наречен проницателен логичен мислител, учен и метафизик. Вярата му в магията останала

непоколебима през целия му живот. Разбирането му за безсмъртието на човешката душа, основано на философията на питагорейците, било възприето от Кардан, Ван Хелмонт и други мистици. Той твърдо вярвал в привидения и решително отстоявал теорията за индивидуалността на всяка душа, в която „личността, паметта и съзнанието несъмнено ще съществуват в бъдещи форми". Той различавал в астралната душа (след нейното излизане от тялото) две отделни същности -„въздушен" и „ефирен" носител. Докато развъплътеният човек живее в своята въздушна форма, той е подчинен на съдбата, т.е. на злото и съблазните (бидейки привързан към земните интереси) и затова не е много чист; едва когато отхвърли тази форма на първата сфера и стане ефирен, той може да се убеди в своето безсмъртие. Защото наистина каква сянка може да хвърля това, което е чиста прозрачна светлина, подобна на самия ефирен носител? Всичко това се превръща в истина, когато душата се издигне до това състояние, което вече описахме и което е единствено недосегаемо за съдбата и смъртта. Той завършва своя труд с твърдението, че това трансцендентално и божествено чисто състояние е било единствената цел на питагорейците.

Колкото до скептиците на неговия век, той говори за тях презрително и сурово. Споменавайки за Скот, Ейди и Уебстър, той ги нарича „нашите нови инспирирани светци... адвокати на вещиците, които безумно и нагло, въпреки здравия разум, въпреки свидетелството на цялата древност и всички тълкуватели, въпреки самото Свето писание не искат да признаят дори Самуил и го представят като заговорник и мошеник. Да вярва на Светото писание или на тези надути палячовци, изпълнени единствено с невежество, високомерие и глупаво неверие - нека това всеки реши сам" - добавя той.[193]

Какви ли изрази би използвал този изтъкнат богослов по отношение на скептиците на XIX век?

Декарт, макар и поклонник на материята, бил един от най-преданите привърженици на учението за магнетизма и в известен смисъл - даже на алхимията. Неговата система на физиката приличала много на системите на другите велики философи. Според него пространството е запълнено с флуидна елементарна материя - единственият източник на целия живот, включващ всички небесни тела и поддържащ ги в постоянно движение. Магнитните токове на Месмер при него са зашифровани под наименованието „картезиански вихри", като и двата феномена са основани върху един и същи принцип. Енемозер заявява без колебание, че те имат повече общи черти, отколкото предполагат хората, които не се занимават със задълбочени изследвания.[194]

Високопочитаемият Пиер Пуаре Ноде е бил най-убеденият защитник на окултния магнетизъм и на неговите първи глашатаи през 1679 г. Магическо-теософската философия в неговите трудове е напълно оправдана.

Известният доктор Хуфеланд е написал труд по магия[195], в който се издига теорията за универсалната магнетична симпатия [енергийно съответствие, единодействие - бел. ред.] между хората, животните, растенията и даже минералите. Твърдението на Кам-панела, Ван Хелмонт и Сервиус е потвърдено в този труд по отношение на симпатиите, съществуващи между различните части на тялото, както и между частите на всички органични и даже неорганични тела. Такова е и учението на Тензел Вирдиг. То е изложено в неговите трудове със значително по-голяма яснота, логичност и живост в сравнение с другите автори-мистици, които са разглеждали същия предмет. В знаменития си трактат „Нова духовна медицина" той доказва, че изхождайки от признатия факт за всеобщото привличане и отблъскване, наричано сега „притегляне", можем да кажем, че цялата природа е ОДУШЕВЕНА. Вирдиг нарича тази магнетична симпатия „съгласие на духовете". Всичко се привлича от подобното си и се хармонизира с родствените натури. Тези прояви на симпатия и антипатия пораждат постоянното движение в мащабите на целия свят (и във всички негови части), те са в основата на непрекъснато общуване между небето и земята, създаващо всеобщата хармония. Всичко живее и загива чрез магнетизма; всичко си

взаимодейства, дори на големи разстояния, и силата на тези магнетични симпатии е способна да окаже влияние върху здравето или болестта на човек, независимо от пространствените ограничения. „Хуфеланд - посочва Енемозер - разказва за един нос, изрязан от кожата (от гърба) на някакъв товарач, който след смъртта му също умрял и се отделил от лицето на новия си стопанин. При друг случай на парчето кожа, взето от главата на жив човек, косите побелели по същото време, когато побелели косите на тази глава, от която то било взето."

Кеплер бил предтеча на Нютон за много велики истини, дори за всеобщото притегляне, което той много правилно приписва на магнетичното привличане; и въпреки че наричал астрологията „безумна дъщеря на мъдрата майка астрономия", той споделял убеждението на кабалистите, че духът на звездите е техният „разум". *Той твърдо вярвал, че всяка звезда е обител на разумен принцип и че всички те са населени с духовни същества, които оказват влияние на други същества, живеещи в по-грубите и материални сфери, особено на нашата планета.* Както кеплеровите звездни ДУХОВНИ влияния били изместени от вихрите на по-материалистичния Декарт (чиито атеистични склонности не му попречили да повярва, че е открил храна, която ще удължи живота му до петстотин и повече години), така вихрите на последния и неговите астрономически доктрини ще отстъпят място на РАЗУМНИТЕ магнитни токове, насочвани от Анима Мунди.

Италианският учен и философ Баптиста Порта, независимо от положените усилия да докаже на света необосноваността на обвиненията срещу магията в суеверие и магьосничество, бил подложен от по-късните критици на същото несправедливо осъждане, както и неговите колеги. Този знаменит алхимик е оставил труд по „естествена магия"[196], в който обяснява всички (възможни за човека) окултни феномени, позовавайки се на световната душа, която свързва всички и всичко. Той доказва, че астралната светлина се намира в хармония и симпатия с всичко в природата и че посредством съгласуваната с първоизточника дейност нашите звездни тела придобиват способността да извършват магически чудеса. Цялата тайна се крие в човешкото знание за родствените елементи. Той вярвал във философския камък, „за който светът има толкова високо мнение (бидейки предмет на гордост толкова дълги векове) и който действително *бил щастливо открит от някои".* Освен това той е направил много ценни намеци и за „духовно значение" на този камък.

През 1643 г. сред мистиците се появил монахът Кирхер, който изложил пълната философия на универсалния магнетизъм. Неговите многобройни трудове обхващат въпроси, за които Парацелз само е намеквал. Неговото определение за магнетизма е много оригинално, тъй като противоречи на теорията на Джилбърт, че Земята е огромен магнит. Той твърдял, че макар всяка частица материя и дори неосезаемите и невидими „сили" да са магнетични, те все пак не образуват сами магнит. Съществува само един магнит във вселената *и той е източникът на магнетизацията на всичко съществуващо в света.* Този магнит всъщност е онова, което кабалистите наричат Духовно слънце или Бог. Кирхер твърдял, че Слънцето, Луната, планетите и звездите са твърде магнитни, но те са станали такива по индукция, пребивавайки в универсалния магнетичен флуид - в Духовната светлина. Той доказва наличието на тайнствена симпатия, съществуваща между телата на трите главни царства на природата, и подкрепя своите аргументи с дълъг списък от примери. Много от тях вече са потвърдени от естествоизпитателите, но и много все още остават неустановени и (в съответствие с традиционната практика и твърде двусмислената си логика) съвременните учени ги отричат. Така например той доказва разликата между минералния магнетизъм и зоомагнетизма, или животинския магнетизъм. Той нагледно доказва това чрез факта, че с изключение на природния магнит (магнитната желязна руда), всички минерали се намагнетизират от висшата сила на животинския магнетизъм, който от своя страна го получава като непосредствена еманация от първоизточника - Твореца. Игла може да бъде намагнетизирана просто ако човек със силна воля я подържи в ръце; кехлибарът усилва своя магнетизъм повече при търкане в човешка ръка, отколкото при триене в какъвто и да е друг предмет; ето защо човек може да придаде до известна степен своята жизненост на

неорганичните предмети - да ги ОЖИВОТВОРИ. „В очите на глупците това ще бъде магьосничество." „Слънцето е най-магнетичното от всички тела" - казва той, изпреварвайки с повече от два века теорията на генерал Плезентон. „Древните философи никога не са отричали този факт -добавя той - и винаги са разбирали, че еманациите на слънцето предават своята магнетична сила на всичко, което се окаже под неговите лъчи."

За доказателство той привежда примери за редица растения, притегляни от Слънцето или от Луната, които (следвайки своя небесен магнит) демонстрират непреодолими симпатии към тях. Растението, известно под названието Гитхимал, се подчинява неизменно на своя небесен повелител, даже когато той *не се вижда, скрит зад облаците.* Акацията разтваря своите венчелистчета при изгрева на Слънцето и ги затваря след залеза му. Същото правят египетският лотос и обикновеният слънчоглед. Кучешкото грозде проявява същото пристрастие по отношение на Луната.

Като примери за симпатия и антипатия сред растенията той сочи отвращението, което лозата проявява към зелето, и нейната симпатия към маслиновото дърво; любовта на лютичето към водната лилия и на ароматната рута към смокиновото дърво. Антипатията, която понякога съществува даже между родствените субстанции, е ясно проявена при мексиканския нар, чиито фиданки, когато се разрежат на парчета, се отблъскват една от друга с „невероятно ожесточение".

Кирхер обяснява всяко чувство в човешката природа като изменение в нашето магнетично състояние. Гневът, ревността, дружбата, любовта и ненавистта - всичко това е видоизменение на магнетичната атмосфера, която се формира у нас и постоянно еманира от тялото. Любовта е едно от най-изменчивите чувства и затова нейните аспекти са безбройни. Духовната любов, любовта на майката и детето, любовта на художника към неговото изкуство, любовта като чиста дружба - са чисто магнетични проявления на симпатия между близки по дух натури. МАГНЕТИЗМЪТ *на чистата любов* е създател на всичко сътворено. Обикновено любовта между двата пола е вид електричество и той я нарича „амор фебрис специс". Има два типа магнетично привличане: симпатия и омагьосване. Първото е свято и естествено, второто - зло и противоестествено. Такъв вид омагьосване можем да припишем на отровната жаба, която чрез простото отваряне на устата си принуждава пълзящия наблизо червей или насекомо да се устремят в нея и да загинат. Маймуната, както и някои по-малки животни, неотразимо се привлича от дишането на боата, което я принуждава да се приближи на нужното за сграбчване разстояние. Електрическата риба отблъсква ръката с такава сила, че за известно време тя се вцепенява.

За да може да използва тази сила (за добри цели) човек трябва да отговаря на три условия:

1. да притежава духовно благородство;

2. да има силна воля и развито въображение;

3. да въздейства върху по-слаб (от самия него) обект; иначе той няма да се поддаде на неговото влияние. Човекът, който се е освободил от светски подбуди и чувственост, може по такъв начин да излекува „най-неизлечимите" болести и дори да стане ясновидец.

Любопитен пример за посоченото всеобщо притегляне между всички тела на планетната система, между целия органичен и неорганичен свят, може да се намери в един стар том от XVII в. В него се съдържат пътните бележки и официалният доклад до краля на Франция от неговия пратеник Лоубе за това, което последният е видял в кралство Сиам. „В Сиам - казва Лоубе -има два вида пресноводни риби, наричани пал-аут и пла-кади. Сложени цели в казан, те с точност повтарят морския прилив и отлив, издигайки се нагоре и спускайки се ниско в котела в съответствие с морските приливи и отливи."[197] Лоубе експериментирал с тези риби дълго време заедно с правителствения инженер на име Винсент и гарантирал верността на направените твърдения, на които отначало гледали като на измислица. Това тайнствено въздействие било толкова мощно, че действало на рибите дори когато техните тела били

съвсем изгнили и се разпадали на парчета.

В страните, не подложени на влиянието на цивилизацията -ето къде преди всичко следва да търсим обяснение и да наблюдаваме проявленията на тази висша енергия, която философите на древността са наричали „световна душа". Само на Изток и в безкрайните простори на Африка психологът ще намери обилен материал за своите научни изследвания. Причината за това е очевидна. Атмосферата на цивилизованите страни е много замърсена с дим и фабрични отпадъци, с газове от парните машини, железниците и параходите и особено с миазматични изпарения. Природата в своите проявления също толкова зависи от условията, колкото и човешкото същество зависи от тях, и нейното могъщо дихание (така да се каже) може лесно да бъде нарушено и задържано, като корелацията на нейните-сили може да бъде разрушена в дадено място също както това може да се случи и с човека. Климатът, както и окултните, ежедневно усещани влияния, променят не само психофизиологичната природа на човека, но в някаква степен видоизменят състава на така наречената неорганична материя, при това тази степен на влияние европейската наука си представя засега твърде слабо. Така в лондонското списание „Медикал джърнъл" се дава съвет на хирурзите да не носят със себе си ланцети в Калкута, тъй като от личен опит е установено, че „английската стомана не понася индийската атмосфера"; по същата причина връзка английски или американски ключове напълно се покриват с ръжда след 24-часов престой в Египет, докато предметите от местното желязо не се окисляват. Също така било открито, че сибирският шаман, даващ неоспорими доказателства за своето окултно могъщество сред своите земляци-чукчи, постепенно (и често съвсем) загубвал своята сила след пребиваване в мъгливия Лондон. Нима организмът на човека е по-малко чувствителен към климатичните влияния от парчето стомана? Защо тогава трябва със съмнение да се отнасяме към свидетелствата на пътешествениците, които може би ден след ден са наблюдавали как шаманът създава удивителни феномени в своята родина, и да отричаме възможността за съществуването на такива сили само защото той не може да извърши същото в Лондон или Париж? В своята лекция за „Изгубените изкуства" Вендел Филипс доказва, че (освен влиянието на климата върху човешката психика) у източните народи физическите сетива са значително по-изострени, отколкото у европейците. Френските бояджии на платове, които са ненадминати в своето изкуство, „разказват, че съществува някакъв много нежен оттенък на синьото, който европейците не могат да видят..." А в Кашмир, където девойки правят шалове с цена над 30 000 долара, те показвали на лионски майстор триста различни цвята, които той не само не можел да назове, но дори не можел да разграничи. Ако съществува такова голямо различие в остротата на външните сетива у двете раси, защо да не е същото и по отношение на психичните им способности? Ясно е, че очите на кашмирските девойки са в състояние ОБЕКТИВНО да видят цвят, който наистина съществува, но остава неуловим за европееца - за него той не съществува. Защо по същата логика да не може да се признае, че някои особени организми, за които се смята, че притежават така нареченото ВТОРО ЗРЕНИЕ, виждат свръхестествените картини толкова обективно, колкото въпросните девойки виждат своите цветове. Ето защо тези картини (вместо да се смятат за халюцинации) трябва да бъдат приемани като отражение на реално съществуващи предмети и лица, запечатани в астралния ефир, както е обяснено в древната философия на „Халдейските оракули" и както за това са се досещали съвременните откриватели Бабидж, Джевонс и авторите на „Невидимата Вселена".

„Три духа живеят и подбуждат човека към действие - учи Парацелз, - три свята го обливат с лъчите си; но те трите са само образ и отзвук на един и същ съзидаващ и обединяващ принцип.

Първият - това е духът на елементите (земното тяло и жизнената: сила в нейното грубо състояние); вторият - звездният дух (астралното тяло, душата); третият - *Божественият дух* (Ау-гоейд)." Тъй като нашето човешко тяло притежава „първобитна земна материя", както я нарича Парацелз, ние лесно можем да споделим тенденцията на съвременните научни изследвания, „разглеждащи процесите на животинския и растителния живот просто като

физични и химични процеси". Тази теория допълнително подкрепя твърденията на древните философи и на Библията, че нашите тела са сътворени от прах и трябва да станат отново на прах. Ние обаче трябва да помним, че:

„От прах си създаден и в прах ще се превърнеш -

не е казано туй за вечната душа."

Човекът - това е един малък свят, микрокосмос във великия свят на Вселената (макрокосмоса). Подобно на утробен плод той е прикрепен чрез своите ТРИ духа в утробата на МАКРОКОСМОСА; докато земното му тяло се намира в постоянна живителна връзка със своята майка-земя, неговата астрална душа живее в съгласие (унисон), със своята звезда, защото насищащият цялата вселена елемент запълва цялото пространство и самият той е пространство, само че безбрежно и безкрайно. Колкото до неговия трети, божествен дух, какво друго може да бъде той, ако не безкрайно малък лъч на една от безбройните еманации, излъчвани непосредствено от Височайшата причина - Духовната светлина е Света. Това е троица с органична и неорганична природа — духовна и физическа (три в едно), за която Прокъл казва: „Първата Монада е Вечният Бог; втората е вечността; третата е образец или модел на Вселената - трите заедно формират Осъзнатата Триада". Всичко съществуващо във видимата вселена е материализация на тази Триада и само е микрокосмическа триада. Така всичко се движи във величествена процесия из простора на вечността около духовното слънце също както в хелиоцентричната система небесните тела се движат около видимото слънце. Питагорейската *Монада,* която живее „в уединение и мрак", може завинаги да остане невидима за експерименталната наука. Въпреки това цялата Вселена гравитира към нея от „началото на времето" и с всяка изминала секунда човекът и атомите се приближават все по-близо до онзи тържествен миг във вечността, когато незримото Присъствие ще се разкрие ясно пред тяхното духовно зрение. Когато всяка частица материя, дори и най-възвишената, бъде изхвърлена от последната форма, която е образувала крайно звено във веригата на двойната еволюция и в течение на милиони векове чрез последователни превръщания е съдействала за разгръщането на еволюцията; и когато тази частица се окаже пак в своята изначална същност, тъждествена на Твореца - именно тогава този неосезаем (преди това) органичен атом ще завърши своя бяг и божиите синове още веднъж „ще възкликнат от радост" при своето завръщане от безкрайното странстване.

„Човекът - казва Ван Хелмонт - е огледало на Вселената и неговата тройна природа е в родство с всичко. Волята на Твореца, посредством която е било създадено всичко и всичко е получило своя първи импулс, е свойство на всички живи същества. Човекът, надарен с духовност, владее най-големия й дял на нашата планета. От степента на материалност у него зависи с какъв успех той ще може да използва магичните си способности, разделяйки с Бог неговото могъщество. В първия случай, когато напълно владее своите сили, той свободно ще ги управлява и насочва. Когато обаче става дума за животни, растения и минерали (и даже за средния човек), този ефирен флуид, който насища всичко, не среща съпротивление и бидейки оставен сам на себе си, ги движи, както му повеляват неговите импулси. Всяка сътворена същност в тази подлунна сфера е образувана и свързана с него. Човекът притежава двойна небесна мощ и е тясно свързан с небесата. Тази мощ се намира не само във външния човек, но до известна степен и в животните, а може би и във всичко друго, тъй като всичко във вселената е свързано в родство едно с друго; или най-малкото, Бог е във всичко, както правилно са посочвали древните философи. Необходимо е тази магична сила да бъде разбудена както във външния, така и във вътрешния човек... Ако ние наречем тази сила магична, това само ще предизвиква ужас у непосветения. Затова, ако искате, можете да я наричате духовна сила. Следователно, такава магична сила съществува във вътрешния човек. Доколкото обаче съществува определено родство между вътрешния и външния човек, тази сила може да бъде разпределена из целия човек."

В обширното описание на религиозните обреди, манастирския живот и „суеверията" на

сиамците, Лоубе между другото споменава за удивителните духовни сили, които притежават *талапо-инше* (монаси или будистки свети хора) по отношение на дивите животни. „Талапоините от Сиам - казва той - прекарват цели седмици в гъстите гори под малък навес от палмови клони и никога не наклаждат огън през нощта, за да отпъдят дивите зверове, както правят всички други хора, пътешестващи из тази страна." Това, че нито един талапоин никога не е бил изяден от дивите зверове, всички считат за чудо. Тигрите, слоновете и носорозите, с които е пълно там, уважават талапоина. „Всички те използват магии - добавя французинът — и разглеждат цялата природа като одушевена (имаща душа), те вярват в духове-хранители." Това обаче, което най-много потресло автора, е господстващата сред сиамците идея, че какъвто е човекът в своя земен живот, такъв ще бъде той и след смъртта си. „Когато татарите, които сега царуват в Китай - казва авторът, - заставяли китайците да бръснат косата на главите си (както е прието при татарите), някои от китайците предпочитали смъртта, отколкото да се покажат на онзи свят пред своите предци без коси; тъй като според тях, като бръснат главата си, те бръснат и душата си." „Това, което е съвсем неправилно - добавя посланикът - в това абсурдно мнение е, че жителите на Изтока приписват човешка, а не някаква друга форма на душата." Без да дава никакви пояснения на читателя, каква именно форма следва да изберат жителите на Изтока за своите души, Лоубе продължава да излива своя гняв над тези „диваци". Накрая той напада стария крал на Сиам (бащата на този крал, при който е бил посланик), обвинявайки го в глупаво пропиляване на два милиона ливри за търсене на философския камък. „Китайците - казва той, - които се славят с такава мъдрост, все пак са до такава степен глупави, че вече триста или четиристотин години вярват в съществуването на универсално средство, чрез което се надяват да се избавят от смъртта. Те търсят това средство и основават своята вяра на някои глупави предания за редки хора, които уж правили злато и живели по няколко века."Китайците, сиамците и другите източни народи приемат като твърдо установени факти сведенията за хора, които знаели как да станат или абсолютно безсмъртни, или поне толкова безсмъртни, че да не могат да умрат по друг начин, освен чрез насилствена смърт.

Те посочват имената на няколко души, които по тази причина са се оттеглили от хората, за да водят свободен и мирен живот. Те разказват чудеса, свързани със знанията на тези уж безсмъртни хора."

Ако Декарт е можел в цивилизования свят твърдо да вярва, че такова универсално средство е намерено и че ако го притежава, той ще може да живее най-малко петстотин години, то защо жителите на Изтока да нямат право да вярват в същото? Главният ^проблем за живота и смъртта не е решен още от западните 1ФИЗИОЛОЗИ. Дори СЪНЯТ е феномен, загадката на който предизвиква сред учените големи разногласия. Как тогава те могат да претендират, че знаят къде е границата между възможното и невъзможното?

От най-древни времена философите посочвали особеното влияние, което музиката може да оказва върху някои болести, особено на свързаните с нервната система. Кирхер препоръчва следния метод, благоприятното въздействие на който той е изпитал върху себе си, и дава подробно описание на инструмента, който е използвал. Това била хармоника, състояща се от пет чаши (без краче) от много тънко стъкло, поставени в една редица. В две от тях били налети две различни вина; в третата - коняк (бренди); в четвъртата - олио; а в петата - вода. Той извличал от тях пет мелодични звука по обикновен начин - чрез просто триене на пръстите по края на чашите. Този звук имал притеглящо свойство; той извличал болестта, която струяла срещу музикалната вълна, и те двете (сливайки се) заедно изчезвали в пространството. Асклепий използвал музиката за същата цел още преди около двадесет века. За да лекува от ишиас, той тръбил с тръба и тъй като продължителният звук заставял нервните влакна да трептят, болката неизменно утихвала. Демокрит по подобен начин твърдял, че много болести могат да бъдат излекувани чрез мелодични звуци на флейта. Месмер в своето магнетично лечение използвал същата хармоника, която описал Кирхер. Знаменитият шотландец Максуел предлагал на различни медицински факултети да докаже,

че с помощта на притежаваните от него магнетични средства, може да излекува всяка болест, пред която лекарите са се оказали безсилни, обявявайки пациента за неизлечим, в това число от епилепсия, импотенция, умопобъркване, парализа, воднянка и треска.

В тази връзка можем да си спомним библейския разказ за изгонването на злия дух, който бил обсебил Савел. Това място в Библията звучи така: „И станало така, че когато злият дух завладял Савел, Давид взел арфата, посвирил на нея с ръка и Савел се оживил и оздравял, и злият дух го напуснал."[198]

Максуел в своята „Медицина Магнетикс" излага почти същите принципни положения, като тези на алхимиците и кабалистите:

„Това, което хората наричат Световна Душа, е животът, толкова огнен, духовен, бърз, светъл и ефирен, като самата светлина. Това е духът на живота, навсякъде все същият... Материята е лишена от способността за действие, ако не бъде одушевена от него. Този дух поддържа всички неща в тяхното специфично състояние. Намират го в природата свободен от материалните тежести; и този, който знае как да го съедини с хармонизиращо тяло, притежава съкровище, превъзхождащо всякакви богатства."

„Този дух, който е общата връзка на всички страни на света, прониква и се намира във всичко."

„Този, който познава този универсален дух на живота и неговото приложение, може да предотврати всяка вреда."[199]

„Ако можеш да се възползваш от този дух и да го насочиш към определено тяло, ти извършваш магическо действие."

„Този, който знае как посредством този универсален дух може да въздейства върху хората, може да лекува, при това на всякакво разстояние."

„Който може да укрепва индивидуалния си дух с помощта на универсалния дух, той би могъл да продължи своя живот вечно."

„Съществува сливане на духовете или на техните еманации, даже ако те са разделени от големи разстояния. Какво представлява това сливане? Това е вечното и непрестанно изливане на лъчите на едно тяло в друго."

„Засега за това - казва Максуел - не е безопасно да се говори. Много отвратителни злоупотреби могат да станат."

Нека сега да изясним какви са тези злоупотреби с месмеричните и магнетичните сили, допускани от някои медиуми лечители.

Изцелението, за да стане факт, изисква или пълната вяра на пациента, или крепко здраве (допълнено от силна воля) от страна на оператора (лекуващия). *При наличието на надежда и упование, подкрепени с вяра, човек може да се излекува сам почти от всяко болезнено състояние.* Гробницата на светеца, свещената реликва, талисманът, парчето хартия или плат, дадени от предполагаемия лечител, са универсално средство, препоръчвано при всички болести; епитимията или обредът, налагането, баенето или няколкото внушително произнесени думи - всяко от тези средства може да помогне. Да се излекуваш сам - това е въпрос на темперамент, на въображение. *В хиляди случаи на лекаря, свещеника или реликвата се приписва честта за това излекуване, което е било извършено единствено и изключително от несъзнателната воля на пациента.* На жената с кръвотечение, пробила си път през тълпата, за да докосне дрехата на Исус, било казано, че именно нейната „вяра" я е излекувала.

Влиянието на ума (съзнанието) върху тялото е толкова мощно, че той е творил чудеса през всички векове.

„Колко неочаквани, внезапни, изумителни изцеления били направени от въображението - казва Салверт. - Нашите медицински книги са така запълнени с подобни факти, че лесно могат да се прочуят с тези чудеса."[200]

Ако обаче пациентът не вярва (у него няма вяра), тогава какво се получава? Ако той е физически неукрепнал и възприемчив, а лечителят - силен и здрав, положителен и решителен, то болестта може да бъде премахната чрез властната воля на оператора по пътя на съзнателното или несъзнателното привличане на универсалния дух на природата и възстановяването на нарушеното равновесие в аурата на пациента. Той може да използва образа на разпятието като помощно средство, както е правил Месмер; или да положи ръка и „да пожелае", както французинът Зуав Джекоб и нашият прославен американец Нютон, излекувал хиляди страдащи хора; или подобно на Исус и някои от апостолите той може да лекува с устни нареждания. Във всички тези случаи процесът е един и същ.

Независимо от избрания метод изцелението в подобни случаи е радикално и истинско, без никакви вторични последствия. Ако обаче човек, който сам физически не е здрав, се опита да лекува другите, това не само няма да му се удаде, но често той предава своята болест на пациента и даже може да го лиши от силите, които последният притежава. Грохналият цар Давид възстановявал своята увехнала жизнеспособност, използвайки здравия магнетизъм на младия Абишаг.[201] Медицинските трудове ни разказват за една състарена лейди от Бата (в Англия), която по подобен начин последователно разрушила организмите на две слугини. Древните мъдреци, а също и Парацелз, отблъсквали болестта чрез съединяването на здраво тяло със заболелите части на другото тяло; в трудовете на споменатия философ на огъня тази теория е изложена смело и категорично. Ако нездрав човек, бил той медиум или не, се заеме с подобно лечение, то неговите сили могат да стигнат само колкото да разтревожи болестта в нейната сегашна форма и я заставят да се премести на друго място, където тя след известна пауза отново ще се появи, като пациентът през това време ще мисли, че е излекуван.

А какво би станало, ако лечителят не е морално здрав? Последствията могат да бъдат неизмеримо по-лоши, защото е по-лесно да се лекува телесната болест, отколкото да се прочиства организмът от душевната нечистотия. Тайната на Морзине, Севенойз и джансенистите (янсенистите) все още си остава пълна загадка както за физиолозите, така и за психолозите. Ако пророческият дар, подобно на истерията и конвулсиите, може да бъде предаван чрез „заразяване", защо да не могат да бъдат предавани по същия начин и пороците? Лечителят в този случай предава на своя пациент (който сега е станал негова жертва) нравствената отрова, с която са заразени собственият му ум и сърце. Неговото магнетично докосване се превръща в оскверняване; погледът му става профанация. Срещу тази предателска зараза у пасивно възприемащия обект няма никаква защита. Лечителят го държи в своята власт омагьосан и безсилен, както змията държи под своя поглед слабата птичка. Злото, което такива лечители могат да причинят, е неизмеримо; а такива лечители са стотици.

Както вече посочихме, съществуват и истински богоподобни лечители, които (въпреки цялата злоба и скептицизъм на своите фанатични противници) са прославили имената си в световната история. Такива са били отец д'Арс от Лион, Джекоб и Нютон; както и Хеснер, свещеник от Клорстеле, и добре известният Валентин Грейтрайкс, беден ирландец, признат през 1670 г. от знаменития Робърт Бойл, председател на Кралското общество в Лондон. През 1870 г. биха го затворили в дом за психично болни заедно с много други лечители, ако това зависеше от желанието на един друг председател на това общество; или пък професор Ланкастър би го привлякъл в съда по „закона за скитничеството", задето се занимава с хиромантия сред поданиците на Негово величество или за нещо друго. Завършвайки изброяването на доказателствата, които биха продължили до безкрайност, е достатъчно да се каже, че от първия до последния момент, от Питагор до Елифас Леви, от височайшия до най-скромния - всички учат, *че магическите сили никога не стават достояние на тези, които са потънали в порочни наклонности.* Само хората с чисто сърце „виждат Бога" и се ползват от

божествени дарове; само те могат да лекуват телесните недъзи и да си позволяват без особен риск да се отдават на ръководството на „невидимата сила". Само такива могат да внесат мир и спокойствие в душите на разтревожените си братя и сестри, защото лековитите води не текат от отровени извори, гроздето не расте на тръни и магарешкият бодил не ражда ягоди. Независимо от всичко това „в магията няма нищо свръхестествено", тя е наука и даже „властта да се изгонват злите духове" се явява неин раздел, който посветените изучавали отделно. „Изкуството да се изгонват демоните от човешкото тяло е наука за оздравяването, полезна за хората" - казва Джозеф.

Приведените дотук примери са напълно достатъчни, за да се разбере защо ние твърдо се придържаме към древната мъдрост, предпочитайки я пред всяка нова теория, излюпена на основата на съвременните събития в сферата на окултните сили на човека. Феномените на физическата природа могат да имат своята ценност като средство за пробуждане интереса на съвременните материалисти; те могат също така да потвърдят (ако не пряко, то поне по пътя на изводите и заключенията) нашата вяра в безсмъртието на нашите души и духове, но остава спорен въпросът, какво носят преди всичко съвременните (спиритични) феномени — вреда или полза? Много умове, жадуващи доказателства за безсмъртието на душата, бързо изпадат във фанатизъм; а Стоу казва, че по-скоро се намира под властта на въображението, отколкото под властта на логичните разсъждения.

Несъмнено, повярвалите в съвременните феномени могат да претендират за' разнообразни духовни дарове и способности, но „разпознаването" на духове очевидно отсъства от техния каталог на „духовни" дарове. Разказвайки за „диака", който в едно прекрасно утро открил в тъмния ъгъл на „страната на вечното лято", големият американски ясновидец А. Дж. Дейвис отбелязва: „Диака е този дух, на който доставя безумна радост разиграването на роли и показването на номера в областта на персонажи с противоположен характер; за него молитвата и богохулните изказвания са еднакво ценни; той има страст към лирическите разкази; ... тъй като е нравствен урод, в него отсъства чувството за справедливост, човеколюбието, нежната привързаност. Той не познава това, което хората наричат чувство на благодарност; резултатите на любовта и ненавистта за него са едно и също; неговият девиз често звучи страшно - целият живот е само за СЕБЕ СИ и индивидуалният живот свършва с УНИЩОЖЕНИЕ. Неотдавна някой, представящ се за *Сведенборг,* казал на една жена медиум следното: „*Аз съм всичко,* което е било, ще бъде или може да бъде; и индивидуалният живот е само съвкупност от призрачни илюзии, стремително носещи се към унищожение завинаги."

Порфирий, чиито съчинения, по думите на един разсърден поклонник на феномените, плесенясват, подобно на другите отпадъци на древността, в зимниците на забвението, казва следното по повод тези диака (ако това е тяхното име, отново открито през XIX век): „Именно с непосредствената помощ на тези зли демони се осъществява всяко магьосничество... Това е резултат от тяхната работа и хората, които нанасят вреда на своите ближни чрез омагьосване, често отдават големи почести на въпросните зли демони и особено на техния глава. Тези духове прекарват времето си, мамейки ни с показването на евтини чудеса и илюзии; те се стремят да бъдат приети за богове и техният вожд изисква да бъде признат за височайши Бог."[202]

Духът, представящ се за Сведенборг *(диака* от съчинението на Дейвис), който намеква че той именно е това „*Аз съм всичко..."* — силно напомня на порфириевия вожд на злите духове.

Какво по-естествено от тези хули към древните и опитни теурзи от страна на някои медиуми, на фона на обстоятелството, че Ямблих, разкривайки спиритуалистичната теория, строго забранява да бъдат създавани такива феноменални манифестации по друг начин, освен след дълго нравствено и физическо пречистване под ръководството на опитен теург. На друго място той посочва, че (с някои изключения) *ако човек се чувства удължен, удебелен или повдигнат във въздуха, това е сериозен признак, че той е обсебен от зли демони.**[203]***

В този свят всичко си има своето време и истината, макар и обоснована на безупречни

доказателства, няма да пусне корени и не ще покълне, ако подобно на семената тя не бъде хвърлена в земята в нужното време. „Епохата трябва да бъде подготвена" - казва професор Кук. Действително само допреди някакви си тридесет години настоящият труд би бил обречен на саморазрушение от собственото си съдържание. Съвременните феномени, независимо от ежедневните „разобличения" и насмешки от страна на заклетите материалисти и въпреки своите многобройни проблеми, се множат и се подкрепят от фактите, ако не от мъдростта и духовността на хората. Това, което преди двадесет години би ни се сторило просто нелепо и абсурдно, сега ще бъде изслушано, защото феномените вече се потвърждават от редица велики учени. За нещастие, макар че манифестациите се усилват с всеки изминал ден, във философията не настъпва никакво съответно подобрение. Разпознаването на духовете е все така слабо, както и преди.

Може би сред общността на съвременните автори спиритуалисти никой не е ценен така високо за характера, образованието, искреността и способностите си, както Епес Сърджънт от Бостън, щата Масачузетс. Неговата монография под заглавие „Осезаеми доказателства за безсмъртие" заслужено заема важно място сред другите трудове по същата тематика. Независимо от пълното му благоразположение към медиумите и техните феномени, мистър Сърджънт все пак е принуден да употреби следните изрази: „Умението на духовете да възпроизвеждат точното подобие на хора, напуснали земния живот, ни навежда на въпроса - доколко можем да бъдем уверени в достоверността на всеки дух? Ние още не сме достигнали до необходимата степен на осведоменост по този въпрос, която би ни дала възможност с увереност да отговорим на този въпрос... Има още много неща, които представляват загадка в думите и постъпките на подобен тип материализирани духове." Колкото до степента на интелигентност на повечето духове, скриващи се зад физическите феномени, то безспорно мистър Сърджънт ще бъде признат за техния най-компетентен съдия. Той казва: „Голямото множество от духовете (участващи във феномените), подобно на хората от нашия свят, е слабо развито и неразумно." Иска ни се да зададем и справедливия въпрос - защо не им достига ум, ако те са човешки духове? Изглежда или разумните човешки духове не могат да се материализират, или тези духове, които се материализират, не притежават човешки разум и затова са длъжни да бъдат (според самия Сърджънт) елементарни, които напълно са загубили човешките си характеристики, или са онези демони, които, според учението на персийските шейхове и на Платон, представляват нещо средно между Бога и развъплътените хора.

Има достоверни доказателства (например свидетелството на мистър Крукс), доказващи, че много „материализирани" души могат да разговарят с доловими гласове. Ние обаче доказахме на основата на свидетелствата на древните, че гласът на човешките духове не звучи членоразделно и не може да бъде членоразделен, тъй като той, по изказването на Емануил Сведенборг, представлява сам по себе си едно „дълбоко въздишане". На кой от тези два рода свидетелства можем повече да се доверим? Дали на древните теурзи, които толкова векове се занимават с теургическа практика и са натрупали голям опит, или на съвременните спиритисти, които нямат никакъв опит и няма факти за връзката им с „духове", истинността на които те да са в състояние да проверят и докажат? Съществуват медиуми, чийто организъм понякога предизвиква появяването на стотици от тези предполагаеми „човешки форми". Всички ние не си спомняме, че някога сме виждали и слушали за дух от такъв род, че той е изразил нещо, освен обикновените и общоизвестни идеи. Този факт е непременно длъжен да привлече вниманието даже на най-некритично настроените спиритисти. Ако духът изобщо може да говори, и пътят към това е открит, то защо те понякога не се обърнат към нас със съобщения, които получаваме по пътя на „автоматичното писмо"? Мистър Сърджънт повдигнал твърде многозначителна идея в по-долу последвалите възражения: „Доколко те (духовете от спиритичните сеанси) са ограничени в своята мисловна дейност и в припомнянето на акта на своята материализация или в представата за интелектуалния кръгозор на медуима, -това все още остава открит въпрос." Известно е, че се материализират

и духове, подобни на тези, които предизвикват автоматичното писмо, като и едните и другите се проявяват чрез медиуми; но докато единият (материализиращ се) дух дрънка глупости, другият (проявяващ се чрез автоматичното писмо) често дава възвишени философски учения; и тук възниква въпросът - защо тяхната мисловна дейност може в първия случай да бъде по-ограничена от „интелектуалния" кръгозор на медиума, а във втория случай да е обратното?

Медиумите, които материализират духове, поне според нашите наблюдения, не са по-образовани от много селяни и работници, които в различни времена под влияние на висши духовни сили са донесли на света възвишени идеи. Историята на психологията е пълна с примери от подобен характер. Сред тях трябва да отбележим Бьоме, вдъхновен, но невеж обущар, и нашия съвременник Дейвис. Що се отнася до отсъствието на интелект, ние предполагаме, че няма нужда да търсим по-поразителни примери от тези за пророкуващите деца, поети и ясновидци, споменати в предишните глави. Ако духовете могат да говорят, то за тях не би трябвало да представлява трудност да се изразяват така, както са говорили в земния си живот тези лица, за които духовете се представят (т.е. да говорят разумно и в съответствие с тяхното прижизнено социално положение), а не да изпадат в обичайния за такива случаи еднообразен тон, изричащ „общи истини", а нерядко и пошлости. Мистър Сърджънт обнадеждаващо заявява в тази връзка: „Науката за спиритизма все още се намира в детската си възраст и ние се надяваме, че по този въпрос след време ще се появи повече яснота." Ние обаче се боим, че ще се наложи да уточним - *от тъмните стаички на спиритистите тази светлина никога няма да се пролее.*

Просто смешно и абсурдно е да се изисква от всеки изследовател, явяващ се в качеството на свидетел на съвременните чудеса и психични феномени, да притежава диплома на учен. Опитът от изминалите четиридесет години показва, че не винаги умовете, минали през „научна тренировка", са по-добри там, където е нужен просто здрав разум и правдивост. Нищо не заслепява така, както фанатизмът и едностранното разглеждане на проблемите. За илюстрация нека вземем източната магия или древния спиритуализъм, а също така и съвременните феномени. Стотици, дори хиляди заслужаващи пълно доверие свидетели, върнали се след пребиваване на Изток, са засвидетелствали факта, че необразованите факири, шейхове, дервиши и лами в тяхно присъствие и без никакви помощници или механични приспособления са правели чудеса. Те потвърдили, че показаните им феномени противоречали на всички ИЗВЕСТНИ ни научни закони и че изглежда съществуват още неизвестни окултни природни сили, управлявани от свръхчовешки разум. Каква била позицията, заета от съвременните учени по отношение на тези факти? Доколко свидетелствата на някои от най-изтъкнатите учени („най-научно тренираните" умове) са направили впечатление сред останалата научна общност? Нима изследванията на професор Хаир и Морган, Крукс и Уолъс, Дьо Гасперин и Тюри, Вагнер и Бутлеров и др. са разклатили поне за миг скептицизма на учените? По аналогичен начин били възприети и персоналните опити на Жаколио с факирите от Индия, такова било тяхното отношение и към психологичните разяснения на професор Перти от Женева. Достига ли до тях гръмкият вик на човечеството, жадуващо осезаеми знаци, способни да докажат съществуването на Бога, душата и вечността, и как те реагират на него? Те разрушават и унищожават най-малките признаци на духовното, без сами нищо да изградят. „Ние не можем да открием признаците (на духа) нито чрез реторта, нито с помощта на тигла - казват те. - Следователно, всичко това е просто една заблуда!"

В този век на хладен разсъдък и предвзето мнение даже на Църквата й се налага да иска помощ от науката. Построени върху пясъка на вярата, християнските догми се разсипват под хладното дихание на науката, но в своето падение увличат със себе си ИСТИНСКАТА религия. Мъчителният стремеж обаче към някакъв признак на Бога и живота след смъртта остава в човешкото сърце все така силен, както и преди. Напразна е научната софистика - тя никога няма да успее да заглуши гласа на природата. Представителите на науката само

отровиха чистите води на простата вяра и сега човечеството вижда своето отражение в мътната вода на чистия някога извор. Антропометричният (човекоподобен) Бог на нашите бащи е заменен с антропоморфни чудовища; и което е още по-лошо - той се подменя от отражението на самото човечество в тези води, вълнистата повърхност на които отразява изопачените образи на истината и фактите във вида, в който те се раждат в размътеното човешко въображение. „Не от чудеса се нуждаем ние -пише почтеният Брук Херфорт, - а от намиране на осезаеми доказателства на духовното и божественото; не към пророците се обръщат хората, търсещи тези доказателства, а по-скоро към учените. Хората чувстват, че тези търсения на вътрешните скривалища на творението трябва накрая да доведат до дълбоко познаване на фактите, лежащи в основата на всичко съществуващо, че те са длъжни в крайна сметка да дадат някакви безспорни доказателства за съществуването на Бога."

Фактите са налице, учените - също. Можем ли да очакваме от тях нещо повече, след като те така добре изпълниха дълга си? Нима те, тези титани на мисълта, не измъкнаха Бога от неговото скривалище и не ни дадоха, вместо Него, ПРОТОПЛАЗМАТА?

На Единбургския конгрес на Британското общество през 1871 г. сър Уилям Томпсън казал: „По извечния закон на честта, науката е длъжна безстрашно да среща всеки проблем, който й поднася животът."

На свой ред професор Хъксли заявил: „По отношение на въпроса за чудесата аз мога само да кажа, че думата „невъзможно" според мен не е приложима към философията." А великият Хумболт посочил, че „самонадеяният скептицизъм, който отрича фактите, без достатъчно да ги е изследвал, в някои случаи ,е по-вреден, отколкото безотговорната доверчивост".

Впоследствие тези именити личности се оказаха нарушители на своите собствени учения. Възможността да се възползват от отварянето вратите на Изтока и сами да изследват феномените, засвидетелствани от всички пътешественици по тези страни, беше отхвърлена от тях. Дали нашите физиолози и патолози някога сериозно са се замисляли как да се възползват от откриващата се възможност за разрешаване на един толкова важен въпрос? О, не! Те не са имали смелостта да го направят. Няма смисъл да очакваме, че главните академици на Европа и Америка ще предприемат пътешествие в Тибет и Индия, за да изследват на място чудесата на факирите. Дори ако един от тях извърши самостоятелно пътешествие и стане свидетел на всички чудеса на света, то на връщане неговите събратя просто няма да му повярват.

Би било колкото уморително, толкова и излишно отново да се изброяват фактите, убедително изложени от други изследователи. Уолес и У. Ховит нееднократно и много умело са изложили множеството нелепи грешки, допускани от научните общества на Франция и Англия поради своя упорит скептицизъм. Ако Кювие е могъл да отхвърли настрана вкаменелост, изровена от земята през 1822 година от френския геолог Буа само защото този познавач на анатомията смятал себе си за по-умен от другите учени и не могъл да повярва във възможността да бъде намерен човешки скелет на дълбочина 80 фута в рейнската тиня; ако Френската академия дискредитирала (отхвърлила) твърдението на Буше дьо Берса през 1846 г. само за да бъде подложена на жестока критика на свой ред в 1860 г., когато откритието на Дьо Берса и неговите наблюдения били категорично потвърдени от цяла група геолози чрез находката от кремъчни оръдия в наносите от чакъл в Северна Франция; ако свидетелството на Мак Емери от 1825 г., че е открил обработени кремъци заедно с останките на изчезнали животни в Кентската карстова пещера, било иронизирано и по същата причина още повече бил осмян Годуин Остин — то целият този излишен научен скептицизъм и безотговорност стигнали до печален край през 1856 г. и се оказали с нищо необосновани. При това, по думите на Уолъс, „всички предишни съобщения (които били посрещнати с насмешка) се потвърдили и дори се оказали по-малко удивителни от самата действителност; и кой може след това да бъде толкова лековерен, че да повярва в непогрешимостта на науката. Защо тогава трябва да се учудваме на недостатъчното

мъжество да признаят новите истини у отделните членове на великата и упорита корпорация, известна под името съвременна наука?

Така продължавало дискредитирането на факт след факт. От всички страни ние чуваме постоянни оплаквания. „За психологията се знае много малко" - въздиша един от членовете на Кралското общество. „Ние трябва да признаем, че за физиологията знаем много малко или почти нищо" - казва друг. „Няма нито една друга наука, която да почива на такъв неустойчив научен фундамент, както медицината" - с нежелание признава трети. „Какво знаем за предполагаемите нервни флуиди?... Засега - нищо" - добавя четвърти. И така нататък във всички области на науката. А междувременно стават феномени, по-интересни от всички явления в природата, които могат да бъдат разбрани само чрез физиологията и психологията, както и чрез „засега неизвестните флуиди" -всичко това се отрича от науката като заблуждения и лъжи, а когато достоверността на тези факти стане неоспорима, тогава заявяват, че те не представляват интерес за науката. Или, което е още по-лошо - когато субектът, чийто организъм проявява най-големи окултни, макар и естествени способности, предложи себе си за изследване, нерядко (вместо честно експериментиране) той се оказва хванат в капана на учените (?) и получава за положените усилия поне тримесечен затвор. Този подход е наистина многообещаващ.

Лесно може да се разбере защо в 1876 година не вярват на факта, който бил съобщен през 1731 г. във връзка със свидетелството за друго случило се събитие. Когато казват на учените, че римляните са запазили горящи светилници в своите хилядолетни гробници, използвайки таен състав (и дори една от тези вечно горящи лампи била открита ярко светеща в гробницата на Тулия, дъщерята на Цицерон, независимо от това, че тя не била отваряна от хиляда петстотин и петдесет години) - те имат известно право да се съмняват и даже да не вярват в съобщението, докато сами не се убедят, посредством своите пет сетива, че такова нещо е възможно. По същата логика те могат да отхвърлят свидетелствата на всички древни и средновековни учени и философи. Погребването на живи факири и последващото им оживяване след тридесетдневно пребиваване в ковчег може да изглежда в техните очи много подозрително. Подобно е отношението и към това, което изпълняват някои лами, нанасящи си смъртоносни наранявания и изваждащи на показ собствените си вътрешности, след което те са в състояние да излекуват раните си почти моментално.

За тези хора, които по отношение на феномените, показани в присъствието на много свидетели в техните собствени страни, не вярват дори на доказателството на собствените си сетива - за подобни хора древните предания и записите на пътешествениците, разбира се, ще се сторят абсурдни. Това обаче, което ние едва ли някога ще успеем да проумеем, е странното колективно упорство на академиите пред лицето на такова изобилие от данни. Подобно на Господ, който викнал „от вихъра" към Йов, магията може да каже на съвременната наука: „Къде беше ти, когато Аз полагах основите на Земята? Отговори, ако знаеш!" И кой си ти, който се осмеляваш да кажеш на Природата: „Само дотук и не по-нататък; тук трябва да спрат твоите горди вълни"?

Какво значение обаче може да има тяхното отрицание? И хиляди пъти да е по-силен техният скептицизъм, те няма да могат да предотвратят феномените, възникващи по всички краища на света. Факирите както и преди ще бъдат погребвани и после отново съживявани за удовлетворяване любопитството на европейските пътешественици; ламите и индийските аскети все така ще се нараняват и изтезават и даже ще изваждат на показ собствените си черва, след което ще се чувстват по-добре отпреди; и скептицизмът на целия свят няма да стигне, за да загаси вечногорящите лампи в някои подземни светилища на Индия, Тибет и Япония. За една от тези лампи споменава и отец С. Метир от Лондонската мисия. В храма на Тревандрам (кралство Траванкор, Южна Индия) „има дълбок кладенец, където в течение на години са били хвърляни огромни богатства, а на друго място, в кухина, прикрита с камък, има голяма златна лампа, която е била запалена преди повече от 120 години и все още продължава да гори" - казва мисионерът при описването на тези места. Католическите

мисионери, разбира се, приписват тези лампи на любезните услуги на Сатаната. По-благоразумните протестантски свещеници споменават за този факт, но не го коментират. Абат Хак, както и други лица, на които се паднала честта да завоюват доверието и дружбата на източните лами и свещенослужители, са виждали и внимателно са разглеждали такива лампи. Не може повече да се отричат чудесата, които видял капитан Лейн в Египет, или това, на което (в Бенарес) са станали свидетели Жаколио и сър Чарлз Нейпиър. Не може да се отрича левитацията на човешките същества посред бял ден, което може да се обясни само с казаното от нас по този повод в уводната глава на книгата. Освен от мистър Крукс, такива левитации са засвидетелствани и от професор Перти, който потвърждава, че те ставали под открито небе и траели понякога до 20 минути. Подобни и дори по-значителни от тези феномени са ставали, стават и ще стават във всяка страна на нашето земно кълбо, въпреки всички скептици и учени.

Сред осмените достижения на алхимията са и вечногорящите лампи. Ако заявим пред читателите, че лично сме видели такава лампа, могат да ни попитат (в случай, че нашата искреност не се поставя под съмнение) - как можем да твърдим, че изследваните от нас лампи горят вечно, след като сме ги наблюдавали само за кратко (т.е. ограничено) време. Ами просто защото ние познаваме тяхното устройство, както и природния закон, използван в този случай; ние гарантираме, че нашето съобщение ще намери потвърждение, ако бъдат предприети изследвания в необходимата посока. Каква е тази посока и от кого могат да се получат съответните знания - това нашите критици трябва сами да открият, полагайки такива усилия, каквито ние приложихме по-рано. Между другото, ние ще назовем няколко от 173-те авторитети, които са писали по този въпрос. Доколкото си спомняме, нито един от тях не е твърдял, че тези лампи на гробниците ще горят вечно, а само неопределено дълго време. Отбелязани са случаи, когато те горели много векове, и никой няма да почне да отрича, че ако съществува природен закон, който може да застави една лампа да гори в продължение на 10 години без попълване с гориво, то няма причина да се съмняваме, че на същия принцип подобна лампа може да гори стотици и хиляди години.

Сред многото известни лица, които твърдо вярвали, че такива надгробни лампи са горели в течение на неколкостотин години и биха продължили да горят може би вечно, ако не бъдат изгасени или ако техните съдове не бъдат счупени по нещастна случайност, ние можем да изброим следните имена: Климент Александрийски, Хермолай Барбароски, Апиан, Буратинус, Цитезиус, Коелиус, Касалиус, Плиний, Солинус, Кирхер и др.

Изобретяването на тези лампи се приписва на древните египтяни, синове на родината на алхимията.[204] Така или иначе (във връзка с религиозните си учения), египтяните използвали тези лампи значително по-често от другите народи. Те вярвали, че астралната душа на мумията пребивава около нея в течение на цели три хилядолетия от кръга на необходимостта. Разглеждали я като прикрепена към мумията с магнетична нишка, която тя може да скъса само със собствени усилия, и египтяните се надявали, че вечногорящата лампа (символ на нетленния и безсмъртен дух) ще застави относително по-материалната душа да се отдели от земното си обиталище и завинаги да се съедини със своето божествено „АЗ". Ето защо в гробниците на богатите хора били поставяни такива лампи. Често те били намирани и в подземните погребални пещери; Лицетиус написал голям трактат, доказвайки, че по негово време всеки път, когато откривали гробница, била намирана горяща лампа, която веднага загасвала вследствие ОСКВЕРНЯВАНЕТО на гробницата. Т. Ливий, Буратинус и Михаил Шата в своите писма до Кирхер потвърждават, че лично са намирали много лампи в подземните пещери на древен Мемфис. Павзаний говори за златна лампа в храма на Минерва в Атина, която (по неговите думи) била направена от Калимах и горяла цяла година. Плутарх също потвърждава, че е виждал подобна лампа в храма на Юпитер Амон, която (както го уверявали жреците) горяла вече много години, независимо че стояла под открито небе; нито вятърът, нито водата можели да я изгасят. Католическият авторитет св. Августин също описва една лампа в храма на Венера, която не гаснела нито от най-силния вятър, нито от

водата. По свидетелството на Кендринус в Едес била намерена лампа, „която, бидейки скрита в горната част на портал, горяла почти 500 години". От всички подобни лампи обаче най-необикновена е споменатата от Олибиус Максимус от Падуа. Намерили я близо до Атиста и Скардониус ни дава следното точно описание: „В голяма глинена урна бил поставен по-малък съд, в който именно се намирала запалената лампа, продължаваща да гори вече 1500 години с помощта на извънредно чиста течност, съдържаща се в две бутилки — едната от злато, а другата от сребро. Пази ги Франциskус Матуранциус и ги цени извънредно много".

Като игнорираме преувеличенията, голословните (бездоказателствени) отрицания и твърденията на съвременните учени за невъзможността да съществуват такива лампи, ние питаме: какво ще стане в случай че действително бъде потвърдено, че неугаси-мите лампи са съществували в древността? Следва ли тогава по различен начин да разглеждаме лампите на християнските светилища (тъй като последните също претендират, че притежават подобни светещи тела) и лампите, посветени на Юпитер, Минерва и другите езически богове? Според изказванията на някои богослови, лампите на християнските светилища са поддържани от божествена, чудотворна сила, а светлината на онези, които били запалени от езичниците - се поддържала (виждате ли) от сатанински хитрини. Кирхер и Лицетиус посочват, че тяхното устройство е двояко. Горящата лампа в Антиохия, която светела 1500 години на открито над църковната врата, била поддържана от *силата на Бога,* който „заставил неизброимото множество звезди да светят с неугасима светлина и поддържал нейния пламък". Колкото до езическите лампи, то св. Августин ни уверява, че те са плод на Дявола, „който ни лъже по хиляди начини". „Какво струва на Сатаната да предизвика избухване на светлина или ярък пламък пред тези, които за пръв път се спускат в такава подземна пещера?" - този въпрос възникнал пред всички християни по времето на папа Павел III, когато при отварянето на древна гробница на Агшевия път в Рим било открито тялото на млада девойка, плаващо в прозрачна течност, която така добре съхранила девойката, че лицето й било прекрасно и живо, като самия живот. В краката й горяла лампа, която изгаснала след отварянето на гробницата. По издълбаните надписи било установено, че девойката е погребана преди 1500 г. и че тя е Тулиола (или Тулия), дъщерята на Цицерон.[205]

Химиците и физиците отхвърлят възможността за съществуването на вечногорящ огън, твърдейки, че всичко, каквото и да е то, превръщайки се в изпарение или дим, неизбежно бива изчерпвано. Тъй като маслената захранване на лампите се превръща в изпарения, техният огън не може да бъде вечен поради ограничения обем на горивото. От друга страна, алхимиците отричат, че цялото подхранване на горящия огън трябва задължително да се превърне в изпарение. Те казват, че в природата съществуват вещества, които не само са способни да противостоят на силата на огъня (не изгарят напълно), но и не могат да бъдат изгасени нито от вятъра, нито от водата. В един стар труд по химия, публикуван в 1700 г., авторът излиза с ред опровержения срещу това твърдение на алхимиците. Макар да отрича, че огънят може да бъде заставен да гори вечно, той е почти склонен да приеме възможността, че лампата може да гори стотици години. Освен това ние разполагаме с много свидетелства от алхимици, занимавали се години наред с подобни опити, потвърждаващи тяхното заключение, че такива лампи са възможни.

Съществуват няколко технологии за специална обработка на злато, сребро и живак, както и на нефт, керосин и други битумни масла. Алхимиците посочват също така камфоровото масло и кехлибара *като горивни съставки за подобни лампи.* Те твърдят, че такъв материал може да бъде изготвен от предварително втечнено злато или сребро и посочват, че златото е с най-подходящ състав за тази цел, тъй като от всички метали златото при нагряване и топене губи най-малко от теглото си и освен това може да се направи така, че то да поема обратно своята маслена влажност (след нейното изпаряване), което осигурява непрекъснато, кръгово захранване на неговия пламък. Кабалистите твърдят, че тази тайна е била известна на Мойсей, който я научил от египтяните, и че лампата, която по повелята „Господня" била

длъжна да гори в библейската скиния, била от типа на неугасимите. „И вие трябва да заповядате на децата на Израил да донесат маслинено олио за светене, за да може лампата да гори винаги." (Изход, XXVII, 20). Лицетиус обаче отрича, че тези светилници са били изработвани от метал: на 44 страница от своя труд той споменава за приготвяне на живак, който се филтрирал седем пъти през бял пясък с помощта на огън, от който (според автора) се правели вечногорящите лампи. Матуранциус и Цитезиус твърдо вярвали във възможността за създаване на такива лампи по пътя на чисто химични процеси. Въпросната течност от живак била известна сред алхимиците. Тритенхейм и Бартоломео Корндорф се занимавали с правенето на горящи лампи и оставили свои рецепти за тяхното изготвяне.[206]

Азбестът (т.е. „неугасимият") представлява, както ни казват Плиний и Солинус, камък, който след запалване вече не може да бъде угасен. Алберт Мангус го описва като камък с железен цвят, чиито залежи са предимно в Арабия. Най-често го намират покрит с едва доловима маслена влага, която, щом като поднесат към нея запалена свещ, веднага се възпламенява. Много опити направили химиците, за да извличат това неразтворимо масло, но това не им се удало. Могат ли обаче нашите химици да кажат, че това е съвършено невъзможно? Ако това масло някога бъде извлечено, то несъмнено ще бъде вечното гориво. Древните наистина можели да се похвалят, че притежават тази тайна, тъй като (нека повторим отново) и в наши дни има експериментатори, които успешно са направили същото. Химиците обаче, чиито опити се оказали неуспешни, твърдят, че извличаната по този начин от камъка течност приличала повече на вода, отколкото на масло, и била толкова нечиста и мътна, че въобще не можела да гори; други пък твърдят, че това масло, щом като влезе в допир с въздуха, ставало толкова гъсто и плътно, че едва течало и при запалване не давало пламък, а изпускало дим; докато на лампите на древните се приписва най-чист и светъл пламък без никакъв дим. Кирхер, който посочва необходимостта от рафиниране, смята последното за толкова трудно, че то остава достъпно само за висшите познавачи на алхимията.

Людовик Виве категорично възразява на св. Августин (който приписвал всички подобни изкуства на християнската изкупителна жертва - Дявола), доказвайки, че тези привидно магически феномени, въпреки цялата си удивителност и невероятност, са всъщност продукт на човешкото трудолюбие и задълбоченото изучаване на съкровените тайни на природата. Кипърският рицар Подакатарус притежавал влакна и платно, направени от друг тип азбест, който, според твърденията на Поркачиус[207], той видял в дома на този рицар. Плиний нарича въпросните влакна *„Линум Винум"* и „индийска коприна", нещо от рода на лена, от което правят тъкан, която очистват, хвърляйки я в огъня. Той добавя, че тази тъкан е извънредно скъпа - като бисерите и елмазите, и не само защото този материал се среща рядко, но и защото извънредно трудно се тъче поради малката дължина на нишките. Най-напред раздробяват този материал с чукове, разплескват го, изкисват го в топла вода; и след като бъде изсушен, го разделят на нишки, като лен, и после го тъкат. Плиний твърди, че е виждал кърпи, направени от този материал, и сам е участвал в експеримента на очистването им чрез огън. Баптиста Порта от своя страна потвърждава, че е видял същия материал във Венеция, в притежание на една кипърска дама. Това откритие на алхимиците той нарича *„Секретум Оптиум"*.

Доктор Грейв в своето описание на уникатите на Грешъм колеж (осемнадесето столетие) изразява увереността си, че изкуството на правене и употреба на такова платно е завинаги изгубено, но се оказва, че това не е съвсем така, защото ние откриваме, че Музеум Септалис през 1826 година е обявил, че притежава нишки, върви, книги и мрежи, изработени от такъв материал. Освен това, някои от тези предмети били направени от ръцете на самия Септалис. „Грейв - казва авторът - изглежда приема, че *Азбестинус и Амиантхус* са едно и също нещо и ги нарича по английски „ресничест камък". Той казва, че този камък нараства с къси нишки или ресни, дълги от една четвърт до цял дюйм; тези нишки притежават блясък, тънки са като тези, които преде копринената буба, и са еластични като лен или кълчища. За това, че тази тайна не е съвсем изгубена, говори и обстоятелството, че някои будистки манастири в Китай

и Тибет я притежават. Дали е бил направен от тези влакна, или от друг подобен минерал, не можем да кажем, но ние лично сме виждали в будистки манастир жълт халат, носен от будистките монаси; в наше присъствие той беше хвърлен в голяма яма, пълна с горящи въглени. Когато го извадиха след два часа от ямата, той беше така чист, сякаш го бяха прали с вода и сапун.

В наше време подобни сериозни изпитания на азбеста са правени в Европа и Америка и сега това вещество се използва в промишлеността за изготвяне на покривен материал, незапалими дрехи и огнеустойчиви сейфове. Много ценни залежи от този материал се намират на остров Стейтън в Нюйоркското пристанище, откъдето го доставят на бали, наподобяващи сухи вършини, като при това влакната понякога имат дължина от няколко фута. Най-тънката разновидност на азбеста, наречена от древните „неосквернена", получила това название вследствие своя бял блясък.

Също така древните правили фитили за своите вечни лампи от друг камък, който те наричали *Лапис Царисиус*. Изглежда жителите на град Каристо не правели от това никаква особена тайна, тъй като Матеус разказва в едно свое съчинение следното[208]: „Те разчепквали, предели и тъкали от този мъхест камък материя за плащове, покривки и кърпи за маси и т.н. Когато тези вещи се замърсявали, вместо с вода, те били почиствани с огън". Плутарх също твърди, че фитилите на лампите са били изработвани от този камък, но уточнява, че по негово време този камък вече не се срещал. Лицетиус е склонен да вярва, че вечните светилници на древните, намирани в гробниците, въобще не са имали фитил, тъй като намирали много малко фитили, но Людовик Виве твърди обратното - че е виждал много такива.

Лицетиус, освен това, е твърдо убеден, че Пабулумът за огъня може да бъде подаван с такава последователност, че да изгори едва след много векове; и че материята не се изпарява, а успешно противостои на огъня, така че той не я изгаря, а задържа (като с верига) нейното изпаряване. Към това сър Томас Браун, говорейки за лампите, които горели стотици години, добавя: „Това е резултат от чистотата на маслото, което не отделя никакви изпарения, способни да правят сажди и да задушат огъня; тъй като, ако въздухът поддържаше пламъка, то последният би могъл да просъществува съвсем кратко време, след което целият въздух би бил изразходван". Той добавя, че „изкуството да се приготви това неизгоримо масло е изгубено".

Това не е точно така и времето ще го докаже, даже ако всичко, което сега пишем, бъде обречено на гибел, подобно на много други истини.

От името на науката ни казват, че тя (науката) не признава други видове изследвания, освен наблюдението и опита. Напълно сме съгласни с това. Ние също разполагаме със записи на наблюдаваните факти от три хиляди години насам - факти, доказващи окултните сили на човека. Що се отнася до опитите, то какви по-добри експериментални условия могат да се желаят от тези, които предоставят така наречените съвременни феномени? През 1889 г. различни английски учени били поканени от Лондонското диалектично общество да окажат помощ в изследването на тези феномени. Нека да видим какъв бил техният отговор. Професор Хъксли писал: „Нямам време за подобни изследвания, които са съпроводени с много грижи (ако те са изследвания) и водят до неприятности... Аз не се интересувам от този предмет. Даже ако тези феномени са истински, те не ме интересуват". Джордж Х. Люис изказал следното дълбокомислено изречение: „Когато някой човек казва, че феномените се предизвикват от неизвестни физически закони, с това той заявява, че познава тези закони". Професор Тиндал изразява съмнение във възможността да се получат добри резултати на който и да е сеанс, където той ще присъства. Неговото присъствие, по мнението на мистър Варли, обърква всичко. Професор Карпентър пише: „Аз се уверих сам (от своите лични изследвания), че докато в повечето случаи това, което наричат проявление на духа, е резултат на преднамерена лъжа, а много други явления - продукт на самоизмама,

съществуват все пак някои феномени, които са истински и могат да бъдат разглеждани като интересен обект за научно изследване... източникът на тези феномени не се намира в някаква външна връзка, а зависи главно от субективното състояние на индивида, който действа в рамките на признатите физични закони... Процесът, който аз бих нарекъл БЕЗСЪЗНАТЕЛНА РАБОТА НА МОЗЪКА... извършва голяма част от работата в предизвикването на феномени, известни под названието спиритични".

Така се стигнало до парадокса светът да бъде осведомен чрез органите на точната наука, че безсъзнателната мозъчна дейност е придобила способността да заставя китари да прелитат по въздуха, а мебели - да изпълняват различни клоунски номера.

Това е всичко, що се отнася до мнението на английските учени. Американските им колеги постъпили по подобен начин. През 1857 г. комитетът на Харвардския университет предупреждавал срещу изследването по този предмет, „който разлага нравствеността и унижава ума". По-нататък те го нарекли „заразително влияние, което определено намалява правдивостта у мъжа и чистотата у жената". По-късно, когато великият академик професор Робърт Хеър, без да се бои от мнението на своите съвременници, започнал да изследва спиритизма и се убедил в него - той незабавно бил обвинен, „че не е с ума си", а през 1874 година, когато един от нюйоркските всекидневници се обърнал с циркулярно писмо към водещите учени на страната с молба да се заемат с изследването на спиритизма (предлагайки дори да заплати разходите), те, като поканени на вечеря гости, един след друг започнали да се извиняват и да отказват.

Все пак, независимо от равнодушието на Хъксли, шеговитостта на Тиндал и „безсъзнателната мозъчна дейност" на Карпентър, мнозина други, също световноизвестни учени, изследвали този непопулярен предмет и бъдейки убедени от неопровержимостта на доказателствата, сами станали новообърнати вярващи в спиритизма. Един друг учен и велик писател, макар и не спиритист, дава своето заслужаващо уважение свидетелство: „Това, че духовете на умрелите понякога отново посещават живите и се появяват в своите предишни обиталища, е било през всички векове вкоренено вярване в повечето европейски страни не само сред селските жители, но и у част от интелигенцията. И ако човешките свидетелства по този предмет имат някаква ценност, то огромната маса от тях е налице. Те обхващат както отдалечените векове, така и нашата съвременност, и са толкова безупречни и изчерпателни, както и доказателствата по всеки друг проблем".[209]

За съжаление, човешкият скептицизъм прилича на крепост, способна да устои на всякакво количество свидетелски показания. Като се започне от Хъксли, съвременните учени мъже приемат само такива доказателства, които ги устройват - и никакви други.

„О, позор човешки! Дявол с дявола проклети

Съгласие здраво поддържат -

От разумните същества у хората само съгласие няма..." [210]

С какво може да се обясни това разминаване във възгледите на хора, учили по едни и същи учебници и черпали своите знания от един и същ източник? Ясно е, че това е още едно потвърждение на старата истина, че няма двама души, които еднакво да виждат едно и също нещо. Тази идея е прекрасно формулирана от доктор Уилкинсън в писмото му до Диалектичното общество: „Аз отдавна вече съм се убедил - казва той - чрез моя жизнен опит в качеството си на пионер изследовател на няколко ереси, които бързо стават правоверни вярвания, че почти всички истини са приемливи за нас дотолкова, доколкото съответстват на нашите влечения и интуиция, и че дискусиите и познанието не ни дават много повече, отколкото свойствата на темперамента."

Този дълбок наблюдател би могъл да добави към своя опит и опита на Бейкън, който казвал: „... *малката философия* насочва човешкия ум към атеизма, а *дълбоката* философия го

приближава към религията".

Професор Карпентър превъзнася прогресивната философия на нашите дни, която „не би игнорирала и най-странния факт, ако той е признат от заслужаващи доверие свидетелски показания", и все пак той бил първият, който започнал да отрича правото на признание на философските и научните знания на древните, макар че те са основани на също толкова достоверни показания, както и тези, от които се ползват в своите научни и философски знания съвременните учени. Нека да вземем (в научната област) като пример електричеството и електромагнетизма, във връзка с които имената на Франклин и Морз се издигнаха толкова бързо на върха на славата. Вече бе казано, че Талес е открил електрическите свойства на кехлибара шест столетия преди християнската ера; а последните изследвания на Швейцер по символизма напълно доказаха, че всички древни митологии са се основавали на натуралната философия и че тайните свойства на електричеството били известни на теурзите от най-ранните мистерии на Самотракия. Диодор Сицилийски, Херодот и Самхонатон Финикийски (едни от най-древните историци) ни казват, че корените на тези мистерии се губят в най-дълбоката древност, стотици и хиляди години преди началото на историческия период. Едно от най-убедителните доказателства за това намираме в забележителната картина „Паметници на античните фигури" от Раул Рошет. На тази картина, подобно на „Пан с настръхналата коса", косите на всички човешки фигури са изправени във всички посоки, с изключение на централната фигура на Кабирианската Деметра, от която всъщност се излъчва тази магнетична сила, и от още един коленичил човек. Според Швейцер тази картина очевидно представлява част от церемонията на посвещението. Все пак не е минало толкова много време, откакто елементарните трудове по натурална философия започнали да се украсяват с гравюри на наелектризирани глави, с изправени във всички посоки коси под влияние на електрическия ток. Швейцер доказва, че забравената натурална философия на древността била свързана с най-значителните религиозни церемонии. Той нагледно показва, че магията е била част от доисторическите мистерии и че най-великите феномени, така наречените чудеса (езически, еврейски или християнски), фактически са били основани върху тайните знания по физика и всички отрасли на химията, или по-точно на алхимията, които притежавали жреците от древността.

В глава XI, която изцяло ще бъде посветена на удивителните достижения на древните, ние ще покажем много по-обстойно правдивостта на нашите твърдения. Ще припомним чрез свидетелствата на най-заслужаващите доверие класици, че в определен период от време (далече преди обсадата на Троя) учените жреци на светилищата са били добре запознати с електричеството и даже с гръмоотводите. Сега ще добавим само няколко думи, преди да завършим с тази тема.

Без да притежават добрите познания на теурзите за свойствата на магнетизма и без да владеят загубения ключ към техните тайни, а основавайки се единствено на това, което в тяхно време е било известно за електричеството, Швейцер и Енемозер успели да установят тъждествеността на „братята близнаци" на Диоскурите с полярността на електричеството и магнетизма. Този мит, който дотогава бил разглеждан като нямаща значение измислица, се оказал (според Енемозер) точно описание на една строго научна природна истина.

Нашите физици се гордеят с достиженията на сегашния век и се самозаблуждават с хвалебствени химни. Тяхното изразително четене на лекции в аудиториите и цветистата им фразеология се нуждаят само от малки изменения, за да се превърнат в мелодични сонети. Съвременните последователи на Петрарка, Данте и Тасо се състезават със старинните трубадури на поетичните излияния. В своето незнаещо граници прославяне на материята те влюбено възпяват смесването на блуждаещите атоми и любовните връзки на протоплазмите и се оплакват от кокетното непостоянство на „силите", които така предизвикателно играят на криеница с нашите сериозни професори във великата драма на живота, наречена от тях „корелация на силите". Провъзгласявайки материята като единствената самодържавна царица на Безпределната вселена, те насилствено я лишават от съпруг и поставят

вдовстващата кралица на великия трон на природата, напуснат от изгонения дух. След това те се стараят да я накарат да изглежда толкова привлекателна, колкото е възможно сред благовонията и поклоненията на светилището, което самите те са построили. Те или са забравили, или никога не са знаели факта, че при отсъствието на неговия законен притежател този трон е просто срутен гроб, в който всичко е гнило и разложено? Материята, без оживотворяващия я дух, е само „Грос педжеши" (казано с херметически термин); тя не е нищо друго, освен бездушен труп, чиито крайници, за да се движат в нужната посока, се нуждаят от присъствието на разумен водач в тази велика галванична батерия, наречена ЖИВОТ!

С какво конкретно познанието на сегашния век толкова превъзхожда познанието на древните? Когато говорим за „познание", нямаме предвид ясните определения, установени от съвременните учени даже и за най-незначителните детайли във всяка област на науката, колкото и малка да е тя; нито названието на всеки нерв в човешкия и животинския организъм или обозначението на всяка клетка и влакно в растенията; ние имаме предвид окончателното (ултимативното) философско изразяване на всяка истина в природата.

Най-големите философи на древността сега са обвинявани в повърхностни знания именно за тези детайли на точната наука, с които съвременните учени така много се гордеят. Платон е обявен от многословните му тълкуватели за абсолютен невежа по отношение на знанията за анатомията и функциите на човешкото тяло; той, виждате ли, не знаел нищо за ролята на нервите в предаването на усещанията и не бил способен на нищо по-добро от парадиране с необосновани разсъждения в тази тематична област. Всъщност той просто обобщавал делението на човешкото тяло и не представил нищо, което да прилича на анатомични данни. Колкото до неговия възглед за човека като за микрокосмос, миниатюрен модел на макрокосмоса, това е прекалено трансцендентално, за да започнат съвременните материалистично ориентирани и скептични учени да му отделят макар и най-малко внимание. Идеята на Платон, че строежът на човека, както и строежът на цялата вселена, е образуван по принципа на триъгълниците, изглежда абсурдна и смешна на нашите учени. Единствено професор Джоуът в своя предговор към „Тимей" честно отбелязва, че съвременният философ-физик едва ли може да си присвои заслугата да бъде тези „кости", от които той ще се издигне към висшето знание[211], забравяйки колко много са получили днешните физически науки от метафизиците на древността. Ако вместо споровете и посочването на недостига, а понякога и на отсъствието на терминология и строго научни определения в трудовете на Платон, започнем внимателно да ги анализираме, то само в „Тимей" ние ще открием, въпреки малкия му обем, зачатъците на всички по-късни открития. Кръвообращението и законът за всемирното притегляне в „Тимей" са посочени съвсем ясно, независимо че първият от тези факти може би не е така детайлно обрисуван, за да противостои на повторните атаки на съвременната наука; според професор Джауит знанието, че кръвта изтича от едната страна на сърцето по артерии, за да се върне в него от другата страна по вени, не му е било известно, макар че Платон прекрасно разбирал, „че кръвта се намира в постоянно движение".

Методът на Платон (подобно на геометричните съждения) бил мисловно движение от всеобщото към частното. Съвременната наука напразно търси първопричината в преместването на молекулите; Платон я търсил и намирал сред величествената процесия на световете. За него е било достатъчно да знае великия план на творението, за да бъде в състояние да проследи най-мощните движения на вселената през техните изменения до крайните им състояния. Малките подробности във Вселената, с наблюденията и класификацията на които толкова старателно се занимава съвременната наука, не привличали вниманието на древните философи. Оттук идва и парадоксът, че докато петокласник от английско училище може да изглежда по-учен (бърборейки за дреболиите на физическата наука) от самия Платон, в същото време и най-тъпият от учениците на Платон е можел да покаже значително по-добро познаване на великите космически закони и техните

взаимоотношения, както и способност да управлява окултните сили, скрити зад тези закони, отколкото най-учения професор от най-прославената съвременна академия. Този тъй слабо разбран факт, останал незабелязан и недооценен от преводачите на трудовете на Платон, обяснява самохвалството, в което изпадаме ние, съвременниците, когато говорим за този и подобните на него велики философи. Приписваните им грешки в областта на анатомията и физиологията са силно преувеличени, за да удовлетворят нашето самолюбие чрез идеята за нашата уж превъзхождаща ученост, вследствие на което ние не забелязваме блясъка и красотата на разума, с които са били украсени миналите векове.

Несъстоятелността на съвременните научни изследвания се проявява във факта, че докато ние разполагаме с названия и за най-незначителните частици на минералите, растенията, животните и човека, най-мъдрият от съвременните учители не е в състояние да ни каже нищо определено за жизнената сила, която предизвиква основните изменения в тези царства на природата. Не е необходимо да се привеждат други аргументи в потвърждение на казаното от тези, които са поднесени под една или друга форма от самите висши научни авторитети.

От човек, заемащ важно положение в света на науката, се изисква немалко мъжество, за да оцени справедливо и по достойнство достиженията на древните пред лицето на съвременното общество, което не иска нищо друго, освен тяхната дискредитация. Когато се срещаме с подобни случаи, ние с радост полагаме лаврови венци в краката на тези смели и честни учени. Такива са професор Джоуът (глава на Болиолския колеж) и професор Региус, познавач на гръцкия език от Оксфордския университет, който в своя превод на трудовете на Платон, говорейки за „езическата философия като цяло", й отдава заслуженото, посочвайки, че:

1. „Идеята за съществуването на звездни мъглявини е била открита от физиците на древността. Ето защо за неин първоизточник не могат да се сочат астрономическите открития на Хершел, както това прави Дрейпър."[212]

2. „Животните са се развили от преселилите се на сушата жаби, а човекът се е развил от животното - към това мнение се е придържал Анаксимен в шести век преди новата ера." Професорът би могъл към това да добави, че тази теория е съществувала няколко хиляди години преди Анаксимен; че тя се ползвала с признание сред халдеите и че дарвиновата теория за еволюцията всъщност има най-древен произход.

3. „Даже Филалет и ранните питагорейци вярвали, че Земята е небесно тяло, въртящо се в космоса, както и другите звезди."[213]

По такъв начин Галилей, изучавайки някои фрагменти от учението на Питагор, които (според Реухлин) са съществували още преди дните на флорентинския математик[214], и бидейки запознат с древните философски системи само отново е потвърдил доктрината, която преобладавала в Индия в най-дълбока древност.

4. Древните „мислели, че растенията имат пол, също както и животните". По такъв начин нашите съвременни естествоизпитатели просто вървят по стъпките на своите предшественици.

5. „Музикалните ноти зависят от спъването на струната и нейната относителна дължина и се измерват с числа."

6. „Математическите закони царстват в целия свят и дори качествените различия имат числен произход."

7. „Унищожаването на материята се отричало от древните и те признавали само нейното превръщане *(трансформация)."**[215]*** „Макар че всяко едно от тези открития може да се припише на гениална догадка — добавя Джоуът, — всички те заедно едва ли могат да се обяснят с просто съвпадение."

Накратко, философията на Платон представлява единна и последователна система, обхващаща еволюцията на световете и видовете, съотношението и запазването на енергията, трансформацията на материалните форми, неунищожимостта на материята и духа. Неговите разбирания по отношение на духа далече изпреварват нашата съвременна наука; и сводът на тази философска система е закрепен със съвършен и нерушим ключов камък. Ако науката в последно време наистина е направила такива огромни крачки напред, ако нашите знания за природните закони действително стоят толкова високо в сравнение със знанията на древните, защо тогава нашите въпроси и търсения, отнасящи се до природата и източника на живота, остават без отговор? Ако съвременната лаборатория е толкова по-богата с плодовете на своите изследвания в сравнение с лабораторията на древните, то защо се получава така, че каквато и крачка да направят, учените неизменно попадат на пътека, отдавна отъпкана от древните? Защо се оказва, че и най-прогресивната гледна точка, достигната от нас, ни дава само възможност да видим в забулената в мъгла далечина на планинската пътека (на нашите знания) вечните доказателства за това, че по-ранни изследователи са били вече там и са покорили тази височина?

Ако наистина съвременните майстори до такава степен са изпреварили древните, защо тогава не могат да възстановят изгубените способности, притежавани от нашите древни предци? Защо те не могат да ни дадат неизбледняващите шарки на Луксор - яркият вермилион и ослепителното синьо, украсяващи тамошните стени, които днес са толкова ярки и свежи, както в деня на тяхното нанасяне; неразрушаващия се цимент на пирамидите и древните акведукти (водопроводи); дамаското острие, което можело да бъде свито в ножницата като тирбушон, при това без да се счупи; великолепните, с нищо несравними оттенъци на цветното стъкло, които намират и днес в древните руини и в стъклените мозайки на прозорците на древните църкви; тайната на истински пластичното стъкло? Ако химията е така малко способна да се състезава в някои изкуства дори с ранното средновековие, защо тогава се хвали с постижения, които (по всяка вероятност) са били добре известни преди хиляди години? Колкото повече прогресират археологията и философията, толкова по-унизителни за нашата гордост стават откритията, които те ежедневно ни поднасят, и толкова повече славни свидетелства се появяват в полза на тези, които по силата на своята отдаленост във времето са били смятани за невежи хора, затънали в дълбокото тресавище на суеверието.

Защо забравяме, че много векове преди корабният нос на смелия генуезец да докосне водите на Америка, финикийските мореплаватели вече извършвали околосветски пътешествия и разпространявали цивилизацията в области, които сега са се превърнали в мълчаливи пустини? Кой съвременен археолог би се осмелил да твърди, че същата тази ръка, която е планирала египетските пирамиди, Карнак и хилядите други храмове, превърнали се сега в разсипващи се на прах руини, *не* е издигнала и монументалния Нагкон-Ват в Камбоджа? Или че не е начертала йероглифите на обелиските и вратите на изоставеното индианско село, открито неотдавна в Британска Колумбия от лорд Даферин, или върху руините на Паленке и Уксмал в Централна Америка? Нима реликвите, които ние пазим в нашите музеи - последни паметници на отдавна „забравените изкуства", не говорят ясно в полза на древните цивилизации? И нима всички те не доказват отново и отново, че изчезването на народите и континентите е погребало едновременно с това и тяхната наука и изкуство, които не могат да бъдат достигнати нито от първия тигел, нагрят още в средните векове, нито от последната колба, спукала са в ръцете на съвременния химик (и които няма да бъдат надминати поне до края на сегашния XIX век).

„Те имали известни познания в оптиката" - великодушно допуска професор Дрейпър по отношение на древните. Други учени обаче отричат дори и подобна дреболия. „Изпъкналите лещи, открити в Нимруд, са доказателство, че древните са били запознати с увеличителните прибори."

Действително, ако това не беше така, всички класически автори биха се оказали лъжци. Цицерон например разказва, че е видял цялата „Илиада", написана на кожа с такъв

миниатюрен размер, че в надиплен вид можела да бъде събрана в орехова черупка; а Плиний твърди, че Нерон имал пръстен с монтирано в него стъкло, през което той отдалече наблюдавал боя на гладиаторите. Наистина, когато ни казват, че Маурициус с помощта на инструмент, наречен НАУСКОПИТ, можел от нос Сицилия да наблюдава през морето брега на Африка, ние можем или да заключим, че всички тези исторически свидетели са просто лъжци, или да допуснем, че древните са били повече от добре запознати с оптиката и увеличителните стъкла. Вендел Филипс съобщава, че негов приятел е притежател на извънредно интересен пръстен, „приблизително три четвърти дюйма в диаметър, и на него е изобразена голата фигура на бог Херкулес. С помощта на увеличително стъкло вие можете да различите неговите мускули и даже *да преброите всяко отделно косъмче на веждите му*... Раулинсон донесъл вкъщи камък, дълъг около 20 дюйма и 10 широк, на който е изложен цял трактат по математика. Без увеличително стъкло той въобще не се поддава на четене... В музея на доктор Ебот има пръстен на Хеопс, който Бунзен датира към 500 години преди новата ера. Печатът на пръстена е с размер една четвърт от долара, а гравировката върху него *е невидима* без помощта на увеличително стъкло... В Парма ще ви покажат скъпоценен камък, който някога е носил на ръката си Микеланджело. Гравировката на него била с давност от две хиляди години и изобразявала фигурата на седем жени. Вие трябва да имате силно увеличително стъкло, за да бъдете в състояние да ги различите... По такъв начин - добавя ученият - микроскопът, вместо да се разглежда като изобретение на нашето време, намира своите „събратя" в епохата на „Петокнижието на Мойсей".

Изложените по-горе факти явно не свидетелстват, че древните са притежавали само „*известни* познания в оптиката". Ето защо, като напълно отхвърляме тази заблуда, ние намираме в прекрасните трудове на професор Дрейггър (изследовател на древните науки) само един-единствен недостатък - той понякога злоупотребява със собствените си оптични инструменти: с цел да преувеличи атеизма на питагореeца Бруно, той го разглежда през изпъкнали лещи; когато обаче говори за познанията на древните, той очевидно ги гледа през *вдлъбнати* лещи.

Може просто да се възхищаваме, проследявайки в различните съвременни трудове (както на набожните християни, така и на високообразованите скептици), как внимателно е прокарана демаркационната линия между това, в което трябва да вярваме, и онова, в което не ни е позволено да вярваме на древните автори. Никакво доверие не им се разрешава, без то да е съпроводено с известна резервираност. Ако Страбон ни казва, че границите на древна Ниневия били дълги 47 мили и неговото свидетелство се приема като достоверно, то защо се подлага на съмнение разказът му за изпълнението на пророчеството на сибилите? Къде е здравият смисъл, когато отначало наричат Херодот „Баща на историята", а след това, без да си поемат въздух, го обвиняват в глупаво брьщолевене, щом той започне да разказва за изумителните явления, на които е бил очевидец. В крайна сметка, възможно е подобна предпазливост сега наистина да е нужна повече от когато и да било, тъй като нашата епоха е кръстена „Век на откритията" - разочарованието може да се окаже прекалено жестоко изпитание за Европа. Барутът, който дълго време бил смятан за откритие на Бейкън и Шварц, е обявен сега в училищните учебници за изобретение на китайците, които го използвали за изравняване на хълмове и взривяване на скали много векове преди нашата ера.

„В музея на Александрия - казва Дрейпър - имало машина, изобретена от математика Херо малко повече от 100 години преди новата ера. Тя се движила от силата на парата и била с такава конструкция, каквато в наши дни ние бихме нарекли реактивен двигател... Този механизъм нямал никакво отношение към изобретяването на съвременната парна машина".

Европа се гордее с откритията на Коперник и Галилей, а се появиха съобщения, че астрономическите наблюдения на халдеите датират от десетки хиляди години.[216] Освен това, един китайски император, живял преди повече от 2000 години преди новата ера (т.е. много преди Мойсей), предал на смъртно наказание двамата си главни астрономи, защото не предсказали състоялото се слънчево затъмнение.

Следва да се отбележи като пример за неточност на мненията по отношение претенциите на съвременната наука, че откритието за неунищожимостта на материята и корелацията на енергиите (и особено последната) трябва да бъдат разглеждани като неин венценосен триумф. Това е „най-важното откритие на нашия век" — казал по повод на съотношението на енергиите сър Уилям Армстронг в знаменитата си реч като председател на Британското общество. Това „важно откритие" в крайна сметка въобще не е откритие. Неговият първоизточник е оставил убедителни следи, които ние намираме у древните философи. Първите му следи се откриват в неясните размисли на Ведическата теология, в учението за еманацията и абсорбирането, накратко - за Нирваната. Ориген на свой ред го обрисувал в своята философия през осми век и ние каним всеки, който иска да се убеди в истинността на казаното, да прочете неговия труд. Науката казва, че когато теорията за неунищожимостта на материята (също между другото една много, много стара идея на Демокрит) била доказана, се наложило тя да бъде прехвърлена по аналогия и за енергията. Никоя частичка материя никога не може да бъде загубена; никаква част от съществуващата в природата енергия не може да изчезне; следователно енергията също така се оказала неунищожима, а нейните различни проявления (или сили под различни форми, както било доказано) са взаимнообратими и се явяват само различни видове движения на материалните частици. Мистър Гроу още в 1842 г. приписал обратимост на такива сили, като топлината, електричеството, магнетизмът и светлината, придавайки им по такъв начин способност да бъдат в един момент причина, а в друг - следствие. Откъде обаче идват тези сили и къде отиват, когато ги губим от полезрението си? По този въпрос науката мълчи.

Теорията за „корелацията на енергиите", която според съвременните разбирания се „явява най-великото откритие на века", не може да обясни нито началото, нито края на която и да е от тези сили; тази теория не е в състояние да покаже и причината за възникването на всичко съществуващо. Енергиите могат да бъдат обратими и една от тях може да създаде друга, и все пак никаква точна наука не е в състояние да обясни смисъла на това явление. В какво тогава ние сме изпреварили Платон, който, водейки дискусията в „Тимей" за първичните и вторични качества на материята[217] и за слабостта на човешкия интелект, влага следните думи в устата на Тимей: „Бог знае първоначалните качества на всичко; човекът може само да се надява да достигне вероятното." Стига само да отворим една от няколкото статии на Хъксли и Тиндал, за да намерим същото признание; но те „подобряват" своето положение в сравнение с Платон, като не разрешават дори на Бога да знае повече от тях самите; и вероятно на това те основават превъзходството си над Платон. Древните индуси са изграждали своето учение за еманирането и абсорбирането (поглъщането) именно върху този закон. То Оу, изначалната точка в безпределния кръг, окръжността на който не се намира никъде, а центърът — навсякъде, еманира от себе си всичко (всички неща) и го проявява във видимата Вселена в разнообразни форми; тези форми се смесват и след постепенна трансформация (редица превръщания) от чистия дух (или будисткото „*нищо")* до най-груба материя започват постепенно да се връщат към своето първоначално състояние, което е абсорбираме, поглъщане в Нирвана[218] - какво друго е това, ако не взаимовръзка на енергиите?

Науката твърди, че е в състояние нагледно да ни покаже как топлината се превръща в електричество и електричеството в топлина, как магнетизмът преминава в електричество и - обратно. Движението, казват учените, е резултат от самото движение и т.н. до безкрай. Това е азбуката на окултизма и ранните алхимици. За науката обаче, след като веднъж е открила и доказала закона за неунищожимостта на материята и енергията, големият проблем на вечността е решен. Каква нужда тогава може да има от присъствието на духа? Неговата безполезност отсега нататък се смята за научно доказана!

По такъв начин за съвременните философи може да се каже, че те не са направили и крачка по-напред от това, което е било добре известно на свещенослужителите на Самотракия, на индусите и дори на християнските гностици. Първите (т.е. самотракийците) доказали своето

знание в един удивително остроумен мит за Диоскурите - „синовете на небето", братята близнаци, споменати от Швейцер, които „постоянно умират и възкръсват и е абсолютно необходимо *единият да умре, за да може другият да живее".* Те знаели също както и нашите физици, че когато енергията привидно изчезва, тя просто се превръща в друга енергия. Макар науката още да не е намерила апаратура, специално създадена за такива превръщания, все пак може да се твърди с пълно право (като се изхожда от аналогичните дедукции), че почти всички древни религии са били основани на идеята за неунищожимостта на материята и енергията, плюс еманирането на целия ефирен духовен огън - Централното Слънце, което е Бог или Дух; т.е. били са изградени върху знанието, чието могъщество е формирало основата на древната теургична магия.

В ръкописния коментар към магията, съставен от Прокъл, е дадено следното обяснение: „Както влюбените постепенно се издигат от красотата, проявяваща се чрез чувствени форми, към онази красота, която е божествена, жреците на древността, размишлявайки за видимите и невидимите (окултните) природни сили, открили, че всичко съществува във всичко и създали своята свещена наука, основавайки се на тази взаимна симпатия и подобие. По този начин те установили съществуването в небесните области на земни свойства, преобразили се в небесни, и съществуването на небесни свойства, преобразили се в земни".

След това Прокъл посочва някои тайнствени особености на растенията, минералите и животните, които са добре известни на нашите изследователи, но никой от тях не може да ги обясни. Едно от тях е въртеливото движение на слънчогледа и лотоса, които преди изгрев слънце свиват своите листа и венчелистчета, а после ги разтварят постепенно заедно с издигането на слънцето и отново ги събират, когато то започне да клони на запад.

„Така древните - казва той, - размишлявайки над тази взаимна симпатия (на небесното и земното), използвали за окултни цели както нейната небесна, така и земната й природа, посредством което (чрез някакво подобие) те доловили божествените сили в тази низша природа.. Всичко е изпълнено с божествена природа; земните организми получават изцяло това, което се явява небесно, а небесното на свой ред получава нужното от свръхнебесната същност, като по този начин всички категории на съществуващото, *от най-високото до низшето**[219]**,* се движат в една хармонична низходяща йерархия. Защото каквито и частности да бъдат събрани в някоя от посочените по-горе категории, те впоследствие се разширяват (разпространяват) в низходящ ред и различните духове се насочват под управлението на ръководещите ги божества."[220]

Очевидно Прокъл тук не пропагандира суеверието в науката, защото въпреки че тя е окултна и непозната за нашите учени, отричащи нейните възможности, магията все пак е наука. Тя здраво се базира на тайнственото родство между органичните и неорганичните тела, на видимата материя на четирите царства и осезаемите сили във Вселената. Това, което науката нарича притегляне и гравитация, древните (а също и средновековните херметици) наричали магнетизъм, привличане, родство. Това е закон на вселената, разбран от Платон и обяснен от него в „Тимей" като закон на привличането на малките тела от големите, на подобните тела от подобните, при което в последните по-скоро се проявява силата на магнетизма, отколкото на притеглянето. Антиаристотеловата формула, *че притеглянето заставя всички тела да падат с еднаква бързина, независимо от тяхното тегло,* при което разликата (в бързината на падане?) се предизвиква от някакъв друг, неизвестен фактор, изглежда значително по-определено насочва към магнетизма, отколкото към притеглянето, тъй като първият привлича по-скоро по силата на субстанцията, отколкото на теглото. Внимателното запознаване с окултните свойства на всичко съществуващо (както във видимата, така и в невидимата природа), знанието за законите на привличането и отблъскването и техните причини, проследени до техния *духовен* източник, с други думи, дълбокото и изчерпателно познание за законите на природата - това е, което е било, е и ще бъде основата на магиите.

В своите записки по повод „Духовете и таласъмите", разглеждайки редица факти, приведени

в качеството на доказателства от някои известни защитници на истинността на духовните феномени (а именно професор Де Морган, сър Робърт Дейл Оуен и мистър Уолъс), Рихард А. Проктър казва, че той „не намира убедителност в следващите забележки на професор Уолъс: „Как може да се оправдае непризнаването на тези доказателства (става дума за изложения от Оуен феномен)? Десетки и стотици засвидетелствани факти са регистрирани и никакви опити не са предприети за тяхното обяснение. Просто ги игнорират и в много случаи дори не ги признават за необясними".

На това мистър Проктър шеговито отговаря, че „тъй като нашите философи заявяват, че те отдавна вече са решили, че всички тези разкази за появата на духове са просто една заблуда, ние сега сме длъжни безусловно да ги игнорираме; но те (философите) се чувстват доста „раздразнени", когато се привеждат нови доказателства в полза на тези феномени и се извършва пренасочване в убежденията на хората, което изисква нови проверки и експерименти на основание на това, че предишните заключения за тези явления противоречат на очевидността".

„Всичко това - продължава той — ни служи за прекрасна поука да не се смеем над новоприелите тяхната вяра. За това обаче е нужно незабавно да се направи още нещо, преди нашите „философи" да се решат да посветят значителна част от своето време на предполагаемите изследвания. Нужно е нагледно да се докаже, че БЛАГОПОЛУЧИЕТО НА ЧОВЕШКАТА РАСА В ЗНАЧИТЕЛНА СТЕПЕН ЗАВИСИ ОТ ТОВА, докато незначителността на зарегистрираното досега поведение на духовете и без друго е очевидна за всички приели новата вяра."

Ема Хардинг Британ е събрала от светските и научните списания голямо количество добре удостоверени факти, от които се вижда с какви сериозни въпроси нашите учени понякога заменят досаждащия им въпрос за „духовете и таласъмите". Тя привежда цитат от един вестник, където е поместен репортаж за едно от тези тържествени съвещания, състояло се вечерта на 29 април 1854 г. Професор Хеър от Филаделфия, уважаваният от всички химик, заслужаващ всеобщо уважение както със своето поведение, така и с пожизнените си заслуги за науката, „бил заставен да замълчи" от професор Хенри веднага щом като първият засегнал въпроса за спиритизма. „Нахалната акция на един от членовете на „Американското научно общество" (т.е. на професор Хенри) била подкрепена от мнозинството на това научно събрание и впоследствие била внесена в протокола на заседанието." На следващата сутрин в репортажа за тази сесия вестник „Спиричуъл телиграф" коментирал инцидента по следния начин:

„Изглеждаше, че подобен проблем (като повдигнатият от професор Хеър) изцяло се отнася към областта на науката, но Американското научно общество реши, че този .проблем е или недостоен за неговото внимание, или опасен, за да се занимава с него, и затова беше гласувано за неговото отклоняване. Във връзка с това ние не можем да не споменем, че Американското научно общество *на същото това заседание* проведе високо научна, продължителна, сериозна и задълбочена дискусия за това, *защо петлите кукуригат между 12 и 1 часа.* Наистина достоен за философите проблем! Освен това, вероятно ще доказват, че той в значителна степен има отношение към благополучието на човешката раса."

Достатъчно е някой да каже, че вярва в тайнствената връзка или симпатия между живота на някои растения и живота на човека, за да стане той обект на насмешки. Въпреки това са установени много случаи, доказващи реалността на такова родство. Известни са лица, заболяващи едновременно с изкореняването на дърво, посадено в деня на тяхното раждане, и умиращи, когато изсъхне дървото. Както и обратното - известни са случаи, когато дървета,, посадени при такива обстоятелства (т.е. в деня на раждането) увяхвали и умирали едновременно със съответния човек. Първия случай мистър Проктър би нарекъл „резултат от самовнушение", а втория - „любопитно съвпадение".

Макс Мюлер привежда многобройни примери за това в своя очерк „За маниерите и

обичаите". Той посочва, че популярната традиция да се сади дърво-брат в деня на раждането на дете съществува в Централна Америка, Индия и Германия. Нейните следи ние намираме в почти цяла, Европа, сред воините маори в Британска Гвиана и в Азия. Коментирайки труда на Тейлър „Изследване на ранната история на човечеството", където са приведени много подобни примери, великият филолог съвсем справедливо отбелязва: „Ако за това се говореше само в индийските и германските предания, то ние бихме могли да го разглеждаме само като принадлежност на арийците; но когато срещаме същия обичай в Централна Америка, на нас ни остава само да допуснем съществуването на връзка между европейските и американските разказвачи на предания... или да изследваме действителното съществуване на тази предполагаема симпатична връзка между живота на растението и живота на човека".

Сегашното поколение хора, които не вярват в нищо зад пределите на повърхностната очевидност на техните сетива, несъмнено ще отхвърлят самата идея за такава сила на симпатия, съществуваща в растенията, животните и даже камъните. Някакъв покров, закриващ тяхното вътрешно зрение, им позволява да виждат единствено онова, което по никакъв начин не могат да отрекат. Авторът на „Диалог с Асклепий" ни запознава с истинската причина на това явление, която може би дава обяснение на сегашната епидемия от неверие. В нашия век се извършва прискърбно отдалечаване на божествеността от човека, който престава да се вслушва и вярва в каквото и да било, отнасящо се до небето или небесното, и всички небесни гласове за него затихват.

Или както е казал император Юлиан: „*Малката* душичка (на скептика) е наистина съобразителна, но нищо не вижда със своето силно и здраво зрение".

Ние се намираме в края на цикъла, и по-точно — в прехода към него. Платон делил умствения прогрес във вселената в течение на всеки цикъл на плодотворен и неплодотворен период. „В подлунните области на сферите различните елементи остават вечно в съвършена хармония с божествената природа - казва той, - но техните части, вследствие на своята прекалена близост до Земята и смесването със всичко *земно* (защото материята е област на злото), понякога се съгласуват с божествената природа, а понякога — не." Когато циркулациите, които Елифас Леви нарича „астрални токове" във вселенския ефир (съдържащ в себе си всички елементи), протичат в хармония с божествения дух, тогава нашата земя и всичко отнасящо се към нея се наслаждава на плодотворен период. Тайните (окултни) сили на растенията, животните и минералите са магически съединени с „висши същества" и божественият дух на човека в съвършенство осъзнава тази „низша природа". В течение на неплодотворните периоди обаче последната губи своята магическа симпатия, а духовното зрение на мнозинството от хората дотолкова закърнява, че човек губи всякакво понятие за висшите сили на своята собствена божествена душа. Ние се намираме в безплоден период - осемнадесетото столетие, в което с огромна сила се разрази скандалът на всеобщия скептицизъм, го пренесе като заразна болест в нашия деветнадесети век. Божественият разум се замъгли в съвременния човек; само неговата животинска природа продължава да *философства.*

В древността магията била всеобхватна наука, изцяло намираща се в ръцете на свещенодействащи учени. Макар че основата ѝ строго се пазела в светилища, нейните лъчи осветили цялото човечество. Как иначе може да се обясни тази изключителна прилика на „суеверията", обичаите, традициите и даже на сентенциите, повтарящи се в народните пословици и широко разпръснати от единия полюс до другия; така че да намираме съвсем същите идеи както у татарите и лапландците, така и при южните националности на Европа, както у обитателите на руските степи, така и сред туземците на Северна и Южна Африка? Ейлър например ни доказва нагледно, че едно от изреченията на Питагор - „Не разбърквай огъня с меч", е разпространено сред различни народи, които не са имали никакви контакти помежду си. Той цитира Плано Карпини, който открил, че изречението било употребявано при татарите още през 1246 г. Татарите за нищо на света не се съгласявали да пъхнат нож в огъня или да го докоснат с друг наточен или заострен предмет от страх да не прережат

„главата на огъня". Камчадалите от Североизточна Азия също приемат това за голям грях. Индианските племена сиукси от Северна Америка не се осмеляват да докоснат огъня нито с игла, нито с нож или друг остър предмет. От същото се опасяват и калмиките, а абисинецът по-скоро ще изгори своите лакти в огъня, отколкото да използва в близост до него нож или брадва. Всички тези факти Ейлър нарича „просто любопитни съвпадения". Макс Мюлер обаче мисли, че те много губят от факта, че „в тяхната основа лежи питагоровото учение".

Всяко изречение на Питагор, подобно на много древни мъдрости, има двойно значение; едновременно то притежава окултно физическо значение, изразено буквално в неговите думи, но съдържа и нравствено наставление, което е обяснено от Ямблих в неговия труд „Животът на Питагор". Това „Не разбърквай огъня с меч" е деветият символ на неоплатониците. „Този символ; - казва той - призовава към благоразумие." Той показва неуместността от употребата на резки думи по отношение на човек, пълен с избухливост и гняв, и вредата от всякакъв спор с него. Понеже често с неучтивите си думи вие възбуждате невежия човек и от това после страдате сами... Хераклит също свидетелства за истината, скрита в този символ: „Трудно е да се победи гневът, но каквото и да става, това трябва да се направи за изкупление на душата". Това е казано много правилно, макар че много хора, давайки воля на своя гняв, променят състоянието на своята душа и предпочитат смъртта пред живота. „Като използваш правилно своя език, и съхранявайки спокойствие, ти ще създадеш дружба от раздора, огънят на гнева ще бъде потушен и ще докажеш, че ти самият не си лишен от ум."

Понякога у нас възникваха известни опасения и ние поставяхме под съмнение безпристрастността на собствените си съждения, нашата способност да тълкуваме предизвикващите уважение трудове на такива гиганти на съвременната философия, като Тиндал, Хъксли, Спенсър, Карпентър и някои други. В неумерената си любов към „хората от далечното минало" - мъдреците от древността, ние винаги сме се опасявали да не пристъпим границите на справедливостта и да не пропуснем да дадем дължимото на всеки, който го заслужава. Постепенно ние преодоляхме тези опасения с помощта на неочаквано полученото подкрепление. Ние научихме, че сме само слабо ехо на общественото мнение, което (макар и потиснато) понякога се промъква в талантливо написани статии, разсеяни по цялата периодична преса на страната, в която сега пребиваваме. Една от тези статии е публикувана декември 1875 г. под заглавие „Сенсуалистичните философи на съвременността". Това е много талантлива статия, смело коментираща претенциите на някои наши учени за нови открития, отнасящи се до природата на материята, човешката душа, ума, вселената и т.н. „Религиозният свят беше силно удивен и възбуден - казва авторът

- от изказванията на учени, като Спенсър, Тиндал, Хъксли, Проктър и някои други от същата школа." Открито признавайки колко много науката е задължена на всеки от тези джентълмени, авторът все пак „твърде настойчиво" отрича, че те са направили някакво ново откритие. Няма нищо ново в техните разсъждения, дори и в най-прогресивните от тях - нищо, което да не е било преподавано под една или друга форма преди хиляди години. Авторът на статията не твърди, че тези учени изтъкват въпросните теории като собствени открития, не, те просто оставят фактите в такъв вид, че това да се подразбира, а останалото довършват вестниците... Публиката, която няма нито време, нито склонност да проверява фактите, възприема на вяра написаното във вестниците и... чака какво ще стане по-нататък!

Предполагаемите автори на такива поразителни теории нерядко стават обект на нападки във вестниците. Понякога подложените на тези нападки започват да се защитават, но ние не можем да си спомним нито един случай, когато учените откровено са заявили: „Господа, не ни се сърдете; ние просто разказахме едни стари теории - стари като света." И това би било самата истина, „но - продължава авторът на статията, - дори учените и философите не винаги могат да устоят на съблазънта да поддържат някакво мнение, което според тях ще им осигури място сред безсмъртните имена".

Хъксли, Тиндал и даже Спенсър в последно време станаха велики оракули, „непогрешими папи" в областта на теориите за протоплазмата, молекулите, първоначалните форми и атомите. Те бяха наградени с повече лаврови венци за своите велики открития, отколкото били космите на главите на Лукреций, Цицерон, Плутарх и Сенека. Въпреки това, трудовете на последните гъмжат от идеи за протоплазмата, първоначални форми и т.н.; да не говорим за Демокрит, който е бил наречен *атомен* философ. В същия този в.‚Deily" ние намираме следното поразително разобличение:

„Кой от невежите читатели не беше удивен миналата година от резултатите, получени с помощта на кислорода? Каква възбуда предизвикаха Тиндал и Хъксли с провъзгласяването в присъщия им оракулски стил на същата тази доктрина, която ние току-що приведохме от трудовете на барон Лейбидж, който (като най-изтъкнат) бил преведен от професор Лайън Плейфър на английски език още през 1840 г."

„Друго неотдавнашно изказване - припомня той - поразило читателите с това, че всяка мисъл; която ние изразяваме, или се опитваме да изразим, предизвиква някакво удивително изменение във веществото на нашия мозък." За да прочетат за това, нашите философи следвало само да разлистят страниците на барон Лейбидж, който съвсем ясно е посочил: „Физиологията притежава достатъчно основания, за да твърди, *че всяка мисъл и емоция е съпроводена с изменение в състава на мозъчното вещество;* че всяко движение и проявление на сила е резултат от някаква трансформация на неговата структура или вещество".[221]

Така, в рамките на поредицата лекции на Тиндал, ние можем да проследим почти страница по страница всички съждения на Лейбидж с появяващи се от време на време допълнения, заимствани от още по-ранните възгледи на Демокрит и на другите езически философи. Това са потпури [вариации - бел. ред.] на старите хипотези, възнесени от този съвременен авторитет в ранг на квазидоказани формули и произнесени с живописно сладкоречив патос и фразеология, които са му толкова присъщи.

По-нататък същият този наблюдател привежда много тъждествени идеи и целия необходим фактически материал, за да докаже, че великите открития на Тиндал и Хъксли са заимствани от трудовете на доктор Джозеф Пристли и дори от „История на философията" на Гердер.

„На Пристли - добавя авторът - правителството не досаждало просто защото той не е притежавал честолюбивия устрем да се прослави с атеистичните си възгледи, провъзгласявайки ги на всеослушание на всеки кръстопът. Този философ бил автор на 70 или 80 тома и всъщност той бил откривателят на кислорода." Именно в тези съчинения той „издигнал тъждествени идеи, които впоследствие били възприети като „смели" и „поразителни" изказвания на нашите съвременни философи".

„Нашите читатели - продължава авторът - помнят какво раздвижване беше предизвикано от изказванията на някои от нашите съвременни философи относно произхода и природата на идеите, но тези изказвания (подобно на предшествалите и последвалите ги) не съдържаха в себе си нищо ново." „ИДЕЯТА" - казва Плутарх - е безтелесно същество, нямащо съществуване само по себе си, но именно то дава тяло и форма на безформената материя и *става причина за нейното проявяване.*"

Наистина, нито един съвременен атеист, включително и мистър Хъксли, не може да надмине в материализма Епикур; той може само да го пародира (да му подражава). Какво е неговата „протоплазма", ако не преповтаряне на разсъжденията на индийските свабхавици или пантеисти, които твърдят, че всичко съществуващо (и боговете, също както хората и животните) е породено от свабхава или от собствената си природа. Колкото до Епикур, ето какви думи му приписва Лукреций: „Душата, която възниква по този начин, е длъжна да бъде *материална,* тъй като ние проследихме нейното възникване от материален източник; защото доколкото съществува, тя съществува само в материалната сфера; тя се храни с

материална храна; расте заедно с тялото; достига до пълен разцвет заедно с тялото; увяхва заедно с тялото; оттук и изводът - била тя душа на човек или звяр, тя е длъжна да умре заедно с неговата смърт". Тук ние бихме искали да напомним на читателя, че Епикур в конкретния случай говори за *Астралната душа,* а не за божествения дух. Следователно, ако правилно сме разбрали казаното по-горе, „протоплазмата" на мистър Хъксли има много древен произход, нейното място на раждане е в Атина, а люлката - в мозъка на стария Епикур.

По-нататък, желаейки да бъде разбран правилно и да не се възприемат неговите думи като рязко осъждане на трудовете на който и да е от съвременните учени, авторът завършва своята статия със следната забележка: „Ние само искаме да покажем поне на тази част от публиката, която смята себе си за разумна и просветена, че тя би трябвало да развива своята памет и да помни изтъкнатите мислители на миналото много по-добре, отколкото е сегашната практика. Това важи особено за тези, които зад своята писмена маса или от трибуната и катедрата (както университетската, така и църковната) са готови да напътстват всички, които желаят да получат наставления от тях. Тогава ще има много по-малко необосновани мнения, много по-малко шарлатантство, а най-главното - ще има значително по-малко плагиатство, отколкото сега".

Кадворт правилно посочва, че най-голямото невежество, в което нашите съвременни мъдреци (а всъщност самодоволни глупаци) обвиняват древните, е тяхната вяра в безсмъртието на душата. Подобно на древните скептици на Гърция, нашите учени (ние ще употребим израза на същия този Кадворт) се страхуват, че ако признаят съществуването на духове и привидения, ще им се наложи да признаят също и Бога. За тях няма абсурд, в който не биха повярвали, само за да не се допусне съществуването на Бога. Великата общност на древните материалисти, колкото и големи скептици да ни се струват сега, мислели по друг начин; Епикур, който отричал безсмъртието на душата, все пак вярвал в Бога, а Демокрит напълно признавал реалността на привиденията. В предсъществуването (до раждането) на човешката душа и в богоподобните сили на тази душа вярвали почти всички мъдреци на древността. Магията на Вавилон и Персия основавала на това своите учения. Халдейските оракули, за които Пеел е изписал толкова много коментари, често тълкували и изяснявали своето свидетелство за това. Зороастър, Питагор, Епихармус, Емпедокъл, Кебес, Еврипид, Платон, Ямблих, Евклид, Филон, Боеций, Виргилий, Марк Цицерон, Плотин, Прокъл, Пеел, Силезиус, Ориген и накрая - самият *Аристотел,* били далече от отрицанието на нашето бъдещо безсмъртие и го поддържали доста настойчиво. Подобно на Кардон и Помпанаций (които според Хенри Мур „не били приятели на безсмъртието на душата"), „Аристотел определено идва до заключението, че разумната душа е отделно от душата на света същество, макар да носи тъждествена същност, и че тя предсъществува до своето идване в тялото".

Минали са години от времето, когато граф Джозеф дьо Местър написал едно изречение, което напълно съответства на волтери-анската епоха, в която той живял, но което още по-точно характеризира нашето време на краен скептицизъм: „Аз чух и прочетох - пише той - милиони хубави шеги по повод невежеството на древните, които винаги и навсякъде виждали духове. Струва ми се обаче, че ние сме значително по-слабоумни от нашите предци, защото вече не виждаме такива духове никъде".

ГЛАВА VIII

НЯКОИ ТАЙНИ НА ПРИРОДАТА

„*Не мисли, че вълшебството мое, От злобните демони на ада излиза. Презрени и проклети да са дръзналите, Мрачните Диви и Офити да викат. То идва от познанието на тайните*

сили, скрити в недрата на богатата природа, Ив тревите от килима й зелен. В движението на звездите над кулите, И върховете планински."

Тасо, стих XIV

„А към тези, които едно мислят, а друго говорят, Сърцето ми питае отвращение, като към вратите на ада."

Поуп

„Ако човекът престава да съществува от момента, в който влиза в гроба, тогава той ще е единственото същество, което природата или провидението е удостоила с лъжа, надарявайки го с качества, които той не може да развие."

Булвър-Литън, „Странна история"

В предговора към последния труд по астрономия на Ричард А. Проктър, озаглавен „Нашето място в Безпределността", се съдържат следните необикновени думи: „Това тяхно незнание за мястото, което Земята заема в безпределността, довело древните до вярата, че небесните тела оказват благоприятно или неблагоприятно влияние върху съдбата на хората и народите, както и до посвещаването на седемте дни от седмицата на седемте планети от тяхната астрологична система."

В този цитат мистър Проктър прави две отчетливи твърдения:

1. Че древните не са осъзнавали мястото, заемано от Земята в безпределността.

2. Че те вярвали в благоприятното или неблагоприятното влияние на небесните тела върху съдбата на хората и народите.[222] Ние сме абсолютно уверени, че има поне едно убедително доказателство за познанията на древните относно движението, разположението и съотношението на небесните тела. Свидетелствата на Плутарх, професор Дрейпър и Джоует по този въпрос са достатъчно ясни. Ние ще попитаме мистър Проктър, как е могло да стане така (ако древните астрономи наистина са били толкова невежи по отношение законите на възникването и гибелта на световете), че в откъслечните фрагменти от древните знания, които времето е съхранило за нас, се съдържа такава изобилна информация, която се потвърждава от най-съвременните научни открития. Мистър Проктър ни запознава с теорията за образуването на нашата Земя и последователните изменения, през които тя преминава, преди да стане обитаема от човека. В ярки тонове той рисува картината на постепенното превръщане на космическата субстанция в газообразни сфери, покрити с „течна, непостоянна обвивка"; кондензацията на двете; пълното уплътнение на земната кора; бавното охлаждане на цялата маса; картините на химичните реакции, съпровождани от въздействието на високата температура на първичната земна материя; и накрая - появяването на човека.

Да се върнем сега към старинните записки, оставени ни от халдейските учени в херметическата „Книга на числата"[223] и да видим какво ще открием в символичния език на Хермес, Кадмон или Тот, трижди великия Трисмегист: „В зората на времената ръцете на великия, невидимия, единствения били пълни с небесна материя, която той разхвърлял в безпределността, и изведнъж -о, чудо! Тя се превърнала в огнени и земни кълбета и се разпадала като подвижен метал (живак) на множество по-малки кълбенца, които започнали непрестанно да се въртят; някои от тях, които били огнени кълба, ставали кълба от земя, а кълбата от земя ставали огнени кълба; и огнените кълба изчаквали времето, за да станат кълба от земя, а последните им завиждали и чакали благоприятния момент, за да станат

кълба от божествен огън." Можем ли да искаме по-просто обяснение на космическите превръщания, които мистър Проктър така елегантно излага?

Тук ние виждаме разпределението на материята в пространството; след това нейната концентрация в сферична форма; отделянето на малките сфери от големите; въртенето около оста; постепенно изменение на сферите от некондензирани до консис-тенция на земя; и накрая - пълната загуба на топлина, което означава встъпване в стадия на планетната смърт. Превръщането на кълбата от земя в огнени кълба ще е разбираемо за матерна-листите на фона на данните за внезапното възпламеняване на звезда в съзвездието Касиопея през 1572 г. (от новата ера) и на друга звезда в съзвездието Змееносец през 1604 г., което било отбелязано от Кеплер. Не доказват ли халдеите с тези изречения дълбочината на своята философия, в сравнение с философията на нашите дни? Не показва ли това превръщане на кълбата от земя в кълба „от чисто божествен огън" безкрайното планетно съществуване, съответстващо на живота на човешкия дух зад пределите на смъртта? Ако световете, както твърдят астрономите, имат своите периоди: ембрионален, детски, юношески, зрелост, старост и смърт, не могат ли те, както и човекът, да продължат своето съществуване в сублимирана, ефирна или духовна форма? Маговете твърдят именно това. Те ни казват, че нашата плодо-родна майка-земя е подчинена на същите закони, както и *всяко* от нейните деца. В определеното време тя създава всички свои творения, а после, в пространството на времената, тя се готви за гробницата на световете. Нейното голямо физическо тяло бавно се разпада на атоми под действието на ненарушимия закон, който изисква от тях ново обединение в други комбинации. Нейният собствен, съвършен, животворящ дух се подчинява на всемирното притегляне, което го привлича към централното духовно слънце, от което в началото той е възникнал (за него ние имаме само смътна представа) и което ни е известно под името Бог.

„И небето се виждало в седем кръга, и планетите се появявали с всичките свои знаци във формата на звезди, и звездите се делели и множили по законите, скрити в тях, и тяхното *въртене* било свързано с *въздуха* и пораждало кръговрат чрез посредничеството на *Божествения ДУХ."**[224]***

Ние хвърляме предизвикателство към всеки, който успее да открие поне едно изречение в трудовете на Хермес, доказващо неговата виновност за последвалия абсурд на Римската църква, приписваща си геоцентричната теория и гордостта, че небесните тела са били създадени просто за нашите потребности и удоволствия и че ние сме били достойни за това единственият син Божи да удостои тази песъчинка от космоса и да умре, изкупвайки греховете ни. Мистър Проктър ни разказва за *течната* и непостоянна обвивка от незастинало вещество, съдържаща в себе си „лепкав, пластичен океан", в който „се намира друг, вътрешен, въртящ се *плътен глобус".* От своя страна ние се обръщаме към „Адамичната магия" на Евгений Филалет, издадена през 1650 г., и на стр. 12 намираме следните редове, които са цитати от Трисмегист: „Хермес твърдял, че *отначало* Земята приличала на бълбукаща, клатеща се желеобразна маса; тя била не друго, а вода, *сгъстила се* под въздействието на Божествения дух".

В същия този труд Филалет разказва със своя необикновен и символичен стил: „Земята е невидима... за моята душа - това е така, и освен това *окото на човека никога не е виждало Земята,* и тя не може да *бъде видима* без особено изкуство. Да се направи този *елемент видим* е *най-голямата тайна на магията...* колкото до това *замърсено* огромно *тяло, по което ние ходим,* то е *компост* [органичен тор - бел. ред.], а не земя, но *то съдържа и земя в себе си...* с една дума, всички *елементи са видими,* освен *един,* а именно *Земята,* и когато ти достигнеш до такава степен на *съвършенство,* че да узнаеш защо Бог е направил *Земята невидима,* ти ще притежаваш великолепен първообраз, по който ще можеш да познаеш *Самия Бог* и по какъв начин той е *видим,* а по какъв - *невидим."**[225]***

Дълго преди XIX в. мъдреците на Изтока се обръщали към невидимото Божество със

следните думи: „Защото твоята Всемогъща Ръка създаде света от *безформената материя"* („Мъдростта на Соломон", XI, 17). В тези думи се съдържа много повече от това, което ние бихме искали да обясним - тази тайна е достойна да бъде търсена и е възможно в споменатата безформена материя (в предадамичната земя) да се крие „потенция", с която господата Тиндал и Хъксли биха били радостни да се запознаят.

За да се спуснем от общото към частното, от древната теория на еволюцията на планетите към растителните и животинските форми на живот (в противовес на теорията за особеното сътворение), как ще окачести мистър Проктър следните думи на Хермес, ако не като изпреварване на съвременната теория за еволюцията на видовете?

„Когато Бог напълнил своите могъщи ръце с всичко това, което съществува в природата, и с онова, което я обкръжава, Той ги стиснал плътно и казал: „Приеми това от мен, о, свещена земя! На тебе е съдено да бъдеш *Майка на Всичко,* което поискаш", и разтваряйки своите божествени ръце, Той хвърлил надолу всичко, което е било необходимо за сътворението на нещата." Тук ние имаме първична материя, съдържаща в себе си „обещание и възможност за всеки бъдещ живот", като Земята се обявява призвана да бъде майка на всичко, което отсега ще се ражда от нейната утроба.

По-определено за това се е изказал Марк Антоний: „Природата на вселената не намира по-голяма радост от това да изменя всичко съществуващо и да го проявява в различни форми. Това е нейното любимо занимание - да изиграе една игра и да започне друга. Материята лежи пред нея като парче восък и тя му придава различни форми и очертания. Сега тя е Създала *птичка, след това от птицата - животно;* сега *цвете,* после жаба... и тя се наслаждава на своите магически превръщания, както хората на собствените си фантазии."[226] Преди някой от съвременните учители да се е замислил за еволюцията, древните учели чрез Хермес, че нищо не възниква в природата внезапно, че тя никога не се развива със скокове и резки движения, че всичко в нейната работа е спокойно, последователно и хармонично и че там нищо не е неочаквано — даже жестоката смърт.

Именно това бавно развитие от предшестващите форми е било в основата на учението на Розенкройцерите и Илюминатите.

Трите Майки показали на Хермес тайнствения успех на своята работа много преди да са вдъхновили и да са се открили на средновековните алхимици. Сега, разтълкувано от езика на Хермес, тези три майки символизират светлината, топлината и електричеството (магнетизма); последните две са изменчиви, подобно на всички сили или агенти, които имат определено място в съвременните „корелации на силите". Синезий споменава за каменни книги, намерени в храма на Мемфис, на които било гравирано следното изречение: „Едно *естество* блаженства в друго, едно превъзхожда друго, едно подчинява друго, но всички те са *единни."*

Постоянното движение, присъщо за материята, е изразено в изречението на Хермес: „Действието е животът на Пта"; а Орфей нарича природата „Майка, която създава множество неща", или гениална, потайна, изобретателна майка.

Мистър Проктър посочва: „Всичко, *което е на земята и вътре в нея,* всичките й растителни и животински форми, нашите тела и мозъци са създадени от вещества, които са били привлечени от глъбините на заобикалящото ни пространствб". Херметистите и по-късните розенкройцери вярвали, че всички неща, видими и невидими, са били създадени от съревнованието на светлината с тъмнината и че всяка частица материя съдържа в себе си искра от божествената субстанция, или светлина, т.е. ДУХ, който (благодарение на своята тенденция да се освобождава от оковите и да се връща към централния източник) създава движение на частиците, а от движението се ражда формата. Цитирайки Робер дьо Флактиб, Харгрейв Дженингс казва: „Във всички минерали са заложени рудиментарни възможности за растения и растящи организми, всички растения притежават рудиментарни възможности на

сетивата, които могат (след векове) да им дадат възможност да се усъвършенстват и да се превърнат в подвижни нови създания, нисши или висши по своето развитие, осъществяващи добри или зли функции. Така и целият растителен свят може да премине (по заобиколни пътища) към по-висока степен от тази, която е заемал по-рано, позволяваща на изначалната искра от светлината да се разрасне и да затрепти с по-високи вибрации, да загори с по-ярък пламък и да се устреми напред към по-обширна информация, бидейки изцяло обхванатата от планетните влияния, управлявани от невидимите духове (работници) на великия Изначален Архитект."[227]

Светлината - първото, за което се споменава при *сътворението* на света, се нарича от кабалистите „Сефира", или „*Божествен разум"* - майка на всички сефироти, докато НЕПРОЯ-ВЕНАТА МЪДРОСТ е техният баща. Светлината е първото проявление и първата еманация на ВСЕВИШНИЯ и светлината е живот, казва евангелистът. Те и двете са електричество -душата, изпълваща цялата вселена, и светлината оживотворяват всички неща.

Светлината е велик маг, чиито всемогъщи и разнообразни вибрации по Божествената заповед на Архитекта раждат всяка форма и всяко от живите същества; от неговата огнедишаща утроба се раждат МАТЕРИЯТА и ДУХЪТ. Лъчите на светлината са източникът на всички физични и химични процеси, на всички космични и духовни феномени. Те оживотворяват и разрушават, те дават живот и предизвикват смърт и от тяхната изходна точка се раждат постепенно мириади светове, видими и невидими небесни тела. Именно от лъча на тази Първична Майка (според Платон) Бог „запалил огъня, който сега ние наричаме Слънце" („Тимей"), което не е причина нито за светлината, нито за топлината, а е само фокус, т.е. леща, благодарение на която лъчите на първичната светлина стават видими и осезаеми. Те се концентрират върху нашата Слънчева система и създават всички корелации на силите.

Това е достатъчно по повод първото изказване на Проктър; а сега нека разгледаме второто.

Трудът, за който споменаваме, включва дванадесет урока, последният от които е озаглавен „Мисли за астрологията". Авторът придава на този предмет много по-голямо значение, отколкото нормално е прието сред хората от неговата класа, от което става очевидно, че той го е изучавал внимателно. Фактически той отива толкова далече, че заявява: „Ако ние приемем идеята за материята като обоснована, тогава сме длъжни да допуснем... че от всички заблуждения, в които са затъвали хората в своето желание да проникнат в бъдещето, астрологията е едно от най-заслужаващите уважение и може да се каже - най-резонното".[228]

Той допуска, че *небесните тела действително управляват* съдбата на народите по най-безпогрешен начин, доколкото без контролиращо и благотворно влияние на главното сред тези небесни тела - Слънцето, всяко същество на Земята би трябвало да загине. Той допуска също влияние на Луната и не вижда нищо странно в съжденията на древните (по аналогия), че ако сред небесните тела посочените две имат огромно влияние върху Земята, то по същата логика известно влияние биха могли да имат и другите. Естествено е да се предположи, че другите движещи се тела, известни на древните, също трябва да притежават особени сили. Наистина, професорът не вижда нищо безразсъдно в техните предположения, че влиянията, оказвани от движещите се планети, „могат да бъдат дори по-силни от влиянието на самото Слънце." Според мистър Проктър астрономическата система „се е формирала постепенно, вероятно по пътя на натрупването на опит". Някои влияния вероятно са били изяснени по пътя на наблюдението върху събитията или съдбата на този или онзи владетел, довеждайки астрономите до решението да приписват особено значение на конкретните планетни аспекти, които са съществували в момента на раждането на тези хора. Някои от тях вероятно са били измислени и по-късно са получили всеобщо признание, бидейки потвърдени от някакви *случайни съвпадения.*

Остроумната шега може да прозвучи красиво дори в научния трактат и думата „съвпадение" може да бъде употребена за нещо, което ние не желаем да приемем. Но софизмът не е

труизъм: и в още по-малка степен е математическо доказателство, което единствено е длъжно да служи за маяк - поне за астрономите. Астрологията е толкова безпогрешна наука, колкото и самата астрономия при условие, че нейните интерпретатори са длъжни също така да бъдат безпогрешни, а това е именно толкова трудно достижимото условие, което винаги е препъни-камък и за двете. Астрологията трябва да усвои знанията на астрономията; а психологията - знанията, натрупани от физиологията. В астрологията и психологията някой трябва да прекрачи зад пределите на видимия материален свят и да встъпи в трансценденталната област на духа. Това е една древна борба, съществуваща между школите на Платон и Аристотел, и не в нашия век на садукейски скептицизъм първата ще удържи връх над втората. Мистър Проктър със своя професионален критерий прилича на онзи човек от Нагорната проповед, лишен от милосърдие, който винаги е готов да привлече вниманието на хората към прашинката в окото на презирания съсед, без да забелязва гредата в собственото си око. Страхуваме се, че ако ние започнем да изброяваме неуспехите и нелепите заблуди на астрономите, те далеч ще надминат астролозите по броя на грешките. Последвалите събития изцяло оправдават Нострадамус [роден на 14 декември 1503 г., починал на 2 юли 1566 г. — бел. ред.], който бил подложен на същите насмешки от страна на тогавашните (и сегашните) скептици. В старинната книга на пророчествата, издадена през XV век (Гадания 1453 г.) ние четем сред другите предсказания на астролозите[229], че:

„След два пъти по двеста години

Мечката ще нападне гаснещия полумесец,

Но ако Петела и Телеца се обединят

Мечката няма да победи.

След Два пъти по десет години пак

Нека Ислямът помни и се бои

Кръстът ще стои, а полумесецът ще запада,

Ще се разтвори и изчезне."

Именно след два пъти по двеста години от деня на това предсказание започна Кримската (кампания) война, по време на която съюзът на френския Петел и английския Телец стана пречка за исканията на руската Мечка. Войната завърши през 1856 г. и Турция (полумесецът) едва избегна гибелта. В текущата година (1876) се появиха най-неочаквани събития от политически характер; като два пъти по десет години са изтекли от момента на провъзгласяването на мира. Като че ли всичко дава надежда за изпълнението на старинното пророчество; бъдещето ще покаже дали наистина мюсюлманският полумесец, който отслабва постепенно, „ще запада, ще се разтвори и изчезне", както това подсказват текущите събития [Руско-турската освободителна за България война действително започва година по-късно - 1877-1878 г. - бел. ред.].

Търсейки обяснението на противоречивите факти, с които (както изглежда) се сблъсква мистър Проктър в търсенето на знания, той трябва неведнъж да се връща към тези „любопитни съвпадения". Едно от тях, най-куриозното, е посочено от него под черта: „Аз няма тук подробно да се спирам на странното съвпадение, че действително халдейските астролози, без да са открили пръстена на Сатурн, са изобразявали съответния бог в пръстен и троичен... Те имали много посредствени познания в оптиката, за да могат да открият пръстените на Сатурн и Юпитер, което *е* очевидно от наличието на оптични инструменти в археологичните находки. Бел-асирийският Юпитер е бил изобразяван с четири крила, заобиколени от звезди. Възможно е обаче всичко това да са били обикновени съвпадения."

Накратко казано, именно теорията на мистър Проктър за съвпаденията в крайна сметка предизвиква мисли за чудеса, а не самите факти. Нашите приятели скептиците изглежда имат ненаситен апетит към съвпаденията. В предишната глава ние представихме достатъчно

доказателства, за да покажем, че древните са използвали толкова съвършени уреди, каквито ние сега имаме. Може ли да се твърди, че инструментите, които притежавал Навуходоносор, са били на същото ниво като съвременните, а същевременно знанията на неговите астрономи били наистина толкова нищожни, след като според глинените таблички, разчетени от Раулинсон, Бирс-Нимруд - храмът на Боршип, е имал седем стъпала, символизиращи концентричните кръгове на седемте сфери, всяка от които била направена от гледжосани плочки и метал така, че да съответства по цвят на планетата, която изобразявала? Отново ли е съвпадение, че древните строители са дали на всяка планета този цвят, който се оказал истинският, както показаха нашите по-късни телескопични открития. Или е съвпадение и това, че Платон в „Тимей" разкрива своето знание за съхранението на материята, закона за запазване на енергията и корелацията на силите? „Последната дума на съвременната философия - казва Джоуето - това е непрекъснатостта и усъвършенстването, но за Платон това е било началото и основата на всяка наука."[230]

Сабеизмът[231] е бил неизменният основен елемент на древните религии и ние сме убедени, че ако тех ните митове и символи бъдат правилно и внимателно изтълкувани, ще бъде открита връзката им с най-точните съвременни астрономически данни. Дори повече от това: едва ли ще се намери научен закон, имащ отношение към физическата астрономия или физическата география, който да не може да бъде видян в гениалните комбинации на древните митове. Те отразяват в символична форма както най-важните, така и по-незабележимите причини за движението на небесните тела; в тях е олицетворена природата на всеки феномен, а в митологичните биографии на олимпийските богове и богини добре запознатият с основите на съвременната физика и химия изследовател лесно може да разпознае някои от природните закони, въплътени в маниера на държание и в поведението на античните божества. Атмосферното електричество в своето естествено и латентно състояние се олицетворява обикновено с полубогове и богини, чиято сфера на дейност е ограничена предимно на земята и които проявяват своя електричен темперамент само при случайните си полети в по-високите божествени области, при това винаги в *строго съответствие с увеличаването на разстоянието от повърхността на Земята.* Знамената на Херкулес и Тор никога не са били така смъртоносни, както по времето, когато боговете се издигнали над облаците. Не трябва да забравяме, че преди олимпийският Юпитер да бъде антропоморфизиран от гения на Фидий и (превърнат във всемогъщия Величайши Бог, Божеството на Боговете) да бъде представен за поклонение на простолюдието, в древната и неразбираема наука, наречена символология, той олицетворявал всички космически сили като цяло. Този мит не е бил така метафизичен и сложен, а по-скоро бил правдив и красноречив израз на физичните закони.

Зевс - мъжкият елемент на творението, заедно с Хтония-Веста (Земята) и Метис (водата), първи от Океанидите (женските принципи), според Прокъл и Порфирий били най-главните измежду живите същества. В орфическата теология - най-древната от всички, които се изразявали метафизически, той представлявал ПОТЕНЦИЯ и ДЕЙСТВИЕ, непроявена ПРИЧИНА и ДЕ-МИУРГ (активен творец), като еманация на невидимата сила. В последстващите състояния на демиурга, в съчетание с неговите съпруги, ние намираме всички най-мощни елементи на еволюцията на Космоса - родствените химически елементи, атмосферното електричество, привличането и отблъскването и т.н.

Съдейки по неговите изображения и физически качества, ние можем да си дадем сметка, колко добре древните са били запознати с всички учения на физическата наука в тяхното съвременно развитие. Впоследствие (в разсъжденията на Питагор) Зевс става метафизична троица. Монадата, развиваща се от своето невидимо *, активната* причина, действието и разумната воля - взети заедно формират *тетраксис.* Впоследствие ранните неоплатоници оставили настрана първичната монада (поради нейната пълна непознаваемост за човешкия ум) и размишлявали само за *демиургичната триада* на това божество, като видимо и познаваемо в неговите проявления; оттук и метафизичното продължение на тази представа за

Зевс у Плотин, Порфирий, Прокъл и други философи. Тази триада била приета и от школата на иринейците във второто столетие; най-същественото различие между неоплатоничното и християнското учение се състояло в насилственото смесване на последното с непознаваемата монада, приведена в действие от творческата троица.

В астрономическия си аспект Зевс-Дионис има своето начало в зодиака, в древната слънчева година. В Либия той приема форма на овен и се отъждествява с египетския Амон, който ражда Озирис, бога телец. Озирис е също олицетворение на еманациите на Бащата-Слънце и сам е Слънчев Телец. Праотецът-Слънце е Слънчев Овен, както и Юпитер се явява в образа на овен, а като Юпитер-Дионис (или Юпитер-Озирис) той е представен като бик. Добре известно е, че това животно е символ на творческата сила. Кабалата дава допълнителни пояснения за произхода на това странно почитане на бикове и крави чрез посредничеството на един от нейните главни тълкуватели - Симон-Бен-Йохай.

Нито Дарвин й Хъксли - основателите на учението за еволюцията (и нейното неизбежно допълнение за превръщането на видовете), нито някой друг би могъл да изтъкне каквото и да е против рационалността на този символ, с изключение може би на естественото чувство за неловкост, че древните отново са изпреварили техните данни дори и в това на пръв поглед съвременно откритие. В някоя от следващите глави ще приведем учението на кабалистите, както го е изложил Симон-Бен-Йохай.

Лесно може да бъде доказано, че от незапомнени времена Сатурн (Хронос), чийто пръстен наистина е бил открит от халдейските астролози и символизирането му не е било случайно „съвпадение", се разглеждал като баща на Зевс, докато последният сам не станал баща на всички богове, т. е. висше божество. Той бил Бел или Ваал на халдеите, първоначално пренесен при тях от акадийците. Раулинсън обаче настоява, че последният е „дошъл" от Америка. Ако това наистина е така, тогава се поставя под въпрос фактът, че Бел е само вавилонско олицетворение на индийския Шива (или Бал), бога на всемогъщия огън, съзидаващо и в същото време разрушаващо божество, в много отношения по-висше от самия Брама?

„Зевс - се казва в орфическия химн - е първият и последният, главата и крайниците; от него са произлезли всички неща. Той е човек и безсмъртна нимфа (мъжки и женски елемент); душата на всички неща, главен двигател на огъня, той е Слънце и Луна, извор от океана, демиург на Вселената, една сила, един Бог; могъщ творец и повелител на Космоса. Всичко - огънят, водата, земята, ефирът, нощта, небесата, Метис - първата пазителка (София на гностиците и Сефира на кабалистите); красавецът Ерос, Купидон - всички те се вместват в необятните рамки на неговото величествено тяло."

Този кратък хвалебствен химн лежи в основата на всяка поетична митологична концепция. Въображението на древните се оказало безгранично, както и видимите проявления на самото божество, даващо им теми за техните алегории. Макар че последните изглеждат многообразни, те никога не се отделят от двете основни идеи, неизменно присъстващи като паралелно развитие в техните тайни творения - строгата привързаност в равна степен към физическата и към моралната (или духовната) страна на природните закони. Техните метафизични изследвания никога не се разминавали с научната истина, а религиите им наистина биха могли да се нарекат психофизиологични убеждения на свещенослужители и учени, построени върху утвърдените традиции на миналите времена.

Подобен на слънцето - какъв по-добър образ от този може да се измисли за Юпитер, изобразяван със златни лъчи; как да не се олицетвори тази еманация в Диана, светоносната целомъдрена Артемида, чието старо име било Диктина (което дословно значи *лъч,* от думата „*дикейн").* Луната не свети, а само блещука с отразената светлина на Слънцето; оттук и образът на нейната дъщеря, богинята на Луната и самата Луна, Астарта или Диана. Както и критската Диктина, тя носи венец от вълшебно растение, вечнозелен храст, допирът до който предизвиквал сомнамбулизъм и заедно с това лекувал от него; а като Елития (Джуно

Пронуба) тя е богиня целителка и нейният венец от диктамнус още веднъж доказва дълбоката наблюдателност на древните. Това растение е известно в ботаниката като притежаващо голяма седативна сила и расте в изобилие в планината Дикти в Крит. От друга страна, Луната, според най-големите авторитети по животинския магнетизъм, влияе на соковете (течностите в организма) и на нервните клетки и местата, откъдето идват всички нервни влакна, които играят такава важна роля в месмеризма. При раждане покривали критските жени с тези растения, а техните корени били препоръчвани като най-доброто средство за успокояване на острите болки, както и за снижаване на раздразнителността, която е толкова опасна в този период. Освен това, жените били поставяни в пределите на храма, посветен на тази богиня, а при възможност и направо под преките лъчи на лъчезарната дъщеря на Юпитер - ясната и топла Източна Луна.

Индийските брамини и будисти усложнили теорията за влиянието на Луната и Слънцето (мъжкия и женския елемент) като съдържащи негативни и позитивни принципи, т.е. противоположни магнитни полюси. „Влиянието на Луната върху жените е добре известно" - отбелязвали всички стари автори по магнетизъм;! Енемозер, също както и Дюпре, потвърждават теориите на-индийските ясновидци във всички отношения.

Явното уважение, оказвано от будистите на сапфира - камък, също посветен на Луната, във всички страни е било разглеждано като основано на някакви точни научни данни, а не на обикновено суеверие. Те му приписвали свещена магическа сила, която лесно може да бъде разбрана от всеки, който изучава психическия месмеризъм, тъй като неговата гладка тъмносиня повърхност предизвиква сомнамбуличен феномен (лунатизъм). Различното влияние на цветовете на призмата върху развитието на растенията (и особено на този „син лъч") било забелязано едва неотдавна. Академиците дълго спорили за различната топлинна интензивност на призматичните лъчи, докато накрая цяла поредица от опити, направени от генерал Плезантон, доказали, че под сините лъчи (най-богати на електричество) развитието на растенията и животните придобива невероятна скорост. По такъв начин изследванията на Аморети върху електрическата полярност на скъпоценните камъни показали, че елмазът, гранатът и аметистът са електроотрицателни, докато сапфирът е електроположителен. В действителност, много от старите символи са били просто каламбури на истинските имена.

По такъв начин ние имаме възможност да покажем, че последните научни експерименти само потвърждават това, което е било известно на индуските отшелници много преди да бъде основана която и да е от съвременните академии. Древната индуска легенда гласи, че Брама-Праджамапати, влюбвайки се в собствената си дъщеря Ва (Небе, а понякога също и Зора), приел образа на елен, а Ва - на сърна, и така те извършили първото грехопадение.[232] Виждайки това светотатство, боговете изпитали чувство на ужас и обединявайки своите най-страшни тела - всеки бог имал толкова тела, колкото пожелае, те създали БХУТАВАН А (духа на злото) с цел той да *разруши* въплъщението на първородния грях, извършен от самия Брама. Виждайки това, Брама-Иранягарбха[233] се разкаял горчиво и започнал да повтаря мантри (молитви) за самопречистване, отронвайки в своята тъга върху земята *най-горещата* сълза, която някога е падала от неговите очи; и от нея се образувал първият сапфир.

Тази полусвещена и полународна легенда показва, че индуси-те са знаели кой от цветовете на призмата съдържа най-голямо електричество; освен това, особеното влияние на сапфира било известно така добре, както и на другите минерали. Орфей учи как може да се влияе върху цялата аудитория с помощта на магнит. Питагор обръща особено внимание на цветовете и природата на скъпоценните камъни, а Аполоний Тиански посочва на учениците си техните скрити качества и мени всеки ден пръстените със скъпоценни камъни, избирайки особен камък за всеки ден от месеца по законите на прорицателната астрология. Будистите твърдят, че сапфирът носи спокойствие и хладнокръвие на ума и изгонва лошите мисли, укрепвайки кръвообращението у човека. Същият резултат се постига и чрез електрическа батерия с прав ток, казват специалистите по електричеството. „Сапфирът - според будистите - отваря заключените врати и помещения (за човешкия дух): той предизвиква желание за

молитва и донася повече умиротворение, отколкото другите камъни, но този, който го носи, е длъжен да води чист и праведен живот."[234]

Диана-Луна, дъщерята на Зевс и Прозерпина, представлява земята в периода на нейната активна дейност, а като Диана-Ей-лития-Люцина (според Хезиод) тя е дъщеря на Юнона. Юнона е погълната от Хронос (Сатурн) и възкресена към живот от Океанидата Метис, известна също като Земя. Сатурн в хода на Времето поглъща Земята, което е причина за един от праисторическите катаклизми, и едва когато Метис (водата) покрива с вълни континента, Юнона се възражда в своя предишен облик. Тази идея е изразена в 9-и и 10-и стих на първа глава на „Книгата на Битието". В честите матримониални скарвания между Юнона и Юпитер, Диана винаги е представяна като отвръщаща се от майката и усмихваща се на бащата, макар и да го гълчи за безкрайните му лудории. Тесалийските магьосници (според преданията) били длъжни в периодите на тези лунни затъмнения да привличат вниманието й към Земята с помощта на заклинания и магьосничества, а вавилонските астролози и магове не спирали да свещенодействат дотогава, докато не им се удаде да постигнат мир между скараната двойка богове, след което Юнона „се усмихвала като сияйна и искряща богиня", а Диана, препасвайки своето чело с полумесец, се връщала на своето място за лов в планините.

Оставаме с впечатлението, че тази легенда показва различните фази на Луната. Ние, живеещите на Земята, винаги виждаме само едната страна на нашия светещ спътник, който по такъв начин обръща *гръб* към своята майка Юнона. Слънцето, Луната и Земята постоянно изменят положението си по отношение един към друг. При *новолуние* често настъпва промяна на времето и понякога ветровете и ураганите могат да бъдат достатъчен намек за конфликта между Слънцето и Земята, особено ако първото е закрито с буреносни облаци. Освен това, новата луна е невидима, докато нейната тъмна страна е обърната към нас; и едва след *примирието* на Слънцето и Земята тази ясна месечина става видима от тази страна, която е по-близо до Слънцето, макар че в това време Луната не се осветява от *преки* слънчеви лъчи, а само от слънчевата светлина, отразена от земята към луната. Ето защо казват, че халдейските астролози и магьосниците от Тесалия, които по всяка вероятност са наблюдавали и добре са познавали пътя на небесните тела, със своите чародейства са заставяли Луната да се спусне на Земята, т.е. да покаже свето лице, което тя е могла да направи само след като получи „сияещата усмивка" на своята майка Земя, с която последната я дарявала след одобряването със слънчевия си съпруг. Тогава Диана-Луна, украсявайки своето чело с полумесец, се връщала обратно да ловува в *своите планини.*

Ако подложим на съмнение знанията на древните (като основани на „*суеверни* изводи", направени въз основа на естествени феномени), то това би било същото, както ако след 500 години нашите потомци обявят учениците на професор Балфур Стюард за древни невежи, а него самия - за лековерен философ. Съвременната наука, в лицето на този джентълмен, се съгласи да проведе опити за установяване на връзката между слънчевите петна и болестите по картофите и вече откри такава; тя призна също така, че „Земята се намира под силното влияние на процесите в слънцето"[235]; и оттук възниква въпросът, по силата на каква логика древните астролози трябва да бъдат представяни като смахнати или като отявлени мошеници? Между описателната (естествената) и прорицателната астрология съществува такава връзка, каквато има между физиологията и психологията, т.е. между физическата и моралната страна на нещата. Ако в последващите векове тези науки са деградирали до нивото на шарлатантство, благодарение на някои самозванци, то нима е справедливо да разпространяваме всички обвинения и върху онези велики хора на миналото, които с упоритите си изследвания и праведен живот са увековечили имената на Халдея и Вавилон? Древните учени, които (според последните открития) са успели от купола на „обвитата с облаци" обсерватория на Бел да направят толкова точни астрономични изследвания във времето на далечното минало, в период „около 100 години от момента на всемирния потоп", както и изчисленията на професор Дрейпър, едва ли могат да бъдат наречени лъжци и невежи.

Ако техният подход за довеждане на великите астрономически истини до съзнанието на масите се отличава от „образователната система" на нашето столетие и предизвиква у някои насмешка, то все пак остава открит въпросът, коя от двете системи е по-добра? При древните науката вървяла ръка за ръка с религията и идеята за Бога била неотделима от неговото творение. В същото време, когато в нашия век едва ли ще се намери един човек на десет хиляди, който знае, че планетата Уран (ако той въобще е чувал за нейното съществуване) е *следващата* след Сатурн, че тя обикаля около Слънцето за 84 години, че Сатурн се намира зад Юпитер и се нуждае от 29 години и половина, за да направи пълна обиколка по своята орбита, като в същото време Юпитер прави своя кръг за 12 години; невежите народни маси на Вавилон и Гърция са запечатали в своето съзнание, че Уран е баща на Сатурн, а Сатурн - баща на Юпитер, и ги почитали (тях и техните спътници) като божествени. Предвид на обстоятелството, че европейците са открили Уран едва през 1871 година, отново възниква въпросът, дали това „любопитно съвпадение", забелязано в приведените по-горе митове, е отново плод на обикновена случайност?

Достатъчно е да отворим най-простата астрологична книга и да сравним описанието на дванадесетте Дома с последните астрономични открития за природата на планетите и елементния състав (строеж) на всяка звезда, за да се види, че без какъвто и да е електроскоп древните отлично са били запознати с тази тематика. Ако богините на нашата собствена планета по нищо особено не се отличават от другите богове и богини, а всички те са сходни по своята физическа природа, нима това не значи, че часовите, които водели своите наблюдения от кулата Бел и денонощно общували с евхемеризираните[236] божества, по-рано от нас са открили принципа на единството в цялата природа и че планетите над тях са образувани от съвсем същите химически елементи, както и нашата собствена. Слънцето в Овен (Юпитер) е показан в астрологията като мъжки ежедневен, кардинален, равноденствен, източен знак, горещ и сух, напълно отговарящ на характера, който го определя като ветрен (непостоянен) „Баща на боговете". Когато Зевс-Акриос се гневи, той изважда от своя огнен пояс мълнии (гръмови стрели) и ги хвърля от небето. Той разкъсва облаците и стоварва, както Юпитер Плювиус, *потоци от дъжд.* Той е най-великият сред боговете и неговите движения са бързи като самата мълния. Юпитер, както е известно, се върти около своята ос толкова бързо, че неговата екваториална област се движи със скорост от 450 мили в минута. Учените отбелязват, че огромният излишък на центробежна сила на неговия екватор е причина планетата силно да се сплеска на полюсите; и на о. Крит Юпитер е изобразяван без уши. Дискът на планетата Юпитер е пресечен от различни по широчина тъмни пояси, като е възможно те да са свързани с неговото осово въртене и да са се появили в резултат на атмосферните му пертурбации. Лицето на Зевс-Отец, казва Хезиод, също се покрило с гневни петна, когато той открил, че Титан е готов да въстане срещу него.

В книгата на мистър Проктър астрономите като че са обречени от провидението да се срещат с различен род забавни „съвпадения"; той наистина привежда много случаи от „множеството" и даже от *„хилядите факти".* Към този списък може да се добави и личният опит на цяла армия египтолози и археолози, които напоследък бяха избрани за любимци на капризния *Негово Величество Случай,* който изглежда се забавлява да избира „състоятелни араби" и други източни джентълмени, които да играят ролята на добри *гении* за учените-ориенталисти в решаването на техните проблеми. Професор Еберс станал един от последните Му *любимци.* Разчу се нашироко, че винаги когато на Шамполион не достигали някакви важни звена в неговите изследвания, той ги намирал по най-различни и неочаквани пътища.

Волтер, най-великият от „езичниците" на XVIII век обичал да казва, че ако няма Бог, хората сами щели да го измислят. Волней, друг известен „материалист", никъде в своите многобройни трудове не си позволява да отрича съществуването на Бога; напротив, той няколко пъти ясно твърди, че Вселената е творение на „Всепремъдрия" и изразява убеждението, че съществува Върховна сила, Вселенска и тъждествена Причина, известна под

названието Бог. В края на своя живот Волтер става пйтагореец и като равносметка казва: „Аз загубих четиридесет години от моето поклонничество... търсейки философския камък на Истината. Съветвах се с всички адепти на древността - Епикур, Августин, Платон, Малбранш и останах в неведение... Всичко, което успях да разбера от сравненията и комбинациите на системите на Изтока, е дълбоката истина, че „случайност" е дума, лишена от смисъл. Светът е създаден по законите на математиката."

Ние споделяме убеждението, че препъни-камъкът на мистър Проктър е същият, в който се спъват всички учени материалисти, чиито възгледи той само повтаря; той сляпо смесва физическите и духовните проявления на природата. Самата му теория за възможната индуктивна причинност, подтикнала древните да вярват във *висшите* въздействия на по-отдалечените планети (в сравнение с известните и потенциални въздействия на Слънцето и Луната върху нашата Земя), показват насоката на неговите разсъждения. Доколкото науката *твърди,* че Слънцето ни дава физически *топлина* и *светлина,* а Луната влияе на морските приливи и отливи, той мисли, че древните са били в правото си да допуснат, че и останалите небесни тела оказват някакъв особен вид физически въздействия върху хората и косвено върху тяхната съдба. Тук ще си позволим да направим едно необходимо отклонение.

За незапознатия с езотеричните учения на древните е много трудно да твърди какво точно те са мислели за небесните тела. Макар че филологията и сравнителната теология започнаха трудна аналитична работа, те все още разполагат с много оскъдни резултати. Алегоричната форма на преданията често отвеждала по-късните изследователи толкова далече встрани, че те смесвали причините и следствията (и обратно). В неясния феномен на корелациите на силите даже най-големите наши учени срещат големи затруднения при обяснението, коя от тези сили е причина, и коя - следствие, доколкото всяка може да се измени и последователно да бъде и едното, и другото. Така, ако попитаме физиците: „Светлината ли генерира топлина, или последната провежда светлина?", то по всяка вероятност бихме получили отговор, че разбира се светлината дава топлина. Отлично, но как по-точно? Създава ли Великата Причина (творецът) отначало светлина, или той отначало създава слънце, което се разглежда като единствен източник на светлината, а следователно и на топлината? Тези въпроси на пръв поглед могат да изглеждат невежи, но ако ги разгледаме по-дълбоко, те могат да придобият друго значение. Според „Книгата на Битието" Господ в началото сътворил Слънцето, Луната и звездите. Тази величайша неточност, от гледна точка на точната наука, доставила много радост на материалистите. Те биха могли да се смеят, колкото си искат само ако тяхното учение, че светлината и топлината в нашата планетна система се получават от Слънцето, си осигури статут на неприкосновеност. До неотдавна нищо не заплашваше тази теория, която (поради липса на по-добра) „самоотвержено царстваше в империята на хипотезите". Древните слънцепоклонници обаче са разглеждали Великия Дух като Бог на природата, идентичен с нея, а Слънцето като божество, „в което пребивава Властелинът на Живота". Рама е слънцето, според индуската теология, а „слънцето е източникът на *душите и на целия живот".* Агни, „Божественият Огън", божеството на индусите е слънце[237], тъй като огън и слънце - това е едно и също. Ормузд е светлина, Бог на слънцето и жизнедател. В индуската философия „душите се раждат от световната душа и се връщат към нея, както искрите към огъня". А на друго място е казано, че „слънцето е душата на всичко; всичко е произлязло от него и ще се върне към него", което значи, че слънцето се подразбира тук алегорично и става дума за *централното,* невидимо слънце, за БОГА, чието първо проявление е Сефира, еманацията на Ейн-соф, накратко казано - Светлината.

„И аз видях как буйният вятър идваше от север, голям облак, кълбящ се огън и сияние около него - казва Йезекиил (1, 4, 22 и т.н.), - а над подобието на престол имаше нещо като човек върху него. И аз видях като че пламтящ метал, като че огън вътре и около него." Данаил също разказва за „древни времена" и за кабалистичния Ейнсоф, чийто престол е като „огнен пламък", а колелата Му - като пламтящ огън. Огнена река излизаше и се движеше пред него."[238]

Както у езичниците дворецът на Сатурн бил от пламък и на седмото небе, така и еврейският Йехова има „дворец от огън на седмото небе."[239]

Ако ограниченият обем на този труд позволи, ние лесно можем да покажем, че никой от древните (включително и слънцепок-лонниците) не смятал нашето видимо слънце за нещо друго, освен за емблема на невидимия метафизичен бог-слънце. Те също така НЕ вярвали в това, което ни учи съвременната наука, а именно, че топлината и светлината произлизат от *нашето* слънце и че тази звезда надарява с живот цялата наша видима природа. „Неговото сияние не помръква - се казва в Риг-Веда, - интензивното сияние, всепроникващите, непреходни, неугасващите лъчи на АГНИ не спират нито денем, нито нощем..." Очевидно тук се говори за духовното, централното слънце, чиито лъчи са всепроникващи, непреходни, явяващи се вечен и безграничен жизнедател. *То* е точка, център на кръга, вечен огън на духа, душата и духът на всепронизващия ефир, отчаяние и загадка за материалистите, които все някога ще разберат, че това, което заставя многочислените космически сили да се проявят в безкрайни съотношения (корелации), е не друго, а божественото електричество, или по-скоро *галванизмът,* и че слънцето е само един от мириадите *магнити,* разпръснати в пространството. В Слънцето има не повече топлина, отколкото в Луната или в множеството блещукащи звезди, изпълващи пространството. Не съществува ГРАВИТАЦИЯ, такава, каквато я е разбирал Ню-тон[240], а само магнитно привличане и отблъскване, и единствено благодарение на магнетизма движението на планетите от Слънчевата система по техните орбити се регулира от още по-мощния магнетизъм на Слънцето, а не от теглото или гравитацията: Учените постепенно ще осъзнаят и това, и още много други неща; а дотогава трябва да бъдем доволни, че просто ни се присмиват, а не са ни изгорили живи като нечестивци или не са ни пратили в лудницата. Законите на Ману са в основата на ученията на Платон, Филон, Зороастър, Питагор и Кабалата. Езотеризмът на всяка религия може да бъде разшифрован само с тяхна помощ.-Кабалистичната доктрина на алегоричните Баща и Син е идентична с основните положения на будизма. Мойсей не е могъл да разкрие пред тълпата нито висшите тайни на религиозните умозрения, нито космогонията на Вселената; всичко това лежи в индуските представи, умно маскиращи светая светих на езотериката и въвеждащи в заблуждение много коментатори на теологията.[241] В последно време кабалистичните ереси получиха неочаквана подкрепа от страна на друговерците теории на Плезантон. Според неговото мнение (което се подкрепя от факти, много по-безспорни, отколкото у ортодоксалните учени), пространството между слънцето и земята вероятно е запълнено от материална среда, която съответства на нашата кабалистична астрална светлина. Преминаването на светлината през тази среда по необходимост създава огромно триене. Триенето генерира електричество; и именно това електричество и неговият относителен магнетизъм създават тези страшни сили на природата, които предизвикват ВЪВ, НА и ОКОЛО нашата планета различни изменения, с които ние навсякъде се срещаме. Той доказва, че земната топлина не може пряко да се извлича от Слънцето, тъй като топлината има свойството да се издига. Силата, която действа на топлината, е отразяваща, и доколкото тя се асоциира с положителното електричество, тя се притегля към горните слоеве на атмосферата от тяхното отрицателно електричество, което винаги е свързано със студа, който се противопоставя на положителното електричество. Той укрепва своята позиция с аргумента, че земята (когато е покрита със сняг и не могат да й действат преките слънчеви лъчи) е най-топла там, където снегът е най-дълбок. Това той теоретично обосновава с твърдението, че външната радиация на земната топлина, бидейки заредена с позитивно електричество, се среща на *повърхността* на земята със снега, зареден отрицателно, и произвежда топлина.

По такъв начин той доказва, че не на слънцето трябва да сме задължени за светлината и топлината и че светлината е създадена (самородено) и започва да съществува от момента, в който божеството го „*пожелае"* и произнесе заповедта: „Да бъде светлина"; това е независимият материален агент, който произвежда топлината чрез триене, за сметка на

своята огромна, безкрайна скорост. Накратко казано, това е първата кабалистична еманация, с която ни запознава генерал Плезантон, тази Сефира, или Божествена МЪДРОСТ (женски принцип), която в съчетание с Ейн-соф, божествения РАЗУМ (мъжки принцип), създава всичко видимо и невидимо. Той иронизира разпространената теория за нажеженото Слънце и неговото газообразно състояние. Отражението от слънчевата фотосфера, казва той, минавайки през планетните и звездните пространства, е длъжно по такъв начин да създава огромни запаси от електричество и магнетизъм. Електричеството, в резултат на съединяването на противоположните му полярности, отделя топлина и надарява с магнетизъм всяка субстанция, способна да го възприеме. Слънцето, планетите, звездите, мъглявините - всички са магнитни и т.н.

Ако на този мъжествен джентълмен се удаде да докаже своите идеи, бъдещите поколения няма да бъдат склонни да се смеят над Парацелз и неговата звездна и астрална светлина и над неговото учение за магнитното въздействие на звездите и планетите, оказвано върху всички живи същества, растения и минерали на нашата планета. Освен това, ако хипотезата на Плезантон бъде доказана, трансценденталната слава на професор Тиндал ще помръкне. Според общественото мнение генералът извършва недопустимо нападение върху учения физик, приписвайки на слънцето топлопроводна способност, която той изпитал по време на престоя си в Алпите и която съществувала просто за сметка на неговото собствено жизнено електричество.[242]

Появяването на такива революционни идеи ни придава смелост да запитаме представителите на науката - могат ли те да ни обяснят *защо* приливите и отливите са свързани с въздействието на Луната? Фактически те не могат да ни обяснят даже такъв известен феномен като този, в който няма нищо тайнствено дори за неофита на алхимията или магията. Би ни се искало да разберем също толкова ли са безсилни да ни отговорят защо лунните лъчи са така вредни и даже фатални за някои организми; защо на някои места в Африка и Индия човек, спящ под лунна светлина, често полудява; защо кризите при някои заболявания съвпадат с лунните фази; защо сомнамбулите най-често се активизират при пълнолуния и защо градинарите, фермерите и лесничеите са така убедени, че развитието на растенията е зависимо от лунното влияние? Някои видове мимози последователно отварят и затварят своите венче-листчета, ако пълната луна излезе иззад облаците. У индусите от Траванкор има популярна и твърде многозначителна пословица, която казва: „Нежните думи са по-добри от грубите, морето се притегля от прохладната луна, а не от жаркото слънце". Възможно е човекът или хората, създали тази пословица, да са знаели повече за причината на това притегляне на водата от Луната, отколкото знаем ние. Така, ако науката не може да обясни причината за това физическо притегляне, какво може тя да знае за онова психично и окултно влияние, което оказват небесните тела върху хората и тяхната съдба, и защо отхвърля това, неправилността на което не може да докаже? Ако някои свойства на Луната през цялото време оказват съществено влияние, добре известно на хората от личния им опит, то не можем ли по същата логика да допуснем възможността, че и други съчетания на звездните влияния могат също да притежават по-голяма или по-малка сила?

Читателят сигурно си спомня какво казват учените автори на „Невидимата Вселена" по повод влиянието, оказвано върху вселенския ефир от такава незначителна причина като еволюцията на мислите на един човешки мозък; в този смисъл не изглежда ли още по-убедително, че странните импулси, предавани върху тази всеобща среда от мириади огнени тела, носещи се в „междузвездните глъбини", могат в голяма степен да влияят върху нас и земята, на която живеем? Ако астрономите не могат да ни обяснят окултния закон, по силата на който облаците от космична материя се събират в звездни светове, които после заемат своето място във величествената процесия, непрестанно движеща се около някаква централна точка на притегляне, как може някой да се осмели да каже какви точно тайнствени влияния могат или не могат да преминават през пространството и да оказват въздействие върху формите на живот на тази или друга планета? Почти нищо не е известно за законите на

магнетизма и за тяхното въздействие върху нашите тела и умове; а това, което е известно и освен това е било отлично продемонстрирано, се приписва на случая или на любопитните *съвпадения.* Благодарение на тези съвпадения[243] узнаваме, че има периоди, когато някои болести, склонности, успехи и нещастия се случват при хората по-често от нормалното. Има, също така, времена на епидемии в моралната и физическата област. В една епоха „духът на религиозната полемика предизвиква най-жестоките страсти, на които е способна човешката натура, възбужда взаимни преследвания, кръвопролития и войни. В други случаи епидемиите на съпротивление срещу авторитетите се разпространяват бързо и едновременно обхващат половината свят (както в 1846 г.). Отново *масовият характер* на менталните феномени се обяснява с ненормалните физиологични условия, влияещи на хиляди хора, автоматично лишавайки ги от всичко и давайки повод на разпространеното мнение за обсебване от дявола, мнение до известна степен оправдано от тези сатанински страсти, емоции и постъпки, съпровождащи тези условия. В един от периодите се появява масова тенденция към уединение и съзерцание, оттук и безбройните привърженици на самотата и отшелничеството; в друг период доминира *манията за действие,* поставяща си за крайна цел някакъв утопичен план, в еднаква степен непрактичен и непригоден, оттук и множеството напускащи своите родни места в търсене на страни, където камъните са златни, или за да почнат изтребителна война за завладяване на безполезни територии и непроходими пустини."

Авторът на приведените по-горе цитати казва: „Семената на , злото и престъпленията, бидейки посети под повърхността на обществото, поникват и дават плодове със страшна' бързина и поразителна последователност".

Науката стои безмълвна пред лицето на тези поразителни феномени и дори не се опитва да разгадае техните причини. Древните (с тяхното уж „невежество") напълно осъзнавали, че взаимната връзка между планетните тела е толкова съвършена, както и между кръвните телца, плаващи в една течност, и че всеки от световете е подложен на сложните влияния на всички останали и на свой ред той въздейства върху другите. Така, както планетите се различават по своите размери, разстояние и активност, така е различна и интензивността на техните импулси, предавани на ефира (астралната светлина), и е различна силата на магнетизма, както и на други невидими сили, излъчвани от тях в различните небесни аспекти. Музиката е комбинация и модулация на звуците, а звукът е следствие от вибрациите на ефира. Така, ако импулсите се предават на ефира като различни ноти на музикален инструмент, то не е трудно да се разбере, че „музиката на сферите" на Питагор не е просто фантазия и че някои съотношения на планетите могат да предизвикат нарушение в ефира на нашата планета, а оттук и в покоя и хармонията на другите планети. Някои видове музика ни довеждат до бяс, а други потапят душата във възвишено религиозно настроение. Накрая, едва ли ще се намери човешко същество, нереагиращо на определени вибрации на атмосферата. Същото е с цветовете. Някои цветове ни възбуждат, а други ни успокояват и радват. Монахинята се облича в черно, символизирайки с това отчаянието на духа, потиснат от осъзнаването на първородния грях; годеницата (булката) от своя страна се облича в бяло; червеният цвят възбужда яростта на някои животни и т.н. Ако хората и животните са подложени на влиянието на тези почти нищожни вибрации, защо тогава се отрича, че всички ние сме пронизвани от неизмеримо по-мощните вибрации, действащи в мащабите на комбинираното влияние на звездите?

„Известно е - казва д-р Елам, - че някои патологични условия имат тенденцията да се превръщат в епидемия *под влиянието на неустановени причини...* Ние виждаме колко е силна тенденцията на веднъж изказаното мнение да прераства в обществена епидемия - никаква точка на зрение, никакво разсъждение няма да се стори достатъчно абсурдно, когато приеме такъв масов характер. Ние наблюдаваме как едни и същи идеи се възпроизвеждат циклично и *отново се появяват в последващи векове.* Няма престъпление (дори и най-ужасното), което да не е получило широко разпространение. Убиването на хора, на деца, самоубийството,

отравянето и други сатанински обсебвания... при епидемиите причината за бързото им разпространение в определени периоди си *остава тайна!"*

Тези няколко реда съдържат един неопровержим психологичен факт, описан от перото на майстор, и в същото време това е почти признание за пълно невежество: „*Причините още не са открити".* Защо не бъде по-откровен и не каже веднага: *,^е могат да бъдат открити със съвременни научни методи".*

Отбелязвайки епидемията от палежи, д-р Елам цитира от „Аналите на обществената хигиена" следните случаи: „Девойка на възраст около 17 години била арестувана по подозрение, че два пъти е подпалила жилища, подчинявайки се на някакъв инстинкт, на непреодолима потребност... Осемнадесетгодишен юноша извършил много подобни деяния. Той не бил под властта на някаква страст, но избухването на пламъка предизвиквало у него много приятно чувство."

Кой не е забелязал в колоните на ежедневната преса множеството подобни инциденти? Те се набиват на очи постоянно. Деветдесет процента от случаите на убийства и други отвратителни и сатанински престъпления обикновено се обясняват с *непреодолимо обсебване.* „Някой ми нашепваше постоянно в ухото... някой непрестанно ме подтикваше и ме водеше." Такива са честите признания на престъпниците. Лекарите приписват тези халюцинации на разстроената психика и наричат импулса към човекоубийство временен *лунатизъм.* А нима самият лунатизъм е добре разбран от психолозите? Нима за неговите причини досега е предложена някаква хипотеза, способна да устои на предизвикателството на безкомпромисното изследване? Нека противоречивите трудове на съвременните психиатри да говорят сами за себе си.

Платон разглежда човека като играчка на стихията на необходимостта, в която той встъпва още с появяването си в този материален свят. Върху него влияят външни фактори и *демонични* причини, както смятал и Сократ. Физически чистият човек *е* щастлив, тъй като ако неговата *външна* душа (тяло) е чиста, тя укрепва и второто (астралното тяло) или душа, наричана *висши смъртна душа,* която, макар и подложена на своите грешки, винаги е на страната на разума против животинските стремежи на тялото. Силните желания у човека възникват като резултат от потребностите на неговото тленно материално тяло; същото е в сила и за много други болести. Макар че Платон понякога приема престъпленията за неволни, защото те възникват (както и болестите на тялото) в резултат на външни причини, той отчетливо разграничава тези причини и фатализмът, който той признава, не изключва възможността да бъдат избегнати (причините) , дори ако болката, страхът, гневът и другите чувства са били дадени на хората по необходимост, „ако ги победи, човек ще живее праведно, а ако бъде победен от тях - неправедно."

Дуалистичният (двойственият) човек, т.е. този, който е бил напуснат от божествения безсмъртен дух, оставайки само с животинска форма и астрално тяло (по Платон - висша смъртна душа), се отдава във властта на инстинктите, тъй като е бил победен от всички грехове, унаследени от материята. От този момент той става послушно оръдие в ръцете на невидимите същности, които се носят в атмосферата и са готови всяка минута да обсебят този, който справедливо е бил напуснат от неговия собствен безсмъртен двойник - божествения Дух, наричан от Платон „гений". Според този велик философ и посветен, „човекът, който е живял правилно, в определеното му време ще се върне в обителта на своята звезда и там ще изпита блаженство и щастие. Ако той претърпи поражение, то в следващото си раждане ще стане жена и ще бъде слаб и безпомощен като жена.[244] Ако той не се избави от пороците в това състояние, ще бъде превърнат в някакво животно, на което е приличал по време на извършваните от него отрицателни постъпки, и това превръщане и тежък труд няма да се прекрати дотогава, докато той не последва заложения у него изначален закон за подобието и тъждествеността и с помощта на разума не преодолее проявлението на неспокойните и неразумните *елементали* (елементални духове), породени от огъня, въздуха,

водата и земята, и не възвърне отново своята предишна форма и добрия си нрав."

Доктор Елам обаче мисли по друг начин. В своята книга „Проблеми на лекаря" той казва: „Причината за бързото разпространяване на някои епидемични заболявания, които ние наблюдаваме, остават загадка". Що се отнася до подпалванията, той отбелязва, „че във всичко това няма нищо загадъчно", макар епидемията мощно да се развива. Голямо противоречие! Де Квинси в своя статия под заглавие „Убийството се смята за едно от прекрасните изкуства" разказва за епидемията от убийства между 1585-1635 г., когато седмина от най-видните хора на своето време паднали от ръката на убийци и нито той, нито някой от другите коментатори могли да обяснят загадъчната причина на тази човекоубийствена мания.

Ако поискаме обяснение, тези господа (толкова претендиращи за званието „философ") ще бъдат задължени да ни го дадат. Те ще отговорят, че много *по-научно* е да се приписват такива епидемии на „възбуждането на умовете", на „...времената на политически вълнения", на „подражанието и порива", на „... лесно възбудими и лениви младежи" и на „*истерични девици",* отколкото наивно да се търси обяснение в суеверните предания и хипотетичния (предполагаем) астрален свят. Струва ни се, че ако благодарение на някаква фатална неизбежност, *истерията* напълно изчезне от човешкото битие, медицинското братство би изпаднало в пълно объркване и не би могло да обясни цяла поредица от феномени, които сега много удобно се обединяват под названието „обичайни симптоми при определени патологични условия на нервните центрове". Истерията е използвана досега като последно спасително средство за патолозите скептици. Започне ли дрипавата селска девойка внезапно да говори на различни чужди езици, за който до този момент не е и чувала, и да съчинява стихове, се казва - „*истерия. Л*евитира ли медиум пред очите на дузина свидетели, излизайки от единия прозорец на триетажен дом и връщайки се през другия прозорец, тогава - „разстройство на нервните центрове, съпровождащо се с *колективна* истерична мания".

По време на спиритичен феномен някаква невидима ръка метнала по дължината на цялата стая шотландски териер. Той, в своето салто, разбил на парчета полилея под тавана, висок 18 фута, и паднал като мъртъв, отново - „*халюцинация на* бяс"!

„У истинската наука няма вяра - казва д-р Фенвик в „Странна история" на Булвър-Литън. - Истинската наука познава само три състояния: отрицание, убеденост и огромния интервал между тези две състояния, което не е вяра, а „*суеверно съждение".* Такава вероятно е била истинската наука в дните на д-р Фенвик. В нашето време науката се развива по друг начин: тя или категорично отрича всичко, без каквото и да било предварително изследване, или стои между отрицанията с речник в ръка и изобретява нови гръко-латински названия за някакви несъществуващи форми на истерия!

Колко често големите ясновидци и адепти на месмеризма са описвали епидемичните и *физическите* (макар и невидими за другите) проявления, тъй като с предвиждащото си зрение те можели да съзерцават астралния свят. Науката им приписва епилепсия, неврохуморални и други разстройства, имащи *соматичен произход.* Независимо от това, те са твърдели, че „електрическите вълни" понякога претърпяват силни пертурбации и са посочвали пряката връзка между това смущение в ефира и свирепстващите след това умствени и физически епидемии. Науката обаче не забелязвала нищо подобно и продължавала своя енциклопедичен труд, измисляйки нови названия за старите неща.

„Историята - казва Дьо Поте, кралят на френските месмеристи - твърде добре помни печалните рекорди на магьосничеството. Тези факти са прекалено реални и твърде явно свидетелстват за ужасните злодеяния на това изкуство, за неговите чудовищни злоупотреби. Как ми се удаде да открия това изкуство? Къде го научих? В моите размишления? Не. Самата природа ми разкри тази тайна. И как? Представяйки я пред моите очи, без да бърза, докато аз сам потърсих тези неоспорими факти на вълшебства и магии... Какво е това, в края на краищата, което наричат сомнамбуличен сън (лунатизъм)? Това е *резултат от силно*

магично въздействие. А какво създава тези притегляния, *тези внезапни импулси,* тези свирепстващи епидемии на необузданост, антипатии, кризи, конвулсии, които придобиват хроничен характер? Какво ги определя, ако не същата тази причина, за която вече споменахме, този агент, така *добре известен на древните!* Това, което вие наричате нервен флуид (или магнетизъм), в старите времена се е наричало *окултна сила,* могъщество на душата, власт, *магия!"*

„Магията се основава на съществуването на един сложен свят *вън,* а не *вътре* в нас, с който ние можем да влезем в контакт чрез известно изкуство и практика. Стихията, *съществуваща в природата,* непозната за мнозинството от хората, завладява човека и го изсушава и разрушава подобно на ураган, помитащ тръстика. Тя разхвърля хората надалеч, нанася им удари *едновременно на хиляди места,* но те не могат да открият този невидим враг, за да се защитят от него. Всичко това може да бъде *демонстрирано,* но способността на тази стихия да избира приятели и любимци и да се подчинява на техните мисли, да отговаря на техните въпроси и да разбира значението на *начертаните знаци* - ето това хората не могат да осъзнаят, това техният разум отхвърля, ето това е, което видях; и аз говоря тук по тези въпроси, особено подчертавайки, че за мен този факт е *истина,* доказана завинаги."[245]

„Ако се задълбоча в повече подробности, всеки веднага ще разбере, че действително съществуват *около нас,* както и *в нас,* тези тайнствени същества, имащи сила и форма, които се появяват и си отиват по желание, независимо от добре затворените врати." По-нататък големият месмеризатор ни учи, че способността да управляваме тези сили е „физическо свойство", произтичащо от нашия организъм... с него са надарени всички тела... всичко може да бъде проводник на магически действия и на свой ред да съхранява способността за такова въздействие. Тази теория е обща за всички философи херметици. *Силата на този флуид е такава, че никакви химически или физически сили не са в състояние да го разрушат...* съществува много слаба аналогия между безтегловните флуиди, известни на физиците, и този животински магнетичен флуид."[246]

Ако сега се обърнем към средните векове, сред другите философи ние ще срещнем и Корнелий Агрипа, който ни казва абсолютно същото: „Постоянно изменящата се универсална сила, „световната душа", може да оплодотвори всичко, каквото и да е то, вселявайки в него своите божествени свойства. Тези предмети придобиват дар да ни предават всичките свои качества, ако ги използваме съгласно формулата, преподавана от *науката.* Достатъчно е да ги носиш известно време, за да почувстваш тяхното непосредствено влияние върху душата, както и върху тялото.

Бидейки част от тази същност, от която се състои всичко създадено, човешката душа може да притежава *удивителна сила.* Който владее тази тайна, може да достигне в науката и познанието такива висоти, до които неговото въображение е способно да го издигне, но той може да направи това само при наличие на тясна връзка с тази универсална сила... Тогава истината може завинаги да се разкрие пред неговите духовни очи. Това е било доказвано многократно с конкретни факти, тъй като те са били видими [за пророците - бел. ред.] и са били описвани предварително. Времето и пространството изчезват пред орловите очи на безсмъртната душа., нейната мощ става безгранична., тя може да се пренесе през пространството и да обгръща със своето присъствие човека, *независимо от разстоянието;* тя може да прониква в него и да го заставя да чуе гласа на онзи човек, на който принадлежи, сякаш той се намира в същата стая."[247]

Ако отсъства желание да се търсят доказателства и да се получи информация от средновековната херметическа философия, ние можем да отидем още по-далече в дълбоката древност и да изберем от големия брой философи от дохристиянския период този от тях, който най-малко може да бъде обвинен в суеверие и доверчивост, например Цицерон. Разказвайки за съществата, които той нарича „*богове",* и за това, че те са или духове на хора, или атмосферни духове, почтеният оратор казва: „Ние знаем, че от всички живи същества

човек е създаден най-съвършен, а тъй като боговете се отнасят към това число, те трябва да имат човешки облик... Аз нямам предвид, че боговете имат плът и кръв, а казвам, че те *изглеждат* така, сякаш имат плът и кръв... Епикур, за който невидимите неща били също толкова осезаеми, както ако ги докосвал с пръсти, ни учи, че боговете са обикновено невидими, но все пак те са осезаемо познаваеми. Те не са тела с определена плътност, но вие можете да ги познаете по *преходните* им образи; доколкото в безкрайното пространство те имат достатъчно количество *атоми за създаването на тези изображения,* те се появяват пред нас., и ни помагат да разберем какво представляват тези щастливи, безсмъртни същества."[248]

„Когато посветеният - казва от своя страна Елифас Леви -става съвършено светоносен, той се свързва с божествените същности и при желание чрез силата на волята управлява *магнетичните* вибрации на астралния свят... които могат да се превръщат в човешка светлина. В момента на зачатието тя (светлината) става *първата обвивка на душата.* В съчетание с най-фини флуиди тя формира ефирното тяло *(звездния фантом),* който напълно се освобождава *само* в момента на смъртта."

Да се проектира това ефирно тяло на каквото и да е разстояние, да му се придава голяма обективност и осезаемост по пътя на кондензиране около него на флуидната форма на изначалната субстанция - всичко това е най-великата тайна на адептите на *магията.*

Теургичната магия е последното проявление на окултната психична наука. Академиците я отхвърлят като бълнуване на болен ум или я клеймят като позорно шарлатанство. Ние решително им отказваме правото да изказват своето мнение по въпроси, с изследването на които те никога не са се занимавали. Тяхното истинско ниво на информираност в тази област им дава не повече право да съдят за магиите и спиритизма, отколкото островитянинът от остров Фиджи да изказва своето мнение за трудовете на Фарадей или Агасиз.

Всичко, което те ще могат някога да направят, е да поправят грешките на своите предшественици. Почти преди три хиляди години, още до Питагор, древните философи твърдели, че светлината има тегло, следователно тя е материя и представлява сама по себе си сила. Корпускулярната теория, благодарение на някои грешки на Нютон, била осмяна, а вълновата теория, разглеждаща светлината като безтегловна - приета. Сега светът е изплашен от мистър Крукс, който вече претегля светлината с помощта на радиометър. Питагорейците поддържали мнението, че нито Слънцето, нито звездите са източници на светлина и топлина, и че първото е само техен посредник. Съвременните школи ни учат друго.

Същото може да се каже и относно нютоновия закон за гравитацията. Строго следвайки доктрината на питагорейците, Платон вярвал, че гравитацията не е просто закон за магнитното притегляне на малките тела към големите, но също така и магнитно отблъскване на подобните и привличане на противоположните.

„Противоположното по природа - казва той, - съединявайки се заедно, естествено чувства враждебност едно към друго."[249] Изследванията на Барт и Швейцер не оставят почти никакви " съмнения в това, че древните били добре запознати с взаимното притегляне на желязото и магнита, както и с отрицателните и положителните полюси на електричеството, но под други названия. Взаимната магнитна връзка между орбитите на планетите, които са магнити, била за тях установен факт, и аеролитите не само били наричани от тях магнитни камъни, но и били използвани в мистериите за същите цели, за които ние сега употребяваме магнитите. Ето защо професор А. М. Майер от Института по технология на Стивънс, заявил през 1872 година, че Земята е голям магнит и че „при всяко вълнение на повърхността на Слънцето магнетизмът на Земята претърпява дълбоко нарушение на равновесието, предизвикващо сътресение на магнитите в нашите обсерватории и създаващо грандиозни избухвания на северното сияние." Всъщност тук Майер само добре изложил това, което знаели древните философи.

Чудесата, извършвани от служителите на теургичната магия, са толкова достоверни и тяхната очевидност (ако свидетелствата на хората въобще нещо значат) е толкова зашеметяваща, че вместо да признае, че езическите теурзи далеч са надминали в чудесата християнските си братя (по примера на сър Дейвид Брюстър, който благоговейно признава на древните големи успехи във физиката и във всичко свързано с естест-вознанието), съвременната наука изпадна в твърде сложно положение. Тя или трябва да признае, че древните физици са притежавали повече знания, отколкото съвременните, или че в природата съществува нещо, надхвърлящо рамките на физичната наука, и че ДУХЪТ притежава сили, дори несънувани от нашите философи.

„Грешката, направена от нас в науката, с развитието на която ние специално се занимаваме - казва Булвър-Литън, - често може да се види само благодарение на светлината, изливаща се от друга наука, с развитието на която се е занимавал някой друг."

Нищо не може да бъде така лесно обяснено, както висшите възможности на магията. Благодарение на светлината, излъчвана от магичния вселенски океан, чиито електровълни свързват целия Космос в едно и в своето постоянно движение пронизват всеки атом и молекула на безпределното творение,, учениците на месмеризма (независимо от недостатъчните изследвания), са разбирали алфата и омегата на великата Мистерия. Само чрез изучаването на този посредник, явяващ се божествено дихание, могат да бъдат открити тайните на психологията и физиологията на космическите и духовните феномени.

„Магията - казва Пеел - е формирала последния раздел на жреческата наука. Тя изучавала характера, силата и качествата на всичко съществуващо под Луната: химичните елементи и техния състав, животните, различните видове растения, камъните. Накратко, тя е изследвала квинтесенцията и мощта на всичко. Ето защо тя притежава такава сила на въздействие. Маговете правели намагнетизирани статуи, носещи здраве, създавали фигури и вещи (талисмани), които в еднаква степен можели да донесат болест или здраве."

Ако съвременното откритие на Галвани може да задвижва крайниците на мъртвата жаба и да заставя лицето на мъртвия човек да изразява най-различни емоции (от радост до дяволски гняв), тогава не е трудно да приемем заслужаващите най-голямо доверие свидетелства на древните за това, че езическите жреци са достигали още по-големи чудеса, заставяйки своите каменни и метални статуи да се потят и смеят. Божественият, чист огън на езическия олтар бил електричество, извлечено от астралната светлина. Ето защо статуите, ако бъдат направени според правилата, могат да придобият способността (без всякакво обвинение в суеверие) да правят хората здрави или болни при допир до тях.

Учените-скептици, също както и невежите материалисти, изрекоха през последните две столетия немалко подигравки относно нелепостите, приписвани на Питагор от неговия биограф Ямблих. Той разказва, че Питагор убедил мечка да се откаже от употреба на човешко месо. Подчинявайки един бял орел на своята воля, Питагор го заставил да се спуска към него от облаците и тихичко, поглаждайки го с ръка, беседвал с него. Друг път той заставил бик да се откаже да яде бобови растения, прошепвайки нещо в ухото му. О, невежество и суеверие на нашите предци, колко смешни изглеждате вие в очите на просветените потомци! И все пак нека да разгледаме по-внимателно тези нелепости. Ежедневно ние се срещаме с необразовани хора, притежатели на пътуващи менажерии, които опитомяват и напълно подчиняват и най-диви животни, благодарение на своята непреклонна воля. Нещо повече, сега в Европа има няколко млади, физически слаби девойки (по-млади от двадесет години), които безстрашно се занимават с тази работа. Всеки е бил свидетел или е слушал за подобна магична сила у някои магнетизатори (хипнотизатори). Те можели напълно да подчинят на себе си своите пациенти за известно време. Магнетизаторът Регазони, предизвикващ голямо удивление във Франция и Англия, е достигнал до много по-удивителни фокуси, отколкото тези на Питагор, за които бе споменато по-горе. Защо тогава да се обвиняват такива хора, като Питагор или Аполоний Тиански, в някакво неправилно

разбиране или нелепо суеверие. Всъщност мнозинството от тези, които са настроени скептично по отношение на магичните сили, притежавани от древните философи, които се смеят над древните теогонии и наивността на митологията, в същото време сляпо вярват в боговдъхновеността на Библията и едва ли ще дръзнат да се усъмнят в чудовищния абсурд, че Исус Навин спрял Слънцето. Ето тук вече ние можем да кажем „амин" на справедливия упрек на Хигинс: „Когато аз виждам - казва той, - че учените разбират „*Книгата на Битието" буквално,* която древните възприемали с всички нейни неточности просто като алегория, у мен възниква съблазънта да се усъмня в реалния прогрес на човешкия разум."[250]

Един от малкото коментатори на древногръцките и латинските автори, който отдал дължимото на древните за тяхното интелектуално развитие, е Томас Тейлър. В неговия превод на Ямблих „Животът на Питагор" ние намираме следните редове: „Тъй като Питагор бил посветен във всички мистерии на Библ и Тир, в свещенодействието на сирийците и в мистериите на финикийците, и след като прекарал 22 години в светилищата на египетските храмове, бидейки свързан с маговете на Вавилон и получавайки от тях наставления в техните древни знания, то няма нищо чудно в това, че той е станал изкусен в магите и теургията и следователно е можел да извършва деяния, превъзхождащи обикновените човешки възможности, които изглеждали на простолюдието абсолютно неправдоподобни."

В светогледа на древните вселенският ефир не е нещо безжизнено, простиращо се през цялото небесно пространство, а е всъщност един безграничен океан, населен (както и известните ни морета) с огромни и миниатюрни създания; във всяка негова молекула се таи зърно живот. Както океанът, така и по-малките водоеми гъмжат от различни видове риба, и всеки вид има *местожителство* в определено място, към което той е особено адаптиран. Някои от тях са дружелюбни към хората, други -враждебни; някои симпатични, други - страшни на вид; някои търсят убежище в тихите кътчета и закритите пристанища, други пресичат обширни водни пространства. Древните вярвали, че различните видове *елементални* духове населяват различните области на огромния ефирен океан и всички те са адаптирани към особените условия на тези области. Трябва да си дадем сметка, че движението на планетите в пространството по необходимост (безусловно) предизвиква изменение на тази пластична и разредена среда, както пушечният изстрел предизвиква изменение в атмосферата. Трябва също така да осъзнаем, че някои планетни аспекти могат да предизвикат по-големи вълнения, да породят по-силни течения и да ги насочат в избраното направление, отколкото който и да е друг фактор. Изхождайки от тези предпоставки, ние можем също да разберем, че благодарение на такива различни звездни аспекти, тълпи доброжелателни и враждебни „елементалии" могат да пониквят в нашата атмосфера или в някоя нейна част и да оказват върху нас осезаемо въздействие.

Според древните учения елементалните духове, които нямат души, са възникнали в резултат на постоянното движение, присъщо на астралната светлина. Светлината е сила, а последната се ражда от *волята,* т.е. волята произтича от разума, за когото не е свойствено да се лъже, защото в него няма никакви материални органи на *човешкото* мислене. Бидейки най-фина и най-чиста еманация на височайшето божество (у Платон „Баща"), тя (волята) действа в рамките на ненарушимите закони и създава елементарната материя, необходима за последващите поколения, наричани от нас „човешки раси". Всичко последващо, независимо дали принадлежи на тази планета, или на някаква друга от милиардите планети в пространството, има земно тяло, получило форма и развило се от телата на определен клас от тези елементарни същества, изчезнали в невидимите светове! В древните философии не е имало недостигащо звено, което да се нуждае от попълване с това, което Тиндал нарича „развито въображение"; не е имало пропуски, които да бъдат запълвани с цели томове материалистически разсъждения, необходими за абсурдния опит да се реши уравнение само с един ред величини. Нашите „невежи" предци са проследили закона на еволюцията, общ за цялата Вселена. Този закон остава неизменен както при постепенното развитие от звездната

материя до физическото тяло >/ на човека, така и от универсалния ефир до инкарнацията на г) човешкия дух. Древните виждали една непрекъсната верига на Д съществувания, която се спуска от духовния свят към света на | плътната материя и от него отново се издига към света на духа. Произходът на видовете за тях представлявал падението на духа, главната причина за „деградацията на материята". В тази завършена верига на еволюцията елементалните, духовните същества имали такова определено място в нейната среда (между началото и края на тази верига), каквото е недостигащото звено на сър Дарвин между маймуната и човека.

Нито един литератор не е дал по-точно и поетично описание на елементалните духове от сър В. Булвър-Литън, автора на „Занони". Неговите думи, че „това същество не е материално", а е „идея на радостта и светлината , звучат по-скоро като правдиво ехо на спомен, отколкото като неудържим поток на обикновено въображение.

„Надменността на човека е пропорционална на неговото невежество." Той заставя умния Меджнур да каже на Глиндон: „В течение на много векове в безбройните светове, блестящи в пространството като пяна, кипяща в безбрежния океан, човекът виждал само мънички светулки... които Провидението било радостно за запали само с една цел — да направи нощта по-приятна за него... Астрономията поправила това заблуждение на човешката суетност и сега човекът е принуден да признае, че звездите са светове, много по-големи и удивителни от неговия собствен... По такъв начин навсякъде е видно великото предназначение на науката - да открива нов живот и да го посочва, убеждавайки (по пътя на очевидната аналогия), че и листенцето, и капката вода са жив свят, също толкова населен с различни същества, колкото и светът на звездите. Даже и самият човек е цял свят за другите същества и милиони и мириади от тях живеят в реките на неговата кръв и населяват неговото тяло, както човек населява земята. Достатъчен е здрав смисъл (ако го има в нашите схоластици), за да се разбере, че заобикалящата ни безкрайност, която ние наричаме пространство (безпределно, неосезаемо, отделящо Земята от Луната и звездите), е също запълнено с разнообразен, съответстващ му живот. Не е ли явен абсурд да се твърди, че животът, който кипи около всяко листенце, отсъства в необятното световно пространство? Законът на всемирния план е против загубата дори на един единствен атом, ето защо няма нито едно място (било то и най-малкото), където да не диша някакъв живот. Можете ли вие да си представите такова пространство, което да бъде безкрайно, пусто и безбрежно? Ползата от такова пространство за Вселената би било по-малко, отколкото от пълното с живот топче.

Микроскопът ни показа и най-малките живи същества в капката вода, *но не е изобретен още прибор, способен да открие по-висшите същества, обитаващи безграничните простори на Вселената.* Въпреки това, между тях и човека съществува тайнствено и страшно сходство, но преди да проникне в тази тайна, душата трябва да се изтънчи чрез силно въодушевление и да се очисти от всички земни желания... Преминавайки такава подготовка, можем след това да прибегнем и до помощта на науката: зрението може да се направи по-проникващо, нервите - по-чувствителни, духът по-жив и телесен, а стихията (ползвайки тайните на висшата химия) можем да направим по-осезаема и чиста.

Това по същество не е *магия,* както казват лековерните. Посочвал съм и по-рано - магията (като наука, нарушаваща природата) не съществува; единствено с *помощта на науката може да се контролира природата.*

Така в пространството съществуват милиони същества, които *не са духовни в буквалния смисъл на думата,* защото всички те имат невидими с невъоръжено око материални форми, макар тази материя да е толкова фина и въздушна, че прилича на най-лека обвивка, обгръщаща духа... Въпреки това, на практика тези същества силно се различават едно от друго: има притежаващи голяма мъдрост, има ужасно злобни, но има и дружелюбни към хората, благородни вестители между земята и небето."

В следващата глава ние ще разтълкуваме някои езотерични разсъждения на посветените хора от светилищата за това, какъв е бил човекът, какъв е той сега и какъв може да стане.

Знанията, съобщавани от тях в мистериите - това е източникът, от който възникнали впоследствие Старият и частично Новият завет; знания, принадлежали към най-напредничавите учения за морала и религиозните *откровения.* В същото време, докато екзотеричната страна на тези знания била предмет на фанатично поклонение за низшите класи на обществото, висшите класи, към които принадлежали мнозинството *посветени,* продължавали изучаването на мистичните, езотерични основи на тези знания в тържествената тишина на храмовете.

Разсъжденията на Платон в „Пир" за сътворението на първобитния човек и изложението на Космогонията в „Тимей" трябва да бъдат възприемани като алегория, ако въобще могат да бъдат възприети. В „Тимей", в диалога между Кратил и Парменид, както и в други диалози, се съдържа този скрит питагорейски смисъл, който неоплатониците са решили да съобщят на всички, доколкото това им позволява тяхната теургична клетва за пазене на тайна.

Питагорейското учение за това, че *Бог е универсалният разум, пронизващ всичко съществуващо,* и догмата за безсмъртието на душата са главното в тези явно несъвместими учения. Почитанието, което Питагор демонстрира към *мистериите,* е достатъчна гаранция, че той не би допуснал невнимателността да вземе връх над дълбокото чувство за отговорност, изпитвано от всеки адепт. „Постоянно да се усъвършенства в прекрасните *мистерии,* човек само в тях става наистина съвършен" – казва той във „Федра". Той не се опитвал да скрие своето неудоволствие, че мистериите са станали по-малко тайнствени, отколкото били по-рано, по програмирани, по-достъпни за масите. Самият той ревниво ги пазил от всички, дори от най-ортодоксалните и достойни ученици. Макар че споменава много богове в своите трудове, неговият монотеизъм е вън от всяко съмнение, защото основната мисъл на неговите диалози свидетелства за това, че под термина „богове" той е разбирал същества от по-ниско равнище, отколкото божествата, но на една степен по-високо в сравнение с човека. Даже Йосиф забелязал и потвърдил този факт, независимо от свойствените му национални предразсъдъци. В своите знаменити нападки срещу Апион този историк казва: „Тези гърци, които философстват *в съответствие с правдата,* съвсем не били невежи, забелязвайки хладната повърхност на митичните алегории, която те справедливо презирали... Платон, засегнат от това, казва, че не е задължително да се допускат в „Републиката" онези поети, които отначало възхвалявали Омир и сипели елей на главата му, а после го развенчали, за да не разруши той *със своите митове ортодоксалната вяра, почитаща Единния Бог."**[251]***

Онези, които могат да изяснят истинския дух на философията на Платон, едва ли ще бъдат удовлетворени от такава оценка за него, каквато предлага на читателите Джоуът. Той ни казва, че влиянието, което е оказал авторът на „Тимей" на потомците, частично се дължи на неправилното разбиране на неговите идеи от неоплатониците. Той иска да ни накара да повярваме, че скритият смисъл, видян от тях в този диалог, е „абсолютно различен от духа на Платон". Това всъщност отразява само представата на Джоуът за смисъла, влаган от Платон в разглежданото понятие, тъй като, критикувайки го по този въпрос, авторът показва, че съвсем не е проникнал в неговата същност. Ако (както той твърди) християните уж намирали в посочения диалог своята троица, църквата и сътворението на света по юдейски, то е защото всичко това действително го има там, затова те го и намират. Макар да съществува външно сходство на учението на Платон и християнските учения, духът (оживяващ мъртвата буква на учението на философа) отсъства и ние безуспешно ще го търсим в сухите догмати на християнската теология. И днес Сфинксът е все същият, както и четири столетия до началото на християнската ера, но Едип вече го няма. Той бил убит, защото дарил на света това, което светът, бидейки недостатъчно зрял, не могъл да възприеме. Той бил въплъщение на истината и бил длъжен да умре, както и всяка велика истина трябва да умре, преди тя като древен феникс да се възроди от пепелта и да възтържествува. Всеки преводач на трудовете на Платон е забелязвал странното сходство между философията на езотериците и християнските доктрини и всеки от тях се постарал да ги интерпретира в съответствие с

религиозните си убеждения. Така Кори в своите „Древни фрагменти" се опитва да докаже, че това сходство е само външно, и прави всичко възможно, за да унизи в очите на публиката Монадата на питагорейците и да превъзнесе вместо нея последното антропоморфизирано божество. Тейлър, защитавайки предидущия, постъпва също така безцеремонно с бога на Мойсей. Зелидор грубо осмива претенциите на Отците на църквата, които (въпреки историческата хронология) твърдят, че Платон и неговите ученици са откраднали от християнството неговите основни идеи. Наистина е щастие за нас и нещастие за Римската църква, че такова ловко жонгльорство с фактите, към което прибягва Евсевий, в наше време вече трудно може да се осъществи. По времето на епископа от Цезария било много по-лесно да се изопачи хронологията, отколкото сега, когато всички знаят, че Платон е живял 600 години преди на Ириней да му хрумне да създаде *нова* доктрина от остатъците от учението на Платон и неговите последователи.

Учението за това, че Бог е вселенски разум, проникващ всичко съществуващо, лежи в основата на всички древни философии. Положенията на будизма, както и на браманизма и ранното християнство, най-добре могат да се разберат чрез изучаването на питагорейската школа. Метампсихозата, силно антропоморфизирана напоследък, трябва да се разглежда само като допълнителна доктрина, изопачена от теологичната софистика с цел по-здраво да бъдат .държани вярващите с помощта на разпространените суеверия. Нито Гаутама Буда, нито Питагор са имали намерение да насочват към разбирането на тези чисто метафизични алегории *в буквален смисъл.* Езотерически това е обяснено в „Мистериите" на *Кунбум* и се отнася към чисто духовните странствания на човешката душа. И не в мъртвата буква на будистката свещена литература могат учениците да се надяват да получат осмисляне на всички тънкости на този проблем. Будистките учения уморяват мисленето със своята непостижима дълбочина на умозаключението и ученикът никога не е така далече от истината, както в момента, когато реши, че вече е в целта. Овладяването на всяко от ученията на заплетената будистка система може да бъде достигнато само по пътя на строгото следване на методите на питагорейците и платониците както в главното, така и в подробностите. Ключът към тях лежи във възвишените и мистични принципи (догмати). „Този, който никога не е бил запознат с моя закон (учение) - казва Буда - и умре в това състояние, той ще трябва да се връща на земята дотогава, докато не стане съвършен, *Саманеан;* за да достигне тази цел той трябва да разруши в себе си тройната Майя[252], той трябва да угаси своите троични страсти, да съедини и отъждестви себе си със *Закона* (Учението на Тайната доктрина) и да разбере религията за *унищожението* на формата."

Тук унищожението се отнася само до МАТЕРИЯТА на видимите и невидимите тела, защото астралната душа е все пак още материя, макар и сублимирана. В тази книга се пояснява, че това, което Буда е искал да каже, е, „че първичната материя е вечна и неизменна, нейното висше проявление е чистият светоносен ефир; безгранично пространство, не е пустота, разбирана като отсъствие на форми, а напротив - *основа на всички форми,* тяхно преддверие". „Самото наличие на *форми* обаче показва създаване (сътворение) на МАЙЯ и всичките й творения са нищо пред НЕСЪТВОРЕНИЯ ДУХ, в чието дълбоко и свещено проявление цялото движение трябва да спре завинаги." По такъв начин *унищожението* в будистките философии означава само разсейване, преход на материята в някаква друга форма или *подобие* на форма; защото всичко, което има форма, е било сътворено, и следователно рано или късно е длъжно да загине, т.е. да измени формата си, затова всичко временно, макар и да изглежда вечно, е само илюзия, МАЙЯ; тъй като както вечността няма нито начало, нито край, така и повече или по-малко дълго съществуващата форма изчезва като такава, подобно на мигновен проблясък на светлина. Преди да успеем да осъзнаем, че сме я видели, тя е изчезнала завинаги. Даже нашите астрални тела (чистият ефир) са само илюзия на материята дотогава, докато те задържат своите земни очертания. Последните се изменят, казва будистът, в съответствие със заслугите и постъпките на човека в течение на неговия живот, и това е метампсихозата (превъплъщението).

Когато духовната *същност* окончателно се освободи от всички частици материя, само тогава тя встъпва във вечната и неизменна НИРВАНА. Тя съществува в духа, в НИЩОТО, като форма, като вид, като подобие на нещо; тя е унищожена напълно и по такъв начин няма повече да умира, тъй като само духът не е Майя, а единствената *реалност* в илюзорния свят на вечно преходните форми.

Тази будистка доктрина е залегнала в основата на главните положения на питагорейската философия. „Може ли този дух, който дава живот и движение и има свойствата на светлина, да се превърне в небитие? - пита той. - Може ли този чувстващ дух в животните, развиващ паметта като едно от свойствата на разума, да умре и да се превърне в нищо?" А Уайтлок Булстрод в своята талантлива защита на Питагор, излагайки тази доктрина, добавя: „Ако кажете, че те (животните) издишват своя дух във въздуха и там изчезват, всичко това аз го потвърждавам. Въздухът наистина е подходящо място, за да ги приеме. По твърдението на Лаерций той е пълен с души, а според Епикур -той е пълен с атоми, съставни частици на всички вещества, защото даже това място, където ние се придвижваме, а птиците летят, има много духовно в своята природа, тъй като той (въздухът) е невидим и затова е добър приемник за формите, понеже формите на всички тела са също невидими; и ние можем да виждаме и да чуваме само техните проявления. Самият въздух е много фин и неподдаващ се на въздействието на времето. Какъв е тогава ефирът във висшите сфери и какви влияния или форми изхождат оттам?"

„*Духовете* на създанията - считат питагорейците - са еманации на най-високите сфери на ефира. Еманации, *Дихания,* но *не форми.* Ефирът, е нетленен - всички философи са единодушни в това мнение, а това, което е нетленно, то *не подлежи на унищожение,* когато се освобождава от *формата,* и следователно може да претендира за БЕЗСМЪРТИЕ." „Но какво е това, което няма нито тяло, нито форма, което не тежи и е невидимо и неделимо, което съществува и в същото време го няма?" - питат будистите. „Това е НИРВАНА" - такъв е отговорът. Това, което е НИЩО, не е място, а по-скоро състояние. Веднъж достигнал Нирвана, човек се освобождава от въздействието на „четирите истини", защото това въздействие се извършва чрез определена причина, а всички причини се *унищожават* в това състояние.

Ето тези четири истини, които са основа на цялото будистко учение за Нирваната:

1. Съществуване на болката.
2. Пораждане на болката.
3. Унищожаване на болката.
4. Път към унищожаване на болката.

Кой е източникът на болката? Съществуването, раждането, старостта, смъртта. Там, където има форма, там има и *причина* за страдание. Самият *дух* няма форма и затова *не трябва да се казва, че той съществува.* Когато човекът (ефирният, вътрешният) достигне момента, в който стане съвършено духовен, т.е. лишен от форма, тогава той достига състоянието на абсолютно блаженство. ЧОВЕКЪТ, като същество, обективно се унищожава, но духовната му същност (с нейния субективен живот) ще живее вечно, защото духът е нетленен и безсмъртен.

По духа на ученията на Буда и на Питагор ние можем лесно да разберем идентичността в техните доктрини. Всеобхватната, универсална душа - АНИМА-МУНДИ, е НИРВАНА; и Буда като общо име е антропоморфизираната монада на Питагор, пребиваваща в тъмнина и мълчание (тишина); той е също и БРАМА, нямащ форма, възвишено, но *непознаваемо* Божество, което невидимо обхваща цялата Вселена. Когато то се проявява, желаейки да се запечата в облик, разбираем от нашия интелект, тогава ние го наричаме АВАТАР, Цар, Месия или ПЕРМУТАЦИЯ (изменение) на Божествения Дух, ЛОГОС, Христос - всичко това

е едно и също. Във всички случаи това е „БАЩАТА", който е в СИНА, и СИНЪТ, който е в „БАЩАТА." Безсмъртният дух осенява смъртния човек. Той влиза в него, обхваща цялото му същество, прави от него бог, който нисхожда в своята земна обител. Всеки човек може да стане Буда, казва учението. И така, в продължение на безкраен ред векове, в различни времена ние срещаме хора, които повече или по-малко са преуспели, както казват, в сливането с „Бога", т.е. със своя собствен ДУХ. Будистите наричат такъв човек АРХАТ. Архатът следва (в индуската йерархия) след Буда и няма равни на него в науката на вдъхновението (внушението) и в притежаването на тайнствените сили. Някои факти доказват тази теория на практика, както свидетелства Жаколио.

Дори така наречените „*баснословни* предания" в някои будистки книги, ако се изчисти техният алегоричен смисъл, се оказват по същество тайните учения, на които учел Питагор. В палийс-ките книги Джатака са приведени 550 превъплъщения или инкарнации на Буда. Те разказват, че той се появявал във всяка животинска форма и одухотворявал всяко мислещо същество на земята - от най-малкото насекомо до птиците и животните; и накрая - човекът, микроскопичният праобраз на Бога на Земята. Нужно ли е това да се разбира *дословно!*

Може ли да приеме това като описание на *действителните* превръщания и съществувания на една и съща индивидуалност, на безсмъртния дух, последователно одухотворяващ различни видове чувстващи (мислещи) същества? Не е ли време заедно с будистките мъдреци да разберем, че съществуват безкрайно количество индивидуални човешки духове, които всички заедно са проявление на Единния. Както всяка капка океанска вода, заедно с всички останали капки образува океан, така и всеки човешки дух е само искра от единната всеобхващаща светлина. Този божествен дух одушевява и цветето, и късчето скала, и лъва, и човека. Египетските Йерофанти, както и брахманите и будистите на Изтока, а също и някои гръцки философи, твърдели в началото, че същият дух, който одухотворява частицата прах, оставайки в нея в латентно състояние, одухотворява и човека, проявявайки в него висшата степен на своята активност. Така и учението за постепенното вливане на човешката *душа* в субстанцията на първичния, бащин дух, някога е била всеобща, но тази доктрина никога не е предполагала унищожение на висшето духовно ЕГО, а само разтваряне на *външната форма* на човека след неговата смърт. Кой тогава е най-достоен да ни предаде тайната на посмъртното съществуване, ако не тези хора, които по пътя на самодисциплината, праведния живот и високите стремежи са напреднали в сливането със своя „Бог" и са съумели да получат възможност, макар и *несъвършена,* да се докоснат до светлината на великата истина.[253] Тези подвижници ни разказват поразителни истории за разнообразието от форми, приемано от" развъплътените астрални души; форми, всяка от които е духовна и в същото време е конкретен израз на абстрактното състояние на мислите на живелия някога човек. Просто е абсурдно да се обвинява будистката философия в отрицание на Височайшата същност - Бога (и безсмъртието), т.е. в атеизъм, заради обстоятелството, че в основата на това учение лежи Нирваната, означаваща *унищожение,* както и СВАБХАВАТ - НЕ ЛИЧНОСТ, а НИЩО; ЕЙН (или АЙН) на еврейското ЕЙН-СОФ също означава НИЩО, това, което не е. Никой никога обаче не се е опитвал да обвини евреите в атеизъм. И в двата случая правилно разбраното понятие НИЩО носи в себе си идеята, че БОГ не е нещо конкретно, не е видимо същество, към което би могло по достойнство да се приложи името или названието на който и да е обект или понятие, известни ни на Земята.

---

[1] Вж. последната глава на този том.

[2] „Спомен за един зает живот", стр. 147

[3] Компендий - (лат.) съкратено изложение на главните положения на философските

системи.

[4] 446 г. преди новата ера

[5] Преводачът (от английски) би искал да замени думата „справедливост" със „съвест".

[6] Кокер: „Християнството и гръцката философия", XII, II, стр. 377.

[7] Евангелие от Матей, 8, II, 13

[8] Обвиненията в" атеизъм, в приемане на поклонение пред чужди богове ив съблазняване на атинската младеж, отправяни към Сократ, дават пълно оправдание на Платон да завоалира съкровената част на своите доктрини. Несъмнено особеният език, към който са прибягвали алхимиците, е преследвал същата цел. Подземният затвор, дибата (уред за измъчване чрез разтягане на тялото - бел. ред.) и изгарянето на огън били прилагани без стеснение от християните от различни конфесий, и особено от Римокатолическата църква. Папа Григорий Велики даже препятствал граматически правилната употреба на латинския език, намирайки в това нещо езическо. Престъплението на Сократ се състояло в това, че разкрил пред учениците си тайните доктрини, преподавани в мистериите, което било смъртно престъпление. Той бил обвинен и от Аристофан за въвеждането на поклонение пред новия бог Динос (като Демиург, строител и господ на слънчевата вселена). Хелиоцентричната система също била една от доктрините на мистериите. Затова, когато питагореецът Аристарх започнал да преподава това учение открито, Клеантео заявил, че гърците трябва да го привлекат към отговорност и да го осъдят за кощунство срещу боговете (Плутарх). Сократ обаче никога не е получавал посвещение и следователно не е могъл нищо да издаде.

[9] Вж. Томас Тейлър: „Елевзински и вакхични мистерии", стр. 47, Ню Йорк, 1875

[10] Косин: „История на философията", I, IX

[11] Манава-Дхарма-Шастра, кн. I, свитъци 6 и 7.

[12] “Божествената аритметика”, стр. 62; “Питагорейските числа”.

[13] Платон: „Парменид", стр. 141

[14] Stobeus: „Ecl.", стр. 62

[15] Krishe: „Forch", p. 322 etc

[16] Clem: „A1ex. Stro". , V, 590.

[17] Plutarh: „De Lsid", chap. 25, p. 360

[18] „Платон и неговата школа"

[19] „Tusc", V, 18, 51, C, 559

[20] Зелер: „Гръцката философия"

[21] „Платон и неговата школа".

[22] Една от петте геометрични фигури, дванадесетоъгълник

[23] “Слънцето и Земята”.

[24] „De Ente Spirituali”, lib, IV; „De Entre Astrorum", book I, and opera omnia, vor I, pp. 634 and 699.

[25] За хората, които вярват в способността за ясновидство, но не са склонни да приемат съществуването на други духове, освен развъплътените човешки души, ще бъде интересно да прочетат съобщението на една ясновидка, отпечатано в „Лондонски спиритист" от 1877 г. В приближаващ буреносен облак ясновидката видяла „как светъл дух се появил от него и се

понесъл с мълниеносна бързина, а след няколко минути забелязала в облаците диагонална линия от духове". Това явно са били Марути, за които се споменава във Ведите (Вж. „Речта на Самхита" от Макс Мюлер). Известната и уважавана актриса, писателка и ясновидка Хардинг Британ също е публикувала съобщения за честите си срещи с такива елементални духове

[26] Преведено от Макс Мюлер, професор по сравнителна лингвистика от Оксфордския университет, Англия.

[27] „Диарх вах нита, прнтхиви мата сомах бхарата адитих свас".

[28] Тъй като за свещената идентичност на философските и религиозните учения на древността ще говорим по-подробно в следващите глави, -засега ще се ограничим с тези обяснения.

[29] „Риг-Веда-Самхита", стр. 234

[30] Филострат твърди, че по негово време брамините били в състояние да извършат най-чудотворни изцеления само с едно произнасяне на магическите думи. „Индийските брамини носят жезъл и пръстен, чрез които могат да извършат почти всичко, което поискат." Ориген казва същото

[31] ... (2 Кор., 12).

[32] Талей означава океан или море.

[33] Вж. „Айтарея Брахмана", 3, I

[34] See Pantheon: “With”, *p.* 31; also Aristophane in “Vaestas”, t. rea. 28.

[35] Оракулът на Аполон се намирал в Делфи (праг на утробата или на корема): мястото, на което се издигал храмът, се наричало „Омфалос", т. е. пъп

[36] На свой ред езичниците също могат да запитат мисионерите, какъв вид дух се крие на дъното на свещената бирена бутилка. Евангелисткото нюйоркско списание „Индепендънт" разказва следното: „Неотдавна английски пътешественик открил в далечна Бирма църква на баптист-ката мисия, където енориашите били причестявани (несъмнено - не без Божията благословия) със светло Баасовско миро, вместо с вино."

[37] „Книга на браманичните призовавания", част III.

[38] Булвър-Литън: „Последните дни на Помпей", стр. 147.

[39] Избрани произведения, стр. 159.

[40] Порфирий: „Избрани произведения", стр. 92.

[41] „Айтарея Брахмана", предисловие.

[42] Това име е употребено в значението на гръцката дума „ентрикос".

[43] Климент Александрийски твърдял, че по негово време у египетските свещенослужители е имало 42 канонични книги.

[44] „Сравнителна митология" т. 2, стр. 7.

[45] „Конфликт между религията и науката", гл. I.

[46] По-нататък ще обясним подробно положенията на херметическата философия по въпросите на еволюцията на сферите и расите

[47] От санскритския текст „Айтарейя Брахмана", Риг-Веда, т. 5, гл. 2, стих 23.

[48] „Айтарейя Брахмана", кн. III, гл. 44.

[49] „Айтарейя Брахмана", т. II, стр. 242

[50] Пак там, кн. IV.

[51] Седмичната организация; „Камъкът на смъртта", стр. 20.

[52] Вж. Гибон: „Залез и падение на Римската Империя".

[53] Вж. Търнър и Хигинс: „Апокалипсис".

[54] „Книга на Битието", гл. 1, стр. 30.

[55] Крайната необходимост от извършване на такива благочестиви лъжи или фалшификации от страна на бащите на църквата от първите векове и от страна на богословите от по-късни времена става очевидна, ако вземем предвид последствията от оставянето на думата Ал такава„ каквато е била в оригинала. Тогава за всеки, а не само за посветения, би станало ясно, че Йехова на Мойсей и слънцето са едно и също нещо. Болшинството от хората, на които не им е известно, че йерофантите на древността са считали нашето ВИДИМО слънце само за емблема на централното, невидимо, духовно слънце, биха обвинили Мойсей (подобно на някои съвременни коментатори) в ЗВЕЗДОПОКЛОННИЧЕСТВО, т. е. в неприкрит сабианизъм.

[56] Изход, XXV, 40.

[57] „Физическата основа на живота", лекция на професор Хъксли.

[58] Професор Д. У. Дрейпър: „Конфликт между религията и науката"

[59] „Занони" на Булвър

[60] Вж. Кодекса на законите, издаден от сър Уилям Джонсън, гл. IX, стр

[61] Плиний: „История на народите", XXX, 1; пак там, XVI, 14

[62] Памп Цезар, III, 14

[63] Памповиус им приписва познанието на висшите истини

[64] Плиний, XXX.

[65] Munter - най-древен култ на северните народи от доодиновия период

[66] Amusianos Marcellinus, XXVI, 6

[67] В някои отношения съвременните философи, които мислят, че правят нови открития, могат да бъдат оприличени на „много умния учен и вежлив господин", когото Хипократ (след срещата им в Самос) описва добродушно: „Той ми съобщи - казва бащата на медицината, - че неотдавна е открил една билка, напълно неизвестна в Европа и Азия, срещу която не може да устои нито една болест, колкото и опасна да е тя. Стараейки се на свой ред да бъда вежлив, аз позволих да бъда уговорен да отида в неговата оранжерия, където той пресадил това чудодейно растение. Това, което той ми показа, се оказа едно от най-разпространените в Гърция растения, а именно - чесън, растение, което най-малко може да претендира за целителни свойства."

[68] Швейцер: „Увод в митологията чрез естествената история".

[69] Енемозер: „История на магията", т. 1, стр. 3

[70] „История на магията", т. 1, стр. 9

[71] Филон Юдейски

[72] „Зенд-Авеста", т. II, стр. 506.

[73] Касиан: „Публична лекция", 1, 21

[74] „Деяния на Апостолите", VII, 22

[75] Юстин, 36, 2

[76] Молитър: „Философия на историята и традициите", в превод от англ. Ховит, стр. 285

[77] „Конфликт между религията и науката", стр. 329

[78] Невинаги техните припадъци са истински, тъй като някои от тези сиромаси превърнали това в редовно и носещо доходи занятие

[79] Уебстър погрешно твърди, че халдеите са наричали сарос цикъла от затъмнения - период от около 6586 години, „времето на преминаването на лунната орбита".

[80] Преди учените да отхвърлят тази теория (както вече стана традиция), те би трябвало да обяснят защо в края на третичния период в северното полукълбо е станало такова снижение на температурата, че горещата по-рано зона се превърнала в сибирски климат? Да не забравяме, че хелиоцентричната система е дошла до нас от Горна Индия и зачатъците на всички велики астрономични истини Питагор донесъл именно оттам. Докато не разполагаме с математически правилни доказателства, всяка от хипотезите е толкова достоверна, колкото и останалите.

[81] Това противоречи на библейския разказ, който казва, че потопът бил изпратен с цел да се унищожат гигантите

[82] Колеман, който е направил това изчисление, е допуснал сериозна грешка, която коректорът не е забелязал - продължителността на манвантарата е според него 368 448 000 години, което е преувеличено точно с 60 млн. години

[83] Четиридесет и двете свещени книги на египтяните, споменати от Климент Александрийски като съществували по негово време, са само част от всички книги на Хермес. Ямблих, позовавайки се на авторитетните данни на египетския жрец Абамон, приписва 1200 такива книги на Хермес и 3600 на Мането. Свидетелството на Ямблих обаче, като неоплатоник и теург, естествено е отхвърлено от съвременната критика. Мането, с който Бунзен много се е съобразявал, като „с чисто историческа личност", с който „нито един от по-късните туземни историци не може да бъде сравнен" (вж. „Египет", т. I, стр. 97), - веднага е превърнат в „псевдо-Мането", щом издигнатите от него идеи влезли в противоречие с предразсъдъците на науката срещу магията и окултните знания, за чието познаване претендира и древният жрец Мането. Нито един археолог обаче нито за миг не се е съмнявал в невероятната древност на херметическите книги. Шамполион бил убеден в тяхната автентичност и голяма правдивост, потвърдена от много древни източници. Бунзен също дава неопровержими доказателства за тяхната древност. От неговите изследвания например узнаваме за последователното царуване в Египет на шестдесет и един царе, които предшествали периода на Мойсей, като ясно различима Верига от цивилизации, разпростряла се в рамките на няколко хиляди години. По този начин ние получаваме свидетелство в полза на това, че съчиненията на Хермес Трисмегист са съществували много векове, преди да се роди еврейският законодател Мойсей. „Били са открити мастилници в паметниците на четвъртата династия, най-старите в света" - казва Бунзен. Ако този знаменит египтолог отхвърля период от 48 863 години преди Александър, към който Диоген Лаертски отнася записките на жреците, той очевидно изпада в още по-голямо затруднение във връзка с десетте хиляди години на астрономически наблюдения, казвайки, че „ако това действително са били наблюдения, те трябва да са били водени повече от 10 000 години" (стр. 14). „Ние обаче научаваме - добавя той - от едно от техните (собствени) стари хронологични съчинения... че истинските египетски традиции от митологичната епоха разглеждат времеви периоди от милиарди години."

[84] Higins “Anaca typsis”.

[85] „Животът на Питагор"

[86] „Розенкройцери" от Харгрев Дженингс.

[87] У. Крукс: „Изследване на феномените на спиритизма"

[88] У. Крукс: „Експеримент с психичната енергия", стр. 25

[89] „Поглед върху спиритизма в светлината на съвременната наука", „Quartely Gournal of Science"

[90] А. Н. Аксаков: „Феноменът на медиумизма"

[91] А. Н. Аксаков: „Феноменът на медиумизма"

[92] „The Last of Katie King", - pamphlet III, p. 112

[93] „Изследване на феномените на спиритизма", стр. 45

[94] Пфаф: „Астрология", Берлин

[95] „Хирургичната медицина на есеите"

[96] „Философия на историята".

[97] Камшад казва в своята „Неорганична химия", че елементът ВОДОРОД за първи път е бил споменат от Парацелз в XVI век, но за това се знае твърде малко (2, 66). Защо обаче да не бъдем честни и да не признаем веднага, че Парацелз е бил откривателят, който ОТНОВО е открил водорода и скритите свойства на магнита и животинския магнетизъм? Лесно е да се докаже, че в съответствие със строгия обет да се държи всичко в тайна, даван от всеки розенкройцер и съблюдаван свято (особено от алхимиците), Парацелз е държал знанието си в тайна. Може би за добрия химик, детайлно разбиращ трудовете на Парацелз, не би било трудно да докаже в нагледна форма, че КИСЛОРОДЪТ, чието откриване се приписва на Пристли, е бил известен на алхимиците розенкройцери също както и водородът.

[98] Тавматургия (гр.) - правене на чудеса

[99] „Писмо до Дж. Гланвил, капелан на краля и член на Кралското общество". Гланвил бил автор на знаменитото съчинение за привиденията и демонологията (в две части), доказващо донякъде Светото писание (и отчасти материалите, събрани в съвременността), че привиденията, духовете и вещиците съществуват

[100] Plato: „.Timaeus Soetius", 97

[101] Вж. Movers: „Exp1anations", 268

[102] Cory: „Choldean Oracles", 243

[103] Philo Judaeus: „On the Creation", X.

[104] Movers: „Phoinirer", 282.

[105] К. О. Muller, 236

[106] Weber: „Akad. Vorles", 213, 214 etc

[107] Movers: „Phinirer", 268

[108] „Parerga", II, III, p. 112

[109] Вж. Хъксли: „Физическата основа на живота"

[110] Шопенхауер: „Винетки", от „Воля на Вселената"

[111] „Revue dex Deux Mandes", 1855, p. 108

[112] Граф дьо Мирвил, „Към въпроса за духовете".

[113] Булвър-Литън, „Занони"

[114] Т. Райт, „Описание на магьосничеството и магиите".

[115] „Appartions", translated by C. Crove, pp. 388,389,391

[116] „De Abstirenia", etc

[117] C. Crove, „On apparitions", p. 398.

[118] Вж. Дьо Мирвил, „Към въпроса за духовете"; Гасперин, „Феномени на спиритизма".

[119] Алджернон Джой - почетен секретар на Националното общество на спиритуалистите в Лондон.

[120] Книгата на Йов

[121] Литре, „Лекции по философия на позитивизма"

[122] „Спиритуализъм и шарлатанство".

[123] „Философия на позитивизма", т. IV, стр. 278

[124] Тиндал, „Научни фрагменти"

[125] Тиндал, предговор към „Научни фрагменти"

[126] Второзаконие, гл. XVII, 6.

[127] С. Б. Уоринг

[128] Тук подразбираме не общоприетата Библия, а истинската еврейска Библия, обяснена кабалистично

[129] Брама не създава земята, нито останалата Вселена. Отделяйки се от световната душа - от Първопричината, Той (на свой ред) еманира от себе си цялата природа. Той не стои над нея, а е смесен с нея; Брама и Вселената образуват единно същество, всяка.частица от което по своята същност е самият Брама, излязъл вън от себе си. (Брунов, „Интродукция", стр. 118).

[130] „Конфликт между религията и науката", стр. 180.

[131] „Avant propos", pp. 12, 16.

[132] Дьо Мирвил, „Явления на теоретичната физика", стр. 46

[133] Вж. монографията „Разглеждане на мълниите от гледна точка на историята на официалната медицина и обществената хигиена", на мосю Бодин

[134] Платон, „Федон", №44.

[135] Дьо Мирвил, „Духове", стр. 159

[136] Сатира, изписвана по стените на гробищата по време на Янсенитските чудеса и тяхната забрана от френската полиция.

[137] „Книга на Битието", IV, 4

[138] В „Quarterly Review" от 1859 г. Грехъм дава странен отчет за напуснати източни градове, в които има каменни врати с огромни размери, често явно несъответстващи на пропорциите на самите здания; Грехъм допълва, че и самите жилища, и техните врати създават впечатлението, че там е живяла древна раса от гиганти.

[139] Според нас авторът е съставил своите любопитни названия чрез съкращения на думи от класическите езици. Гай е произлязло от Гуна; ВРИЛ — от Вирайл (възмъжал)

[140] П. В. Рендолф, „До-Адамовият човек", стр. 48.

[141] По този въпрос (поне) ние стъпваме на твърда почва. Свидетелствата на мистър Крукс подкрепят това наше твърдение. На стр. 84 от своята статия „Феноменалният спиритуализъм" той казва: „Стотици факти, които аз съм готов да засвидетелствам (факти, подпрявянето на които би надминало изкуството на Худин, Боско или Андерсън с цялата им помощна апаратура и тренираната с години ловкост), ставаха в собствения ми дом във време, посочено от мен самия, и при обстоятелства, които напълно изключваха използването дори на най-елементарни приспособления."

[142] По това название можем да разшифроваме непонятната фраза от „Зенд-Авеста" за това, че „съществува Огън, даващ предвиждане на бъдещето, знание и дара на благата реч", затова той се проявява у някои сензитиви като необикновено красноречие

[143] Данлеп, „Муса и неговите мистерии", стр. 3

[144] „Херкулес бил известен като крал на музикантите" - Шваб, II, 44. Музиана се наричало празненството на „Духа и Материята", Адонис и

[145] Платон, „Йон" (гражданин), т. IV, стр. 294

[146] „Атинянин", I, XIV

[147] Платон, „Феаг".

[148] Платон, „Кратил", стр. 79

[149] В следващите глави ще бъде доказано, че древните философи не смятали слънцето за непосредствена причина на светлината и топлината, а го разглеждали само като посредник на светлината, която преминава през него по пътя си към нашата сфера. Затова египтяните наричали слънцето „око на Озирис", който самият бил Логос - първороден, или проявена светлина; „която е ум и божествен разум на Непроявения". Това е именно светлината, която ние познаваме като Демиург, творец на нашата планета и всичко свързано с нея. Към тази невидима и неизвестна вселена, разпростряна в пространството, слънчевите богове нямат никакво отношение. Тази идея е изложена много ясно в „Книгите на Хермес"

[150] Preller, II, 153. Изглежда оттук произлиза християнският догмат за Христос, спускащ се в ада и побеждаващ Сатаната.

[151] Този важен факт прекрасно обяснява грубото многобожие на масите и изисканата високофилософска концепция за единния Бог, която била изповядвана само в светилищата на „езическите" храмове.

[152] Евангелие от Йоан, XX, 22

[153] Алкахест е дума, въведена в употреба за първи път от Парацелз за обозначаването на „менструума", или всеобщия разтворител, в който се разтваря всичко.

[154] Съществуват „адепти", които не са съгласни с тези изследователи на чисто еврейската *Кабала* и твърдят, че „тайната доктрина" се е родила в Индия, откъдето е била пренесена в Халдея, преминавайки впоследствие в ръцете на еврейските танаими, които получили подкрепа от страна на християнските мисионери. Тези набожни и учени пътешественици, без да искат, потвърждават нашата позиция. Доктор Колдвал в своята „Сравнителна граматика на дравидските езици" (стр. 66) и доктор Метиар в „Страната на милосърдието" (стр. 83) напълно подкрепят нашето твърдение, че „мъдрият" цар Соломон е получил своето кабалистично учение от Индия, както това доказва приведената по-горе магична фигура.

Колдвал се опитва да докаже, че старите огромни дървета баобаби, които изглежда нямат индийски произход, а принадлежат на африканската земя, „се срещат само в някои места на търговия с чужденци (в Траванкор) и доколкото ми е известно, са били донесени в Индия и посадени от слугите на цар Соломон." Съществуват и други, още по-убедителни доказателства. Доктор Метиар твърди в своята „Natural History of Travankor": „Налице е любопитен факт, свързан с названието на птицата паун, хвърлящ известна светлина върху историята на свещените писания. Цар Соломон изпратил своя флот в Таршиш (Книга на царете, X, *22),* който се завръщал веднъж на три години, докарвайки злато, сребро, слонова кост, маймуни и пауни. Паунът на еврейски език е наречен „туки", тъй като евреите, естествено, нямали название за тази красива птица, преди тя да бъде докарана за първи път в Юдея по заповед на Соломон; няма съмнение, че „туки" е просто стародравидската дума „токи" - наименованието на пауна. Названието на маймуните по еврейски е „коф", а тяхното индийско наименование е „кафи". Слоновата кост, както видяхме, се среща в изобилие в Южна Индия, а златото е широко разпространено в реките от Западното крайбрежие. Следователно, споменатият Таршиш означава Западното крайбрежие на Индия и корабите на Соломон са били „Западноиндийски". Тук можем да добавим, че освен „злато, сребро, маймуни и пауни", цар Соломон и неговият приятел Хирам (почитан от масоните) са получили своята „магия" и „мъдрост" от Индия.

[155] Кук, „Най-нова химия", стр. 22

[156] Елифас Леви, „Догмата на висшата магия".

[157] Платон намеква за церемонията в мистериите, при която неофитът бива учен, че човекът в този живот се намира в нещо като затвор, а също и как може временно да се избяга от него. Както обикновено, твърде учените преводачи са изкривили този абзац отчасти, защото не могли да го разберат, а донякъде - защото не желаели да го разберат. Вижте „Федон" (№16) и коментарите към него от известния философ-мистик, платоника Хенри Мор.

[158] Акаша - санскритска дума, означаваща небе, но тя също така обозначава неуловимия, неосезаем жизнен принцип - астралната и небесната светлина, съединени заедно; двете заедно те образуват „Ани-ма Мунди" и съставят душата и духа на човека. По-грубите частици от човешкия дух отиват за построяването на неговата външна форма -тялото. Акаша е тайнственият флуид, наричан от схоластичната наука „всепроникващ ефир"; тя участва във всички магични операции на природата и предизвиква месмерични, магнетични и спиритични феномени. „Ас" (в Сирия, Палестина и Индия) е означавало „небе", „живот" и „слънце" едновременно; слънцето е било смятано от древните мъдреци за велик магнетичен извор на вселената. „Омекотеното произношение на думата „Ас" било „Ах" - казва Данлеп, - тъй като от Гърция до Калкута „с" постепенно се смекчава в „х". „Ах" е „Йах", „Ао" и „Яо". Бог казва на Мойсей, че неговото име е „Аз съм" (Ахиах), удвоено Ах или Ях. Думата „Ас", „Ах" или „Ях" означава „живот", „*съществуване"* и очевидно е корен на думата „акаша", която в Индия се произнася като „ахаша" - „жизнен принцип", или Божествен живот, служещ като флуид и посредник. Това е еврейското „руах", което означава „вятър", „дихание", „движещ се въздух", или „движещ се дух", според Паркерстоновия „речник"; то е идентично с духа на Бога, витаещ над водите.

[159] Не трябва да се забравя, че Кавиндасами заставил Жаколио да се закълне, че няма нито да се приближава, нито да се докосва до него, докато той се намира в състояние на транс. И най-малкото съприкосновение с материята би могло да парализира действието на освободения дух, който (ако ни бъде позволено такова непоетично сравнение) бързо би се пъхнал обратно в своето обиталище, подобно на охлюв, прибиращ своите рогчета при среща с чужди обекти. В някои случаи грубото прекъсване на процеса и бързото обратно влизане в тялото може завинаги да скъса нежната нишка, съединяваща духа с тялото, и по този начин да причини смъртта на намиращия се в състояние на транс субект. По тези въпроси четете трудовете на Дьо Поте и Писегюр

[160] Файфийлд, „Десет години сред медиумите".

[161] Кабанис, седма научна статия: „De L'Influence des Maladies "

[162] Кравата е символ на плодовитостта на поколенията и интелектуалната природа. В Египет тя е била посветена на Изида, а в Индия - на Кришна и на безброй други богове и богини, олицетворяващи различните зараждащи сили на природата. Накратко, кравата е била разглеждана като олицетворение на Великата Майка на всички същества, както на смъртните, така и на боговете във физически и духовен план

[163] Предполага се, че това е една от недостигащите книги от свещения канон на евреите, чието авторство е приписвано на Йошуа и Самуил. Тя била намерена от Сидра - един от офицерите Титус, при разграбването на Йерусалим.

[164] Заслужава да се отбележи, че в мексиканския „Попол-Вух" човешката раса е създадена от тръстика, а у Хезиод - от ясеново дърво, както и в скандинавското предание

[165] Не можем да приемем последното понятие, освен ако тази „първоначална форма" не бъде разглеждана като първична конкретна форма, която духът приел в качеството на познаваемо Божество.

[166] „Скитничеството на Авраам", стр. 32

[167] Кори, „Научни записки"

[168] Хъксли, „Дарвин и Хекел"

[169] „Противоположно на елеотите, за обяснението на безкрайното разнообразие на видими явления той приемал не само една първична стихия, като водата, въздуха или огъня, а безбройно множество от безкрайно малки първични материални частици - ХОМЕОМЕРИ (еднородни частички), които не са създадени и не могат нито да се разрушат, нито да преминават от една в друга. В качеството на първични стихии, от които се състоят всички неща, той признавал не елементите на Емпедокъл, а основните първични елементи, различаващи се помежду си по своите качества и по еднородните тела, които се образуват от тях" (Взето от енциклопедичния речник на Брокхауз и Ефрон от 1893 г. - заб. прев.)

[170] Порфирий и другите философи са обяснили природата на тези обитатели на прага. Те са палави и измамливи, макар че някои от тях са много добри и безвредни; те са толкова слаби, че контактуването със смъртните представлява за тях огромна трудност, въпреки че те се стремят непрекъснато към компанията на хората. Някои от тях са зли поради неразбирането си, а не от злонамереност. Законът на духовната еволюция все още не е развил техния инстинкт в разум, чиято висша светлина принадлежи само на безсмъртните души; способността им да разсъждават се намира в спящо състояние, поради което те са безотговорни.

Католическата църква обаче възразява на кабалистите. Св. Августин даже водил по този повод дискусия с неоплатоника Порфирий. „Тези духове - казва св. Августин - не са лъжливи по своята природа, както твърди теургът Порфирий, а са такива поради своята злоба. Те се представят за богове и като душите на умрелите." До този пункт Порфирий се съгласявал с него: „Но те не претендират, че са демони (чети - дяволи), тъй като в действителност те са именно такива"! Тогава обаче към кой клас трябва да причислим хората без глави, които (по думите на Августин) той сам е виждал, или пък сатирите на св. Йеремия, които (както той твърди) били изложени на показ в Александрия за продължително време? „Те били хора - казва този автор - с кози крака и опашки"; и ако можем да му вярваме, един от тези сатири направо бил осолен и изпратен в сандък на император Константин!

[171] Робърт Флад, „Трактат III"

[172] Проф. Дж, П. Кук, „Най-нова химия"

[173] В „Бюлетин на Медицинската академия" е поместено съобщението на доктор Оуде, който, за да се увери в състоянието на безчувственост на една дама, потопена в магнетичен сън, я бодял с карфици, забивайки в тялото й дълга карфица до самата й главичка, и държал палеца й над пламъка на свещ в продължение на няколко секунди. При друг случай било извадено раково образувание от лявата гърда на мадам Плентейн. Операцията продължила 12 минути, като през цялото това време пациентката съвсем спокойно разговаряла със своя месмеризатор, без да изпитва никакви болезнени усещания.

[174] Древни и съвременни пророчества. А. Уайдлър, „Френологично списание"

[175] Теорията, че Слънцето е нажежено кълбо, по израза на едно списание, „излиза от мода". Било е изчислено, че ако Слънцето, диаметърът на което ни е известен, е съставено изцяло от въглища и достатъчно количество кислород, и ако то гори с такава сила, че да се създава видимият от нас ефект, Слънцето би било напълно изгорено за по-малко от 5000 години. Въпреки това само допреди няколко седмици се твърдеше (а дори и сега се твърди), че Слънцето е резервоар на превърнали се в пара метали!

[176] „Магнетично лечение на рани", стр. 722.

[177] Вж. „Влиянието на виолетовото излъчване"

[178] Енемозер, „История на магията"

[179] „Запазване на енергията", Ню Йорк, 1875

[180] „Фундаментални основи на естествената философия"

[181] Дж. Р. Бюкенън, „Конспекти на лекции по неврологичната система на антропологията".

[182] У. и Елизабет М. Ф. Дентън, „Душата на нещата, или психометрични изследвания и открития".

[183] „Култът на геологията"

[184] Дж. У. Дрейпър, „Конфликтът между религията и науката", стр. 132, 133

[185] Виждате ли? Великите учени на XIX век потвърждават мъдростта на скандинавския мит, преразказан в предишната глава. Преди няколко хиляди години идеята за моста между видимата и невидимата вселена е била алегоризирана от „невежите езичници" в „Песни на Еда Волюс-па" и във „Виденията на Вала Прорицателката". Защото какво друго може да представлява мостът на Бифрост (сияещата дъга, по която боговете минават, за да се срещнат при извора на Урдар), ако не същата тази идея, поднесена на мислещия изследовател от авторите на „Невидимата Вселена"?

[186] „Тайните посветени", Верденфелт; Филалет; Парацелз.

[187] Юманс, „Химия", стр. 169; и У. Б. Кемшид.

[188] Лукиан, „Тесалия", кн. 5.

[189] „За предвиждането", кн. I, гл. 3.

[190] Платон, „Тимей", т. И, стр. 563.

[191] Крукс, „Изследвания...", стр. 101

[192] През 1854 г. изтъкнатият лекар и член на Френския институт М. Фуко (един от опонентите на Гасперин), отричайки самата възможност за всякакво проявление от подобен род/ написал следващите паметни редове: „В деня, в който ми се удаде да помръдна сламка единствено чрез силата на собствената си воля, в този ден аз ще изпадна в ужас!"

Това наистина е обезпокояващо. Приблизително по същото време астрономът Бабине

неуморно повтарял в една от своите статии: „Левитацията на което и да е тяло без страничен допир е също толкова невъзможна, както и вечното движение, защото в деня, когато това стане, светът ще се разпадне". За щастие ние не виждаме никакви признаци на подобен катаклизъм, а телата все пак извършват левитация.

[193] Писмо до Гланвил, автор на „Триумфът на садукейството", 1678

[194] „История на магията", т. II, стр. 272

[195] Берлин, 1817

[196] „Естествената магия", 1569

[197] „Записки от Новия исторически разказ за кралство Сиам" от Лоубе, френски посланик в Сиам в 1687-1688 г. Издание 1692 г

[198] Самуил, XVI, 14-23

[199] „Афоризми", стр. 22

[200] Салверт, „Философия на окултната наука"

[201] „Царства", т. I, 1-4, 15

[202] Порфирий, „За добрите и лошите демони"

[203] „Египетските мистерии", III, 5

[204] Псалм CV, 23. „Страната на Хам", или chem., откъдето са термините алхимия и химия.

[205] Подробности за това събитие могат да бъдат намерени в съчиненията на Еразъм Франциск, който цитира и много други

[206] „Превърни в серен цвят и добави превърнатия в прах венециански боракс; след това облей с добре очистен винен спирт и го изпарявай, дестилирай и доливай свеж; повтаряй това дотогава, докато сярата не почне да се топи като восък, без всякакъв дим, на нагрята пластинка от жълта мед. Това е за газта, а фитилът се приготвя по следния начин: събери нишки и изрезки в снопче, дебело колкото средния пръст и дълго колкото кутре, и го сложи във венецианска чаша; покрий го със споменатата по-горе очистена сяра или елемент; постави чашата за 24 часа в такъв горещ пясък, че сярата през цялото време да пуща мехури. Фитилът, след като бъде намазан, следва да се постави в чашовидна раковина така, че част от него се намира над приготвената сяра; след това, поставяйки чашата на горещия пясък, разтопи сярата така, че тя да обхване целия фитил, и когато последният се запали, той ще гори с вечен пламък, а лампата може да бъде поставена навсякъде."

Другата рецепта е следната:

„Облей го със силен винен оцет и дестилирай до консистенция на масло; след това добави свеж оцет, разкисвай и дестилирай отново, както преди. Повтори това 4 пъти подред, след това го сложи в този оцет; постави в пепел в закрит съд за 6 часа; извлечи неговата тинктура, изцеди течността, отново постави (?), отново извлечи - да се повтаря дотогава, докато не бъде отстранена цялата червенина. Сгъстявай нещата, изтегляйки ги до консистенция на масло, след което го очиствай. След това вземи антимона, от който е била извлечена тинктурата, и го надроби на много ситно брашно и в този вид го сложи в стъклена колба, излей върху него очистено масло, което разбърквай и разтръсквай седем пъти, докато прахът не попие цялото масло и не стане съвсем сух. Това екстрахирай пак с винен спирт толкова пъти, колкото е нужно, а след това дестилирай така, че целият спирт да се изразходва и на дъното да остане устойчиво масло, което следва да се използва с помощта на фитила така, както в описания по-горе случай със сярата."

„Това е вечният огън на Тритенхейм - казва неговият коментатор Либавус, - който действително, макар и да няма връзка с керосина, може да го илюстрира. Керосинът не е толкова устойчив, че да не може да бъде запален, защото той се изпарява и изгаря, но ако той бъде стабилизиран чрез прибавянето на съответен сок, той би могъл да даде вечен пламък".

Ние можем да добавим, че лично сме виждали лампа, направена по такъв начин, и ни беше казано, че откакто са я запалили за първи път на 2 май 1871 г., тя не е угасвала. Тъй като знаем, че човекът, направил този опит, не е способен на лъжа и е напреднал в херметическите науки, ние нямаме основание да не се доверяваме на думите му.

[207] „Книга за древните погребения"

[208] „Коментар към 77 епиграма на IX книга на Марциал"

[209] Дрейпър, „Конфликтът между религията и науката", стр. 121

[210] Милтън, „Изгубеният рай"

[211] Б. Джоуът, „Диалозите на Платон", т. II, стр. 508

[212] „Конфликтът между религията и науката", стр. 240.

[213] „Плутарх", превод на Лангхорн

[214] Някои учени-кабалисти твърдят, че гръцките оригинали на питаго-ровите изречения на Секстус, които се считат за изгубени, още съществували по онова време в един манастир на Флоренция и че Галилей е бил запознат с този материал. Освен това те добавят, че един трактат по астрономия, ръкописът на Архитас, ученик на Питагор, в който били записани всички най-значителни учения на питагорейската школа, е бил лично притежание на Галилей. Ако такъв ръкопис се е намирал във владение на някой като *Руфинус,* той без съмнение го е изопачил, също както презвитер Руфинус изопачил споменатите по-горе изречения на Секстус, заменяйки ги с подправени текстове, авторството на които той се стремил да припише на някой си епископ Секстус. Четете за това в предговора към труда на Ямблих „Животът на Питагор", написан от Тейлър.

[215] Джоуът, предговор към „Тимей", стр. 508

[216] „Мястото на Египет в световната история", т. V, стр. 88.

[217] „Тимей", стр. 22

[218] Започвайки с Годфри Хигинс и завършвайки с Макс Мюлер, всеки археолог и филолог, който безпристрастно и сериозно се е занимавал с древните религии, е почувствал, че разглеждането им в буквален смисъл може да поведе по лъжлива следа. Ларднер изопачил и неправилно изтълкувал древните учения неумишлено, но по най-груб начин. *Прав-рити* - това е съществуването на живата природа в активно състояние, а *ниврити* (или почивка) — това е състояние на неживо битие, неактивно според будистката езотерична доктрина. „Чистото нищо" или несъществуване, небитие, бидейки преведено в неговия езотеричен смисъл, означава „чистия дух", БЕЗИМЕННОТО, нещо такова, което нашият ум не може да осъзнае. За това обаче ще говорим по-нататък.

[219] Това е в пряко противоречие със съвременната еволюционна теория

[220] Фицинус, вж. „Подборка" и „Трактат по магия"; Тейлър, „Платон", т. I, стр. 63.

[221] „Сила и материя", стр. 151

[222] Не е нужно да се отива толкова далече, за да се убедим в това, че много велики хора са мислели също като знаменития астроном Кеплер, който бил убеден, че звездите и всички небесни тела (вкл. и нашата Земя) са населени с живи и мислещи същества

[223] Ние не сме уверени, че в каталозите на някоя от европейските библиотеки фигурира

копие от този древен източник, но това е една от „Книгите на Хермес" и в работите на цял ред древни и средновековни-философи върху нея се правят препратки и се привеждат цитати. Сред тези авторитети са такива като Арнолдо де Виланова, Франческо Арнолфим, Хермес Трисмегист, Раймонд Лулий

[224] Хермес", IV, 6. Духът тук означава Бог-Дихание.

[225] *Незнанието на древните за сферичността на Земята се приема от нас* като факт. А имаме ли някакви доказателства за това? Тази представа ние сме получили само от литературата. Още в далечните времена на Питагор езичниците учили за сферичността, Плутарх се заклел в това, а Сократ е умрял за тази идея. Освен това, както вече посочихме, цялото знание е било съсредоточено в светилищата на храмовете, откъдето то рядко проникнало до непосветените. Ако мъдреците и свещенослужителите от дълбоката древност не са били запознати с тази астрономическа истина, то защо биха представяли Кнеф -духът на *първия час,* като яйце, поставено на устните му и изобразяващо нашата Земя като глобус, на който той дал живот със своето дихание. Освен това, ако вследствие трудностите на препратките на халдейската „Книга на числата" нашите критици ще настояват за цитиране на други авторитети, ние можем да ги изпратим за справки към Диоген Лаертски, който дал на Мането знание за това, че Земята има формата на кълбо. Освен това, същият автор, цитиращ най-вероятно „Съкратената естествена философия", дава следното обяснение на египетското учение: „В началото имало материя, тя се диференцирала на четири елемента... истинската форма на Бог е непознаваема; но светът имал начало и затова той е преходен..." (Диоген Лаертски, „Процейн", параграфи 10 и 11). Освен това, Питагор притежавал знанието, че Земята е кръгла, че се върти и че е също такава планета, както и всяко друго от небесните тела (Вж. Фенелон, „Животът на философите"). В по-късните преводи на Платон („Диалозите на Платон", написан от професор Джоуът) авторът в своето предисловие към „Тимей", независимо от „злополучното съмнение", възникващо в резултат на думата, която може да бъде преведена като „въртяща" или „уплътняваща се", е склонен да вярва, че Платон е бил запознат с въртенето на Земята. Учението на Платон е изразено чрез следните думи: „Земята, която е наша кърмилница, е (уплътнена) въртяща се около ос, преминаваща през цялата Вселена". Ако се вярва обаче на Прокъл и Симпиций, то Аристотел разбира тази дума в „Тимей" като означаваща „кръжаща" или „въртяща се". Самият сър Джоуът по-нататък допуска, че „Аристотел приписва на Платон учението за въртенето на Земята". Най-малкото би било странно да се твърди, че Платон, който така се прекланял пред Питагор и който, разбира се, като посветен е бил длъжен да споделя цялото учение на великия философ, не е знаел такава елементарна астрономическа истина.

[226] Евг Харгрейв Дженингс, „Розенкройцерите"ений Филалет, „Адамичната магия".

[227]

[228] „Нашето място в безкрайността", стр. 313

[229] В библиотеката на родните на писателя има копие от френското издание на този уникален труд. Предсказанията са дадени на старинен френски език и за изучаващия съвременен френски език ще е много трудно да ги разбере. Затова даваме английската версия на текста.

[230] Джоуето, Встъпление към „Тимей" и „Диалозите на Платон", стр. 509.

[231] Поклонение на Луната, Слънцето, планетите и звездите. *(Б. пр.)*

[232] Вж. „Риг-Веда", Айтарея-Брахман.

[233] Брама е наричан от индуските брахмани Хираниагарбаха (единна душа), докато в същото време Амрита е висшата душа, първопричината, еманирала от себе си творящия Брама.

[234] Марбод, „Свободно изложение на Бикман".

[235] „Слънцето и Земята", лекция на професор Балфур Стюард.

[236] Евхемеризъм - система за тълкуване на митовете, според която се смятало, че боговете са изтъкнати хора, живели по-рано, а митовете били разглеждани като основани върху някаква реална история. *(Б. пр.)*

[237] Уилсън, „Риг-Веда Санхита", II, 143

[238] Данаил, VII, 9, 10.

[239] Книга на Енох, XIV, 7.

[240] Това твърдение вероятно ще бъде наречено НЕЛЕПО, но ние сме готови да го представим, опирайки се на авторитета на Платон (виж предговора на Джоуът към „Тимей", последната страница), като пита-горейското учение за това, че слънцето е само леща, през която преминава светлината, предположение, потвърдено днес от наблюденията на Плезантон от Филаделфия. Този изследовател се очертава като революционер на съвременната наука, наричайки центробежната и центростремителната сила на Нютон и закона за гравитацията „заблуждение". Той безстрашно издига своите разбирания против днешните позиции на Тиндал и Хъксли. Радваме се, че се е намерил такъв учен - защитник на един от най-древните херметически закони (виж книгата на генерал Плезантон „Действието на сините лъчи на слънчевата светлина и синия цвят на небето върху развитието на животинския и растителния живот", адресирано до Филаделфийското общество за съдействие на селското стопанство).

[241] Нито в една страна езотеричното учение не се е доверявало истински на хартията. Индуската Брахма Майя преминавала от поколение в поколение по пътя на устната традиция. Кабалата никога не е била написана и Мойсей я предавал устно само на своите избраници. Първоначалният източен гностицизъм бил напълно изопачен от различни по-късни секти. Филон в „Жертвоприношението на Авел и Каин" твърди, че в това има тайна, която не може да бъде открита на непосветените. Платон премълчава за много неща и неговите ученици постоянно се позовават на това. За всеки, който макар и повърхностно е изучавал тези философи, при четенето на поученията на Ману става ясно, че всички те са черпали от един и същ източник. „Вселената — казва Ману — съществувала само в *първата Божествена идея, още непроявена, като потопена в тъмнина,* невидима, неопределима, непостижима за разума и неоткрита от откровението, сякаш напълно потопена в сън; след това Неразделната Самосъща сила незабележимо се появява; с неугасваща слава *разгръща неговата идея* и разсейва мрака." Това разказва първото положение на Будизма. Идеите на Платон са ВОЛЯ, или ЛОГОС - божество, проявяващо себе си. Тази вселенска светлина, от която произхожда (като *еманация)* видимата и *материална* светлина.

[242] Изглежда че при спускането си от Монблан Тиндал е страдал от страшна горещина, макар че той бил по това време до колене в сняг. Професорът приписва това на изгарящите лъчи на слънцето, но Плезантон настоява, че ако лъчите на слънцето са били наистина толкова интензивни, както се описват, тогава би се разтопил снегът, а това не станало; той направил извода, че горещината, от която страдал професорът, изхождала от неговото собствено тяло и била резултат от електрическото въздействие на слънчевата светлина върху неговата тъмна вълнена дреха, която била заредена от положителното електричество на неговото тяло. Студеният сух ефир на планетното пространство и върхните слоеве на земната атмосфера са заредени с отрицателно електричество и падайки на неговото топло тяло и дреха, заредени положително, предизвиквали усилено топлоотделяне (виж „Влияние на сините лъчи...", стр. 39, 40, 41 и т.н.)

[243] Най-любопитното от всички „куриозни съвпадения" за нашия разум е това, че

съвременните учени мъже оставят настрана факти, достатъчно поразителни, за да ги заставят да приемат това определение (когато те говорят за тях), вместо да се хванат на работа и да ни дадат философското обяснение за всички тези неща.

[244] Според теорията на Плезантон за положителното и отрицателното електричество, лежащо в основата на всяко психологично, физиологично и космическо явление, злоупотребата с алкохолни напитки превръща мъжа в жена, и обратно, изменяйки тяхната електрическа полярност. „Когато е налице такава промяна на електрическата полярност - казва авторът, - характерните черти на пияницата стават женски: той е раздразнителен, неразумен, възбуден... става буен, и ако срещне своята жена, у която има нормална електрическа полярност (същия знак, както и неговия), те взаимно се отблъскват, започват да се оскърбяват един друг, става конфликт, смъртна схватка, и на другия ден във вестниците се появява заключение на свидетелите, присъстващи при завеждането на дело от следователя за насилствена смърт ... кой може да очаква, че причината за всички тези страшни престъпления ще бъде намерена в потта на престъпника? При все това науката е доказала, че метаморфозата на мъжа в жена, по пътя на промяната на неговото отрицателно електричество в положително електричество на жена, с всичките му атрибути, се открива и по характерното за него повишено потоотделяне, предизвикано от алкохола.

[245] Дьо Поте, „Дяволската магия", стр. 51-147

[246] Дьо Поте, „Курс по магнетизъм", стр. 17-108.

[247] „Окултната философия", стр. 332-358.

[248] Цицерон, „За природата на боговете", кн. I, гл. XVIII.

[249] „Тимей". Подобни изрази дали възможност на професор Джоуът да твърди в своя предговор, че Платон е учел на притеглянето между подобните тела. Подобно твърдение обаче е равносилно на отричането на наличие у великия философ на елементарни знания за полярността на магнита.

[250] Ямблих, „Животът на Питагор".

[251] Тази идея се потвърждава ясно от самия Платон, който казва: „Вие твърдите, че в моята предишна беседа аз недостатъчно ясно съм ви обяснил характера на първата. Аз нарочно говоря със загадки, с цел ако на някого по някаква случайност на суша или на море попадне тази табличка, *такъв човек, нямащ предварителни знания по този предмет, да не може да разбере неговото съдържание."* („Платон", т. II, стр. 312); Кори, „Древни фрагменти".

[252] Илюзия — материята, в нейното троично проявление: земно, астрално и духовно

[253] Порфирий вярвал, че неговият учител Плотин е успял да се слее с „Бога" шест пъти в рамките на своя живот и разказва, че на него самия му се удало да го направи само два пъти